Vastagh György id.

1879. tavaszi kiállításon:

Gervay Mátyás postaigazgató nagy álló alakú képmása, és egy Arckép.

Képzőművészeti hemle, 1879. 52 l.

1879. szikes fehérvári kiállításon

Egy tanulmány fej.

u. o. 1879. 80. l.

Reviczky Péter: Olajfestmények a sz. fehérvári kiállításon.

1879. oktober:

Ferencz József és Erzsébet királyné életnagyságú képmásait festi Nyitra megye számára. A Király huszártábornoki egyenruhában ábrázolja. Ugyanekép megfestette Nográd megye számára is, mely most Erzsébet királyné képmását is megrendette a gyűlés terem számára. Közelebb fejezi be. József főherceg és Klotild fhegnő arcképeit is. Szintoly érdekes a művész nejének arcképe, mely tulajdonkép Tanulmány fej Rembrandt kalappal és Rembrandt modorában.

u. o. 127 l.

Vastagh György id

Vas. Ujs. 1896. 123. l.

A MŰCSARNOKBÓL.

Az Andrássy-uti műcsarnok bezárult végképen a képzőművészetek számára. Az új műcsarnok már csaknem teljesen kész a városligetben, oda költözködik tavasszal a műtárlat, hogy a hazai festészet és szobrászat fejlődéséhez sokkal alkalmasabb épületben mutassa be időszakonként alkotásait.

A régi műcsarnok utolsó kiállításához térünk vissza még egy pillanatra, hogy bemutassunk egy pár művet, melyek megjelenését összetorlódott közlendőink hátráltatták eddig.

Népszerű és igen termékeny a tárlat művészei közt *Vastagh* György. A jubiláns főispánok, birák ezüst- és aranylakodalmas házaspárok, menyaszonyok, ifjú hölgyek és lányok nagy képtára volna, ha össze lehetne gyűjteni, a mit Vastagh festett. Választékosságára, finomságára szivesen rábizzák arczképök örökítését a hölgyek. A mostani tárlaton is kellemes hatású s a művésznek előnyeit egyesítő festménye Politzer fővárosi bankár nejének arczképe, melyet mai számunk közöl.

Vastagh György.

Vas. Ép. 1891. 49. sz.

Vastagh György: *Gyermek arczkép-csoport.*

ismeretével s összehasonlításával, a nép
tudománynyá igyekezett emelni s ő le
az ágnak is első megalapítója, tudomány
szerbe foglalója, oly kérdéseket fejtege
érintve, a melyek jóformán az egész
írói világot mozgásba hozták. A néprajz
neti alapon kidolgozni, s a fajrokonsá
állapítani: e czél mintegy önként kö
előbbi működéséből, a mely már kez
segítségül vette a történelem útmuta
adatait. Csak így írhatta meg a «Magy
graphia» czimű rendkívül nevezetes n
a mely kritikai elméjének oly kiváló tan
sága. E munka nemzetünk eredetéről
zéséről először mert nyomósabb vélet
forgalomba hozni, a melyek a régi k
után elterjedt nézetekkel sokszor
egyenest ellenkeztek s egész kis irodalm
tettek. Nézetei egyben-másban idővel
módosulnak és tisztulni fognak, de az
hogy e jótékony mozgalom, a melynel
a valót kritikailag megtisztítani a mes
mányoktól, jó részben a Hunfalvy Pá
van kötve.

Csak azt a két állítását említjük,
hosszú és néha elkeseredett vitát idé
a melyeknek eredménye «A székely
önálló műve lett s e kérdéssel kap

Műcsarnok 1891/92. évi k.

VASTAGH GYÖRGY. GYERMEK ARCZKÉP-CSOPORT.

Vastagh György úr

1891/92

Vastagh György id

Vas. Ujs. 1887. 792. l.

VASTAGH GYÖRGY. GYERMEKCSOPORT-ARCZKÉP.

eke.

TAK ESTÉJE.

künn a temetőben:
y messzire, bőven . . .
a, óh, mennyi a czifra,
ti a sírra.
érzést vele játszat: —
zeretete látszat;
nem tüntet a gyászsza,
nagát megalázza.

. . Jobb lesz nekem itthon:

méltán a kemény koponyáju
tett számítani. Hatalmas pár
megmozdítottak szabadon b
1854-nek elején még Münc
tak az uralkodó arájához kö
nyerték válaszul, hogy ő fen
nem avatkozni politikába. I
zeli szabadulás reményéről,
kezdett gondolkozni, s *Pa*
kalauzul a magyar nyelv
ben nem volt semmi akadál
laktak, s *Pados* barátunk, k
«L'esprit des lois» czimű
fordításán fáradozék, szórak

VASTAGH GYÖRGY. GYERMEK-ARCZKÉP.

Vastagh György id
Vas. Zsj. 1887. 724 l.

nap előtt, szt. Mihály napja táján megérezte.» — Thurzó is folytatta tehát útját s megérkezett Ravensburgba okt. 7-én. De alig indultak meg a béketárgyalások, okt. 19-én reggel öt órakor váratlanul meghalt, alig 23 éves korában. Mellette volt titkára, Závodszky szerint, nyugodtan mult ki, ismételve e szókat: «Én igaz és tiszta ágostai vallásu vagyok!

Férje halála villámként sújthatta Nyáry Krisztinát, ki három évi házassága után, mely idő alatt alig élt nehány hónapot férjével, most újra özvegyen maradt. E megrendítő esetről naplójába

igérte
protest
maradt
rokoná
ság e
Még
ifju ö
boldog
volna i
szolgái
Eszter
hivta,

VASTAGH GYÖRGY.

Vastagh György

a Mucsarnokban. Vas. Lap. 1898, 873, 874 l.

Vastagh György az idősebb festői gárda jeles tagja, ezúttal a kalotaszegi népéletből vett új genre-képét állította ki a jelen tárlaton. «*Erzsike kézfogója*» méltóan sorakozik a jeles festőnek az erdélyi népéletből merített, eddigi érdekes festményeihez. Vastagh György különösen mint jeles arczképfestő ismeretes; József főherczegnek és Klotild főherczegnőnek a Nemzeti Muzeumban levő arczképei legjobb alkotásai közé tartoznak e téren, melyeket azóta számtalan kitünő arczkép követett. Vastagh György egyike volt azoknak, a kik a magyar képzőművészet megalkotásában úttörők voltak. 1834-ben született Szegeden s iskolai tanulmányai elvégeztével 1854-ben Bécsbe került, s ott kezdte meg művészi tehetségének fejlesztését. A hatvanas évek közepén a délszláv népéletből merített életképével vonva magára a közfigyelmet, majd erdélyi életképeivel; azután több évig majdnem kizárólag az arczképfestészetnek szentelte magát, de a nyolczvanas években több szent képet is festett, melyek közül legsikerültebb műve az alcsuthi kápolnában van, falfestménye pedig a magyar kir. operaházban és a belvárosi plebánia-templomban. Egyik fia Géza, legjelesebb állatfestőink közé tartozik; másik fia, György, az állatszobrászat terén működik kiváló tehetséggel. *P. G.*

Paur Géza: Magyar művészek kiállítása

fordít

ládi ünnepélyben részt vesznek s a férfiakkal együtt mulatnak. A nők igen ügyesek a himzésben, szövésben és fonásban s gyermekeiket szorgalmasan oktatják mindenben, a mire később szükségök lehet. Mennyire máskép gondolkozik a mi előkelő társadalmunk, mely a gyermekek

megtesz, hogy a svédországi lappokat mind szellemi tekintetben, mind anyagilag emelje, gyarapitsa, mégis bátran elmodhatjuk, hogy e kis nemzet óriási léptekkel közeledik a végleges kiveszés felé, mert tovább fejlődését, boldogulását, avagy csak további fenmaradását is a szá-

nál fogva sem válhatik részesévé a czivilizáczió áldásainak. Egész világa irámszarvasból és mohából áll; ezeknek elnevezésére számtalan kifejezés van nyelvében és ezzel ki van meritve nyelvgazdagsága; ellenben végtelen sok egyéb tárgyról még csak távoli fogalma sincs. Tel-

Gombaszedő leány. (*Vastagh* György festménye után.)

nevelését tudatlan házi tanitókra, szenteskedő gouvernante-okra, néha meg épen csakis a cselédekre szokta bizni! Lapplandban megtanulhatnák az anyák természeti jogait és kötelességeit.

A lappok alacsony, kicsiny és gyönge termetüek, s bár a svéd kormány minden lehetőt

zadok óta s jelenleg is követett rosz, hanyag és szegényes életmód nagyban gátolja. A hegyi lapp büszkén tekint az erdei és halász lappra, mert ő szabad nomád életet folytat, mig ezek csak baromtenyésztéssel és halászattal tengetik életöket. Csakhogy egy nomád nemzet már életmódjá-

jesen irámszarvasa szeszélyeitől függ s az otthonias kényelmet nem ismeri, mert mindig sátrakban és földputrikban él. Foglalkozása oly egyoldalu és egyhangu, hogy tehetségeit, ha volnának, sem lenne alkalma kifejteni; helyzetének javitása eszébe sem jut soha. Lakása

öltözete, tápláléka s egész életmódja környezetétől, hazája fekvésétől és természeti minőségétől van mintegy előiratva s nincs annyi lelki ereje, hogy magát a természettől függetlenitse. Ezért kellett a lappoknak a finnek, szlávok és germánok előtt visszavonulniok s ezért tartoznak ők, mint valamennyi nomád, és vadásznép, ama történelem nélküli és fejlődésre képtelen elsatnyult nemzetek közé, melyek lassankénti megsemmisülésre látszanak kárhoztatva lenni.

És e szegény, elhagyott, kivesző félben levő nemzet, miként a nyelvtudósok állitják, velünk magyarokkal ugyanegy törzsből, az urálaltáji népcsaládból származott. Nyelvünk, mint mondják, félreismerhetetlenül (de talán csak a tudósok által félreismerhetetlenül) hasonlit a lappokéhoz s más körülmények is azt bizonyitják, hogy csakugyan rokonságban állunk egymással. Jelenleg itt a fővárosban is látható egy lapplandi társaság, melynek négy tagját Budenz nyelvtudósunk a mult deczember közepén a magyar tud. akadémia egyik ülésén a bámuló közönségnek bemutatta. S. L.

Gombaszedő oláh leány.

(Vastagh György festménye.)

Az utóbbi időkben gyakran hallottuk emlegetni Vastagh György festész nevét, leginkább pedig német lapokban Vacano Emil által, ki nagy elragadtatással irt e jelenleg Kolozsvártt élő magyar festészről, dicsérve mind magát a jól választott tárgyakat (népies jelenetek, vagy genre-alakok), mind a találékony előadást, mind pedig az élénk szineket. Lapjaink szivesen tudomásul vették az elismerést, Vastagh műveit azonban nem volt alkalmunk itthon megismerni, nem legalább a fővárosban, hol a képzőművészeti társulat kiállitásain sem találhattuk föl.

Végre a bécsi közkiállitás magyar festményei közt találkoztunk Vastagh két művével; egyik a „gombaszedő leány“, másik „oláh lakodalmas menet.“ Ez utóbbit a bécsi Kunstverein meg is vásárolta. E két fesmény eléggé föltünt a közönség előtt. Szineinek lénksége már messziről magára hivta a tekintetet, s ezenkivül Vastaghnak van oly sajátsága, mely a nagy közönségre igen gyors hatásu, sokkal gyorsabb, mint a műbiróra. Ez ama keresettség az arczok szépitésében, a tagok puhaságában, mely bizonyos érzéki jelleget ád képeinek és szembeszökővé teszi női alakjait. Látszik ez a „gombaszedő leány“-nál is, melyet bemutatunk.

Vastagh leginkább a királyhágóntuli bérczes vidék lakói közül választja alakjait, s azok népviselete szerint láttunk tőle czigány-csoportokat is rajzolva. Ritkán fest vagy rajzol azonban valamit, melyből egy-egy szép női alak ne mosolyogna, vagy ne ingerkednék festőin leplezett avagy csak részben leplezett kecsekkel.

A gombaszedő lány igen megnézni való teremtés, az erdélyi román nép szinekben gazdag öltönyében, pitykés és pénz-darabos cziczomáival. Arcza bájos és mosolygó, s a festő nem feledkezett meg a költők által oly sokat emlegetett gyöngy-sorról se, mely az ajkak közül fehérlik. Női szépségek iránt senki sem szokott érzéketlen lenni, s ez egyik hatása Vastagh eme festményének. Megvalljuk azonban, hogy a fajjelleg kifejezéséből többet szeretnénk Vastagh festményein látni, s az idealizált bájakból elengednénk egy keveset cserébe. Ez által tán vesztene Vastagh a nagy közönség figyelméből valamit, de nyerne helyettök a komoly észlelődők csoportjából.

Technikai kivitel tekintetében Vastagh ügyes ecsetforgató, jó szinkeverő, és szereti az élénk festéket. Az ő ecsetvonásainak gondos elsimulása, a tetszetős szinek, mind csak emelik ama „szépségeket,“ melyeket rajzolt; de nem zamatos szinező, mert gyakran maradnak szinei — hogy igy fejezzük ki magunkat — a vászon fölött, s ott csillognak, a nélkül, hogy a festett tárgy vagy arcz természetes és meleg szinkisugárzásai lennének. Erősebb, villogóbb minden szine, mint a hogy azokat természet-adta példákból látjuk; s ha alakjai kilépnének a rámából, erősebben kendőzött arczuakat aligha láthatnánk ezeknél.

Ép e tulajdonai vannak föltünő hatással a nagy közönségre, mely a bécsi kiállitáson is oly szorgalmasan nézte Vastagh festményeit, melyek különben a kiváló tehetséget is félreismerhetlenül kitüntetik. Egy kis önmérséklet, s a hatás természetesb és egyszerübb eszközei által bizonyára kielégitheti azok műigényeit is, kik még most kifogások közepette élvezik műveit.

Egy XVI-dik századi tiszttartói utasitás.

Kovacsóczi Farkas, Báthori Zsigmond fejedelem idejében Erdélyi kanczellár, egyike volt erdély azonkori kitünő államférfiainak s vagyonos főurainak. Erdély több megyéjében fekvő jószágain kivül birta a görgényi várat és a hozzá tartozó uradalmat, melyet Báthori Zsigmondtól nyert adományban. Ezen uradalom gazdasági ügyeinek vitelét, tordavármegyei körtvélyfái, marosszéki hodosi és küküllővármegyei szent-mártoni udvarházaihoz tartozó jószágaival együtt Görgény várában lakó tiszttart ójára, vitézlő Egri Györgyre bizta, kinek Gyula-Fejérvárt 1592-ben november 1-én saját aláirásával és pecsétjével megerősitett részletes utasitást adott.

Érdekesnek tartom ezen utasitást nem csak mint régi magyar nyelvemléket, hanem különösen mint oly okiratot, melyből hű képét nyerjük az azon kori erdélyi főurak patriarchalis gazdálkodási rendszerének, s láthatjuk, hogy az akkori fejletlen gazdasági s kereskedelmi viszonyok közt mely jövedelemforrások képezték főuraink gazdagságának alapját.

Közlöm azért ezen hazánk régi gazdasági állapotainak ismeretére tanulságos adatokat szolgáltató okiratot a Maros-Vásárhelyt Kelemen László ur birtokában lévő eredetiből, megjegyezvén, hogy az olvasó közönség könnyebbségéért a régi leirásmód sajátságait nem követtem, hanem arra gondosan ügyeltem, hogy leirásom az akkori kiejtéssel hiven megegyezzék.

Instructio Egregio Georgio Egri Provisori Arcis Georgeny 1. Novembris Albae Juliae data, 1592.

Legelőször az várhoz való jószágnak és annak mindennemű jövedelmének gondviselését biztam kezébe. Az után, mivel hogy az mely székely és egyébféle jószágom is oda nem meszsze vagyon, annak is egy embertől birattatni jobbnak ítéltem, azokat is, mind egygyütt s mind másutt valókat, körtvélyfái, hodosi és szentmártoni udvarházaimmal egygyütt ő reá biztam, el hívén azt felőle, hogy mind ezeknek bírásába és gondviselésébe ugy viseli magát és ugy forgolódik, hogy mind hűségét s mind hasznos voltát bőségesen mindenekben meg mutatja.

Annak okáért az inventarium szerént valamit mind az várban Görgényben s mind az udvarházaknál, és egyebütt is, kezében adnak, azokra kicsintől fogva nagyig gondot viseljen, hogy a mikor annak ideje leszen, mindenekről számot adhasson.

Miért hogy pedig minden jószág jövedelmének kiválképpen a majorság az feje, arra legyen fő gondja, hogy nem csak azokat az földeket, kiket mostan élnek mind az várhoz s mind az udvarházakhoz, hanem többeket is, jól el járván és fel keresvén az faluk határát, keressen, és mindenütt az élő földeket azzal többitse, szaporitsa. Nem csak búza vetésre legyen pedig gondja, ki is igen szép és tiszta legyen, hanem egyéb mindenféle veteményekre is, rozsra, árpára, zabra, kölesre, alakorra, tenkelre, czirokra, hajdinára, * borsóra, lencsére, babra, lenre, kenderre, hogy mindenféle takarmánya mind őszi s mind tavaszi vetésekből bőségesen lehessen. A mit hol vettet, az derék majorságtól el válva, kinek bizonyos helyei vadnak, azt ugyan azon faluba takartassa, annak hordásával az szegénységet meszsze földre ne fáraszsza.

Azonképpen az kertekre is mindenütt valókra oly gondviselése legyen, hogy azokban is mindenféle vetések legyenek, azokkal jól bánjanak, jól miveljék őket, hogy a mit el vetnek, annak láttatja is lehessen. Semmit másutt ne kéressenek, hanem mindennel bővölködjenek, kiválképpen konyhára valókkal, petreselyemmel, hagymával, minden félével káposztával, répával, salátával, parékkal, többekkel effélékkelSőt gyümölcsös kertekre is hasonló gondja legyen, hogy minden féle gyümölcs fákat plántáljon, ültessen, óltson, szaporitson.

Gyümölcsöt minden félét, mikor annak ideje, nem csak nyersen, hanem aszalva is, bőven szerezzen, és az házak szükségére tartson, cseresnyét, medgyet, almát, körtvélt, szilvát, diót, mogyorót, és többeket, emberek életére és szükségére valókat, akarmineműeket is, hogy mindenek, a kik egyebütt nem volnának is, ott meg találtassanak; kikben nem csak az hasznot kell tekinteni, hanem az emberek ítéletit is, kinek az jó tiszttartónak nem csak satisfaciálni kell, hanem azt superálni is illik, a mivel lehet.

Az mezei és kerti majorságok után nem kevesebb gondviselés kivántatik az lábas marhákra is, mind fejős ünőkre, s mind juhokra, disznókra, ménesre, és azoknak mind tartásokra, járásokra, álló helyekre, és tőlök való hasznok vételére. Ezekben mindenekben, a ki jól hozzájok nem lát, sok fogyatkozás és azután sok kár lehet, kinek mind jó idején eleit kell venni.

Először azért ezeknek mindenütt jó és alkalmatos helyek legyen mind télben s mind nyárban, ugy tartsák őket, hogy semmiből fogyatkozások ne legyen. Annak utánna oly emberek és pásztorok, majorok, majornék legyenek körölök, hogy tudjanak el járni dolgokban, és a mi hasznot kell azokból venni, tejet és abból vajat, túrót, sajtot, azt jól csinálják és meg tartsák, el ne költsék, ne tékozolják.

Mind az vár alatt s mind az udvarházaknál az majornék tyukot, ludat bővön ereszszenek és tartsanak, tyukmonyat gyűtsenek, kappanokat, ludakat hizlaljanak, sőt mind galambokat, réczéket, pávákat, indiai tyukokat tartsanak, szaporitsanak, minden legyen efféle az majorházaknál.

De főképpen arra legyen fő gondja, hogy ugyan tyúkok házai legyenek egy néhány helyen, kibben minden időben konyhára való tyúkokat, kappanokat készen tartasson, hogy konyhákra onnan ebből gondot viselhessen; ugy hogy minden holnapban egyszer, ha nem többször is, onnan efféle élést küldhessen ide Fejérvárra, kire oly gondja legyen, hogy a mikor itt leszünk, soha erre több mondást avagy irást ne várjon. (Vége következ.)

Közli: **Szabó Károly.**

* Nevezetes, hogy az itt gondosan felszámlált gabonafélék közt a tengeri, vagy, mint Erdélyben hivják, török buza, nincs emlitve. Ebből bizvást következtethetjük, hogy még 1592-ben a tengeri termesztés Erdélyben nem volt elterjedve.

A mangrovok között.

— Elbeszélés. —

Mayne Reid kapitánytól.

„Én a sziget déli oldalán lakom — Batabano mellett. Mia casa a disposicion.“ („Házam rendelkezésére áll.“)

Igy szólt hozzám egy uti társam az „Osprey“ nevü királyi gőzösön, midőn Havanna kikötőjébe eveztünk.

A ki ily nemesen fölajánlotta házát az én rendelkezésemre, az „örök hűsziget“ bennszülött lakója volt, de olyan, ki egyátalában nem örült ezen tartós hűségnek. Ellenkezőleg hajlama volt a „szabad Cuba“ felé.

„Mia casa a disposicion.“ „Házam rendelkezésére áll.“

Jól tudom, hogy e szó többnyire csak formaság s nem jelent semmit. Azonban Don Mariano Agüera, mint ismertem, komolyan vette a meghivást s elvárta tőlem, hogy elfogadjam.

Unszola is reá, mondván: „Ha szereti a mezei vadászatot, reménylem, sok uj dolgot fog ott találni.“

S ezt oly embernek mondá, ki már évek óta foglalkozik vadászattal!

„E mellett“ — folytatá a cubai, — „meg fogom önnek mutatni mulatságainkat, azonban igen csekélységet igérhetek. Én nőtlen vagyok, tisztességes „bohio“-ban élek nővéremmel, ki a háztartást vezeti — egy önnálló kreol leány,

(Kinek nem jutna eszébe az a némely magyar vidéken még divó szokás, hogy a vőlegény rézpénzt szór a nép közé, midőn esketéskor a templomba akar lépni?)

Az eljegyzésnek tudomásul vétele után a leányok mulatságba elegyednek a kérőkkel, olyanformán, hogy egyikek, vagy másiknak talányokat adnak fel. «Feje nincsen, füle van, lába nincsen, hasa van.» Mi az? Vagy: «Keze sincs, lába sincs: mégis utoléri a madarat», — mi ez? S ha aztán az illető nem tudja megmondani, hogy amaz *kazán*, emez pedig *nyil*: akkor a jókedvű leányok gúnyt űznek belőle, vagy felöltöztetik asszonynak, vagy a kúthoz vezetve leöntik egy veder hideg vízzel.

E leánykérési szertartást esti lakomával fejezik be, mely alkalommal a tatár fiatalság ugyanazt a tréfát követi el, mint a lakodalmi vacsora idején a mi fiatalságunk, hogy t. i. a kérő vendégek ruháit vagy egymáséhoz, vagy az ülő párnához varrják. E gonosz tréfát természetesen csak akkor veszik észre a vendégek, ha távozni akarván, nem szabadulhatnak egymástól, vagy a párnákat is magokkal húzzák.

Az Altai hegység környékén lakó tatároknál még egy sajátságos szokást találunk a leánykérés alkalmával. A házasulandó ifju apja ugyanis, rokonai kiséretében, lóháton megjelenvén a leányos családnál, miután előadta jövetele czélját, a magokkal hozott s dohánnyal megtöltött pipákat leteszik a tűzhely mellé, magok pedig rövid időre távoznak a sátorból. Mikor visszatérnek, első gondjuk az, hogy megnézik a pipákat; — ha a leányos ház férfi-tagjai kiszívták, vagy legalább rágyutottak: ez azt jelenti, hogy hajlandók a leányt oda adni s megkezdhetik a *kalin* tárgyalását; ha pedig érintetlenül maradtak pipáik, minden szó nélkül lóra kapnak s haza térnek. Magyar szokás szerint, ha a legény meg akarta tudni, hogy neki adják-e a leányt, egy éjjel ott hált a leányos háznál, czifra szüret szegre akasztva abban a szobában, melyben hált. Ha reggel helyén volt a szüre, akkor ez biztató jel volt neki: ha pedig nem volt helyén, hanem kiakasztották a konyhába, vagy a ház elébe: ez a szólásmód: «kitették a szüret.» Az altai tatárok tehát ilyen esetben azt mondhatnák: «nem szítták ki a pipáját.»

THÚRY JÓZSEF.

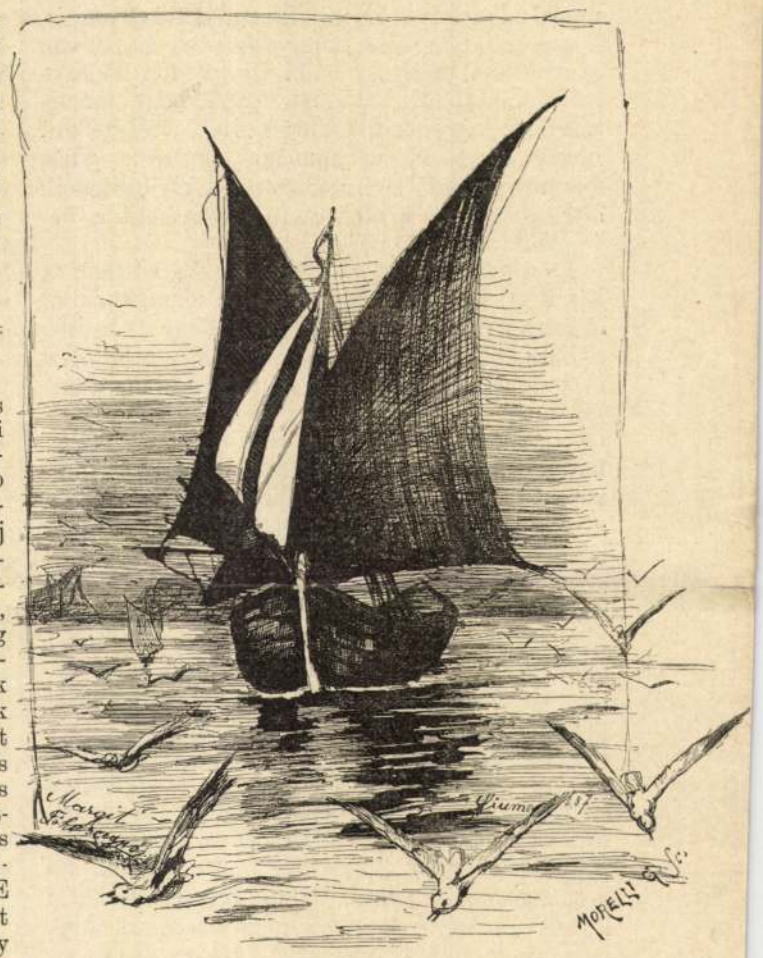

FIUMEI BÁRKA.
Margit főherczegnő rajza.

EGYVELEG.

* **A földrengés pathologiai hatásáról** gondos tanulmányokat tett Dr. Duchaussay a legközelebbi nizzai földrengés alkalmával. Három egyénnél orrvérzés, több másnál agyrázkodás vagy legalább olyan érzés következett be, mint a tengeri betegségeknél is előfordul; egyes esetekben közel állott a baj az őrültséghez. Igen sokan kaptak a földrengés következtében szívszorulást is s egy pár igen valószínűleg ennek következtében halt meg. Egyes esetekben, különösen ideges nőknél, a földrengés hatása még tartósabb volt. Némelyek minden este érezték a földrengéskor tapasztalt érzéseket s képtelenek voltak ágyba feküdni, egyes esetekben oly nagyon izzadtak a betegek, hogy hajuk elveszett, étvágyuk megszünt s rendkivül gyengék maradtak. Még 35 nap mulva is talált egy szerencsétlen ideges nőt, kit a földrengés hatása alatt bármely butordarab megmozditása rettenetes félelembe ejtett. Egy más nő a földrengés következtében kapta vissza hysterikus görcseit, melyektől már több hónappal előbb megszabadult. E sok bajt okozó eset mellett csak két esetben hatott a nizzai földrengés jótékonyan. Az egyik esetben egy szélhüdött embert gyógyított meg rögtön, kit az orvosok hat hó óta mindenféle módon hiában gyógyítgattak s egy másik esetben az erős rémület megszüntetett egy már három hó óta tartó hysterikus rohamot. Általában véve azonban a földrengés nagyon keveset használ veszedelmes hatásával összehasonlítva.

* **A gyémántcsiszoló üzlet Amsterdamban.** Hollandia nagy kereskedő városa, Amsterdam ujabb időben jóformán a fő gyémánt-piacz és mindenek felett itt van az egyedüli hely, a hol nyers gyémántot nagyobb mennyiségben csiszolnak. Becslés szerint hetenként átlag husz kárát nyers gyémánt jut az amsterdami csiszolók kezébe leginkább londoni és párisi ékszerkereskedők utján, a mi azonban nem zárja ki, hogy mindenhonnan, különösen a gyémánttermelő helyekről ne forduljanak ide. A csiszolt gyémánt karátjának ára 8 forinttól 120 forintig változik, általában véve azonban az utóbbi években jelentékenyen emelkedett, mivel a leggazdagabb gyémántbányák most már egyes nagy részvénytársaságok tulajdonai, melyek gondoskodni szoktak arról is hogy a csiszolt gyémántokat kellő időben vigyék a piaczra és így ennek árát önmaguk le ne verjék. Magában Amsterdámban mintegy 7—8000 ember foglalkozik gyémánttal, mint kereskedő vagy iparos. A munkásoknak fizetett összeget évenként mintegy 6 millió forintra teszik, de a bér a tisztítás, simítás, metszés különböző müveletei szerint igen különböző, bár általában az ügyes munkások folyton szaporodó száma miatt napról-napra csekélyebb. A kivitt gyémántok értékét megitélhetjük abból, hogy a tisztán bevallott kivitel az Egyesült államokba 1886-ban 2 millió 757 ezer forint értéket képviselt.

MÁRIA DOROTHEA FŐHERCZEGNŐ.
Vastagh György festménye.

TEMPLOMROMOK A MARGITSZIGETEN.
Mária Dorothea főherczegnő rajza.

menekedjék tőlük. De mindezt anélkül kell tennie, hogy sejteni engedné, hogy a khedive is be van avatva az ármányba, a ki ily módon fedezve lenne a külföldi hatalmak előtt, hogy fanatizált népe kényszerítő hatalma alatt cselekedett. Legelőször tehát az ulemákat, mint a vallás fejeit, próbálja Sadyk megnyerni, a kik beszédeik által könnyen a kivánt czélhoz vezethetik a befolyásuk alatt álló népet.

És a félrevezetett Sadyk beleesett a számára készített kelepczébe; elment az ulemákhoz és előadta nekik a tervet, hozzátéve, hogy a khedive akaratából történik az. De az ulemák, mint okos diplomaták, nem biztak a mufti szavaiban s különben is visszariadtak egy oly lépéstől, mely az egész keresztény világgal meghasonlásba hozhatná őket. Tanácsosabbnak tartották tehát követséggel fordulni a khedivehez, s kérdést intézve a mufti szavai igazsága felől, egyszersmind előterjeszteni aggályaikat is. És a khedive? Biztosította papjait, hogy az egész dolog csak a mufti megzavart agyának a szüleménye, s kivánta, hogy adják irásba vallomásaikat ez ellen az ember ellen, a ki így esküszik össze ura ellen és az ország belbékéjét zavarja. Ugyanakkor titoktartást parancsolt a papoknak.

E közben azonban úgy látszik, Sadyk még is neszét vette, mi készül ellene, mert ismételten elkövette azt az ügyetlenséget, hogy urát leleplezésekkel fenyegette, tudtára adva, hogy a kompromittáló iratok biztos zár alatt vannak, s ő kész azokkal előállani, ha rákényszerítik. De a khedive a legtökéletesebb udvariassággal csak mosolygott e fenyegetésekre, s biztositotta őt megkülönböztetett nagyrabecsüléséről, minek jeléül meg is hivta más napra sétakocsizásra, hadd lássa, ugy mond, a nép, hogy a mufti még teljes bizalmát birja.

Örömmel fogadta Sadyk a hizelgő ajánlatot s másnap megjelent a palotában. A khedive barátságosan füzve karját az övébe, lement a lépcsőkön kocsijáig, melybe Sadykot is beleültette szembe magával az udvari etikett szerint, míg körös-körül egyenruhás testőrök vették körül a kocsit, mely gyorsan robogott végig Kairó utczáin, álmélkodásba ejtve a népet, hogy a kegyvesztettnek hitt minisztert ily bizalmasan látja a khedivével. A kocsis a khedive rendelete szerint gezirehi palotájába hajtott a Nilus mellett, körülbelül két merföldre Kairótól.

Megérkezvén, a khedive által adott jelre a kisérők köréje csoportosultak, a mint leszállott s ily módon elválasztották őt társától, a ki látta a khedivet eltünni a kapuban, s midőn utána akart menni, egyike a khedive tisztjeinek megragadta, s fogolynak nyilvánitotta.

Hogy mi következett azután, arról ezer és egy különböző verzió volt elterjedve Kairóban a következő huszonnégy óra alatt, de senki sem tudott bizonyosat, csak a közvetlen szereplők, a kik részint hallgattak, részint nem beszélhettek. A fiatal tiszt, a kire a mufti elfogatása volt bizva, annyira megdöbbent attól, a minek tanuja és közvetlen részese volt, hogy megőrült és egy időre el kellett zárni. Több más pasa, kik tudtak a dologról, hirtelen halállal egymásután mult ki, némelyek közvetlen azután, hogy a khedive lakomájáról távoztak. Egy ujabban angol nyelven megjelent könyvben, melyből ez adatokat merítjük, a khedive egész nyiltan vádoltatik több rendbeli gyilkosság elkövetésével, a muftin kivül, kiről kétségtelen, hogy a leirt jelenet óta nyomtalanul eltünt s még holttestét sem tudták, hogy hol keressék, bár a hivatalos kormánylapokban részletes és a közvélemény szándékos félrevezetésére irányuló adatok láttak napvilágot e kérdésre vonatkozólag, a melyeknek azonban természetesen senki sem adott hitelt.

Közönségesen azt hiszik, hogy aligha élte túl egy órával is elfogatását s környezete megfojtotta vagy megmérgezte. Ezzel szemben pár nappal később a hivatalos közlemények ugy adták elő a dolgot, hogy Sadyk felségárulásban s a khedive és a keresztények elleni lázadás gerjesztésében bünösnek találtatván, Felső-Egyiptomba való internálásra és javai elkobzására itéltetett. Ez azonban ép ugy, mint az a verzio, hogy zárt dahabijában Dongolába szállitották, merő ráfogás. A közvélemény meg van győződve arról, hogy Sadyk Izmail maradványai valahol a Nilus fenekén vannak, tejtestvére palotájának közelében.

A roppant vagyon, melylyel az áldozat rendelkezett, el lett kobozva a khedive czéljaira. Palotáit, földjeit, rabszolgáit, feleségeit, ékszereit, mindent eladtak. Csupán ékszernemüjét hetedfél millió frt. értéküre becsülték, míg fekvőségei harminczezer hold szántóföldre terjedtek. Értékpapirokat több mint egy milliót érőt találtak hagyatékában. Palotáinak és butorainak értéke is több milliót képviselt. Saját jegyzékei szerint évi kiadása másfél milliót tett ki, adóssága pedig egy millióra rugott, melyet vagyona nyilvános eladásából fedeztek, melyen sok európai és egyiptomi volt jelen. Ez alkalommal az elhunyt egyetlen fia, a ki a khedive mostoha lányát birta nőül, de rögtön atyja halála után válnia kellett tőle, egész nyugalommal ült egy divánon, pipával és kávéval vendégelve meg barátait, egész hidegvérűen. Az elhunyt palotái, melyek közül három egymással összeköttetésben állott és szép kertekkel volt környezve, a legnagyobb pompával voltak diszítve és butorozva. Terjedelmükről fogalmat nyujthat az, hogy csak termeinek végig járása négy órát vett igénybe, megállapodás nélkül.

Ilyen ember volt az, a ki a ma már szintén trónjától megfosztott khedive birodalmában a legfőbb hatalmat képviselte. És ilyen ember volt az a khedive, a kinek két év előtti budapesti időzéséről a minap egy napilap tárczája oly hihetetlennek tetsző érzelgős históriát közölt, hogy tudniillik végighajózva a szép Dunán a kaszinóbeli urak társaságában, s látva az előtte elterülő gyönyörü panorámát, könnyel szemében gondolt vissza a régi napokra, melyekben milliók lesték rettegve ajkairól szeszélye parancsait.

r. n.

LEÁNYKÉRÉS KELETEN.

Habár az európai czivilizácziónak lassan, de biztosan működő hatása nagy átalakulásokat idéz elő a keleti népek társadalmi életében, mindazáltal a Kelet még igen sokáig bőven fog szolgáltatni olyan sajátságos és érdekes vonásokat, melyek a művelt nyugotiak tudományszomját és érdeklődését fölébreszthetik. Különösen érdekesek pedig azon szokások, melyek a családi élet megalapitásával vannak összekötve s ezek között a házasodás első mozzanata, a leány megkérése. Igaz ugyan, hogy kiválólag a Kelet egyik, hozzánk legközelebb álló népének, a török-tatár fajnak leány-kéréséről akarunk beszélni; de ez a következő leirás, a dolog természeténél fogva, általában alkalmazható valamennyi mohammedán népnek illető szokásaira.

Legelőbb is az oszmán-törökök földére lépve, talán épen Konstantinápolyban, keressünk olyan házat, melyben egy házasulandó fiatal bej vagy efendi lakik, a ki, miután elhatározta magát a házas élet örömeinek és terheinek viselésére, mindenek előtt anyjával közli szándékát, hogy keressen neki leányt. Az anya tehát maga köré gyüjti barátnőit s olyan asszonyokat, kinek nincs egyéb foglalkozásuk, mint az, hogy egyik háztól a másikhoz hordják a híreket s legjobban tudják, hol mi történik. E barátnőket és hírhordókat megbízza az öröm-anya, hogy nézzenek szét a városban: hol találnának férjhez menendő lányokat? A feladatra örömest vállalkozott asszonyok aztán egyenkint, vagy párosával ellátogatnak több házhoz s tudtul adva jövetelük czélját, mindenütt igen szivesen fogadják őket, ha különben bármily ismeretlenek volnának is. E közbenjáró asszonyokat, kik egyuttal az anyának csak előpostái, egyszerűen *nézőknek* (göridsi) nevezik. (Nálunk az Alföldön — hol még nem nagyon régen is, szintén divatozott az ilyen leánynéző asszonyok küldése — *gyalog sátánoknak* nevezték őket.) Ezek által tehát ily módon több leányos házról értesülvén az anya, maga kezd hozzá az ajánlott házak sorban járásához.

Ha belép egy ilyen házba, a családanya legnyájasabban fogadja s kéri, hogy egy kissé legyen türelmes, lányát azonnal megláthatja. Míg a fiatal hajadont nagy pompával felöltöztetik, a két anya bókokkal, kedveskedésekkel tölti idejét. De ime, belép a várva-várt szépség, mint illik, szemérmesen s miután az ismeretlen nő ruhájának szegélyét megcsókolta, nehány lépésnyi távolban megáll előtte, hogy amaz szemlélhesse bájait. Mondanunk sem kell, hogy a leány pazar feldiszítésével kitelhetőleg igyekeznek a néző anyát elvakítani. «Masallah! asszonyom, az ön leánya szakasztott mása a telt holdnak! — kiált föl a leánynéző, ha nem meggyőződésből is, legalább udvariasságból. — Haja olyan fekete, mint a szén s olyan hosszú, hogy a földre ér.» (Meglehet azonban, hogy csak gesztenye-szinű s a földtől még jó távol van). Apróról-apróra megvizsgálja a leányt s értékét ilyen hizelgőleg fejezi ki: «ha ez a leány rabnő volna, legalább is 1000 lirát adnék érte.»

A leány ezután visszavonul s most már a fiatal bej vagy effendi anyján van a sor, hogy fiát égig magasztalja s biztosítsa a házi asszonyt, hogy fiára a legmagasabb hivatal vár; mindene megvan a fejedelmi háztartáshoz; hogy pedig szépségben aligha van párja, azt mindenki tudja. Miután így a két anya meggyőződött róla, hogy gyermekeik jövendő boldogságának semmi sem áll útjában, búcsut vesznek egymástól.

E jelenet ismétlődik mindazon házakban, melyeket az éles látású s még élesebb nyelvű barátnők és hírhordók megneveztek az anyának.

A fiatal bej vagy efendi pedig már oly türelmetlen, mintha tüskén állana; ég a kiváncsiságtól, hogy vajjon ki lesz az ő felesége? Nagy sokára aztán (természetesen csak a fiatal bejnek soká) haza érkezik a dolgában serény anya s elbeszéli fiának: hol mit látott, melyik házban milyen leány van. Ez is jó volna, az is jó volna, a harmadik sem megvetendő, de a negyedik, N. N. effendi leánya, párját ritkító szépség s áldott jó teremtés, az a legméltóbb arra, hogy az én fiamnak nejévé legyen. A fiatal effendi heves fantaziája aztán kiegészíti ama elragadó szépségű képnek még hiányzó vonásait, melyet az anyai szív sugallata csak vázlatosan és halvány színekkel tudott lefesteni.

E naptól fogva a fiatal efendi, rendes szokás szerint, halálosan szerelmes N. N. efendi leányába, a kit sohasem látott, — legfölebb nyolcz éves korában, mikor az még fátyolt nem viselt. Egész nap a szén-fekete hajfürtökről gondolkozik s egész éjjel a telt holdhoz hasonló arczról álmodik; szóval épen oly bolondul rajong az ismeretlen kedvesért, mint a mi ifjaink, kiknek elég alkalmuk van az imádottat láthatni s vele beszélni.

Miután így a fiatalok el vannak jegyezve egymásnak, szabadságukban van, hogy legalább egyszer láthassák egymást. A kitűzött napon és órában tehát, valami jellel ellátva, elsétál a fiatal efendi jövendőbelijének lakása előtt, a ki a rácsozott ablakon keresztül lesi őt, — ő maga azonban semmit se lát, csak hall, — hallja ama szívből jövő nevetést, mely a rácsozat mögül hangzik. Hogy már most a leendő férj is láthassa rejtélyes imádottját, ahhoz egy más alkalom szükséges, midőn t. i. a meghatározott napon és helyre kocsikázik, a mikor aztán a fiatal efendi bepillant a kocsiba s meglátja, először életében, — a fátyolt és köpönyeget, mely leendő nejét takarja.

E felületes ismerkedés után megkezdik a szülők a házasságra vonatkozó tárgyalásokat s a lakodalomhoz való előkészületeket.

Minél beljebb hatolunk Ázsiába, a jövendőbeli házaspárok annál kevésbbé vannak elzárva egymástól, annál több alkalmuk nyilik egymást látni s megismerni. Közép-Ázsiában s déli Szibériában a házasulandó ifjú többé-kevésbbé jó előre megismeri leendő élete párját s nem közbenjárók szerettetnek meg vele valakit. Ha tehát a kölcsönös vonzalom egy ifjut és leányt egymáshoz füzött, a házasulandó tatár, vagy kirgiz ifju elküldi barátait és rokonait választottjának szülőihez, hogy kérjék meg számára. Ha nyáron érkezik e követség, a családapa hirtelen külön sátort üttet fel, melyben megvendégeli a jövevényeket. A lakoma befejezése után annak megbeszélésébe bocsátkoznak, hogy mit kap az apa a vőlegénytől *kalin* fejében, vagyis azért, hogy a leányát neki adja. Hosszadalmasan és a legfontosabb állami ügyekhez méltó komoly képpel tanakodnak azon, hogy a *kalin*-ban hány teve, hány ló, hány csikó legyen, milyen idősek lehetnek e tevék és lovak, fakó, pej legyen-e mindenik ló, vagy pedig fele szám ilyen s fele más szinű. Mikor mindezzel tisztában vannak s az apa beleegyezett a vőlegény föltételeibe, előjönnek a leányos ház férfi-rokonai és sógoraikúl fogadják a vőlegénynek jelenlevő rokonait, a mi úgy történik, hogy a leány rokonai egy-egy lovat, agarat, vagy vadász-solymot ajándékoznak amazoknak.

Természetesen nem sokáig várat magára a rokonság női része sem, hanem siet tudomást venni az örvendetes egyezkedésről. Belépnek tehát a sátorba a családdal összeköttetésben álló asszonyok és leányok, — még pedig azon sajátságos meglepetésben részesítve a vendégeket, hogy apró pénzdarabokból, szárított eperből és sült gombóczokból álló ajándékokat szórnak reájok.

tól, hogy az ország két ily dúsgazdag embere, a ki százaknak meg százaknak adott kenyeret, maga éhhalállal haljon.

A most elhunyt *Károlyi Gyula* grófról nem e szomorú alkalommal emlékszik meg először lapunk. Sokkal korábban lett ő már közéletünknek feltünő alakjává, semhogy ismeretlen maradhatott volna a nagy közönség előtt.

1884-ben, mikor a keresztények és izraeliták között kötendő házasságok tárgyában benyujtott törvényjavaslat vala napi renden, Károlyi Gyula, a ki addig nem vitt a politikában zajosabb szerepet, feltünővé lett amaz agitációja által, mely a főrendiházban a kormányjavaslat megbuktatására vezetett.

Újra nagyobb körökben vált neve emlegetetté azon alkalommal, mikor a sebesültek és betegek ápolására a vörös-kereszt-egyesületnek egész Magyarországra kiterjedő szervezésére ő felsége bizodalma őt választván ki, ő mint annak egyik főalapítója s míg csak erejét birta, buzgó elnöke, oly fényes sikerrel állott elő.

Mind a két alkalommal bőven ismertettük közéleti tevékenységét, miért is ez alkalommal inkább csak azokra kívánunk kiterjeszkedni, melyek őt mint kiváló egyént jellemzik.

A Károlyiakat főképen az különböztette meg az országnak ma már szerencsére ritkuló, de korábbi időkben nagyszámú idegeneskedő főúri családjaitól, hogy azonosítani tudták magukat a nemzettel, ott voltak védelmezői között, s példájokkal, áldozatkészségükkel minden téren elősegíteni igyekeztek a nemzet boldogulását. Ez szerzé meg nevüknek azt a népszerűséget, melyhez hasonlóval nagyon kevés magyar mágnás család dicsekedhetik.

Gyula gróf szigorúan a család e nemzeties hagyományaiban növekedett. Atyja, a ki a közéleti alkotásokban mindig ott volt a legelsők között, korán megérteté vele, hogy a nagy vagyon, magas születés, kiváló társadalmi állás csak akkor mondható meg is érdemeltnek, ha a köznapi mértéket meghaladó kötelességek teljesítésével jár együtt, s hogy ezek alól a sors által megkülönböztetett ember nem vonhatja ki magát a nélkül, hogy kellemetlen visszahatást ne vonna magára.

Atyja úgy, mint lelkes anyja, Zichy Karolina grófnő, ugyanama két nővér egyike, kiket Petőfi is megénekelt (a másik nővér Batthyány Lajos grófnak volt neje, majd kegyelettel tisztelt özvegye), már korán megtanították szeretni a hazát, melyben a jó sors neki annyi félteni valót juttatott s a nemzetet, melynek díszére válni volt hivatva. Megtanulta, hogy a földet nemcsak bírni, hanem szeretni, megtartani, sőt gyarapítani kell, mert az anyagi függetlenség és jóllét hatalmas segítő annak, a ki jót, nagyot tenni akar. Megtanulta, hogy az okos takarékosság nem ellentétes a nagy urasággal, ellenben a fölösleges fényüzés vagy épen pazarlás bün, nemcsak önmagunk, hanem a nemzet ellen is, melynek szüksége van olyanokra, a kik jó szándékaik kivitelében szilárd anyagi helyzetre támaszkodhatnak. A helyes gazdálkodás s a helyén való áldozatkészség vezérelv volt a Károlyiaknál és Gyula grófnak e vezérelv a vérébe ment át.

Nem nevelték a világtól elrekesztett külön főúri légkörben; hogy az életet ismerje, azzal érintkezzék s benne okosan élni tudjon: őt is, mint a többi testvéreket, köziskolába adák, s a gymnáziumot a budapesti kegyesrendieknél végeztették velök. Gyula utóbb a bonni egyetemre ment s mint egykor atyja, — legbensőbb barátjával, Széchenyi Istvánnal, — ő is beutazta, ismételve is, a külföldet, hogy lássa a világot. Volt egyszer Amerikábanis és sokat időzött Svájczban, a szabadság földén, hol édes anyjának genfi háza gyülekező helye volt az ország fölszabadítása érdekében működött magyar emigránsoknak. A fiatal gróf ez időben többször végzett politikai megbizatást is.

ERZSÉBET ÉS KLOTILD FŐHERCZEGNŐK ARCZKÉPEI.

Vastagh György festménye a Képzőművészeti társulat téli kiállításából. — József főherczeg ő Fensége tulajdona.

Atyja a gazdálkodásra is korán rászoktatá. Még egészen fiatal ember volt, mikor önálló kezelésére bízta összes öröklött ősi javait, saját kezelése alatt csupán szerzeményi javait tartván meg, melyekből később két hitbizományát alkotá. Gyula gróf közpályáját Hevesmegyében kezdte, hol 1861-ben aljegyzővé választatott, mely állását azonban az alkotmányos fölvillanás rövid időszaka után letette s egyedül a gazdálkodásnak élt. 1871-ben nősült meg először, nőül vevén unokanővérét, Károlyi Georgine grófnőt, Károlyi István gróf unokáját, ki egy leány- és egy fiúgyermek hátrahagyása után egész fiatalon halt meg.

A lesujtott férj munkában keresett fájdalmára balzsamot s annál nagyobb buzgósággal gazdálkodott, mennél inkább szaporodtak a birtokok, melyeknek kezelését atyja az ő gondozására bízta. Gondos, rendet tartó, mindenre kiterjedő figyelmű gazda volt, humánus, résztvevő ura tisztjeinek és cselédeinek, kik aztán hűségükkel, buzgalmukkal versenyeztek meghálálni jóságát.

A politikában, a fönnebb említett egy esetet kivéve, nem igen szerepelt, noha a főrendiháznak tagja s egy időben jegyzője is volt. A kápolnai kerület két ízben (1872—1878-ig) képviselőjévé is megválasztotta, a mikor is a képviselőházban a Sennyey-féle töredékhez tartozott.

Utóbb azonban az egyleti téren működött. Évekig volt elnöke a mindszentapátfalvi ármentesítő társulatnak, s midőn atyja 1877-ben elhalálozott, ennek helyét foglalta el az ország előkelő intézeteinél, így az általános biztosító társulatnál, a földhitelintézetnél, az első hazai takarékpénztárnál, míg a magyar írók segélyegylete felügyelő bizottságának nagybátyja, gróf Károlyi István, halála után lett elnöke.

Évekig gyászolta első nejét. Később új családot kivánt alapítani s újra egyik unokanővérét s ugyancsak a fóthi gróf unokáját, Pálffy Geraldine grófnőt vette el, ki három leány- és egy fiúgyermekkel ajándékozá meg.

Boldog családi körben, köztisztelettől környezetten, oly vagyon birtokában élhetett, mely módot nyújtott betölthetni minden vágyait. Majoreszkója egy fényes nevű nagy nemzetségnek, előkelő vezértagja a főúri társaságnak, bizalmi embere az uralkodónak, ki őt valóságos belső titkos tanácsosának nevezte ki s vendégül palotájában is megjelent; mint a vöröskereszt-egylet elnöke sűrű érintkezésben van az uralkodó fivérével, Károly Lajos főherczeggel, ugyanez egyesület helyettes védnökével s általa az udvarral; szép daliás külsővel s egy évszázadot igérő egészséggel, birtokában azoknak a tulajdonoknak, melyeket a természet megadhat, nevelés kifejleszthet: lehet-e képzelni a világon irigylésre méltóbb életet, mint a minő neki a gondviselés kegyelméből osztályrészül jutott?

S valóban ilyen is volt élete az utóbbi évekig. Ekkor megtámadta egészségét az alattomos kór és megkeserített számára minden áldást, melyet a jó sors reá halmozott. Éveken át viselte szervezetében a gyilkos kóranyagot, lelkében annak kínos tudatát, hogy baja nem gyógyítható. Maga előtt látta atyja kínos végét, csakhogy míg ezt egy hosszú élet végén, jóval túl a hetvenes éveken törte meg a kórság: őt életének delén fenyegeté s érte is el ugyanaz a végzet.

Még csak ötvenhárom éves volt, mikor kiszenvedett. Gyászoló édes anya, megtört ifjú özvegy, bánatos testvérek, zokogó gyermekek — köztük a legkisebb még csak három éves — állták körül betegágyát, melyben számára már megváltás volt a halál.

IDEGEN FÖLDÖN.

Az orosz határtól Párisig.

Jurjevskája Katalin herczegnő emlékiratai.

XI.

Mióta Párisban lakom, otthon sok történt, mit annak idején lehetetlenségnek tartottunk. Igy például az uralkodóház családtagjai nem részesülnek egyforma megtiszteltetésekben, ho-

— Reggelizett már? . . . Igen? Nagyon sajnálom. Várjon néhány perczig, míg utána nézek, hogy bemutathatom-e fiamnak?

E párbeszéd után a nő elhagyta a szobát és csak egy kis félóra mulva tért vissza. Ez idő alatt bő alkalmam nyilott jövendő hivatalomról gondolkodnom.

Tehát egy bárgyú embernek leszek ápolója; egy gyermeknek, kinek feje fölött harmincz tavasz nyomtalanul repült el. Szánandó és mégis irigylendő állapot. Élni és nem tudni, hogy élünk; élni és nem szenvedni, ez mennyország a földön. Nem is mertem párhuzamba vonni vele az én életem folyását, mely telve volt küzdelmes napokkal és kínteljes órákkal. Temetés és harangzúgás, a «De profundis» gyakran hangzott hajlékunkban. Ma az édes szülő, holnap a szerető testvér, holnapután a kedves. Igy ment szép sorjában. Sokszor nem átallottam volna élve is a sírba feküdni; abba a négyszögletes gödörbe, hová szeretteimet temették. Miért is nem lehet útját állanom a végzetnek?!

— Ha fiamat látni óhajtja, kövessen, — mondá az anya.

Láthatólag megrezzentem. Olyan borzongásféle futott végig testemen. A keserü visszaemlékezések, a szomorú mult. Véletlenül a nőre tekintettem. Ugy rémlett előttem, mintha hangja is vesztett volna előbbi csengéséből. Nehezen álltam fel és mint egy álomkóros mentem nyomába.

Több előkelően berendezett szobán keresztül egy félsötét, keskeny koridorhoz értünk, melynek végén, egy vasrostélyu ablak előtt megálltunk. A hölgy finom csipkekendőjével letörülte izzadt homlokát — pedig nem valami hosszu utat tettünk meg, — sőt ha füleim nem csaltak, egy gyenge fohászt is hallottam. Ovatosan feltolta az ablak felsőrészét és a támadt hézagon keresztül egy láthatatlan lényhez kedveskedő, felette gyöngéd szavakat intézett.

— Charles, édes galambom, tekints ki! . . . Elhoztam, itt áll az a derék fiu, a ki társalkodód lesz. Mulattatni, szórakoztatni fog. Igen ügyes embernek látszik. Nézz ki, drága lelkem!

Vadállati morgás és erős fogcsikorgatás volt az anya kedveskedő szavaira a válasz. Egy emberi hang sem hallatszott.

— Charles, én édes boldogságom, hajlandó vagy leendő barátodat elfogadni?

Semmi felelet nem jött. A szobában némaság honolt. Ekkor a nő a tolóablakhoz hivott és suttogó hangon kért, hogy a tekintsek a szobába és nézzem, mily angyali nyugodtsággal fekszik benn az ő Károlykája.

Nem tagadom, kissé félénken teljesitettem parancsát. Egy tiszta fehérre meszelt rekesz tárult elém, melynek közepén vaságy állt. A vaságyban egy bamba kinézésü, fekete körszakállu fiatal ember ült guggoló helyzetben. Kerekre nyitott, üveges szemeit merően az ablakra függesztette. Nézése, mint a villamos áram, egész a szivem közepéig hatott. Majdnem keresztül szúrt pillantásával. Azután ajkait harapásra nyitotta, melyből éles, sárga fogai, mint agyarak villogtak elő.

Csak egy futó perczig néztem az elvadult, ijesztően óriási testre, mert mintegy láthatatlan ütéstől találva, több lépést hátráltam és erővesztve a falhoz tántorogtam.

Ugy éreztem, hogy nehéz nagy könycseppek jelentek meg pilláimon. Gyorsan kikaptam zsebkendőmet és széttörültem az áruló cseppeket. A veszély pillanatában erősnek kell mutatkoznom.

A gyöngéd anya az előbbi szobába vezetett vissza. Én még a küszöbön megszólaltam. Gyenge, bátortalan, rekedt hang hallatszott torkomból.

— Megbocsát, asszonyom, a . . . bőröndömért futok.

— Nem tartóztatom, de ne késsék sokáig, — viszonzá a hölgy leereszkedőleg, — mert már ön előtt többen jártak itt és ha délig vissza nem tér, kénytelen leszek önt mellőzni, és az állomásra mást alkalmazni.

— Rögtön visszatérek . . . A viszontlátásra, asszonyom.

— God day!

Tiz éves gyermekkorom óta ekkor hazudtam először, de e hazugság miatt sohasem fogom bűnbánólag verni a mellemet.

Midőn újra isten szabad ege alatt éreztem magamat és midőn hátam mögött a kapuzár csattanását hallottam, ugy éreztem magamat, mint az álmodó, ki egy sortűz által elesik, de menten fölébred. Ilyen álom után végtelenül jól esik az ébredés.

Egy pillantást sem vetettem többé arra az átkos házra, hanem villámgyorsan kifutottam a 48-ik utczából, neki mentem az Avenue D.-nek; nem néztem se jobbra, se balra s elfeledtem, hogy ló- vagy villamosvasut is létezik New-Yorkban, csak futottam erősen, futottam nyilsebesen. S mégis mindegyre hallani véltem az őrült iszonyú, velőtrázó kiáltását, látni képzeltem vérben forgó szemeit, harapásra készülő sárgás fogait.

Az ijedtségtől és futástól bágyadtan, teljesen kimerülve értem lakásomra. Lélekzet nélkül rogytam egy hintaszékbe. A jó Mrs. Law elképedve bámult reám és azon melegében kérdezte bajom okát.

— Az istenért, mi lelte önt, mister? . . . Olyan sápadt, mint a halál . . . Szóljon, mi történt önnel?

— Egy őrülttel akartak összezárni, dadogtam inkább, mint mondtam. Bontson gyorsan ágyat, mert oda vagyok.

Csak nehány óra mulva tértem magamhoz.

A meleg ágy és forró tea jótékony hatást gyakorolt szervezetemre, és ekkor elbeszéltem szörnyű kalandomat háziasszonyomnak, ki egy perczre sem távozott el ágyam mellől. Mrs. Law nem akarta elhinni. Lázálomnak, mesének tartotta az egészet.

— Egy dühöngő őrültet nem szabad a háznál tartani. Ha a rendőrség ezt megtudná, a szegény anya nehezen kerülne el nehány évi fogságot.

Ez éjjel iszonyú kegyetlen álmom volt. Azt álmodtam, hogy ápoló vagyok a blakwels-islandi őrültek házában; két veszélyes őrült volt az én felügyeletem alá bizva, kik, midőn ételt vittem nekik, rám törtek, először fojtogatni kezdtek, letiportak a földre és azután ízekre szaggatták testemet, majd véres testem darabjaival kezdtek labdázni. Fejem, melyet testemtől elválasztottak, végig gurult a szoba padlatán, de gördülése közben segély után kiáltottak elkékült ajkaim, hanem a mint halló-érzékemmel észrevettem, csak üres tátogás, hangtalan levegő volt, mely a száj nyilásán kitört. Fejem, gördülése közben, az egyik őrültnek lába elé tévedt, az észrevette és oly erővel lépett rá, hogy szertelocscsant . . . Ekkor fölébredtem.

Majdnem délre járt az idő, a nap sugarai erősen rám löveltek, én az ágy romjai között feküdtem, fejemre az ágy vasoldala nehezkedett és midőn az alól valahogy kihúztam: egy gumót éreztem koponyámon. Egész nap a szobát őriztem, a hinta-székben elmélkedtem a történtek felett. Este felé Mrs. Law nagy sóhajjal lépett a szobába és kezébe a «Sun» czimű lapot szorongatta. Szó nélkül nyujtotta nekem, de mutatóujjával egy ujdonságra figyelmeztetett. Borzadva olvastam végig.

«Tegnap éjjel iszonyú eset zavarta meg a 48-ik utcza lakosait. A fentnevezett utcza 19. számú házában egy német nő lakott felnőtt fiával, egy boldogtalan hülyével. A fiú eddig jól viselte magát, de ez éjjel nagy fokú roham lepte meg és ápolóját, ki vele egy szobában hált, megfojtotta és azután vadállati dühében ízekre szaggatta. Az anyát a rendőrség letartóztatta, az őrültet Blackwels-Izlandra vitette.»

Ez eset óta, mivel véletlen szerencse folytán Amerikában maradtam s nem vesztem el, minden év november 25-én, mikor a hálaadás ünnepe van, áhitatosan a templomba megyek és ott az Úr oltára előtt, hálás szívvel könyben úszó szemekkel, mint nagy bűnös, térdre roskadva adok hálát a Mindenhatónak, hogy megmentett egy iszonyú haláltól, mely egy őrült körmei között várt reám.

GRÓF KÁROLYI GYULA.

1837—1890.

A gróf Károlyi-családban néhány esztendő óta sűrű vendég a halál. Az Árpáddal beköltözött, «de genere Kaplony» származó s közel egy évezreden keresztül virágzó ősi nemzetség, mely a nemzetnek annyi híres várkapitányt, zászlós urat, főispánt, hadvezért, államférfit s még egy fejedelemasszonyt is adott (Bethlen Gábor neje Károlyi-leány volt), ki nem kerül a gyászból. Most újra ott leng a fekete zászló az egyetem-utczai híres palotán.

Gróf Károlyi Józsefnek, a mult század végén Bécsben lakó magyar főúrnak három fia, István, Lajos és György közül, kiket 1803-ban, még ifjukorban elhunyt atyjok Magyarországon, magyar tanítóktól, magyaroknak rendelt neveltetni, a középső, *Lajos* hunyt el legelőször, ugyanaz, kinek fia, Alajos a nemzeti muzeum mögött azt a gyönyörű palotát építteté, mely a főváros egyik legszebb részének, a csupa palotából álló úgynevezett mágnás-negyednek vetette meg alapját.

György költözött el másodiknak, közéletünknek ez előkelő alakja, Széchenyi István gróf benső barátja s megbízható segítője nemzete fölvirágoztatására kezdett nagy munkáiban. Kínos betegség, nyelvrák vetett véget a kitünő főúr áldott emlékű életének.

Évekkel élte túl testvéröcscseit *István*, a jótékonyságáról és áldozatkészségéről ismert fóthi gróf, mint egy szellemes iró nevezé: a régi magyar főnemesi nemzedék «utolsó mohikánja», miután előbb eltemeté férfikora javában elhunyt idősebb fiát, *Ede* grófot, volt országos képviselőt.

A sokak által siratott István elhunyta után Károlyi György második fiának, *Viktor* grófnak tragikus halála ejté ismét gyászba a családot, ki szintén legszebb férfikorában önkezével vetett véget életének.

És még nincs egy éve, hogy Lajos grófnak egyetlen megmaradt fia, *Károlyi Alajos* gróf is elköltözött, ki egy életen át volt diplomáciánk egyik virága s monarkhiánknak Európa legelőkelőbb udvarainál képviselője, Berlinben, Londonban nagykövetje.

És most Györgynek megmaradt négy fia közül ragadja el a legidősebbet, *Gyulát*, a halál.

Boldogult atyjának kedvencze s első-szülöttségi hitbizományi óriási javainak, Viktor halálával pedig a második hitbizománynak is örököse volt. S a mi ezeknél nem kisebb értékű: örököse volt atyja nemes tulajdonainak is. És hogy a hasonlóság atya és fiú között még nagyobb legyen: úgy akarta a tragikus végzet, hogy a betegségnek ugyanaz a kínos neme, a rák szólítsa ki az élők sorából, mely atyja életének is véget vetett, az apának nyelvét, a fiúnak nyakmirigyeit támadván meg, utolsó napjaikban mindkettőnek lehetetlenné téve a táplálkozást. Mily szatira a sors

GRÓF SZÉCHEN ANTAL.

1819—1896.

A magyar konzervativek egyik előkelő tagja, gróf Széchen Antal hunyt el 77 éves korában aug. 23-ikán Ausseeban, hol a nyarat töltötte. Udvari főmarsal, a főrendiház tagja volt, a közéletben gyakran vitt szerepet, s mint magyar iró nevet szerzett sokféle czimei mellé.

1819-ben született Budán. Fia volt Széchen Miklós grófnak, Zsófia kir. herczegasszony főudvarmesterének és unokája Széchen Sándor grófnak, a ki 1811-ben, tehát nyolcz évvel Antal születése előtt a családnak a grófi czimet megszerezte. Közpályáját vármegyei szolgálatban kezdette, mint Sopronmegye tiszteletbeli al-, majd főjegyzője. Alig volt 24 éves, mikor a pozsonyi országgyülésen, 1843-ban, mint a főrendiház tagja föllépett s itt mondott beszédeivel magára vonta Metternich herczeg figyelmét, ki felszólította, hogy a magyar politikai életről irja meg neki időközönként véleményét. A m. udvari kanczelláriánál kezdte s végezte is hivatalos pályáját s itt kezdődik szoros barátsága a bécsi politikai körökkel s különösen b. Jósika Samuval, a conservativok fejével.

A pozsonyi 1843—44-iki országgyülésen már az aulikus párt egyik vezértagja volt. Egy darabig különben Jellasicsnak horvát bánná kinevezéseig, Pozsegamegyében mint főispáni helytartó működött. Az 1848-iki márcziusi események után Bécsbe ment s igyekezett érintkezni az udvarral és az osztrák intéző emberekkel, még akkor is remélve a harcz elkerülését. Az 1848 szeptember 22-iki schönbrunni manifesztumnak, mely az uj törvények érvényét nem vonta kétségbe, Széchen tollából való volt a tervezete. Október hónapban Ischlben tartózkodott, honnan külön futárral az Olmützbe költözött udvarhoz hivták, de mire oda ért, nagyot változott az udvar hangulata. A conservativoknak azt a memorandumát, mely a magyar alkotmányt a megváltozott viszonyokhoz óhajtá alkalmazni, figyelembe sem vették, a teljes absolutismus, a jogfosztás útjára tértek, melyet Széchen ép oly hevesen ellenzett, mint Kossuth irányát. Széchen 1850-ben hosszabb külföldi utra ment s csak 1860-ban merült föl ismét a nyilvános szereplés terén, mikor részt vett a megszaporitott reichsrath tanácskozásaiban, mely az osztrák centralismust más formában akarta ránk erőszakolni. E testületben ő Barkóczyval együtt védte a magyar közjogot s a korona integritását, Maager szász és Siaguna oláh képviselővel szemben s e formában is az akkori viszonyok között sokat használt a magyar ügynek. Az ó-conservativok magatartása még Deák elismerését is kivivta. Az októberi diploma megjelenése alkalmával — melyet ő fogalmazott — tárcza nélküli miniszterré és belső titkos tanácsossá nevezték ki.

Az ujabb alkotmányos érában, 1865-ben föllépett képviselő-jelöltnek; de megbukott. Azóta csak a főrendiházban szerepelt. Szónoklataival és széles ismereteivel többször föltünt. Az utolsó években a kormány egyházpolitikája ellen küzdött.

Széchent az udvar részéről sok külső kitüntetés érte. 1885-ben udvari főmarsallá nevezték ki és sok rendjele közt az aranygyapjas rendet is birta. A politika azonban nem töltötte be életét. A sokat utazott, mély tudományú főur örömest foglalkozott az irodalommal, s magvas irodalmi és történelmi tanulmányokat irt, melyek a «Budapesti Szemlé»-ben, a «Századok»-ban jelentek meg s részben összegyűjtve a Kisfaludy-társaság adta ki. Shakspere- és Palmerston-tanulmányai, Budavár visszavételének 200 éves ünnepére irt tanulmánya jelesebb művei.

Ezek tekintélyes irodalmi nevet szereztek Széchennek; a tud. akadémiának tiszteleti tagja lett, mint széptani irót a Kisfaludy-társaság is megválasztotta, történelmi dolgozataiért pedig a történelmi társaság ültette elnöki székére.

Széchen az akadémia azon határozatából, hogy Kossuth koporsójára koszorut tett, oly következtetést vont le saját személyére nézve, hogy lemondott akadémiai tagságáról s ugyanezokból a történelmi társulat elnökségéről is.

Ekkor nevét kellemetlen kommentárokkal kisérték, a közhangulat ellene fordult, pedig Széchen csak hü maradt magához. Ő jó magyarnak vallotta magát, gyakran megbizonyitotta tettel, szóval, de a legitimitás legszélsőbb elvét vallotta. Meggyőződése tiszta volt és erős, s bátran kimondotta fel s lefelé. Ez a politikai bátorság tiszteletet érdemel, mert a jellem, bármi legyen is a politikai elve, oly keretet képez, mely maradandóbb a tartalomnál. A gyakran félreértett államférfinak, objectiv méltatása a történetirás feladata, mi az iró iránt való kegyeletet róvjuk le iránta.

Halála váratlanul következett be. A szivós, egészséges urat szélhüdés érte. Temetése aug. 25-ikén ment végbe Ausseeben. A király képviseletében herczeg Windischgrätz Ágost jelent meg.

AZ UTOLSÓ MIGAZZY GRÓF.

1830—1896.

Hazánk közéletében számos idegen eredetü családnak jutott szerep. Hozzánk származva, itt meghonosodtak, magyarokká váltak és a nemzet életének részesei lettek. Ilyen a svájczi eredetü Migazzy-család. E névhez van kötve Vácz városának föllendülése is. A család utolsó férfi tagja: Vilmos gróf aug. 28-ikán hunyt el Aranyos-Maróthon.

A Migazzyak, kinek családfája Svájczból ágazott el, majd pedig Tirolban találjuk, grófi rangját 1698-ban nyerte, s 1764-ben honfiusittatott Magyarországon, mikor Migazzi Kristóf váczi püspök volt. Testvére Gáspár, Trient és Roveredo kapitánya szintén magyar honpolgár lett akkor, s az ő maradékai tartották fenn nálunk a családot.

A váczi püspöknek, gr. Migazzi Kristófnak emlékét (1714—1803) Vácz városa őrzi. 1756-ban lett itt püspök, s husz éves püspöksége alatt 600,000 frtot fordított székvárosa és egyházmegyéje gyarapodására. A kis, elhagyatott vidéki várost ő juttatá emelkedésre. Megfelelő püspöki lak sem lévén, Verőczén épittetett kastélyt, mely most is fennáll. Püspöksége alatt épült a székesegyház szép freskójával, a püspöki rezidenczia, szervezte a papnevelő intézetet. A város szépitésére rendezteté a Dunapartot, s Mária Terézia méltó fogadására állittatta a Vácznak most is díszére váló diadalkaput. Migazzy Kristóf 1761-ben bécsi érsek, bibornok lett, de a váczi püspökséget azért megtartotta. Márvány emléke, képével együtt ott ékeskedik a székesegyházban.

A Migazzyak családjának utolsó férfi tagja: wall- és sonnenthurmi *Migazzy* Vilmos belső titkos tanácsos is érdemes és munkás tevékenységben töltötte 66 évre terjedő életét. Hont vármegye egyik közbecsülésben részesült férfia volt. 1830 febr. 20-ikán született Pozsonyban. Mint Aranyos-Maróth ura korán szerepelt a közéletben, tagja volt az 1861-iki országgyülésnek s mint főrendi kineveztetett Barsmegye főispánjává. Majd lemondván állásáról, a képviselőházban foglalt helyet s mint a szabadelvüpárt tagja több országgyülésen képviselte az aranyos-maróthi kerületet. 1884 óta ismét a főrendiházban ült s buzgó tagja volt a közgazdasági bizottságnak. Kiváló érdemeket szerzett a hazai halászat terén, a magyarországi halászati egylet az ő kezdeményezésének köszöni létét s mint az egylet elnöke az ez irányban

GRÓF SZÉCHEN ANTAL.

GRÓF MIGAZZY VILMOS.

Ellinger Ede fényképei után.

jelentkező törvényhatósági és társadalmi mozgalmaknak egyik vezetője volt. 1857-ben a kamarási, 1878-ban pedig a Szent-István-renddel tüntették ki. Neje Marczibányi Antónia csillagkeresztes hölgy, kivel 1852-ben kelt egybe, 1886-ban hunyt el.

Három leánya maradt: gr. Erdődy Imréné, gr. Oberndorff Hugóné és b. Ambrózy Istvánné. Holttestét az aranyos-maróthi mauzoleumban helyezték örök nyugalomra.

LOBANOV OROSZ KÜLÜGYMINISZTER.

1825—1896.

A fiatal orosz czár az európai udvarok meglátogatására indul nejével együtt. A béke biztosítékát olvassák ebből. Oroszország az utóbbi időkben nagy mérsékletet tanusított külügyi politikájában, s erről gr. Goluchovszky külügyminiszterünk is a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott a delegácziók előtt. Herczeg Lobanov orosz külügyminisztert, ki csak a mult év tavaszán vette át az orosz külügyek vezetését, dicsérték azért, hogy az eddig — mind Gorcsakov, mind Giers alatt — oly megbizhatatlan orosz diplomáczia bizalmat hódított magának.

A czár első látogatását aug. 27—29-ikén Bécsben tette. Elkisérte oda külügyminisztere is, kit az udvar és ő felsége kitüntetőn fogadtak. Ekkor tört ki Konstantinápolyban az örmények újabb lázadása. Megnyugvással vették, hogy azt az eseményt monarkhiánk külügyminisztere személyesen, mindjárt az első hirek hatása alatt beszélhette meg Lobanov herczeggel. A konstantinápolyi események hogy nem ébresztettek nagyobb nyughatatlanságot a diplomácziában, ennek a körülménynek tulajdonitják.

A czári pár Bécsből még visszautazott Oroszországba, hogy Kievben egy templom alapkövét tegye le. Ebben az útban a vasuton hirtelen meghalt Lobanov külügyminiszter. Szívbaja volt a 71 éves embernek s már a bécsi ünnepélyek alatt roszúl lett. A czárt és kiséretét vivő külön vonatot a czár parancsára augusztus 30-ikán alkonyatkor megállították Sepedovszka állomásnál, egy kis erdő mellett, hogy a czár ott a szabadban üdülhessen. Lobanov is leszállt a vonatról, a czár kiséretéhez csatlakozott, de néhány percz mulva roszúl lett, szélhüdés érte, s visszavitték a vonatra, hol rövid idő mulva meghalt. Holttestét Kievbe szállították.

Halálát egész Európában fontos eseménynek tekintik, s mindenütt azt kérdezik, hogy utódja folytatni fogja-e politikáját. Az ő diplomácziai jártassága, sok személyes tulajdonsága, s a külügyek vezetésében tanusított eddigi magatartása olyan bizalmat szerzettek számára, minővel orosz államférfiakat nem igen ajándékoznak meg. Szinte el is felejtették, hogy a mig bécsi orosz nagykövet volt, abban az időben monarkhiánk és Oroszország közt a diplomácziai helyzet egész a feszültségig eljutott. Ezt azonban az akkori orosz külügyminiszereknek, Gorcsakovnak és Giersnek tulajdonitották.

Lobanov-Rosztovszki Borisovics Alexej herczeg 1825-ben született. A legrégibb orosz nemesi családok egyikének sarjadéka. Családja Oroszországnak már nem egy tábornokot, diplomatát adott. Az elhunyt külügyminiszter 1825-ben született, s alig volt több 19 évesnél, mikor a diplomata pályára lépett. 1850-ben mint követségi tanácsos Berlinbe került, 1856-ban Konstantinápolyba, a hol három év mulva mint követ képviselte hazáját. 1859-től 1863-ig maradt ebben a minőségben a török fővárosban, hol azonban diplomata pályája hirtelen megszakadt. Megszöktette a franczia követségi titkár feleségét. 1867-ben Orel kormányzója lett, s itt tünt ki rokonszenves személyes tulajdonaival, úgy hogy népszerű kerületi főnök volt, a mi ritkaság orosz földön. 1868-ban már berendelték a belügyminiszteriumba a miniszter adlátusának. Tiz év mulva, 1878-ban, Konstantinápolyban mint nagykövet szállt sikra Oroszország érdekeiért. Ignatievnek, a «hazugságok apjának», utódává nevezték volt ki. De csak egy évig maradt ott. Londonba nevezték ki nagykövetté, 1882-ben pedig Bécsbe került Novikov helyébe nagykövetnek. Tizenkét évig képviselte Oroszországot az osztrák fővárosban s nagy népszerűségre tett szert a politikai, diplomácziai és udvari körökben. Mikor Suvalov berlini nagykövet megvált állásától, őt nevezte ki a czár a német fővárosba képviselőjének 1895 jan. elején. De el sem foglalhatta állását. 1895 január 26-án, Giers

LOBANOV HERCZEG.

külügyminiszter meghalt és ő lett utódja. 1895 február 27-én nevezte ki uralkodója a birodalom külügyminiszterévé.

Lobanov herczeg nemcsak államférfi volt, hanem tudós is, a ki sokat foglalkozott történelmi tanulmányokkal. Különösen a régi orosz történelem és a franczia forradalom érdekelte. Bécsi nagykövet korában nagyon gyakran lehetett látni a császári könyvtárban, régi kéziratokat tanulmányozva. Bécsben irta meg nagybecsű kétkötetes munkáját, a mely főleg kihalt orosz főuri családok genealogiáját tartalmazza. — Lobanov herczegnek vannak magyar rokonai is. Legidősebb fivérének egyik leánya ugyanis Okolicsányi Sándor hágai követhez ment nőül.

Az elhunyt államférfiú igen jól ismerte a magyarországi viszonyokat is s a magyar politikusok közt számos ismerőse volt. Bizonyára része van abban is, hogy II. Miklós czár a napokban a nemzeti muzeumnak ajándékozta II. Rákóczi György erdélyi fejedelem kardját.

AZ EZREDÉVI ÜNNEPÉLYEK.

Az ezredéves országos ünnepélyeket a zoborhegyi emlék leleplezése után a kassai dóm fölszentelése követi, majd a Vaskapu megnyitása. Ez alatt is a gyülések és kongresszusok napjait éljük. Az augusztus közepén megindult tömeges látogatások folyton tartanak. A vidékről egymást érik a látogató rajok. A kiállításon meglátszik, hogy a nyaralók és fürdőzők is visszatértek már, ezuttal korábban, mint máskor, mert a kellemetlen idő elől menekültek. Külföldi is sok megfordúl most Budapesten, az utazások fő időszakában.

A kassai dóm fölszentelésére *Wlassics* közoktatásügyi miniszter szept. 5-ikén reggel utazik el külön vonaton Kassára, a Budapestről meghivott vendégekkel. Kassa város fényes vendégszeretettel készül fogadni nagyszámú vendégeit. *Bubics* Zsigmond püspök megbizásából dr. *Nyári* Sándor tanár, az ismert műtörténetiró megirta a kassai székesegyház építésének történetét és a templom részletes ismertetését. A füzetet számos illusztráczió érdekesíti.

A Vaskapu megnyitása. A Vaskapu ünnepélyes megnyitására a német császár megérkezését is jelentették. Hivatalosan azonban erről nem volt szó. A megnyitáskor király unk fejedelmi vendégei lesznek: a román és szerb király, kiknek bécsi követei is megjelennek az ünnepélyen. A három arany serleg, a melylyel a csatorna megnyitása alkalmából a Ferencz-József-hajón a három uralkodó a mű sikerére koczintani fog, egy fővárosi aranyműves műhelyében épen most készül.

A brassói Árpád-szobor. A brassói Czenk hegyen okt. 18-ikán leplezik le az ezredéves emléket, Árpádnak kőből faragott, negyedfél méter szobrát, melyet *Jankovics* Gyula fiatal szobrász készített.

Gyülések, kongresszusok. Az országos *iparos kongresszus* szept. 6-ikán nyilik meg s három napig tart. Utána a *közművelődési egyesületek* kongresszusa következik. *A természettudósok vándorgyülése* szept. 12-ikén kezdődik, a *nemzetközi gazdakongresszus* pedig 17-én.

Nemzetközi kongresszusok. A nemzetközi békekongresszus szept. 17—22-ikéig tartja tanácskozásait. A magyar békeegyesület nevében *Jókai* Mór elnök, *Türr* István kongresszusi elnök, felhivást intéznek a közönséghez, hassanak közre, hogy a vendégek hozzájok illő díszszel és rokonszenvvel fogadtassanak. Lépjenek minél többen az egyesület tagjai közé. A kongresszus részvételi dija a Magyar Béke-egyesület tagjai részére egy forint, nem tagok részére két forint. Jelentkezések az előkészitő bizottság irodájába intézendők. (Nagykörúti Royal-szálloda.) — Az *interparlamentáris konferenczia* szept. 23-ikán nyilik meg. Eddig 400 tag jelentkezett, ebből 300 külföldi, mind parlamenti tagok, sokan családjokkal együtt jönnek. Német parlamenti tag 42, franczia 39, belga 41, angol 137. Van közötük több volt miniszter, államtitkár s 54 szenátor és felsőházi tag.

A bécsi szerb követ, *Simics* György e hó 2-ikán megtekintette a kiállítást. Ünnepélyesen fogadták az igazgatóság épületében, hol Dániel kereskedelmi miniszter is megjelent, valamint a budapesti szerb konzulság.

Milanói tekhnikus tanulók jártak a legközelebbi napokban Budapesten, hogy megtekintsék a városnak tekhnikailag tanulságos intézményeit, a közmunkákat és a kiállítást. Az ifjak hatvanan voltak, több tanár vezetése alatt. E hó 2-ikán Fiumébe utaztak, hová a kereskedelmi miniszter figyelméből díj nélkül utazhattak.

Berliniek érkezése. A berlini kereskedelmi és iparegyesület elnöke tudatta a kiállítás igazgatóságával, hogy október 3-ikán nagyobb tömegben érkeznek Budapestre.

A kiállítást látogatók száma. A kiállítást, a napijegyeket számláló gépek tanusága szerint május 2-tól augusztus 31-ig 1,993.015 (1885-ben; 1,131.022) látogatta.

KONSTANTINÁPOLY BUDAPESTEN.

Az ezredéves kiállítás alkalmából a fővárosban élénken föllendült vállalkozási szellem sok olyan nagyobb szabású mulatóhelyet hozott létre, a milyenek egy igazi nagy városban, hol a város nagysága mellett az idegenek forgalma is igen nagy — mint nálunk is az idén — újabban mindenfelé föltalálhatók. A fővárosnak egyik ilyen új szórakozó helyét, a budapesti «Konstantinápolyt» mutatjuk be ez alkalommal nehány képben.

A budai Dunaparton, a Gellérthegy alatti lapályon, az úgynevezett Lágymányoson, majdnem a vasuti hídig terjed Konstantinápoly területe, s ha még nincs is az egész óriási terület beépítve, mostani állapotában is olyan, mely fekvésével, eddigi épitményeivel, szórakoztató helyeivel bátran kiállja a versenyt az első rendü hasonló külföldi vállalatokkal.

A jövő nyárra remélhetőleg végre lesz hajtva az egész építési tervezet, a mely az új Konstantinápoly határaiúl éjszak felől a Gellérthegyet, illetőleg a vámházteri hidat, dél felől az összekötő vasúti hidat tűzte ki.

A budapesti Konstantinápolynak eddig elkészült részében már is sok a látványosság. Első sorban kell említenünk a Dunaszabályozás alkalmával elzárt egyik Dunaág képezte szép tavat, mely a Gellérthegy és az összekötő híd között terül s helyenként 540 méter széles. Van e tóban egy füzes és ligetes sziget is. Ez a tó és sziget adta voltaképen a serkentést Konstantinápoly létesítéséhez. Ezen a tavon, mely már is *Bosporus*-nak van elkeresztelve, egész szélességében egy tiz méternyi szélességű, erős oszlopokon nyugvó fahíd vezet keresztül. A hidat mintegy 30, az oszlopokból magasan kicsúcsosodó toronyszerű faalkotmányokon elhelyezett villamos ívlámpa egészíti ki, a melyek vakító fényt lövelnek az esthomályba, s a hídfőről szemlélve a szintén pazarúl kivilágított telep fényözönével együtt elragadó látványt nyújtanak.

A már említett szigeten vannak elhelyezve James Pain és fia hírneves pyrotechnikus tűzijátékszerei három, szilárd anyagból épített raktárban. Ez a sziget a fő színtere a nagy közönség előtt annyira és méltán kedveltté lett fényes tűzijátékoknak, a melyekhez hasonlók Budapesten még aligha voltak láthatók. Ezek a tűzijátékok — noha hetenként 2—3-szor ismét-

lődnek — folyton változó, érdekesnél érdekesebb látványaikkal olyannyira népszerűekké lettek, hogy a mikor egy-egy újabb előadást hirdetnek, az nap a közönség ezrei lepik el Konstantinápoly területét. A fürge röppentyűk hatalmas lövegei és pompás színváltozatai, a remek tűzképek s meglepő összetételű egyéb mutatványok páratlan gyönyörködéssel kápráztatják a nézők szemeit.

Bent a telepen érdekes látni való Sadullah és társai konstantinápolyi nagy vállalkozó czégnek Galata-téri keleti bazárja, mely az exotikus népek pazar ízléséről tesz tanuságot. A kézi ipar remekei, perzsa és szmirnai szőnyegek, drága aranyhimzések, az ezüst- és borostyán-ipar termékei dús mennyiségben vannak itt felhalmozva. Majd egy nagyobb pavillonban Mahmud szultánnak ezüstből vert tábori ágya, és a perzsa sah diadalsátra (történeti műemlékek a 16-ik századból) vonják magukra figyelmünket, míglejebb a «Stambul-utczában» valósággal a régi Stambul zajos élete kaczag a néző elé.

Tovább haladva dr. Candiani Napoleon velenczei üveggyárába érünk, a hol szebbnél-szebb üveg- és mozaiktárgyak készülnek a közönség szemeláttára.

Innét a Janitsár-térre lépünk. Ez Konstantinápolynak legszebb része, a hol, valamint a Galata-téren is, nyílt szinen változó ének- és zeneelőadások vagy látványos mutatványok tartatnak. Közreműködnek ebben a 28 tagból álló olasz szerenade, villamos- és spanyol tánczosnők és Martin mester gyönyörű élőképei. Ugyancsak a Janitsár-tér egyik pavillonjában van az énekes török kávéház, café chantant turc, a hol török énekes- és tánczosnők mutatják be nemzeti tánczaikat gazdag keleti öltözetekben.

Egyik legérdekesebb látványossága Konstantinápolynak a Lapini testvérek szobor-kiállítása, a melyben a leghírnevesebb olasz szobrászoknak karrarai márványból készült remek szoborműveit árulják.

Azonkivül nagyon kellemes szórakozás itt a tevén és kairói szamáron való nyargalás, a mi sok vidám jelenettel mulattatja a közönséget. Ezt is Sadullah és társa honosította meg Konstantinápolyban. Igen érdekes a csolnakázás a török kaik-okon, a melyeket egyenesen az igazi Konstantinápolyból hozattak ide. Igazán káprázatos látvány, mikor ezek a fénytengerben úszó tavat ellepik.

Két érdekes újabb látványossággal is gazdagodott Konstantinápoly legutóbb:

Egyik az uszó szinpad, a mely az Adriai tengernek egy sziklabarlangját ábrázolja, a hol pajkos syrenek és vizi tündérek káprázatos játékot űznek. Fénypontja ennek «Iris, az Adria tündére» czímű előadása.

A másik és kétségkivül legérdekesebb ujság a most elkészült új szinházépület, «Frascati» a mely már feltünő arányaival is nagy hatást tesz, s a mely minden tekintetben kitünő és czélirányos berendezésével, különösen a fővárosban páratlan nagyságú nézőterével minden várakozást kielégit. Jelenleg egy franczia társulat tart benne előadásokat.

Egy szóval Konstantinápolyban már most is elegendő szórakozást talál a látogató, de az ősz folyamán, s még inkább a jövő évben, a mikor majd az új híd és az onnét Konstantinápolyba vezető villamos vasúti összeköttetés által a közlekedés sokkal könnyebb és gyorsabb lesz, mint ma, bizvást elmondhatjuk, hogy fővárosunknak nem csupán kiegészitő része, hanem kétségkivül egyik legkellemesebb szórakozó helye lesz ez az új Konstantinápoly.

Konstantinápoly mind tágas területénél, mind pedig a Duna ottani széles és zárt medenczéjénél fogva nagyon alkalmas ünnepélyek rendezésére. Ezt a Nemzeti Szalon meg is kezdte augusztus 19-ikén este, fényes jelmezes felvonulással. Nagy közönség lepte el a kies helyet, s igy jelentékeny összeg jutott mind a Nemzeti Szalonnak, mind a hirlapirók nyugdijintézetének. A festők sok leleményt és tarkaságot fejtettek ki. Az ünnepély főrésze II. Rákóczi Ferencznek az igazi Konstantinápolyba történt megérkezését és fogadtatását tüntette föl. Volt ezenkivül egyéb szórakozás is. A partot esti 8 órakor már egészen ellepte a közönség, hogy Rákóczi megérkezését lássa. Taraczkdurrogások közepette indult meg a bengáli és villamfénynyel megvilágított hajóraj, a melyen II. Rákóczi Ferencz (Asbóth Jenő), Bercsényi Miklós és kisérete a tavon átkelt. A tó közepén kis gloriette volt elhelyezve, a melyben a katonai zenekar a Rákóczi-indulót huzta. Közben rakétákat bocsátottak fel és az egész felvonulás páratlanul szép látványosságot nyujtott. A kikötőnél török lovastisztek, régi kurucz dalokat fujó török kürtösök, török zászlósok, török pasa és török tisztek fogadták Rákóczit, a ki lóháton csatlakozott a menethez, a mely körüljárva az utczákat, végül a janicsár-téren felállitott magaslathoz ért, a hol a nagyvezir (Vastagh György festőművész) fogadta a tarka csoportot. Rákóczi tiszteletére aztán fényes ünnepély folyt, a melyen ballet és dalárda is működött közre.

Angyal Gábor.

Uher Ödön fényképe után.

Vastagh György (nagyvezir). Gerster Kálmán (török pasa).

A NEMZETI SZALON ÜNNEPÉLYÉRŐL. — A török nagyvezir és környezete.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Az aldunai Vaskapu szabályozása czimmel Gonda Béla keresk. miniszt. osztálytanácsos, ismert szakiró tollából épen most, a Vaskapu megnyitásának alkalmára jelent meg a mű teljesen átdolgozott második kiadása. A kétszázötven oldalas kötetet száz illusztrázió diszíti, sikerült fényképfölvételek és szelvényrajzok, melyek szemlélhetővé teszik, milyen óriási feladattal kell megbirkózniok a szabályozás végrehajtóinak. A szöveg pedig megismertet részletesen a nagy munka folyásával, a nehéz feladatokkal, s az egész szabályozási eljárással, melyben oly sok és szokatlan technikai fegyverrel kellett megküzdeni. A magyarországi Al-Duna leirása, mederalakulása s viz- és jégjárási viszonyainak ismertetése után az al-dunai hajózást, az ottani római munkálatokat, Széchenyi István gróf és Vásárhelyi Pál munkálatait, Wex és Mac-Alpint terveit, a nemzetközi bizottság munkálatait, majd a berlini nemzetközi kongresszus határozatát, s magyar kormány javaslatait s ujabb szabályozási terveket ismerteti. Azután bővebben tárgyalja a megindított munkálatokat, a szabályozási vállalat berendezését s a használatba vett munkagépeket, végül a többi al-dunai zuhatagnál foganatosított munkálatokat. A díszesen kiállított kötet ára 2 frt 50 kr.

Magyarország története. A Kisfaludy-Társaság által pályadíjjal jutalmazott művet, *Varga* Ottónak több száz képpel illusztrált *Magyarország Történetét* a vallás- és közoktatásügyi miniszterium az iskolai könyvtáraknak beszerzésre ajánlotta.

A Vigszinház elég serényen hozza szinre az új darabokat, hogy játékrendjét megállapítsa. Az ezredéves ünnepélyekkel annyira igénybe vett közönség figyelme e nyáron nem is igen fordúlt a a szinházak felé s az új Vigszinház is újabb és újabb darabokkal igyekszik érdeklődést ébreszteni. Ha telt házakat nem is, de azt a meggyőződést megszerezte, hogy a szinház válogatott erőket gyüjtött össze, kiknek művészi intelligenciáját nagyon jól esik látni itt a fővárosban, hol ha nem a nemzeti szinházban voltunk, a szinpadi művészet iránti igényeinket ugyancsak mérsékelni kellett, s csak ritka egyeseknek tartogattuk tapsainkat. A Vigszinház mind az egyesek művészi intelligenciájában, mind az egész előadás kerek egyenletességében, gyors tempójában, és az izléses, mondhatni díszes keretben, melyet a szinpad nyujthat, megszerezte már is azt a biztossági érzetet látogatóinak, hogy az előadások savát nem kell féltenie. Szept. 1-sején a «*Durand és Durand*» franczia bohózat szintén ily dicséretes előadásban mulattatá a szinház közönségét.

A franczia bohózat Ordonneaux és Valabrègue műve, s Kürthy Emil fordította magyarra. Szivesen nélkülözzük benne a vaskos sikamlósságot. Vidám abszurdum és elmésség bőven kinálkozik egy estére

A NEMZETI SZALON ÜNNEPÉLYÉRŐL. — II. RÁKÓCZI FERENCZ KISÉRETE.

Uher Ödön fényképe után.

való mulattatónak, mert az új darabot elég egyszer látni, akkor mulatságos, de aztán nagyon közönséges volna. Durand hires párisi ügyvéd. Coquardier nagyon megörül, mikor egyszer Durand urhoz van szerencséje, sőt ennek leánya is megtetszik, a leánynak pedig Durand, s egy pár is lesz belőlük Coquardier nagy örömére, ki büszke hires vejére. Csakhogy az ő veje nem a hires Durand, ennek csak unokaöcscse, ő voltaképen füszeres, de mivel se felesége, se apósa nen szenvedheti a füszereseket, ő tovább játsza az ügyvédet, mert különben a felesége sem szeretett volna bele és nem is ment volna hozzá. Most pedig mind a ketten rajongnak érte, apósa a kertben szobrott is állíttatott neki. Előkerül az igazán hires Durand is, a kit Coquardier-ék lenéznek, mint füszerest. A hires ügyvéd különben házasodni készül, s ime rábizonyul, hogy ő már nős. Az asszony pedig leveleket talál, melyeket női kezek irtak férjéhez, t. i. az ügyvédnek. A félreértések így nőnek három felvonáson, a mikor természetesen mindennek ki kell derülni, s a két Durand története szerencsésen véget ér. Az előadásból ezuttal is a férfi szereplőké a legfőbb rész, először is a két Durand személyesítőjéé, *Góth* Sándor a szorongatott füszerest, *Fenyvessi* Emilé, mellettök *Szatmáry* Árpád (az após), *Sziklai* (egy dadogó ember), a kisebb szerepekben pedig *Szép* Aladár, *Szerémi* Zoltán ügyeskedtek. A kevésbbé hálás női szerepek személyesítői *Kalmár* Piroska, *Haraszthy* Hermin.

A népszinházban, hol egész nyáron az «Ezer év» alkalmi szinmű járta, a játékrend most már megelevenül. A primadonnák is hazaérkeztek, s *Blaha* Lujza asszony e hó 2-ikán lépett föl először nyári pihenője után a «Sárga csikó» népszinműben. Szorongásig megtelt a nézőtér és zúgott a taps a kitünő művésznőnek, ki a szinpadon ma is a magyar dal, a magyar tősgyökeres kedély és falusi eredetiség utól nem ért képviselője.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Országos erdészeti gyülés. Augusztus 30-ikán a kiállítás területén, az ünnepélyek csarnokában tartotta meg az országos erdészeti egyesület ez évi rendes közgyülését, melyet ezuttal közérdekü, általános körben megvitatandó kérdések kitüzésével országos erdészgyüléssé alakítottak, melyen nemcsak az egyesulet tagjai, hanem az összes hazai erdészek is részt vehettek. A gyülés iránt élénk érdeklődés nyilvánult s mintegy 300 erdész gyült össze az ország minden részéből, köztük a legkiválóbb szakemberek.

Bedő Albert államtitkár nyitotta meg a gyülést. A beszéd jeles tanulmány a magyar erdész nemzeti hivatásáról, az erdészet gazdasági fontosságáról. A magyar erdészek hazánk ünnepeiben és érdekeinek hüséges szolgálatában mindenkor és mindenütt az elsők s a legjobbakhoz csatlakozva kivánnak részt venni. Nemzetünk közgazdasági életének állandóan kitartó és igaz munkásai s mint ilyenek a magyar állami élet körében nemcsak a földmüvelő gazdálkodás utján tudnak példaadással elöljárni, de jól tudják azt is, hogy hazánknak és összes lakosságának jobbléte emelésében igen fontos és a világ minden más erdészeinek viszonyaitól eltérő nemzeti hivatásuk és kötelességük van a magyar állami érdekeknek s hazánk népeinek szolgálatára . . .»

Üdvözölte ezután a hatóságok küldötteit, különösen Schmidt József kiállítási igazgatót, s indítványozta, hogy gr. Tisza Lajos elnöknek, ki betegeskedik, üdvözletet küldjenek. Majd *Horváth* Sándor titkár terjesztette elő az évi jelentést.

Következett ezután egy elnök, két alelnök és 30 választmányi tag választása. Tisza Lajos levélben jelentette, hogy az elnökséget tovább nem viheti, gyöngélkedése miatt; de Bedő Albert azt indítványozta, hogy egyhangulag válaszszák meg. *Tavi* Gusztáv erdőtanácsos értekezett ezután a kopár területek beültetéséről, s erre nézve indítványt is tett, melyet hosszabb vita után a közgyülés el is fogadott.

Másnap folytatták a gyülést. Az előbbi napon beadott szavazatok szerint elnöknek ismét megválasztották gr. *Tisza* Lajost, alelnökök lettek *Bedő* Albert és b, *Bánffy* Dezső. Folytatták aztán az értekezéseket s végül *Bedő* Albert elnök köszönetett mondott a tagoknak az élénk figyelemért s a gyülést bezárta.

MI UJSÁG?

A képviselőház szeptember 3-ikán kezdte meg tanácskozásait. Csak két hónapig tartott a nyári szünet, később kezdődött mint máskor, és négy héttel korábban ért véget. Az ülés előtt jóval már nagyon élénkek voltak a folyosók, s a szőnyegekkel jól elzárt ajtók daczára is a közeli választások szele fujdogált. Az ellenzéki képviselők voltak a legkivánesiabbak, s ha egy minisztert láttak mindjárt megkérdezték: készülhetünk a választásokra. A képviselő urakon különben meglátszik a falusi levegő, vagy hogy sokat időztek választóik közt. Egyik-másik megszakálosodott, mint Berzeviczy alelnök, a másik szakáltalan lett, történetesen a kik szürkék voltak. A pártvezérek mind napsütöttek. A miniszterelnök megtartotta szokott vidám ábrázatát. Szilágyi Dezső hatalmas egészséggel foglalta el az elnöki széket. Mikor bejelenti, hogy Nagy István egy havi szabadságidőt kért, egy malicziózus hang közbe szól: «Hát még lesz annyi időnk?» Megéljenzik a jelentést, hogy a ház elnöke üdvözölte József főherczeget leánya eljegyzése alkalmából. Hogy Zágrábmegye üdvözletet küldött az ezredéves ünnep alkalmából, éljenzés volt rá a meleg visszhang. A kereskedelmi miniszter törvényjavaslatot adott be, aztán *Lukács* László pénzügyminiszter állt föl, mire nagy csend lett. Az 1897-iki költségvetést nyujtotta be s a pénzügyi helyzetről beszélt. Az ellenzéki padokon tölcsérré formált kezekkel fogták föl a szerteszét röpkedő számokat, a kormánypárt pedig engedte szétröpkedni, mint valami illatot, maga pedig rózsás hangulatba ringatózott. A pénzügyminiszter emelkedő bevételekről és jó pénzügyi helyzetről beszélt. A 475.238,670 frtnyi kiadással szemben 475.326,305 frtnyi bevételt számít. A fölösleg tehát 87,635 frt. A költségvetésnek ez a legnevezetesebb száma 66,000 frttal jobb a folyó évinél. A jobboldal hosszasan is éljenzett. De az ellenzék közbekiáltotta, hogy sokkal több kell kvótára. A miniszter aztán a kvótáról s a vele függő kiegyezési ügyekről is beszélt. Több gazdasági kérdésben Magyarország előnyös megállapodásra jutott Ausztriával. A kvótára nézve a kormány nem tárgyalt senkivel, nem tett kötelező igéreteket, a kvóta megállapitása a kvótabizottság dolga. A pénzügyminisztert beszéde végén is hosszan éljenezte pártja, de *Ugron* Gábor megtámadta a kormányt,

VASTAGH GYÖRGY. ERZSÉBET ÉS KLOTILD FŐHERCZEGNŐK.

Műcsarnok 1890/91 téli.

Vastagh Gyözy id.

1890/91

Vastagh György

Vas. Lyp. 1875. 300 l

— **Vastagh György**, az erdélyi havasi oláh népéletből készitett képeiről nemcsak itthon, de a külföldön is előnyösen ismert festész, jelenleg fővásosunkban időzik s arczképeket fog itt festeni. Ezenkivül a „műcsarnok“ számára ajándokképet fest, egy szép „Oláh koldusfiu“-t.

atságok városa integet felénk sokféle szineivel; céllövő-
ánosan ismert népmulatságok csarnokaival, többé-kevésbbé

épületek között elszórtan a komolyabb elemet képviseli
suti őrház teljes berendezéssel együtt kapja el figyelmün-
ukkanunk, sőt egy eredetiségében érdekes, teljesen szét-
tó nyárilaképületet is találunk.
eni kép, ha az óriás sörcsarnok hiányzanék belőle. Nem
csarnoka már messziről dominálja a szemhatárt. Ez már
ideiglenesség látható jellegével, tisztán fából, a fehérkék
diszités elemeivel úgyszólván felcifrázva. Szerkezete is
60 m, dongájának fesztávolsága cca 35 m, hét-hét méter
solt rácsos tartók képezik bordázatát, amelyre a donga-
héjazatát hornyolt deszkázat képezi.
tartalmára, itt a sokféleségben, megállapitott rendszert
i kiállitás lévén, felölel mindent, ami egy város kereske-
arára, művészetére, intézményeire jellemző. És a kiállitott
hogy a tökéletesség szempontjából ha nem is kész, de
mert nem volt kész még június végén egy hónappal a
nem tévén kivételt a többi kiállitás között, melyek leg-
már bezárják.
ban tájékoztatja az idegent arról, hogy mi minden van
hónapokat töltene Münchenben. Az egyes kiállitási szobák:
afalak által osztott, felülvilágitott belterei, tehát ebben a
épültek ezek a bájos fülkék és itt a padló, a falboritás,
d harmonikusan illeszkedik a kiállitott tárgyak termé-

l tanulmánynak minden szobát leirni. Szoritkozzunk

falkárnit, fekete fénytelen faburkolat, fehér gipszdiszités

Vastagh György id

A harmadik teremben Vastag György két uj műve is magára vonja a figyelmet: egy pipázó cigány-leány, mely üde, élénk, de érzékies szinezetű kép, s egy ettől oldalt függő női mellkép (tanulmányfej) kö-zépkori öltözetben, magos inggallérral, gyöngyökkel, kedves öszhangban s kitünő technikával.

Fővárosi Lapok
1875. 425. l.
(A képtárlatról.)
I. füle

im Einklang mit den Anschauungen der neuzeitlichen Betriebsführung. Eine kurze Besprechung der auf der Baustelle maßgebenden Kostenarten und ihrer Verrechnung ist daher angebracht.

VERLAG VON JULIUS SPRINGER IN BERLIN

ZU BEZIEHEN DURCH

ORILL-FÉLE KÖNYVKERESKEDÉS
GERGELY R. RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., DOROTTYA-U. 2.

Vastagh György id

felelős szerkesztője Romocsy [illegible],
pedig Hevesi Lajos. — **Vastagh György** közelébb befejezte Ágai Adolfné és Királyi Pál arcképeit, melyeket a képtárlaton ki is fog állitani. — **A földtani**

Fővárosi Lapok

1875. I. félév 581 l.

NÉMETH LÁSZLÓ
Berzsenyi

PUKÁNSZKY BÉLA
A mai osztrák irodalom

REMÉNYI JÓZSEF
Amerikai írók

SZABOLCSI BENCE
Bevezetés a zenetörténe

CS. SZABÓ LÁSZLÓ
Levelek a számüzetésbő

Szerda

7

Kassai vértan.

Csütörtök

8

Kis Bold.-A.

Péntek

9

Kláver Péter

Szombat

10

Vastagh György id

Vastagh György mint arcz-

VASÁRNAPI UJSÁG.

képfestő egyre keresettebbé válik, mire a műcsarnokban kiállitott képei is jelentékeny hatással lehetnek ; a magyar földhitelintézet is őt bizta meg a gr. Károlyi György életnagyságu arczképe elkészitésével, festi továbbá báró Kochmeister Frigyest a kereskedelmi kamara s néhai Vecsey Sándort a Lloyd-társulat számára.

Vas. Ujs. 1877. 764 l.

Vastagh György

Vas. Lap. 1879. 181. l.

Arczkép-leleplezés. Gervay Mihály főpostaigazgató 40 éves hivatali működése emlékére a postapalota diszitermében ünnepély volt. A postatisztek lefesteték Vastagh György által arczképét s ezt Czóbel Lipót helybeli postaigazgató beszédje mellett sokak jelenlétében leleplezték. Jelen volt Szlávy József és Hayneld írsak is.

JACQUES CALLOT

Vastagh György ist

1879. február.

Kecsett arckép festő: Újabban a genre terén működik: Oláh czigány leány.

Képz. szeml. 1879-30.

Vastagh György id

l.

Egyházzen. Lap

I. 1880. 340, 341 l.

Vastagh György ?

Az alcsuthi oltárképek. Az alcsuthi kápolna részére, melyet augusztusban szentelnek föl, József főherczeg Vastagh György jeles képirónkkal festeti az oltárképeket. A főoltár számára a művész Szent István királyt festi; a két mellékoltárra pedig Máriát és Szent Józsefet.

Vas. Ujs. 1880. 244 l.

1-5

BAJCSY-ZSILINSZKY ENDRE: *Mátyás király* (Re Mattia Corvino). Budapest, 1939, pp. 222, ed. Athenaeum.

L'autore di questa recentissima monografia su Mattia Corvino non è uno storiografo propriamente detto intento a rintracciare documenti dimenticati negli archivi, ed a sviluppare e svelare aspetti finora trascurati o sconosciuti degli avvenimenti storici; ma piuttosto un uomo politico di grandi vedute e profonda erudizione che, coll'intento di chiarire le sue idee politiche e di rincalzare il suo programma di partito, studia la figura di questo grande re e ne rivive l'epoca gloriosa, per scoprirvi sorprendenti con analogie l'attuale situazione politica ungherese e per cavarne conclusioni di massima a rincalzo dei principii che intende seguire. Così il libro prende un indirizzo un po'

Vastagh György id

Vas. Ujs. 1880 173. l.

A nemzeti muzeum képtára ujabban József főherczeg és neje Klotild főherczegasszonynak Vastagh által festett képeit nyeri. Az első terem részére is van kilátás egy szép nagy képre. Ez a kormány által Haan Antal Rómában lakó hazánkfiánál 4000 frtért megrendelt Rafael «Atilla Róma előtt» cz. nagy történelmi képe. Ezen kivül még a műcsarnok kiállításából közelébb vásárolt művekkel gyarapodik a képtár, mely most már ugyancsak szűk.

55 acqueforti dell'artista ungherese Barta, noto ai bibliofili per le sue illustrazioni di Rabelais e di Villon, pure in edizioni di gran lusso. Acqueforti queste del Barta improntate ad un gusto nuovo, moderno, sintetico, che potranno soddisfare quanti trovavano già troppo sorpassate le fantasiose e complicate illustrazioni di Gustavo Dorè. Lionello Fiumi, sulla «Dante»-Revue de culture latine, — ne scrive così: «L'acquafortista magiaro tende alla sintesi, anzitutto. Il particolare messo in rilievo dal genio dantesco è da lui prontamente afferrato e fissato in segni plastici, ma egli ha capito altresì, quanto, in Dante, è appunto grandezza di sintesi e non si disperde pertanto in una folla di quisquilie mirando unicamente all'essenziale».

«Ciò non esclude, si badi, un senso di realismo, ch'è anzi necessario, ch'è

Vastagh György úd

Vas. Ujs. 1880. 292. l.

Blahanéről igen sikerült és diszes arczképet adott ki özvegy Kádas Józsefné. *Vastagh*, jeles művészünk rajzolta természet után, s a népszerü énekesnő mellkép-alakjában a «Piros bugyelláris»-ban mint biróné asszonyom van feltüntetve, magyaros fejkötőben, pruszlikban. Vastagh rajza után Brendamour, a külföld egyik kiváló metszője készitette a képet, mely Tettey Nándor budapesti könyvkereskedésében megrendelhető; ára 2 frt 50 kr., vidékre csomaglással 3 frt.

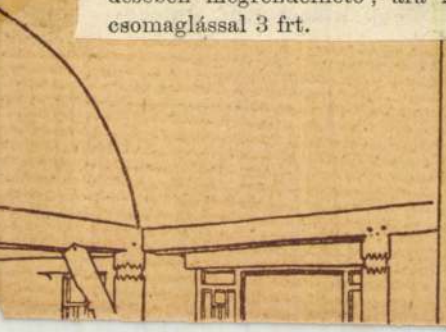

A HÁZ Építőművészeti folyóirat

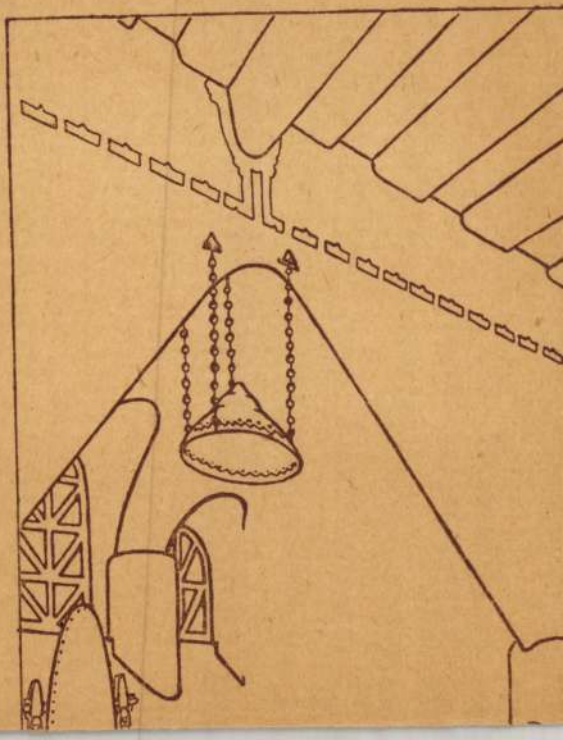

Vastagh György

Unger Leoné arcképe, rokoko ruhában, Rembrandt féle kalappal különösen ördekes. Szen kívül most festi (1880. őszén) József főherczeg alesuthi kápolnája számára az oltarképet: Szent Istvánt, a mint a koronát Magyarország védasszonyának felajánlja.

Hírek a mint. Képzőmű. szle. 1880. 149. l.

Vastagh György

Irodalom:

Vastagh György, mint egyházi festő. (dr. p. j.) Ország világ. 1 füzet. 1880.

Vastagh György

Szent István király felajánlja a koronát Magyarország védasszonyának. József főherczeg alesuthi kápolnája számára készült. Dicséri a kompozitiót és technikát egyaránt.

Dr. Prein József: A műcsarnok őszi kiállítása. Képzőművészeti szle. 1880. 155. l.

Vastagh György

Kis fiu arcképe (Jálics Kálmán kis fiu) fehér csipkével díszített rokoko ruhában.

Dr. Prein József: A műcsarnok őszi kiállítása. Képzőmű. szle. 1880. 159 l.

Vastagh György

Az Akadémia számára festi Toldy Ferencz arcképét. Azonkívül Harkányi Frigyes arcképét festi a fővárosi lakarék pénzlár és Deák F. életnagyságu képét Nyitra megye megbízásából.

Hírek a mint. Képzőmű. szle. 1880. 163.

M. KIR. ADÓHIVATAL
SOPRONBAN.
Ért. 1905 [illegible]
1326 szám.

zségi nyomda Budapest.

© Vastagh György

1880. március.

Londonbólazon megtisztelő megbozatásban részesült, hogy egy a Her Majesty operában előadandó dalmühöz magyar jelmezképeket fessen.

Hírek a mütermekből. Képzőmüvészeti szemle. 1880. évf. 47 l.

Vastagh György

1880. július.

Most fejezte be Rajner Pál életnagyságu arcképét Hont megye számára. Az egykori belügyminiszt álló alakban, magyar díszruhában jobbjával az asztalra tám aszkódva tüntetifel. Ugyanó Bitto István és neje életnagyságu térdképeit is festi.

Hírek a mütermekből. Képzőmüvészeti szemle. 1880. 107 l.

Ath

Okmány-	Tétel-	Lap-	Kötet-

Vastagh György 5. l

Hubay Jenő Petőfi Albanába (Bpest 1880) egyik költeményt illusztrálta.

Vastagh György közelebb fejezte be József főherceg alcsuthi kápolnája számára a második oltárképet. Ez Szt Józsefet ábrázolja, a mint a serdülő ifjú Jézust oktatja. Sokkal egyszerűbb kompozitió, mint a Szt István képe, mely a műcsarnok legutóbbi kiállításán bizálcuk figyelmet keltett, de nem kevésbbé hatásos. Az ősz apa sziklatömbön áll, előtte istenifia, egy ábrándos, szőke gyermek, ki passiflorát tart kezében s áhítattal hallgatja az oktatást. Az előtérben ácseszközök hevernek; a csoport mögött pálmafa zöldél.

Képzőművészeti Szemle 1881. 13. l. (január)

Több arcképen kívül a 3ik oltárképet is megkezdé József főherceg alcsuti kápolnája számára. E festvény Mária a gyermek Jézussal s mellék darabja a szent Józsefnek, melyek a két mellékoltárra jönnek, míg a szent István király a fővoltárt fogja díszíteni.

u. o. 1881. 30. l. (február)

Műtermében több ismert fővárosi egén arcképe van készülőben. Ezek közül Unger Leoné arcmagyarkép-mása igen érdekes. Harkányi Frigyes arcképe a képviselőt magyar díszruhában tünteti föl. E művet a fővárosi takarékpénztár rendelte meg nagy terme számára.

u. o. 1881. 46. l. (március)

1881. márcz 27-én Vastag György a képzőművészeti társulat választmányi tagjává választatott.

u. o. 1881. 63. l.

ZALAEGERSZEGI M. KIR. ADÓHIVATAL

Érkezett 1904 MRC. 1

4070 szám.

904

Vastag György f. 6. l.

1881. II. it tavaszi kiállítás.

2 művel szerepel.

1., Bokros Elekné arcképe. A másik egy fiatal leányka szőke fürtökkel, kék szemekkel, világos ifolya sinni atlasz jelmezben, imádságos könyvvel a kezében: méltó pendentja a festő egy tavaszi képének, meg egy rokoko ruhás fint rendkívül természett hiven ábrázol.

Képzőművészeti szemle, 1881. 91 l.

1881. brüsseli nemzetközi kiállítás.

Két arckép.

u. o. 1881. 126 l.

1881. őszi kiállítás

Női arckép. u. o. 1881. 155 l.

1881. őszi kiállítás: ~~Karácsonyi kép kiállítás~~

József főherczeg (vörös attillában, fehér mentés tábornoki egyenruhában szépendiszitett, szőnyeges terembe). F

Klotild főherczegasszony (arany csipkével diszitett uszályos kék ruhában, prémes fehér atlasz mentével, ékszerekkel. A főherczegi párt a művész legszikerültebb festvényei közé sorozhatja. ϕ

u. o. 1881. 187. l.

F. vászon, ~~XXXX~~. 279×168. József főherczeg ajándékából a Nemz. Muzban. Cat. 478. l. jelenleg a tört. képcsarnokban.

ϕ vászon, 279×169. dtto.

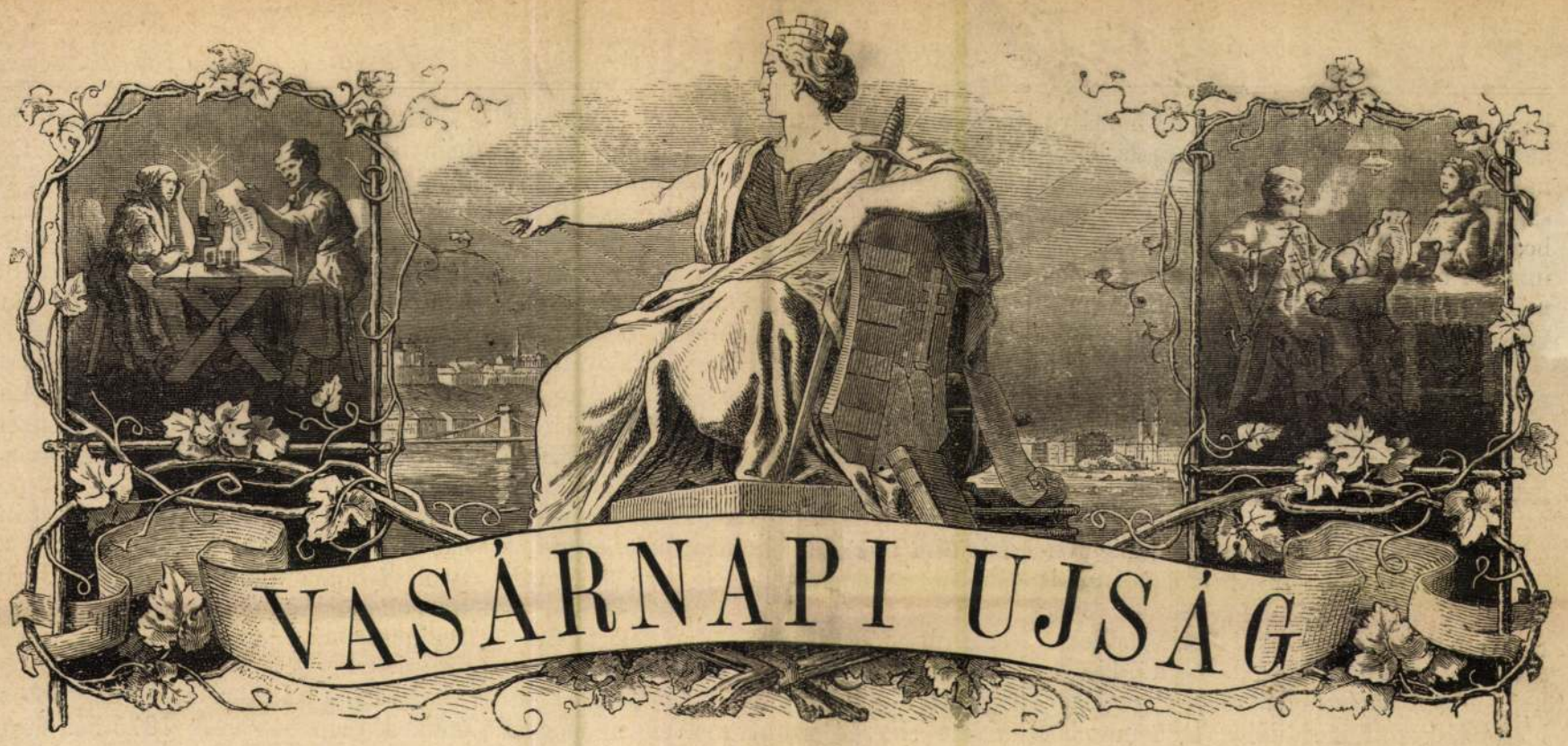

Előfizetési föltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre .. 12 frt, félévre .. .. .. 6 »; Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre .. .. 8 frt, félévre .. .. .. 4 »; Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre .. .. 6 frt, félévre .. .. .. 3 »

4. szám. — 1877. Budapest, január 28. XXIV. évfolyam.

DAMJANICH JÁNOSNÉ
ÉS A
MAGYAR GAZDASSZONYOK EGYESÜLETE.

A HÖLGY, kinek alakja lapunk mai számának homlokát disziti: a köztisztelet méltó tárgya az egész haza és nemzet előtt. Fenkölt nemes lelke, női és honleányi erényei által ő csak fokozta azt a tiszteletet és kegyeletet, mely különben is környezi a nevet, melyet visel. Damjanich Jánosné az, ki évek óta az első helyek egyikét foglalja el a jótékonyság- s különösen az árvaleány-ügy terén kifejtett áldásos tevékenységben. Méltó, hogy ily nő iránt, épen azon árvaházban, mely létrejöttét első sorban az ő fáradhatatlan tevékenységének köszöni, oly mérvben nyilvánuljon a közelismerés és tisztelet, sőt hála, a mint az közelebbről, az árvaház uj épületének felavatása alkalmával valóban nyilvánult, midőn a nemes keblü hölgyek kezdeményezéséből, Vastagh György jeles művészünk által készült életnagyságu képe lepleztetett le a köztiszteletben álló nőnek, s aggattatott be a költészet koszoruival is.

A kép, melyet ezennel bemutatunk, a Vastagh által művészileg festett egész alaku képnek másolata, s szerencséseknek valljuk magunkat, hogy ezuttal, e képhez méltó keretül, a derék nő életére s közhasznu és jótékony tevékenységére vonatkozó némely adatokat is elősorolhatunk.

Damjanich János özvegye, családi néven Csernovics Emilia, Aradon született. Atyja Csernovics János Aradmegye főbirája volt, anyja, Bozsnyák Józéfa, ma is él. A természet adománya s a szülői háznál nyert nevelés következménye egyaránt, hogy a fiatal leány lelkében gyöngédség a szilárdsággal, szivjóság akaraterővel párosult, s mind ezt a miveltségnek nem külmáza, hanem a sziv érzéseiben rejlő valódisága zománczozta.

Igen fiatal leány volt még, midőn Damjanich Jánossal — akkor a cs. kir. hadseregben századossal — megismerkedvén, ennek szerelmét s tiszteletét annyira megnyerte, hogy az kezét kérte meg. Az akkori időben azonban egy katonatiszt nősülése elé még több akadályt gördítettek mint ma, s a fiatal pár három teljes évig járt jegyben, mig a nősülési engedélyt Damjanich megnyerhette s szive választottját oltárhoz vezetheté.

A boldogságot, melyet egymás keblén találtak, kevés ideig élvezhették csak, 1847. augusztus 30-án keltek egybe — s frigyöknek 1849. október 6-án, a leggyászosabb módon szakadt vége. Mély fátyol

DAMJANICH JÁNOSNÉ. (VASTAGH GYÖRGY *festménye után.*)

boritja e gyásznapot örökre, de homálya alól mint csillag ragyog ki a csaták hősének rendithetetlen bátorsága a halállal szemben, szerelme fiatal nejéhez s bizalma hozzá, melyet az utolsó éjszakán hozzá intézett búcsulevelében s a számára irt és mélyen vallásos kedélyről tanuskodó imában oly meghatóan fejez ki.

A rettenetes csapás mélyen megrázta a fiatal nő kebelét, de nem törte össze szilárd lelkét. Kitől az ég elvette boldogságát s még a családi örömet is megtagadta: miben keressen vigasztalást oly női sziv? Emlékeiben először, s ez emlékek édes és fájó táplálékát szivta Damjanich özvegye éveken át, elvonulva a világtól, saját fájdalma mély fátyolába burkolva. De még a gyógyithatatlan sebek is behegednek s mélyebbre vonulnak idővel. S a nő, ki éveken át csak saját fájdalmából és emlékeiből táplálkozott, megtalálta a legnemesebb, s hozzá — multjához és nevéhez legméltóbb utat, melyet a gondviselés irt elébe, hogy maga elvesztvén boldogságát, mások boldogitásában keresse azt föl ismét.

A női jótékonyság forrásai keresésében ily ellentétekre bukkanunk gyakorta. Nem emlitve azokat, a kik hiuságból s hogy a lapokban följegyeztessék nevök, állanak a templomok perselyeihez, vagy épen a jelmezeiket ragyogtató bálteremek rendezőségébe: a nemes forrásokból származó női jótékonyság is két ellentétes okra vihető vissza. A ki boldog, dúsgazdag, a nyomorult szenvedőnek is akar valami részt adni abból; a boldog anyának, ki szemefényeként nézi saját gyermekeit, megesik szive az árvákon. De szintoly gyakori az ellenkező is: ki mindig gyászban jár maga is, fogékony az idegen — s az övétől egészen különböző nemü szenvedés iránt is, és könyeket letörölni siet, hogy az e fölött érzett öröm enyhitse legalább némileg a magáéit is.

1861. elején Lukácsy Sándor a „Kertészgazda“ czimü lap szerkesztője egy „Nemzeti gazdasszony-egylet“ létesitése iránt tett inditványt. A felhivást siker követte, s már azon év márczius 15-én, megalakult Damjanichné elnöklete alatt az egyesület, s első ténye egy gazdasszonyi kiállitás rendezése volt. Alapszabályai, az akkori helytartóság a „Nemzeti“ jelzőn fennakadván, az egyébiránt helyesebb „Magyar gazdasszonyok egyesülete“ czim alatt nyerték meg a hatósági megerösitést.

Az egyesület a női hivatások betöltését tüzte czélul maga elébe, és pedig az anyai, hitvesi s gazdasszonyi, és a honleányi hivatás teljesitését egyaránt, s ezt egyfelől kiállitások és versenyek rendezése, jutalmak kitüzése, — másfelől árvaházak, óvodák, bölcsődék, növeldék állitása által kivánta elérni.

Ily valódi (reális) és életrevaló alapokon nyugodott, kezdetétől fogva azon egyesület, melynek élére Damjanich János özvegye, pályatársnői bizalmából, de saját szive sugallataként is állittatott. S bár a kezdet nehézségei eleinte sokakat elcsüggesztettek, voltak a kik visszalépni s mint nem sikerült kezdeménynyel felhagyni is akartak, Damjanichné szilárdsága összetartotta az egyesületet és semmi nehézség által el nem riasztva, kivivta azon fényes eredményeket, melyek ma átalánosan el vannak már ismerve.

Az egyesület első közgyülése 1862. márcz. 15-én tartatott meg, s ott elnöknek egyhangulag Damjanichné, alelnököknek Simig Istvánné és Vojnics Jakabné választattak meg, kik azonban mindketten, egy év alatt visszaléptek. Az első választmányban oly köztiszteletü nevekkel találkozunk, mint gr. Batthyány Lajos özvegye, Bezerédj Istvánné, Bohusné Szögyény Antonia, Pázmándy Dénesné, Hollán Ernőné, gr. Nádasdy Lipótné, Kralovánszky Istvánné, Braun Lajosné, stb.

E nőkkel, s különösen a leköszönt alelnökök helyére megválasztott Hollánné és Braunné, mint tizenkét éven át buzgó és tevékeny alelnökökkel, kezdette meg és folytatta Damjanichné azon közhasznu és áldásos munkásságot, mely egyfelől a gazdasszonyi, — e valódi ősmagyar női — erénynek fejlesztésére, de másfelől az árvaleányok nevelésére oly sokat tett.

Ez utóbbi téren tett áldozatok s kivivott sikerek azok, melyek a magyar gazdasszonyok egyesületének s különösen Damjanichnénak is, érdemkoszorujában a legszebb gyöngyül ragyognak.

Mindjárt fenállása első évében, 1862-ben elhatározta az egyesület választmánya egy leány-árvaház felállitását. Semmiből? Nem; saját buzgalma és a társadalmi jótékonyság kimerithetetlen forrásából. A megkivántató tőkéhez az első alapot egy 1863 márcz. 22-én a nemzeti muzeum termében rendezett hangversenynek 800 frtot csak valamivel felül haladó jövedelme szolgáltatta. Ekkor már folyamatban volt egy jótékony czélu sorsjáték rendezése is, mely a sanyaru évek kedvezőtlen viszonyai miatt több izben elhalasztva, csak 1865 végén volt foganatosittatható, s a tervezett árvaházra mintegy 20,000 forint tiszta jövedelmet hozott.

S ez összeg már elég volt azon szerény telek és ház megvételére, átalakitására, és felszerelésére, mely a városliget szélén, az akkor „Meghosszabbitott három dob-utcza“ nevet viselé, még nagyobbrészt beépitetlen sorban, a magyar gazdasszonyok egyletének leányárvaháza neve alatt 1868-ban junius 6-án ünnepélyesen meg is nyittathatott, a nélkül, hogy az egyesületnek az alapitóktól befizetett tőkéje vagy a rendes tagok évi járulékaiból befolyó jövedelme megtámadtatott volna, — de az egyesek jótékonysága s áldozatkészsége, különösen a felszerelési tárgyak ajándékozása által, annál inkább igénybe vétetett.

Saját épületében volt tehát az árvaház, holott addig is, a folyó jövedelmekből már előbb tiz, azután husz árvaleány, részint az irgalmas nénéknél, részint a protestáns árvaházban volt felvéve s ellátva. E 20 árvaleányka lőn az 1866-ban megnyilt intézetben először elhelyezve. De a felvételért folyamodók száma évről évre szaporodott, s a hely csakhamar szüknek mutatkozott. Maga az eredetileg megszerzett telek csak 1200 □öl területü levén, a rajta álló szerény épületnél nagyobbnak alig adhatott volna helyet. Áruba bocsáttatván azonban az épen kétakkora (2400 □öl) terjedelmü szomszéd telek, a gazdaszonyok egyesülete ismét csak saját buzgalmában s a társadalom jótékonyságában bizva, belevágott a telek megvételébe (22 ezer forinton) s az 1871 évi közgyülés, a választmány inditványára, elhatározta, hogy az árvaházat, a háromszorosra nagyobbodott telken 100 árvaleány befogadására épiti ki.

És ujra hozzá fogott a gyüjtéshez; igénybe vette saját évi jövedelmeit, sőt tőkéit is, mert gyarapodása oly nagy volt, hogy mig 1872-ben csak 16 volt az alapitók száma, 1863-ban 71-re, 1865-ben 112-re, 1867-ben 167-re, 1869-ben 233-ra, 1871-ben 250-re szaporodott az. (1876-ban az alapitók száma már 319-et ért el). A rendes évdijas tagok száma is hasonló arányokban növekedett évről évre, valamint ennek következtében az egyesület pénzereje is, mely 1861 végével negyedfél száz forintnál kevesebbet tett, 1875-ben pedig közel 35 ezer frtra emelkedett. E számok ékesszólóan hirdetik a magyar gazdasszonyok fáradhatatlan kitartását, s hogy a bennök foglalt dicsbeszédből a legtöbb Damjanichnét illeti meg, bizonyitásra sem szorul.

Az 1871-ben elhatározott nagyobbszerü épitkezés azonban csak 1875-ben foganatosittathatott s 1876-ban fejeztetett be, s a f. évi januárban avattatott ünnepélyesen föl azon árvaleányház, mely a most már Damjanich nevét viselő utczában, a magyar gazdasszonyok egyesületének jótékony munkásságát oly hathatósan hirdeti. Jelenleg az intézetben 78 növendék van elhelyezve, és négy elemi s két polgáriskolai osztályba beosztva; az intézet azonban 100 árvaleány befogadására van berendezve s ellátva. Évenként 100 árvaleány áldása keresi az eget, a mindenható trónját jóltevőiért, 100 árvaleány mentetik meg a nyomor, talán a bün és elaljasodás örvényeiből s adatik vissza a társadalomnak.

S pedig a magyar gazdasszonyok egyesületének jótékonysága nem csupán az árvaleány-ügyre terjed ki. Felkarolta az, időnként, a hazai nyomor és csapások egyes eseteiben, a jótékonyság minden irányu kötelességét. Alakulásának már első évében, az aldunai vizár által okozott nyomor egyhitésére adakozásokat gyüjtött s egy nagyszerü bazárt rendezett, melyben legnagyobb részt jótékony adományokból bejött tárgyakat az egyesület hölgyei magok árusitottak el, s ez által oly tetemes összeget, mintegy 21,000 forintot gyüjtött egybe, hogy abból egy egész hajót, élelmi szerekkel megrakva küldött le s azokat a helyszinén saját tagjai által osztatta ki. 1863, 64, 65, 66. és 1871. években az aszály-, s Erdélyben és a Bánságban a vizáradások által károsultak részére mind annyiszor gyüjtéseket eszközölt, bazárokat, hangversenyeket, sorsjátékokat, a fővárosban évenként levesosztást, stb. rendezett — s összesen nem kevesebb, mint másfél százezer forintot megközelitő összeggel járult a nyomor enyhitéséhez. Az utóbbi években az állam is, látván az egyesület áldásos működését, évenként két ezer frttal segélyezi azt. Jobb kezekre alig is bizhatná e jótékonyságra szánt filléreit.

Mennyi köny töröltetett le, e nemes és kegyes kezek által! Pedig ha van harmat, mely nem hull a porba, hanem a felszivó napsugáron égbe száll: az árvák és nyomorultak letörült könye az, mely áldásban tér onnan vissza a jótékony kezekre.

Ily áldás követi minden léptét ama nemes keblü nőnek is, ki a sors által feldult életét a jótékonyságnak szentelte s önmagát és sorsát jótétemények és azokért nyert áldások által békitette ki az éggel!

—á—r—

A megyeház termében.

— Fővárosi tárcza. —

Söprik a pápai — bocsánat: a gránátos-utczát. Ritkán esik meg rajta. Akkor is vagy sátoros ünnep van a kalendáriomban, vagy Pestmegye bizottságának tekintetes, nemes és nemzetes tagjai ülnek össze közgyülésre a zöld asztalok körül. (A derék megyének legujabb, hivatalos nevét én bizony nem irom ide. Az egymagában fölér hosszuságra nézve némely létániával.)

Tehát: söprik a gránátos-utczát, masiroznak öreg és fiatal *mamák*...

Rosz vers, de igaz.

Masiroznak „egyenest" a megyeházába, annak is a karzatos, nagy ablaku üléstermébe.

„Kérdi tőlük az" — alispán....

De már ez nem igaz. Nem talál többé a vers. Beszéljünk hát száraz prózában.

... Országos értekezlet van a megyeház termében. Tanácskozás a magyar ipar fejlesztése és fölkarolása ügyében. Magyar nők részéről eredt a kezdeményezés, s magyar nők képezik többségét a hazafias buzgóságtól összevezérelt közönségnek, mely megtölti azt az emlékezetes termet, hol egy nevezetes darab hazai történelem zajlott le.

Magyar ipar fejlesztése és fölkarolása?

Nem ugyanazon csábító szavak-e ezek, melyek a negyvenes években hangzottak a Duna s a Tisza partjain? Akkor midőn Kossuth és pártja megpenditették az országos védegylet eszméjét?

Valóban, hogy itt állunk a teremben, melyben annyiszor dörgött Kossuth hatalmas szava és látjuk a honleányokat s hazafiakat, kiket a magyar ipar fölkarolásának érdekei hoztak körünkbe az ország különböző pontjairól: önkénytelenül is eszünkbe jut a védegyleti mozgalom gyujtó lelkesedésével, de lassanként lelohadó tüzével.

Mi volt akkor a magyar ipar a maihoz képest? Csecsemő, mely az egész nemzet dédelgetésére szorult. És minő buzgalommal siettek a nemzet jobbjai ápolni s védeni a kisdedet?

Akkor valóban *áldozatokat* koztak a magyar ipar barátjai. Hagyján lemondani a fényüzési czikkekről, melyeknek nélkülözését utóvégre könnyen megszokhatni. De a védegylet hazafiasabb tagjai nem elégedtek meg azzal, hogy megfogadták, mikép hat évig nem fognak beszerezni semmiféle külföldi gyapju-, gyapot-, selyem- és vászon-kelmét. Ezren voltak az országban, kik a szükségesebb pipere-tárgyak használatáról is lemondtak, sőt megfosztották magukat a kávé, az importált czukor, a thea sat. élvezetétől, hogy ne adózzanak a külföldnek. Maga Deák Ferencz is szivvel-lélekkel vett részt a védegyesületi mozgalomban, Szent-Gróton fiókegyesületet alapitva a „honi" iparczikkek terjesztésére.

Hogy megint akkép fordul a koczka, hogy — harmincz évvel később — szövetkeznünk kell a sokkal fejlettebb hazai ipar védelmére!..

Lassanként megtelik a terem. Tisztes matrónák, kiket megszoktunk minden hazafias mozgalom élén látni, vegyest ülnek ifjabb hölgyekkel, kik a mellett, hogy derék családanyák, ráérnek a sok alakban jelentkező jótékonyság és emberszeretet nemes képviselői lenni. Itt vannak a „magyar gazdasszonyok", az országos nőképző-egylet, a nőipar-egylet, a budapesti jótékony nőegylet s még egy egész csomó fővárosi és vidéki nőegylet „vezérhölgyei" és küldöttei.

Valóságos nőparlament, jellemző főkkel s nem egy arczczal, mely férfias erélyt és tetterőt tükröz vissza. Nem nehéz ráismerned a „katonás" asszonyokra, kik nemcsak „mennyei rózsákat fonnak és szőnek a földi életbe", hanem erős kézzel kormányozzák egy-egy jótékony intézet miniature államát is. Van köztük több, a ki szemüveget hord s oly imponálón néz maga körül, hogy hamarjában „méltóságos államtitkár ur"-nak czimezhetné őket egy-egy, nőtársaságban hamar zavarba eső, fiatal ember.

De képviselve van az „erős nem" is. Együtt látjuk körülbelől mindazon buzgó férfiainkat, kik hazai iparunk érdekeinek előmozditása körül rég óta fáradhatatlanul működnek. A döntő szó itt a „közgazdáké," kik legjobban tudják, mennyit veszit évenként Magyarország saját iparczikkeinek mellőzése s a külföldieknek rendkivüli arányokban való fogyasztása által.

Hogy miért is tör magának oly nehezen utat az a tudat, hogy teljes anyagi tönkrejutásának megy eléje azon nemzet, mely sokkal többel adózik a külföldnek beszállitott iparczikkekért, mint a mennyit tőle kap nyers terményeiért?

Figyelem!

Vörös-Beniczky Hermin asszony kezeiben megszólal az elnöki csengetyű.

Lelkes szavakat mond el. Kiszinezi hátramaradásunkat az anyagi téren. Utal arra, mily tömérdek pénzt küldünk ki évenként külföldre iparczikkekért, pipere- s fényüzési szükségletekért. Ráolvassa hölgyeinkre a statisztikát, mely azt bizonyitja, hogy nőink főleg azok, kik gazdagitják a — külföldi ipart. S hangja emelkedik, hogy takarékosságra inti a magyar nőket s azt sürgeti, hogy egyszerüség uralkodjék a családi tűzhelynél.

Arany szavak! Bár mentől több foganatjuk lenne...

Egy divathölgy valóban ötször-hatszor többel adózik a külföldi iparnak, mint holmi fővárosi piperkőcz s tán huszszor-harminczszor annyival, mint régi szabásu urambátyáimék a vidéken.

Asszonyom, ön ki rajong a divat valamennyi hóbortjáért, s mindig, a — hozzánk persze kissé későn érkező — utolsó párisi divat szerint öltözködik: ön fél Európa államainak iparát gazdagitja a mienk rovására. Az ön ruháinak selyemszövete lyoni gyártmány. Brabanti csipke rajt a diszités. Prágai keztyü óvja puha s fehér kacsóit. Kalapja, — műremeke a masamód-művészetek — Páris atelier-iben készült. Gyapotszövettel Anglia gyárai szolgálnak önnek, gyapjukelmével Albion, Elzász s a Rajnavidék. Czipőit bécsi varga készitette remekbe, ékszereit Páris ötvösei szolgáltatják. Rumburgi vászonnal Ausztria kedveskedik önnek, szűcsmunkákkal London és Páris.

Hogy meddig folytathatnók még e kimutatást?

Szinte a végtelenségig. Mert hát ki győzné elősorolni, a világ melyik táján készülnek az ön legyezői, napernyői, selyem harisnyái, pongyolaköpönyei, parfumjei, szappanjai, kenőcsei s a női pipere egyéb, megszámlálhatlan tárgyai?...

Igen-igen. Az egyszerüségben és takarékosságban önöket illeti meg a kezdeményezés. Az nyerje el önök közül a diadal s átalános becsülés pálmaágát, ki legegyszerübben — lehetőleg „honi" iparczikkek igénybe vételével — tud öltözködni...

A komoly nemzetgazdák helyeslőleg bólintanak Vörösné-Beniczky asszony megnyitó beszédének igazságaira.

Galgóczy Károly és Kubinyi Lajos bátyáink képviselik közgazdáink „vén gárdáját". Csak hajuk ősz. A hazai ipar ügyéért még ifju hévvel lelkesülnek....

S hogy elhangzik az éljenzaj, melylyel a derék hölgy buzditó szavait fogadjuk: fölolvassa a jegyző mindazon hazai nőegyleteink neveit, melyek átirat utján csatlakozásukat jelentik ki a nőképző-egylet által meginditott mozgalomhoz.

Mily lelkes szavak, mily áradozó irály mindezen levelekben! Ha az igéreteknek megfelelnek a tettek is: akkor megnyugvással nézhetünk eléje iparunk megizmosodásának.

Nőinktől függ minden. Ha ők szivvel, lélekkel apostolaivá szegődnek országszerte a magyar ipar fölkarolása érdekében meginditott mozgalomnak; ha büszkeségüket helyezik abba, hogy mentől több proselytát szereznek e nemzeti ügynek s csupán azt pártolják, a mi hazai iparunk terméke: akkor ellenállhatlanul magukkal fogják ragadni az egész társadalmat...

Delet konditanak a harangok, mire véget ér az ülés, s az összegyült sokaság elhagyta a termet, mely ismét bölcsőjéül szolgált egy előreláthatólag egész anyagi létünkre nézve üdvössé váló nemzeti mozgalomnak.

Ugy legyen!

Borostyáni Nándor.

A pesti jótékony nőegylet.

A főváros a mult hóban kegyeletes hálaünnepet ült, József nádor születésének százados évfordulóját. A szónok, midőn a halhatatlan emlékezetünek fővárosunk fejlesztésében szerzett érdemeit sorolta föl: fölemlitette a pesti jótékony nőegyesületet is, mint a melynek előállására a nemes szivü nádor és nádorné adták meg az első lökést. Időszerünek látjuk tehát ez alkalomból, megismertetni olvasóinkkal e jótékony egyesületnek több mint félszázados működését.

Az 1816-ki terméketlen esztendőre következő télen igen nagy volt az inség Budapest szegény lakosai közt. Ez szolgáltatta a legközelebbi alkalmat ez egyesület keletkezésére.

Ebben az időben épen oly gyülőhelye volt a testvér főváros az ország előkelő családjainak, mint jelenben. Most az udvar gyakori itt tartózkodása s az országgyülés a vonzó erő; akkor a nádori udvar volt a központ, mely körül az Orczyak, Rádayak, Waldsteinok, Prónayak, stb. összesereglettek. Eme körben pendité meg *Hermina* főherczegasszony, a nádor második neje, 1817-ben az akkor még ugynevezett „*Asszonyi egyesület*" eszméjét, mely már ugyanezen év márczius havában már meg is kezdé működését. Buda és Pest számára két külön egyesület szerveztetett, melyek a közös védnöknő, Hermina személyében egyesültek.

Pest sokkal népesebb lévén Budánál, itt természetesen nagyobb tér nyilt a jótékonyság gyakorlására. A pesti egyesület csakhamar egy nagyon sok águ jótékonysági gépezetté nőtte ki magát, ugy hogy működésének első szakában, mely 1817—1833-ig terjed, nemcsak a jelenlegi számos társadalmi egyesületek szakszerü működési ágainak nagy részét felölelte, hanem ezenkivül a város által most hivatalosan kezelt humanitási intézmények teendőit is teljesitette, sőt az utczai koldulás eltörlése által a policziális téren is működött. Önkéntes dolgozóháza pedig oly intézkedés volt, melyhez hasonlót jelenben hiába keresünk akár a társadalmi egyesületek, akár a város humanitási intézményei közt. De lássuk sorban a nőegyesület működési köreit.

1. *Házi szegények segélése.* A város több kerületre van osztva, mindegyikben egy vagy két választmányi nő ügyel a szegényekre, a folyamodók körülményeiről maga személyesen, házuknál meggyőződik, s a választmány határozata szerint hetenként kiosztja a segedelmet vagy eleségben, ruházatban, fában, orvosi szerekben, vagy készpénzben.

2. *Nyomorék vagy elaggott gyámoltalan emberek tartása.* Ezeket, valamint a még iskolába nem küldhető kis árvákat fizetésért magánházaknál helyezte el az egyesület.

3. *Betegek gyógyittatása.* Oly szegénysorsu betegeket, kik gondviselés nélkül feküdtek betegágyukban, saját költségén a városi kórházba vitette.

4. *Aggokat ápoló intézet.* Szegény érdemes öregek, kik egész életöket becsületes munkában töltötték el, tiszta egészséges szobákban teljes eltartást nyertek itt. Pótlásául szolgált ez azon Pest városa által fentartott két ápoló intézetnek, mely csak kevés számu öregeket fogadhatott be.

5. *Önkéntes dolgozó ház.* E czélra az egyesület tulajdon házat szerzett s szerelt föl a Terézvárosban. Dolgozni szerető, de munkát nem kapott, mindkétnemü, leginkább öreg emberek vétettek belé föl, kik — középszám szerint 200 körül — egy igazgató és egy mester vezetése alatt következő munkákkal voltak elfoglalva: len-, kender- és gyapjufonás, gyapjutépés és festés, posztó-, flanell-, pokrócz- és vászonszövés, szabó és asztalosmunka, szalmafonás, pántlikaszövés stb. A nappalra bejáró munkások (lakást az intézet nem adott) délben ott benn kaptak ebédet, melynek ára — naponként 8 krajczár — levonatott a hét végén kifizetett munkadij összegből. Némi fogalmat ad az itteni munkák mennyiségéről az, hogy 16 havi fenállása alatt 10 ezer darab ing, 165 ezer rőf durvább és finomabb posztó, 347 ezer rőf szalag és csipke készült ez intézetben. A kész iparczikkek elárusitására egy külön boltja volt az egyesületnek.

6. *Szeretet háza.* Az évkönyvek „Oskola intézet"-nek nevezik, de most jobban megértjük, hogy mi volt, ha amugy nevezzük. Czélja és szervezete sokban hasonlit a *balaton-füredi szeretetházé*-hoz. Egészen árva, vagy szüleiktől elhagyott mindkétnemü gyermekek nyertek itt oktatást az elemi tantárgyakban, másrészt valamely kenyérkereseti iparágban, milyenek voltak a gyapju- és posztómunkák, női kézi munkák, asztalos és szabó-mesterség. A növendékek

*

száma meghaladta a százat; a nappalt az intézetben töltötték, éjszakára egyenként, vagy kis csoportokban polgári házakhoz voltak elszállásolva. Két tanitó, egy nőtanitó s három mester képezte az oktatói s nevelői testületet. Az aggok ápoló intézetével együtt egy terézvárosi bérelt házban volt elhelyezve. Sok becsületes iparos s jóravaló családanya került ki belőle. — Volt továbbá az egyesületnek:

7. *Egy női kézimunkákat lerakó helye.* Jóravaló szegény asszonyok s leányok anyagot kaptak, odahaza feldolgozták, s tisztességes munkadijat kapta érte. A kész czikkek az 5. pont alatt emlitett boltban árusittattak el.

8. *Belső hályogosak orvosoltatása.* Sok szegény vak nyerte vissza szemevilágát ez intézetben, hol a betegek lakást és teljes ellátást is kaptak.

9., 10. *Szegényház*, külön férfiak és külön nők számára. Ez némileg *kényszerdolgozóház* volt. A városi hatóság ugyanis eltiltván az utczai koldulást, a pesti illetőségü koldusok és csavargók itt helyeztettek el, szigoru fölvigyázat alatt tartattak, képességükhöz mért munkára szoritották őket, ellátást és némi munkabért kaptak. Mind a két intézet a Józsefvárosban volt bérházakban elhelyezve.

11. Volt végre az u. n. *lábbadozók háza*, melyben a kórházakból kikerült, de még dolgozni nem képes szegények tartattak, mig munkára képesekké lettek.

Ime egy egész sereg jótékony intézet, egy gyámolitási rendszer egyetlen egy egyesület védő szárnyai alatt! De feltehető, hogy a város lakóinak szaporodásával e működési ágak oly terheket róttak e női egyesületre, melyek elhordozására nem lehetett elég erős. Ez az oka, hogy ez egyesület 1833-ban összébb vonta munkálkodási körét, csak a házi szegények segélését, a hályagosok gyógyittatását, s a női munkák elárusitását tartván meg. Többi intézeteit 30,000 forint tőkével s 85,005 forint értékü házzal s fölszerelésekkel a városnak adta át további kezelés végett. A város azután, ugy látszik, a rokonabb fajták egyesitése által csak megkevesbitett számban tartotta tovább fenn az elősorolt intézeteket. Legalább a most fenálló városi humanitási intézetek között csak a szegények házát, kényszerdolgozóházat s némi tekintetben az árvaházakat tekinthetjük a nőegylet intézetei továbbfolytatásának.

A pesti nőegyesület fenállásának ezen első szakában 1817—1833-ig, összesen több mint 16 ezer embernek nyujtott többnyire huzamosan tartó segélyt, s 1,700,000 forintot vett be s forditott jótékony czéljaira. A nők már akkor is hatalmasan értettek a jótékonysági adóztatáshoz. Pénzszerzési utjaik azok voltak, a melyek jelenben. A pesti nőegylet álarczos bálai nagyon hiresek voltak; sokszor halljuk a mostaniak fölött dicsértetni olyanoktól, kik egykor részt vettek bennök, de ma már csak unokáik tánczában gyönyörködnek. Az előkelő világ mulatságai voltak azok, s korántsem voltak oly vegyesek s oly egyhanguak, mint a mostaniak. Évenként 4—5 ezer forintot jövedelmeztek. Rendezett az egyesület konczerteket is, s ugynevezett *munkás tagjai* egész éven át pénzt gyüjtöttek ösmerőseik körében. Voltak nagylelkü adakozók és alapitványtevők is. A királyné Ő Felsége 12 ezer forint alapitványt tett, több főur s pesti vagyonos kereskedők 1000—2000 frtosokat. A nádor és nádorné évenként 3000 frtot adtak. Az ugynevezett *ujévi köszöntések megváltása* is itt emlitendő. Kivált nagy városokban igen divatban vannak e gratulácziók. Nem tekintve az alárendeltek pénzzsarló látogatásait, minden ember sorra járja ösmerőseit, tiszteltjeit, vagy legalább névjegyén küldi meg a „boldog uj év" kivánását. Különösen az előbbkelőknek, kiknek messze terjedő ösmeretségeik vannak, nagy terhére lehet ez a sok lótás-futás és fogadás. Ezért hozta divatba a nőegylet már régen e köszöntések megváltását. A ki a nőegyletnek uj év napjára bizonyos önkéntes adományt küld be, ez által lerótta uj évi gratuláczióit. Az adakozók névsorát a lapokhoz mellékelve az egyesület közzé teszi, s ez szolgál uj évi köszöntéseül az illetőknek. Az ilyenre aztán nincs joga senkinek megharagudni, hogy nála nem gratulált. E gyakorlat mai nap is fennáll. — Kiszabott évi tagdijak nem voltak s ma sincsenek szokásban.

Hermina főherczegasszony halála után József nádor harmadik neje, a nemes szivéről s vallásosságáról még most is sokak által emlegetett *Mária Dorottya* főherczegasszony vette át az egyesület védnökségét. Jelenlegi védőasszonya *Erzsébet* királyné ő felsége. Első elnöke báró *Mészáros Johanna* gr. *Teleki Lászlóné* volt, később *Károlyi-Zichy Sarolta* grófnő, s jelenleg a már több év óta elnökösködő *Bohus-Szögyény Antonia* asszony szerez magának érdemeket az egylet vezetése körül. A kezdetben 12 tagu választmány a város megnövekedésével 34 tagura emeltetett. E választmányi nők, ugy az arisztokratia, mint a városi polgárság köréből a várost 18 kerületre osztva, működnek az egyesület által 1833-ban megtartott működési ágakban. Az ott emlitettek közül a női munkák elárusitásának intézménye 1848 körül megszünt; de ujabban e helyett egy mást kezdett az egyesület, nevezetesen szegény lyányoknak nyomdai foglalkozásra kiképeztetését. A Rudnyánszky-féle nyomdával van az egyletnek erre nézve szerződése. Emlitést érdemel, hogy az egylet az 1847 inséges év telén *levesosztó intézetet* állitott fel, s a megfagyás veszélyének kitett szegényeket fütött éjjeli szállással látta el. — Ugy szintén a jelen évben is, a város által felállitott *népkonyhák* kezelésénél jelentékeny szerepet vitt. — A szemhályog gyógyintézet az uvilág-utczai 2. számu házban van elhelyezve, hol 1873-ban 21, 1874-ben 15 szembeteg gyógyult meg. A gyógyitást dr. Schulek Vilmos egyetemi tanár végezi, s szegény szembetegek az ország minden részéből ingyenesen fölvétetnek. Házi szegények segélyezésére a mult évben 14,000 frton felül osztott ki az egyesület, tehát minden hónapban 1000 frtnál többet.

Mindamellett is, hogy e régi jótékony egyesület mellett ujabban a hasonló törekvésüeknek egész serege keletkezett, melyek nagyon igénybe veszik az adakozók áldozatkészségét; mind e mellett is, mondom, jelentékeny összegre megy most is e nőegyesület évi bevétele. 1874 évben meghaladta a 24 ezer forintot. A régebbi évekről szóló összegek, természetesen, váltó forintokban értendők.

Az egyesület titkára az első időszakban *Schédius Lajos* kir. tanácsos volt, jelenleg *Krenosz Pál* ügyvéd (lakása Dorottya-utcza 10. szám.)

Ez rövid vázlata e 70 év óta fenálló egylet a mily eredménydús, ép oly zajtalan működésének.

Komáromy Lajos.

Irodalom és művészet.

— **A jövő évi naptárak.** Az idén valamivel később a szokottnál, de mégis elég jókor, mert még az év harmadik negyedében veszszük a jövő évre szóló naptárak nagy halmazát a „Franklin-társulat" kiadásából. Szokásunk szerint most is egyszerre tartunk szemlét fölöttük s léptetjük el őket hosszu sorban olvasóink előtt, hogy mindenki megtehesse közülök a maga választását és saját szükségeihez vagy igényeihez képest kiszemelje belőlök vagy egy-egy régi és megszokott házi barátját, vagy egy sokat igérő uj ismerőst.

Kezdjük a sort a legnagyobbikkal, legterjedelmesebbikkel, mely a

1. *Nemzeti nagy képes naptár*, ezuttal már kilenczedik évfolyamban. Az országos vásárok névsorán és a nagyszámu hirdetéseken kivül 144 negyedrét lapra terjedő évkönyv, most is oly változatos tartalommal, s oly sok képpel jelent meg, mint az előbbi évfolyamokban. Czimképül Deák Ferencznek 1842-diki arczképét adja. Vele kezdődik a szöveg is. Utána Kemény Zsigmond arczképe s Tóth Kálmán meleg emlékezései az elhunyt nagy publicistáról és regényiróról. A műcsarnokban Greguss János „Az országuton" czimü alföldi életképével s Vastagh György czigányleányával találkozunk. A népszinházról Rákosy Jenő arczképe mellett szól egy czikk. Egy következő kép: A „vatikán foglya", a fái közt sétáló pápa. Az év halottjai közül még Horn, Toldy, b. Sina, Tóth Ede, Székács, Szilágyi Ferencz, Fényes Elek vannak arczképekkel s életrajzokkal fölelevenitve. A naptár többi része a balkán-félszigeti háboru eseményeinek, a philadelphiai világkiállitásnak s más napi és közérdekü tárgyaknak van szentelve, számos képpel ellátott ismertető czikkekben. E nagy képes naptárt Áldor Imre szerkeszti s ára most is 1 frt.

2. *István bácsi naptára*, legrégibb valamennyi között, mert már XXII-ik évfolyamban jelenik meg a magyar olvasó közönség előtt. Mindig a régi szellemben, népszerü, valláserkölcsi és hazafias tartamu közleményekkel, melyek versben és prózában, a történelem, népélet, gazdaság stb. köréből vannak véve. Közleményeit a következő rovatok alatt adja: I. Az erkölcsi világ. II. Gazdák naptára. III. Népnevelők naptára. IV. Történeti naptár. V. István bácsi a hazában és a nagy világban. VI. A művészet országából. VII. A természet világából. VIII. Tréfák mezeje. A számos képpel ellátott naptárt Kőhalmi József tanár szerkeszti, s ára, mint rendesen, 50 kr.

3. *Protestáns uj képes naptár*, uj folyam V-ik éve. Szerkesztette Dúzs Sándor tanár. A jelen évfolyam részletes krónikát ad a prot. egyház egy évi életéről; azután nehány prot. egyházi és iskolai férfi arczképével s életrajzával ismertet meg, mint Péchy Tamás, Bonyhay Benjamin, Komáromy Mihály. Szépirodalmi és költői része is az egyházi és vallásos élet körében forog. Tájékozást nyujt a prot. egyházi irodalom ujabb termékei felől. Végre prot. egyházi névtára az ország valamennyi prot. egyházkerületére kiterjed. Ára ennek is 50 kr.

Most következnek a szorosabb értelemben ugy nevezhető s életszükségre való szaknaptárak. Ezeket igy veszszük sorba:

4. *Magyar nők naptára.* Ez évkönyv, mely már IX-ik évfolyamban jelenik meg, a női életre és háztartásra ad utmutatásokat és közleményeket. Ugy ismeretterjesztő, mint mulattató része női olvasmányul szolgál. Képei közül felemlitjük a Viktoria regia óriás virágu növény rajzát, Sand George arczképét, a hárem belsejét stb. A naptári rész, a szokott havi rovatos lapokon kivül a női háztartás szükségeire vonatkozó jegyzéklapokkal van ellátva. Szerkesztette Beniczky Irma, s ára 60 kr.

5. *Falusi gazda naptára*, ezuttal már XIII. évfolyamban, s most is époly közhasznu tartalommal jelenik meg, a minővel magát az előbbi évfolyamokban is nélkülözhetetlen kézikönyvévé tudta tenni a falusi gazdálkodóknak. Egész kis gazdasági könyvtár már, mely azonban évről évre tud ujat s mindig hasznosat nyujtani olvasóinak. Tartalmából, mely 20—30, hosszabb-rövidebb, de mind szakszerüleg dolgozott czikket nyujt, nem emelünk ki egyeseket, csak annyit mondunk, hogy a mezei és a kerti ipar, az állattenyésztés és állati egészségügy, a szőlő- és bortermelés, szóval a gazdaság minden ága megtalálja benne a magáét. Kiválóan hasznos a gazdasági naptár, mely részletes utasitásokat ad minden évszak és minden hónap teendőire nézve. Szerkesztí Máday Izidor; ára 80 kr.

6. *Borászati naptár*, IV-ik évfolyam, az előbbinél szükebb körre szoritkozó, de a maga körében annál részletesebb utasitásokat nyujtó kézikönyv, mely a szőlő-, bor-, pinczegazdaság köréből, és a legujabb tapasztalásokon alapuló tanitásokat nyujtja. Megannyi tanfolyama a gazdaság ez ágának, mely különösen hazánkban oly fontos, s a legujabb időkig mégis annyira el volt hanyagolva. A szerkesztő dr. Nyáry Ferencz, mint szakember, azon igyekszik, hogy a régi mulasztást e részben is helyrehozni segitsen. A mulattató rész (mert hiszen „jó bor és kedv két atyafi-gyermekek") bordalokat s adomákat ad csemegeül s borkorcsolya gyanánt. A naptár ára 80 kr.

7. *Iparos naptár*, szerkeszti Gelléri Mór. Második évfolyam. Szakszerü folytatása az elsőnek. Az ismeretterjesztő rész: a kézműipar hanyatlásának okairól, a műiparról átalában, fakészitményeknél előforduló bajokról értekezik. Egy nagyobb czikkben Ráth Károly a szakképviseletről, a vám- és banküggyől, az ipartörvény módositásról és a hadi fölszerelésről szól. Az arczképcsarnokban Ráth Károly, Katona Zsigmond, Rainer Ferencz, Herman Ottó, Radvány István, Burger Zsigmond, Heyduk Ambrus és Csepreghy János vannak, arczképeik és életrajzaik bemutatásával, ismertetve. A mulattató- s tárcza-rész is az iparos élet köréből vett közleményeket tartalmaz. Ára 50 kr.

Az egész nagy közönség számára, osztály, fe-

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK

A vonatok INDULÁSA Budapest keleti p. u.-ról. Érvényes 1911 október 1-től. É

Délelőtt					Délután				
vonat-szám	óra	perc	vonat neme	hová	vonat-szám	óra	perc	vonat neme	hová
1110	5	45	szv.	Balatonfüred, Tapolcza	612	12	20	sz. v.	Arad, Tövis, M.-Sziget
310	5	50	»	Hatvan	1008	12	20	»	Zágráb, Fiume, Bród, Sarajevo
22	6	20	»	Bicske	314	12	30	»	Hatvan
202	6	25	gy. v.	Ruttka, Poprád-Felka	10	12	35	»	Szombathely, Wien
8	6	40	sz. v.	Wien, Graz, Sopron	912	12	50	»	Újvidék, Bród
1502	6	45	gy. v.	Kassa, Csorba	1504	1	20	gy. v.	Kassa, Poprád-Felka
1506	6	55	sz. v.	Kassa, Csorba	316	1	35	sz. v.	Gödöllő
1002	7	00	gy. v.	Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkovcze	1304	1	40	gy. v.	Fehring, Graz,
602	7	05	»	Arad, Brassó	604	2	00	»	Arad, Bukarest
906	7	10	»	Belgrád, Sofia	4	2	05	»	Wien, Páris
402	7	20	»	Stryj, Lemberg, Máramaros-Sziget	404	2	15	»	Sátoraljaujhely, Lemberg, Kassa
1302	7	25	»	Fehring, Graz, Triest	916	2	20	sz. v.	Kiskőrös
312	7	30	sz. v.	Gödöllő	318	2	20	»	Hatvan
908	7	45	»	Belgrád, Sofia, Bród	320	2	30	»	Péczel
608	8	00	»	Arad, Brassó	26	2	30	»	Bicske
406	8	10	»	Munkács, Lawoczne	512	2	40	»	Szolnok
508	8	20	»	Kolozsvár, Brassó.	1902	2	55	gy. v.	Tapolcza, Sarajevo
1906	8	25	»	Tapolcza, Eszék, Bród	304	3	00	»	Ruttka, Berlin
306	8	35	»	Ruttka, Berlin	904	3	20	»	Belgrád, Konstantinápoly
706	8	55	»	Máramarossziget, Stanislau	1022	3	30	v. v.	Paks
2	9	20	gy. v.	Wien, Sopron	18	4	25	sz. v.	Komárom
24	11	55	sz. v.	Bicske	322	4	25	»	Gödöllő
					606	5	00	gy. v.	Arad, Tövis
					410	5	10	sz. v.	Miskolcz

Vastagh György íd

Játékmalmok az alcsuti parkban c. rajza repr.

Vas. Ujs. 1887.
283. i. 288. l.

Vastagh György

Jankó

— *Arany arczképét*, melyet az akadémiában fognak elhelyezni, *Vastagh* György készíti és pedig Barabás Miklós veterán művészünk ama festménye után, melyet Nagy-Szalonta város megrendelésére az ötvenes években készitett, s melyet Szalonta városa az akadémia kérelmére e napokban már el is küldött.

Vas. Ujs. 1883. 765. l.

OLAJFESTMÉNY

Vastagh György id

A magyar államvasut kalauzai Vastagh György jeles képirónk által lefestették Tolnay Lajos vezérigazgatónak életnagyságú arczképét s ezt az igazgatóság sugáruti épületében helyezték el, hol szombaton ment végbe a leleplezési ünnepély.

Az ország minden részéből egybegyültek a kalauzok s a teremben és folyosókon sorfalat képezve, lelkes éljenekkel fogadták az ünnepélyre meghivott vezérigazgatót. Szidlovszky Győző, a kalauzok egyletének elnöke, mondott üdvözlő beszédet, kifejezve az egybegyültek tiszteletét és ragaszkodását; utána Mándy János kolozsvári főkalauz, majd Forray József beszélt s ezalatt a képet leleplezték. Tolnay Lajos meghatva mondott köszönetet s buzditá a kalauzokat, hogy fontos hivatásuknak továbbra is buzgón éljenek, egymás közt pedig összetartsanak. Beszédét zajosan megéljenezték. Este az «Orient» vendéglőben bankett volt Tolnay Lajos tiszteletére. Tolnay vezérigazgató mellett több főtisztviselő is volt jelen. Az ünnepeltre Kugler főmérnök mondta az első felköszöntőt, egyszersmind tudatva, hogy egy a napokban tartott estélyen száz forint tétetett le «Tolnay-alap» czimen, első összegeül egy oly alapnak, melynek kamataiból nyugdijban nem részesülhető

Vas. Ujs. 1883. 28/29. 6.

kalauzokat, özvegyeiket és árváikat fogják segélyezni. Tolnay Lajos erre kijelenté, hogy a megtiszteltetés őt nem illeti meg, mert Luczenbacher Pál igazgató tanácsos ugyanily czélra már régebben tett le ezer forintot: de kijelenti, hogy ha az alap létre jő, ő is hozzá járul ezer forinttal. Zajos éljenzés követte e szép ajánlatot. Felköszöntötték aztán a jelen volt művészt, Vastagh Györgyöt és még többeket. Tolnay Lajosné urnőnek, ki a banketten nem jelenhetett meg, egy küldöttség szép bokrétát vitt lakására.

~~Vasiagto Sjörg~~

1884 ~~Budapest.~~

1. ~~Szemelarckeje. Olaszt.~~
2. ~~Tsfi arckeje. Olaszt.~~
3. ~~Nöi arckeje. Olaszt.~~
4. ~~Nöi arckeje. Olaszt.~~

~~Képes tárgymutató az o. m. Kepsz. művészeti társ. 1884 évi őszi kiállitásához. Bpest. 1884.~~

Vastagh György

irod

Keleti G. cikke

Kel 1885

IV. K. 4. f. 746 l.

Vastagh György

Vas. Ujs. 1884. 29. l.

Ünnepély a zenedében. A nemzeti zenedében e hó 6-án délben ünnepélyesen leplezték le fővédnökének, József főherczegnek életnagyságu arczképét, melyet Vastagh György festett. Az intézet összes előljárói, s ezenkivül még számosan gyültek össze. Az ünnepet karének nyitotta meg ; ennek szövegét Várady Antal, zenéjét pedig Puks Ferencz tanár irta. Majd Zichy Géza elnök tartott beszédet, melegen emlékezvén meg a pártfogásról, melyben József főherczeg a nemzeti zenedét részelteti. «Arra férfiura, — ugymond, — kit e kép ábrázol, egy egész nemzet tekint, hazafisága és nemessége nemcsak büszkeségünk, hanem példányképünk is, melyet nekünk követni kell és követni fogunk is.» E szavaknál, több izben megujuló éljenzés mellett, a lepel lehullott a festményről. Ezután még az énekkar adta elő Erkel Ferencz «Himnuszát», melylyel az ünnepély véget ért. Graef Ede lovassági tábornok, honvéd-főparancsnoksági adlátus és József főherczeg képviselője, az ünnepélyen nem jelenhetett meg, közbejött akadályok miatt. Az ünnepély befejezéseül az igazgató választmány diszhangversenyt rendezett a vigadó kis termében.

Vastagh György id.

Az írók és művészek köre életnagyságu alakban festeti le Szigligeti arczképét, terme számára. A mű elkészitésével Vastagh Györgyöt bizták meg.

Vas. Gyö. 1884. 593. l.

rágos Miniszterágának

Budapest

IX. Hőgyes Endre ucca 10 sz.

~~Vastagh György~~

~~festő~~

1885. Budapest.

1. ~~Mói arckép.~~ ~~Dr.~~ Madarász Gyula tulajdona.

2. Ő csász és kir. fensége Mária Dorottya főhercegnő arcképe. Olajf.

Budapesti ~~orsz. ält. kiáll.~~ A kép zőmüvészeti az oport képes tárgynutatója. Bpest. ~~1885.~~

Gallasz József áll. tanító

VI. 314.

VASTAGH GYÖRGY. ARCZKÉP.

KMTárs. 1886. őszi kiáll.
II. sorozat.

Vastagh György id

1886

Vastagh György id

Az arczképezés stiljének nem ily erősségével festi képeit *Vastagh* György, de elég behizelgő modorral, a mi főkép a hölgyek előtt tette kedveltté, s a jubiláris főispánok is szívesen ülnek a rendkivül elfoglalt kezű művész elé. Az ünnepélyes nagy alakú, tetőtől talpig mutató arczképek legjobbjai százankint kerültek ki Vastagh műterméből. Egyik legkiválóbb ezekből a mostani kiállításon az a *gyermek-arczkép*, melyet mi is bemutatunk. A gyermeket, ki nagy kutyájával áll ott, a vidám, gyöngéd színek egész változata veszi körül. Öltönye, a körülte viritó virágok, a háttér világos homálya kellemes színharmóniát támasztanak a gyermeteg alak és arcz mellé. —

Vas. Ujs. 1887. 729. l.
(A Műcsarnokból.)

P2

(4)

Veres Pálné – u8

77 l.

67 kép

Méltóságos
Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula

úr
úrnó

Bpest

Lagymáczyi u. 16.

Vastagh György id

Vas. Ujs. 1887. 799. l.

(A Mutsarnó Eból.)

Vastagh György M.D.K.

Budapest, 1888 körül.

József nádor. 20X14 cm. illusztráció Pauler Gyula: A Habsburg-házbeli királyok kora c. tanulmányához. id.mü 145-262.p.

Szign. n. - Morelli G.F.i.

Einsle Antal egykoru festménye után rajzolta - - Egyszinü fametszet, készül Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.III.Magyarország.I.köt. 257.p.

VASTAGH GYÖRGY. GR. CSÁKY ALBIN MINISTER ARCZKÉPE.

K. M. Tan. 1889/90. tel. kiáll.

Vastagh György id

1889/90

Delhaes J.

2117. *Műterem bels*

Az ábrázolt festői m
diszített menyezetes ágy me
ban, jobbról pedig, a pamlag
közt az ablaknál, a diván f
diszítik, a melyek közül a
Madonnát ábrázolja a gyerr

Vászon, méretei 54·4 : 67·
István hagyománya 1893 augu
50 K. — Átvéttetett 1902 jan
A hagyományt elfogadta az 1
(340–902).

III

Hag. 1902.
Delhaes

Vastagh György id

1.

Szana 1890.

138. l.

Tókai Róza

szobász.

Vastagh György

1888. Bpest.
1. Női archép. Olajf.

Ötti kiállítás II. 1888.

1889. Budapest.
(166) Gróf Csáky Albin vallás és közoktatásügyi magyar kir. muster archeje. Olajf. Szepesmegye tulajdona.

Téli kiállítás 1889/90.

1890. Budapest.
(54) Erzsébet és Klotild fő hercegnők archeje. Olajf. Tőrsef fő herceg ő fenségének tulajd.

Téli kiállítás 1890.

1891. u. ott.

(78) Szermek archép. (vermek.) Olajf. Magántul. cropost.

Téli kiállítás 1891/92

1892. u. ott.

(167) Szermek archép. Olajf. magántul.

(341) Erdélyi kecskepásztorné. Olajf Magántul.

Téli kiállítás 1892/93

Vastagh György

Vas. Gyj. 1893. 857. 1–

Vastagh György: «*A fára nem megy.*»

Exp. 19

(1848) Németországba ment s ott Bunsen és Magnu
vezetése mellett folytatta fizikai tanulmányait. Ang
liába való visszatérésekor a Royal Institution tan
rává nevezték ki a hires Faraday helyére.

Heinrich János, nyugalmazott Duna-gőzhajózá
főhivatalnok, Heinrich Gusztáv egyetemi, dr. *Hein*
rich Alajos főgymnáziumi és Heinrich Károly keres
kedelmi akadémiai tanár édes atyja, Mauritz Rezs
reáliskolai igazgatónak és Kalmár Károlynak,
kassa-oderbergi vasut főellenőrének apósa, 82 éve
korában elhunyt, Budapesten.

Jurkovich Aladár, fiatal iró, a «Pesti Napló»
«Nemzet», «Budapesti Ujság» dolgozótársa, ki a szép
irodalmi téren is tehetséggel működött és «Szirén
regényével sok reményt ébresztett, legutóbb
becskereki «Torontál» belső dolgozótársa, megha
Arcóban, hová sulyos mellbetegséggel nem rége
utazott el.

Elhunytak még a közelebbi napok alatt: Kovác
Dénes, volt 1848—49-iki honvédhadnagy, Nagy
várad egyik ismert tisztelt polgára, Mező-Telegden
62 éves korában. Az elhunytban dr. Kovács Dén
hirlapiró, lapunk dolgozó-társa és Kovács Károl
kereskedelmi múzeumi főkönyvelő apját gyászolja. -
Gróf Serényi László, a főrendiház tagja, családjána

Vaslagh György id

erőd

Keleti 1893

438. l.

442. l.

csáladostól

223

Öltözete: szétálló ing,

1552. Vastagh György:

Sz. Szegeden 1836 április 10-én

A kárvallott czigány.

a ki keserves

A sik területet átszelő uton, a balra fordult kocsi előtt, megdöglött lova mellett áll a czigány, [illegible] képet vág, [illegible] kalapját levé és fejét vakarja, mig baljában a leszedett szerszámot fogja. Rövid göndör haja, hosszú bajusza és szakálla barna. [illegible] hat ezüst gombos [illegible] piros kendő [illegible] gomhlyukba kötött, gatyáj felgyürt és csizma. [illegible] feleségé [illegible] piros fejkendőt, rózsaszinü ruhát, kék kötényt és czipőt visel. [illegible] Karján fehér takaróba burkolt legkisebb gyermekét tartja, ki piros főkőtőt és ujjas ruhát hord. [illegible] kis fiát [illegible] szoknyájába kapaszkod [illegible] bal kezének mutatóujját ajkára illeszti. [illegible] Kissé idább kutya szaglászsza a kidült jószágot. Az ecchós kocsi rúdjánál pedig a legnagyobb fiú nézi a [illegible] felmászó [illegible] meglehetősen hiányos öltözet [illegible] öcscsét. [illegible] Mögöttük kórok és mezei bodzák diszlenek, [illegible] balról két szénaboglya tünik fel és a háttérben városok körvonalai [illegible] bontakoznak ki. Az égbolt felhős. alól jobbra a mester jelzése: Vastagh György 1896.

mellény,

fzomorkodó

Vászon, méretei 127: 169 cm.

Vétetett 1897: VI. 10-én a 35202 sz. leirattal 1800 frton.

[illegible]

Elszámoltatott 1897: IX. 20-án (223/97.).

Az elszámolás elfogadtatott 1897: X. 2-án az 59668 sz. leirattal (350/97.).

904: IV. 29.

Az 1899: X. 14-iki 76633 sz. leirattal a pétervári és moszkvai kiállitásra engedtett át (573/99), de nem küldetett el, hanem visszaérkezett 1899: X. 21-én (570/99.)

485. Vastagh György
Sz. Szegeden 1836. április 10-én.

Uj lelt. 350

József főherczeg. Magy. Képt. 494.

Egész alak, jobbra fordul, áll. Jobbkezének hüvelykujját atillájának zsebébe akasztotta, balkezével pedig oldalán logó kardjának markolatát fogja. Az aranygyapjas rendet piros szalagon viseli és mellét a szent István rend jelvénye fölött I két érdemkereszt és egy érem disziti. Haja, szakálla és hegyesre pedrett bajusza rövid. Nyakravalója fekete, vállra vetett mentéje prémes, piros atillája és nadrágja zsinóros, derekát szolgálati jelvény övezi, magasszárú csizmája sarkantyús. A háttérben balra, a persa szőnyeggel letakart asztal mögött, hol könyveket és tintatartót veszünk észre, könyvszekrény és jobbra a széken kócságos kalpag tünik szemünkbe. A terem padlózatát szőnyeg boritja széles szegélylyel. Jelzése alól balra: »Vastagh Gy.«

399

I, a melynek szalagját is hordja,

Vászon, méretei 279: 168 cm. — Magy. Képt. 494. — Uj lelt. 350. —
~~Festette: Vastagh Gy.~~
~~József főherczeg ajándéka 1889.~~
A Nemz. Muzeumtól az 1893. ~~VI.~~ julius 19-iki 26767 sz. rendelet alapján 1893. ~~IX.~~ szeptember 2-án vétetett át, mit 1893. ~~IX.~~ szeptember 29-én a 44939 sz. leirat vett tusomásul (107/93. No. 11). — József kir. főhg. ajándéka 1889.
~~József Magy. Képt. 494.~~
Kifüggesztésére vonatkozó adatok:
A Nemz. Muzeumban. 1883: VI. 281. — 1884: VI. 228. — 1885: VI. 228. — 1887: VI. 229. — 1888: VI. 229. — 1889: VI. 263. — I 1891: VI. 270. — 1892: VI. 270. — 1893: VI. 344.
A Tört. Képcsarnokban. 1894: XI. ~~[illegible]~~ 496.

904: v. 3.

I 1890: VI. 263 —

486. Vastagh György.
Sz. Szegeden 1836. április 10-én.

Vy lelt. 349

Klotild főherczegnő. Magy. Képt. 495.

Nk 495. Vy l. 349. TK.

L tart

Egész alak, balra fordul, áll. Keztyüs jobbkezét a szék karfáján pihenteti és baljában fehér keztyüjének párját fogja. Kontyba fogott haja és szemöldöke barna, szeme kék. Diademája ékköves, magyar főkötője aranycsipkéből vaná, nyakéke gyöngyfüzér, vállra-vetett himzett mentéje hermelinprémes, puffasztott rövid ujjú kivágott ruhájának derekát kereszteződő gyöngysorok diszitik, világoskék selyem szoknyáját aranycsipke takarja, sötétkék bársony uszályát ugyanilyen csipke szegi, czipője fehér selyem. A háttérben balról, a leteritett asztalon túl, hol az ékszerszekrény előtt lévő tálczában rózsák vannak, melyekből egy a székre esett, váza és pálma tünik szemünkbe, mig jobbról diszes szekrény köti le figyelmünket. A terem padozatát borito nehéz szőnyeg szegélye széles. Jelzése alól balra: „Vastagh Gy. 1881."

399

Vászon, méretei 279: 169 cm. — József Magy. Képt. 495. — Vy lelt sz. 349.
Festette: Vastagh Gy. 1881.
József főherczeg ajándéka 1889.
A Nemz. Muzeumtól az 1893. julius 19-iki 26767 sz. rendelet alapján 1893. September 2-án vétetett át, mit 1893. September 29-én a 44939 sz. leirat vett tudomásul (107/93. No 12). — József kir. fohg. ajándéka 1889.
József Magy. Képt. 495.
Kifüggeptésére vonatkozó adatok:
A Nemz. Muzeumban. 1883: VI. 283. — 1884: VI. 230. — 1885: VI. 230. — 1886: VI. 230. — 1887: VI. 231. — 1888: VI. 231. — 1889: VI. 265. — 1890: VI. 265. — 1891: VI. 272. — 1892: VI. 272. — 1893: VI. 346.
A Tört. Képcsarnokban. 1894: XI. 497.

904: V. 3.

József fhg. aj. 1889.

VASTAGH GYÖRGY. GYERMEK ARCKÉP.

Műcsarnok 1892/93 téli K

Vastagh György

1892/93

Vastagh György: *Czigány leány.*

(5)

Mária Val-u 3

30

82 kép

k, leesett a szeivőknél van az

ön ott ült Sára
ében, az útazók
Rozmaring bölcs

haladt előre a jóolyan bibliáson
zmaring püspök.
st bujta, s mint, a miből mind a

fegyverével nem boldogul, nyujtófával vagy egyébbel is meg-megmutatja olykor az igazság ösvényét. Ilyen alkalmakkor azonban azzal vigasztalja az állhatosságban gyenge férfiut, hogy épen csak a sátánt üzi ki belőle. Csak az a baj, hogy roppant makacs a sátán s nagyon gyakran kell üzögetni.

Sára asszony nem fárad bele, üzi, hajtja nagy buzgósággal, hol az igazság fegyverével, hol máskép, de biz azért Bacsó barátunk csak megmegbotlik s máig sem birta még feljebb vinni az útazóságánál.

Vastagh György id.

Vas. Ujs. 1894. 822. l.
(A műcsarnoki téli kiállításról.)

Vastagh György az idén is, mint rendesen, szivesen látott vendége a műcsarnoknak. Női arczképe, mely ifj. Vojnics Sándornét ábrázolja, előkelő megjelenésével s széles, hatásos ecsetkezéssel egyike a tárlat legkiválóbb műveinek.

P 3

Marg. Ferencsek

(3)

11

8 ábra

Vastagh György id

Vas. Ujs. 1894. 824. l.

36

Vastagh György: Női arczkép.

Somló Sándor megvette Juhász Árpád 638. számú „Őszi hangulat“ című művét.

Décsey Lajos megvette Kató Kálmán 220. számú „Csavargőzös állomás“ című művét.

Karlsruhei Műegylet megvette dobai Székely Andor 260. számú „Sóvár látképe“ című művét.

Léderer Sándor megvette Lányi Dezső 266. számú „Léda“ című művét.

Auspitz Viktor megvette Nadler Róbert 448. számú „Esti pihenés“ című művét.

Fényes Béla megvette Keményffi Jenő 95. számú „Iróasztalnál“ című művét.

Vécsey Hugó megvette Nagy Vilmos 337. számú „Virágzó alma“ című művét.

Rácz Kovács Margit megvette Nadler Róbert 447. számú „Gőzhajó“ című művét.

Hollerung Gábor megvette Glatz Oszkár 123. számú „Estefelé“ című művét.

Fischer Zsigmond megvette Konek Ida 179. számú „Hollandi leányka“ című művét.

Wellisch Hugó megvette Weinberger Antal 301. számú „Gerelyvetés“ című művét.

I. Honvéd gyalogezred tiszti könyvtár megvette Kisfaludy Strobl Zsigmond 349. számú „Szent János“ című művét.

Báró Guttmann Vilmos gelsei megvette Keményffi Jenő 786. számú „Interieur“ című művét.

Dr. Dzurik József megvette Pongrátz Siegfried 350. számú „Kis Éva“ című művét.

Szekszárdi Úri Casinó megvette Koszkol Jenő 625. számú „Halászbárkák Szolnokon“ című művét.

dér»-ét küldötte el, mely föltünést keltett a párisi «Salon»-ban. Barnás szürkés színezetével egy mélyhangokon játszott zenemű hatását gyakorolja reánk.

Kiállításaink kedves vendége *Courtens* Ferencz, a jeles belga tájfestő. «Hazatérő nyáj»-a őszi hangulattal, a búcsúzó nap sugaraitól megvilágítva, egy major bejáratát ábrázolja a betóduló állatokkal. Mesteri alkotás, világító színezettel s egy művészbe zenithjén álló mester hatalmas erejével és tudásával elénk állítva.

Abry Leon, a kitünő belga mester, ki mindig szivesen látott vendége tárlatainknak, ismét néhány érdekes művel köszöntött be. «Női arczkép»-e (vízfestmény) egyike a mester ama könnyed, bra-

Vastagh György id

1894. 825. l.

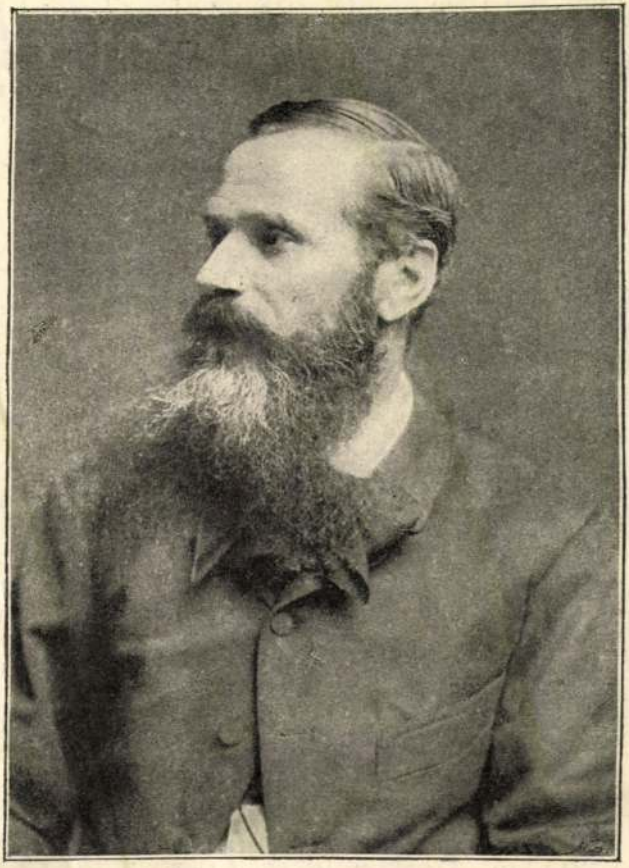

VASTAGH GYÖRGY. Koller fényképe után.

AZ 1915/6. ÉVI TÉLI KIÁLLITÁSON

SZABAD MŰVÉSZEK CSOPORTJA.

FESTŐK:

HERRER CÉZÁR (h. előadó) DOBAI SZÉKELY ANDOR
KARLOVSZKY BERTALAN SZINYEI MERSE PÁL
SZLÁNYI LAJOS (előadó)

PÓTTAGOK:

BRUCK MIKSA és NAGY VILMOS

SZOBRÁSZOK:

LÁNYI DEZSŐ (h. előadó) RÓNA JÓZSEF
ZALA GYÖRGY (előadó)

PÓTTAG:

KISFALUDY STRÓBL ZSIGMOND

MŰCSARNOKI FÜGGETLEN MŰVÉSZEK CSOPORTJA.

FESTŐK:

ENDREY SÁNDOR KOSZKOL JENŐ
GLATTER GYULA KÉZDI KOVÁCS LÁSZLÓ (előadó)
PENTELEI MOLNÁR JÁNOS (h. előadó)

PÓTTAGOK:

DÉRY BÉLA és NÁDLER RÓBERT

SZOBRÁSZOK:

DAMKÓ JÓZSEF HOLLÓ BARNABÁS (h. előadó)
HORVAI JÁNOS (előadó)

PÓTTAG:

KALLÓS EDE

Vastagh György úr

Kacziány Ödön:
A művészek Jókainak.
Vas. Ujs. 1894. 9. l.

Hangulatos művészi alkotással járult *Vastagh* György az ország ünnepeltje elé. Pusztázó betyárt látunk tüzes ménen, borongós alkonyatnál, a mint a végtelen síkságon halad. Mint egy régi népdal busongó akkordja, úgy kapja meg lelkünket e mű. Izről-ízre magyar s e pár barnás tónussal egy kész festmény hatását éri el a művész.

VASTAGH GYÖRGY. Női arczkép.

Műcsarnok 1894/95. téli K.

Vastagh György id

1894/95

VASTAGH GYÖRGY. Női arczkép.

Műcsarnok 1895/96. téli k.

Vastagh Gyözö id.

1895/96

Vastagh György

Vastagh György: *Női arczkep.*

Irta *Héczey* István.

aptunk egy 110 lapra
i szakszerűség mellő-
komolysággal fejte-
testmozgás gyógyító
tlen őszinteséggel be-
alatait, a melyeket ön-
kisérleteivel szerzett.
kivül érdekesek, sőt
bízik könyvében föl-
elméletének helyes-
00 koronát ajánl föl
nti. Héczey gyógyítás-
járás mellé sorolható,

nyeződés — természetesen — legerősebb a csatornák beömlése tájékán, a folyam balpartja mentén. A szenny csak igen kevéssé jut el a Duna közepéig. De viszont a Duna a beléje jutott szennyes anyagoktól gyorsan meg is tisztul, ugy hogy a csatornák kiömlésétől 12 kilométernyire lefelé — Téténynél — már teljesen visszanyeri azt a tisztaságot, a melyet Budapest fölött birt. Ehhez három és fél óra szükséges.

A Petőfi-társaság febr. 16-iki ülésén *Margitay* Dezső felolvasta «Dal az örökkévalóságról» czimű elbeszélését, utána *Bartók* Lajos «Atyám emléke» czimű költeményét, *Jakab* Ödön «Egyfőnyeremény» czimü vig elbeszélését. A közönség tetszéssel fogadta ezeket. A felolvasások után zárt ülés következett, melyen a régi tizek két élő tagját, *Degré* Alajost és *Pálffy* Albertet a társaság tiszteletbeli tagjaivá

Vas. Ujs 1898. 276 l.

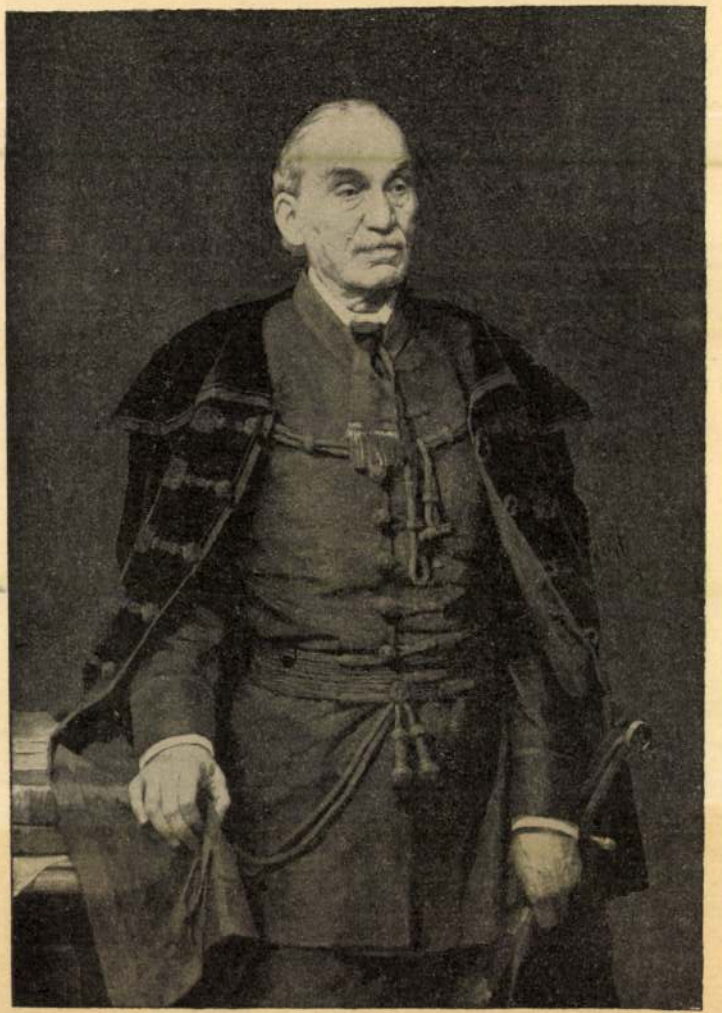

Vastagh György : Férfi arczkép.

— cso-
véd. —
osztoz-

arthatna

ezekkel
m leszek
dél alatt,
ig téged,
nt a leg-
szerint.
utasitá-
onnan s
ová érte-
l.

ozott egy
szokott
lte fejte-

czélszerű,
adsz, egy-
nyörű az
a utazni,
ű vagy és
vetetlenül
goraid.

ácsorgott
n, a meg-
gróf hű
még Po-
Molnár.

sak be Já-
neg a fele-
y jöjjön ki
om a park-

Vastagh György
1898

35. Vastagh György. arczkép.

Műcsarnok 1898. tav-
nemreth. Kiäll-

38. Stenersen Gudmund. szt. János éjszakája.

Vastag György

irod.

Szalay Imre A XIX. század fes-
tészetéről Marainkban. Pozsony
1901.

21 l

V. 250

ez költészetét s vele a magyar lyrát csak annál gazdagabbá teszi.

Rövid vázlatunk is sejteti, hogy kevés költő van a világirodalomban, ki a költészet egész nagy birodalmát annyira bejárta volna, mint Vörösmarty. Szárnya a képzelet volt, melynél gazdagabbat, erősebbet csak ritkán oszt a Gondviselés különös kegyelme. Ez ragadta oly magasságba, hol már a sphärák zenéjét is hallotta. Mintha ott tanulta volna azt a csodásan zengő, hatalmas nyelvet, mely egyszerre ódon és új, mely szines, mint a pompázó szivárvány, s varázslatos, mint a «Délsziget» szép szilaj gyermekének pintyőke-torokkal beszegett hangafa-sípja, mely a föld és a levegő ég minden hangját magába zárta. *V. Gy.*

VÖRÖSMARTY.

Születésének 100-ik évfordulójára.

Felolvasta a szerző a Kisfaludy-Társaság nov. 25-én tartott Vörösmarty-ünnepén.

Hol riad ma oly felséges ének,
Melyben égi báj zeng s zord erő?
Árpád gazdag lelkű nemzetének
Szellem-kincsét így tárván elő.
Melyben ott a gilicze búgása —
S égrendítő viharok zúgása;
Szűzleány-szív haló sóhaja —
S hadi rendek robogó zaja;
Nemzet és hon mély, tüzes szerelme —
Hol az ének, hogy ma hangra kelne?

S hol az ének, mely méltón idézne
Szózatos, nagy, dicső dalnokot?
Reszket a laut ím, a gyönge kézbe,'
Mely csak enyhe játékhoz szokott.
A pacsirta, törjön bár magasra,
Döbbenéssel néz a büszke sasra,
Ki felette, túl a föllegen,
Fényben úszik tündöklő egen . . .
Nagyra vágyik ajkamon a dal ma,
Oh, de lesz-e bája és hatalma?

Szállj dalom, szállj múltba! . . . A tünt század
Nagy jövendőt rejtő reggelén
Szálld meg a kis puszta-nyéki házat,
Hol bölcsőben ring még a remény.
Csengj dalával össze az anyának,
A ki örvend édes magzatának,
De még arról nincs sejtelme sem,
Hogy, ki ott ring béken, csendesen,
Az a kisded, vér szerinti vére,
Az hoz áldást egész nemzetére.

Az a kisded — mint a másik hajdan,
A ki szénán, jászolban pihen —
Kis madárként puha fészekaljban
Mosolyogva szunnyad szeliden.
De im itt — s ma ezt nézzük csodának —
Csoda módon egy csoda se támad.
Pásztoroknak ég nem ád jelet,
Üstökös se gyúl a ház felett —
Pedig mégis, a kit itt rengetnek,
Üdve lesz a magyar költészetnek.

Mily nagy dolgok nem sejtett csiráját
Rejti már e kedves kicsi fej!
Mily termésnek zsendíti virágját
A tápláló, édes anyatej!
Nől e gyermek s majdan dalra kelve
Ugy cseng ajkán fel az ősök nyelve,
Oly bűbájjal, mint még sohasem:
Dúsan, könnyen és felségesen.
Mire gonddal tört a hon sok nagyja,
Ennek Isten egyszerre megadja

Nem szegény az ős nyelv, nem nehézkes,
A mint fellép *ez* az énekes!
Ennek ajkán teljes, érczes, ékes,
Bőven ömlő és természetes.
Nincs oly érzés, fogalom, vagy eszme,
Melyet szépen s jól ki ne fejezne;
Kincse sose póri, vagy kevés,
Nem szüksége a mesterkedés.

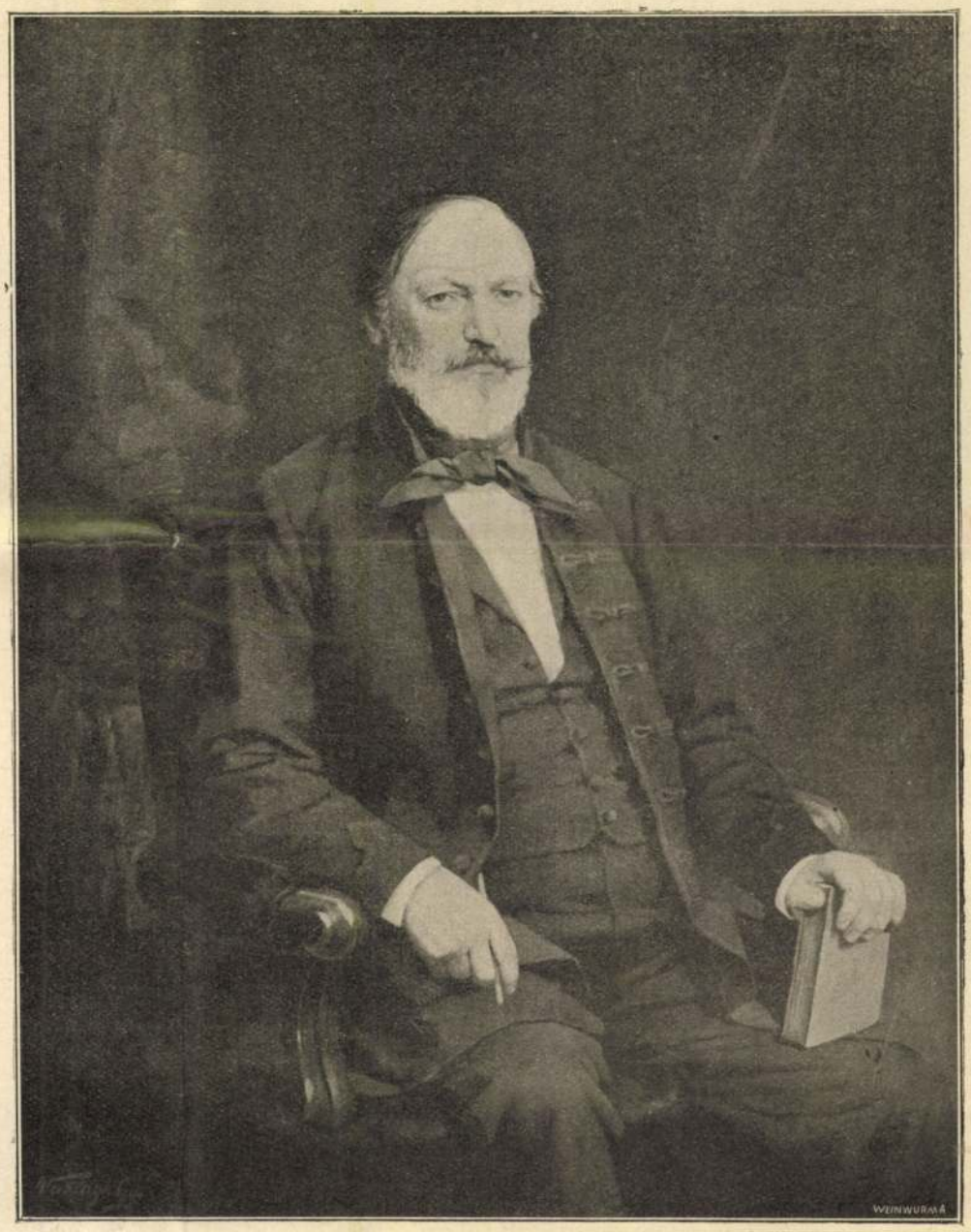

VÖRÖSMARTY MIHÁLY. — Vastagh György festménye Fehérmegye székháza részére.

Fest erővel, finomsággal árnyal —
Poklokig száll és egekbe szárnyal.

Méltóságos, pompázó alakban,
Mint Homer és Vergil remeki,
Mi a multban hősi diadal van
E csodás nyelv büszkén hirdeti.
Majd nyugati csengő szólamokban
Eped, olvad, játszik, lángra lobban;
Majd művészi kincsre váltja át
A *mi* népünk édes dalszavát — —
S bármi díszt ölt, úgy illik reája,
Mint hatalmas, szép tündérkirályra.

S mindez ama kis bölcsőbe' ringó
Csecsemőtől fog származni majd.
Im, az áldott és parányi bimbó,
Melyből a nagy virágzás kihajt.
E virágzás örök, halhatatlan! —
S bár a költő rég a föld alatt van,
Mindent, a mit gondolt, írt nagyot,
Csorbulatlan bájban ránk hagyott . . .
S szent nekünk és szívünket meghatja
Életének minden pillanatja.

Áldott születése fordulója
Így leszen mi fényes ünnepünk,
Melyen szívünk háláját lerója,
Hogy e költő küldetett nekünk.
Küldetett, mint áldás és szerencse,
Mely az Isten végzését jelentse,
Hogy egy ezredévi szenvedés
Jobb korunkért díjul nem kevés!
Nemzet, melynek nagy költője támad,
Méltán tarthat nagy jövőre számot.

Nem lehet, hogy tört faj gyönge lelke
Nagy költőből fennen szólana —
S szózatát ez ha elénekelte,
Ne riadna tettre fel hona!

A nagy költő felséges szavával
A fajának nagyságára rávall,
Zöngzetével a fajára hat,
Ébreszt, buzdít, biztat, elragad — —
És a nemzet nagyságának útját
Lángreményi előre befutják.

Őt utóbb, ki csak egy emberélet
Szűk határi közt volt itt jelen,
Meglephette kétkedő itélet:
Tán hiába volt a küzdelem?
Ő maga, a tört remények romján
Kétségb'esve, csüggedten borongván,
Nagyszerű halálról szólhatott,
Így lohasztva lelkes szózatot, —
Ámde később, jobb kornak szülötti,
Ujongunk a diadal fölött mi.

A miért epedt buzgó imádság
Az ő ajkán és százezrekén,
Mi megértük e hon ujhodását
S nagy jövőnek állunk kezdetén.
Már mi tudjuk: bétel, bárha késve,
Nem mitől félt, ám reménykedése!
És hogy így lőn, abban része volt
Annak is, hogy ő élt és dalolt.
Minden, a mi sarjad, zsendül, épül,
Csorba volna az Ő dala nélkül.

Fény nevére, áldás emlékére!
Jobb kort jósla s jobb kort alkotott.
Küzdve még, de biztosat remélve
Emlegetjük a nagy dalnokot.
Áldott a nap, mely őt adta nékünk,
Ünnepeld meg hálás nemzedékünk!
A hazára mind jobb kor derül,
A mig hű vagy rendületlenül.
Élj a honnak, hőn buzogva áldozz —
Így lész méltó az Ő szózatához!

Kozma Andor.

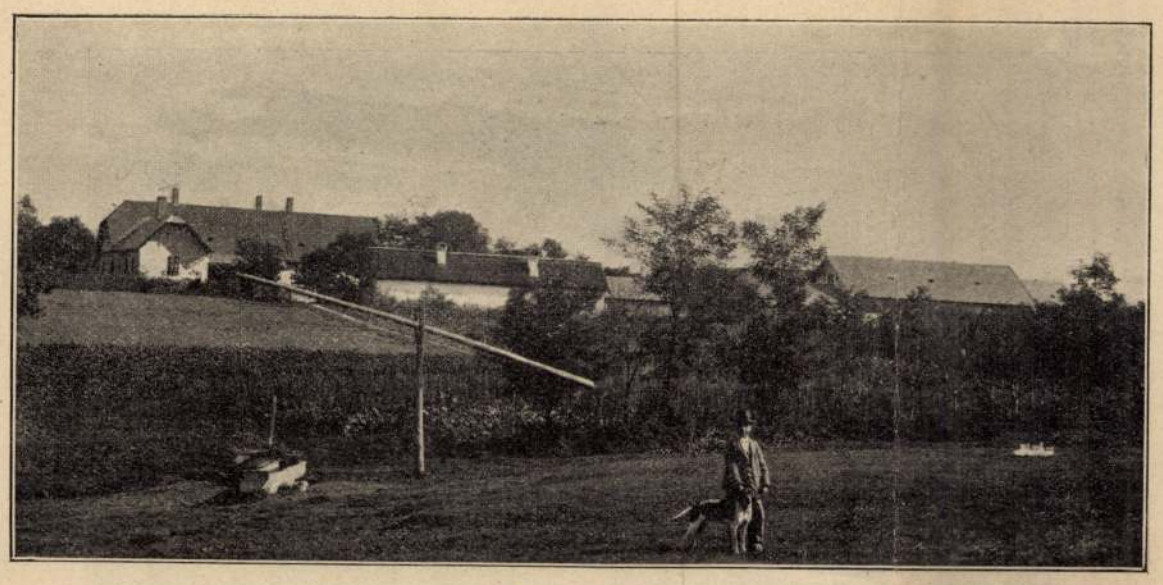

PUSZTA-NYÉK.

ÓDA

VÖRÖSMARTY SZÜLETÉSÉNEK SZÁZADOS ÉVFORDULÓJÁN.*

Zendüljön diadalmi ének,
A nagynak a halál nem árt;
Dicsőség a költő nevének,
Mely századokra vet sugárt.
Üdv, a ki szózatos dalával
Megbűvölt földet és eget,
S fölverte ajka ércz-szavával
A riadó mélységeket.

Ég s föld, a táj dús völgye, halma,
Erdők, mezők és nádasok,
Mind az ő tündér-birodalma;
A lomb, a mint lombbal susog,
Sok-hangu füttye száz madárnak,
A szél, mely úgy zeng, mint a húr,
Hangok, szinek, sugarak, árnyak, —
Felettök ő korlátlan úr.

Hányszor bejárta méla lelke
A déli tájak völgyeit,
A szöghajú, sugár Etelke,
Mint kelő hajnal várta itt.
Az ég szülötte, nem a földé.
Gyöngy perg, a merre áthalad,
S a költő álmait betölté
E rózsás ködből szőtt alak . . .

Édes sebét titkolva hordta;
De volt még egy fájóbb sebe,
A honfibú lelkét gyakorta
Sötét felhővel vonta be.

A multba visszasírt a sóhaj,
Oh, hol a régi hős erény?
Csak tengve él a pusztuló faj,
A hon véráztatott terén.

Mint árva gerle búgva nyögte
Szive a fájó, bús panaszt.
A szebb idő elmúlt örökre,
Szegény költő, ne zengd te azt . . .
De csalta őt csodás igézet,
De vonta őt a büszke mult,
S a mint a mély homályba nézett,
A sűrű ködfátyol lehullt.

S ím, sírjaikból felrobognak
A honszerző dicső apák:
Kürtszó rivall, zászlók lobognak,
Nyerítenek a paripák.
Remeg a föld, hol átrohannak,
Riadva fut a vert Zalán,
Megállni ily kemény rohamnak
Egész világ se tud talán!

Nagyság, dicső múlt! Im, a költő
Lantjára egy ország figyel;
A szíveken életre keltő
Melegség árja ömlik el.

VÖRÖSMARTY SZÜLŐHÁZA NYÉKEN.

Édes, a multba elmerűlni,
Abból fakad remény, vigasz.
Ki nagy multján tud lelkesűlni,
Jövőjéről se mond le az.

A mély örvény hiába ásít,
Sötét felejtéssel teli,
A lángész fényes alkotásit
A vak homály el nem nyeli.
E zengő nyelv csodás bübája
Halhatlan éltet követel,
S mely hallja, s lelkesűl reája:
A nemzet, az sem veszhet el.

A lángészt, fényes delelőjén,
Övezte hírnév, tisztelet;
De fárasztó a sok verőfény,
A szomju szív másért eped,
Késő vágy hallgass, szól az elme,
Nyárban ne várj bimbós tavaszt;
De a *Merengő* hű szerelme,
Számára, visszahozta azt.

S lágy rózsalevelekkel átfont
Babérral fenkölt homlokán,
A dalnok ihletetten állt ott,
A messze látó bércz fokán.
Nem multba néz, jövőbe pillant,
A ködbe tűnő távolig,
És új erővel zendül a lant,
Buzdít, emel, fedd, bátorít,

* Fölolvastatott a székesfehérvári Vörösmarty-ünnepélyen 1900 deczember 1-én.

Fodor József fölvételei után.

VÖRÖSMARTY LAKÓHÁZA NYÉKEN 1853—1854-BEN.

Nagyon érdekesek az ily kisérletek a különböző vasutak történetében. Legtöbbnyire oly módon teszik meg, hogy emberéletet ne tegyenek ki veszélynek. Igy a franczia északi vasut 8 évvel ezelőtt Páris és Calais között próbált ki egy gyorsvonatot, mely 16 kocsiból s egy 245 cm. magas kerekekkel ellátott locomotivból állott s melyen az utazók súlyát ólomdarabokkal pótolták. Szabad helyeken ez a vasút 90—95 kilométer gyorsasággal haladt előre, sőt egy alkalommal 115 kilométernyivel, de az átlagos gyorsaság csak 76 kilométernyi volt, azaz körülbelül annyi, a mennyit ma a legelőkelőbb gyorsvonatok rendesen használnak.

A legmerészebb kisérletezők — talán felesleges is mondani, — az amerikai Egyesült-Államok vállalkozó szellemi polgárai. Egyik ilyen merész kisérletük volt az, midőn a Csendes-tenger partján Vancouverbe érkezett postát szombattól szerdán reggelre elvitték a new-yorki kikötőbe s igy a földgömb felét 20 nap alatt utaztak be; három nap alatt csaknem egész Kanadán keresztül robogtak. A gyorsvonat, vagyis inkább villámvonat ezen nevezetes útja alatt a sziklahegységben oly sok késedelmet szenvedett az út nehézségei miatt, hogy kedden reggel 60 órai útazás után már 600 kilométer veszteségben volt a kitűzött idővel szemben. De ezt a nagy hátrányt egyetlen nap alatt pótolták, a midőn a vonat, mely különben csak locomotivból és postakocsiból állott, 12 óráig egyfolytában óránként 115 kilométer utat tett meg. Az nap este 9 órakor Brockville állomásnál gőzkompon vitték át a 18 postazsákot a Szent-Lőrincz-folyó tulsó oldalára s ott azonnal egy Vanderbilt-féle villámvonat robogott el vele. Ennek a vonatnak 7 óra alatt kellett megtennie 650 kilométernyi utat, tehát oly távolságot, melyet Európában rendesen 12—14 óra alatt tesznek meg s ezenkivül a legveszedelmesebb s legélénkebb vonalrészeken. A gőzös kezdetben egy percz alatt átlag egy angol mérföld utat (1·6 km.) tett meg, de Utikában késlekednie kellett s igy ezentúl még gyorsabban haladt, 104 kilométert egy órában. Albangón túl, hol öt perczig vesztegeltek, oly óriási sebességgel haladtak, hogy 8 percz alatt 15 kilométert hagytak hátra s azután 72 percz alatt tettek meg oly utat, melyet nálunk a a keleti express 96 percz alatt bir megtenni s a végső 60 kilométert 32 percz alatt haladták át. Midőn végre megérkeztek New-Yorkba, 25 percz elegendő volt, hogy a postaküldeményt átrakják, s a «City of New-York» hajó azzal útra keljen.

Csaknem ily merész kisérletet tettek később a pennsylvaniai vasut mérnökei, midőn a villamos erőt kezdték alkalmazni. Arról volt szó, hogy a villamos locomotiv vontatóereje elbir-e annyi terhet, mint a közönséges teherszállító kocsik gépjei. Nem számolgattak sokat, összekötötték a gőzgépet a villamos géppel s mindkettőt teljes működésbe hozták. Rövid versengés után a kisebb villamos gép győzött s a kétszer oly súlyos gőzgépet ellenállhatatlan erővel czipelte magával.

Más csoportja ezeknek az érdekes kisérleteknek az, midőn a vasúti hidak teherhordó képességét próbálják ki gyakorlatilag. 1894-ben a Meisee felett épített vasúti hídnál számítások szerint a hídra, melynek hordó-képessége egy négyzetcentiméterre 3500 kilogramm lett volna, felvontattak egymás után ugyanannyi terhet s kitünt, hogy a kiszámított tehernek $^9/_{10}$ része már összetörte azt. 1897-ben Badenben robbantotta szét hasonló módon a kisérlet az új vasúti hidat s ebben az évben Flandriában, hol a kiszámított terhet csaknem egy héten át ott tartották a hid felett.

Kisérleteket tettek azonkivül újabban a kerekek és gépek forgásai gyorsaságának kipuhatolására is. A kisérleteknél itt is történtek károsodások, de csaknem mindenütt kitűnt, hogy azok csak az elméletileg kiszámított határnál következtek be s igy oly esetekben, minők a rendes forgalomban nem fordulnak elő. Még a bicyclik is képesek perczenkint 1000 méter utat megtenni fékezés nélkül, pedig a gőzgép kerekei közül a legjobbak sem tesznek meg rendesen kétszer ennyit.

Látható mindebből, hogy a technikai reformok életbeléptetésénél ma már csaknem egyenlő arányban halad előre az elmélet és a gyakorlat s laikus ember el sem tudja képzelni, mennyi munkába és veszödségbe kerül, míg a vasútakat oly módon rendezik be, hogy a mindennapi használatra teljesen alkalmasak legyenek s a veszélyt lehetőleg elkerüljük, ha rajtuk utazunk.

EGYVELEG.

* **Amerikai vállalkozás.** Hogy mire nem képesek az amerikai vállalkozók, ezt a következő eset mutatja: Egy nappal utóbb, hogy a franczia semmitő törvényszék Dreyfus pörének fölülvizsgálatát elrendelte, *Blessure* a chicagói opera igazgatója a franczia kormánynak az Ördög-sziget teljes tervrajzát nyujtotta be, mely a szigetet divatos fürdővé átalakítva, fényesen berendezett szállodákkal tünteti fel. *Blessure* a kormánynak évi 25,000 dollár haszonbért ajánl fel, ha neki az Ördög-szigetet Dreyfus távozása után teljesen rendelkezésére bocsátja, sőt a haszonbért 5000 dollárral megtoldja, ha a börtönőrök, kik Dreyfust őrizték, a szigeten maradnak, hogy az utasoknak Dreyfus életéről bő-

Vastagh György: *Erzsike kézfogója.*

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TÉLI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

vebb adatokkal szolgáljanak. A vállalkozó operaigazgató hetenként Bahia-Nord-Pointból egy egy gőzöst indítana el, mely 24 óra alatt a szigetre érne s igy az utat New-Yorkból az Ördög-szigetre 56 óra alatt meg lehetne tenni. A tizenkét napig érvényes menet-térti hajójegyek ára 125 dollár vagyis 250 forint lenne. Ezen amerikai reklam-üzlet életrevalóságát, valamint az amerikaiakat is legjobban jellemzi az, hogy a terv közzététele után a két első izben indulandó hajókon a helyeket már mind előre lefoglalták.

* **Az új londoni lordmayor.** Az új londoni lordmayor Sir John Voce Moore, kit a mostani nov. 19-én igtattak be, most 73 éves és fiatalkori idejét mint boltos-inas töltötte. Utóbb, elhalt testvérőcscsével teakereskedést nyitott, mely most a londoni teapiaczon az első helyet foglalja el.

* **A háboruk költségeit** a khinai hadjárat óta egy német statisztikus 53 milliárd márkára becsüli, azaz a jelenleg a földön élő emberek mindenikének 35 márkát lehetne belőle adni, — ha nem történtek volna meg.

* **A leghosszabb utcza** jelenleg a *Washington-street* Boston városában; 28 kilométernyi hosszu, mindenütt gondosan kikövezett, de közben-közben sokszor hiányzik a házsor.

levegőjéért. Ámde ama reményeiben is hamar csalatkozott, a mik arra serkentették, hogy katonának álljon. Az olasz nemzet a Napoleoni háborúk csapásaitól kimerűlve, még nem mert nyiltan mozgolódni az osztrák uralom ellen, bent az országban is nyugalom volt s bár ő hat évre állt be, türelmetlen s harczok izgalmaira vágyakozó lelke néma daczczal, de bensejében annál nagyobb keserűséggel tűrte az egyhangú katona-élet bilincsét, mert hiszen maga választotta sorsát. Felebbvalói — ugy látszik — megbecsülték benne az eszes tanulót, s ha rosz katona volt is, példányképe volt a kötelességtudó s jellemes katonának.

Akkoriban még annyira takarékos volt a katonai kincstár, hogy két katonának adott egy ágyat s Petőfinek egy czigány bakával kellett megosztania az ágyat, a kinek az a jó tulajdonsága volt, hogy mindjárt elaludt s Petőfi ekkor faggyu-gyertyát dugva ágya fejéhez csatolt szuronya tokjába, a mellett olvasgatta kedvencz költőit, Horátiust és Ossiánt. Egyszer valamelyik bajtársa fölébredt, kiugrott az ágyból s elfújta a gyertyát, mire Petőfi oly indulatba jött, hogy szuronyát vágta utána, de szerencsére nem talált.

Az, hogy Liszt hangversenyére czivil ruhában ment el, a miért csak kapitánya elnézése mentette meg a sulyosabb büntetéstől, köztudomásu dolog.

S itt önként fölmerül a kérdés, ki volt az ő humanus kapitánya, mert ő «zsarnoka» alatt Nagy Imréhez irt levelében a káplárját érti, a ki mihelyt könyvhöz ülni látta, rögtön surolni és mosogatni, havat hányni, vagy seperni küldte. Petőfi az első században szolgált s ha az ezred történetirója *Hold* Sándor, akkor őrnagy a 48-ik ezredben, most táborszernagy s *innsbrucki* hadtestparancsnok, nem rangszám, hanem századok száma szerint állította össze a kapitányok névsorát, ugy 1839-ben az első század parancsnoka *Kuzmits* Keresztély, 1840 és 41-ben pedig mihályfalvai *Mihályfalvay* József volt, tehát mindkettő magyar ember. Sajnos azonban, ezt az ezred történetéből sem lehet biztosan megállapitani. Már csak azért is megérdemelné az a kapitány, hogy neve megőriztessék, mert neki és dr. Rönernek köszönhető, hogy az ifjú költő, mint annyi sok más hasonló sorsú bajtársa, szánandóan el nem pusztult a kórházban s oly hamar megszabadulhatott a nem neki való katonáskodás nyügétől. Sajnos, Petőfire, az egyszerű közkatonára vonatkozó adatokat az ezred történetében hiába keresnénk. Petőfi ezrede 1840-ben indult Gráczba s onnan Bregenzbe kellett volna mennie, de új rendelet jött, mely Zágrábba és Károlyvárosba szólitotta őket.

A gyönge szervezetű Petőfi, a ki a hosszas, fárasztó gyaloglástól kimerűlve, tifuszba esett, ugyancsak Nagy Imréhez czímzett levelében keserűen panaszkodik, hogy mennyire megcsalták őt reményei, azt hitte, hogy a szép Tirollal megismerkedhetik s ime Horvátországba kell mennie. Aztán igy folytatja: «Horvátországban legfölebb 1½ évig maradunk s onnan hihetőleg Olaszországba viend utunk. Ha ez megtörténik, némikép feledem Tirolt. Azonban még bizonytalan. Ezek körűlményeim. Mit mondjak önmagamról? Most érzem, mi mélyen sülyedtem, leszállva a tudományok pályájáról, neveletlen, érzéketlen emberek körébe s egy durva zsarnok (káplárja) körmei közé. Csak néha emel ki e pokolból a költészet, a mennyei, a malasztos. Oh, ha ezt keblemben nem hordanám: a kétségbeesés ölne meg».

Ő is úgy volt tehát vele, mint minden katona a szolgálat kezdetén. Gyülöletesnek találta a fegyelem nyügét, a hozzá nem illő parasztkörnyezetet, hanem aztán szivesen és humorosan emlékezett vissza rá. Sőt az «*Őrágyon*» czimű kis költeményében igy szól:

«Égig emeljen bár a játszi szerencse kegyelme
És legyen első rang rangom az Isten után,
S bár csak azért szüljön két India kincset özönnel,
Hogy büszkén ajakam mondani tudja: enyém!
Durva *faalkotmány! Emléked nem leszen irtva*,
Szümből s akkoron is hajlik öledbe fejem;
Hisz te az inségnek mikor éje boronga körűlem
S hervasztott a bú: *balzsamos enyhet adál.*
Enyhet adál! Az ölő vad kinok örömtelen ifja
Leggyönyörűbb álmit kebleden álmodá». (1841.)

Két hónapig feküdt Gráczban, aztán mint lábbadozó beteg Zágrábba ment, ki azonban nem vonult, hanem mint gyengélkedőt s orvosi kezelés alatt állót a századirodában foglalkoztatták.

A laktanyával szemben volt egy kis vendéglő, *Geismer* Jánosé, a hová a tisztikar és a legénység is eljárogatott vacsorára s egy-egy pohár borra. Ennek a *Geismernek* hasonnevű fia, ki most *Olmützben* él, mint nyug. osztrák államhivatalnok, ez év elején Pozsonyban időzvén (a 48-ik ezred törzsét csak a mostani őszi hadgyakorlat után helyezték át Pozsonyból Sopronba), az ezred újabb történetéhez adatokat gyűjtő Wörner Károly kapitány előtt elmondta, hogy ő nagyon jól ismerte Petőfit, mert ez tanitotta őt és hugát a franczia nyelvre Zágrábban, mint esetlen külsejű közkatona.

Jól emlékszik rá, hogy egyszer az atyja igy szólt a sápadt Petrovicshoz, egy pint bort tevén eléje az asztalra:

— Na ezt megérdemli, mert ma megdicsérte a kapitánya.

— Hogy-hogy? — kérdezte csodálkozva Petőfi.

— Azt mondta, — válaszolta mosolyogva a korcsmáros, — ez a Petrovics minden kritikán aluli katona, de kitünő schreiber, úgy ir, mintha csak nyomtatva volna. Passirt!

Ez a szó volt ugyanis a kapitány szavajárása. Petőfi szorgalmasan oktatgatta őket a nyári estéken s mikor gyakorlatokat irtak, akkor ő könyveket olvasgatott. Tanitványától mindig könyveket kért kölcsön, s mikor az egy angol-német szótárt nyomott a kezébe, szerfölött megörült neki.

— Hát van önnek annyi ideje, hogy könyveket is olvashasson? — kérdezte tőle a tanitvány apja.

— Időm csak van, — felelte mosolyogva Petőfi, — de pénzem, az már nincs. Passirt.

Ezzel arra czélzott, hogy a kocsmáros pár forintot adott neki kölcsön, a mit azonban még mindig nem tudott visszaadni neki. Minthogy azonban mellgyöngesége, a mi koronkint vérköpésben nyilvánult, csak nem akart alábbhagyni s egyre sápadtabb s betegesebb külsejűvé lett, dr. Röner Konrád ezredorvos előbb kórházba, onnan pedig felülvizsgálatra küldötte, a mely aztán rövidesen visszaadta őt a polgári életnek s ezzel együtt a magyar irodalomnak. Elbocsátó levelébe azt irták be, hogy *hűn és becsületesen* szolgált, minősitési táblázatába pedig azt, hogy «*jó*», a mi azt bizonyitja, hogy századparancsnoka, a ki állitólag egyszer épen Ossián olvasásakor lepte meg, nagyon jó indulattal volt iránta, mert gyakorlatilag képzett s ügyes katona hosszas betegeskedése miatt nem is lehetett.

Ez a *Geismer* beszélte azt is, hogy gyakran látták egy úri arczú közkatona társaságában, a ki nem lehetett más, mint *Kupis* Vilmos, a ki híven megfelezte véle a «nyomornak végső falat kenyerét».

A költő 1841 február 28-ikán gyűrött polgári ruhában jelent meg búcsuzni a korcsmárostól, a kinek leánykája iránt gyöngéd érzelemmel viseltetett s 48-ban, mikor Geismerrel, a ki valami örökségi ügyben Pesten járt, véletlenül találkozott a Kigyó-utczában, egy német ujságot adott át neki azzal a kéréssel, hogy juttassa el a hugához, hátha még emlékezik reá, ámbár most már nem Petrovics, hanem Petőfi a neve. Felülvizsgálati lapján 19 évesnek van jelezve, a költő tehát két évvel idősebbnek mondotta magát, csakhogy annál biztosabban bevegyék. A «szolgálatra való alkalmatlanság a századtiszt szerint» czimű rovatba ez van irva: «gyönge testalkata miatt», ama rovatba pedig, a melybe az orvosi vizsgálat eredménye van bevezetve, ez olvasható: «gyönge testalkat, hajlam a tüdőbetegségre és szivtágulásra». A rovatlap végén pedig a bizottság kijelentette, hogy rohamosan közeledik a teljes szolgálatképtelenséghez s kivánságához képest obsittal elbocsáttatik. Az érdekes okmány 1840 deczember 23-ikáról van keltezve, a felülvizsgálaté pedig 1841 január 15-ikéről, a mi azt bizonyitja, hogy az egyszerű közkatona iránt szokatlan jóindulattal viseltettek, mert a felülvizsgálati huza-vona most is hónapokig szokott tartani, abban az időben pedig félévnél is tovább elhúzták az ilyesmit.

Nincs is nyoma a költő műveiben annak, hogy tisztjei roszúl, vagy érdemetlenül bántak volna vele.

*

A most jubiláló ezred parancsnokai a 100 év alatt nagyobbrészt magyarok voltak s most is magyarok állanak az ezred élén: nemes *Csanády* Arthur ezred-parancsnok s *Mollináry* Kálmán alezredes. A jubileumra való ünnepet a mély gyászra való tekintettel a legszükebb körben tartják meg s lakoma előtt mutatja be az ezredes a tisztikarnak azt a díszes ereklyetartó szekrényt, a melyben a dicső múltú ezred egykori hőseinek, tulajdonosainak, zászlóanyáinak s nevezetesebb tagjainak arczképeit s emléktárgyait őrzik meg a jövendő számára, hogy mindenkor buzdító és lelkesitő például szolgáljanak az ezred fiainak.

Az ereklyetartóban lesz elhelyezve *Petőfinek* Barabás Miklós által 1845-ben készitett arczképe *Pier Emilio Bossi* olasz költő-katonának Petőfiről mint katonáról szóló költeményével együtt, a melyet Jókai fordított le s küldött be az ezredhez az arczképpel együtt, a mire maga az ezredparancsnokság kérte fel őt, mint a Petőfi-Társaság elnökét.

Ugyancsak ott lesz elhelyezve az ezred régi és újabb történetének egy-egy diszkötésű példánya is. Az ezred legújabb történetét 1875-től napjainkig báró *Wucherer* Károly ezredes állította össze s a nagyszabású műben páratlan szorgalommal összegyűjtött s nagybecsű történelmi adatok vannak. Megtudjuk belőle nemcsak azt, hogy a lefolyt száz év alatt a novi-i véres csatától kezdve (1799) százakra rúg azok száma, a kiket az ezred fiai közül magasabb érdemrendekkel, arany és ezüst vitézségi éremmel tüntettek ki, de azt is, hogy mennyi vért és életet áldoztak ez idő alatt a hazáért. A 86 csatában a száz év alatt 30 tiszt s 1312 főnyi legénység esett el, 138 tiszt és 3887 főnyi legénység pedig megsebesült.

A deczember 10-iki ünnepen a tisztikar megvendégeli a legénységet, Csanády ezredes pedig vázlatosan elmondja előttük az ezred múltját.

Farkas Emőd.

TIZENKÉT ÓRA ALATT A VILÁG KÖRÜL.

Nem könnyen értheti meg az ember, hogy a mostanság feltalált lőszerek golyója 17—35-ször gyorsabban halad, mint a legsebesebb expressvonat s hogy még a leglassabban repülő golyó is már mérföldnyi útat tett, mielőtt csak ki is mondtuk ezt a két szót, hogy: puska golyó.

Ha ez a gyorsaság nem csökkenne, akkor az ily golyó Budapesttől Londonig repülne, mialatt a villásreggelinket elköltenők; Nápolyba, mig megebédelnénk s a reggeli nyolcztól esti nyolcz óráig terjedő idő alatt egész földgömbönket is megkerülné.

Csakhogy ezt nem teheti; a jól irányzott ágyúgolyó megelégszik tizenkét-tizenöt mérföldnyi úttal azon idő alatt, mialatt a zsebóránkat felhúzzuk.

De azért nem kevésbbé különös mégis, hogy az éles szemű lövő, ha mai ágyú mögött áll, mely t. i. füst nélküli lőporral töltetik meg, a golyó útját tényleg szemmel követheti. Egész világosan megláthatja, midőn gyönyörű körivét megteszi a légben s aztán a távolban lecsapva a messzeségbe vész.

A puskagolyó megelégszik, hogy 2000 lábra halad egy másodpercz alatt; húsz mérföldre egy percz és 1200 mérföldre egy óra alatt; elég gyorsaság, hogy Szent-Pétervárt 65 másodpercz alatt elérje.

Mikor ez iszonyú gyorsasággal halad, a levegő ellenállása folytán oly forróvá válik, hogy az ütött sebet meg is égeti s ilyként ugyanazon időben sebesit is, gyógyit is.

KISÉRLETEK A VASUTAKKAL.

Csaknem magától érthető dolog, hogy a gyorsvonatok jelenleg általában használt menetsebessége, mely némelykor 80—100 kilométernyire megy óránként, nem volt meg kezdettől fogva. A vasuti szerencsétlenségeknél mutatkozó nagy anyagi kár és emberélet veszteség óvatossá tette az embereket és a gyorsvonatok útra indulása előtt komoly tanulmányokat és kisérleteket tettek, vajjon teljesen biztosak lehetnek-e a veszély ellen? Kisebb dolgokban is szereti minden tekhnikus a kisérleteket, annál inkább ily nagy felelősséggel járó reformoknál.

A tavaszi műtárlatból.

A kárvallott cigány.

Vastagh György festménye.

Uj Idők 1897. III 21/7

Biri hirtelen fölpattant az asztal mellől, mutató ujját Juliskának szegezte:

— Nézzétek ezt a leánykát. Hisz' ez szerelmes!

— Biri, Biri . . .

— Hát fogadok magával, anyám, hogy kedves leánya szerelmes. Pali! Nincs igazam?

Mosolyogva vontam vállat.

— Lehet.

— No, ugy-e? Leányzó, fordult Juliskának, — valld meg töredelmesen, ne félj. Mondd ki bátran. Természetesen, kálvinista pap . . . Világos, hogy az . . .

— Biri, a te apád is az, szólt rá feddőleg anyám.

— Persze, hogy az volt a nagyapám is, az volt minden ősöm. De már talán ideje volna egy kis újításnak. Lám, én — folytatta Biri csókolni való nagyzással — ügyvédet fogtam. Volt is már egy ügye. S lesz még több is, ha én a felesége leszek!

— Ebben már bizonyos vagyok, mondtam én. Szegény ügyvéd!

— Na, tényleg, nem valami gazdag, duplázott rá Biri. De az igaz szerelem, gyerekek, az igaz szerelem! Ez a legnagyobb kincs!

— Biri, Biri . . .

— Hát mondd meg már, ki az a kálvinista pap, a kinek majd a parókiáján gyomlálsz s a kinek a búzáját a piacon árulod?

— Bolond voltál mindig s az is maradsz, duzzogott Juliska s kiszaladt a szobából.

Míg Juliska kint volt, elmondtam, hogy Marosi megkérte Juliska kezét tőlem s a mint elfoglalja a nagy-csinódi eklézsiát, majd elmegy a szülei házhoz is.

Anyám mindig komoly arca földerült. Biri ezt sem hagyhatta szó nélkül.

— Látod, Pali? Nézd az édes anyám arcát. Óh lelkem anyám nem haragudjon, de ugy-e most arra gondol: hál'istennek megszabadulok két leánytól!

De mikor ezt mondta, már nyakába is borult édesanyámnak. Nem lehetett rá megharagudni.

— Igen, mondotta anyám jókedvűen, tőletek megszabadulok, most csak a Pali feleségét szeretném látni. Ez a fruska — Erzsikére mutatott — kijelentette, hogy ő sohasem megy férjhez.

— Úgy van, mondta Biri páthoszszal, ez a feslő bimbó a nevelés-oktatás magasztos ügyének akarja szentelni egész életét. Ő belőle professzor lesz. Mert ő komoly magyar hölgynek született, a mi valóban nagy és szép gondolat, *ő nagy dolgokra vagyon elhivatva*, mondja a siklódi esperes, az ő lelke magasabb régiókban szárnyal, dicsőség érette Istennek, ki lelkében szent ideálokat plántált.

Mintha csak a siklódi esperes kenetes hangját hallottam volna: könyem kicsordult a nevetéstől.

Repülve repültek a napok. Két hétig vidám, lármás volt a szegény parókia. Anyám azt mondta: itt marad, míg az első kepét a hívek beszolgáltatják. — Akkor visszamegy és viszi magával Juliskát is

— Én meg itt maradok, mondta Biri.

— Te? És a vőlegényed?

— Hadd epedjen utánam. Úgy sem elég epedős.

— Biri, ne bolondozz, neked haza kell jönnöd.

— Bocsásson meg lelkem anyám, (most meg a siklódi esperesnét utánozta), de én itt nem hagyom ezt a boldogtalan, élhetetlen papot, míg meg nem házasodik. Megszakadna a szívem, lelkeim!

— De hátha két évig sem házasodom meg?

— Két évig? Két hónap alatt feleséget szerzek neked. De nem ám a Zsenilás Zsófia kisasszonyt. Na, fogadjunk. Két hónap.

— Veled fogadni? Én már tudom, hogy két hónap mulva feleségem lesz. Ki tudna ellened tenni?

A kepézés megtörtént. Petáknak igaza volt: cudar kepét kaptam. A búza kicsi fejű, a rozs nagy fejű, de gyér szemű. A kévék kicsikék. Peták egész nap veszekedett, kiabált, ha közbe nem vetem magamat, meg is verik a hívek.

— Innét elmegyünk! — kiabált Peták. Nem ilyen eklézsiát érdemel a mi tudományunk! Ezért olvassa az ember a bibliát tizenhat esztendeig! (Peták az első elemitől a teológia végeztéig, az egész iskolai életet mind a bibliaolvasásnak ajándékozta.)

— Igen, mondtam én is magamban, innét, ha csak lehet, megyünk.

Volt is egy üres eklézsia, nem messze Bálványosdtól, félnapi járóra. Ez háromakkora volt, mint Bálványosd. Ezt szemeltem ki. Úgy látszik, a híveim sejtették ezt s mind a legselejtebb gabonát hozta. — Hiszen úgyis elmegy!

Este későn, mikor anyám és hugaim már lepihentek s én a másik szobában még számolgattam: mit is kaptam — bejött Peták. Közel lépett hozzám, suttogva mondta:

— Tiszteletes úr. Mondok valamit. Biztosította-e az asztagot?

— Hogyne.

— Jól biztosította-e?

— Elég jól. De miért kérded? Talán csak nem gyujtják föl ezt a haszontalan semmi gabonát is?

Peták jelentősen hunyorított.

— Sohasem tudja az ember, mikor lefekszik, mire virrad föl.

— Te, Peták! Nehogy felgyujtsd az asztagot, mert akkor többet nem békülünk ki.

Peták látta, hogy csakugyan nem tréfálok. Szomorúan, csüggedten sóhajtott fel.

— Bizony, ha nem ég el az asztag, akkor mi égünk el. Én nem bánom, magára vessen a tisztelettes úr. Én föl nem gyujtom. Nem én.

Egész éjjel nem mertem lehunyni a szememet. Egy párszor ki is mentem az istállóba. Peták aludott, mint a bunda. A bivalyok csöndesen kérődztek. Megnyugodva tértem vissza. Lefeküdtem, elaludtam. Hajnalban a harangok rémes kongása, emberek ordítozása, asszonyok jajgatása vert föl. Ablakomra vakító fényt vetett a tűz világa. Lángban állott az asztag. Az én asztagom. Peták káromkodott, hordta a vizet, öntözte a tüzet, biztatta az embereket, közben szidta az egész falut, hogy még ezt a cudar kepét is elégetik. Én nem szóltam, nem szólhattam. Szemrehányóan néztem Petákot, de ő föl sem vette, tovább szidta a falut.

Reggelre a kepének a hamuja maradt.

(Vége köv.)

— Édes anyám, tudod mit? Leszek a felesége annak a szőke embernek, a ki oly szépen tud énekelni.

Erre aztán megijedt a mama.

— Édes lányom, az nem lehet, mert...

Nem volt bátorsága folytatni. Hanem azt mondotta:

— Hiszen ugy sem hallod a hangját!

— De hallom, hallom, — erősítgette szenvedélyesen a leány, — ő az egyetlen, a kinek a hangját hallom. Hallom a szememmel, hallom a szivemmel, olyan szép, szőke hangja van...

Nem lehet. Mert két menyasszonyi ruhának kellett volna készülnie, egy Mara számára, a másik Gizella nagysám számára. A Gizella nagysámé el fog készülni. Az ujságokban megjelent már a Hymen-hír *művész-házasság* czím alatt. A tenorista elveszi a drámai primadonnát.

S Mara ezután a beszélgetés után olyan egészen másként látta a tenoristát, mint azelőtt. Dobogott a szíve, ha ránézett s olykorolykor elfogta a vágy, hogy ráboruljon arra a vékonydongájú kebelre és ajkát odanyomja annak dalos ajkára. S a mint egyszer meglepte Gizellát, a mint megöleli a vőlegényét s az rányomja az ajkait menyasszonya ajkaira, akkor nagyot sikoltva kapott a füléhez: ez hang volt! Hallotta a csók csattanását.

Azóta egészen megváltozott. Csöndesen, mozdulatlanul ült egész nap az ő csöndes zugában. Nem lehetett őt fölvidítani, nem lehetett szórakoztatni. Csak a mikor haza hozták Gizella menyasszonyi ruháját, odament az édes anyjához:

— Anyám, anyám, adj nekem is ilyen ruhát.

Megkapta szegény. Hogy örült neki! Hogy dobogott a szíve, a mint a tenorista vőlegénynyel kocsiba szállott és elhajtatott a templomba. Aztán nézte, nézte merev szemekkel az esküvői szertartást, s mint akkor a szinházban, ugy most is megfeketült előtte a világ és ájultan szállították haza.

Szegény Mara!

Másnap nem akart fölkelni, mig oda nem adták neki a fehér ruháját. Fehér ruhában, mirtuskoszorúval és lengő, hosszú fátyollal ül egész nap a sarokban. Kergeti, kergeti magában azokat a szőke hangokat, melyek befonták a lelkét. És nincs ember, a ki föl tudná rázni őt álmadozásaiból, a ki a fehér leány komor lelkületébe sugárt tudna hinteni.

*

Én pedig minden előadásnál tapsolok a boldog művészpárnak, mert tényleg művészek. Gizella nagysám, a mióta asszony, sokkal temperamentumosabb és férje, ha kirántja magából az ő tenorját s szemkápráztatóan körülvillogtatja, olyan mint egy kis Kinizsi Pál.

Néha kérdezem tőlük, hogy van Mara kisasszony?

— A szegény leány egészen jól viseli magát. Csöndes, nem árt a légynek. Ha nem ülne mindig menyasszonyi ruhában, nem is látszanék meg rajta, hogy elmebajos. De azért nem kell intézetbe adni.

TÜNŐDÉS.
Vastagh György krétarajza, a «Magyar Szalon» részére.

1892. okt. 17.

Gizella nagysámat tényleg szerződtették az operához. Sohasem hittem volna. És milyen sikere volt! Csak Marát ne vitték volna el a szinházba.

Sohasem volt ő még szinházban.

A karzatok ezüstös, aranyos ornamentumai, a páholyok égő piros hátterei, a nehéz drapériák, a szines függöny, a csillogó, világos toilettek és az a mindent elárasztó fehér elektromos fény megrázták a lelkét. Ezek hangok! Aztán látta dolgozni a zenekart, felhúzták a függönyt és ábrándos kékes fényben úszó színtéren csillogó férfiak, asszonyok hajladoznak, nyiló s mozgó ajkakkal. Majd érzi rezegni a hatalmas levegő-hullámokat: ezek hangok! Aztán fekete lesz körülötte minden és haza kell őt vinni.

*

Gizella nagysám kedvesen fogadta a gratulációmat. Rossz embernek tart, a miért oly soká távol maradtam tőlük. Pedig oly szép most minden ő náluk! Van külön szalonjuk és neki egy saját külön csevegő fülkéje, melyben csak legjobb barátjait fogadja. Engem ott fog fogadni. Aztán minden szerdán nagy társaság van náluk és nagy hangverseny. Jenő is ott van. Nem ismerem Jenőt? — Lehetetlen. A tenorista Jenőt! Na, lássa! Tehát a viszontlátásra!

És eljött a szerda és én elmentem a jourra. Olyan unalmasok ezek a jourok. Különösen, a hol a házi kisasszony primadonna és az egyik vendég tenorista. Minek is megyek én oda? — Parbleu, mert megigértem s mert legrosszabb esetben majd udvarolhatok Marának.

Csakugyan, minden szebb most ő náluk. Sőt a nyárspolgárság mintha veszendőben volna. Mozgalmas csoportok a szalonban, nem ülik már körül a nagy diófaasztalt. Gizella nagysám fehér ruhájában szinte elragadó. Mara pedig rikítóan vörös toiletteben van.

— Szegény kis lányom szenvedélyesen szeret kiöltözködni, — magyarázta nekem a mama. — Egyetlen öröme, ha új ruhát kap és folyton szeretne új ruhában járni. És kedveli az erős szineket. Azt mondja, hogy ezeket hallja.

Jenő, a tenorista, régi jó barátom. Egy unalmas, szőke fiatal ember, a kiben ugy van benne a hangja, mint hüvelyben a kard. Nem is egyéb ő, mint egy tok, melyben a hangját tartogatja. Egyebet se tud, csak énekelni.

A többi vendéget is mind ismerem, egy kivételével. Azt az egyet bemutatják. Fehér Béla, puskaműves és siketnéma. A Mara kedvéért hozták el, hadd legyen neki is valakije, a kivel elmulathat.

De Mara nem akar vele mulatni. Mihelyt fölnyitják a zongora födelét, visszavonul az ablakmélyedésbe és vigyáz. És én hátradűlve egy fauteuille vánkosaiba, belemélyesztem szemeimet abba a tágra nyílt két fekete parázsba és próbálom: vajjon tudok e még a Mara szemeivel látni! És érzem, hogy a kiégett kráterben még villog valami, a mi lassan-lassan égető lángokra éled.

És látom ujra a hangokat szinekre felbontva, és ezek a szinek őrült kánkánt járnak körülöttem. A zongora-akkordok ismét ontják a tüzes lávát és pörkölik a tekintetemet. De egyszerre csak enyhe holdfényre változik minden és egy szőke sugárhid képződik az örömtől csillogó, nedves szemekig, melyeken rózsás amorettek szökdelnek végig, végig a sugárhídon, a fekete szemeken keresztül, Mara dobogó szivébe. És ott a szív mélyén apró ezüst csengetyűket ráznak és Mara hallja az ő ezüst hangjaikat és szomjas tekintettel, előre konyult fővel bámul a fényár forrására.

A tenorista énekel...

*

... Majd sírva fakadt s kapkodva, szaggatott, vergődő hangokat hallatva, nyakába borult az édesanyjának és csókolta.

— Mikor? Mikor?

— Az tőled függ, kicsikém, ha akarod, még ma megrendeljük és három hét mulva fölveheted. Hanem azzal a ruhával egész életed boldogsága jár együtt, egy jóravaló derék fiatal ember, a ki nagyon szeret téged és a kinek a felesége leszel, ugy, mint én vagyok az édes atyádnak.

A nagy fekete szemek kifejezés nélkül bámulnak. Feleség, fiatal ember — ezt ő nem érti. Csak mintegy öntudatlanul kérdezi:

— Kicsoda?

Az anya lágyan simogatja végig fekete haját s lágyan, kiméletesen magyarázza neki, hogy kicsoda. Az a szelid, komoly puskaműves, a ki mindennap följár hozzájok.

S mikor Mara ezt megértette nagyot sikoltott és felugrott. Utálat és megvetés sugárzott ki a szemeiből, a mint hevesen, tagadólag rázta a karjait:

— Nem kell, nem kell, hiszen siketnéma! De azt a fehér ruhát, azt mindenáron kivánja. Hiszen nem kell ahhoz vőlegény! Viselheti amugy is, majd ünnepkor, vagy akkor, a mikor senki sem látja. Majd hirtelen valami átnyilallott az agyán és szemei felragyogtak.

Viktor könyvkereskedő kiadásában jelenik meg és egy füzet ára 50 krajczár.

Őrangyal czimen díszes imakönyv jelent meg *Sántha* Károly evang. lelkésztől, protestáns ifjak és lányok, különösen konfirmáltak számára. Énekek, imák vannak benne különböző alkalmakhoz és lelki állapotokhoz, áhitatos szellemben, jól folyó verseléssel és egyszerü, jó magyarsággal. A Miatyánkot, tizparancsolatot, a hiszekegyet verses alakban is közli. A szerző Ilonka és Margit leányainak ajánlotta imakönyvét, melyet Hornyánszky Viktor adott ki Budapesten, aranyvágásu díszes kötetben. Ára vászonkötésben 1 frt, bőrkötésben 3 frt.

Új zenemű. Forrai Miklós új operettjének, az «Istennő»-nek, mely most került szinre sikerrel a Népszinházban, megjelentek az énekrészei 3 füzetben, Bárd Ferencz és testvére kiadásában. Egy-egy füzet ára 1 frt 50 kr.

Az operaszinházban márcz. 20-ikán ismét eredeti dalmű bemutató előadása volt, *Hubay* Jenő, kinek «Cremonai hegedűsé»-t is tetszéssel fogadták, a Tóth Ede «Falu rossza» czimü hires népszinművét szemelte ki tárgyúl, s az ő operájának is ez a czime. Dr. Váradi Antal alakította át a népszinművet operaszöveggé; egészen meghagyta a cselekvényt és főalakjait, de megrövidítette s versekbe szedte a darabot. Hubay pedig magyar stilben irt hozzá operazenét, melyben mindegyre megcsendülnek a népies motivumok, ismert népdalok melódiái. Érdekes kisérlet, s méltó egy magyarul érző zeneköltőhöz. Az olaszok is fölkapták legújabban a népies elemet az operában. Hubayt rutinja, tekhnikája is segítette feladatában. Mégis sokszor kitünt, hogy a mi népies, az a szinpadi zeneműben futólag hat, mert operához sok szin és illuzió szükséges, s a népies elem ezeket nem pótolja. A közönség méltányolta Hubay törekvését és képességét. Az előadás és az egész rendezés igen jó volt. *Arányi* (Göndör Sándor) a főalak népies tónusát jól kiemelte. *Ábrányiné*, mint szeretetreméltó és érzelmes Feledi Boris; Sz. *Bárdossy* Ilona (Finum Rózsi), *Kaczér* Margit (Tercsi), *Ney* (Feledi), *Hegedüs* (Gonosz Pista) eleven és jellemző játékkal és énekkel támogatják az új dalművet.

Blaháné Aradon. Debreczenből *Aradra* ment *Blaha* Lujza, hogy folytassa vidéki vendégszereplését. Négy föllépésre készült, de itt sem volt elég ennyi, s a szinügyi bizottság ünnepélyesen fölkérte, hogy még kétszer lépjen föl. E hó 25-ikén és 26-ikán csakugyan játszott is még az ünnepelt művésznő.

A vigszinház május elsei megnyitásán jelen lesz a király is. A szinház *Kozma* Andor prológjával és *Jókai* Mórnak «*Barangók*» czimü háromfelvonásos vigjátékával nyilik meg. A prológ tulajdonképen elmés játék, a melyben a vigszinház muzsája tanácsot kér Plautustól, Moliére-től és Kisfaludy Károlytól, a kik ezt az egy jelszót adják neki: «Légy modern! Mi is azok voltunk a magunk idejében, s ez hatásunk titka!» Jókai vigjátéka a vigszinház számára készült, a modern társadalomban játszik s parodizálja a mi átalakuló viszonyainkat. Jókai darabját az első három estén adják, május 4-dikén Bisson «Az államtitkár ur» czimü bohósága kerül szinre, a melyet egy eredeti magyar bohózat követ.

Megdicsért pályamű. Az akadémia Teleki-pályázatán megdicsért «*Testőrök*» vigjáték írója *Ujvári* Béla, ki egy izben már megnyerte a Teleki-dijat.

A

VASÁRNAPI UJSÁG

és

POLITIKAI UJDONSÁGOK

1896. évi folyama.

A «**Vasárnapi Ujság**», a legrégibb magyar szépirodalmi és ismeretterjesztő képes lap, *újabban hetenként egy félívvel bővítve*, «***A Vasárnapi Ujság regénytára***» czimü *állandó szépirodalmi melléklettel jelenik meg, mely, mint a főlap, szintén* ***művészi képekkel*** *van diszítve.*

A «Vasárnapi Ujság» társlapja, a most már 42-ik évfolyamában lévő «**Politikai Ujdonságok**», melyet mint az *események hü és részrehajlatlan előadóját*, valódi hézagpótlónak ismert el a magyar olvasó közönség, a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, tömör összeállításban tárja az olvasó elé, úgy, hogy a közönség *együtt* találja benne mindazt, a mi a napilapokban *elszórtan* jelen meg, s így e lap, kivált vidéken, hol a postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, *a napilapokat is sok tekintetben pótolja.* A «*Politikai Ujdonságok*» állandó ingyen melléklete a «**Magyar Gazda**» czimü *gazdasági és kertészeti képes lap.*

A «**Politikai Ujdonságok**» újabban mint **képes ujság** jelenik meg, s minden száma a napi eseményekre vonatkozó **több képet** közöl.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

	egész évre	félévre	negyedévre
A Vasárnapi Ujság	8 frt — kr.	4 frt — kr.	2 frt — kr.
A Világkrónikával együtt...	9 « 60 «	4 « 80 «	2 « 40 «
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok	12 « — «	6 « — «	3 « — «
A Világkrónikával együtt...	13 « 60 «	6 « 80 «	3 « 40 «
Csupán a Politikai Ujdonságok	5 « — «	2 « 50 «	1 « 25 «
A Világkrónikával együtt ..	6 « 60 «	3 « 30 «	1 « 65 «

Az előfizetések a «**Vasárnapi Ujság**» és «**Politikai Ujdonságok**» kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utcza 4. küldendők.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia márcz. 23-iki ülése *Zichy* Antal elnöklete alatt ment végbe, s a három felolvasás a régi magyarság irott nyomaival és művelődésével foglalkozott.

Pecz Vilmos «A magyarok ősi nevéről Biborban született Konstantinusnál» czim alatt értekezett. Az illető ős név a sokszor fejtegetett «*Savartiasfali*». Pecz szerint ez három szóból áll: mert a *Savart i asphali*-nak téves egybeirása. Az első szó az ősnév, a másik kettő annak magyarázata. A «Savart i asphali» jelentése: «Savart vagyis az állhatatosak». A Savart alak egyik további formája a Savir, Savinor, Sapir, Saspir szittya-hun népnévnek. Utána *Simonyi* Zsigmond a königsbergi töredék újabb darabjainak nehány érthetetlen helyéről olvasta fel Szilády Áron, Horváth Cyrill és Tóth Béla magyarázatait. Szilády azt a szót, a melyet eddig *miüléssed*-nek olvastak és csodának értelmezték, most *imülesed*-nek olvassa s az *imette* szóval rokonítja. Horváth Cyrill, a *latoek* szót (látókü: oraculum) most latotu-nak, vagyis látatnak, látománynak magyarázza. Tóth Béla helyesli a «látókő» olvasatot, de azt ablaknak magyarázza s azzal kapcsolatban sikerülten egészíti ki a becses nyelvemléknek egyik csonka helyét. Végül *Hegedüs* István vendég mutatta be «Guarinus és Janus Pannonius» czimü nagyobb tanulmányát, Janus Pannonius «Panegyricusá»-nak kapcsán, melynek műfordítását elkészíté. Rajzolja azt a szellemi légkört, melyet a ferrarai iskola, a Guarinus által nevelt ferrarai fejedelem udvara, az itt alakult politika litteraria (mondhatnók tudományos akadémia) alkottak. Ecsetelte a renaissance-nak Janus Pannoniusra tett hatását, és részletesen ismertette a ferrarai internátust, a tanrendszert, az akkori egyetemi szellemet és kimutatta, hogy a renaissance főtényezője az azon idő lángeszü iróin kivül az egyetemi tanszabadság, mely éles ellentétben állt a középkor felfogásával. Az előadásokat tetszéssel fogadták.

A Kisfaludy társaság felolvasó ülést tartott márcz. 25-ikén *Gyulai* Pál elnöklete alatt.

Szász Károly, a «Budai harangok» czimü költeményét olvasta föl, a közönség élénk tetszéstől kisérve. E szép költeményt lapunk jövő heti számában fogjuk közölni. — *Kozma* Andor *Érdy* Lajosnak «A magyar zene» czimü tanulmányát olvasta föl, melyben a szerző azt vizsgálja, hogy mért nem fejlődik a magyar zene műzenévé. A magyar faj kiválóan zenekedvelő, népdala eredeti és változatos és szépségekben gazdag; a magyar művelődés története tele adatokkal a zenéről, a melyekből, ha nem is egységes fejlődési folyamatot, de legalább annak időrendszerinti fejlődését meg lehet állapítani. A magyar zenét nem lehet úgy tovább fejleszteni, mint az internationalis zenét, mert akkor elveszti jellegét, kivetkőzik magyarosságából. Mindazok, a kik a műzene fogásait alkalmazzák, a mikor a magyar nemzeti zenét általánosítani igyekszenek: olyan felemás muzsikát hoznak létre, melyből hiányzik a magyar jelleg varázsa, a nélkül, hogy más előnyök kárpótlást adnának. Végül *Váradi* Antal olvasta föl «Nagypénteken» czimü vallásos költeményét, melyet szintén tetszéssel fogadott a közönség.

A történelmi társulat márcz 25-ikén az akadémia dísztermében tartott ülést, melyen *Káldy* Gyula, az operaszinház igazgatója, a régi magyar zene fáradhatatlan kutatója folytatta előadásait, ezuttal a *régi és újabb magyar tánczokról.* A terem egészen megtelt válogatott közönséggel. Ott volt Jókai is, ki Káldynak igen szorgalmas gyüjtője, s emlékezetéből sok szöveget és melódiát diktált le. Káldy több kiváló darabot mutatott be most is művészi előadásban. A magánénekrészeket Várady Sándor, az opera tagja és Payer Margit k. a. adták elő, a zongora kiséretet Kuliffay Izabella teljesíté; a zenekarban jónevű zenetanárok vettek részt s az énekkar is válogatott volt.

Az ülésen gr. *Teleki* Géza és *Thaly* Kálmán elnököltek. *Káldy* Gyula tanulságos fejtegetést bocsátott előre a magyar tánczról és zenéjéről. Egy nemzetnek sincs annyi formáju táncza, mint a magyarnak. A *palotás* nevü tánczunkat már a XVI-ik századból ismerjük. Nevezetes volt a magántáncz, melyet magában járt egy egy fiatal ember vagy levente. Balassa Bálintot egy alkalommal Bécsbe hivták, hogy mutassa be a magyar tánczot. A lassu táncz alól még egyházi férfiak sem vonták ki magokat, de ők nem fogták meg tánczosnőjök kezét, csak a zsebkendőjét. Olasz tánczgyüjteményekben igen sok magyar táncz szerepel, melyeket itt járt olasz zenészek vittek magokkal. Szólt Káldy a különböző vidékek tánczairól is, s a szegedi «kutyakopogós» elnevezést azzal magyarázza, hogy a hajadonok czipőjének sarka úgy csattogott, hogy a tánczhely előtt sütkérező kutyák nem maradhattak tőle nyugton. Az úgynevezett *friss* csak e század eleje óta ismeretes s Csermák hozta divatba. A mai értelemben vett *csárdás* ebből keletkezett a negyvenes években, s b. Wenckheim Béla terjesztette el. Az első csárdásokat Rózsavölgyi Márk komponálta. Káldi ezután különböző időkből való 16 tánczdarabot mutatott be. Ő maga hangszerelte ezeket és vezette az előadásokat. Legelőször a 16-ik századból való két tánczdarabot hallottunk vonós zenekaron, melybe a tárogató is beleszólt. Az egyik «magyar táncz» 1562-ben Straszburgban jelent meg; a másik 1583-iki olasz gyüjteményből való. Hanem ezekben nagyon kevés a magyaros, inkább szlávok. Szép és egészen magyaros egy velenczei gyüjteményből 1606. és 1612-ből való passo mezzo ongarese. Majd egy 1705-ből való hajdutáncz dalát hallottuk férfikartól; aztán *Bihari* János két kedves művét, egy bájos. finom palotást, és egy pezsgő verbunkost; *Lavotta* János üde és dallamos «lakodalmasa és kalákása» elragadta a közönséget, mely tapsolt, éljenezett folytonosan. Hallottuk még «Martinovics dalát» (1795.), mely idő multával tánczmotívá alakult át; végül pedig bokázó rithmusu népies tánczdalokat és 1848-ból való jász tábori tánczot. A közönség a legnagyobb érdeklődéssel kisérte és élvezte a nagyérdekü előadást. *Thaly* Kálmán, a történelmi társulat alelnöke köszönetet mondott Káldynak a felolvasásért és megkérte, hogy azt az ezredéves kiállítás idején ismételje meg. Reméli, hogy akkor Lehel kürtjét is megszólaltatja.

A Nemzeti Szalon, a képzőművészek és műbarátok egyesülete, e hó 22-ikén tartotta közgyűlését *Vastagh* György elnöklete alatt. Az alig két évvel ezelőtt alakult egyesület folyton gyarapszik s helyiségeit május elsejétől a Kossuth-utcza egyik új palotájába helyezi el, hol kényelmes termei lesznek kiállításra és társas összejövetelekre.

Az egyesület tagjainak száma 1062. A mult évben volt négy kiállításon 102 művész szerepelt 395 műtárgygyal s a kiállításokat 3290 személy látogatta. A kiállított 51,200 forint értékü műtárgyból 9760 frt ára kelt el. A képzőművészet népszerűsítésére a mult tavaszszal Kolozsvárott az egyesület műkiállítást rendezett, a mely anyagi tekintetben is sikerült. A jövő évi bevételeket 19,175 forintban irányozták elő. *Vastagh* György elnök bejelentette azután, hogy az egyesület tiszteletbeli elnöke gróf Zichy Jenő és alelnöke Endrődy Sándor állásukról leköszöntek. A közgyülés tiszteletbeli elnökének *Ráth* Györgyöt, az országos képzőművészeti tanács elnöke, alelnöknek gróf *Teleki* Sándort, választmányi tagoknak a művészek közül Alpár Ignáczot, Balló Edét, Fadrusz Jánost, Keleti Gusztávot, Petz Samut, Roskovics Ignáczot, Spányi Bélát, Ujházy Ferenczet; a műpártolók közül Gerster Lajost, Kauser Gyulát, lovag Herdliczka Arnoldot, László Mihályt, báró Liptay Bélát, Margitay Dezsőt, Rőzer Miklóst és Szüry Dénest; választmányi póttagnak dr. Szalay Károlyt, felügyelő bizottsági tagnak: Andrássy Antalt, Glück Frigyest, Holl Jenőt, Hódy Imrét, Regele Jánost, Sztrojny Sándort és Zimburg Alajost.

Az Otthon irói kör márczius 22-iki közgyűlését *Rákosi* Jenő elnök nyitotta meg, beszédében az egyesület ötéves multjára tekintvén vissza. A dr. *Radó* Antal által bemutatott jelentés szerint a körnek 773 tagja van; bevételi és kiadási tételei meghaladják a 10,000 frtot, vagyona pedig 9934 forint. A jövő évi költségelőirányzat 8620 frt. A közgyűlés köszönetét fejezte ki az elnöknek. Délben lakoma volt.

A Mária Dorottya-egyesület közgyűlése márcz. 22-ikén volt, gr. *Csáky* Albinné elnöklete alatt. A közoktatásügyi miniszter a mult évben 5000 frtot adott az egyesületnek épitkezésre s ugyancsak 5000 forintot szavazott meg az egyesületnek a főváros is. Az állásáról leköszönt *Zirzen* Janka helyébe *Szarvassy* Margitot választották meg pénztárnoknak, *Nemecskay* Irma pedig ellenőr lett a lemondott *Bernát* Béla helyébe.

le Forray operettejének az «Istennő»-nek jelmezeiben. Csoda, valóságos csoda, hogy volt annyi lemeze és hogy a kecses művésznő képes volt kimerülés nélkül annyiféleképen mosolyogni, állni, ülni, hajolni, kacsintani.

Ezek a jelmezképek mostanság a műkereskedések legérdekesebb látványosságai közé tartoznak és ha *Küry* Klára legújabb szerepe, *Bokor* «Gyermekasszony»-ában, háttérbe nem szorítaná a régebbit, egyedül e képek csődítenék a közönséget a Népszinházba, mert van rajtuk elég nézni s gyönyörködni való.

Mi sem akarjuk olvasóinkat ettől az élvezettől megfosztani és bemutatjuk az «*Istennő*»-t mind a három felvonásbeli izléses, gazdag öltözékében, s közöljük azok hűséges leirását a «*Háztartás*» (*Kürthy* Emilné lapja) nyomán.

1. Az istennő-toilette: görög szabású, lágy, fehér selyemruha, ezüst csillámmal és strassal himezve. A hajban és a karon gazdag gyémántkigyók. Ezüsttel himzett fátyol, a mely lágy hullámokban folyja körül az egész alakot. Kaméekkal és brilliántokkal diszített gazdag munkáju öv. Ezüsttel áttört fehér szandálok, gyémántgombokkal fölgombolva.

2. Tengerzöld és lila changeant-selyemruha penséekkal és fehér duchesse-övvel. Empire-szabás, mousseline-soie-újjakkal és átlátszó, ránczos csukló-ujjakkal. A derék mélyen kivágott, zöld mousseline-soie fichu. Fejdísz: fehér duchesse-szalag-csokor penséekkal. Lila czipő, zöld harisnya, ujjatlan fehér selyem keztyű.

3. Ugyancsak empire-szabású nehéz, világoskék atlasz-ruha. Kék csillámmal, gazdag és nehéz aranynyal, gyöngygyel és művészi rózsaszin crépe-himzéssel diszitve. Empire-kalap rózsaszin virágokból, kék lekötő szalagokkal és a kalap elején egy bagolylyal. Kék csillámmal himzett világoskék czipő, ugyanolyan harisnya. Magas bot kék-szalaggal és rózsa-diszszel. Créme és drap-szinü svéd-keztyű.

Ezek után még csak azt kell megemlitenünk, hogy e pompás öltözékek a hires *Drecoll* bécsi műtermeiben készültek. *H.*

EGY VÁDLOTT A KHINAI RENDŐR-BIRÓSÁG ELŐTT.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Magyar nemzet története, a *Szilágyi* Sándor szerkesztésében és az Athenaeum kiadásában megjelenő nagy munkának *második kötete* most hagyta el a sajtót, díszes kiállításban, dúsan illusztrálva. Az *Árpádok korát* tárgyalja *Marczali* Henrik tollából s 700 lapra terjed, a szöveg közt 400 képpel, 42 külön melléklettel, mely utóbbiakból 14 szines nyomásu. Az Árpádok korát részletesen adja elő. A politikai és hadászati események mellett állandó figyelmet fordít a kulturális, egyházi, törvénykezési és társadalmi állapotokra. Különös gondot fordított a jogi élet és alkotmány fejlődésére; s egészen új, a hogy ő az arany bullának keletkezését és fejlődését tárgyalja. A mű használhatóságát nagyban emeli a kötet végén közölt részletes tartalomjegyzék és az összes előforduló okirat-hasonmásokhoz adott fordítás; ezek segítségével a laikus is élvezettel belemélyed a kötetben közzétett érdekes források olvasásába. A mű *harmadik kötete* már két hónappal ezelőtt megjelent s így most már három befejezett kötet bizonyítja, hogy e nagy vállalat mennyire megfelel mindazon várakozásoknak és reményeknek, melyeket megindulásakor hozzá füzött a közönség. A *negyedik kötet*, melyet Fraknói Vilmos írt, már a sajtó alatt van és a nyár folyamán hagyja el a sajtót. Ezt a hatodik kötet fogja követni, mely ez év vége felé nyer befejezést. Így tehát a folyó év végével a monumentális vállalat felerésze az előfizetők kezében lesz. A mű ára kötetenként füzve 6 frt, díszkötésben 8 frt.

A Magyar Tud. Akadémia könyvkiadó-vállalatában megjelentek:

Berzsenyi Dániel életrajza. A magyar tud. akadémiától a Lévay-díjjal jutalmazott pályamű. Irta *Váczy* János. Örömmel teszünk említést a magyar tud. akadémia könyvkiadó vállalata új folyamának ezen, immár 23—24. köteteiről. Az első, a mellett, hogy egyik nagy nevű jelesünknek az emlékezetét eleveníti föl, valóban igen sikerült munkával gazdagítja írók életrajzaiban nem épen gazdag irodalmunkat. Váczy János, kit főleg irodalomtörténeti dolgozatairól és kiadványairól már régebben igen kedvezőleg ismer a magyar közönség, az alapos készültségű és öntudatos iró minden derék tulajdonságát egyesítette ebben a 432 lapra terjedő tüzetes életrajzban, mely Berzsenyi személyét és irói munkásságát tizenkét fejezetben ismertetve, teljes tájékozást ad olvasójának úgy hőséről, mint arról a korról, a melyben e hős élt és működött. A szeretet és tisztelet hangján szól a költőről, kinek lelki világát minden tekintetben ismeri és érti, s költészetünkre való hatását szépen méltatja. Az adatok bősége, pontossága és hitelessége mellett külön kiemelésre méltó jelessége a becses munkának a választékos, és mégis könnyed és vonzó szép előadás, mely bizonyára igen elő fogja mozdítani ez érdekes és tanulságos műnek széles körökben való elterjedését, a mit irodalmunk minden igaz barátja őszintén kiván is.

A hadügy fejlődésének története. Irta *Bárczay* Oszkár. Két kötet, 203 ábrával és két rajzmelléklettel. Gyér katonai irodalmunknak ez az új terméke olyan czéllal készült, hogy a hadi tudomány elemeit a művelt polgári közönséggel is megismertesse.

Az iró történeti fonalon fejtegeti tárgyát, alapos visszatekintést vetvén nemcsak a magyar, hanem az általános hadi tudománynak a múltjára is. Az első kötet (350 lap) a bevezetésen kivül három fejezetből áll, melyekben a hellén, római és más, különösebben európai népek hadi szervezetét, taktikáját és stratégiáját ismerteti. A második kötet (678 lap) szintén három nagy fejezetben tárgyalja 1. a régibb, 2. az újkori fejlődését a hadászatnak, 3. pedig a magyarok hadügyét. A nagy szorgalommal gyűjtött, jól rendezett és élénk tollal dolgozott műnek egyik derék tulajdonsága, hogy a hadászat körébe tartozó dolgok és tárgyak műszavait és kifejezéseit, a mennyire lehető volt, nyelvtanilag is helyesen és szabatosan iparkodott a szerző javítgatni s itt-ott egészen új és helyes alakba öltöztetni. Hogy az egészen megszokott, vagy a törvényben, rendeletekben és szabályzatokban hivatalosan is érvényre emelt műszók közül az egészen rosz képzésűeket sem lehetett mindenütt és teljesen kiküszöbölnie, az természetes. Az ilyenek helyesbitése, kiküszöbölése, vagy teljesen újakkal pótlása csak a katonai felsőség rendelkezésére történhetik meg úgy, hogy aztán a gyakorlatban is használatba vétessenek. A második kötet végéhez betűsoros név- és tárgymutató van csatolva, mely igen megkönnyíti a tartalom áttekinthetőségét. Méltán számithat e munka mind a katonai, mind a polgári művelt körök pártolására.

A renaissance-kori műveltség Olaszországban. irta Burckhardt Jakab, a tud. akadémia megbizásából fordította *Bánóczi* József. A XVI-ik században kelt életre Olaszországban az a nagy mozgalom, mely irodalomban és művészetben meghozta a nagy átalakulást. Ennek történetét, fejlődését, a politika viszonyát a művelődéshez, az egyes olasz fejedelmi udvarok, a vatikán, a városok közrehatását, az új életre ébredés tudósait, művészeit, iróit, politikusait, a humanisták uralmát és XVI. századbeli lehanyatlásokat irja meg Burckhardt részletesen. Munkájából ezúttal az első kötet hagyta el a sajtót.

Burns halálának századik évfordulója. Julius 21-ikén lesz száz esztendeje, hogy *Burns* Róbert, a kitünő angol-skót népköltő 38 éves korában meghalt Dumpfriesben, lelki meghasonlásban. A paraszt bérlő fiának hire-neve bejárta a világot s dicsőséggel teljesen került vissza hazájába, a mely hálás az ő nagyjainak emléke iránt s nemzeti ünneppé teszi a halála napját.

Az angol irói körök nagy irodalmi ünnepet terveznek, nagyban folynak az előkészületek s töméntelen könyv jelenik meg, ugyszólván napról-napra, telve Burns életére s irói jelentőségére való vonatkozásokkal. Különösen érdekes William Jacks könyve «Róbert Burns in other tongues» (Burns Róbert idegen nyelveken), a melyben össze vannak gyüjtve Burns verseinek idegen fordításai. Nem utolsó helyet foglalnak el köztük a magyar fordítások sem, a melyeknek legnagyobb része *Lévay* József jeles tollából való, s az előszóban maga Jacks is igen hizelgően emlékszik Burns magyar tolmácsáról.

Az Athenaeum Olvasó-tárában Catulle Mendés franczia irótól «*Tavaszi románcz*» czim alatt jelent meg a legújabb kötet. *Malonyay* Dezső fordította magyarra az eleven szellemű franczia iró e nagyobb elbeszélését, melyet a kötetben még hét kisebb elmés rajz követ «Mesék» czim alatt. A zöld vászonkötésü könyv ára 50 kr.

A «Görög és latin remekirók» gyűjteményében, melyet a tud. akadémia classica-philologiai bizottsága ad ki, legújabb kötetül megjelent: *C. Velleius Paterculus Róma történetéről irt két könyve*, fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta *Szölgyémy* Ferencz. A római történetirást és latinirókat kiegészítő munkáját az igen gondos kiadás latin és magyar szövegben közli, tanulmányra, olvasásra egyformán alkalmasan. Velleius Patercullus nem tartozik a szorosan vett klasszikusok közé, művének másolatára is (az is hiányos) csak a XVI. század elején találtak rá, de a jeles irók tulajdonai, az előadás művészete, a nyelv tömörsége és gondolatgazdagsága a latin klasszikusok és historikusok közt előkelő helyet juttattak neki. Ifjuságunk most könnyen megismerkedhetik vele Szölgyémy fordításából és magyarázataiból. A Franklin-társulatnál jelent meg, s ára 1 frt 50 kr.

Magyar irók élete és munkái. A *Szinnyei* József szerkesztésében és az akadémia támogatásával megjelenő életrajzi lexikonból a *36-ik füzet* hagyta el a sajtót. A negyedik kötet 8-ik füzete ez, mely *Horváth* nevű íróink életrajzát és munkásságát állítja össze. Más név nem is fért a füzetbe, mely 156 Horváthról ad lelkiismeretesen számot. A régi és új irodalomban mindig föltaláljuk e kiterjedt nevet. A füzet a Horváth Ádám és Horváth Mihály nevek közé eső 156 íróval a nevet még nem meríti ki. Itt van pálóczi Horváth Ádám, a költő; szkhárosi Horvát András, XVI. századi énekszerző; Horvát Árpád, egyetemi tanár; Horváth Boldizsár, volt igazságügyminiszter; Horváth Cyrill egyetemi tanár; Horváth Döme, nyug. kir. táblai tanácselnök; pázmándi Horváth Endre, a m. tud. akadémia rendes tagja; gradeczi Horváth Gergely, XVI. századi alispán; Horváth Géza, muzeumi igazgatóőr, a m. tudományos akadémia tagja; öt pálóczi Horváth György, naplóírók; Horváth Gyula, országgyülési képviselő; Horvát István, történetíró; Horváth János, egyetemi tanár; Horváth János, székesfehérvári püspök; Petrichevich Horvát Lázár, a «Honderü» szerkesztője; Horváth Mihály, püspök és történetíró, 1849. vallás- és közoktatási miniszter, a m. t. akadémia tiszt. tagja. Az eddig megjelent 36 füzetben 8286 írónak életrajza s munkáinak jegyzéke van felsorolva. A munka Hornyánszky

A «NEMZETI SZALON» MEGNYITÁSA.

Nemzeti Szalon a neve egy új képzőművészeti társulat kiállításának, mely október 27-ikén nyilt meg. A társulat hivatalos neve mellett ez áll: a *magyar képzőművészek és műpártolók egyesülete.* Nem versenytársa az országos képzőművészeti társulatnak és a műcsarnoknak, hanem kiegészítője. Az új társulat magába foglalja a festők, szobrászok és műbarátok kaszinóját és a «Nemzeti Szalont» mely állandó kiállítási csarnok. A czél az, hogy a művészeknek érintkezési helye legyen a közönséggel és hogy mikor a műcsarnok kiállítása zárva van, akkor is föltalálja a közönség a magyar festők

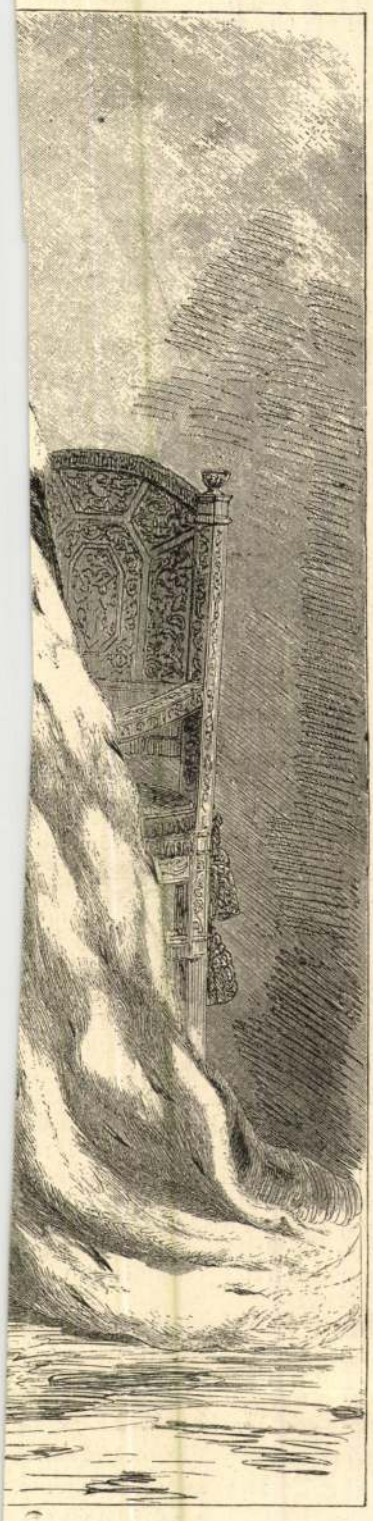

EN. (1883.)

műveit. Művészeink képei most mindig a közönség szeme előtt lesznek, a közönség tudja, hol vehet képeket, hol érintkezhetik közvetetlenül a produkáló művészekkel. Ha ugy tetszik, piacznak, vásárnak, nevezhetik az új intézményt, de nemes vásárnak, a hol a kényesebb izlés szükségletei számára találunk kielégitést. A minek hiányát régen panaszoljuk, a művészetnek az élettel való bensőbb kapcsolatát, most meg van adva a mód, hogy létesítsük. Az új intézmény nemcsak piaczot szerez a művészetnek, hanem erkölcsi támaszt is, jobban megvédelmezhetik érdekeiket, nem érzik majd magukat elszigetelve, elhagyatva. Jól szervezték dolgukat, már is 600 tagot szereztek egyesületüknek, a többi most azon fordul meg, hogy a közönség támogassa őket, méltassa törekvéseiket érdemük szerint.

A kiállításokba csak magyar művészektől fogadnak el műtárgyakat, s a «*Nemzeti Szalon*» min-

den nap (este villamos világítás mellett) nyitva a közönség előtt. Időszaki kiállításokat nem rendeznek, a tárlat ugyis felújúl, mert a megvásárlott művek helyét azonnal mások pótolják. Az első kiállításon 170 mű van elhelyezve, de még egy másik kiállításra való is készen vár. A vásárlás rögtön megkezdődött. Október 26-ikán mutatták be az új egylet helyiségeit és kiállítását a meghivott hirlapiróknak. A helyiség a József-körut és József-utcza sarkán van, a «Baross» kávéház fölött. A kiállítási terem 18 méter hosszu. A mellékhelyiségek: társalgó, dohányzó, olvasó és játszó szobák igen izlésesek. Van buffet is, egészen a kalotaszegi varrottas mintái szerint diszítve.

A megnyitás október 27-ikén este ment végbe, s megtelt minden helyiség. Megjelentek: Gromon Dezső államtitkár, Berzeviczy Albert, gróf Széchenyi Béla, Pápay tábornok, Szalay Imre miniszteri tanácsos, Gerlóczy Károly polgármester, Burghard Konrád főrendiházi tag, Entz Géza műegyetemi rektor, Ráth György kuriai tanácselnök, művészek, irók, nagy közönség.

Báró *Eötvös* Loránt kultuszminiszter hat óra után érkezett s a terem ajtajánál *Zichy* Jenő gróf tiszt. elnök, *Vastagh* György elnök, *Margitay* Tihamér alelnök és *Palmer* Kálmán titkár fogadták. *Zichy* Jenő gróf rövid beszédében kérte a minisztert, hogy vegye pártfogásába a Nemzeti Szalont. *Eötvös* Loránt báró miniszter a következő szavakkal válaszolt: «Örömmel léptem e csarnokba, a hol egy lelkes csoportot látok magam körül, művészeket és műpártolókat. Nekünk magyaroknak nagy szükségünk van a művészetre s ennek fejlődéséhez nem csupán művészek kellenek. Mert nem elég a mult dicsőségét, jelen igazságait s a jövő eszményképeit vászonra vetni hanem kell műpártoló közönség is, melynél a művészet nem luxus, de mindennapi szükséglet. Ugy tudom, hogy ez egyesület czéljául tüzte, hogy a művészbarátokat közelebb hozza a művészekhez és megszüntesse azt az állapotot, hogy a művészi alkotások csak megbámulják a kirakatokban és muzeumokban. Kivánom, hogy ez a magyar szalon a magas elé tüzött czélt elérje és a megérdemelt helyet vivja ki a magyar művészélet terén. Ebben a reménybe a kiállítást megnyitom.» Élénk éljenzés fogadta miniszter e szavait, mire azután megtekintette a kiállított festményeket és szobrokat s az egyesület helyiségeit s egy órai ott időzése után távozott.

A kiállításon, a magasabb történelmi festményeken kivül képviselve van minden genre. A régibb művészek közül részt vesz Thán Mór, Brodszky, Molnár József, Ujházi Ferencz. Itt van Vastagh György fiával, Vastagh Gézával, az ügyes állatképfestővel, b Mednyánszky László igen szép tájképekkel, Ebner Lajos hasonlóképen egy szép tájképpel és több genrekóppel, Margitay Tihamér egy vidám és kellemes életképpel, Koroknyai Ottó a Pulszky Ágost államtitkár kifejező arczképével, Aggházy Gyula, Rippl-Rónai József, Innocent, Zemplényi Tivadar, Nógrádi Kimnach László, Kacziány Ödön, Gyulai László, Ujváry Ignácz, Mesterházy Kálmán, Pállya Czelesztin, Kézdi-Kovács, Basch Gyula, Lechner Gyula, Györök Leó, Szobonya Mihály, Nagy Lázár, Konek Ida, Strobl Zsófi, Kocsi-Horváth Jolán, Buttner Helén, Hilberth Irén, Morelli Gusztáv a «Vasárnapi Ujságban» megjelent Kossuth arczképének fametszetével. A szobrok Strobl Alajos, Kiss György, Szécsi és Senyei művei. A tárlatot sokan látogatják s mindjárt az első napokban több festményt vásároltak. A belépti dij 30 kr.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Budapesti Szemle nov.-beri kötetében a gazdag tartalom oly tanulmánynyal kezdődik, melyet szivesen fog olvasni mindenki, mert annak az időnek históriai rajzát adja, mikor a magyarok államot alapitottak. *Marczali* Henrik nagyobb művének egy részlete ez «A magyar nemzet átalakulása a X. században s a fejedelemség megalapitása» czim alatt. Szól a mai Magyarország megszállásáról, az itteni állapotokról, a szomszédos végekről és országokról, s a tényezőkről, melyek közrehatottak, hogy itt egy uj állam keletkezzék. A vezérek korát is érdekesen tárgyalja. *Thim* József folytatja a szláv források felhasználásával irt érdekes dolgozatát «Az 1848—49-iki szerb felkelésről.» *Imre* Sándortól a negyedik közleményt kapjuk «Petőfi és némely külföldi költők»-ről, s ezuttal a nagy magyar lyrikus és a Burns közti rokon vonásokat tünteti föl. Be van fejezve Alarcon spanyol regénye «A botrány», melyet *T. I.* fordított az eredetiből magyarra, s mely egyike a legerőteljesebb modern regényeknek. *Gyulai* Páltól az «Utczán» czimű költemény a bánatos merengés hangja, melyben a költő látva a főváros gyors emelkedését, a paloták keletkezését, visszaemlékezik az eltünt kis házakra és a vidám ifju korra. *Vargha* Gyula szépen leforditotta Heredia franczia költő

Magyarországból Morvaországon «a meg nem szelidült Csehországon» («untamed Bohemia»), Bajorországon és Németország tartományain át veloczipédeztek Koblenzig.

Bizonyára csak örvendhetünk, ha lassanként szép hazánk félreeső részei is ismeretesekké válnak a nagy világ előtt és kétszeresen örvendhetünk, ha olyan kiváló és jóindulatú ember tollából, a milyen Grenville Cole.

Dr. SZÁDECZKY GYULA.

SZERELMI VALLOMÁS A SÖVÉNYEN.

Derék juhász legény *Muntyán Mitru* ott az erdélyi havasok közt. Semmi gondja széles e világon, épen csak a birkáira; csak azoknak legyen jó legelőjük, meg a medve vagy farkas rájuk ne kapjon! Hanem hát legelőt ád a jó Isten, az a balta meg arra való a Mitru kezében, hogy a hivatlan vendégeket elriaszsza vele a nyájtól.

Nem is esett baj soha semmiben. Mitru a világ legboldogabb legényének érezte magát s bizonyára nem cserélt volna senkivel sem. Egész nap vigan szólott a furulyája, alig győzték a hegyoldalak visszhangozni a sok vig nótát.

Egyszer azonban megváltozott a dolog; a vig furulyaszó olyan ábrándosra, olyan szomorúra fordúlt. A legelésző juhok álló nap nem hallottak egyebet, mint azt a nagyon érzékeny nótát, hogy

«Fir de kukurucz,
Naudz mondr, naudz?
Kukuruczuj vergye,
Mondra numá kregye!»

(Kukoricza szár,
Hallod, kincsem, hallod?
Zöld kukoricza
A babám nem hiszen nekem!)

Vagy pedig azt a még keservesebbet, a melyik úgy kezdődik, hogy:

«Jo maduk ku vinturile!

(Elbujdosom a szelekkel!)

De hát mi okozhatta jámbor Mitrunk eme nagy elkeseredését?

Semmi más biz azt, mint hogy egyszer meglátta a forrásnál azt a jól megtermett *Paraszkiát*, a kinél szebb már csakugyan nem is lehet az egész havasban.

Ettől fogva oda lett Mitru, s ki nem szakadt a furulyájából a szomorúnál szomorúbb, epedőnél epedőbb nóta.

Addig-addig fútta azonban, mig egyszer csak a szép Paraszkia szíve is megesett rajta s mikor egyszer ott a sövény mellett összetalálkoztak, meghallgatta a Mitru esengését.

Nagyon egyszerüen adta elő: felült a törpe sövény tetejére, oda húzta maga mellé a kissé ellenkező Paraszkiát, azután rövidesen megmagyarázta neki, hogy kit is illetett hát az a sok keserves furulyaszó. Ezen aztán nem csoda, ha Paraszkia is végkép ellágyult s nem igyekezett többé a szerelmes legény ölelésétől olyan nagyon menekedni.

A Lupu, a hűséges juhász-kutya, látható érdeklődéssel szemlélte a különös dolgot, mintha gondolta volna magában: bizonyosan nem sokára gazdasszony kerül a kunyhónkba!

Ezt a jelenetet igen kedves, játszi humorral festette meg Vastagh György kitünő művészünk, kinek ezen képe, melyet most másolatban bemutatunk, e nemű alkotásai közt a legsikerültebbek egyike.

SZERELMI VALLOMÁS A SÖVÉNYEN. Vastagh György festménye.

PÁRISI DIVATLEVÉL.

Páris, augusztus elsején.

A roppant hőség, mely hetek óta majdnem lehetetlenné teszi a városban való tartózkodást, a divat dolgaira is nagy hatással van. Nem tekintve, hogy Párisban előkelő idegen turistákon kívül gondosan és a divat igényeinek megfelelőleg öltözködött ember alig tartózkodik, pókháló vékonyságú musselin, zephyré és battiszt kelméknél egyebet nem látunk. Selyem, foulard, vagy Crépe de Chine ruhák legfeljebb estély- és fogadó- termekben láthatók, minden egyéb szövet vagy kelme e pillanatban nem felel meg. Annál nagyobb a fényüzés a tengerparti fürdőhelyeken, honnan a divat mérvadó hölgyei hetenként egy vagy két napra az angol tengerpart előkelő fürdőire szoktak átrándulni, Eastborne, Westgate vagy Margate mesés fénynyel berendezett sétaterein esténként gyakran a tout Paris ott található. Itt aztán szebbnél szebb toilettek láthatók, még pedig oly dús választékban, hogy leirásukba bocsátkozni alig lehet. A lyoni gyárak remekmívű, de azért könnyü foulardjai nemcsak az angol és olasz, de a japán és khinai selyemszövet gyártmányokat is teljesen legyőzték. Láttunk apró virágos mustrákat, halaványsárga alapzattal, remek színárnyalatú, kékes, világos zöld vagy kék csíkos foulardokat százféle rajzokkal, ezenkívül e kelmék olcsósága a külföld versengését teljesen kizárja.

A legszebb, könnyű lyoni selyem foulardok métere 5—6 frank, melyhez hasonló áron ezelőtt 4—5 évvel még valami jóravaló vászonkelmét sem lehetett kapni. A hűvösebb időjárás beálltával nehezebb kelmék fognak divatba jönni, de azért alig hiszszük, hogy a lyoni selymek egyhamar leszorulnának a színtérről.

A ruhák szabását illetőleg, a szoknyák harang alakúak, eléggé mérsékelt bőségű újakkal. Uszályt a táncztermen kivül alig viselnek s ott is legfeljebb idősb hölgyek, kik a táncz élvezetéről régen lemondtak.

Az övvel ellátott derékon leginkább fekete csipkés berth-et viselnek, mely esetleg a kivágott ruhákon cape gyanánt alkalmazható. Kalap dolgában a fekete angol szalma kalapok, félig felhajtva széles karimával s lehető legegyszerűbb virág diszítéssel tartják fenn magokat. Világos színű szalma kalapokat csakis 6—8 éves leánykák viselnek, még pedig a Canotier-forma teljes mellőzésével, melyet általánossá vált használata miatt a divat köreiből végképen kizártak. Részemről a Canotier-kalapot útazó hölgyek számára nagyon czélszerűnek tartom, különösen pedig fiatal hölgyeknél. Felöltők ez idő szerint csakis fürdőbe vagy külföldre útazóknál jöhetnek kérdésbe.

A félrövid, többnyire plaidszövetből készült kabátka vagy esetleg háromrétü cape a czélnak teljesen megfelelnek. Magától értetődik, hogy a kabátka színe az utazó ruhák szinének némileg megfeleljen. Városban ép ugy, mint falun vagy fürdőhelyen sétára magas, erőstalpu angol lábbelit viselnek, mig otthon az egyszerü kivágott czipőt használjuk. Színes selyemharisnyák, értékes csattal ellátott térdkötők, valamint a most már teljesen érvényre jutott hófehér battiszt juponok általános elismerésben részesülnek. Végre valahára a napernyőkkel való tulságos fényüzés végképen megszünt. Széles csipkeszegélylyel ellátott aranygombos ernyőket mai napság legfeljebb holmi román bojárnők viselnek, kik Páris utczáin rendesen az aratás befejezése után szoktak megjelenni, mig a chices hölgyek a mérsékelt nagyságu, egyszerü fekete, vagy sötétzöld selyem ernyőt használják.

Ez alkalommal egy séta toilette képét küldöm, mely minden előkelő egyszerüsége mellett tetszésedet okvetlenül meg fogja nyerni. A világos sárga alapzatu apró virágcsokrokkal diszített lyoni foulard ruhának harangalaku szoknyája inkább rövidnek mondható, a mennyiben a lábat egészen be nem födi. A derék ballón újjai mérsékelt bőségüek s a könyöktől kezdve lefelé majdnem szűkre vannak szabva. A fekete bársony övön kék zománczos gyémántokkal kirakott csatot látunk, mely alkalmilag akár hajék, akár pedig melltű gyanánt használható. A nyak közepéig érő fekete csipke berthe az egész toilette jellegét nagyban emeli. Az öltözethez való kalap félig felhajtott fekete angol szalmafonadék, egyszerü virágdiszítéssel s oldalt kötött fekete bársonyszalaggal. Az öltöny minden egyszerüsége mellett nagy feltűnést keltett, miért is sikerült rajzom bizonyára tetszeni fog.

Alice.

AUTOMATA KORCSMÁK.

Azok az automata gépek, melyek fölöslegessé teszik, hogy a vevő az eladóval személyesen érintkezzék, újabb időben nálunk is elszaporodtak, bár csak azok a gépek egészen gyakoriak, melyeken pár krajczár bedobása után mindenki megmérheti saját teste sulyát s e mellett csak kivételesen található egy pár olyan, melyekből gyufákat, vagy hirlapokat lehet vásárolni. A nagy világvárosokban azonban, minők London, New-York és Páris az automata gépek gyártása és alkalmazása hasonlíthatatlanul nagyobb körre terjed, úgy, hogy a gépek már több tekintetben valóságos kereskedelmi üzletek helyét pótolják.

Leggyakoribbak ezek közül az italokat szolgáltató gépek. Egyikbe bedobnak egy darab pénzt s rögtön előtünik egy pohár bor, vagy sör egész pontossággal, úgy, hogy az ital mennyiségében kimérve nem lehetne különbséget találni. A vevőkre nézve ez a dolog igen kedvező, mert pontosan szolgáltatnak ki s igen gyorsan elvégezhetik dolgukat. Legérdekesebb erre vonatkozólag az, hogy újabban már valóságos csarnokok vannak, melyekben minden italt ily automata gépekkel szolgálnak ki. A szoba vagy terem minden része tele van hordó alakú vagy szekrényhez hasonló gépekkel, melyeknek feliratai elég tájékozást nyújtanak az ital minő-

ségére nézve. A gépek alatt poharak vannak. A változatosság oly nagy, hogy a legválogatósabb ember is találhat valamit; az egész üzlet felügyeletére egyetlen szolga elegendő. A bor, sör, tej, kávé, csokoládé az egyes gépek belsejébe időről-időre felülről töltetik be, mig a pénzdarabok a gép aljára jutnak.

Párisban nehány boulevardon vannak ezenkivül számos hengeralakú oszlopok, melyeket kivülről hirdetések felragasztására használnak fel, de belsejükből egy-két csap nyúlik ki, melyek szintén ily automata gépekkel állanak összeköttetésben s többnyire egy pohár vizet vagy bort adnak olyanoknak, kik a megfelelő pénz darabot belévetik. Igen helyeselhető, hogy egy pár ily hirdetési oszlopból az arra szorulók forró ily hirdetési oszlopból az arra szorulók forró vizet is kaphatnak. Ily forró vízre a kisebb háztartásokban nagy szükség van, de a külön forralás nagy költségbe kerülne s ezért valódi jótétemény, hogy ily módon oly könnyen s bármikor juthatunk forró vízhez.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A Budapesti Szemle augusztusi füzetének gazdag tartalmát *Fiók* Károly szánszkrit irodalmi tanulmánya nyitja meg «Müller és a Rigvéda» czím alatt, mely a nagyhirű nyelvésznek, Müllernek a hinduk legrégibb szent könyvének, Rigvédának kiadását és kommentárját ismerteti. Fiók e tanulmányát a tud. akadémia egyik ülésében olvasta föl. A kötet második közleménye az agg *Brassai* Sámueltől való, ki 94 éve mellett is folyvást érdeklődik minden napirendre kerülő kérdés iránt. Ezuttal «A nép legfelsőbbsége» czimen Constant Benjamin franczia államférfiú egyik közérdekü fejtegetését fordította le, mely a parlamentárizmus egyik főelvével, a nép felsőbbségével foglalkozik, s ennek elméletét igyekszik meghatározni. Brassai a forditásban az «elv» helyett az «elű»-t használja, egy jegyzetben ezt mint helyesebbet tünteti föl, valamint a «nyelv» helyett is a «nyelü»-t tartja a helyesebbnek. *Ferdinándy* Géza» A magyar nyelv szerepe a mult idők országgyülésein» czím alatt arról a feltünő jelenségről ir, hogy a mig a nyugati államokban a latin nyelv folytonosan vesztette uralmát és helyet adott a nemzeti nyelvnek, nálunk épen ellenkezőleg, még erősödött a latin nyelv, belejutott az országgyülési tárgyalásokba is, a megyék nem is küldtek oly követeket, kik latinul folyékonyan nem beszéltek. A XVIII. században már nemcsak a bíróságoknál, az iskolákban uralkodott, hanem a latin nyelv a magánéletből is kezdte kiszorítani a magyart. Csak e század elején állt elébe a nemzeti érzület. *Imre* Sándortól nagyobb Petőfi-tanulmány indul meg: «Petőfi és némely külföldi költő» czimmel. Vizsgálja ebben, hogy mely idegen költők birtak befolyással Petőfire. Először a franczia forradalmi költészetét tekinti, s azt hiszi, hogy ennek heve is tüzelte Petőfit. *Tisza* Istvántól válasz («Baross Gábor és rendszere«) olvasható a B. Szemlében Szabó Jenőtől Barossról megjelent közleményekre. A füzet szépirodalmi közleményei közt van *Alarcon* spanyol regénye «A botrány», *Vargha* Gyulától Heine dalaiból egy pár sikerült fordítás. *Gyulai* Páltól egy rövid, balladaszerü költeményt találunk népies hangon tartva s részben a népköltészet motivumaiból szőve. A lány kedvese alaptalan féltését akarja megtréfálni. De felidézi vele a tragikai katasztrófát; kedvese párbajt vív és elesik s midőn erről a lány a hollótól és pataktól hirt vesz, keserü önváddal fordul maga ellen. A szép költeményt mai számunkba átvettük. — A füzet végén az «Értesitő»-ben több könyvismertetés és birálat van. A Budapesti Szemlét egész évre 12 frtért, félévre 6 frtért lehet megrendelni.

Gazdáknak való füzet. Az állami rovartani állomás közleményei közt megjelent: *A vetésfehérítő bogár* (Lema melanopus L.) írta Sajó Károly, ki tüzetesen megismertet (rajzokban is bemutatja) e, y kártékony bogárral, mely nálunk is nagyon elterjedt, az árpát és zabot lepi el, és pusztítja. Az irtószerét szintén megismerteti.

Jókai összes műveinek díszkiadásából *Ferdinánd* bolgár fejedelem is megrendelt egy példányt.

A közoktatásügyi miniszter és Erkel «Hunyadi László»-ja. A Rózsavölgyi-féle zeneműkereskedés Erkel «Hunyadi László» operáját zongora-kivonatban adja ki, hogy e népszerű opera minden részét játszhassák a zenekedvelők. A műre azonban kevés megrendelés történt. B. Eötvös Loránd közoktatásügyi miniszter, hogy a mű megjelenését biztosítsa 150 példányt rendelt meg 900 frtért.

Ösztöndíjak művészeknek. Eötvös Loránd közoktatásügyi miniszter a napokban nagyobb összeget engedélyezett fiatal művészeknek. Hatszáz forintnyi ösztöndíjat kapott E. *Illés* Aladár, 400 forintot *Tahi* János, *Papp* Sándor, *Thein* Miksa és *Nagy* Sándor festők, valamint *Szigeti* Mór szobrász és *Strassgürtl* Károly rézmetsző, 250 forint segélyt pedig *Koszta* József festő.

A Magyarország Tiszti Czim- és Névtára czimü kézikönyvnek, a melyet az országos statisztikai hivatal a kereskedelemügyi miniszter rendeletéből szerkeszt, ezuttal már XIV. évfolyama jelenik meg. Tartalma a legnagyobb részletességgel kiterjed az állami szervezet ismertetésére: az uralkodó-házra, az országgyülésre, a miniszteriumokra és az ezek alá tartozó hatóságokra és hivatalokra; feltünteti a felsőbb hatóságoknak ügybeosztását, hatáskörét. Magában foglalja a legujabb változások figyelembevételével az egész országnak községi (közigazgatási) beosztását, bíróságait, a társadalmi életben jelentékenyebb szerepkörrel biró magánintézeteket és társulatokat is. A magyar korona országainak hatóságain kivül helyet foglalnak a könyvben még a közös miniszteriumok és az azok alá tartozó hivatalok valamint Bosznia és Herczegovina hatóságai is. A könyv kezelését, a nevek gyors feltalását pontos betüsoros névmutató teszi lehetővé. A finom angol vászonkötésben megjelenő munkának előfizetési ára 4 frt, bolti ára azonban 5 frt lesz. Kéretnek az előfizetők, hogy megrendeléseiket lehetőleg f. évi okt. hó végéig megtegyék, s az országos magyar királyi statisztikai hivatalhoz czimezzék.

A szinházak intendánsa. Gr. *Zichy* Géza lemondásával az intendánsi, *Paulay* Ede halálával a nemzeti szinház igazgatói állása maradt üresen s még hónapok multán sincs betöltve. Valószínű azonban, hogy a krizist legközelebb már elintézi a belügyminiszter, s b. *Radvánszky* Géza kineveztetik intendánsnak. A nemzeti szinház igazgatóságának teendőit pedig ketté osztják. Hir szerint *Festetich* Andor gróf lesz a nemzeti szinház adminisztrativ igazgatója, *Várady* Antal pedig müvészi ügyekben széles hatáskörrel fölruházott dramaturg. Drámabiráló-bizottságnak a mostani marad.

A nemzeti szinházban az aug. 18-ikán megnyiló saison egész télre el van már látva újdonságokkal. Eddigelé *Váradytól*, legifj. *Szász* Károlytól, *Budai* Bélától, *Bartók* Lajostól és *Gabányitól* fogadtak el új darabokat. Ezeken kívül bírálat alatt van *Somló* «Fra Girolamo» czimű tragédiája, a melyet az akadémia a Teleki-díjjal jutalmazott meg. A külföldi darabok közül megszerezte és lefordíttatta az igazgatóság a következőket: «*Család*» Germaintől, «*Cabotins*» Paillerontól, «*Bernardo Montilla*» Echegaraytól és *Daudet* színművét, a melynek czíme: «Küzdelem a létért»

A népszínházban az előadásokat a nyári nagy szünet után f. hó 16-án, a jövő csütörtökön kezdik meg. A megnyitó előadáson a «*Próba-házasság*» kerül színre. Az előadásokat fél 8-kor fogják kezdeni.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Az országos bányászati kongresszus e hó 5-kén nyilt meg *Nagy-Bányán*, s 7-ikén ért véget. A kongresszus védnökségét *Wekerle* miniszterelnök vállalta el, ki ép ez időre tűzvén ki választói meglátogatását, részt is vett a kongresszusban. Az orsz. bányászati egyesület nagy-bányai vándorgyülésén gr. *Teleki* Géza képviselő elnökölt, s a főgyimnázium épületében ment végbe. A miniszterelnök aug. 5-ikén délben, mindjárt Nagy-Bányára érkezése után, a kongresszusra ment, hol gróf *Teleki* Géza szép szavakkal üdvözölte, mire *Wekerle* röviden válaszolt, megköszönve a szives fogadtatást és utalva a tanácskozások fontosságára. A megnyitó ülést lakoma követte, mely lojális tüntetésre adott alkalmat.

Wekerle ugyanis, mint a kongresszus védnöke, mondta az első felköszöntőt és pedig a királyra. De nem a szokásos hivatalos toaszt volt ez, mely a lakomák felköszöntőit szokta megnyitni. Meleg hangon, lelkes szavakkal ünnepelte az uralkodó bölcseségét, alkotmányosságát. «Mi, mint bányászok és munkások, — ugy mond — a föld mélyébe szállunk, hogy a munkának gyümölcseit ott állítsuk elő, mi ha ebből a mélységből feltekintünk a trónra, a trón csillámai közt nemcsak általános fejedelmi erényeket, hanem ezek között egy historiai jellentőségű erényt látunk és ez a munkának erénye, mert ott látjuk azon a fényes trónon a legmunkásabb fejedelmet, a ki előre haladt kora daczára valóban önfeláldozó működéssel, fáradhatatlansággal munkálkodik folytonosan népeinek boldogításán. (Hosszas zajos, éljenzés. Halljuk! Halljuk!) Érte, a legmunkásabb királyért, a mi apostoli koronás királyunkért emelem ezen poharat.» (Hosszantartó viharos éljenzés. «Éljen a király!» felkiáltások.)

A *kongresszus* több bányászati és egyesületi kérdéssel foglalkozott. A bányatörvényre vonatkozólag napirendre kitüzött kérdéseket nem tárgyalták, miután a miniszterelnök az ő beszámoló-beszédében ugy is kijelentette, hogy a bányajogról szóló törvényjavaslat a legközelebbi ülésszakban be fog terjesztetni. A körmöczbányai pénzverő-hivatal igazgatósága, *Raitzner* Miksa az egyesület első vándorgyülésének emlékére arany-, ezüst- és bronz-érmeket veretett, melyek közül, az aranyérmet Wekerlének nyujtotta át az egyesület elnöke. Az alelnökök, a tiszteletbeli tagok és többen ezüst érmeket kaptak, az egyesületi tagok között pedig bronz-, illetőleg aluminium-érmek osztattak szét. Az egyesület tagjai e hó 8-ikán Kapnikbányára rándultak.

A magyarországi Kárpát-egyesület e hó 5-ikén *Ó-Tátrafüreden* tartotta meg XXI. rendes közgyülését, gróf *Migazzi* Vilmos elnöklete alatt, s a tagok élénk részvétele mellett.

Az elnöki jelentés az egyesület 20 évi működése alatt 103,460 frtot adott ki, ebből esik építkezéskere 32,992 frt, kulturális czélokra 40,830 frt. Az egyesület alaptőkéje: 8540 frt. Mult évi bevétele: 6654 frt; kiadása 6300 frt. Jövő évi előirányzata 11,220 frt bevételt s ugyananyi kiadást tüntet fel. A muzeum, mely 35,000 frt vagyont képvisel, örvendetesen gyarapodik, úgy hogy az épület kibővítéséről kell gondoskodni. Ez évben teljesen elkészült a Csorba-tótól Barlang-ligetig vezető turista-kocsiut, a Csorba-tó — Pod-Banskóig vezető 13½ km. hosszu lovagló út, a Tarajkára és tarpataki völgybe vezető új kocsiút, az alsó Tátrafüredet Tátra-Lomniczczal összekötő kocsiút, az öt-tóhoz vezető út, a bélai barlangtól a Vaskapuhoz vezető út; még ez évben tető alá kerül a felkavölgyi menedékház, mely 8000 frtba fog kerülni, és a zöldtavi menedékház, melyre eddig 2500 forint gyült össze. — A bélai csepkő-barlangba bevezetik a villamos világitást, mely czélra gróf *Festetich* Andor földmivelési miniszter 7000 forint kamatnélküli kölcsönt engedélyezett. A magyar kormányt az egyesület megkéri, hogy állítson fel a nagy-szalónki csúcson meteorológiai observatoriumot és egy szállót, a tömegesen kiránduló tanulók számára. Köszönetet szavaztak gróf *Bethlen* András volt földmivelési miniszternek és *Lukács* kereskedelmi miniszternek az egyesület támogatásáért. Tisztviselőkül megválasztattak: *Fischer* Miklóst ügyvivő alelnöknek, *Róth* Mártont másodalelnöknek, *Nikházy* Frigyest titkárnak, *Marcsek* Andort pénztárosnak.

A hazai tanitók országos gyülése augusztus 20-ikán lesz *Debreczenben*. Az ország különböző vidékéről mintegy kétszázan jelentették be a nagygyülésen való részvételöket, mig ellenben a fővárosból csak kevesen mennek. A központ elnöksége megteszi a lépéseket a kedvezményes utazás kieszközlésére, valamint gondoskodik mérsékelt áru elszállásolásról és élelmezésről; ez utóbbi két dolog tárgyában a debreczeni fogadó bizottság, s egyebekre nézve pedig Somlyay József bizottsági alelnök (Budapest, I. ker. városmajor-u. 31. sz.) ad fölvilágositást.

Az országos képtár kiegészítése. *Pulszky* Károly, az országos képtár igazgatója, elutazott Olaszországba, hogy ott képeket vásároljon a vezetése alatt álló képtár számára. Pulszky antik és lehetőleg magyar történeti vonatkozásu képeket fog megszerezni, részint műkereskedőktől, részint árverésekeu. Közelébb ugyanis Olaszország több képtárában árverés lesz s a közoktatási miniszter a vásárlásokra a minisztertanács felhatalmazása alapján 267,000 forintot utalványozott, mint első részletét az ezredéves kiállításra készülő műtörténelmi muzeum czéljaira megszavazott összegeknek.

MI UJSÁG?

Magyar miniszterek látogatása Lembergben. A galicziai országos kiállítás megtekintésére elment Lembergbe három magyar miniszter is: *Wekerle* miniszterelnök, *Lukács* Béla kereskedelmi miniszter és *Josipovich* Imre horvát miniszter. Először történik, hogy magyar miniszterek látogatást tesznek Ausztria valamelyik tartományában. A galicziai szép és nagy kiállítás mintegy önként kinálkozott, hogy mikor nálunk is kiállításra készülnek, a magyar kormány tagjai is megtekintsék. Inkognitóban utaztak, de azért a fogadtatás Lembergben nem csak szíves, hanem ünnepélyes is volt, s a lengyel

ei, melyiek befejezése szerencsekivánat volt Umbertóra és országára. A megtisztelt király pár szóval köszönetet mondott s erre ismét megindult a menet a fejedelmi vár felé, a hol a császárné s az egész udvar számos notabilitással várták együtt a kedves vendégeket.

Nem célunk a lapok tudósításaiból ugy is ismert fogadtatás további részleteit elmondani, csak azt említjük meg még, hogy az olasz király a hessen-kasseli huszárezred világos kék egyenruhájában volt s a német császár a testőrség fehér egyenruhájában, az Annunciata-rendjellel s hogy ugy a vasuton, mint a város számos más részében nagy számmal voltak látha'ók az olasz zászlók s egyes helyeken a savoyai ház hires jelszava: «Sempre avanti» (Mindig előre).

Az olasz király egy egész hetet töltött a porosz fővárosban, mely alatt katonai szemlék, hangversenyek, bankettek, lóversenyek egymást váltották fel

ALKIBIADESZ ÉS NEJE. *Vastagh* György rajza.

AZ «ASSZONY KOMÉDIÁJA» RAJZAIBÓL

gönyt. Egyik színész, a ki a darab szövege szerint holtan feküdt a szinpadon, a sok haszontalan kisérletet látva, felugrott s mély kisérteties hangon igy szólva: «Még a sirban sincs az embernek nyugalma» — leeresztette a függönyt.

* **Amerikaiasan.** Denverben (Kolorado állam) a nemzeti bank igazgatóját egy jól öltözött ur kereste fel és jelentést téve, hogy a bankot meg akarják rabolni, egy cheque-mintát kért tőle, melyen megmutassa a csalás módját. Alig vette elő az igazgató a mintát, az idegen revolvert rántott elő s kényszerité az igazgatót, hogy állítson ki 21,000 dollárról szóló chequet, sőt hogy vele menjen a pénztárhoz, a hol azt kifizetik. A fizetés megtörtént s a rabló a megrémült igazgató szeme láttára eltünt.

* **Bismarck ifjukori szerelmét** említi fel egy tiroli utazó. Mitterbad fürdőben egy egyszerü tiszt leányába, Holzner Jozefába erősen beleszeretett a leendő vaskancellár s meg is kérte kezét, de az atya, ki buzgó katholikus volt, nem akarta leányát eretneknek adni.

Vas. Ujs. 1889. 368. l.

Kaján Abel barátunknak azt a négy pengő forintot, mert magamnak is roppantott nagy szükségem van rá. Különben sem teszem föl Kaján barátunkban azt a szemtelenséget, hogy első fellépteért pénzt vegyen el. Köszönje meg hogy nevét nyomtatva látja. Ebbeli határozatomat légy szives, Berti pajtás, Kaján barátunknak tudtára adni. — A mi pedig engem illet, barrrátom!! a mi engem illet: *lelépek a szini pályáról* (de bizonyosan mindazáltal nem tudom, örökre e vagy sem?) Lemondok tehát a szini pályáról, s tudod mi leszek? vagy is mi vagyok már ugy szólván? hát izé: a Regélő segédszerkesztője a jövő félévtől kezdve Vachot Imre mellett. Már bizonyos Bajza, Vörösmarty. Nagy Ignácz s általában mindnyájan helyeslik e lépésemet. Vachot Imre maga szólitott föl. Hát te nagy itélőtehetségü barátom (mint a physiognosisból olvasók), hát te mit tartasz felőle? Legközelebb elvárom leveledet Duna-Vecsére, hol a következő két hónapot tölteni fogom. Husvéti innepekre is otthon voltam nehány napig. A napokban megyek ismét haza. Tehát irj minél elébb. A levél czime: Petőfi Sándornak, átadandó a mészárszéknél Duna-Vecsén. De többet irj ám, mint irt

literátortársad
Petőfi.

E levelet Petőfi, ugy látszik, Sass Pista barátjánál irta, mert Sass a levél első lapjának a szélén szintén irt nehány üdvözlő szót bátyámnak. A mi különben a «Friczi» megszólitást illeti, annak az a magyarázata, hogy bátyám a keresztéskor Albert Fridrik neveket kapott.

PÁKH KÁROLY.

* Topscher Amália, Pákh Johanna, Pákh Vilma.
** Egy este a debreczeni szinházban.

Alkibiadesz és **Luczifer** az előtérben. Éva mögött megjelennek.

Éva (gondolkozva)

Mily büntetést? Hát azt, hogy visszatérjen
S szeressen ugy mint eddig tevé!

Közbelső aeropag.

S ha nem megy úgy?

Éva (elkeseredve).

Legyen halál fia!
Ha nem szeret s én nem szerethetem,
Ne birja más szerelmét itt a földön!

Areopagok (egymásközt lassan beszélnek).

Éva (a középen csüggetegen áll).

Luczifer (Alkibiadeszhez).

Mondám ugy-e, hogy asszonyod bevádol
S hálás lehetsz, hogy *csak fejed* kivánja?
Mondhatna többet is: megsüssenek
S kerékbe törve fölnégyeljenek!

Alkibiadesz.

És mit tanácsolsz, mit tegyek vele?

Luczifer.

Kerek világon ritka nő olyan,
Ki, hogyha száját csók szorítja be,
Beszélni meg ne szünjék. Hát te is
Karold fel és boritva csókjaiddal,
Öledbe' vidd haza; s ha nincs siker,
Úgy vesd alá magad a büntetésnek.

Alkibiadesz (előlép s Évát hátulról átkarolva, ölébe veszi.)

Te kis gonosz, hát hogy jövél el eddig?
Otthon kerestelek mohó szerelmi vágygyal

5884

SA

Károly Pákh

Károly Pákh

Károly Pákh

ANNA A BÖRTÖNBEN. *Vastagh* György festménye.

THURÁN ANNÁBÓL.

THURÁN ANNA

történeti dráma 4-dik felvonásából.

Irta

BARTÓK LAJOS.

ANNA *(A börtönben.)*

Világot! Egymagam vagyok, világot!
Nincs senki itt, csak börtön és sötétség,
Sötétség s börtön. Én mentem imént el!
Ah, Anna nincs itt, a szeplőtelen,
Holdfényü gyermek, nyájas hajadon.
Mit is keresne itt? A tiszta légre,
Mi tiszta égből jött! Ha! s ki maradt itt?
(Fejehez kap)
Ej, senki! Senki? itt egy koponya.
Ki vagy, e kőkoporsó teteme?
Én? A bűn, a rohadás. Ki beszél
A sirban? Tetszhalott, élőhalott,
Élve temettek el. Megfúladok.
Szétszakgatom lánczom. A levegőre!
S ki volt a gyilkos, ki nyitott szememre
Húzta a földet, ki elhantol élve?
Szétfeszitem koporsóm födelét
S rá rohanok: ki mertél sirba ásni
Ártatlanúl? .. Atyám! — Megfúladok!
Levegőt! *(lerogy, majd eszmél)*
Mi hely ez? Ah, rösteld, már otthonod'
Megszokhatád! S te barna arczu férfi,
Itt s mindenütt körül, ki átkarolsz,
Holló-szemekkel s fürttel: éj sötétség!
Hogy félek s hálátlan nem ismerek rád,
Mintha orgyilkos volnál, nem barátom,
Ki egykor őt vezetted karjaimba,
S oltalmazád szerelmünk s elfödöd most
Gyalázatom s örök nyugalmat ígérsz!
A szerelem s boldogság perczinek
Nyoma is eltünik, csupán a vég
Mi fenn marad, ijesztő, szomorú,
Egy fejfa, mely mulandó éltü a
Megsemmisülés mellett, mit jelez.
Vissza nem jő az elsiettem üdv,
S melynek zsilipjét fölnyitám mohón:
A szerelem folyója elzugott
Mulandóság nagy tengerébe, s egy csöpp
Szomjamra nem maradt a holt mederben!
S a kárhozat s enyészet végtelenjét
Kétfele osztani, el nem csattan egy csók,
Csókja ez ajkon többé, mint az óra
Halk hangja, mely a megváltásnak üt!
Eszmélj, szivem! Oh Henrik, oh szerelmem
Megőrülnék emléked nélkül, ám
Az nem szabad. Emlék, te légy a napfény,
Leszállva tömlöczfalaim közé, hogy
Kötelességem ne feledjem ismét!
Megőrzöm titkunk' s el nem vesztem őt!
Lesujtatott! bátorság s büszkeség
Emeljen föl, hogy helyrehozd bünöd,
Lakolva érte. S ő ha visszatér,
És nem talál: bocsánattal gondol rám:
«Oh, asszony volt ez, csak szeretni kész,
S szerelmében magát feláldozó csak!» —
Mily szomoru homály. Helyes! Halottak
Szokjanak a sötéthez. Idelenn
Sötét van s szemodúnkban éjszaka.
Oh, dugj el, föld! irtózom: rám találnak!
Egy keskeny völgy marad rejtekhelyűl,
Sötét és csendes, örök árny hona,
Abba vonulok, szerelmesnek magány kell.
Fölé kisded halom, örökre eltakarni . . .
Alatta mozdulatlan szunnyadok,
Nyomasztva függvén keblemen nehéz föld
S hideg fekete ajka kisziván
Hótestemet s vérem élethevét.
Ott álmodom vele s a szerelemmel.
A halmon fű nő, fű közt ibolyák
És nefelejcsek, — mint kék szemeim,
A hogy ő hívta őket, — és ha eljön,
S keres, látván a kék virágokat,
Szólani fog: «Lám, az ő szemei!
Itt vagy szerelmem, halvány Anna, itt,
Hajh, mindörökre halvány Anna már
És hideg Anna, a mi nem valál!
Értem van itt, szerelmem ölte meg!»
S fölém borul és könyje önti meg
Harmattal a virágokat, sohajtván:
«Szegény! nagy lángod vitt hideg sirodba.
Eltaszitálak keblemről utolszor,
S te hűn megőrzél engem, hallgatál,
Mint hallgatsz most, s hallgatva meghaltál!»
Oh, Szűz anya, szeplőtlen szívü hitves,
(A Mária-kép elé térdel.)
Hibátlan, — mint én nem vagyok!
Hallgass meg, hét tőrödre kérlek én!
Mi asszonyunk, istápja gyenge nőknek,
Kit zsámolyán ezüst sarlóju hold tart,
És koszoruznak csillagok, királynő,
Te legmagasb: legaljasb szolganőd
Hozzád eseng, mert minden nővel egyez
A szeretetben fájdalmas szived!
Szűz, tengeren bujdoklók csillaga,
Vezéreld férjem' bujdosásiban!
S ki a kigyó fejére lépsz, tipord
El üldözőit! Vesse horgonyát
A biztos révbe! Zászlaján te fénylesz,
A te képed, — vezéreld győzelemre!
Ő tiszta hősöd, méltatlan csak én
Reá s kegyedre, mentsd meg őt
Elvesztem által. Fiadra kérlek! Amen.

KÉPEK A HADGYAKORLATOKRÓL.

Alig fejezte be a közös hadsereg rendes évi nagy gyakorlatait, melyeknek eredményét oly tüzetesen szeretik latolgatni a monarkhia hadügyi fejlődése iránt érdeklődéssel viseltető körök úgy itthon, mint a külföldön, rá kezdetöket vették a magyar honvédség megfelelő gyakorlatai, még pedig ezuttal annyival nagyobb ünnepélyességek között, mert tudvalevő volt, hogy azokon ő felsége személyesen is részt óhajt venni s ez alkalmat megragadja arra is, hogy az angol trón népszerü örökösének, a walesi herczegnek, kit csak közelebbről nevezett ki egyik Miskolczon állomásozó honvédhuszár-ezredének tulajdonosává, ezuttal szemtől-szembe is bemutassa annak a csapatnemnek a harczratermett vitézségét és képzettségét, melynek egyik ezredénél ezentul Albert Eduard herczeg is katonai rangot foglal el. Ez oka annak, hogy a honvéd-hadgyakorlatok ez idén fényes óvácziókkal jöttek kapcsolatba, melyeknek tárgya ő felségén, a királyon kivül a walesi herczeg is volt, kit mindenütt vendégeként kalauzolt csapatai előtt maga a legfőbb hadur.

Bécsből, az udvar és a főherczegek, köztük Rudolf trónörökös, József, Vilmos, Ottó főherczegek, a miniszterek és katonai méltóságok kiséretében rándult le a király és vendége legelőször is a horvátországi Belovárra, hol mult hó 12-én kezdődtek meg a hon[illegible]

A fogadtatásra, melynek ünnepélyességei alatt a walesi herczeg minden alkalommal honvédhuszári egyenruhájában jelent meg, nagy előkészületek tétettek, s a kis horvát határszéli várost 3000 fényes lampionnal világították ki. Ő felsége a két nap alatt, melyet Belováron töltött, a főispán csinos és elegáns házában lakott, míg a walesi herczegnek a megyeház első emeletén Rudolf trónörökösnek pedig az állomási parancsnokság épületében rendeztek be szép lakást.

Kedvező időjárás mellett vették másnap kezdetüket a gyakorlatok, melyeknek alapeszméje a következő volt: A nyugati haderő, mely állt a 36-dik gyaloghadosztályból s a 83-dik honvéddandárból, összesen húsz zászlóaljban, 10 lovasszázaddal és 18 ágyuval, Zágrábból Bródba menet egy hadoszlopát Belovárra küldi előre. Ugyanakkor a keleti haderő — a 7-dik gyaloghadosztály és a 82-dik honvéddandár, mindössze 17 zászlóaljjal, 6 lovasszázaddal és 20 ágyuval — Bosznia felől nyomul a horvát fővárosnak s előcsapatai Belovár közelébe érkeznek. Itt fejlett ki aztán a harcz a Boszniába vezető stratégiai pontok felett, melynek folyamán érdekes mozzanatok kötötték le a figyelmet s a honvédség különösen kitüntette magát, úgy hogy ő felsége Henneberg altábornagyot e szavakkal mutatta be vendégének: «Az ő érdeme, hogy a honvédhuszárok oly kitünő csapatokká váltak.» A walesi herczeg erre kezét nyujtá Hennebergnek s megjegyzé, hogy már eddigi lovaglása közben is megbámulta a magyar huszárságot.

Délfelé a fényes társaság Bulinácz felé lovagolt, hol a walesi herczeg szintén megbámulta az ott felállított ütegek gyors manövrirozását, melyről a Times katonai tudósítója is elismeréssel irta, hogy az üteg felvonulásától az első lövés eldördüléseig csak 1 percz és 18 másodpercz tölt el.

Másnap a gyakorlatokat folytatták s e napon is a király és a walesi herczeg több óráig ültek lovon és nagy területeket belovagoltak. A jelenlevő idegen vendégek föltétlen megelégedésére befejezett gyakorlatok után, a walesi herczeg ő felségével egy népünnepen is részt vett, melyen fehérbe öltözött s tarka sujtásos horvát parasztok bemutatták a kolót, a tambura és duda mélabus zenekisérete mellett.

Szept. 14-én távozott Belovárról a király és kisérete Gödöllőre, hogy rögtön rá a tápió-völgyi gyakorlatokat szemlélje meg.

A tápió-sülyi hadgyakorlatokon, melyeknek lefolyásáról lapunk kiküldött rajzolója egész képsorozattal számol be, egy konczentrált honvédhadosztály vett részt a megfelelő számu beosztott ütegekkel, s így a honvédség harczképességét a magasabb taktikai egységekben mutatták be. A zárgyakorlat kezdetét Tápió-Sülytől északra vette, hol a Sándor-Szállásól északra eső síkon, félóránnyira Tápió-Sáptól, a nyugati fél foglalt már kora reggel állást, konczentrált felállitásban, a következő csapatokkal: Az 1. és 2-dik honvéd-féldandár 3—3 zászlóaljjal, a 3-dik honvéd-féldandár 3 zászlóaljjal s az 1. honvédhuszár-ezred négy százada s 2 üteg ágyú. Ugyanekkor a keleti fél, fehér jelvénynyel, Tápió-Szecsőnél a vasut mentén állott fel s a 4-dik honvéd-féldandár 3 zászlóaljából, a 3-diknak 2 zászlóaljából állott, egy ezred lovassággal s egy üteg ágyúval.

A *József főherczeg* által csak a megelőző éjjel kiadott dispozicziók a következőkép hangzottak: A nyugati félnek baloldali hadoszlopa Budapestről Isaszeghen át a Tápió-völgynek tartva, Sándorszálláson értesül, hogy az ellenség Tápió-Szecsőnél áll. Ennek következtében *Bulyovszky* tábornok azt a feladatot kapja, hogy a parancsnoksága alatt álló hadoszlopot támadásra vezesse, viszont a keleti fél utasítása úgy hangzott, hogy bal-oszlopa Szent-Mártonból Kátán át Tápió-Szecsőre menet, utóbbi helyen értesül, hogy az ellenség Tápió-Sáptól északnyugatra táboroz, s megtámadására Bernolák ezredes tegye meg az előkészületeket.

Bernolák ezredes reggel 9 órakor kiküldötte lovasságát a terep földerítésére s hogy az ellenség mozdulatairól hirt hozzon. Azalatt néhány zászlóaljjal fedett állásban nyomult előre északnyugatra, lovasságára a jobb szárny fedezését bizva. Bulyovszky tábornok ellenben lovasságát a balszárny fedezésére utasította, s egyenest hatolt előre. Nemsokára értesült arról, hogy Városkanya közelében, Kókától délre előörsei ellenséges lovasságra bukkantak, minek következtében az I. honvédhuszár-ezred, a nagy tengerifőldek megkerülésével, jól fedett állásban a sülysápi vasutállomástól Tápióra vezető utra jutott, a hol az ellenséges lovassággal szemközt találta magát. A huszárezred jól fejlődött ki s egy kis kanyarodással ügetve rohant előre. Most mindkét oldalon rohamra fujtak, s a nyolcz század lelkesült kiáltások közt jutott, mint a villám, alig néhány méternyi távolságra egymástól. Különösen az első huszárezred tünt ki a támadásban fegyelmezett soraival. De a döntnökök mindamellett a kombinált huszárezrednek itélték a győzelmet, mivel az annak legszélső szárnyát képező század az ellenséget teljesen beérte, sőt annak utoljára háta mögé került. Ő felsége, — ki kiséretével közvetlen a kifejlett ütközet mellett foglalt állást, dicsérő szavakkal adta elismerését a szépen sikerült lovassági mozdulathoz.

E közben a csapatok mindkét részről jó rendben, s a kellő óvatossági intézkedések pontos megtételével közeledtek egymással szembe, s már 10 órakor kezdetöket vették az előörsök csatározásai a Tápió-Sülytől Kókára vezető uttól nyugati irányban. Mind több-több zászlóalj vonatott bele a harczba, s kevés pillanat mulva mintegy ezer lépésnyi kiterjedésü vonalon élénk tüzelés fejlett ki. Minden ember 50 tölténynyel volt ellátva, minden ágyu 250, s minden karabélyos 5 töltényt kapott. A nyugati fél ütegei kezdetben a gyalogság előnyomulását igyekeztek megakadályozni, de azután az ellenséges ütegeknek a városkanyai magaslatokról jövő tüze vette igénybe összes erejét. Heves harcz fejlett ki nemsokára az északi szárnynál, mély medenczék és természetes sánczok védelme közepette, melyeket ügyesen használtak ki derék honvédcsapataink. Mikor azonban a nyugati fél balszárnya már rohamot intézett volna, az ütközet sorsa akkép lett eldöntve, hogy e csapatok legyőzötteknek tekintendők, mely itéletet ő felsége a király is e szavakkal támogatta: «E zászlóaljak derékul viselték magokat, de ily fedett állásra lehetetlen volna sikeres rohamot intézni.»

Ő felsége az egész hadgyakorlat alatt magyarul beszélt; rendkivül meglepte a csapatok nyugalma és tűzfegyelme, s különösen a jászberényi és az I. budapesti zászlóalj legénységének több izben fejezte ki szemtől-szembe is megelégedését e szavakkal: «Nagyon jó!» «Kitünő!» «Csak így tovább!»

A csapatok a gyakorlat alatt a közeli falvakban voltak elszállásolva; a tisztek naponként 50 krért a tiszti konyhán étkeztek. Az egészségügyi viszonyok a nagy hőség daczára kitünőek voltak, a mi annak is köszönhető, hogy menetközben az egészségügy minden szabálya szigoru figyelemben részesült, ügyeltek rá, hogy a menetelő oszlopok kellő távolságban legyenek egymástól, hogy így a levegőnek szabad járata nyiljék, s a hol csak a legénység jeleit adta a kimerülésnek, pihenőt tartottak, még ha közel is voltak már a táborhelyhez. Ennek köszönhető, hogy a Békés-Gyuláról Tápió-Sápra menetelő 2-ik féldandárnál is csak 46 marodeur jelentkezett, de később ezek is egészségeseknek jelentették magokat. Az élelmezés is megfelelő volt, csak a kenyér érkezett néha későn.

DIVATKRÓNIKA.

Október eleje.

Ősz és tavasz a nagyvilági házasságok kedvelt évszakai. Mert a nagyvilág népének szivei egész külön törvényekkel birnak, és dobogásuk a fashionable élet követelményeihez kell hogy alkalmazkodjék. A házasságok évszaka pedig a divatban a kelengyék szaka is. És mi lehet fontosabb része a kelengyének, mint a fehérnemű? A finom, vakító fehér chiffon a nőiségnek oly bájt és költészetet kölcsönöz, melylyel öltözékének egyetlen alkotrésze sem vetélkedhetik. Az igazán elegáns hölgynek csak egy fegyvere maradt ma még, melyet el nem vitathat tőle a tömeg utánzó majmolása: a fehérnemű. Mert végre is a rejtett ruhadarabokra forditott gondban van valami a magunk iránti tisztelet emelkedett érzéséből, mely csak választékos lelkek sajátja s csak faragatlan kedély az, a mely megelégszik a kivülről rárakott cziczomával.

Ezért játszik oly fontos szerepet a finom érzékü franczia nő öltözködésében a *lingerie*, az a kaczér pókhálószerü szövet, mely fehér, mint a frissen esett hó, s melynek könnyedén habzó csipkéjén kecses szalag-csokrok ülnek, mintegy odalehelve. Selyem-ingek brüsszeli csipke-díszszel vagy széles valenciennes-betéttel, surahselyem alsószoknyák, reggeli pongyolák, illatos zsebkendők, harisnyák és fökötőcskék, mindezek egy divatos kelengye nélkülözhetlen tartozékai.

ŐSZI DIVATOS HÁZIRUHA.

Id. Vastagh György

9./ Erzsike kérfogója. A szegedi képzőművészeti egyesület 1903 kiállításán megv. May R. Miksa, Szeged.

2. Osztrovszky József. u. o. megv.
Osztrovszky Vilma. (?)
Művészet 1903. 354

Id. Vastagh György
festő.

A jobboldali kápolnákban Szent Imrét ábrázoló kép id. VASTAGH GYÖRGY, 1)

A jobboldali Szent Imre és Cecilia kápolnák 8 pententivén a medaillon képek kartonjait (a mosaik képekben) id. VASTAGH GYÖRGY. 2)

---

1) Thold Orban Imre A bpesti szt István templom. Bpest. 1905. 36 l.
2) u. ott 36 l. és 59 l.

Vastagh György

festő?

Vastagh György. Írta Kürthy Emil. Egyetértés, febr. 11.

1906.

(Művészet 1906. 143. l.)

215 szám.

193

5

Műemlékek Országos Bizo-
gának

Budapest

VI Andrássy út 4

1015. Vastagh György.

Sz. Szegeden 1836 április 10-én.

Önarczkép.

Mellig látható, kissé jobbrafordult, de szembe néz. Haja, bajusza és hosszú szakálla ősz, szemöldöke és szeme barna. Öltözete: puha szürke nemezkalap, álló gallérú ing, kivágott mellény és egyelejű fekete kabát. Jelzése alól balra: »*Vastagh Gy.*« és jobbra tintával írva: »*Jásznigi Sándor barátomnak 1902*«.

Vászon, méretei 33 : 27·8 cm. — Lelt. sz. 1015. — Vétetett az 1906 január 5-iki felterjesztés (174–906) és az 1906 február 20-iki 11168 (297–906), illetőleg az 1906 márczius 6-iki 18218 (381–906) sz. leirat alapján Jasznigi Sándortól 200 K-án. — Kifizettetett 1906 február 26-án és 1906 márczius 17-én. — Elszámoltatott 1906 június 5-én (787 és 788 ex 906). — Az elszámolást jóváhagyta az 1910 május 11-iki 9458–909 szvsz. határozat (942–910).

hát kijött kissé levegőzni a rétre. Haragosan mutatott Zsengerire és kérdőleg tekintett a leányára.

A Hold megvilágította az egész társaságot. A Siposdy gyerek megszeppenve szopogatta a szivarszipkát, a melyből a hirtelen megálláskor kipotyantyant a szivar. A kocsis csöndes rezignációval fogta a gyeplőt. Zsengeri föl akart állni, hogy bemutatkozzék az öregnek és valamit hebegjen neki; a jobb kabátja ujja azonban szerencsétlenségére beleakadt volt a lány gallérján valami kapocsba és e miatt nem tudott fölemelkedni az ülésről. Jolán pedig, a ki a kabátujjtól szintén nem tudott mozogni, sápadt izgalommal mutatott Zsengerire:

— Papa, a vőlegényem.

*

Másnap, a mikor Zsengeri az érte küldött hin-

Id. Vastagh György: Sok a jóból.

Azután Gittához fordulva, szinte kétségbeesetten suttogta:

— Hát . . . hát maga mért nem volt ott tegnap?

Mintha csak ezt gondolta volna magában:

— Istenem, milyen másképen történhetett volna akkor minden.

Jolán pedig fél szemével boldogan mosolyogva suttogta a hugának:

— Tudod, mi nagyon szeretjük egymást.

II. SYLVESTER BULLÁJA ÉS A SZENT KORONA.

Veszekedő szavak és indulatos kifakadások kisérték, de egyebekben czáfolatlanul maradt az az apropó nélküli furcsa hirlapi czikk, melyben a minap egy nem épen szavahihető franczia iró II. Sylvester pápa 1000 márczius 27-éről keltezett bulláját és a magyar királyi korona eredetét szóvátette

ÁRADÁS ÓBUDÁN.

ban főztek ki egy «szellemes» öreg úr közremű- ezzel a dologgal a magyar históriával nem

egyezik az egykorú oklevelek formuláival és adataival, sőt mi több, azokkal határozott ellentétben áll és a hamisítás világos jelenetei mutatkoznak rajta.» Végül a tudományos terminologiában szokatlan temperamentummal és teremtettézéssel «bátran» kimondja, hogy a Sylvester-féle bulla «*czudar koholmány*». Bonnefon János hirlapgrófnak nem kellett sokat fáradoznia tehát leleplezéseinek egybehordásával, mert készen találta a bullára vonatkozó irodalmat mindama magyar, német és latin nyelvű könyvekben, melyek ezt a kérdést vitatták. Ezekből, ezeknek is csupán egyikéből kapott aztán valamelyik ismerőse segítségével olyan adatokat, melyeket komoly emberek tudományos czélból vizsgáltak, Bonnefon ellenben világszenzáczió csinálása okából kitrombitált. Ilyen kérdések vitatásánál természetesen sohasem lehet egy-egy iró nézetét vagy tanulmányát úgy tekinteni, mint egy megoldott problemára vonatkozó utolsó szót. Karácsonyival szemben is vannak még historikusok, kik a bullát csak *feltételesen* tartják «czudar koholmánynak» s bárha a Karácsonyi tanulmánya ennek az agyonvitatott kérdésnek egyik legfigyelemreméltóbb terméke, de nem az utolsó szó, mivel nem is lehet az. Az első okmány, melyről Verancsics állítólag másolatot készített, titokzatos módon eltünt, tehát még az sem bizonyos, hogy a másolat hű mása volt az első okmánynak vagy önkényes átalakítás. De mindez végtére nem lényeges. Fontos azonban az, hogy ilyen kérdésekből félművelt

A KOR EREDETI MŰMELLÉKLETE

CIGÁNY-GYEREKEK
VASTAGH GYÖRGY OLAJFESTMÉNYE

A Kor 1907. 20-12

Vastagh György úr

1907

191. Mendlik Oszkár: Búcsúzó sugarak.

211. Vastagh György: Arckép.

várta, széna-e vagy szalma: élet-e vagy halál? A kis forgópisztoly ott volt a zsebében. Szorongó érzések között tapogatta meg s aztán megint járt-kelt, hol a toronyórára tekintve, hol a takarékpénztár zöldre festett kapujára.

Végre kijött az öreg.

— No mi van? — kérdé tőle rekedt hangon.

— Nincs szerencsénk. Kopereczky még most sem jött be. Devernázott az éjjel és talán alszik.

— Mindennek vége, — sohajtott fel a hadnagy. — Úgy látszik, el kell vesznem. Tizenkét órakor felbontható és előmutatható a váltó. A hogy én ismerem Kozsehubát, egy perczig se fog várni. Mit tegyünk?

— Talán küldjünk valakit Kopereczky után? Vagy a lakásán keressem fel? Ahol jön ni!

E pillanatban tünt fel hórihorgas alakja, a mint nagy peczkesen lépkedett a templomnál. Mellette egy hatalmas kos poroszkált, nagy görbe szarvai körbe hajolva befelé nőttek a halántékaiba. Erős állat lehetett, egyszer állítólag összetülekedett a város bikájával és megkergette, Kopereczkyt mint egy hű kutya kisérte mindenüvé.

A hadnagy szemeiben remény csillant meg s sietve osont el egy mellékutczába, míg az öreg Noszty Kopereczky elé lépegetett.

— Épen te hozzád iparkodom.

Kopereczkyn semmi nyoma se látszott már az éjjeli dorbézolásnak, friss volt, vidám és csupa illat, még a vén kos is rezeda-parfümmel volt meglocsolva. Nyájasan nyujtotta mind a két kezét Nosztynak.

— Isten hozott, kedves bátyácskám, Isten hozott. De jó, hogy megszólaltál, mert bizony nem ismertem volna rád, mint az olyan kóróra, hehehe, a min még tegnap egy rózsabimbó ringott.

— Vilmát a fogadóban hagytam, mert egy komoly dologban jöttem hozzád.

— No hát csak gyere be azzal a komoly dologgal.

Kart karba fűzve léptek be a takarékpénztári épületbe, a folyosón kinyitotta az elnöki szobáját és előre ereszté Nosztyt, de a kos fürgébb volt, ő törtetett be elsőnek a szentélybe s egész nyugodtan lefeküdt a Wertheim-szekrény elé.

— Hát ülj le és gyújts rá, aztán parancsolj velem, ha úgy tetszik.

— Nem egyébért jöttem kedves Kéti öcsém, mint azokért az aranyakért, melyeket tegnap a leányom hajából kifogdostál.

— Ah! Persze, — nevetett édesdeden a báró. — Erre nem is gondoltam. Igazán kapitális! Tudod-e, hogy egy jó prókátor talán ki is tudná perelni részetekre. Az a baj, hogy mindössze csak kettő volt; azzal csináltam az egész flanczot.

— Az bizony kevés, — veté oda amúgy mellékesen a képviselő, majd egész komolyra vált arczczal így folytatá: Mert úgy nézz meg engem, hogy én most egy nagyobb összeget akarok tőled rövid úton, rövid határidőre szerezni. Tudod, a fiú. Hej, barátom, nagy dolog apának lenni. Valami görbe dologba keveredett, a becsülete áll koczkán. Kényes természetű ügy. Hisz értesz engem. A pénz rögtön kell. Egy félóra alatt kell, vagy még hamarabb. Ide hiv levélben és bevallja. Nem hogy előre megirta volna a szamár. Képzeld a kényszerhelyzetet, a mibe kerültem. És hát kihez forduljak itt? Itt csak egy úr van, egy perfekt gentleman, a ki ezt a helyzetet megérti és az te vagy. Mindenesetre hozzád kellett fordulnom . . . Igaz-e vagy nem?

Kopereczky szeretett volna most itt nem

BÁRÓ PRÓNAY DEZSŐ ARCZKÉPE. — Vastagh György festménye Pest vármegye közgyülési termében.

lenni, de azért mint egy igazi gentlemanhez illik, nem mutatta, csak a zavart beszédjén látszott az igyekezet, hogy a voltaképeni beszélgetési tárgytól távolodjék.

— Hiszen igaz, igaz, a mi azt illeti. Bizony czudar nép ez itt. Nincs ezeknek fogalmuk a becsületről. Jól mondod. Ezeknek a fenyves madár a madaruk, nem mint nekünk a Turul. És azt megeszik mindenestől. Önző kutyák. Adnak is ezek valakinek valamit. Megcsalják ezek az Istent is. A Máriának is mivel szúrják ki a szemét. Odaadták neki a fecskét, hogy az legyen a Mária madara, s azt aztán megkimélik, nem bántják, kicsinyeit ki nem szedik és nagyra vannak vele. De hát mért nem adták oda a fürjet vagy a császármadarat? Azért, mert az nekik jó pecsenyének. A kis verébfiókokat is megsütik és megeszik, de a fecske semmire se jó, hát legyen ennélfogva a Máriáé.

Noszty idegesen húzta ki az óráját.

— Hiszen mind szép ez, édes öcsém, hanem az óramutató könyörtelenül szalad, azért hát kérlek, méltóztass a tárgyra térni.

— Jó, hát beszéljünk róla. Az nem árt. Mennyi volna az az összeg?

— Kétezer forintra van szükségem, még pedig ebben a negyedórában.

Az öreg Noszty mindig úgy egyenlített ki adósságokat, hogy kétakkorákat csinált. Ez olyan rosz szokása volt, a miből a legkritikusabb pillanatokban sem engedett.

— Hm, az csinos összeg. Zsigmond király valamikor tizennégyezer aranyért zálogosította el a szepességi városokat . . .

— Ne beszélj nekem Zsigmond királyról és a madarakról, kérlek.

— Jó, hát nem beszélek. Hanem tisztázzuk előbb az eszméket, — szólt derűlten (jele, hogy mentő gondolat jutott eszébe). — Mondd meg nekem mindenekelőtt, hogy kihez jöttél most, kedves bátyám?

— Hogy értsem azt?

— Báró Kopereczkyhez-e, vagy a takarékpénztári elnökhöz?

— Természetesen báró Kopereczkyhez.

Kopereczky olyat kaczagott erre, hogy a falak is rengni látszottak és a kos is abbahagyta a kérődzést az asztal alatt.

— No, hisz akkor jó helyre jöttél. Kopereczky ugyan nem adhat neked egy grislit se, mert ő maga is kölcsönökből éldegél.

— Ej, akkor hát a takarékpénztári elnökhöz jöttem, — vágott közbe Noszty türelmetlenül.

— Úgy? Az elnökhöz? Az már más — és a

ÉJSZAKI FÉNY.

Kopereczky vöröses tüskés szemöldökei felszaladtak a homloka tetejére. — Oh, én Istenem, milyen kellemetlenség ez most! Mint elnök nem adhatok neked pénzt ebben az órában, mert ahhoz össze kellene hivni előbb az igazgatóságot, a ki megszavazza, ahhoz pedig legalább huszonnégy óra kell.

— No, akkor aztán vigyen el az ördög, — tört ki a komoly honatya s rohant kifelé kalap nélkül, sétabot nélkül, azzal a végső emberi ösztönnel, hogy bár minden czél nélkül, de segítségért induljon valahová.

— Hohó, megállj csak! — futott utána Kopereczky és megcsipte a folyosón. — Valami jutott eszembe.

— Mit akarsz?

— Gyere csak vissza; hisz a kalapodat is bent hagytad. Hová mennél így? Ugyanis az jutott eszembe, hogy van nekünk egy határozatunk, mely szerint az elnök a saját szakállára is adhat pénzt, ha az illető kézizálogra veszi azt fel. Hát adjál valami zálogot!

— Ne légy legalább nevetséges, Izrael! Nincs én nálam pajtás egyéb értéktárgy, csak három vadgesztenye a zsebemben, a mit a gutaütés ellen hordok.

— Dehogy nincs. Hát ez az aranykeretű üveg fityegő az óraláncodon?

— Ez a Vilma arczképe. Testvérek között sem ér többet tiz forintnál.

— Az mindegy. Nekem ez a medaillon kell. Megelégszem vele.

Noszty kordiálisan belecsapott a báró markába és lekapcsolta a medailliont.

— Mégis derék gyerek vagy, Kéti. Köszönöm a szivességedet és mihelyt lehet, kiváltom a zálogomat.

A báró átvette a jou-jout, bezárta a Wertheim-szekrénybe és leült megirni az utalványt.

— Csak ez az unalmas irás ne lenne, — zsémbelt. — Micsoda bolond találmány, barátocskám. Az ember lefogdossa az emberi hangokat ezekkel a légylábakkal. Hát nem nagyszerű? Mit is mondtál csak? Hogy mindjárt kiváltod, *mihelyt lehet*. Bocsánatot kérek, de mi nem élünk frázisokból. Nem vagyunk mi se közvélemény, se országgyűlés Tessék üzleti nyelven beszélni! Mikor? Évet, hónapot, napot! Mondjuk, kiváltod egy félév alatt . . .

— Helyes.

— De tegyük fel, hogy ki nem váltod s ebben az esetben . . .

— Olyan eset nincs.

— Bocsánatot kérek, az üzleti életben mindég számolni kell ilyen esetre. Tehát ebben az esetben a kézi zálogra vonatkozó szabályok lépnek életbe, vagyis . . .

— Vagyis?

— A zálogtárgy akkor a mienk, — nevetett Kopereczky. — A zálogtárgy eredetije, hehehe. Mert maga a zálogtárgy csak symbolum, hehehe. Mint például a mappa egy bizonyos földterületről.

Ezen a tréfán aztán Noszty is jóizűen nevetett s bevárván, míg a becsengetett hivatalnok áthozza az utalvány ellenében a kétezer forintot, meleg kézszorítások között elbucsúzott barátjától, ki megigérte, hogy feketekávéra felkeresi őket a vendéglőben.

Alig hogy az utczára ért Noszty, megkondult a déli harangszó a piarista-templom tornyában. Lehorgasztott fejjel, szorongó érzésekkel járt azóta odakünn a hadnagy s úgy tünt fel neki ez a várhegy tövében elterülő egész város, mint egy nagy siralomház. Feje zúgott, lábait lassú reszketegség fogta el, szemei elhomályosultak, összefolyt előtte minden, házak, furmányos szekerek, jövő-menő vásárosok. Annyira meg volt semmisülve, hogy az apját se vette észre, a mint feléje lépegetett. Csak a harang búgott rémletesen: bim-bam, bim-bam. A lélekharang az. Arra rezzent fel, mikor az öreg vállon érintette.

— Kiszorítottam, — mondá spártai egyszerűséggel.

Föllélegzett, mint a sivó homokban fetrengő hal, ha vizet öntenek rá.

— Hála Istennek! De akkor most már menjünk! Egy perczet se szabad veszteni.

Úgyde épen most jön rájok szemben a megyeházából Kubicza főispán, a ki el van ragadtatva, hogy régi barátját és képviselőtársát itt láthatja, a hol a madár se jár, összeszidja, hogy nem hozzá szállt, de még csak nem is értesítette (ördögök szánkázzanak a hátadon) s aztán megfordulván és hozzájuk szegődvén,

LAPP CSALÁD.

SARKVIDÉKI KÉPEK.

VASTAGH GYÖRGY OLTÁRKÉPE AZ ARADI MINORITÁK TEMPLOMÁBAN.

Régibb jeles festőművészeink közt *Vastagh* György azoknak egyike, a kik az arczkép és genre-kép mellett szorgalmasan mívelik az egyházi festészetet. A budapesti belvárosi plébánia-templomon kívül számos vidéki templom oltári és falfestményei hirdetik Vastagh György szolid, magyaros művészetét. Most legújabban a minoriták aradi temploma számára festett oltárképet, a mely Páduai Szent Antalt ábrázolja, a mint az angyalok kiséretében a felhőkből alászálló gyermek Jézus lábait csókolja. A katholikus egyház ez egyik legnépszerűbb szentje barátcsuklyában, feje fölött glóriával térdel az isteni gyermek előtt, a ki áldólag emeli fel fölébe kis kezét. Őrzőül mellette fehér szárnyas angyal, körül pedig röpködő s a szent lábainál rózsával és liliommal játszadozó angyalkák. A kép erőteljes, biztos rajza, egyszerű, művészi kompoziciója, gondos kidolgozása ép oly élénk hatásuak, mint a rajta elömlő őszinte áhitat.

NTAL. — AZ ARADI MINORITA TEMPLOM FŐOLTÁR-KÉPE VASTAGH GYÖRGYTŐL.

GRÓF CSÁKY ZENO.

A HÉTRŐL.

Dr. Behring bejelentette a párisi orvos-kongresszusnak, hogy feltalálta a tüdővésznek ellenszerét. Biztos orvosságot, a mely gyógyít, s a mely visszaadja a beteget az életnek akkor is, a mikor a kór már teljesen elhatalmasodott. De bejelentette azt is, hogy az orvosságot titokban tartja mindaddig, a míg általa meg nem gazdagodott.

Hogy be fog-e válni az orvosság, azt rövidesen ki fogja deríteni az idő és a tapasztalás. Mert kisérletezésekre szívesen ád orvosszert kollégáinak a feltaláló. De hogy erkölcsileg helyes-e a tudós professzor eljárása, midőn találmánya révén meggazdagodni vágyik, az már most is megitélés tárgyát képezheti. S úgy tetszik nekünk, hogy a tudományos pálya férfia csak addig számíthat foglalkozása révén a köztiszteletre, a míg ingyen méri az igazságokat. Ez a felfogás nem egészen demokratikus ugyan, de a tudomány egyáltalán nem demokratikus. Plato egyenesen félti a tudományt a demokraczia haladásától, mert annak szelleme egyenlősíteni akar, a tudományt pedig csak a kiválóságok vihetik előre. S minden nagy tudós és előkelő szellem bizonyos határokig a szellemi arisztokrácziát képviseli. A nagy mathematikus, mikor kijebb tolja a gondolkodásnak határait, a bölcsész, ki új alapokra fekteti az emberi megismerést, a fizikus, ki új törvényeket állapít meg, nemcsak hogy a közkatona sorába nem helyezhető, hanem egyenesen a nagy hódító hadvezérek közé tartozik, a kiknek létök kizárja a demokratikus megitélést.

Valaha azt mondották, «Galenus dat opes», Galenus kincsekkel halmozza el a maga tanitványait. De akkor egyszerűen mesterség volt az orvoslás. A ki a gyógyitást mesterség-szerűleg űzi, az ma is gyűjthet általa vagyont. De azok a tudós orvosok, a kik laboratoriumaikba zárkózva új igazságok után kutatnak, nem igen látják felfedezéseiknek anyagi sikerét. Ők az emberiségnek nagy jótevői. Nagyobbak, mint azok a milliárdosok, kik fejedelmi vagyonokat fordítanak a szegények gyámolítására. Behring tanár úgy gondolta, hogy ő egyesítheti személyében mind a kettőt, jótevője lehet az emberiségnek is, s vagyont gyűjthet a saját maga számára is. Így azonban egyik czélt se éri el teljesen. Legföljebb azokhoz az amerikai kartell csinálókhoz lesz hasonlatossá, a kik száz milliókkal sarczolják meg a közönséget, aztán egy vagy két milliót templomok és iskolák építésére ajánlanak fel.

*

Mátyás főherczeg. Nagyatyjához, a mi felejthetetlen *József* főherczegünkhöz fenséges családjának az a tagja tért meg leghamarább a budai sírboltba és az örökkévalóságba, a kit legutolsónak látott még itt a földön. Legkisebb unokája, József főherczeg és Auguszta főherczegasszony fiacskája, a kit már itt ebben a világban nem ringathatott térdén a legmagyarabb főherczeg. Tizenöt hónapos korukban, és a kis *Mátyás* főherczeg ennyi idős volt, mikor meghalt, még a főherczegeknek sincs történetük. Legföllebb annyit lehet róla följegyezni, hogy ő volt idáig az egyetlen Habsburg sarj, a ki az élete minden perczét magyar földön töltötte. Itt született, itt élt, itt halt meg az országban. Igaz, hogy ez a rövidke élet legföllebb csak perczekben volt számos. Különben az egész biografiája egy nagy öröm és egy nagy fájdalom volt. Az elsőt a jövetelével okozta, a másikat a távozásával fenséges szüleinek és velük a magyarságnak, a mely József főherczeg fiát és családját szeretettel zárja szivébe.

*

Luby Sándor. Luby Sándort, a kit alig ötven esztendős korában, legelején élete őszének tettek sírba, a hivatása arra rendelte volna, hogy verseket irjon, a sorsa arra kényszerítette, hogy napihireket fogalmazzon. A lelke szerint csöndben, nyugalomban, békés ligetek árnyékában kellett volna élnie, hogy zavartalanul dallá érhessen lelkében a hangulat, a mely megfogta és e helyett fürge kézzel kellett papirra vetnie a nap eseményeit. Így történt, hogy időnek előtte megrokkant. Mi volt az, a mi idegei életét megbontotta, lelkét megzavarja: a munka, a melyet végeznie kellett, vagy az a másik, a melyhez a szive mindig húzta, a megirt hirek-é, vagy a megiratlan dalok, vagy mind a kettő, ezen elmélkedni most már igazán meddő dolog lenne, mert ettől a szegény Luby Sándor föl nem támad. Az se lenne igazság, ha leszólnók, őt siratván, a munkát, a mely neki — kenyeret adott. Bizonyos, hogy több dalt vitt el magával megiratlanul, mint a mennyit itt hagyott, de irt annyit, a mennyiből megtudhatjuk, mit veszítettünk benne, mikor meghalt és mi gyötörte az ő lelkét, mikor élt. Maradt utána fiatal özvegy, kicsiny árva és három szép verseskönyv. Emlékét azok a maguk gyászában őrzik, ezek a mások vigasztalásában.

*

A legszerencsésebb hős. A Kelet-Ázsiából hazatért orosz vezéreket idáig a hazájukban valami nagy ünneplés nem köszöntötte. Legyőzött generálisoknak nem terem babér, meddő a virtus, ha nem a siker a párja. Nebogatov még haza se tért, már letépte vállrojtját, csillagát a haragos czár. Stössel generálist is csak addig magasztalták hősnek, míg szorongatott várában fojtogatta az ellenség. Mikor azután dicsőségesen — elbukva hazatért Szentpétervárra, kifütyülték, mint egy rosz tenoristát, bíróság elé állították, mint egy gonosztevőt és kisütötték róla, hogy nem is hős volt, csak — kantinos, a ki mikor az ágyugolyók zápora omlott Port-Arturra, tojást árult meg tejet. Még pedig — drágán. Ezen a héten aztán végre egy olyan generális érkezett haza a távol Keletről Szentpétervárra, a kit csakugyan hőst megillető tisztelettel és díszszel fogadtak a honfitársai. Nagyherczegek mentek ki eléje a pályaudvarra, sok ezernyi tömeg várta és harangok zúgtak, meg dobszó pergett, mialatt bevonult a városba. Pedig csatát nem nyert ez az orosz generális sem. A miben ez a generális, *Kondratenkó* tábornok szerencsésebb volt a társainál, az volt, hogy ő — koporsóban érkezett haza. Ő, ha győzni nem is tudott, egy japán gránát megtette neki azt a szivességet, hogy megölte. Ha a diadal istenasszonya nem tette is, egy másik hatalom, Mors Imperator terített rá palástot: ezüstös szemfedőt. Ő tőle nem a Mikádó vette el a kardját, hanem az a hatalom, a mely előtt fejet kell hajtania a mindenható czárnak is. Ő volt a legszerencsésebb hős, mert a legszerencsétlenebbül járt. Ha életben marad, alkalmasint őt is füttyszóval üdvözlik, a kik Stössel generálisból kantinost csináltak.

LUBY SÁNDOR.

PUKY ÁKOS.

KÉT HALOTT.

— Gróf Csáky Zenó és Puky Ákos. —

A közéletnek két széles körben ismert, szereplő alakja tünt el közelebb az élők sorából, a kik ha nem játszottak is vezető szerepet, szerényebb körben érdemes munkát végeztek s általános tiszteletet élveztek. Az egyik gróf *Csáky* Zenó, a megyei közigazgatás, a másik, *Puky* Ákos pedig az orvosi tudomány terén működött sok eredménynyel, szakértelemmel és ügyszeretettel.

Gróf *Csáky* Zenó szereplésének szinhelye családjának hagyományos vármegyéje, Szepesvármegye volt. Itt is született, Krompachon, 1840-ben s leszámítva fiatalkori katonáskodását, itt élte le élete java részét. Miután nőül vette Esterházy Leontin grófnőt, előbb Szepes-Sümegen, majd apjától örökölt vellbachi jószágain gazdálkodott s a vármegye közigazgatásában mindig tevékenyen működött közre. A kiegyezés után a vármegye főútigazgatója volt egész 1882-ig s e mellett mint a gazdasági egylet s számos más társadalmi intézmény elnöke is fáradozott a közjó előmozdításán. Ezen a réven nagy népszerűségre tett szert a vármegyében a daliás termetű férfiú, a ki a millenniumi diszmenetben mint a zászlótartók egyike vett részt. Népszerűségét mutatta az az öröm és megnyugvás, melylyel 1896-ban Szepesmegye főispánjává való kinevezése hirét fogadták. Ezt a tisztét egész haláláig töltötte be. Különös gondot fordított a turisztikának mívelődési és gazdasági szempontból egyaránt fontos ügyére s e mellett a vármegye közigazgatását is magas szinvonalra emelte.

Puky Ákos kiválóan képzett sebész-orvos volt, az elsők egyike, a kik a modern sebészeti technikát nálunk rendszeresen kezdték alkalmazni. Régi magyar nemes családból származott s a bécsi egyetemen vetette meg orvosi képzettsége alapjait 1870-ben, mikor doktori oklevelet szerzett, már figyelmet keltett maga iránt egy a bécsi tudományos akadémiában felolvasott értekezésével. Öt évig dolgozott mint műtő-növendék és asszisztens a bécsi nagy kórházakban, majd a magyar államtól nyert ösztöndíjjal Straszburg, Páris és Anglia kórházait látogatta. Edinburghból akkor kelt világgá Lister nagy sebészi vivmányainak hire s a fiatal magyar tudós odasietett, hogy közvetlen forrásból ismerhesse meg az orvostudomány nagy részét teljesen átalakító új eljárást. Hazatérve aztán 1877-től kezdve Lumnitzer tanár klinikáján érvényesítette tapasztalatait magántanár lett az egyetemen. A poliklinika alapításában fő része volt s vezette ott a sebészeti osztályt, 1884-től fogva a vörös-kereszt egylet budai kórházában főorvosa volt az egyik sebészeti osztálynak. Szépen indult pályáját, melyet irodalmi működése is tartalmasabbá tett, derekában szakította meg betegeskedése, mely már évekkel ezelőtt, nyugalomba vonulásra kényszerítette s mely a hatvan éves férfiut most sirjába döntötte.

amok kormányát arra, mint szénlerakó-állo-inak kiindulási pontját nemzeti adósság törlesz-n. Ennek az adás-vétel-hölgynek értékes vasuti

nézve egyáltalán nincs kizárva. Könnyen lehetséges, hogy Amerika valamelyik szép napon női elnökkel lepi meg a világot. Csakhogy persze addig se Teddynek, se Roolnak, se senki másnak, a ki 1908-ban esetleg sorra kerül, e miatt még reszketni nem kell. *V. K.*

Az Eggenberger-féle műkereskedésből.

CZIGÁNYLEÁNY. — Vastagh György festménye.

nak. A minap írták az ujságok, hogy külföldön ismét liga alakult a kalappal való köszönés ellen. Ki tudja, a köszönés új módjára törekvők talán férfiúi méltóságukat érzik megsértve, látván, hogy téli hidegben, nyári hőségben le kell venniök kalapjukat, holott a hölgyek egy kedves mosolylyal, bájos fejbiczczentéssel tesznek eleget a köszönés udvariasságának. A megokolás, mely a reformot hirdeti, ezt ugyan eltagadja és egészségi szempontokkal vonul harczba a kalap levevése ellen, azt állítva például, hogy télen a kalap levevése nemcsak kényelmetlen és fárasztó, hanem káros az egészségre is. Mi kerüljön a helyére, a Kossuth Lajos utczában például a kalappal való köszönés helyett, hogyan mutassa ki a gavallér hódolatát, arra nézve még nincs megállapodás. Az egyik reformátor azt hirdeti, hogy elég lesz a katonás szalutálás; a másik ezt is fölöslegesnek tartja és beéri a barátságos fejbiczczentéssel is; a harmadik mindkét formát túlzott udvariasságnak véli és azt javasolja, hogy a szembe találkozók és egymást üdvözölni óhajtók valami barátságos, kedves, pajkos szót kiáltsanak egymásra. Forr e nagy reformátorok agyában a gondolat, annak bizonyítékául, hogy ezeknek az uraknak nem sok dolguk, vagy nagyon jó dolguk van. Az emberiség történetében ez a kérdés mégis csak alárendelt jelentőségű a világot mozgató nagy eszmék mellett, de azért ennek is megvan a története és különfélesége a népek szerint.

A legkülönösebb módját a köszönésnek *Andrea de Bono* kutató tapasztalta igen kellemetlenül. Afrikában járt és ott az a kitüntetés érte, hogy egy szerecsen király fogadta. A király nem a földön, hanem a földre lefeküdt alattvalói hátán jött feléje és a mikor közvetetlenül a kutató elé ért — bocsánat! — az arczába köpött. Az első pillanatban bámulat, a másik pillanatban rettenetes harag fogta el az európait, a ki azonban még föl sem ocsudott a meglepetésből, már odasúgta neki a tolmácsa, hogy a király igen nagy megtiszteltetésben részesítette. E fölvilágosítás után a kutató ugyanazt a műveletet nagy örömmel és kárörvendő boszúval ismételte a királylyal szemben, a kin valóban látszott, mennyire örvend e ritka megtiszteltetésnek. A király méltányolta a tiszteletet, a melyet a kutató iránta tanusított és igen barátságosan, előzékenyen bánt Andrea de Bonóval.

Valóban ennél különösebb és a mi fogalma-

XIV. Lajos maga mi
előre köszönt. Ha va
nyujtott a férfi, előbb k
arra kellett ügyelnie,
hölgy keze kerüljön fel
alkalom szerint és a sz
szembe az ember. A n
lája volt az egyszerű f
a térd mély meghajlítás
köszönése is igen fino
dett és ha a szalonba lé
mesterség volt a jelen
megillető külön köszön

Egyáltalán régente fo
illendő köszönést, min
igazán az volt a jelszó:
levevésnek akkor az a
volt, hogy a köszönő eli
gyobb rangját. Később e
és a kalap levevése pusz
azóta is tartotta és tar
sen. Fehér hajú vagy má
leveszik kalapjukat, ha k
nyoknak és ma még úgy
letlennek tartják azt, a k
ját. De a reformot köv
hadat üzentek és a magu
helyére ültetni.

Kinek van igaza? A m
tőknek vagy azoknak,
Igaz-e, hogy az ember te
egyre sürgősebben követ
Mindezt nem akarjuk b
denki úgy, a hogy jónak
ahhoz a párthoz, a mely
jobban meggyőzik. Csak
rámutatni, hogy a világ
természet fönségességébe
ténetében igazán semm
fölvetése új támadás a fr
életre kelt finom és ud
döntésére. A mi szemü
érintkezésben sok volt
berek lelkületének szelid
lét kellemesebbé tételé
tásuk volt. A világ ne
eltűnik a köszönés mai
nül hamar megszokottá
ugyan így lesz. Mert eg
ez marad a jelszó: *le a*

Fedák Sári, János vitéz személyesítője, külön is küldött virágokat. Az előadás most is friss, eleven volt. A ritka népszerűségű darabot még e hó közepéig adják s akkor új darabot vesznek elő, hogy a szinház személyzetének másik része is foglalkozzék.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia április 3-iki ülését *Thaly* Kálmán elnöklése mellett tartotta meg. *Nagy* Géza levelező tag «*Scythák*» című értekezésével foglalta el székét. Gondos történeti kutatásokról tanuskodó értekezése során a scythák ural-altáji voltát vitatta; ismertetve a scythák, perzsául szakák, történeti, vallási és etimologiai fejlődését, melyből határozottan kimutatható az ural-altáji származás. A második felolvasó *Szendrei* János volt, ki egy régi képről értekezett, mely a Jankovich-féle gyűjteményből került a Nemzeti Muzeumba; azt a jelenetet ábrázolja, amikor 1488-ban Hunyady Mátyás király követségét a moszkvai Kreml tróntermében III. Vasziljevics Iván orosz nagy fejedelem teljes állami pompával fogadja. A nagyfejedelem Mátyástól pénzverőket, ágyu- és tüzmestereket, épitészeket, hadi mérnököket és különösen arany- és ezüstműves ötvösöket kért. A küldöttség vezetője János diák volt. *Szendrei* még egy eredeti török kézirati kodexet is bemutatott, melynek képei között ott van a szerencsétlen véget ért II. Lajos király, ugyanazon vértezetben, mely a bécsi udvari muzeumban máig is meg van.

Az Akadémia idei nagygyülése (a 65-ik) május 9-ikén kezdődik és a 14-iki ünnepélyes közüléssel ér véget. Ennek tárgyai: *Kautz* Gyula másodelnök megnyitó beszéde. *Heinrich* Gusztáv főtitkár jelentése az Akadémia 1904. évi működéséről és *Vécsey* Tamás emlékbeszéde Tisza Kálmán tiszteleti és igazgatósági tagról.

Közgyűlések. Április 2-kán tartotta közgyűlését az *Országos Magyar Képzőművészeti Társulat*, és az *Iparművészeti Társulat* nagy érdeklődés mellett.

A Képzőművészeti Társulat közgyülése zajos lefolyású volt. A gyülésen báró *Forster* Gyula alelnök foglalta el az elnöki helyet, *Ambrozovics* Dezső titkár adta elő a jelenteni valókat. *Kriesch* Aladár festőművész Lotz Károlyról olvasott föl meleghangú emlékbeszédet. A gyűlés az évi jelentéseknél vált hangossá. A kifogásokra *Benkő* Kálmán társulati igazgató válaszolt. Majd *Both* Menyhért és társai indítványára került sor, a melyben azt kivánják, hogy a Társulat választmányát válaszszák külön a műbiráló bizottságtól, a zsüritől. Az indítványozó elitélte, hogy a választmány tagjainak képei nem kerültek birálat alá. A közgyűlés utasította a választmányt, hogy a független zsüri szervezetét illeszsze be az átalakítandó alapszabályokba és szakaszait még a nyár előtt tartandó rendkívüli közgyűlésen mutassa be. — Ezek után a választások következtek. Alelnöknek *Hauszmann* Alajos műépitészt választották.

Az Iparművészeti Társulat közgyűlésén *Szalay* Imre miniszteri tanácsos elnökölt, s *Györgyi* Kálmán főtitkár mutatta be az évi jelentést. A társulat az idén a fővárosi kiállításokon kívül Eperjesen, Sopronban és Miskolczon rendezett nagysikerű kiállítást, s legközelebb Aradon, Kolozsváron és Kaposváron fog kiállítani. A társulatnak most 1893 tagja van. A költségelőirányzatban 88,000 korona kiadással szemben 92,495 korona bevétel szerepel. A közgyűlés ezután ujra alakította a választmányt.

Az Otthon irók és hirlapirók körének április 2-iki közgyűlésén *Rákosi* Jenő elnök beszédében visszatekintett az egyesület tizenöt év alatti szép sikereire és hangoztatta az összetartás szükségességét. Az évi jelentés után dr. *Farkasházy* Zsigmond sürgette az ujságiró kamara fölállítását, *Mezőfi* Vilmos fölvetette egy hirlapiró segélyző-alap létesítésének eszméjét. Ezeket az ügyeket a testületi bizottsághoz utasították. A közgyűlést a választások fejezték be; a választmányt egészítették ki, s a tagok az elnököt éltetve oszlottak szét.

MI UJSÁG?

A király április 6-ikán délután elutazott Budapestről Bécsbe. Ő Felsége márczius 19-én este jött Budapestre, s ez idő alatt a politikai válságból származott naponkinti kihallgatások annyira elfoglalták, hogy a királyi palotát el sem hagyta.

A képviselőház április 4-ikén ismét összeült. A már harmadik havába jutott válság mozdulatlanságában érthető érdeklődés kiséri az üléseket, a folyosókon is nyugtalan a hangulat; a karzatok hallgatósága nagy várakozásokkal foglal helyet. *Justh* Gyula elnök az április 5-iki ülésben megemlékezett a mult országgyűlés utolsó napjaiban elhunyt képviselőkről, a kiknek halálát az obstrukcziós zavarokban a Ház elnöki helyéről már nem lehetett bejelenteni. Különösen meleg érzéssel hangoztatta azt a veszteséget, mely közéletünket Beöthy Ákosnak december első napján történt halálával érte. A Ház jegyzőkönyvbe igtatta Beöthy Ákos,

Vastagh György festménye az Eggenberger-féle könyvkereskedés képkiállitásán.

LESIPUSKÁS.

Neményi Ambrus és Luppa Péter képviselők elhunyta feletti részvétét. Ezután *Kossuth* Ferencz indítványt tett, hogy a november 18-iki esti ülésben a házszabályok módosítására hozott határozatot a Ház semmisítse meg, s a jegyzőkönyvből és naplóból törölje. Kossuth még egy második indítványt is terjesztett be, mely szerint a képviselőház intézzen feliratot a királyhoz a mostani parlamenti helyzetről. Mind a két indítvány tárgyalását a következő ülésekre tűzték ki. A mi a *válságot* illeti, ez — a hirlapirodalomban újabban használt kifejezés szerint — «holt pontra jutott». A megoldásról még bizonytalan hirek is alig kerülnek forgalomba, mindössze az a legújabb hir merült fel, hogy gróf *Tisza* István megkapja a királytól fölmentését, mert sürgeti, a többi miniszter pedig megmarad, hogy ideiglenesen intézze a teendőket.

A herczegprimás aranymiséje. Ez év május 26-ikán lesz ötven esztendeje, hogy áldozópappá szentelték *Vaszary* Kolos biboros herczegprimást. A nevezetes évforduló megünneplésére lelkesedéssel készülnek az országban mindenfelé, *Boltizár* József püspök, érseki vikárius pedig körlevelet adott ki, a melyben megemlékezik a herczegprimás ötvenéves pályafutásáról s fölhivja az egyházmegyét az ünneplésre.

A Kossuth-szoborra és a Szabadság szobrára hirdetett új pályázat határideje márczius utolsó napján járt le. Mivel még nincs eldöntve, hogy Kossuth szobrát az országház elé állítják-e, vagy pedig a Szabadság-térre a szabadság-szoborral együtt, csak *eszmei* pályázatot hirdettek, a művészre bizván, hogy hova képzeli a szobrokat. Ezek a pályaművek a városligeti nagy iparcsarnokban vannak elhelyezve s a birálók itéletének kimondása után nézheti meg a közönség. A Szabadságharcz-szoborra tizennyolcz, a Kossuth-szoborra tizenkét minta érkezett be.

Az Országos Képtár a Szépművészeti Múzeumban. Az Akadémia palotájában levő Országos Képtár májusban kezdi meg költözését új otthonába, a városligeti Szépművészeti Múzeum palotájába. A képtárt a közönség az Akadémia palotájában husvét másodnapjáig látogathatja. A képtárt a múzeumban valószinűen a jövő tavaszszal nyitják meg a közönség számára. A képtár jelenlegi helyiségeibe a Történelmi Arczképcsarnok és a Magyar Nemzeti Múzeum növénytani gyűjteménye kerül.

Doktorrá avatás királyi kitüntetéssel. A budapesti egyetemen április 4-ikén ismét a király kitüntetésével avattak föl két kitünő sikerrel végzett doktorjelöltet: *Lakatos* Gézát, ki a jog- és államtudományokat és *Királyfi* Gézát, ki az orvostudományokat végezte. A király képviseletében *Zsilinszky* Mihály közoktatási államtitkár jelent meg.

Az ünnepélyre az egyetem nagy aulája egészen megtelt díszes közönséggel, tanárokkal, a kitüntetettek rokonságával, egyetemi ifjakkal. *Szentmiklóssi* Márton jogkari és *Genersich* Antal orvoskari dékán adják elő a doktorrá avatás előzményeit, dicsérve az ifjak komoly törekvéseit. A jelöltek fölolvasták doktori értekezésüket, majd pedig a király képviselője *Zsilinszky* Mihály államtitkár elé járultak, a ki hozzájuk intézett beszédében a tudományt dicsőitvén, intette a két jelöltet, hogy mindenkor az igazi haladás hivei legyenek. Beszéde után átnyujtotta nekik a drágaköves gyürüket. A jelöltek közül *Lakatos* Géza mondott köszönetet, mire *Demkó* György rektor néhány lelkes szóval berekesztette az ünnepet. A sub auspiciis regis fölavatott doktorok közül *Lakatos* Géza 1879-ben Rahón született, hol atyja népiskolai kántortanító volt s a magyarosítás terén érdemeket szerzett. Középiskoláit a szatmári kir. kath. főgimnáziumban végezte. A budapesti egyetemen elnyerte a 600 koronás állami verseny-ösztöndíjat. Ő az első, a ki kettős: jog- és államtudományi doktorátussal avattatott fel «sub auspiciis regis». *Királyfi* Géza, dr. Királyfi Ármin fővárosi orvos fia, Budapesten született 1880-ban; középiskoláit az V. kerületi főgimnáziumban végezte, az orvostudományokat pedig a budapesti s berlini egyetemen. Mint egyetemi hallgató elnyerte egy fiziologiai munkával a Korányi-féle pályadíjat. Jelenleg dr. Pertik Ottó tanár kórboncztani intézetének asszisztense.

Magyar főudvarnagyi hivatal. A budai királyi palotában, a gödöllői és visegrádi koronauradalmakban előforduló udvartartási ügyek könnyebb elintézésére Budapesten is főudvarnagyi hiratalt szerveztek. A hivatalos lap szerint a király pesti *Szegedy-Maszák* Aladár dr. udvari titkárt kormánytanácsossá és a magyar főudvarnagyi hivatal vezetőjévé nevezte ki.

A budapesti Uránia-Szinház Belgrádban. Az Uránia-Szinháznak Szerbiát ismertető darabját Belgrádban is adják most. Bemutató előadásra, április első napjára leutazott a szerb fővárosba az Uránia-társulat elnöke *Molnár* Viktor miniszteri tanácsos, *Szana* Tamás igazgató és *Strausz* Adolf keleti akadémiai tanár, a darab szerzője. A vendégeket szivesen fogadták Belgrádban, s az előadásokat is nagy tetszéssel nézték. *Péter* király kihallgatáson fogadta a magyarokat s ez alkalommal nagy melegséggel emlékezett meg azokról az emigráns magyarokról, a kikkel a 60-as években a külföldön megismerkedett különösen a boldogult Irányi Dánielről, a ki egykor nevelője volt Párisban és Türr tábornokról. A Uránia pompás új képei és a részben átdolgozott szöveg zajos tapsokra ragadták a bemutató előadáson az előkelő közönséget, melyben az udvartól kezdve a szerb főváros minden társadalmi osztálya képviselve volt. Jó hatást keltettek a műnek a szerb-magyar barátságra és a közös történeti emlékekre vonatkozó részei.

A műbarátok köre által rendezett interieur-kiállítás április 5-ikén nyílt meg, mely egy teljes, modern izlés szerint készült, előkelő úri lakást akar feltüntetni. Az egyes szobákat *Wiegand* Ede, *Kriesch* Aladár, *Undi S.* Mariska tervezték s több művész működött közre az interieur diszítésében, képekkel, szoborművekkel. A kiállítás május elsejéig lesz nyitva.

Alkoholizmus-ellenes nemzetközi kongresszus Budapesten. Az 1903. év tavaszán Brémában tartott nemzetközi alkoholizmus-ellenes kongresszus elhatározta, hogy 1905-ben tizedik nemzetközi kongresszusát Budapesten tartja, szeptember 11—16-án. A kongresszus czélja, hogy az alkoholizmus betegsége ellen öntudatos társadalmi küzdelmet szervezzen, s az alsó osztályok nyomorára hivatkozván, a társadalom és a hatóságok figyelmét fölhivja, hogy állja útját a nyomorúságtól, a hajléktalanságtól és családi viszályok elől az éjjeli és nappali ingóványok felé özönlőknek. Korcsmát, pálinkamérést minél többet zárjon be. A kongresszus részvételi díja öt korona s bejelentéseket Kovács Gyula dr., kir. tanácsos, a Kereskedelmi Múzeum igazgatója fogad el.

Fonciére, Pesti biztositó-intézet. A Fonciére Pesti biztositó-intézet *f. évi április 12-én fogja* ez évi rendes közgyülését megtartani. A zárszámadásokból, melyeket ez az intézet az 1904-ik üzletévre vonatkozólag nyilvánosságra hozott, a következő lényegesebb számadatokat vesszük át: A mult évi dijbevétel a törlések levonása után az elemi és balesetbiztositási ágazatokban 8.566,364 kor. 70 fillért és az életbiztositási ágazatban 3.138,452 kor. 13 fillért, összesen tehát 11.704,816 kor. 83 fillért tett ki, mig a későbbi években esedékes tűz- és balesetágazatbeli dijkötelezvények és dijváltók összege 22.685,749 kor. 30 fillérre rugott. Az *életbiztositási összállomány* az elmult üzleti évben 74.224,208 korona 90 fillér tőke és 22,274 korona 64 fillér járadék összegre emelkedett. A nyereség-tartalékalap ujabbi javadalmaztatása után 215,079 korona 81 fillérre szaporodott, mig értékpapir árfolyamkülönbözeti alap 169,203 korona 61 fillért tesz ki. A *tartalékok és dijáthozatok* 23.382,983 korona 79 fillér tőkét képviselnek. Az intézet összes tartalékai, tekintetbe véve az ujabb javadalmazást, 1.346,179 koronával szaporodtak. Az intézet tőkéi, a képviselőségeknél levő készpénzállomány, a folyó számla-követelések és a képviselőségek és feleknél künnlevő egyenlegek belevonása nélkül, a következőkép vannak elhelyezve: pénztári készpénzállomány az intézet központi székhelyén 225.291 kor. 02 fill., hitelintézeteknél és takarékpénztáraknál levő követelésekben 2.373,330 kor. 18 fill. Az intézet budapesti és bécsi tehermentes házaiban 3.128,138 kor. 25 fill., állampapirokban, vasuti részvények és elsőbbségi kötvényekben, valamint óvadékképes záloglevelekben 12.411,197

PÁSZTORNŐ A VELEBITEN.

OSZLOPOK A ZÁRAI S. MARIA-TEMPLOMNAK KÁLMÁN KIRÁLYUNK KÖLTSÉGÉN ÉPÜLT TORNYÁBAN.

munk egyik közleményébe néhány érdekes részletet vettünk át. A két kötetes életrajz már terjedelemben is, mely több mint ezerszáz lap, kiválik az efféle újabb művek közt, nem különben kiállítása díszére nézve is. A szöveget 39 kép, kézirati hasonmás, stb. élénkíti. A két kötet a Légrády-testvérek nyomdájában jelent meg szép kiállításban s ára 30 korona.

A «Budapesti Szemle» áprilisi száma részben az előző számokban megkezdett nagyobb terjedelmű közleményeket folytatja, részben pedig új, általános érdekű czikkeket közöl. Első helyén *Viszota* Gyula, ki már több érdekes tanulmányt irt Széchenyiről, a nagy hazafi «Stádium» című nevezetes munkája megjelenésének és eltiltásának történetét mondja el. Ez után *Haraszti* Gyula befejezi «Tanulságok az irodalomtörténetirás köréből» című tanulmányát s ugyancsak e számban fejeződik be *Szinnyei* Ferencz Arany humoráról szóló czikksorozata, mely ezuttal nagy költőnk elbeszélő költeményeiben nyilvánuló humorát fejtegeti. *Patapenko* orosz iró regénye: «A maga emberségéből» *Ambrozovics* Dezső fordításában s *Szávay* Gyula «A gránit» című költeménye adják a füzet szépirodalmi közleményeit. *Angyal* Dávid Deák Ferencz legújabb életrajzát, Ferenczi Zoltán háromkötetes munkáját ismerteti, *Balogh* Jenő pedig polemikus czikket közöl «A jogtörténet tanításának kérdéséhez» czímmel. Az «Értesítő» rovat könyvismertetései közt birálatokat találunk Makai Emil verseinek gyűjteményéről, Králik Lajos jogi dolgozatairól, Anatole France legújabb könyvéről s egy német műtörténetről. A «Budapesti Szemle» *Gyulai* Pál szerkesztésében s a Franklin-Társulat kiadásában minden hó elsején jelen meg; előfizetési ára fél évre 12 korona, egyes szám ára 2 korona.

Szilágy vármegye monografiája; irta *Petri* Mór. Most hagyta el e nagyszabásu monografia utolsó, hatodik kötete a sajtót. A munka szerzője, Petri Mór, több mint egy évtizedig kutatott a levéltárakban s dolgozott művén.

Az első kötetben a hajdani Közép-Szolnok és Kraszna vármegyék és Szilágy megye általános története foglaltatik huszonöt fejezetben, melyek nagyrésze az ország történetét is közelebbről érdekli. A második kötet a várakról, a vármegye gazdasági és hadi történetéről szól, sok eddig ismeretlen adatot hozva felszinre s megkezdi a községek történetének tárgyalását a vármegye székhelyének, Zilahnak történetével, mely maga is önálló kisebb monografia. A 3. és 4-ik kötet a helységek, az 5. és 6-ik pedig a családok részletes történetét tartalmazza, még pedig 523 helységnek és 2592 családnak történetét. Külön méltatja a 6-ik kötet Fadrusz Jánosnak Zilahon levő két művét: báró Wesselényi Miklós szobrát és Tuhutum vezér emlékszobrát. A kötetekben összesen több mint kétszáz szövegbe nyomott kép és 10 külön műmelléklet van. A külön mellékletek közt: Báthori István, lengyel király adománylevele Wesselényi Ferencz részére Hadad váráról 1584. Kemény János fejedelemnek egy 1661-iki levele, Közép-Szolnok és Kraszna vármegyék térképe a Hunyadiak korában, a szöveg közé nyomott képek közt: a Rákóczi-hegy Zsibón, Kraszna vármegye pallosa, a Wesselényiek sirboltja, a kusalyi kolostor alapító levele V. Orbán pápától, a szeődemeteri ev. ref. egyház anyakönyvi lapja Kölcsey születéséről, várromok, szobrok, aláirások, czímerek, stb. Egyike e munka az eddig megjelent vármegyei monografiák közt nemcsak a legterjedelmesebbeknek, hanem a legbehatóbb kutatáson alapulóknak s ritka gazdag adatkészlete történetirói érzékkel van feldolgozva. Ára az egész munkának 48 korona. Megrendelhető a Franklin-Társulatnál (Budapesten, IV. Egyetem-utcza 4. sz.), valamint Zilahon, Seres Samu könyvkereskedésében.

Ünnepi dolgozatok a társadalomtudományok köréből. A budapesti kir. magy. tudomány-egyetem nemzetgazdasági és statisztikai seminariumának 25 éves fennállása emlékére irták s *Földes* Béla tanárnak ajánlják e magvas dolgozatokat tartalmazó munkát a seminarium egykori tagjai, névszerint *Fellner* Frigyes, ki a jelzálogtehermentesítés kérdéséhez szól hozzá; *Hegedüs* Loránt, ki a községi adók áthárításáról elméleti szempontból értekezik; *Kenéz* Béla népünk szaporodásáról, *Márki* Hugó Le Play módszeréről; *Navratil* Ákos a gazdasági élet és jogirendről, *Somogyi* Manó pedig a hazai vándoripar- és vándorkereskedésről irnak. A diszesen kiállított könyv ára 6 korona.

Jakab Ödön «Falu» czimű elbeszélés-kötete, melyben a jeles iró 11 elbeszélése van összegyűjtve, most második kiadásban kerül a könyvpiaczra. A *Kimnach* László rajzaival diszített, csinos kiállitású kötet a benne foglalt elbeszélések derüs hangulatával, magyaros előadásával bizonyára ezután is szives fogadtatásra talál a közönség körében. Kiadta a Lampel-Wodianer-részvénytársaság, ára 4 korona.

A «Magyar Könyvtár»-ból, melyet dr. *Radó* Antal szerkesztésében a Lampel-Wodianer-részvénytársaság ad ki, három új füzet jelent meg. Az egyik a magyar történet egyik sokat emlegetett, de kevéssé ismert forrásmunkájából, *Bonfinius*-nak Mátyás király életéről s tetteiről szóló följegyzéseiből vett szemelvényeket tartalmaz dr. *Császár* Mihály összeállításában. A másikban *Szomaházy* Istvánnak hét elbeszélése van «Kemény doktor karriérje s egyéb történetek» czim alatt, a harmadik pedig két franczia iró, *Pierre Louys* és *Marcel Prévost* összesen öt elbeszélését adja *Gábor* Andor fordításában. Mindegyik füzet ára 30 fillér.

Lakatos Géza.

Királyfi Géza.

A BUDAPESTI TUDOMÁNYEGYETEMEN «SUB AUSPICIIS REGIS» DOKTORRÁ AVATOTTAK.

Az «Egyetemes Regénytár» czimű vállalatban, melyet a Singer és Wolfner czég ad ki, két új kötet jelent meg: *Szikra*, a jeles irónő «Fölfelé züllők» czimű regénye s *Gorkij* Maximtól «Három elbeszélés» *Ambrozovics* Dezső fordításában. Az előbbi kettős kötet, ára 2 korona, az utóbbinak ára egy korona.

«Magyar Irók élete és munkái.» *Szinnyei* Józsefnek az Akadémia megbizásából összeállított ily czimű nagy életrajzi munkájából most jelent meg a 90-ik füzet, mely a tizedik kötet nyolczadik füzete s betürendben a Philippi és Podhraczky nevek közé eső irók neveit adja. Ezzel a füzettel együtt a nagy terjedelmű munka most már 18,995 iró életrajzát tartalmazza, jelentőségükhöz mért részletességgel. A legközelebbi, 91-ik füzet április végén fog megjelenni. Egy-egy füzet ára egy korona; kiadja Hornyánszky Viktor.

A Magyar Nemzeti Muzeumnak néprajzi osztályának Értesítője. I. füzet. Szerkeszti dr. *Semayer* Vilibald. Eddig az «Ethnográphia» mellékleteként jelent meg ez az Értesítő, mostantól fogva azonban mint különálló folyóirat fog évenkint négyszer, február, április, szeptember és november hónapokban megjelenni; előfizetési ára 4 korona, míg az egyes füzetek 2—2 koronáért szerezhetők meg. A Magyar Néprajzi Társaság tagjai a tagsági díj fejében kapják. Az első füzet tartalma gazdag és változatos, képekkel illusztrálva.

A «Fővárosi szinházak műsora» czimű vállalatban, melyet a Lampel-Wodianer-részvénytársaság ad ki, legújabban megjelentek: *Prém* József «Helikoni ünnep» czimű három felvonásos vígjátéka s «Az arany patkó», *Kadelburg* Gusztáv vígjátéka, melyet németből *Timár* Szaniszló fordított. Az előbbinek ára 30 fillér, az utóbbié 60 fillér.

Nemzeti Szinház. *Pakots* József hirlapiró, a kinek neve alatt több kisebb vers és pózai munka jelent meg, szintén szóhoz jutott a Nemzeti Szinházban. Azonban, themája, — a mely mintha napilapok törvényszéki rovatából lenne véve, — nem érett még meg a szinpadra. A szerző «erkölcsrajz»-nak nevezi darabját és a «*Tévelygő lelkek*» czímet adta neki. Egy sötétlelkű gazemberről van szó t. i. a drámában, a ki lelövi szeretőjének a férjét. A gyilkosság gyanuja egy ideig merőben gyermekes okokból a meggyilkolt földesúr ispánjára hárul. Csakhamar azonban megérzi az özvegygyé lett bűnös asszony, hogy kedvese ölte meg az urát. Most már undorral fordul el tőle, majd magát jelenti föl a vizsgálóbirónak gyilkosként. Mikor a törvényszolgák el akarják hurczolni, akkor Máthé Miklós végre mégis jónak látja megvallani, hogy nem az assszony, nem is az ispán, hanem ő követte el a tettet; ugyanekkor a szerző is jónak látja, hogy befejezze drámai művét. Nyilván való, hogy a míg a darab szomorú hőse a törvényszék előtt semmi enyhítő körülményt sem fog találni, addig a szerzőt nagyban menti ifju kora, szinpadi járatlansága, legfőként pedig a «*Tévelygő lelkek*» elismerésre méltó rövidsége. A darabban *Márkus* Emilia, *Ligeti* Juliska, *Rózsahegyi*, *Gabányi*, *Horváth* Z. és *Keczery* Irén játszottak. A főszereplőt, a gyilkost *Pethes* Imre adta.

Mihályfi Károly, a Nemzeti Szinház érdemes drámai művésze 1879-ben lépett föl először a Nemzeti Szinházban Banville «*Gringoire*» című kis dramolettjében s 1880 április havától szerződtették. A huszonötéves évfordulót a pályatársak szives üdvözlete mellett azzal is megülte a szinház, hogy a kis régi darabot ujra előadták és Mihályfit melegen köszöntötte a közönség is. A darab végén alig akart véget érni a kihivás. A «Gringoire» után *Pakots* József a «Tévelygő lelkek» című szinművét adták másodszor. A szerzőt az első és második felvonás után is többször a függöny elé szólította a közönség.

A Király-Szinházban április első napján «*János vitéz*» 150-ik előadását ünnepelték. November 18-ika óta szakadatlanul játszszák a Petőfi költői elbeszélése után készült daljátékot. A jubiláris előadás napján a szinház tagjai megkoszorúzták Petőfi szobrát,

Az Eggenberger-Szalonból
Id. Vastagh György: Cigányfiú

hallgatagon kullogtunk az őszi tájon, amely hasonlított egy mesebeli tájhoz, ahonnan a mesék alakjai kipusztultak.

A folyóparti töltés kanyarodott a távolban és a füzesek, törpe fák alatt ismét föltünt az amazon alakja. Sándori láthatólag összerezzent és halkan fölkiáltott:

— Most jön vissza a Máriától és már megkapta a levelet. Talán már el is olvasta . . .

A lovasnő csöndesen ügetett a töltés tetején, de egyszerre, — tán mert bennünket észrevett, — vakmerő ugratással leszállott a töltésről, hogy nemes barátom ijedten fölkiáltott. Aztán a lovasnő nekivágott a néma mezőknek és elnyargalt.

Sándori elszontyolodva mormogta:

— Most igazán nem tudom mi lesz? Haragszik-e, vagy nem-e? Mert itt igen nagy baj van, pajtás, olyan igen nagy baj, hogy kénytelen vagyok magamon könnyíteni és beszélni róla. Pedig a beszéd a halálom.

Tudnod kell, hogy van itt a füzesekben egy csodatévő Mária-kép, amely már nagyon sokban megsegítette a környék lakosságát. Főként a leányokat, amint természetes. A Boldogságos a leányok pátrónusa, de Rácsky Klára eddig sohasem kereste föl a füzesbeli képet. Nem régen azonban észrevettem, — az ember nem vak, — hogy sokat lovagol a füzes körül. No gondoltam, nyomára járok ennek a dolognak.

Szokásban van, hogy kis cédulákra írják föl a leányok, asszonyok kívánságaikat, amelyeket az öreg füzfa üregébe dobnak, amelyen a Boldogságos képe van. Aki nem tud írni, fölkeresi Sivót, a töltés őrét. Az megtanulta az írást a katonaságnál.

Sok a kívánság, kell tehát cédulára írni, mert a Boldogságos még elfelejthetné.

Megyek tehát a multkor és nézelődöm, hogy mit is keres Rácsky kisasszony a füzesben. A Mária-kép körül ügyelegve, egyszer csak észreveszek egy finom boritékba zárt levelet, amely a cédulák összegyüjtésére szánt üregből kandikál elő. Kihúzom és elolvasom, bár nem nekem volt címezve, hanem a Boldogságosnak, a mennyországban. De hát én az írásról megismertem, hogy kitől származik az a levél . . . Tehát elolvastam. Bizonyos R. C. írja benne, hogy gondoljon rá a Boldogságos nagy elhagyottságában. Bár tudja, hogy az ő ideje már elmúlt és vele már a Boldogságos sem tehet csodát, de annyit kieszközölhetne, hogy S. kapitány a nyugállományban barátságosabb és udvariasabb legyen a jövőben, mint eddig volt.

Pajtás, kiókumláltam, hogy S. (kapitány a nyugállományban) csupán én lehetek, mert más kapitány messze földön sincs. Szokásom szerint hallgattam és gondolkoztam. Gondolkoztam sokáig és figyeltem Rácsky kisasszonyt, aki naponkint ellovagolt a füzesbe. És mondom, gondolkoztam. Tegnapig gondolkoztam. Tegnap aztán a következő levelet rejtettem el a csodatévő kép mögött egy nagy borítékban, amelyen a negyedik ezred bélyegzője volt s egy szolgálati ügyből kifolyólag került hozzám:

„S. ny. kptny udvarias és barátságos lesz ezután, ha t. Címed táncolni megtanulni hajlandó tőle."

Csupán ennyit írtam . . . Nem tudom, hogy eltaláltam a stílust, nem tudom, hogy nem vétettem-e a Boldogságos ellen, midőn nevében levelet hamisítottam, semmit sem tudok, pajtás, de ezt a pár sort meg kellett írni, mint valami költőnek, akit egy vers kínoz.

Most már tudsz mindent. Most már tudod, hogy attól függ minden, hogy hajlandó-e tőlem a Rácsky kisasszony táncolni megtanulni? Most már várni kell a fejleményeket.

. . . Ezt elmondván, nemes barátom nagyon elpirosodott és ismét nagy figyelemmel meresztette szemét a folyóra, bár azon a szokásos habfodrozáson kívül egyéb látnivaló nem volt.

*

Néhány hónap mulva aztán azon a környéken vitt keresztül az utam, midőn is hallottam, hogy a Rácsky kisasszony hajlandó volt táncolni megtanulni. És ma már boldog pár S. (kapitány a nyugállományban) és R. C.

Alkony után

Ki bánja és ki veszi észre,
Hogy itt-ott megszünt szívverése
Egy nékünk drága, hű alaknak?

Hogy elsötétült tán egy ablak,
S már estenden nem gyúl ki fénye,
Nem ragyog éltünk éjjelébe?

Mások mellettünk vígan járnak,
Vagy ki-ki saját bánatának
Sötétségébe belemélyed, — — —

Mellettünk, de nem velünk téved,
A rémes életürben melynek
Minden léptén holtak hevernek.

Czóbel Minka

Uj Idők 1909. XV. 8 sz.

Védelem az aszfaltbetyárok ellen

Mühlbeck Károly rajza

járó teendők, a falusi élet egyszerűsége és a sok munka, sok pihenés, (amely szinte kétfelé osztja az esztendőt,) még a lenge Grétékből is helyre teremtéseket nevel. A sápkóros lányokból gömbölyü menyecskék lesznek és a zárdában nevelt kisasszonyok hazakerülve a falujukba néhány hónap leteltével sajátkezüleg fenyítik meg a goromba béreslegényt.

A lovasnő szinte típusa volt a gazdálkodó-nőnek. A hatalmas, csontos szürkén olyan nyugodtan ült, mint egy huszár, alig fogta a szárat, de a vastag lovaglóvessző a kutyabőr keztyűbe bujtatott kézben bátran fegyvernek is beillett volna. Rövidke csizmájára csillagos lovassági sarkantyu volt verve és rövid zsemlyeszínü bőrkabátjából egy pisztoly agya duzzadt kifelé. Fehér fátyol volt a kalapjára kötve és nagy barna szeme olyan pillantással mért végig engem, aki az útból félreálltam, mint amilyen pillantással a földesurak a jószágot szokták megbirálni a vásárokon.

— Szervusz, kapitány! — ismételte foghegyről vetve a szót.

Nemes barátom megfordult és elvörösödve emelte meg kis vadászkalapját.

— Régen láttalak, kapitány! . . . A céllövő puskád még nálam van. No majd hazaküldöm . . .

S feleletet sem várva, vékonyán nyomta paripáját, amely galopba ugorva, csakhamar eltünt lovasnőjével az út kanyarulatánál.

Sándori még pulykavörös volt és mint általában mindig, most is dühös gúnnyal kezdte:

— Szeretem ezeket a „fölvilágosodott", modern hölgyecskéket! Valóban nagyon szeretem őket, amikor feminizmussal, szociálizmussal, nihilizmussal traktálják az embert, ahelyett, hogy valami jóféle vacsorát főznének a konyhájukon. Az én kedves korszakomban, — ahova egyszerre vissza szeretném tenni az egész világot, — a középkorban, sokkal jámborabb istentagadó cretnekeket égettek el, mint ezek a modern hölgyecskék. Nem hisznek ezek se az Istenben, se a vallásban. Hej, ha én egyszer úgy kedvemre megmondanám nekik a véleményemet! De, mondom, nem szeretem a sok beszédet.

Kérdőleg néztem Sándorira, aki fejcsóválva függesztette a tekintetét abba az irányba, amerre az amazon elvágtatott, majd mélységes meggyőződéssel fölkiáltott:

— A derék misszionáriusokat nem az emberevő vadak közé kellene küldeni, hanem ide Európába, a „modern" hölgyek közé, mert itt nagyobb szükség volna a térítés munkájára.

Igy szólt és elhallgatott és én nem kérdeztem semmit, mert tudtam, hogy nemes barátom nem szereti a sok beszédet. Midőn néhány másodpercig hallgatagon ballagtunk az őszi délutánban, hol a távoli erdők és rétek mintegy vászonra festve látszottak lenni, Sándori lecsillapodott és igy szólalt meg:

— Különben a Rácsky kisasszony nem is olyan rossz, mint talán hinnéd, csak a nevelése volt elhibázva. Rácsky, aki hajdanában itt a szomszéd faluban lakott, semmi egyéb nem volt, mint egy becsületes vén katona. Egy derék öreg katona, amilyenek a Napoleon gránátosai lehettek, akik az oroszországi mars után is rajongtak császárjukért. Ilyen volt Rácsky őrnagy, egykori barátom, aki hétszámra nem szólt, mert már nyugalomban volt és szolgálati teendője nem lévén, nem tartotta érdemesnek a beszédet a civil-életben. Mondom, egy öreg katona és semmi más. A világért sem okolom őt Kláráért. Furcsa is volna, ha egy Kolowrath-dragonyosbeli törzstiszttől a penzióban azt követelnék, hogy értsen a leánynevelséhez! Mindössze lovagolni, vívni, célbalőni, úszni és birkózni tanította meg Klárát, a többi az jött magától. Azaz, a könyvekből jött a többi. Azok az átkozott könyvek! Mindig mondtam Rácskynak, amikor a hosszu téli estéken hallgatva üldögéltünk házában vagy az én kunyhócskámban: „égesd el a könyveket, bajtárs, a könyveket égesd el, mert Klára éjjelnappal azokat bujja!" De Rácsky nem hallgatott rám és szentimentálisan védte fiatal hugát: „Ugyan kérlek, még ezt a kis szórakozást is elvegyem tőle! Hiszen, ha legalább táncolni tanítottam volna meg, majd minden másképpen volna. De a porosz golyó miatt nem tudok táncolni és igy Klára sem tud. Ez a legnagyobb szerencsétlenség."

Sokszor üldögéltünk igy elgondolkozva a hosszu estéken és az őrnagy sem szólt, én sem. Mig végre hosszas megbeszélések után elhatároztuk, hogy a táncra majd én fogom megtanitani Klárát. Valamikor ugyanis a főhercegasszonnyal én táncoltam a bálon az udvarnál és Rácsky valóban rossz néven vehette volna tőlem, ha kis hugát, akit kora árvasága óta nevelt, nem tanitom meg a szükséges táncra. Sokáig nem beszéltünk ezután megint és én otthon, titokban néhány próbát tettem. Rácsky tudott fuvolázni és titokban megtanult néhány valcert a fuvolán. Minden készen volt már a táncleckék elkezdéséhez, csupán Klárával kellett még megbeszélni a dolgot.

Miután mindketten kevés szavu emberek voltunk, ez a megbeszélés sokáig húzódott. Végre egyszer, karácsonykor, mégis csak előállottunk tervünkkel. Félig én mondtam el az ügyet, félig az őrnagy.

S mi történt ekkor?

Klára elnevette magát és nevetett sokáig. Végül kijelentette, hogy vénleány korában nem tanul már táncot, mert az a bakfiseknek való!

Elámultunk erre és még az őrnagy sem tudott sokáig megszólalni, pedig ő valamelyest jobban értett a locsogáshoz, tere-feréhez, mint én.

Az őrnagy aztán nemsokára meg is halt. Nem éppen ezért. De magamban néha úgy gondolom, hogy ha a táncleckéket idejében elkezdjük, az őrnagy okvetlen bevárta volna a tanítás befejezését. Rácsky kisasszony egyedül maradt és azóta még rosszabb lett az állapot. Öreg koromban kell hébe-korba ujságokat, könyveket elővennem, hogy megérthessem a Klára beszélgetéseit a feminizmusról, nihilizmusról, meg mit tudom én még mi mindenről. Pajtás, jegyezd meg, hogy a középkorban a nők nem tudtak olvasni és azért volt jó a középkor.

. . . Ekkor szünetet tartott nemes barátom és újra

jövedelmet hoz Franczia- és Olaszországban, — az italadót, akkor aztán mondhatjuk, hogy *iszunk a hazáért.*» (Élénk derültség.)

De csipkelődéseinek leggyakoribb tárgya az akkoriban egyesült ellenzék név alatt szervezkedett párt s ennek nagy tekintélyű vezérei, Apponyi és Szilágyi voltak. *Szilágyiról* mondotta volt egy alkalommal, hogy: «tisztelt barátomnak mindig nagyon bámultam az emlékező tehetségét, még jobban bámulom a *feledő tehetségét*». Ugyancsak Szilágyinak volt szánva az a finom vágás is, melyben játszi fordulattal vont párhuzamot kettőjök közt a bosnyák vitában. «Ön is zsurnaliszta volt, — ugymond, — én is (az abszolutizmus alatt). Tudjuk jól, minő küzdelem folyt le. *Kettőnk közül az egyiket be is zárta az akkori kormány e küzdelemért.*» (Derültség), stb. Máskor meg Szilágyiról úgy emlékezett meg (1881 október 18.), mint a ki «a szónoklatban valóságos Paganini, a ki a válaszfelirat egyetlen hurján mindenféle variáczióit a pártpolitikának, a magas és alacsony politikának végig tudja játszani» s szelid humorral céloz arra, hogy maga is helyesli, «hogy a magasabb pathos, a nemesebb declamatio, ha már minden szinpadról leszorult, legyen megtartva itt, a magyar parlamentben.» Ezt a megjegyzését vették leginkább zokon politikai ellenfelei s Jókainak a másnapi ülésen mentegetőznie kellett, hogy nem volt szándéka leszállítani a magas rhetorika tekintélyét.

Egy más alkalommal Szilágyira alkalmazta azt a Talleyrandról szóló adomát, a mit egy külföldi diplomata mondott volt annak egy hozzá intézett leveléről: «Uram, én egy fél óráig törtem rajta a fejemet, mi van abban a levélben, nem tudtam megérteni.» A mire Talleyrand azt felelte: «Uram, én egész nap törtem a fejemet, hogy úgy irjam, hogy ön azt meg ne értse». — «Már most én, — fejezte be Jókai, — a ki nem vagyok valami különös felfogási tehetséggel megáldva, hogyan tudjam megérteni azt, a min t. képviselőtársam, Szilágyi Dezső egy hétig törte a fejét, hogy azt senki meg ne érthesse.»

Szarkazmusa darabosabb volt persze akkor, mikor pl. *Csanády* Sándor untalan közbeszólásaira riposztirozott így: «Kérem a képviselő urat, valahányszor az előadásomba közbe méltóztatik rontani, én mindig önkénytelenül a peleskei nótáriusra emlékezem». Vagy mikor *Helfy*-nek felelve a Bosznia számára kért rendkívüli szükséglet fölött kifejlett vitában, az ellenzék gáncsolódásait, hogy miért mentünk be Boszniába, így tette nevetségessé: «Hát ide Magyarországba hivtak-e bennünket a szlávok? Mikor ősapánk, Árpád, ide bejött, előbb *megkérdezte talán itt Helfy barátomnak az őseit,* hogy van-e jogunk nekünk, ázsiai embereknek, ide bejönni? Nincs más választás — jelentette ki végül, — mint vagy küzdeni a hazáért, vagy *összeszedni a hány felesleges prókátor van Magyarországon, hogy pereljék ki számunkra az otthagyott turkomán pusztákat Oroszországtól.*»

Jókai egyetlen ötletével magával tudta ragadni hallgatóságát s a hangzatos ürességeket sokszor mutatta be a játszi gúny fordított világításában. Emlékezetes marad az a tréfás gúnyolódása, melyben az ellenzék kifogásait az adó tekintetében jellemezte. «Ha a petróleumra akarunk vámot vetni, védelmezik a szegény munkásokat, ha a katonai szolgálatot nem teljesítőkre akarunk adót vetni, védelmezik a szegény otthonmaradókat. Ha az utakra akarunk vámot vetni, védelmezik a szegény utasokat, ha a lutrin nyerőkre akarunk adót vetni, védelmezik a szegény ternócsinálókat, ha végül az állampapirok visszafizetésének oly módú meghosszabbításáról van szó, melyet a pénzügyminiszter törvényjavaslat alakjában beadott, de visszavont, akkor meg védelmezik a szegény gazdagokat. (Zajos derültség.) Minden szegényt védenek önök, csak a legszegényebbet, az állam deficzites kasszáját nem!»

Ép ily sikerülten figurázta ki 1885 február 16-ikán a főrendiházi reformjavaslat tárgyalásánál *Irányi* egy határozati javaslatát, melylyel az ügyvédi kar választás útján való képviseltetését követelte a megreformálandó főrendiházban. «Hát hogyan válaszszanak?» kérdezte *Jókai*, «Vajjon minden város ügyvédi kamarája küldjön fel egy felsőházi tagot magából? Vagy pedig az ügyvédek jöjjenek össze egy napon Budapesten és válaszszanak? *Négyezer prókátor a Rákoson, a kik magok közül felsőházi tagot választanak!* Ez igazán olyan látvány, melyet irigylek azoktól, kik meg fogják érni.» De még humorisztikusabban képzelte a megoldást egy névtelen polgártárs levele, melyet *Jókai* a Ház homéri kaczaja közben olvasott fel, a melyben az ismeretlen bölcs azt a módot tanácsolta, hogy a legközelebbi képviselőválasztásoknál, a melyik megnyeri a többséget, az legyen a képviselőház tagja, a melyik pedig kisebbségben marad, az menjen fel a felsőházba.

1882 május 21-én Jókait elfoglaltsága távol tartotta az üléstől. Másnap aztán szót kérve, a következő észrevételt tette: «T. Ház! Bocsánatot kell kérnem a t. Háztól, hogy a legközelebb mult ülésben, akkor, a mikor gróf Apponyi képviselő úr beszédjét tartotta, nem voltam jelen, tévedésből irja a gyorsirói tudósítás: «Jókai Mór fejével tagadólag int». *Én fejemet mindig magammal szoktam hordani.*» Természetesen óriási derültséggel fogadták a helyreigazítást.

Komolyabb ünnepélyek alkalmával is igénybe vették azonban *Jókai* népszerűségét és nimbuszát, a hol a pillanat emelkedettségének költői ihlettel kellett kifejezést adni. Sokáig a lelépő elnökök búcsúztató szónoka is *Jókai* volt s ő tolmácsolta a Ház köszönetét és elismerését pl. az elnöki polczról távozó *Ghyczy* Kálmán és *Szlávy* József előtt is. Amannak tisztes alakjához még szülővárosa, Komárom gyermekkori emlékei fűzték s emlékében élt még a pozsonyi diéták hires ellenzéki vezérférfia, a kinek követi beszámolói hű tükrei voltak ama nagy idők mozgalmainak, melyek Jókai ifjú lelkét is lángra gyújtották. Mindezt kifejezve találjuk abban a rövid beszédben, melylyel *Jókai* Ghyczyvel szemben a tisztelet adóját lerótta.

De lehetetlen volna még csak megközelítőleg is *Jókai* parlamenti szónoki működésének teljes és kimerítő képét adni. Felszólalása legtöbbször egy jól megirt humoreszk hatását tette, természetesen fokozva még az ő sajátságosan megigéző előadása művészetével is. Csak a ki a kettőt egyszerre élvezhette, elméje játékának szivárványszineit s azt a jellemző előadást,

A KIRÁLY ELTÁVOZÁSA A TELEFON-PALOTÁBÓL.

HIERONYMI KERESKEDELMI MINISZTER SZALAY PÉTER POSTA- ÉS TÁVIRDA-ELNÖKIGAZGATÓVAL A TELEFON-PALOTA UDVARÁN A KIRÁLY LÁTOGATÁSA UTÁN.

A KIRÁLY LÁTOGATÁSA A BUDAPESTI ÚJ TELEFON-PALOTÁBAN. — Balogh fényképei.

A király gróf Andrássy Gyulával.

Mária Jozefa főherczegnő és kisérete.

melybe gondolatait öltöztetni tudta, csak az ismerhette meg igazán *Jókai* ragyogó stiljét.

V.

SZENT IMRE.

Vastagh György oltárképe.

A mi budapesti Szent István-templomunk is megkapja lassanként teljes művészi földiszítését. Legújabban érdemes művészünk, *Vastagh* György fejezte be Szent Imre képét, mely a monumentális templom egyik mellékoltárát fogja ékesíteni. A szép festmény imazsámoly előtt térdreborúlva ábrázolja az ifjú szentet, a mint szemeit teljes áhitattal a kis Jézust ölében tartó szűzanya felé emeli. Lábainál imádságos könyv, azon hüvelyébe dugott kard és liliomág jelképezi a magyar korona egykori váromány osának földi pályafutását. Szent Imre finom metszésű, csaknem nőiesnek mondható arczélével, teljesen megfelel a legenda leirásának s Vastagh György festménye bizonyára mély megindulást fog kelteni mindazokban, kik a magyar szent életének megható történetével ismerősek.

A POLO-VERSENYEKRŐL.

A király, az udvar s az arisztokráczia itt tartózkodása révén annyira fölélénkült fővárosi társadalmi életben az előkelő körök részéről nagy érdeklődéssel találkozik a főrangú urakból álló «Budapesti Poloklub» mérkőzéseinek sorozata. A szép és férfias polo-játék hivei nagy buzgalommal és mind nagyobb gyakorlottsággal ütik hosszú botra erősített kalapácsaikkal a labdát ponny-lovaik hátáról s a nézőközönségnek nagy élvezete telik a látványosságban. A versenyeknek egyik legszorgalmasabb látogatója *József Ágost* főherczeg, a ki nejével, *Auguszta* főherczegnővel s fiával, a kis *József Ferencz* főherczeggel majd minden versenynapon jelen volt. Május 16-ikán *Mária Jozefa* főherczegnő is megjelent a versenytéren; e napon a hamburgi csapat küzdött Auguszta főherczegnő dijáért, de a magyarok csapata fényes győzelmet aratott felettük s így a főherczegasszony ajándéka, egy művészi kivitelű ezüst serleg, idehaza maradt.

Május 20-ikán az a megtiszteltetés érte a poloklubot, hogy versenyüket meglátogatta a *király* is, a ki szintén látható kedvteléssel nézte az ez alkalomra összeállított csapatok küzdelmét s tetszését igen meleg szavakban fejezte ki a klub elnöke, gróf *Andrássy* Géza előtt.

A SZERENCSÉTLEN TIZENHÁRMAS SZÁM.

A mai művelt társadalomban is élő sokféle babona közt a legelterjedtebbek egyike az, mely a 13-as számot szerencsétlennek, veszedelmet hozónak tartja. Hány jókedvű társaságra veti legalább egy pillanatra a borús aggodalom árnyékát az a véletlen fölfedezés, hogy épen tizenhárman vannak az asztalnál s hány háziasszonyt ejtett már kétségbe az a kellemetlen véletlenség, hogy meghivott vendégei közül néhányan az utolsó pillanatban lemondanak s épen csak annyian jelennek meg, hogy a tizenhármas szám kiteljék. Sietnek hamarosan egy tizennegyedik vendéget keríteni; így jut sokszor előkelő társaságba olyasvalaki is, a ki erről legfeljebb ha álmodni mert s talán még életmentőkép is üdvözlik a többiek.

Mondják, hogy nagy városokban vannak olyan emberek, a kik a bajból kisegítő tizennegyedik szerepéből keresetforrást csinálnak: telefon-izenetre kifogástalan öltözetben megjelennek a társaságban s előkelő magaviseletükről a házigazdán kívül senki nem is sejti, hogy voltakép pénzért vannak itt s a jó vacsora csak ráadás. Ez persze nem bizonyos, hogy igaz, hiszen végtére ritka eset, hogy a házigazdának ne akadna valakije, a ki szivesen végig élvez ingyen és kellemes társaságban egy jó vacsorát. Tény azonban, hogy a tizenhármas szám babonájával a legelőkelőbb, legelfogulatlanabb és legműveltebb emberek közt is találkozhatunk.

A nagy *Napoleonnak* is megvolt ez a babonája, lord *Beaconsfield* pedig, az emberismeretéről és merész szelleméről hires angol államférfiú annyira félt a 13-as számtól, hogy egy izben egy elég fontos állami okirat aláirását hetekig halogatta csak azért, mert épen tizenháromszor kellett volna rajta aláirnia a nevét. *Bismarckról* életének egyik legalaposabb ismerője, Busch Móricz, ki az 1870/71-iki porosz-franczia háborúban a vaskanczellár oldalánál volt, a következő esetet jegyezte fel: 1870 szeptember 6-ikán, közvetlen mielőtt az asztalhoz ültek volna, az egyik segédtiszt felkiáltott: «Csak nem vagyunk épen tizenhárman? Hála Istennek, nem; a minisztert bántaná a dolog.» Néhány nappal később mégis megesett, hogy csakugyan tizenhárman voltak s Busch ezt észrevéve, megsúgta szomszédjának. «Ne szóljon róla, a miniszter nagyon babonás, elkedvetlenítené ez a fölfedezés.» *Bismarck* különben nemcsak a tizenhármas számot, hanem a pénteki napot is szerencsétlennek tartotta.

A németek a tizenhármas számot az ördög tuczatjának hivják. Akárhány kereskedő van, a ki a világért sem nyitna üzletet valamely utcza 13. száma alatt; tizenhármas számú bérkocsi pedig a legtöbb városban nincs. Németország és Olaszország sok városában az összes utczákon a tizenkettős házszám után 12 1/2 vagy mindjárt 14 következik, mert a tizenhármast egy háziúr sem szereti kiakasztani a házára. Szinházi páholyokat, fürdői kabinokat, fogadói szobákat, stb. ugyanígy szoktak számozni.

Ezen ellenszenvnek, mint minden babonának eredete az ó-korban keresendő. Rendszerint az utolsó vacsorára szoktak utalni, a melyen az evangélium szerint Jézus és a tizenkét apostol, tehát épen tizenhárman vettek részt. Ugyancsak a pénteki napot is azért tartják szerencsétlen napnak, mert Jézust péntek napon feszítették meg. Csakhogy a tizenhármas szám már jóval Krisztus előtt is szerencsétlen hirben állott. Ezt bizonyítja a *Peleus* királynak *Thetis* tengeri istennővel való házasságáról szóló görög monda. A lakodalomra t. i. tizenkét istenséget hivtak meg s a tizenharmadikat, *Erist*, a viszály istennőjét nem hivták meg. Tudvalevő dolog, hogy *Eris* e miatti boszújában dobta a lakomázók közé aranyalmáját s ezzel okozójává vált a trójai háborúnak. Az éjszak-afrikai muzulmánok is rettegnek a tizenhármas számtól, a persák meg épen ki sem merik mondani. A pogány germánok mondáiban is sokszor van nyoma e szám vészthozó voltának.

BIKAVIADAL.

Junius hó első napjaiban Budapest közönsége nálunk eddig csak hirből ismert látványosságban részesül. A *Corridas de Toros*-t, a spanyolok hirhedett bikaviadalát mutatja be a hazájában nagyhirű toreador, *Pouly fils* társulata.

Tengernyi tinta folyt már el a bikaviadalok védelmében és ellene. A spanyolok rendületlen lelkesedéssel ragaszkodnak e nemzeti sportjukhoz s ha lezajlottak a husvéti ünnepek és téli pihenője után ismét megjelenik a bikaviador az aréna porondján, mámoros láz teliti meg egész Hispaniát; mert hatalmas ellenzékének minden törekvése mellett is ebben a sportban látja összpontosulni a hidalgó régi dicsőségének egyetlen maradványát: a hősiességnek, a művészettel határos ügyességnek és a bravuros halálkoczkázatnak netovábbját. S a bikaviadal tagadhatlanúl izgalmas, érdekfeszítő látvány, melyhez a pyrenei félszigetre az öt világrész minden tájáról zarándokolnak a kiváncsiak ezrei.

Az ó-kori czirkuszok mintájára épül a *plaza*, vagyis a viadalok arénája. Maga ez az épület is érdekes képet nyújt: tizenötezer ember számára van benne ülőhely. Tizenötezer, az izgalomtól áthatott ember, a kik összegyűlnek, hogy haláltusát lássanak ember és fenevad között. Még pedig micsoda haláltusát: megannyi rettenetes pillanat, egy-egy halálos veszedelem, nyilsurranással támadó és menekvő ellenfelek mozgalmas, váltakozó helyzeteinek képe; — igazi sport-dráma, a melyet indulatainak legvadabb szilajságával küzd végig az állat — és mosolyogva, játszva az ember.

Három részből áll ez a színjáték, melyet a toreadorok festői öltözéke, aranynyal hímzett ó-andaluziai divatú ruházata, lakktopánokba szorított fehér harisnyás lába, ez az egész ragyogó pompa emel. A dráma első része a *cuad-*

tisztességes eltakarítását, — szólt keserűen. — Mi történt már eddig?

— Semmi egyéb, csak hogy itt volt a hatóság és bepecsételt mindent, még az én ládámat is.

Laczi átment a paphoz, megállapította a temetés határidejét másnap délutánra, beszólt a rektorhoz, a ki már javában izzadt a búcsúzó versezet megkomponálásában s fel is olvasott egy kész strófát belőle:

Az Isten megáldja, kedves uraságom,
Mit ellene véték, bizony szánom-bánom.
Vegye méltóságod végső számadásom,
Odaáltal lészen már az én lakásom.

— Ugy-e szép? — kérdezte a rektor hevült arczczal.

— Csinos, — szólt a főhadnagy szórakozottan belenézvén a kéziratba, — de ön a bárókisasszonytól is búcsúztatja őt, a mint látom, ez pedig talán nem szükséges.

— E nélkül se olcsóbb, — mondá a rektor, — s a théma csábító, mert a bárókisasszony egy rózsát hozott a haldoklónak, a mit vele fognak az ő kívánságára eltemetni. Így beszélte el nekem Perkálné.

A gyermek főhadnagy elpirult.

— Talán épen azért. Lássa a kisasszonyra kellemetlen lehet ez a leleplezés. Hátha a szülei megdorgálják ezért a tettéért, mert szegény nagyatyámat nem nagyon szerették a kastélyban.

— Hát persze. Sok tarka macskája volt neki. Nem bánom különben, a hogy a főhadnagy úr parancsolja.

— Nem szeretném, hogy kellemetlenség történjék. Az öreg báró furcsa ember.

— Nem sokat törődik az a dolgokkal, tessék elhinni.

— Az igaz, ott se volt ma úgy látszik.

— Elutazott.

— Elutazott? Ütődött meg a főhadnagy. — És itt se lenne holnap a temetésre?

— No, azt már mégse teszi. Csak úgy kirándult. Báró Balassánál van valami értekezlet délután. Oda kocsizott el.

Mind a pap, mind a rektor nagy szivességgel és becsülettel fogadták, könnyen észrevehette, hogy a nagy távolság nagyra növelte itthon a nymbusát; a rektor pláne visszakisérte a gyászházhoz s ellátta tanácsokkal, hogy ha beszalad a városba, hol vegye meg a koporsót, hol a szemfedőt, mi jár a sirásóknak, mennyi a papnak fizetendő stóla, stb.

Utczahosszat kijöttek a parasztok a kapu elé és köszöntötték, a muskátlis, napraforgós kertekben kibukkant egy-egy menyecskefej, a bokrok közül is rámosolygott, csak a hatalmas, kevély kastély meredezett rá mogorván, közömbösen, becsukott szemekkel, leeresztett zsalujú ablakokkal. Csak az nem vette őt észre. De, ki tudja, nem leselkedett-e ott is egy édes szempár a fehér csipkefüggöny mögül? Hiszen az a rózsa, mely a halott mellén hervad, ki másnak szólhatna?

Hazaérve, azt parancsolta a főhadnagy a vele jött fiakkeresnek, hogy fogjon be, beviszi a szomszéd városkába, aztán Perkálnéhoz fordult, ki megint sírni kezdett, hogy megpillantá.

— Az éléskamrát is bepecsételték? Mert ehetném valamit, Perkál néni, még ma nem ebédeltem.

— Nincs itt, lelkem, szentem, a világon semmi, kivált ilyen nagy úrnak, mint maga, ha csak egy kis rántottát nem csinálnék.

— Hát csináljon!

— De hagyja abba a sirást, Perkálné, — szólt közbe a rektor, — mert a főhadnagy úr nem akarja a rántottával a könnyeit is megenni. Azok különben is a megboldogultat illetik.

— Hisz csak azt tudnám, hogy megemlékezett-e rólam, hűséges kutyájáról a végrendeletben? Mert oly hirtelen történt! Oh, Istenem, ki hitte volna!

A rántotta csakhamar elkészült s Laczi a városkába hajtatott, a hol megvette a szemfedelet, megrendelte a koporsót, a keresztet, és minthogy a betük csak reggelre készülhettek el, elhatározta, itt várja meg. Megszállt az «Arany bárány» vendéglőben, hová édes emlékek kapcsolták. Szobájából belátott a zárda kertjébe, hol most is ott gyomlálgatott Tumbus apó, míg a csacsi, kinek füle egykor levélszekrényül szolgált, most valami csurgató készüléket czipelt, öntözve az utakat és a gyepet.

Úgy tervezte Laczi, hogy Disznóssy uramhoz is ellátogat, de a hangulata nem volt most arra való. Az otthoni levegő, a föl-frissült emlékek, a haláleset és a vele kapcsolatos eszmekör úgyszólván bilincsbe verte lelkét. Tudta, hogy az öregnek nagy vagyona van, látta gyerek korában, a mint pénzeket hord, küld Miskolczra, Losonczra, Váczra, különböző takarékpénztárakba, azt is sejtette, hogy a vagyon nem egészen tiszta eredetű. Bizonyára a földesúr is tudja ezt. Egy-egy elejtett szava cseng-bong a fülében s ha összeállítja, biztosan meg lehet állapítani, hogy Inokay mindent tud.

No már most kész gyűlölet, ha ez a vagyon, mely az Inokay-gyerekektől van elszipolyozva, a Borly-gyerekekre esik. Hiszen a mód jó, híd a baroneszhez, de ez a mód válaszfal. Az is jobb, ha ő neki (Laczinak) van valamije és Máriának nincs, mintha megfordítva, Máriának volna és neki nem. Hiszen mind jó volna, ha mástól jönne ez az örökség, de a nagyapó bizony még ezzel is csak megkeseríti unokáját, a kivel egész életében szigorúan bánt. De hát talán jót akart, mert furcsa ember volt, Isten nyugosztalja.

Hánytorgatván elméjében a dolgokat, arra is gondolt, hogy hátha lemondana az örökségről, de ez nagy szamárság volna, a minő csak a regényekben van s azonfelül nem vezetne czélhoz; a regényekben is csak azért vezet, mert az iró az egyik szamárhoz, a ki lemond a vagyonról, egy füst alatt kikomponál egy másik szamarat is, a kit ez a gyöngéd érzés meghat s lábaihoz omlik az előbbi szamárnak. Mindenféle bántó gondolatok szorongatták. Hátha ott se lesz a baronesz a temetésen. Hátha látni se fogja. Hátha a báró se lesz a temetésen s így nem nyílik alkalma a kastélyba menni és megköszönni a részvétét. De ha elmegy is a kastélyba, kérdés, Mariskát láthatja-e; vagy ha láthatja is, kérdés, beszélhet-e vele?

És így tologatja az egyik gondolat a másikat, mint a széttúrt zsombékból ezrével másznak ki a hangyák, hangya tetején másik hangya. Isten tudja, hogy fogadja majd a báró. Hiszen az utolsó elválásuk az volt, hogy egy pofonnal fenyegetőzött. Hátha lenézi, fumigative bánik vele és épen a baronesz előtt? Oh, de borzasztó lenne! Neki (a baronesznek) is fájna az. Azaz, ki tudja? Hiszen, hol van az megirva, hogy a baronesz még mindig szereti? Hátha nem is szerette soha sem?

A föltúrt zsombék hangyái járnak-kelnek, mászkálnak, rágódnak a szivén, csiklandozzák, égetik, ingerlik, míg szeme, kihajolván a zárda kertjére nyiló ablakon, ott kalandoz, hol a fűvek is beszédesek . . . Ott állt, arra ment, ott himbálózott egy fa ágára ülve . . . Minden, minden ő róla beszél, jönnek, czikáznak az emlékek innen is onnan is, szivét édes bánatba mártogatják, míg végre kigyúl az égen az első csillag, utána a második, harmadik, aztán egyszerre valamennyi, ezeknek mind közük van a szerető szivekhez, azok kedvéért is jönnek fel, valamelyik a végén megszánja és okvetlenül így szól hozzá:

«Oh, Borly főhadnagy, ne légy olyan ostoba, hiszen szeret az téged, mert odavitte azt a kis piros rózsát a nagyapádnak, te miattad. Oh, te ostoba Borly főhadnagy, gazdagabb vagy te Rotschildnál, mert ő szeret s boldogabb vagy te a földnek minden lakójánál, mert ezzel a hittel mehetsz te most vacsorálni az étterembe». Ezt

Vastagh György festménye.

SZENT IMRE. Oltárkép a lipótvárosi Szent István-templomban.

A KIRÁLYT MEGÉRKEZÉSEKOR GRÓF BATTHYÁNY LAJOS ELNÖK FOGADJA.

mondja a csillag s ha a csillag nem mondaná. egy felhő mondaná s ha az se vállalkoznék rá, egy susogó falevél, vagy egy virágnak az idetévedt illata is megsugná.

Úgy elábrándozott, hogy szinte már tiz óra is elmúlt, mikor eszébe jutott, hogy vacsorálni kellene. Szerelem idején nem úr a gyomor.

Átment a rostélyos-illatoktól terhes folyosón az épület tulsó szárnyába s benyitott az ebédlőbe, mely egy nagy s egy kisebb teremből állt, a harmadik, vörös terítékes részt, hol Tumbus apó iddogált a levélhordóval s hol Garibaldi vörös inges arczképe függött a falon, nem is említve. Laczi különben az első nagy teremben foglalt helyet, hol a szokott kisvárosi alakok vacsoráltak a szétszórt kerek asztaloknál. Az egyiknél két fiskális ült s a «Galgavölgy» czimű hirlap szerkesztője, odább a megyei főorvos disputált Hlinko árvaszéki elnökkel, egy helyütt fiatal kereskedők a kucséberrel bolondoztak. Odább egy katonatiszt ült egy hölgygyel. Katona szeme a katonát veszi legelőbb észre. Borly Laczi szalutált neki s leült egy magános asztalnál. A kardcsörömpölésre felpillantottak a vendégek, a hogy szokás kis városokban, mindenki az ujon jöttet nézte.

— Tyűh, a teremburáját, de gyönyörű gyerek!

— S milyen fiatal, hisz ennek még szopnia kellene.

— S már főhadnagy! Bizonyosan valami nagy úr. Meglehet, egy főherczeg.

Az egész társaság tűkön ült, de kivált a «Galgavölgy» szerkesztője. Csak a katonatiszt nem mutatott különösebb érdeklődést, annak méltóságán alul van a csodálkozás, ámbátor csak gyalogtiszt, de a hölgyet nem kötelezte ilyenfajta kevelység, váltig odanézegetett a legyezője alól.

Laczi addig is, míg a pinczér a rendelt szeletjét meghozza, a helyrajzi viszonyok tanulmányozására adta magát. Ez alól nem ment senki. Nézte, ismergette a gyalogos főhadnagyot és egyszerre csak eszébe nyilalt, nini hiszen ez Litmaneck, a ki gróf Starvitz Katival levelezett. Az asszony is ismerősnek látszott előtte. Ezt már látta valahol, de hol, nem tudta volna megmondani.

A többi arczok is csupa ismerősök voltak, csak egy kicsit durvábbak, mint a hogy emlékében éltek. Az idő eljár, hiába. A szomszéd teremből (oda nem láthatott be) czigány muzsika szólt, s ha néha kinyilott az ajtó s elállt a muzsika, nagy zsongás zaj hallatszott ki, vagy pedig valamely hazafias mondat ütötte meg a füleit, nyilvánvaló, hogy egy-egy szónok dolgozik odabent.

Mikor a pinczér elhozta az ételt, önkénytelenül megkérdezte;

— Talán lakodalom van odabent?

— Nem, a követjelölt vacsorál ott a híveivel.

— Ide való jelölt?

— Nem a mi jelöltünk, de innen a megyéből. Idáig kisérték a falusi urak.

— Hát ezt a főhadnagyot nem ismeri?

— De igenis. Ez Litmaneck főhadnagy úr?

— És a hölgy?

— Az a felesége.

— Nem tudja a születési nevét?

(Kiváncsi volt Laczi, hogy csakugyan Starvitz Katit vette-e el? Ámbátor nem lehet, mert a hölgy nem olyan volt még az esteli világítás mellett sem, mint a ki most került volna ki a nevelőből.)

— Nem tudom a nevét, de gazdag asszony lehet. Különben ő is azt kérdezte az imént tőlem, hogy nem tudom-e főhadnagy úr nevét.

— Az én nevemet kérdezte?

— Igen is, kérem alásan.

(Folytatása következik.)

JÓKAI HUMORA A PARLAMENTBEN.

A ki a magyar országgyűlés naplóit lapozza a 61-iki országgyűlési cziklustól kezdve, az Jókai nevére rátalálhat, ha csak a gyorsirói «klammer»-ek («Tetszés», «Derültség», «Hosszantartó élénk», vagy «Általános zajos derültség») nyomait követi is. Senki nem csalt ki annyi derűt hallgatói lelkéből, senki nem fakasztott annyi mosolyt humora varázsvesszőjével a politika sivatagaiban, mint ő. *Jókai* felszólalásai, melyekre mindig gondosan készült s melyekre mindig válságos alkalmak adták meg a czímet, ellenállhatlan vonzerőt gyakoroltak a parlamenti tanácskozások közönségére, habár ritkán lépett ki a küzdőtérre s politikai beszédeinek zöme csak a 80-as évekre esik.

Szellemesnél szellemesebb axiomák, megjegyzések, ötletek, visszavágások peregtek ilyenkor ajkairól. Ilyen ez a röpke szó, hogy: «Politikai geniekben nem hiszek, a finánez-geniekre gyanakszom, a nemzetgazdasági geniektől pedig rettegek» (1880 február 26.). Ilyen az az elmés megjegyzése, melylyel néhai *Lukács* Bélát czáfolta le, mikor az az ország közgazdasági helyzetéről a hivatalos «Budapesti Közlöny» árverési adatai alapján túlsötéten szinezett képet festett: «Nemcsak az poétázik, t. képviselőtársam, a ki fantáziája nyomán nem létező képeket csinál, hanem az is, a ki a látottat nem akarja meglátni, — az is poétázik». Vagy a mit 1879 február 19-ikén *Simonyi* Lajossal polemizálva mondott: «A terroristák előbb megölték ellenfeleiket, aztán eltemették őket, de önök előbb eltemetnek bennünket s aztán mindennap megölnek». A *függetlenségi pártról* egyszer azt mondotta, hogy «annyira független, hogy egyik ember véleménye sem függ össze a másikéval.»

Egyes csattanói beszédeinek aztán úgy hatottak, mint a czikázó villám, mely szeszélyesen száguld végig gondolatmenetének textusán s harsogó derültségbe olvad. Így mikor *Szalay* Imrének az 1882 január 20-iki ülésen odavágta: «Igenis kivánom, hogy a pénzügyminiszter hozza be Magyarországba, a mi oly nagy

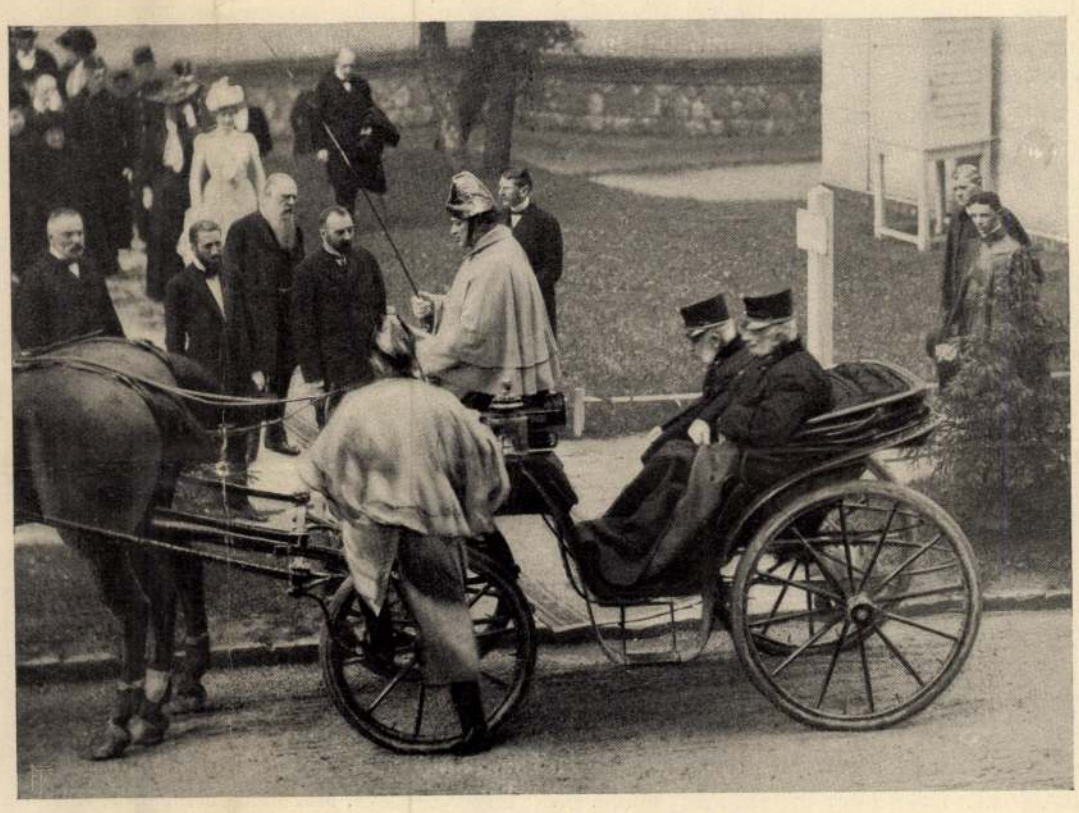

A KIRÁLY ELTÁVOZÁSA A SZANATÓRIUMBÓL.

(A király kocsija mellett Czigler Győző, dr. Kúthy Dezső, dr. Müller Kálmán, gróf Batthyány Lajos és dr. Tauszk Ferencz s a háttérben József főherczeg, Klotild főherczegnő, József Ágost főherczeg, báró Dániel Ernőné és báró csetei Herzog Péter.)

A KIRÁLY LÁTOGATÁSA AZ ERZSÉBET-SZANATÓRIUMBAN. — Sorger fényképei.

VASTAGH GYÖRGY OLTÁRKÉPE TEMESVÁR GYÁRVÁROSÁNAK ÚJ TEMPLOMÁBAN.

vérei kinőtt ruháit. Ők még fölvirágozzák magukat, különösen a lánykák s királyt, királynét választanak maguk közül: azokat, a kiknek legtöbb a virágjuk, vagy legszebb a ruhájuk. Ezeket közrefogva, kis csapatban járják végig az utczákat. Mindenütt szivesen látják őket, mindenütt örömest hallgatják meg azt az egyszerű, szép, régi dalt és játékot, mely ki tudja, hány száz évvel ezelőtt kelt először népünk ajkára.

Az udvaron szépen körbe állnak, s kezet fogva megindúl jobb felé az eleven rózsakoszorú, énekelve éles, csengő gyermekhangon a pünkösdi dalt, a mely így kezdődik:

A pünkösd jeles ünnepje,
Szent lélek Isten küldöttje,
Erősítse mi szívünket —
Az apostoloknak.

Lesütött szemmel áll a király és királyné, a míg a többiek ezt éneklik a koszorú közepén, aztán összefogózva együtt dalolják valamennyien a «királyné nótáját»:

András bokrétás,
Feleséged jó tánczos,
Jól meghúzd, jól meghúzd
A lovadnak száját,
Ne tipedje, ne tapodja
A pünkösdi rózsát.

Kedvtelve hallgatják az éneket az öregek, de még inkább a kis gyermekek, a kik majd csak ezután, jövőre jutnak a «pünkösdölők» sorába...

Általában a pünkösd mindinkább a gyermekek ünnepévé válik: az ő ártatlan, szelíd örömeiknek nyújt alkalmat a nyilvánúlásra.

A nagyváros lakója nem élvezi úgy a pünkösd örömét, mint a falusi ember. Őt a házak kőtömegeihez köti végzete s csak az utcza kövezetébe ékelt fák zöldelése, a tereken búsongó orgonabokrok, meg a piaczokon ilyenkor rendkívül nagy tömegben árult virág illata emlékezteti a pünkösdre. Igaz, hogy ez is mind csak levagdalt, vagy cserepekben sanyargó virág. A ki csak teheti, ki is menekül a városból legalább délután, hogy egy kis lélekzetet vegyen a szabad ég alatt. Nem is szállít soha annyi embert a villamos meg egyéb mindenféle alkalmatosság a Svábhegy, a Zugliget, vagy még messzebb tájak felé, mint pünkösd két ünnepén. A Zugliget gyepes lankáit egészen ellepik a kirándulók — ha csak kedvez az idő — csoportosan telepszenek egymás mellé a családok; sokan már reggel kivonúlnak, kosarakban czipelik magukkal az elemózsiát. Oly jól esik a gyermekeknek egyszer, végre valahára egy kis maguk-szedte virág, egy kis meghempergés a gyepen, a csak szabadban játszható játékok sok változatossága, hogy öröm nézni. Az idősebbek pedig kényelmesen elnyújtózva a friss füvön, kedélyesen elbeszélgetve felednek most minden bajt.

Azonban lassanként elkezd homályosodni, a nap fényes korongja lebukik a hegyek mögé, hűs esti szellő sohajt végig a fák lombjai közt: vége az ünnepnek, piros pünkösd napjának. Most már vissza, oda a nagy kőházak, a sulyos munka, nehéz gondok hazája felé!

VASTAGH GYÖRGY OLTÁRKÉPE.

A régibb századokból fenmaradt templomainkban számos művészi emléket találunk, mig az utolsó három évszázadban keletkezett vagy berendezett hazai templomok a honi művészeti állapotok rendkívüli sivárságát hirdetik. Még a közelmultban, az ötvenes és hatvanas években is a templomi festések, oltárképek, zászlók, szobrok részint idegenek munkái, részint külföldi — leginkább olasz — gyárakból rendelt szállítmányok. Még a magyar szentek, István, László király képei is mind a külföldi fejedelmek és lovagok sablonja szerint készültek.

Csak egy pár évtizede, mikor a magyar képzőművészet hozzájuthatott a templomok belsejéhez. Most már az épülő templomok egyre jobban foglalkoztatják a hazai művészetet, s a szentképeken megtaláljuk a magyar vonatkozást, a hol kell, sőt a magyar fölírást is. Jeles és jónevű művészeink közül számosnak művét őrzik oltárok, zászlók, s ezek legtöbbjén Mária képe látható.

A régi hadi lobogókat, kivált a törökök elleni harczokban, Mária képe díszítette, mint Magyarország védasszonya. Milyen ábrázolások voltak ezek, nem ismerjük. A Mária-ábrázolás magyar történeti gondolata az volt, hogy Szent István térden állva nyújtja koronáját Mária oltalmába. De nemzeti vonás, vagy történeti hűség nincs ezeken a képeken sem. Szárazon másolták egyiket a másik után. Látszik, hogy a nemzeti hagyományos vallásos érzés kifejezésére azok, a kik festették, képtelenek voltak. A vallásos hagyomány rendesen a magyar koronával ékesíti Mária fejét, vagy feltünteti mellette a koronát. Olykor a magyar czímert látjuk még, de csakis újabb időkben. Magyarország védőasszonya azonban mindig a kis Jézussal ábrázoltatik.

Vastagh szép oltárképén, melyet a Temesvár Gyárvárosában épült új templom részére készített, szintén Magyarország védasszonyát festette még. Szent István koronája a fején, jobbjában a jogar; balján ül a kis Jézus, kezében az ország keresztes almájával. Felhők közt lebeg Magyarország patronája, nyugodtan, szeliden. A felhők közt kis szárnyas angyalok, kedves, ártatlan arczczal. Egyik az ország czímerét emeli. A képnek művészi becsén kívül nagy érdeme, hogy vallásos vonatkozása mellett, a szemlélőt a hazára is emlékezteti.

A HAZA.

A kis fiam ma mondta ki először,
Kérdezve tőlem, hogy mi a haza?
Kis violácskám, minek magyaráznám,
Majd-majd, megérted valaha!

A haza a mindnyájunk édes anyja!.
Megállj, mondok egyet róla neked:
Kit szeretsz te legjobban a világon?
Ugy-e engem, meg anyád szereted!?

Lásd, úgy szeretünk mi is tégedet;
Te vagy a szemünk, lelkünk fénye,
De ha a haza hína: küldenénk,
Hogy eredj, halj meg érte!!

Szabolcska Mihály.

21. SZÁM. 1901. BUDAPEST, MÁJUS 26. 48. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt { egész évre **24** korona, félévre **12** ; Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre **16** korona, félévre **8** ; A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) { egész évre **10** korona, félévre **5** ; Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

PÜNKÖSD NAPJÁN.

A TAVASZ ÜDE POMPÁJÁBAN fogadja a keresztténység nagy ünnepeinek harmadikát: pünkösd ünnepét. Nyíló virágok, lombjaik díszébe öltözött fák üdvözlik, langyos tavaszi szellő leng elébe s közeledtére a madarak dalolása zeng hymnust. Annyira össze van forrva a pünkösd a tavaszszal, hogy a népek fölfogásában csaknem mindenütt mint tavaszi ünnep tűnik föl s megünneplésében is a tavasz legkedvesebb gyermekei, a virágok kapják a legnagyobb szerepet. De talán sehol sem tűnik ki a pünkösdnek ez a jelentősége annyira, mint a magyar népnél. Hiszen még a szépség dicséretének koronájául is azt mondja a magyar népdal a leánynak: «piros pünkösd napján hajnalban születtél» s a tavasz kedves virágát «pünkösdi rózsá»-nak nevezzük.

Azoknak a népszokásoknak, melyek hajdan a pünkösd ünnepléséhez fűződtek, — nagy része feledésbe ment már, eltörölte a művelődés hatása s legfeljebb ha egy-egy félreesőbb vidéken él még egyik-másik. Nem választanak többé pünkösdi királyt, se királynét legények, leányok, versenyző lovak patkója sem töri fel a mezőt s a kedves, régi pünkösdi dal is csak a gyermekek ajkán ha még megszólal.

De azért pünkösd reggelére földiszítik virágos galylyal az ablakokat ma is nem egy helyen, s nem egy szép magyar leány találja fölvirágozva hajnalra az ajtó- vagy kapu-félfát. S van vígság, mulatozás mindenütt s az örömöt még édesebbé teszi, hogy színhelye a természet s a kék tavaszi ég mosolyog az örvendezőkre.

Legnagyobb a gyermekek öröme: nekik jutott a pünkösdi királyság szokásából az, a mit a nagy legények, lányok már elhagytak. Mint mikor a kis gyermek kapja meg idősebb test-

VIRAGVÁSAR BUDAPESTEN, A GARAY-TÉREN. Goró Lajos rajza

Vastagh György

Vastagh György festménye
Kléh István, Budapest díszpolgára

Uj Idők 1907. XIII. 17. sz.

120 × 80

1 2 3 4

Növényvédelmi propaganda
(Kvekes-féle) hépek

10.) 70×70

12.) 70×70

13.) 70×70

14.) 70×70

1 2 3 4

Vastagh György

531. Vastagh György.

Sz. Szegeden 1836 április 10-én.

Keresztessy József.

Térdig látható, kissé jobbrafordultan áll, de szembe néz. Jobb kezét, melyen vívókeztyűt hord, lefelé fordított kard markolatán nyugtatja és baljával maszkot szorít magához. Rövid haja, bajusza és szakálla, a melyet csak állon visel, őszbevegyült, szeme szürke, arcza leberetvált. Inge álló gallérjának sarkai lehajtvák, szürke nyakkendőjét kettős csokorra kötötte és öltözete: sötétkék zubbony meg barna nadrág. Felirata alól két sorban: »*Vastagh Gy. 1888.*«.

Vászon, méretei 150 : 90 cm. — Lelt. sz. 531. — Értéke 400 K. — Tanítványainak ajándéka 1895 július 27-én. — Az adományt elfogadta az 1895 október 19-iki 52607 sz. határozat (182–895). — Bejelentetett 1895 szeptember 25-én (181–895).

Jegyzet. Az 1909 május 5-iki felterjesztés (785–909) és az 1909 május 24-iki 58420 sz. utasítás (911–909) alapján 1909 május 29-én ideiglenes állami letétül kiadatott a Petőfi-ház részére (911–909). — Az átadást tudomásul vette az 1909 június 18-iki 70823 sz. leirat.

A XIX. sz

624. *Kossuth Lajos ut*

Olyképen van ábrázolv
lózatú szobában, melynek fa
látjuk Kossuth Lajost, ki j
és a baljában lévő iratot a k
Arthurnak mutatja, a ki a jo
szekrényre tette csákóját.
egy kalamáris és több irat v
Batthyányi Kázmér, Aulich
váth Mihály és Duschek Fere
karfáján »LENG-MAGYARORSZÁ
kép, köpeny és fehér tollas

Vászon, méretei 47 : 63 cn
50 K. — Vétetett a gr. Krei
A megszerzésére vonatkozó ada
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápr
jegyzék 149. — Az átvételt tu
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Vastagh György id

cród

Az Ujság

1913. jun. 14.

(Festőművészek

afférja.)

Fenti afférje

Szinyei Merse

Pállal szürvés

miatt.

754.22

A Müemlékek Országos Bizottsága t. Elnökségének.

Budapest.

IX. Hőgyész Endre u.

Vastagh György

Csengery Antal
arcképe, repr.
Vas. Ujs. 1913. 205. l.

A kép a Magyar
Földhitelintézet
tulajd.

ALTATÓ DAL.

Anyika alszik, anyika fáradt...
Nem látod húnyt szemén
Azt a sötét árnyat?

Anyika alszik... Rossz baba csitt...
Engedd anyikádat
Aludni kicsit.

Ne sirjál. Ne sirjál.
Aludj baba hát.
Jaj! Irni szeretne
Az édesapád.

Hallgass már! Hallgass már!
Éj van és setét.

Rossz fiúk ellopták
A menny mécsesét.
Minden jó baba már
Aluszik, pihen.

Szomorú árnyékok
Lepik el szívem...

Ne sírjál! Ne sírjál!
Aludj baba hát.
Jaj! Irni szeretne
Az édesapád.

Anyika alszik, anyika fáradt...
Szép álom csókolja
Csöpp pici szádat.
Szép álmok mosolya
Öleljen át...

Engedd baba írni
Az édesapád!

HANGAY SÁNDOR.

— Ni, ez a Varga Erzsók hangja. Ott kullog az országúton. Nem is kullog, hanem sántít.

— Mi lelt, Erzsók hugám?

VASTAGH GYÖRGY: A LOPOTT DISZNÓ.
Besnyő Béla Haris-utcai képszalonjából.

Vastagh György

Vastagh György: Vig társaság.

A MŰPÁRTOLÓ KÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE

ERDŐ

z Országos Magyar Képzőművészeti Társulat tagjai az alapzabályok értelmében: *pártfogók, alapítók és rendes tagok.* (Művészek és műpártolók.) *Pártfogók* azok, akik a társulat céljaira galább *2000 koronát* adományoznak; *alapítók* azok, akik e lokra legalább *400 koronát* alapítanak. A pártfogói alapítványok , az alapítványi díjak pedig 2 év alatt törleszthetők. A társulat *ndes tagjai* azok, kik kötelezik magukat legalább 3 éven át *enként 20 korona* tagsági díjat fizetni. Azon rendes tagok, kik gyszersmind a Magyar Képzőművészek Egyesületének is tagjai művésztagok), a megállapított évdíjnak csak felét, 10 koronát zetnek.

A társulat tagjait a *következő kedvezményekben* részesíti:

1. A tagok a társulat által rendezett *minden tárlatot ingyen* togathatnak s ezenkívül *évente 5 belépőjegyet kapnak a családgok számára.*

Művészeti folyóiratot ad, mely évenként *tízszer* jelenik meg, azdagon illusztrálva, műmellékletekkel díszítve.

3. A társulat, kizárólag tagjai javára, *évenként sorsolást* rendez, elyben a pártfogók egyenként 15, az alapítók, akik alapítványaikat már befizették, 3. a rendes tagok (művészek és műpártolók) pedig *tagságuk első három évében 1 számmal, tagságuk minden további három éve alatt pedig eggyel több számmal vesznek részt.* Az alapítót vagy alapítóvá lett rendes (egyes) tagot e g belépése idejétől számítva, szintén megilleti, hozzáadva az lapítói minőségben őt megillető három számot. Testület mint lapító mindenkor három számmal játszik. A társulat évenként

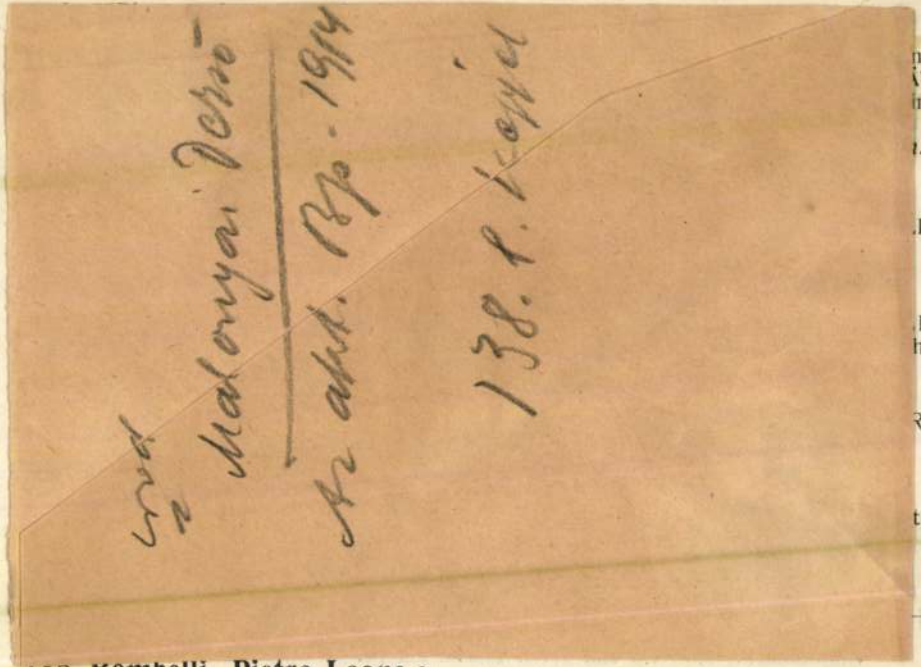

185. **Bombelli, Pietro-Leone :**

COMMEDIA d'ARTE JELENET. Rézmetszet Pietro Leone Gherri rajza után, 1780. 40—55 cm. — SZENE AUS DER COMMEDIA d'ARTE. Kupferstich nach der Zeichnung von Pietro Leone Gherri, 1780.

167/c. **Ceruzarajz,**

OROSZLÁN. Jelezve alul jobbra: Meran, 842. Mérete 24—16 cm. — BLEISTIFTZEICHNUNG. LÖWE. Bezeichnet rechts unten: Meran, 842.

167/d. **Ceruzarajz,**

SIESTA. Jelezve alul jobbra: B. M. 840. Mérete 24—16. — BLEISTIFTZEICHNUNG. SIESTA. Bezeichnet rechts unten: B. M. 840.

168. **Női arckép.**

Elefántcsontminiatür. 7—6 cm., 1830 körül. — WEIBLICHES PORTRÄT. Miniatür auf Elfenbein. Um 1830.

169. **Anya gyermekével.**

Elefántcsontminiatür, kerek, átmérője 7 cm. Angol, XVIII. század. — MUTTER UND KIND. Miniatür auf Elfenbein. Englisch, XVIII. Jahrhundert.

170. **Hölgy rózsával.**

Elefántcsontminiatür. 19—14 cm. Francia, XVIII. század második fele. — DAME MIT ROSE. Miniatür auf Elfenbein. Französisch, zweite Hälfte XVIII. Jahrhundert.

171. **Tiszt arcképe.**

Papirminiatür. Kerek. Átmérője 4.5 cm. XIX. század első fele. — PORTRÄT EINES OFFIZIERS. Miniatür auf Papier. Erste Hälfte XIX. Jahrhundert.

172. **Férfiarckép.**

Olajminiatür, 9.5—7.5 cm. XIX. század közepe. — MÄNNLICHES PORTRÄT. Ölminiatür. Mitte XIX. Jahrhundert.

173. **Leányka képe.**

Elefántcsontminiatür. 10—7.5 cm. 1830 körül. — PORTRÄT EINES MÄDCHENS

1903. I. megr. 50 rizsma, 1 iven 8 drb. 5. sz. p. — Endrényi Imre, Szeged.

Vastagh György

Szod

Budapesti Hirlap

1914. ápr. 10 sz.

Ugyanez a [illegible]

Szegedi Hiradó

1914. ápr. 11 ikis

számában.

más cimmel pedze

Vastagh György

ld. Vastagh György munkásságát nyolcvanadik születésnapja alkalmából méltatták a napilapok. (április 10.

1914

(Művészet 1914. 286. l.)

Olasz elbeszélők tára

IX. 137

SCHULEK JÁNOS
MŰÉPÍTÉSZ
TELEFON: JÓZSEF 406—68.

A Műemlékek Országos
Bizottságának.

BUDAPEST

VI. Aréna ut 41 sz.

Vastagh György id.

Cigányleány c. festmé-
nyének repr.
Művészet 1915. 219. l.

Id. Vastagh György: Kárvallott cigány.

Vastagh György cd

Rózsa-féle Regélő Naptár
1922.

Vastagh György id.

Vastagh György id. (Georg d. Ä.) 1834—1922.

625. ÖREG PARASZT (Alter Bauer). Jelezve (Bez.): „Vastagh Gy."
Vászon (Leinwand). 52×38 cm.

Vastagh György id. (Georg d. Ä.) (1834—1922).

626. CIGÁNYFIU (Zigeunerjunge).
Vászon (Leinwand). 64×43 cm.

Ernst Museum aukciói
38. sz. Budapest 1928.

Vastagh György festőművész

Pesti Hirlap 1929 V. 8

— **Műtárlat Pécsett.** A Független Művészek Társasága vándortárlatai során vasárnap délután nyitotta meg pécsi műtárlatát, melyet a vigadó nagytermében mutatott be. A megnyitásra a város legelőkelőbb műbarátai gyültek egybe. A pécsi képzőművészeti társulatot *Török Lajos* rendőrfőtanácsos, elnök és *Péter József* főlevéltáros, alelnök képviselte. Török Lajos magvas beszéddel nyitotta meg a tárlatot, melyre *Kézdi-Kovács László*, a Független Művészek Társaságának elnöke válaszolt, hangsulyozva Pécs város nagyszerű kulturális fejlettségét és a művészetek hivatását, a művészet legmagasabb fokát, a vallást, mely lelkünket az istenséghez viszi fel és a többi művészet jelentőségét, mely lelkünket a mai megtépett hazában vigasztalni akarja. A tárlaton szépen válogatott 200 festmény és grafikai mű szerepel, köztük *Vastagh György* oltárképvázlata, *Béli Vörös Ernő* „Szent Erzsébet alamizsnát osztogat" c. műve, *Náray Aurél* Madonnája, *Kézdi-Kovács* poetikus tájképei, *Nagy Vilmos* biedermayer-képei, *Kiss-Farkas Imre* szép fejei, *Vári-Vojtovits Zoltán* friss tájképei, *Hadzsics Kamill* genreképe, *Radnay József* bakonyi tájrészletei, *Endrey Sándor* genre-thémái, *Bayer Ágost* és *Egyed Erna* kitünő grafikái, *Vitéz Mátyás* interieurje, *N. Fodor Olga* finom női aktjai, *Gaál Vilmos* színes városrészletei *Kremm Mátyás*, *Szlávik Dezső*, *Telegdy Árpád*, *Porter Paula*, *Kézdi-Kovács Elemér*, *Csermely János*, *Csillag József*, *Lakits György* s mások művei; a pécsi művészek közül *Sikorszka-Zsolnay Julia* finom virágképei, *Mierthl Gyula* artisztikus téli tájai, *Dabasi Kovács* bibliikus képei. A fővárosi művészek hétfőn a Zsolnay-gyárban nemrég berendezett pompás Zsolnay-muzeumot tekintették meg, amely a magyar kerámia nagymesterének: Zsolnay Vilmosnak emlékét legszebben hirdeti, mert válogatott darabokban felöleli a gyár minden korszakának működését. A pécsi műtárlat bezárása után a vándortárlat Kaposváron pünkösd vasárnapján nyilik meg.

267

alvány.

.....nak, címe:.....
(esetleg postatakarékpénztári számlájának száma)

.....

.....ért

[redacted]

[redacted] fizetendő.

bélyeg.....nyugta.....bevonandó.

.....

.....

.....

Ellenjegyzi «.....» főosztály:

.....

Bevétel	Kiadás
Pengő	Pengő

meghívást. Eddig biztos résztvevők: Capablanca, Bogoljubov, Nimzovits, dr. Vidmár, dr. Euwe, dr. Tartakover, Rubinstein, Réti, Spielmann, Kmoch, Grünfeld, Gilg, Yates, Sir Thomas, Miss Vera Menchik, Colle és rovatvezetőnk. Németország színén a legjobbjait küldi s így egy valóban nagyszabású mesterversenyt sikerült a csehszlovákiai németségnek összehoznia. Rovatunk a versenyről pontos tudósításokat hoz. Mindenesetre

UJ IDŐK SZERKESZTI HERCZEG FERENC

XXXVI. évfolyam, 19. szám
Budapest, 1930 május 4

Szent Imre éve. Szent Imre, Vastagh György festménye. Vastagh Gyula gyűjteményében.

Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 16.

Ára 50 fillér

A magyar könyv napja

A magyar könyvkiadóvállalatok a Magyar Könyv Napját azzal is megünneplik, hogy a kiadásukban megjelenő szerzők *legkiválóbbjainak legkiválóbb* új műveit ezen a napon hozzák forgalomba.

Könyvkiadóvállalatunk a könyvnapon

három új könyvet

jelentet meg:

1. Herczeg Ferenc

Arcképek

című könyvét, a magyar irófejedelem mesteri tanulmányait. Ez a könyv Herczeg Ferencnek első essay-kötete, a könyvalakban eddig meg nem jelent következő tanulmányok gyüjteménye:

Tisza István
Károlyi Mihály
Podmaniczky Frigyes
Kossuth Lajos
Clemenceau
Petőfi Sándor
Szendrey Julia
Jókai Mór
Mikszáth Kálmán
Mikszáth Kálmánné
Kiss József
Farkas Pál
Keglevich István
Jászai Mari
Náday Ferenc
Ujházy Ede

Ára 4 pengő 50 fillér.

2. Csatho Kálmán

Az órák ütni kezdtek . . .

című új regényét, amely remeke a magyar elbeszélő művészetnek.

Ára 3 pengő.

3. Surányi Miklós

rendkívüli sikert aratott, nagyszabású történelmi regényének:

A nápolyi asszony-nak

új kiadását. A nápolyi Beatrix híres regénye, amelyet már több idegen nyelvre lefordítottak, a könyvnapon új, művészi köntösben lép a közönség elé.

Ára fűzve 10 pengő, kötve 16 pengő.

A Magyar Könyvnapon minden vásárló 10% engedményt kap.

Előfizetőink a magyar könyvnap három reprezentatív ujdonságát 3 pengős havi részletfizetésre is megrendelhetik.

A Magyar Könyvnapot Budapesten május 8-án és 9-én tartják meg, vidéken május 18-án, 19-én és 20-án.

Egy apród szintén nem felelt meg, mert igen pecsétes volt, tisztitóba küldeni pedig már késő lett volna, bármilyen hihetetlen gyorsasággal is dolgoznak ezek a tiszteletreméltó intézetek. Volt egy barát is, de csupa lyuk.

— Na, mi lesz már veled? — Késő van már! — sürgettek álarcos barátaim. Egyetlen jelmez volt még. Valami előkelő kínai.

— Hát ide azzal a kínaival! — szoltam lemondó kézmozdulattal és rámadták a kínait. Az ördög tudja, milyen is volt. A ruháról nem is beszélek. Az őrülten tarka cipőkről is hallgatok, melyek oly nagyok voltak, hogy jelentékeny fölösleges részük érthetetlen és indokolatlan koloncot képeztek közlekedő eszközeimen. Hallgatok továbbá arról a rózsaszínű törlőrongyról is, melyen hosszú copf fityegett és parókaként kellett a fejemre kötnöm. A kötőmadzagok erősen vágták a fülemet és annyira előrenyomták, hogy erősen hasonlítottam valami denevérhez.

— Hát az álarc? — Ezt elfelejted?

— Igen az álarc!

Engedelemmel legyen mondva, lehetetlen ábrázat volt. Orra is volt, szeme is, szája is, — minden csinos és rendes, elég stilszerű is, sőt minden a maga helyén is állt, — mégsem volt semmi emberi ezen az arcon. Ha valaki három napig fekszik a sírban — ahol már igazán mindegy lehet neki minden, — akkor sem vághat ennyire közömbös képet. Az álarc nem fejezett ki sem szomorúságot, sem vidámságot, sem érdeklődést, sem csodálkozást. A semmit, éppen a semmit fejezte ki ez az arc. Amellett olyan őszintén és nyugodtan bámult, komolyan és megindíthatatlanul, hogy az embernek akarva, nem akarva nevetnie kellett. Azt hiszem, a legvadabb fogfájással is nevetnie kellett volna az embernek, mintha az a rettenetes szenvedés a világon sem lenne. Valami ellenállhatalan kacagás ragadta meg az embert és görcsösen fogva tartotta. A fiúk hajlongtak, ide-oda gurultak a heverőn, majd erőtlenül, letörten hullottak a székekre, hogy ott tovább kacagjanak menthetetlenül, egyre gyöngébben, míg be nem következett az a bizonyos üresség a gyomorban, mely olyan csodálatosan fékezi le a kacagást.

— Ez lesz a legérdekesebb jelmez! — mondták, mikor újból szóhoz tudtak jutni.

Álltam és néztem a kacagókat. Eleinte gépiesen velük kellett kacagnom, habár még nem láttam magam a tükörben. Később azonban kellemetlenné vált a dolog: utóvégre is mindenkiben van némi — hogy úgy mondjam, — önszeretet. Azonkívül számomra más célja volt az egész dolognak. Ebben a pillanatban a tükörbe néztem — és már is gurultam. Az egész nevetőgörcs-jelenetet végigcsináltam én is, először egyedül, azután barátaim elgyengült kórusától kisérve, akik nagy kimerültségük ellenére is kénytelenek voltak újból végigcsinálni az egész kacagástáncot. Miután elérkeztünk a teljes kimerüléshez, végre útra keltünk.

— Semmi esetre sem tesszük le az álarcot! — ajánlotta az egyik. — Becsületszóra?

— Becsületszóra! — Becsületszóra!

3.

Valóban, a legérdekesebb álarc volt. Vidám csapatokban követtek, kacagva forgattak erre-arra, löktek, csipkedtek s mikor bosszúsan komoly arcot vágtam az álarc alatt és erélyesen fordultam a kacagókhoz, hogy hagyjanak békén, a kacagás olyan homéri méreteket öltött, hogy minden egyéb zaj elhalkult a szobában s az ujjongás mennydörgő áradattal hömpölygött át a termeken. Minden lépésemmel újabb kacagás-felhő fogott körül és lehetetlen volt ebből a vidámság-vasgyűrűből szabadulnom. Pedig kellett! Egy teremben voltam „Vele". Látnom kell őt! Meg

„Füstölő szépségek."
Vastag Gy.: Pipázó cigányleány. (Dr. Forgó István gyűjteményéből.)

fogom látni! — Mérhetetlen öröm futott át rajtam, a nagy hidegben való várakozás miatti bosszúságomat az egyre késleltetett viszontlátás teljesen eloszlatta: kacagtam és áttörtem a tömegen, egyre őt keresve, akit mindezideig nem láttam. De hirtelen eltünt a nevető kedvem s szinte elepedve az utána való vágytól egyszerre végtelen messzeségbe kerültem a kacagó, vidám világtól. Minden szobát végigjártam, nyomomban az ujjongó, kacagó tömeggel... Végre! — ott állt ő! Mintha vakító fényözönbe léptem volna, hirtelen megálltam. Egész napi erős vágyakozásom, mely valamennyire feloldódott ebben az őrülten tréfás bállátogatásban újból feltört bennem az ő megpillantásakor. Itt állt előttem az, aki egész lényemet betöltötte — csöndes, aranyos nyugalmával. Szeme, kék búzavirág, aranyos búzakévében, sötét szemöldöke és fenséges hajkoronája árnyékából különös nyugalmat sugároztak maguk körül, egész alakja ragyogott ettől a nyugalmas szőkeségtől, mint a klasszikus szépség valami állomszerű visszfényétől. Menynyire vonzott engem ez a szépség és hogy eltöltött remegő boldogsággal... Kihasználva az egyik rövid szünetet hozzáléptem.

— Én vagyok! — súgtam halkan és reszkettem, a boldogságtól, hogy ilyen közelről látom őt.

A nyugodt búzavirágszemek rámragyogtak és úgy éreztem, hogy csöndes éjszaka van, nagy ismeretlen tavon vagyok, majd hirtelen egy barátságos hajó fénysúgárkévéjébe kerültem. Mindent, amit ebben a pillanatban a legforróbban mondtam volna neki, egyetlen tekintettel fejeztem ki, mellyel körülsímogattam őt.

Pásztortűz 1930. febr. 23

Ő hallgatott. Valami szokatlan fény villant fel szemében, mint aranyszikra a kék égbolton. Majd azt láttam, hogy telt, jóságos ajka körül heves rángás keletkezik, mely ellen erélyesen küzd . . .

— Igen, igen, — én vagyok, — erősítettem, felvidulva örömének kétségtelen jelein. Miért nem jött el ma?

És ő? — Nevetett. Sohasem hittem volna, hogy így tud nevetni!

— Félig halálrakínozott, maga gonosz, édes, — könyörögtem válaszért.

De ő csak kacagott. Szemének nyugodt fénye eltűnt, mintha szelid szeptemberi napfény tűnt volna el a bárányfelhők tömege mögött. Féktelen kacagás ezerráncú fénye borította el arcát. Ez is napfény volt, de rámnézve rendkívüli, perzselő kíméletlen, borzalmasan égető napfény!

— Hát maga az? — szólt végre, nehezen küzdve le kacagását. — Nahát, hogy maga milyen mulatságos!

Most értettem meg. Az álarc! Fejem mellemre csüggedt, teljesen összeomlottam, borzalmas kétségek sújtottak le . . . Neki azonban, úgy látszott, annál nehezebben sikerült a kacagást leküzdenie, a táncoló párokat kezdte figyelni, hogy ne kelljen rámnéznie. Én mégis folytattam:

— Nem szégyel kacagni? Nem látja komikus álarcomat? Csak azért vettem fel azt a maskarát, hogy magát lássam, tekintetében gyönyörködhessem, hogy bársonyos hangja megnyugtasson és boldoggá tegyen . . . Maga megsejtette velem a boldogságot, a lelki nyugalmat — igen, majdnem igérte is és most mindent olyan hirtelen, olyan borzalmasan vesz el tőlem! Kérem, mondja meg, miért, miért nem jött el ma?

Gyorsan fordult felém, édes telt ajkán ott remegett a válasz, bár ugyanakkor halvány mosoly is szunnyadt szája szögletében. Komolyan, nyugalmat sugárzó tekintettel fordult felém . . . majd feltarthatatlanúl, rázkódva adta át magát a féktelen, hajlongó kacagásnak . . . Lélegzet nélkül, csaknem sírva, arcát csipkekendőjébe rejtve szólt nehezen, szakadozottan:

— Dehát nézze meg magát! . . . Ott maga mögött . . . egy tükör . . . Nahát . . . hogy . . . maga . . . milyen . . ., nevetséges . . .

Szemöldökömet sötéten vontam össze, összeszorított fogakkal, hideg, vértelen arccal fordultam a tükörhöz: idióta-nyugalom, közöny, embertelenül mozdulatlan arc tekintett vissza rám. És én — én is kacagtam. A kacagástól még egyre vibráló arccal, fellobbanó haraggal kétségbeesetten szóltam, nem — kiáltottam:

— Maga ne kacagjon!

Amint valamennyire megnyugodott, elkezdtem suttogva, szerelemről beszélni neki. Soha olyan szépen, melegen, olyan meggyőzően nem beszéltem még a szerelemről, mert annyira még sohasem szerettem. Elmondtam a hiábavaló várakozás minden kínját, a vágyakozás és az őrjöngő féltékenység keserű könnyeit. Mindenben segítségemre jött felajzott fantáziám is, mely egyre újabb és újabb képeket és kínokat talált ki, melyek nyugtalanságba rántják a lelket, majd lesujtják, megsemmisítik s nem lehet legyőzni. Beszéltem a lelkemről, melyben csak szerelem él, az ő papnői képéről, mely elé összehordanám a föld legszebb adományait, melyeket az ég ajándékoz nekünk . . . És láttam, hogy lehulló, hosszú szempillái vidám árnyat vetnek a halványan sápadt arcra. Láttam a titkosan felizzó parazsat, a rózsaszínű visszfényt gyönge, aranyos pihéktől hamvas bőrén; észrevettem, hogy egész törékeny alakja akaratlanul felémhajlik . . . Éjszaka királynője! — ezt a jelmezt választotta. Az egész édes talány volt, fekete csipkék homálya szikrázó csillagok gyémántdíszével, olyan szép volt, olyan kedves, mint valami rég elfelejtett gyermekálom . . . Beszéltem, könnyek öntötték el szememet, sugárzó örömtől dobogott a szívem. . . . És végre láttam ajkán az istenadta, szeliden megadó mosolyban ébredező asszonyi szerelmet . . . Láttam, mint rebbennek meg szempillái, szép, nyugodt, szőke fejecskéje lassan, félénken felémhajlik; már sejtettem kimondhatatlan szelid tekintetét, mely úgy meg tudott babonázni . . . Na! — Olyan kacagást még sohasem hallottam! . . .

— Nem, — nem, — nem tudok, — sóhajtotta nevetés közben. Fejét hátravetve, szabad útat engedett a visszafojtott kacagás-zuhatagnak.

Ó, csak egy pillanatra emberi arcot! . . . Ajkamba haraptam, könnyeim leperegtek forró arcomon, egész testem reszketett a fájdalomtól és haragtól és ez, ez a bamba álarc, melyen minden a maga helyén volt, az orr, a szem, a száj, — ezalatt helyettem és az én nevemben rendületlen nyugalommal bámult a világba . . .

Amint tarka lábaimon, bizonytalanul, ingadozva távoztam, utánam hallatszott csengő, guruló kacagása: mintha szellős magaslatról tiszta hegyi patak zuhogna le és verődne szét a tarka sziklaköveken.

4.

Hazafelé tartva a kihalt, álmos uccán, vidám, izgatott beszéddel törtük meg az éjszaka csendjét. Az egyik így szólt hozzám:

— Óriási sikered volt! Ilyen kacagást még sohasem hallottam . . . De mit csinálsz? Mért téped szét az álarcodat? . . . Gyerekek! . . . Ez megbolondult! — Széttépi a jelmezét . . . Nézzétek, — sír . . .

Fordította: *Sípos Ernő.*

*DÁNÉR LAJOS VERSEIBŐL**

AZ ISTENT KERESEM

Rettenetes ez a hitetlenség, Uram!
Én valahogy nagyon szeretnék hinni
Benned, de hitem ellopták. Nem
tudom, hogy kik, de éreztem, amikor
vitték. Nagyot sikoltottam;
hiába volt minden, nem adták
vissza. Pedig így elhagyatva
rettenetes élni, Uram, szeretnék
megint hinni Benned, mint régen,
térdreborulva sírni s elpanaszolni
mindent, de nem látlak, hiába
húnyom le szemem százszor
s kutatlak a sötétben. Megőrjít
a magány és a néma sejtés,
hogy Te hagytál itt engem, mert
alkalmatlan voltam s nem
termettem gyümölcsöt.

CSEND A FALUSI KERTBEN . . .

Cserebogár / *A bokron veréb*
és egy varjú / *csiripol,*
repült el a / *az idő lassan*
fejem fölött, / *elszalad;*
aztán egy méh / *tavasz van . . .*
zümmögve szállt / *Rólad álmodom*
s egy szírmon / *két suttogó*
elcsendesedett. / *fenyő alatt.*

* *A szerző „Átkunk" címen most megjelent kötetéből.*

Árverési Közlöny

1932. nov. 4. sk. sz

Vastagh György id

	Kikiáltási ár pengőben
Vastagh György (1834—1922)	
83. UJFALVY SÁNDOR KÉPMÁSA. Kőrajz. 67×51 . .	15

Vastagh György id

emlékkiállítás

irod

Újság. 1934. márc. 3.

(e.a.: A Műcsarnok emlék- és gyűjteményes kiállítása.)

vetkeztében előállt igények rövidesen kielégíthetők. Ebben a

hogy a mérnöki tudás fejlettségétől függ javarészben országunk jövője s meg is akarja szerezni ezt a tudást, amely a nagy feladatok megoldásához szükséges.

A Sopronban tartott második továbbképző tanfolyam a Nyári Egyetem előadásaival párhuzamosan a bányászati és kohászati továbbképzést szolgálta; a Sopronban nyilvántartott hallgatók száma 128 volt, akik az ország valamennyi bányászterületét képviselték.

Köszönettel tartozunk *dr. Mihailich Győző* műegyetemi ny. r. tanár úrnak, a Mérnöki Továbbképző Intézet igazgatójának, aki nemcsak az Intézet megalkotásában, hanem vezetésében a legnagyobb odaadással s lelkesedéssel szolgálja az Intézet jelenének és jövőjének ügyét.

A műegyetem Sopronban megszervezett Nyári Egyetemének az elmult tanévben rendezett ötödik tanfolyama éppen olyan sikerrel végződött, mint az előző évek tanfolyamai. A nyilvántartott hallgatók száma 1084 volt.

A Nyári Egyetem ötéves munkaterve szerint 1941 nyarán a Közgazdaságtudományi karnak jutott az irányító szerep. A Nyári Egyetem és a Mérnöki Továbbképző Intézet bányászati

id. Vastagh György

MŰVÉSZET

*** Szombaton nyilik meg a Műcsarnok kiállítása.** Uj kiállitás nyilik meg szombaton délben a városligeti Műcsarnokban. A kiállitásnak ünnepi jelleget ad néhai id. *Vastagh* György centenáriuma, akinek reprezentativ müveit magánosok és közintézmények tulajdonából gyüjtötték egybe. Az emlékkiállitások sorában szerepel a szolnoki életképfestés egyik uttörője, *Deák-Ébner* Lajos kollekciója, amelyet *Petrovics* Elek gyüjtött egybe és rendezett el, továbbá gyügyei *Nagy* Zsiga munkái és *Vastagh* Géza állatképei. Különtermekben rendezték meg gyüjteményes kiállitásukat *Szüle* Péter, aki főleg arcképeit és ifj. *Vastagh* György, aki állatszob-

M. 934. III. 2.

id. Vastagh György

— **Szombaton nyilik a Mücsarnok kiállitása.** Uj kiállitás nyilik meg szombaton, március 3-án délben a városligeti Mücsarnokban József főherceg jelenlétében. A kiállitásnak ünnepi jelleget ad néhai id. *Vastagh* György centenáriuma, akinek reprezentativ müveit magánosok és közintézmények tulajdonából gyüjtötték egybe. Az emlékkiállitások sorában szerepel a szolnoki életképfestés egyik úttörője, *Deák Ébner* Lajos kollekciója, amelyet *Petrovics* Elek főigazgató gyüjtött egybe és rendezett el, továbbá gyügyei *Nagy* Zsiga munkái és *Vastagh* Géza állatképei. Különtermekben rendezték meg gyüjteményes kiállitásukat: *Szülle* Péter, aki főleg arcképeit és ifj. *Vastagh* György, aki főleg állatszobrait állitotta ki. Testületileg vesz még részt a kiállitáson a *Magyar Akvarell- és Pasztellfestők Egyesülete* és a *Magyar Arcképfestők Társasága*, melyeknek tagjai legujabb munkásságukról számolnak be. A kiállitás husvét hétfőjéig marad nyitva.

N.U. 934. III. 2.

NU.934.III.2.

Vastagh György id.

HIBAIGAZÍTÁS. Áprilisi számunkban a 80. oldalon közölt reprodukció helyes aláírása id. Vastagh György: Wekerle Sándorné és Geist Gyula gyermekkori arcképe.

Képzőművészet
1934. 122. l.

and Bernardino.

Ősi kiállítás, Ipolyi, 73. szám

Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. II Műgyűjtő, V – 1931, 6 l.

Vastagh György id

id. Vastagh György: A művész felesége. 1879.
A Műcsarnok Emlék- és Gyüjteményes kiállításáról

Képzőművészet 1934 ajó. (Fi.)

Egész évre 24 pengő, félévre 12 pengő, negyedévre 6 pengő. Egyes szám ár

Előfizetés külföld számára egész évre:

illing, Csehszlovákiában 150 csehkorona, Jugoszláviában 300 dinár, Romániában 800 lei,

etet, üveget, porcellánt **Handelsmann**

etezés, üvegezés **VII., Rottenbiller-utca**

ERMEKCIPŐ-OTT

Y ÁRPÁD

PEST, IV.

UCCA 2.

▼

, leány és fiú-

lönlegességek!

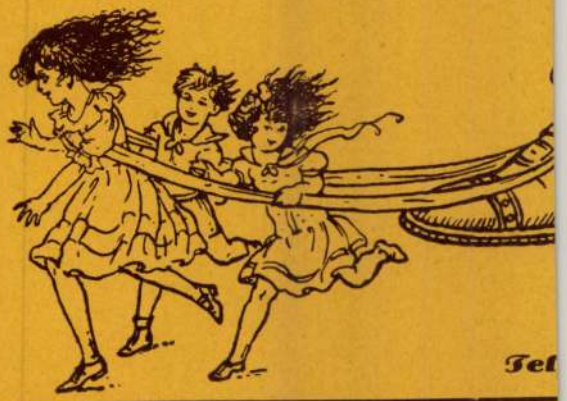

LÁN KOZMETIKAI INTÉZET

Bazilikával szemben

SÁSZÁR-UT 15/a. FÉLEMELET

metikája. Szem alatti ráncok, szarka-elése. Szemöldökformázás. **Tartós** llafestés. **Hajszál,** szemölcsirtás glegesen. **Tavaszi** szépítő-kurák. **Tanitványok** tökéletes elméleti és gyakorlati kiképzése

BATA

Kamarai szállító

szabó- és divat

Budapest, IV, Kr

Telefon: 80-0-56

Vastagh György festő

Pesti Hirlap, 1882. nov. 11. 11.
Az Opera festményei

Vastagh György festő

Pesti Hirlap, 1882. okt. 31. 12.
A mütermekből

Vastagh György festö.

Pesti Hirlap. 1882. szept. 20. 1-mell. 2. l.

Vastagh György festö.

Pesti Hirlap. 1882. szept. 17. 2-mell. 3. l.

Vastagh György festö.

Pesti Hirlap. 1882. aug. 31. mell. 2. l.

Vastagh György festö.

Pesti Hirlap. 1882. aug. 27. 2-mell. 3. l.

Vastagh György festö.

Pesti Hirlap. 1882. aug. 23. 1-mell. 2. l.

Vastagh György festő.

Pesti Hirlap. 1882. aug. 11. 1-mell. 2. l.

Vastagh György festö.

Pesti Hirlap. jul. 1. 1882. 2-mell. 1. l.

Vastagh festö.

Pesti Hirlap. 1882. jun. 20. 2-mell. 2. l.

Vastagh György festö.

Pesti Hirlap. 1882. jul. 8. 3. l.

Vastagh György festö.

Pesti Hirlap. 1882. jun. 16. 4. l.

Vastagh György festö.

Pesti Hirlap. 1882. máj. 27. 4. l.

Vastagh György festö.

Pesti Hirlap. 1882. máj. 20. 3. l.

Vastagh György festö.

Pesti Hirlap.1882.máj.17.3.1.

Vastagh festö.

Pesti Hirlap. 1882. máj. 13. 1-mell. 3. l.

Vastagh festö.

Pesti Hirlap.1882.máj.11.2-mell.2.l.

Vastagh festö.

Pesti Hirlap. 1882. ápr. 29. 4. l.

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1882. ápr. 14. 3.

A műtermekből

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1882. márc. 3. 4.

A vintermarkból

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1882. márc. 31. 3.

A mütermekből

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1882. márc. 12. 3.

A Nemzeti Muzeum kezdőrámok

rendezete...

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1882. febr. 22. 5.

Munkácsy Budapesten
a jelmezestély a Műcsarnokban

Vastagh György festö

Pesti Hirlap. 1882. febr. 20.

Munkácsy Budapesten

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1882. febr. 16.

Vastagh György jelenleg....

Vastagh. György festő

Pesti Hirlap. 1882. jan. 31. 4.

A mutterunkból

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1882. jan. 12. 4.

A Munkácsy-ünnepélyt rendező...

Vastagh György festő

Pesti Napló. 1882. jan. 11. sz.

Szentkirályi Mór arcképe

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1882. jan. 8.

Munkácsy Budapesten

Vastagh György, festő

Hl

Budapesti Hírlap. 1882. X. 18.

287. sz. 3. o. (Sz. és M.)

Táblakép, Teleki Géza arcképe JH

Vastagh Györgytől, 1882

Budapesti Hirlap, 1882. X. 18

287. n. 3. o. (Sz. és M.)

Jbl

Táblakép, Gorove Antal tördképe

Vastagh Györgytől, 1882

Budapesti Hírlap, 1882. X. 18

287. sz. 3. o. (Sz. és M.)

Falkep. Mitologiai jelenet. Vastagh

Budapesti Hirlap. 1882. aug. 27.

Az uj operaházról

Vastagh György festő/1834-1922/Ybl

az Operaház foyerjének menynyezetképe

Budapesti Hirlap,1882,VIII.27.

235.Melléklet,2.o.

Falkép Ybl

az Operaház foyerjének mennyezetké-

pei Vastagh Györgytől

Budapesti Hirlap, 1882, VIII.27.

235.sz.Melléklet.2.o.

Vastagh György festő

Budapesti Hirlap. 1882. aug. 27.

Az uj operaházról

Ybl.

Önálló táblakép XIX.sz.

Vastagh György: Hutflesz kolozsvári család arcképe.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.5.
214.sz. 3.o. /Sz.és M./

Vastagh György festő

Budapesti Hirlap. 1882. aug. 5. 3.

Vastagh György festőművész most
fejezte be....

YbL.

Festészet önálló táblakép. XIX.sz.

Vastagh György festménye: Klotild főhercegnő által rendelt életkép.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.5. 214.sz. 3.o. /Sz.és M./

Táblakép. Erdélyi iletkép. Vastagh

Budapesti Hetlap. 1882. aug. 5. 3.

Vastagh György festőművész most fejezte be....

Táblakép. A Hutflesz-család a udepe.
Vastagh

Budapesti Hírlap. 1882. aug. 5. 3.

Vastagh György festőmenvezz most
fejezte be....

Ybl.

Vastagh György festő /1834-1922/

Klotild főhercegnő által rendelt életkép.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.5.
214.sz. 3.o. /Sz.és M./

Ybl.

Vastagh György festő /1834-1922/

Hutflesz kolozsvári család arcképe.

Budapesti Hirlap 1882.VIII.5.
214.sz. 3.o. /Sz.és M./

Ybl.

Vastagh György festőművész /1834-1922/

erdélyi tanulmányutja.

Budapesti Hirlap 1882.VII.28
2o6.sz. 3.o /Sz.és M./

Ybl.

Radna

Vastagh György festőművész erdélyi tanulmányutja.

Budapesti Hirlap 1882.VII.28.
206.sz. 3.o /Sz.és M./

Ybl.

<u>Kolozsvár</u>

Vastagh György festőművész erdélyi tanulmányutja.

Budapesti Hirlap 1882.VII.28.
2o6.sz. 3.o. /Sz.és M./

Ordély, Vastagh Nörgy ottani Jbl

körutiltja

Budapesti Kiálag. 1882 VII. 28

20 kr. 30. (Sz. ad Kr.)

Vastagh György [illegible] Jbl

Budapesti Hirlap. 1882, VII. 28

206. r. 3, r. (Sz. cd. [illegible])

Vastagh György festő

Budapesti Hírlap. 1882. VII. 15

(93 n. 3 o. (Szerk.)

Vastagh György [illegible] 10

Budapesti Hirlap. 1882, VI. 20.

168 sz. 2.o (Szerk.)

Vastagh György festő

Budapesti Hírlap. 1882. IV. 29.

117. n. 4. r. (Szerk.)

Vastagh György fostó

Budapest Kőrlap. 1882 III. 13.

7 h. 2.o. (h. ü. k.)

Jbl

Tallaker, Józef föhercy tiedkije

Vastagh Bagyról

Budapesti Hirlap. 1882, III, 3

62. n. 3. o. (Ch. is K.)

Vastagh György Pertő

Budapesti Hirlap, 1882 III 3

62 k. 3.o. (Kr. és Kr.)

Vastagh György pestő

Budapesto Heilap 1884. II. 27

58. sz. k.o. Mátrháza ittlen

Vastagh György festő

Budapesto Kvilap. 1882, II. 26.

57. n. 5. o. Munkácsy tintelétére

Harkányi Trijpes estéje

Vastagh György festő

fol

Budapest. Kislap. 1882 II 22.

53. n. 3. o.

A nincsarnok diszkörre

Vastagh György festő

Budapesti Hirlap. 1882, II. 15

46. n. 3. o. (Sz. ák.)

Vastagh György festő

Budapesti Hirlap 1882. II. 18

49. n. l. o. Munkácsy itthon III

Táblakép, József főherceg és Klotild

főherceg-asszony aroképeinek replikái

Vastagh György-től.

Budapesti Hírlap, 1882, II. 15.

46 sz. 3. o. (h. és k.)

Budapest, József főherceg és Klotild

főhercegasszony arcképei Vastagh György-

től a Nemzeti Múzeumban

Budapesti Hírlap. 1882. II. 15.

46. n. 3. o. (Sz. és M.)

Táblakép Jalia kirassyony arcképe

Vastagh Györgyből

Budapesti Kiilap, 1882, I. 31.

31. n. h. o. (h. ü. k.)

Vastagh György festő 708

Budapest, Kvilap, 1882 I 31

31. n. h. o. (Kéi M)

Bécs nemzetközi kiállítás 1882 M

Vastagh György: Jálics Kisamony arcképe

Budapesti Hírlap 1882. I 31.

31. x. 4. o. (Szerk.)

Vastagh György festő

Budapesti Hirlap, 1882, I. 12

12. n. 3. o. (N. és K.)

Jbl

Táblakép, Lüczenbacher Pálné

archéje Vastagh Jägytől

Budapesti Hírlap, 1881, XII. 28.

194. n. 3. o. (Sz. és M.)

Vastagh György ésto

Ibl

Budapesti Hirlap, 1881, XII. 28.

194. n. 3. o. (Kós K.)

Jbl

Tüblakép Jószef főhercegen

Klotild főhercegnő arckége Vastagh

Zsigmondtól.

Budapeste Ohslag. 1881, XII. 8.

175 n. 3.0. (Sz-és k.)

Vastagh György festő

Budapesti Kiilap. 1881, XII. 5

172. n. 3. a (Sz-cs Kr)

Táblakép Józef főherceg és

feleségé arckeje Vastagh Györgytől.

Budapesti Hirlap, 1881, XI. 6.

193. n. Melléklet, 1. o. Mario Proth:

Magyar Szalon.

Vastagh György festő

Budapest, Hirlap 1881, XI. 6

143. n. Melléklet, 1. o. Mario Proth:

Magyar Szalon.

Vastagh György, festő

Budapesti Hirlap, 1881, X. 27.

133. sz. 3. (Gy. ö. M.)

Vastagh György festő

Budapest. Hirlap. 1881. X. 19.

125. sz. 3. o. (Sz. és M.)

Táblakép hőcarckép Vastagh Jbl

Hörgytől

Budapesti Hirlap, 1881, X. 2

108 m. Melléklet, Berényi László:

A magyar Salon I

Vastagh György, festő 101

Budapest Tirlap 1881. X. 2

108 sz. melléklet, Berényi László:

A magyar Salon I

Vastagh György festő, jelmez-

tervező

Budapesti Hirlap, 1881, VIII. 12

58 n. 3.o. (Sz. és M.)

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1881. ápr. 29. 4.

A tavaszi Kiállítás II-ik sorozatára....

Vastagh György festő

Pesti Hírlap. 1891. dec. 28. 3.

Autonekrolog

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1881. dec. 9.3.

a Kiszonyvészeti tárulat

Rendszeres Riallitására...

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1881. okt. 27. 4.

Kapvásárlások az őszi kiállításon

Vastagh György levele

Pesti Hirlap. 1891. okt. 22. 4.

A műcsarnokban ....

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1881. szept. 13. 3.

Festőink Rózéből

Vastagh György festő

Pesti Hilap. 1881. aug. 27. 3.

Vastagh György befejezte....

Vastagh György úrnak

Pesti Hirlap. 1891. aug. 24. 3.

a Képzőművészeti Társulatnak....

Vastagh György festő

Pesti Hírlap. 1891. jún. 19. 3.

Művészeti ügyek

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1881. máj. 10.

Az uj tavaszi tárlat

Táblakép. Blahánné arcképe. Vastagh

Pesti Hirlap. 1880. jan. 22. 8.

Blahánné arcképe

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1880. jan. 22. 5.

Blaháné arczképe

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1880. aug. 16.

Képviselőházi levél

Táblakép. Pázmány Péter arcképe.
Vastagh

Pesti Hirlap. 1880. aug. 18. 3.

Zay-Ugrócon a miefaragó iskolában....

Táblakép. Mária Terézia arcképe.
Vastagh

Pesti Hirlap. 1880. aug. 18. 3.
Zay-Ugrócon, a műfaragó iskolában....

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1880. aug. 18. 3.

Zay-Ugrócon a műfaragó iskolá-
ban....

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1880. szept. 6. 3.

Magyar művészek Bécsben

Alk.

Táblakép. Oltárkép. Vastagh

Pesti Hírlap. 1880. szept. 25. 4.

Magyar művészek az őszi tárlaton

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1880. szept. 25. 4.

Magyar művészek az őszi tárlaton

Táblakép. Gyermekportré. Vastagh

Pesti Hirlap. 1880. okt. 4.4.

Kasziány Ödön: Őszi mudriállitás

Táblakép. Szent István. Vastagh

Pesti Hirlap. 1880. okt. 4. 4

Karziány Edv.: Őszi mindkiállítás

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1880. okt 4. 4.

Kasziány Ödön: Őszi műkiállítás

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1880. febr. 24. 4.

Vastagh György Londonból azt a....

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1880. ápr. 3. 3.

Vastagh György ügyében....

Táblakép. Jálics bornagykereskedő
leángának arcképe. Vastagh

Pesti Hirlap. 1880. apr. 3. 3.

Vastagh György ujabban....

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1880. máj: 29. 3.

A magyar festészet emelése

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1880. máj. 1. 4.

Blaháné arcképét adta ki...

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1880. nov. 7.5.

József főherceg kapolnája

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1880. nov. 9. 4.

15 eredeti magyar dal

Táblakép. Bittó István és felesé-
geinek arcképe. Vastagh

Pesti Hirlap. 1880. aug. 16.

Képzőművészeti hírek

Vastagh György festö.

Képzömüvészeti Szemle. 1879. 2. sz. 30. l.
5. sz. 75. l.
1880. 11. sz. 163. l.
10. sz. 127. l.
3. sz. 47. l.
12. sz. 147. l.
1880.- 7. sz. 107. l.
10. sz. 149. l.
11. sz. 155-61.

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1879. szept. 14.4.

a Mücsarnok őszi tárlatán....

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1879. nov. 20. 4-5.

Gyalog Huszár: Mutáslat pongyolában

Táblakép. Archépek. Vastagh

Pesti Hirlap. 1889. nov. 20. 4-5.

Gyalog Huszár: Mutárlat pongyolában

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1889. márc. 16. 5.

Tavaszi műtárlat

Táblakép. Gerway főpostaigazgató arcképe,
Vastagh

Pesti Hirlap. 1879. márc. 16.-5.

Tavaszi műtárlat

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1889. jún. 29. 3.

"Vastagh György műtermében"

Táblakép. Klotild főhercegnő
arcképe, Vastagh

Pesti Hirlap. 1879. jun. 29.

Vastagh György műtermében

Táblakép. József főherceg arcképe,
Vastagh

Pesti Hirlap. 1879. jún. 29. 3.

Vastagh György műtermében

Festészet XIX.sz.önálló táblakép.
Vastagh György müveinek hiánya a
Nemzeti Muzeumban

Életképek, 1876.juni 1.I.l.sz.9.l.

Vegyes közlemények.

vastagh György festő

Életképek, 1876. juni 1. I. l. sz. 9. l.
Vegyes közlemények.

Patak Jenő

Bécsbe költözött Vastag György kolozsvári festő és az osztrák müegylet kiállitásán két képe szerepel.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.19.454.old.
Bécsi hirek.

Patak Jenő

Táblakép.

"Női arckép"és"Férfi arckép"

Vastag György festő /19.sz./

Fővárosi Lapok 1870.I.V.19.454.old.

Patak Jenő

Vastag György festő /19.sz./Kolzsvár
ról Bécsbe költözött és az osztrák
Müegylet májusi tárlatán két fest-
ményt állitott ki.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.19.454.
Bécsi hirek.

Patak Jenő

Az osztrák müegylet kiállitásával kap
csolatosan a"N.W.Tageblatt"megemlékez
zik Vastag György kolozsvári festő ar
képeiről.

Fővárosi Lapok 1870.I.V.19.454.old.

Festészet.

Népéleti kép, festette Vastagh György.

/Osztrák müegylet tulajdona./

Atheneum. 1873. IV. 2833.

Jbl

Táblakép, Gyermekarcképek Vastagh Györgytől
1882.

Budapesti Hirlap, 1882. X. 18.
287. sz. 3. o. (Sz. és M)

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1879. febr. 3. 4.

Művészeti hírek

Vastagh György festö.

Atheneum. 1873. IV. 2833.

Vastag György festőművész halála

Fővárosi lapok 1870. V. 19. 454.

Hir

Falkép. Operaházi dőcsarnok

Pesti Hilap. 1883. dec. 13. 4

Vastagh György befejezte...

Vastagh György festő

Pesti Hírlap. 1883. dec. 8. 3

Blahánné jelmeze....

Falkép. Operaház, elsőemeleti foyer
menyezete, Vastagh

Pesti Hirlap. 1883. nov. 19. mell. 11

Az Operaház belsejének....

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1883. nov. 19. mell. 11

az operaház belsejének....

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1883. nov. 17. 11

Arany János arckepe az Akadémián

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1883. okt. 10

Prém Gödölf: Az őszi mű kiállítás

Varsányi György festő

Pesti Hirlap. 1883. aug. 10. 11

Magyar festők a müncheni
nemzetközi tárlaton

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1883. dec. 16-12

Az Opera festményei

Fallép. Operai utcsanok nemzete,
Vasztagh

Pesti Hirlap. 1883. szept. 16. 12

Az Opera festményei

Táblakép. A király és királyné
arcképe. Vastagh

Pesti Hirlap. 1883. jul. 31. 5

Vastagh György miklótt
végleg....

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1883. jul. 31. 5

Vastagh György miálótvejleg...

Táblakép. Teleki Géza arckép.
Vastagh

Pesti Hirlap. 1883. jul. 31. 5

Vastagh György mielőtt végleg...

Vastagh György fotó

Pesti Hirlap. 1883. jul. 25. 2.

az Opera festményei

Vastagh György festő

Pesti Hirlap, 1883. jun. 8. 12.
Müvészeti hirek

Vastagh György festő

Pesti Hirlap, 1883. máj. 21.4.
Szinház, zene. képzőmüvészet

Vastagh György festő

PestiHirlap, 1883. máj. 17. 11.
A müncheni kiállitásról

Vastagh György festő

Pesti Hirlap, 1883. ápr. 21. 12.
Az Opera

Vastagh György festő

PestiHirlap, 1883. márc. 24. 12.
A műcsarnokból

Vastagh György festő

Pesti Hirlap, 1883. márc. 4. 12.
Az Opera festményei

Építészet

Vastagh (György)
festő

Budapesti Szemle, 1884.

XXXVIII. 447 – 455. l. Ampelos:

Ipolyi Arnold az operaház festmé-
nyeiről.

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1884. szept. 17. 3

Vastagh György operaházi freskóit...

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1884. szept. 7. 3

Szigligeti arcképével ...

Vastagh György festő

Pesti Hírlap. 1884. dec. 22. 3

Képzőművészeti körök

Táblakép. Ligeti Ede arcképe,
Vastagh

Pesti Hirlap. 1884. sept. 7. 3

Ligeti arcképének ...

Táblakép. Paszolay János Képviselő
arcképe, Vastagh

Pesti Hirlap. 1884. szept. 22. 3

Képzőmüvészeink Röréből

Vastagh György festő

Pesti Hilap. 1884. ápr. 24. 3

a Műcsarnokból

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1884. febr. 17. 12

a festőművészek Kirándulása

" Szt. István király " festmény id. Vastagh

Györgytől az alcsuti kastély kápolnájá
ban.-

Táblakép. Madarászné digeti Margit
arcképe, Vartagh

Pesti Hirlap. 1885. apr. 14. 12

Vartagh György, Madarászné digeti
Margit ételnagyságu...

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1885. márc. 7. 3

Magyar képzőművészek Egyletе

van...

Tróh és műveszek Róse

Pesti Hirlap. 1885. febr. 22.13

Vastagh György festőművész...

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1885. jan. 29.4

Vastagh György szerzejött...

Claud. Vastagh

Pesti Hirlap. 1885. jan. 29. 4

Vastagh György meghalt...

Táblakép. Mária Dorottya főhercegnő
arcképe, Vastagh

Pesti Hirlap. 1885. jan. 12. 5

József főherceg és a hazai képzőmüvészet

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1885. jan. 12. 5

József főherceg eda hagyai képszünnivelése

Tablakéj Archéj Vastagh

Szörgyfól

Budapesti Hirlap. 1888 X. 19.

125 k. 3.0. (Sz. és k.)

Vasteigh György, Pestő

Kat. Szemle, 1894,
30-51, 233-247, 419-440,
529-603, 799-812.

Velics L.: Az egyházi ... etc.

Alfa:

~~önálló~~ táblalép, vetár-
lép, vastagh György műve,
Gyöma,

Kol. Szemle, 1894.
30-51, 233-247, 419-440,
529-603, 799-812.o.

Velics László: Az egyhori... etc.

Vastagh György
Jestő.

Kr. V. 1014/1897.
1897. jun. 10.

Festészet.

„A kárhozott cigány"

c. olajfestmény.

(Vastagh György-től).

Kr. T. 1014/1897.

1897. jun. 10.

Vastagh György festő

Budapesti Szemle. 1897. XCI.

300.–313. l. ifj. Mitrovics Gyula: A

Képsörnüv. Társ. tavassi tárlata.

Önálló táblakép - Arckép

id. V a s t a g h György:
Arckép
/A Belvárosi Polgári Kör gyüjteményében/

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
328-333.
"Budapest magánképtárai"

id. V a s t a g h György festő

M Ű V É S Z E T
I.évf. 1902.
328-333.
"Budapest magánképtárai"

Vastagh György festö.

Művészet.1905.417/18.1.

Vastagh György Tertő

Kat. Semle, 1906.
41-53,

Fieber Henrik: A heut
Istvan templom
etc.

öt alló tábla kép, hent
szere képe, vastagh György
műve

Ikat. hemle. 1906.
41-53.,

Fieber Henrik: a hent
Istvan kuplog.. etc.

id. Vastagh György festő

Művészet, 1922. II. 69. o.

Halálosárok.

id. Vastagh György festö. +

Mibarát.1922.II.69.1.

Festeszet, XIX. ud, tallép,
Vastagh György,

Religio, 1889. II. 41. n.

Vegyesek. 336. o.

Vastagh György festő

Népszava XXXVIII 1910 márc. 16.

63 sz. 5 lap.
Bibliai kiállitás.

Vastagh György festőművész.

Népszava XXXVIII.évf.19[illegible]
1910 márc. 16. 63. sz. 5 lap.

Bibliai kiállitás.

Vastagh festö.

Akad.Értesitö.1913.356.l.

id. V·a s t a g h György festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
280.
"A rendes Téli Kiállitás zsürijei.."

1919-ig.

Festészet.XX.sz.- Önálló táblakép

id.Vastagh György festő

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
230.
"id.Vastagh György ünneplése"

Egyesületek, XX.sz. 1900-1919.

Orsz. Magyar Képzőművészeti
Társulat

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
230.
"id.Vastagh György ünneplése"

Művészcsoportok

Egyesületek, XX.sz. 1900-1919.

Magyar Képzőművészek Egyesülete

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
230.
"id.Vastagh György ünneplése"

Egyesületek,XX.sz-,1900-1919.

Magyar Képzőművészek Egyesülete

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
230.

"Id.Vastagh György ünneplése"

Kolozsvár.

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
196 - 201.

– :
id.Vastagh György.

Wien /Bécs/

Id.Vastaggh György müködése

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
196-201.

– :
id.Vastagh György.

Wien /Bécs/

Vastagh Jahos festő müködése
XIX.sz.masodik fele

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
196-201.

– :
id.Vastagh György.

Szeged.

A szegedi Vastagh György

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
196-201.

– :

id.Vastagh György.

Ösztöndijak. XIX.sz., második fele

Eötvös min.ösztöndija

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
196-201.

– :
id.Vastagh György.

Ösztöndijak. XIX.sz. második fele

Az osztrák kormany ösztöndija

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
196-201.

– :

id.Vastagh György.

Mecenasok, XIX.sz.második fele

gr.Nemes Vince

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
196-201.

– :
id.Vastagh György.

Mecenások, XIX. sz. második fele

gr. Mikó Imre

M Ű V É S Z E T
XIII. évf. 1914.
196 - 201.

= :

Id. Vastagh György.

második fele.Önálló
Festészet,XIX.sz.- ~~xxxxxxxxxxxx~~ táblakép,Schwarzenberg hg.arcképe.
/id.Vastagh György/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
196-201.

- :
id.Vastagh György.

második fele

Festészet, XIX.sz.- Önálló táblakép.
Arcképfestés.
/id.Vastagh György/

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
196-201.

- :
id.Vastagh György.

Festészet, 1900-1919 - Önálló táblakép - Életkép

V a s t a g h G y ö r g y :
Idill a havasokon
/Megvásárolva a téli kiállitáson, 1913-14/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
85.

Müvészek XIX.sz.

id.Vastagh György festő
1834 - 1922.

M Ú V E S Z E T
XIII.évf.1914.
196-201.
-: id.Vastagh György.

Müvészek, XX.sz.

id. V a s t a g h György
festőmüvész
1834-1922.

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
230.
"Id.Vastggh György ünneplése".

Müvészek, XX.sz.

id. V a s t a g h G y ö r g y
festömüvész
1834 - 1922.

M Ü V E S Z E T
XIII.évf.1914.
232.
"A Tavaszi Kiállitas palyabirósaga"

id. Vestagh György festő

Pesti Hirlap. 1919. okt. 7. 2

K. k. d. Az új művészház

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1923. nov. 25. 8

A „vejda" arcképe

id. Vastagh György festő

Magyar Művészet, 1927

548.0.

Lyka károly: Adatok művészetünk történetéhez.

Vastagh György festő

Pesti Hirlap. 1924. jun. 14. 8

A kiszámítószeti Társulat ideiděját

Vastagh György kapta

Debreczeny László: Erdélyi ref. Templomok és Tornyok

Tér és Forma. V. 1932. 57 l.

Rovó Zoltán: Könyvismertetés.

Vastagh György festő

Magyar Müvészet 1925.133-148.o.
Ybl Ervin:Ybl Miklós Operaháza.

Vastagh György festő

Prot. rzecze

1924. 130-31

ö rajzoló

Kiállítások

Vastagh-család kiállítása

1934.

Budapesti Szemle CCXXXIV.
1934. 347-364. Gál Ervin: Kép-
zőművészet

id. Vastagh György

festő

Budapesti Szemle CCXXXIV.
1934. 347-364. Gál Ervin: Kép-
zőművészet

Vastagh György

A dekorativ iránynak legöntudatosabb és legkedveltebb képviselője. Ez látszik a Mücsarnok kiállitásán szereplő Erzsébet és Klotild főhercegnők, valamint József főherceg gyermekeit ábrázoló festményein, - mint Szana Tamás irja "Téli mütárlat" c. beszámolójában.

A HÉT, Bp. 1890. dec. 7.
I. évf. 49. sz. 366-367. lap.

Vastagh György MDK

Erzsébet és Klotild főhercegnők, repr.

Műcsarnok 1890. téli kiáll.

M.D.K.

Vastagh György

A művészt megválasztotta -más művésztársával együtt- az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat az évi közgyülésen a kilépő tagok helyébe.

Szinház, Bp. 1887. márc. 22. I. évf. 63. sz.

MDK

Vastagh György festőművész

József főherceg megrendelésére, Vastagh György festőművész egy nagyobb állókép festéséhez fogott, mely Maria Dorottya főherceg-nőt ábrázolja.

Cikk: József főherceg és a hazai művészet.

Vas.Ujs. 1885. 3.sz. 49.l.

KÉPEK.

Illustrationen.

ILLUSTRATIONS.

Vasdagh György id

Mária Dorottya
főhercegnő arcképe
Repr.

1885. ország. Kiáll. Cat.

M.D.K.

Vastagh György, festő

feleségé archépével szerepel az Ermagos Kiállitáson

Budapester Ausstellungs-Zeitung, Bp. 1885.

XI. 8. sz. 327. old.

M.D.K.

Vastagh György

József főherceg családjának festőtanára. "Klotild főhercegnő" arcképét és a főhercegi család több tagját lefestette.
Repr.

Magyar Salon. Bp. 1885. jan. 1. II. kötet. 371-391. lap

Vastagh György

Illusztráció Bartók Lajos: Romancához. Vas. Ujs 1881. 2 r

Ctendélet Alcsuthon. Vas. Ujs 1881. 284. l.

1881 ban a brüsszeli tárlaton gyermek arcképéket állított ki. Vas. Ujs 1881. 559 l.

Nagy Szent Miklós varósa megbízta Révay Miklós arcképének megfestésével. 1881.

Révay arcképe. Vas. Ujs 1881. 622 l

Vastagh György, arcképfestönk

Nyitramegye számára a király és királyné életnagyságu képeit festi. / A királyt Nógrádm.részére már festette./ Megrendelték ugyanök a királyné képmását a megyeház nagy gyülés-terme részére. József föhg.és Klotild fhgnö teljes alaku képeit most fejezi be.a müvész. /A kép staffage-a is kivál Erdekes v.Gy.-ne arcképe.mely t.k.Tanulmányfej" Rembrandt modorában Rembrandt kalappal.

Hirek a müemekből.

Képzömüvészeti Szemle. 1.évf. 1879.okt. 10.sz. 126.l

Vastagh György

1877. Budapest.

(50). Utazaseprő. Szoprt

(68) Kis főhercegnő. Magenn tulajd.

(69) Clotilde főhercegnő. Magenn tulajdon.

(70) Kis főhercegnő. Magánt tulajd

(74) Kis főhercegnő "

(95) Gróf Forgach József. Nógrád megye tulajd.

(99) Ezermek csoport. Vigyázó Sándor tulajdona

(159). Vigyázó Sándorné. Magán tulajd.

(163) Vigyázó Sándor. Magánt

(254) Özv. Damjanich Sándorné. A budapesti árvaleányhéz tulajd.

1877 ik téli kiállítás

Vastag György

1877 téli kiállítás

Jogtatás

(277) Férfi arckép (Kiss)
magánulajdon.

(278) Női arckép (Kissné)
magánutul.

Vastagh György MDK

festő

Irodalom és müvészet.
Vasárnapi Ujság 1876.4o.szám,634.o.

MDK

Vastagh György

József főherceg családját ábrázoló arcképei, a képzőművészetek sugáruti palotájában megnyitott műtárlaton.

Cikk: A műcsarnokból.

Vasárnapi Ujság, 1877.XXIV.évf. 46,sz. 729.l.

Vastagh György MDK

Gyermekarckép csoport, olf.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

Vastagh György MDK

Arcképcsoport, repr.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Vastagh György, MDK

Gyermek arcképcsoport, repr.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Vastagh György

MDK

Gyermekcsoport-arckép. olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Vastagh György

MDK

Gyermekcsoport

Mícsarnok 1877.nov.8.

Vastagh György

Irod

Szana Tamás. Magyar Szalon. V k. (1886) 50-55. Lepiekkel arczkeppel

M.D.K.

Vastagh György

Az őszi mükiállitáson több arcképpel szerepel a müvész, közöttük mutatják be gr. Zichy Rudolf leányairól készült portrékat is. Irodalom és Müvészet c. rovat közleménye.

Képes Családi Lapok. Bp. 1884. okt. 5.
2. sz. 31. lap

M.D.K.

Vastagh György

Két képet állitott ki a két Zichy comtesse-ről irja beszámolójában Kenessey Dezső: Az őszi képtárlat" cimmel.

A kiállitást a Képzőművészeti Társulat rendezte.

Magyar Salon, Bp. 1884. december 1. II. kötet, 289-292. lap

Vastag György

HDK

illusztráció

Diszes zenemű ... Vas. Ujs. 1880. 51.sz. 849 l.

Vastagh Györg.

1880 ápr. Az alcsuthi kapolna számára József főhercegy Vastagh-al festeti az oltárképeket. A főoltár számára a nőnvész szent István Kiráft festi, a két mellék oltárra pedig Máriát és szent Józsefet. 1)

Blahané a Piros bugyellárisban. Rajz. Vastagh Gy. Metszette Brendamour. Kiadta ozvegy Kádas Józsefné. (1880)

---

1) Az alcsuthi oltárképek. Vas. ujs. 1880. 244. 1

MDK

Vastag György festőművész

Az orsz.magyar képzőművészeti társulat őszi kiállitásán egyházi tárgyu festménye: sz.István királyunkat ábrázolja, amint oltár előtt térdelve felajánlja a koronázási jelvényekben symbolizált országot a bold.Szüznek, mint "Patrona Hungariae"-nek.A képet a müvész megrendelésre az alcsuthi kápolna főoltára számára készitette.

Cikk: Egyházi festmények.

Egyházmüvészeti Lap 1880. 340-41 l.

Vastagh György

MDK

Oltárkép, olf.

Mücsarnok 188o. okt. 3.
Őszi kiáll.

lye :----------

MDK

Vastagh György festő

Képzőművészeti Szemle 188o. lo. 149 l.

Vastagh György festő

Képzőművészeti Szemle 1930. 11. sz. 163 l.

dye :----------

MDK

Vastagh György festő

Képzőművészeti Szemle 1880. II. 7.sz. 197 l.

Vastagh György

MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1880. okt. 3.
Őszi kiáll.

Vastagh György

MDK

Gyermekarckép, olf.

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1880. nov.7.

elye:----------

MDK

Vastagh György, festő

Képzőművészeti Szemle, 1879. 1o.sz. 127 l.

Vastagh György

MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1879. nov. 2o.

Vastagh György

MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1879. dec. 14.

Vastagh György

MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1879.márc. 15.

Vastagh György

MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1879.márc.15.

Vastagh György

cred.

Vas. Ny. 1879. 436.

MDK

Vastagh György

„Utcaseprő" c. művét a Műcsarnok kiállítására eladta. 1878.

MDK-A-1-1/824.

Vastagh György id.

festette a gyomai rk.
pléb. templom főoltár
Kepet 1878(?)

Velvánd
177.1

Vastagh György

MDK

Hölgy alak legyezővel, olf.

Műcsarnok 1878. ápr. 14.

Vastagh György

MDK

Özv. Damjanich Jánosné

Mücsarnok 1877.nov.8.

Vastagh György

MDK

. Férfiarckép /Kiss/
Női arckép /Kissné/

Műcsarnok 1877.nov.8.

Vastagh György

MDK

Vigyázó Sándorné

Mecsernok 1877.nov.8.

Vastagh György

Vigyázó Sándor

MDK

Micsarnok 1877.nov.8.

Vastagh György

MDK

Gróf Forgách József

Mücsarnok 1877. nov.8.

Vastagh György

MDK

Kis főhercegnő
Clotilde főhercegnő
Kis főherceg

Mócsárnok 1877.nov.8.

Vastagh György

Kis főhercegnő

Miccarnok 1877.nov.8.

Vastagh György

MDK

Utcaseprő

Mics rnok 1877.nov.8.

Vastagh György

MDK

Gróf Forgách József

Mücsarnok 1877. dec. 16.

Vastagh György

MDK

Özv. Damjanich Jánosné

Miskárnok 1877. dec. 16.

Vastagh György

MDK

Kis főhercegnő

Clotilde főhercegnő
Kis főherceg

Mücsarnok 1877. dec. 16.

Vastagh György

MDK

Kis főhercegnő

Műcsarnok 1877. dec. 16.

Vastagh György

MDK

Női arckép

Mücsarnok 1877. dec. 16.

Horváth Henrik

Horváth Tibor

Höllrigl A. József

Hunyadi József

Huszár Lajos

Jajczay János

Jajczay Jánosné

Kalmár János

Kampis Antal

Kapossy János

Kelemenné Berkovits Ilona

Kopp Jenő

László Gyula

Mihalik Sándor

Nagy Zoltán

Vastagh György úr

Damjanich János-
né arckepe
Repr.
Vas. Ujs. 1877.
49. l.

Vastagh György id

ired

Uj Magyar Sion

1878. 861. l.

MDK

Vastag György

„Tanulmány fő"-jét a KT-szüri a trienti kiállitásra küldi 1877.

MDK-A-I-1/762.

Vastagh György

Danyanich Zainosné
fest. ~~Vasag~~ Vastagh György
fam repr. Vas Zsj
1877. 4 szám

latokban, kerekdeden megformált kéz
a. Ezen stilusos vonások alapján ezt
l előkerült töredékes alakot is Kassai
özé soroljuk. A leszürt realizmus sok-
tőbb és tisztább mint Bártfán.
ik töredékes alak Szent Györgyöt, a
t György lovagot ábrázolja, nagyszerüen
tt tartásban. A jobb lábán biztosan áll
térdben meghajtva tartja a másikat,
biztonsággal lép rá a sárkány nyakára.
őbbinek a kosztümje diakonus viselet,
só szegélyét a legklasszikusabb diszitő
z hatásában, kiformálásában annyira
asszicizáló, hogyha nem vetnénk össze
bártfai biztos müvével, akkor későbbi
helyezni. Ekkor még Kassán, se másutt

Vastagh György id

festő

1876-ban festette Staffenberger István fővárosi bizottsági tag arcképét, (+1878) mely a városháza egyik termében helyeztetett el.

Schmallfiárvahár

137. l – 141. l.

Vastag György

A falu boszorkánya /Budapest/

Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat által
Szegeden rendezett kiállitás. 1876. katalogus

Vastagl György

1876 b — Hont megye meg-
rendelésből megfestette
Deák arcképet.

Vas. Ujs, 1876. 508 l.

MDK

Vastagh György, festöm.

egyideig zárva volt a KMT.tárlata, csütörtökön nyilt meg ujra.

Két arckép van V.Gy. -töl a tárlaton.

A képzömüvészeti társulat tárlata...
Vas. Ujság.1875. 396.l.

Vastagh György

wed

Vas. Vyś 1875. 300 l

Vastagh György

Gombaszedő olah leány-
fam. repr. Vas. Ny.
1874. 5 l. - (szöveg-
gel

irodalomba is be
vezendő, mert ofan
életrajzi jelet is
ad a szövegben.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Vastagh György

gr. Zichy József miniszter életnagyságu képét Fiume számára készíti és Königsegg Irma gróf nő portréját festi egyidejüleg, mint a lap "Ujdonságok" c. rovata közli.

Egyetértés, Bp. 1874. ápr. 4. I. évf. 4. sz. 18. lap

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Vastagh György id

Rajner Pál orsz. Képv.
(1865) archépe. Olajf.
fenti tól. A Honti
Murcumban

wod
z
Pcrv

< Vastag Gy >

festő

Kolozsvárt ilenleg
Brandenburgi Katalin
képet festi a poros
királi-képtár számára,
a honnét a fejedelmi
rokon a képe meg
hiányzott –

< 7. Vas. Ujs 1860

388 l

MDK

Vastagh György

A belvárosi plebaniatemplom ujjaépitésekor Vastagh György a szentély fölötti ivre nagy freskót festett, Mária és a magyarországi szentek csoportjával.

Vas.Ujs. 1890. 325.l.

MDK

Vastagh György, festőm.

Férfi-arczkép. Olf.

OMKT ált.rend. Brassói Képkiáll. 1890.máj. Kat. 22.l.

M.D.K.

Vastagh György. festő

freskója díszíti a Steindl Imre tervei szerint restaurált Belvárosi plébánia templom diadalíve fölötti merőt, mely Szűz Máriát ábrázolja a gyermek Jézussal, angalok szerege körök.

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1890. XIK. évf.

máj. 10. sz. 105. old.

Vastagh György

„gr. Csáky Albin arcképe" c. müve szerepel a tárlaton, melyről Pulszky Ferenc: "Séta a müvészház termeiben" cimmel ir.

A HÉT, Bp. 189o./I./évf. I. kötet mutatványsz
lo-ll. lap.

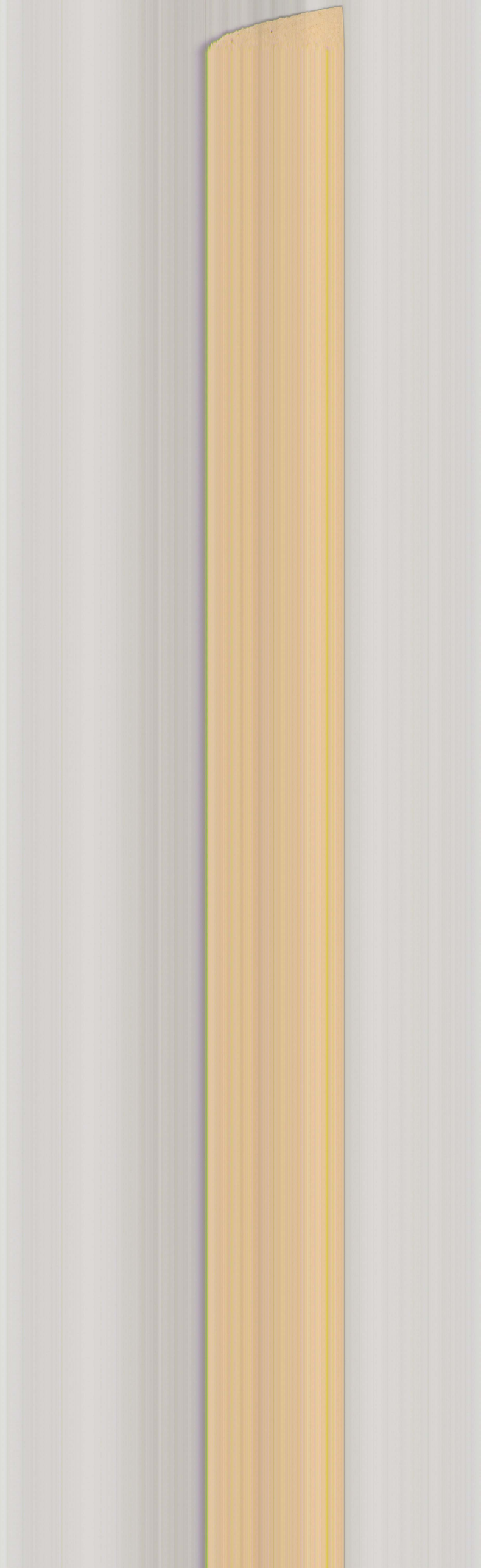

Vastagh György MDK

B. Kochmeister Frigyes arcképe, olf.

Műcsarnok 1878. ápr. 14.

Vastagh György MDK

Gróf Csáky Albin vallás és közoktatásügyi miniszter arcképe, olf.

Műcsarnok 1889/90 téli kiáll.

Vastagh György, festő M.D.K.

az Operaház falfestményei körött három mezőn Bachus születését, neveltetését s egy nagyszabásu Bachus menetet ábrázolt.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1889. V. évf.

Jan. 23 sz.

Vastagh György MDK

Gr. Csáky Albin minister arcképe, repr.

Műcsarnok 1889/90. téli kiáll.

MDK

MDK

Vastagh György

Férfi arczkép, of.

Képzőmüv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

3 l.

MDK

Vastagh György

Női arckép, of.

Képzőmüv. Társ. kiáll. Arad, 1889.

8 l.

Vastag Györg

Grod

Vas Up 1889.

224 - Eeferrel

1750

Fa?

Vastagh Géza

Gróf Csáky albin
miniszter arcképe

Repr.
Vas. Ujs. 1889.
765. l.

Múreum

)

ásrat

Vastagh György

Széchenyi István gróf
és Deák Ferenc arcké-
pét festette Veszprém
vármegye közgyűlési
termé részére.

Vas. Ujs. 1889.

841. l. (Veszprém-
megye ünnepe.)

Vastagh György

Bosnyak leány

Czigányasszony.

Bánáti szerb leány

cz. Egyei repr.

Vas. Typ. 1888.

444–445 l

MDK

Vastagh György

Szana Tamás: Magyar képek az őszi kiállitáson.
Magyar Salon 1888. 278.l.

Vastagh György MDK

Női arckép, repr.

Mücsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

Vastagh György MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1888. őszi kiáll.

II. sorozat

MDK

Vastagh György festő

„Archép"-ét (Kerenteri József Sul.)

pécsi Sárlatra küldi. 1888.

MDK-A-I-1/2277.

Vastagh Gyorgy

Zsitó

Maria Dorothea
fohercsegmő arcszene
Zenetrobben repr.

Vas Ip.

1887. Ibol

ADK

MDK

Vastagh György, Sertő

„Erdőrénlet" c képétfiának, (Vastagh Géza-nak?)
vemprémi kiállításon megvették. 1887.

MDK-A I 1/1992.

Vastgh Ejoriz

Jesto

Ind

Vas. Ujs. 1887.
515 l. Eijel

MDK

Vastagh György

A "Segitség" emlék-album.Vas.Ujs.1887.34.sz. 568.l.

MDK

Vastagh György

"Segitség". Vasárnapi Ujság 1887. 21. sz. 353. l.

M.D.K.

Vastagh György

"A veszprémi mükiállitás" cimmel a lap "Irodalom és Müvészet" c. rovata felsorolja az Országos Képzőmüvészeti Társaság első vidéki kiállitásán szereplő müvészeket. Közöttük szerepel a müvész is.

Szinház, Bp. 1887. május 5. I. évf. 1o5. sz.

Vastagh György MDK

Gyermekcsoport arckép, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Vastagh György MDK

Gyermekarckép, repr.

Műcsarnok 1987. Őszi kiáll.
II. sorozat

Vastagh György MDK

Női arckép, repr.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Vastagh György MDK

Gyermekcsoport arckép, repr.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Vastagh György

MDK

Gyermekcsoport, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Vastagh György MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Vastagh György MDK

Női arckép /XVI.Lajos korabeli öltözék,/, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
II. sorozat

Vastagh György

MDK

Férfiarckép, olf. I-II.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Vastagh György MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Vastagh György MDK

Gyermekarckép, olf.

Mücsarnok 1887. őszi kiáll.
I. sorozat

Vastagh György

1) Márta Dorottya fáherczegnő
2) arczképe kőfalve
2) Lajos Hanyának arczképe.

Dr. W. Lomser. Die Kunst in Oesterreich Ungarn. Wien. II. 1886. 117 – 118. l.

Vastagh György

MDK

Arcképe, repr.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll.
II. sorozat

Vastagh György

MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Vastagh György MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Vastagh György MDK

A falusi primás, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. II. sorozat

Vastagh György

MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. I. sorozat

Vastagh György MDK

Arckép. repr.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. I. csoport

Vastagh György MDK

Gyermek arckép. olf.

Műcsarnok 1886. őszi kiáll. I. sorozat.

MDK

Vastagh György

Művével szerepelt a Műcsarnok 25 éves jub. kiállitásán.

Cikk: A Műcsarnok jub.kiáll.

Vas.Ujs. 1886. 46.sz. 742.l.

MDK

Vastagh György fertő

„Falusi primás" c képét KT ösi tárlatán

Wagner Géza vette meg. 1886

MDK-A-I-1/1713. és 1714.

Vastagh György

irod

Prein Lonof Ma-
gyar nüternek-
Magyar Szalon V. 1886.
621.

..... *műhely.*

őnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Vastagh György id

Jenő

Irod

P. Gy. 1885. 397 l.

MDK

Vastagh György ~~[illegible]~~, futó

Műcsarnokban akar-másokkal – kiállí-

tást rendezni. 1885.

MDK-A-I-1/1430.

M.D.K.

Vastagh György, festő

a fővárosi képző művészeti bizottság febr. 2-i ülésén bejelenti, hogy Csengery arcképével elkészült.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1885. VI. évf. febr. 11. sz.

MDK

Vastagh György

Hirek a képiró műhelyekből. Művészi Ipar 1885/86. 38.l.

M.D.K.

Vastagh György

Női arcképeiről dicsérettel emlékezik meg
Dr Berényi Pál: "Az Országos Kiállitásról"
c. beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1885. juli 26.
7. évf. 44. sz. 699-7oo. lap

M.D.K.

Vastagh György

József főherceg leányát, Mária főhercegnőt festi Alcsuthon, -adja hirül a Képzőművészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1885. febr. 8.
2o. sz. 319. lap

M.D.K.

Vastagh, akad. festő

Az alcsuthi főhercegi kastély templomának fő és mellékoltárképeit festette: „Szent István, Szent József, a Megváltó Krisztus, és a boldogságos Szüz Anya"
Jókai Mór: "Alcsuth" c. leirása.

Magyar Salon. Bp. 1885. jan. 1. II. kötet. 353-369. lap

Vastagh György

Festo

[illegible]

Vastagh 1885. 1809

Vastagh György

MDK

Női arckép, repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Vastagh György MDK

Női arckép, olf.
Mária Dorottya arcképe, olf.

Mücsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

Vastagh György MDK

Ő csász.és kir.fensége Mária Dorottya főh. arcképe, repr.

Műcsarnok 1885. Bpi. orsz. ált. kiáll.

MDK

Vastagh György

Ő Csász. És Kir. Fensége Mária Dorottya Főhercegnő arcképe. Repr.

1885.orsz.kiáll.kat.

k-ház, egyemeletes, 6 ablakos, épült
rint. Később a Pribék-családé, majd

ki vár. Veszprém, 1933, 178-179 l, képlet -
Bp. 1957, 114, 194 l, 152. kép)

MDK

Vastagh György

Műcs. őszi kiáll. Vas. Ujs. 1884, 46.sz. 741 l.

MDK

Vastagh György

Mária Dorottya főhercegnő arcképe

Budapesti Bazár 1885. okt. 1.

Vastagh György id

A bpesti Operaház elsőemeleti foyerjének mennyezeten fentitől: Bacchus neveltetése, Bacchus ifjusága, a nagy kepén pedig Bacchus diadalmenete.

Vas-Ujs. 1884. 617. l

M. D. K.

VASTAGH György festő

Női arckép (Repr.)

Mária Dorottya főhercegnő arcképe (Repr.)

Book. Tárgymut. Bp. 1885. 43., 71., 83. l.

~~83.~~
~~71.~~

M.D.K.

Vastagh György

"Bacchus csoportozatait" kiemeli Horváth Károly: "Az uj Operaház" c. cikkében.

Sz.T.: "A mi Operaházunk" c. beszámolójában fe sorolja a Bachus csoportozatot: "Bachus nevel tetése", Bachus ifjusága" és "Diadalmenete".

Magyar Salon, Bp. 1884. nov. 1. II. kötet
~~XXB/XXØ/~~ 149-156, 157-163. lap

M.D.K.

Vastagh György

Munkácsy Mihály budapesti látogatása alkalmával vendégül látta az itteni müvészeket, akik Munkácsyné számára egy nagy méretü legyezőt készitettek, amelyre minden müvész a saját torzképét festette. Közöttük szerepel a müvész is, mint Telepy Károly emliti "Munkácsy a müvészekkel" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1884. nov. 1. II. kötet. 115-119. lap

Vastagh György MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Vastagh György

MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Vastagh György

MDK

Gyermek arckép, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Vastagh György

MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1884. őszi kiáll.

Vastag György

Nagy és meglehetősen teljes életrajta:

Wurzbach. Biographisches Lex. Wien 1884. 50 kötet. 1-4. l.

Ok vetlenül felhasználandó, mintán egyesonió külföldi adat van benne.

Vastagh György

Az irok és művészek köre detnagyszerű alakban festeti. Szigligeti archépiteti terme számára. A műelkészítésével Vastagh György szót bőztak meg.

Vas. Ujs. 1884. 593. l.

Festette az operaház elsőemeleti fenyerjenek mennyezetén levő fresz kokat. 3 db Bacchus neveltetése, Bacchus ifjusága és Bacchus diadalmenete. A művész egyik legjobb műve az utóbb, eleven szinekkel.

Az operaszinház Vas. Ujs. 1884. 617. l.

---

irod.

Az uj operaház. Ország világ. 1884. 628. Bachus neveltetése és ifjuságá-nak tollrajzai val. 630 – 631 lapon.

Vastagh György

vrod

Művészkedő főhercegnők.
Országvilág 1884-859. l

MDK

Vastagh György festi

„Kutyafej" c képét elnyerte (KT-nek?)

1884.

MDK-A-1-1/1245

Vastagh György

1884 - Bpest.

(42) Somssich Pál arcképe -
Olaf. Somogy megye tulajd.

Tavaszi Kiállítás 1884

MDK

Vastagh György festő

„Somssich Pál arcképe" KT-ről 1884.

MDK-A-I-1/1280.

Vastagh György

festi a nagy csarnok Bachus
oziklusát.

Az operaszinház festményei -
Vas. Ujs 1883 - 492. l -

Arany arcképét, meget az akadé-
miában fogunak elhelyezni, Vas-
tagh György készité és pedig Ba-
rabás Miklós vetéran művésznek
ama festménye után, meget
Nagy Szalonta város megrende-
lésére az 50 es években készitett
s meget Szalonta az akadémia
kérelmére e napokban már
el is küldött.

Arany szobra és arcképe. Vas.
Ujs 1883 - 765. l.

Vastagh György

1881. Budapest.

(207) Arckép. Olaszt.

Őszi kiállítás 1881. I sorozat

(281) Clotild cs. kir. főhercegnő. Olaszt

(282) József cs. kir. főhercg. Olaszt

Őszi kiállítás 1881. II sorozat

1882. Budapest

(87) Gyermekarckép. Olaszt. Bischitz Lajos tulajd.

Őszi kiállítás 1882. I sor.

1883. nyott.

(197) Nőiarckép. Olaszt. Magántul.

Őszi kiállítás 1883. I sor.

(46) Gyermekarckép. magántul. és a II sor.

(130) Fajtiarckép magántul.

MDK

Vastagh György

Arckép, of.

Képkiállitási kalauz. Kolozsvár, 1883.

13-14 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhe

Miután keresményemnek 191....

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételér

nevü munkástársamat szóbelileg megk

Kelt ..... , 191....

.....

tanu.

.....

Vastagh György id.

Festő

irod

Ampelos 448. l

irod

Tp. A. 1884.

MDK

Vastagh György

Készíti Bachus diadalmenetének szinvázlatát az operaház részére.

Cikk: Az operaház festményei.

Vas.Ujs. 1883. 160.lap

M.D.K.

Vastagh György

Két arcképet állit ki az őszi tárlaton.
Jelenleg három Bachus képet fest a Dalszinház első emeleti foyer-ja számára.
Irodalom és Müvészet c. rovat beszámolója.

Képes Családi Lapok, Bp. 1883. nov. 25.
VI. évf. 9. sz.

M.D.K.

Vastagh György

Szeged tanácsa megbizta a müvészt, hogy a városház nagyterme számára fesse meg a királyi pár életnagyságu arcképét.

Képes Családi Lapok, Bp. 1883. juni lo.
37. sz. 591. lap

Vastagh György

MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. I.

MDK

Vastagh György festő?

„Gyermekarckép"
és „Női arckép" c képeit küldi a müncheni nemzetközi kiállításra. 1883.

MDK-A-1-1/1114.

Vastagh György MDK

Gyermek arckép, olf.

Műcsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Vastggh György MDK

Férfi arckép, olf.

Mücsarnok 1883. őszi kiáll. II.

Vastagh György

MDK

Gyermek arckép, repr.

Mücsarnok 1882. őszi kiáll.
második sorozat

Vastagh György

MDK

Gyermek arckép, olf.

Műcsarnok 1882. őszi kiáll.

Vastagh György

---

irod

H. K. Az oszi-Eiäll.
A társ. Közl. 1882. 37 l.
(Egyed)

MDK

Vastagh György

Magyar dalok illusztrálva. Vas. Ujs. 1882.
2o.sz. 313-314 l.

Vastagh György

irod.

Crobor Béla. Az alcsuthi Zapolya
Vas. Ujs 1882. 518 l.

M.D.K.

Vastagh György

A Dalszinház nézőterének fesztészeti disztésére kérték fel a művészt több művész társával együtt.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. nov. 19.
8. sz. 127. lap

M.D.K.

Vastagh György

Sámy László elhunyt tudós arcképét és néhai Gorove István portréját festi, -mint az "Irodalom és Müvészet" c. rovat közli.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. szept. 17.
4. évf. 51. sz. 813. lap

M.D.K.

Vastagh György

Erdélyben oláh cigányokról készit tanulmányokat, -adja hirül az "Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. aug. 13.
4. évf. 46. sz. 733. lap

M.D.K.

Vastagh György

A városházi tanácsterem számára Csengery Antal térdképének megfestése után az Akadémia képes-terme számára festi meg ugyanazt tizenegy láb magasságban, közli az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. ápr. 9.
4. évf. 28. sz. 445. lap

M.D.K.

Vastagh György

A Fővárosi Tanács a közgyülési terem számára
Csengery Antal arcképét rendelte meg a müvész
nél, megszavazva ezer forint tiszteletdijat,
-közli az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. márc. 5.
4. évf. 23. sz. 368. lap

M.D.K.

Vastagh György

József főherceg és Klotild főhercegnő képét mégegyszer lefesti a müvész a hercegi pár kérésére, melyek a hercegi kastély számára készülnek.
"Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1882. jan. 8.
4. évf. 15. sz. 239. lap

M.D.K.

Vastagh György

A Kolozsvárott elhunyt gróf Teleki Géza arcképét festette meg Teleki Domokosné számára, -közli az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok. Bp. 1882. 5. évf.
5. sz. 80. lap

Vastagh György MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1881. őszi kiáll.

Vastagh György MDK

Clotild főhercegnő, olf.
József cs.k.főherceg, olf.

Mücsarnok 1881. őszi kiáll.
második sorozat

Vastagh György MDK

Clotild cs.k.főhercegnő, repr.

Műcsarnok 1881. őszi kiáll.
második sorozat

Vastagh György MDK

Gyermek arckép, olf.

Műcsarnok 1881. tavaszi kiáll.
második sorozat

Vastagh György

MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1881. tavaszi kiáll.
második csoport

M.D.K.

Vastagh György

A szolnokiak felkérték a művészt, hogy "Verseghy Ferenc régi költő és nyelvtudós arcképét a kaszinó számára megfesse", -közli a lap.

Képes Családi Lapok, Bp. 1881. juli.17.
3. évf. 42. sz. 672. lap

M.D.K.

Vastagh György

Klotild főhercegnő arcképét festette meg, melyet a Mücsarnokban állitottak ki, s utána a Nemzeti Muzeumba kerül, -adja hirül az "Irodalom és Müvészet" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1881.szept. 4.
3. évf. 49. sz. 782. lap

A m. kir. belügyminiszter 25053/1938. II. a. számu ajánlásával

megjelent

„A M. KIR. BELÜGYMINISZTER ÁLTAL IGAZOLT NEMESEK 1867-1937."

című munka, mely a m. kir. Országos Levéltár által hivatalosan felülvizsgált és a m. kir. Belügyminisztérium által megállapított hiteles adatok alapján készült s kb. 10.000 igazolt belföldi és külföldi főnemes és nemes névsorát, személyi adatait és igazolásuk ügyszámát tartalmazza; ezért — mint hasznos segédkönyv — megbízható és fontos for-

Vastagh György id

festi Rényi Miklós
arcképét a nagy-
szentmiklósi magyar
diszterme részére.

Vas. Ujs. 1887. 622 l.

Vastagh György id

vajra Bartók Lajos
Románc c. Eötte-
menyéhez, repr.
Vas. Ujs. 1887: 21. l.

MDK

Vastagh György

Jókainé Nagy Bella urhölgy arcképe, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tav.kiáll. 19o1.
4 l.

MDK

Vastagh György

Női arczkép, olaj

Szegedi Képzőműv. Egy. Tav.kiáll. 19ol.

4 l.

Vastagh György MDK

A beszámoló megemliti, hogy az előző év tárlatát az egyesület Vastagh György festőművésszel karöltve rendezte.

Pauer Károly és Erdélyi Béla: A Szegedi Képzőművészeti Egyesület közgyülése. Mücsarnok.19o1.11.sz.168.l.

MDK

Vastagh György, festőm.

389. Férfi arckép. Türr I táb.tul. Olf.

Műcsarnok. 1900/1. I téli kiáll. Kat. 45.l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

M.D.K.

Vastagh György

"Szép cigányleány" c. festményét bemutatja a lap.
Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 19oo. augusztus 5.
22. évf. 31. sz. 492. lap

MDK

Vastagh György

Lyka : Téli tárl. 1900/-1. 42. l. kép

Vastagh György MDK

Férfiarckép, olf. I-II.

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1900/1901. téli kiáll.

MDK

Vastagh György

Férfi arckép. Olajfm. Türr Istvan tabornok tul.

KMTars. 1900/1. téli kiall. 45.1.

MDK

Vastagh György

Férfi arckép, of.

Női arckép, of.

KMTárs 1900/1 téli kiáll. kat. 44.l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírá

8. sorsz. Műhelyi minta. —

id. Vastagh György

ind. elektr. is.

T Szeg 1900.

id. Vastagh György
Feszület

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.
88 l.

id. Vastagh György
Varga Berencz apátplébános ur arczképe
Osztrovszky József arczképe

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

85 l.

Id. Vaatagh György
József főherceg
Osztrovszky József arcképe

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.
81 l.

Id. Vastagh György
Női arczkép
Kis leány arcképe
Erzsike kézfogója

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.

8o 1.

Vastagh György, sz. Szeged, 1834.
Rövid életrajz

Szegedi Képzőművészeti Egyesület kiáll. 1900.
68-69 l.

Vastagh György

párisi világ-
arany szém.

Vas Zsp 1900
569

Vastag György

Az 1850-es években a bécsi akademián tanult. Szegedi fiu, a nagyar művészet egyik kitűnősége.

Reizner János. Szeged története. Szeged. 1900. III. 407 l.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifiz

..... indokából személyesen meg nem

..... számú .....

tam.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

id Vastagh György

vrod

Mücsarnok, 1900. 163. l.
(Tavaszi mükiállítás kegeden.)

..... *műhely.*

yfőnökség!

:v ..... hó ..... n történő kifiz

..... indokából személyesen meg ne

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

id. Vastagh György

Cred

Mücsarnok 1900. 179 l

MDK

Vastagh György festőm.

Müvészeti hirek. Mücs. 19oo. 4.sz. 96.l.

MDK

Vastagh György

Vásárlások a Liezen-Mayer és Györök kiáll.ból

Mücs. 1900. 10.sz. 131-34.o.

kiváló tisztelettel:

Vastagh György id

wód

z

Műcsarnok

1900. 13. szám

(Tavaszi műkiállítás Legeden)

Vastagh György

Műcsarnok 1900. 19.sz. 27o l.

MDK

Vastagh György

Jókai Mór feleségénekmarcképe és Türr István arcképe, a Műcsarnok téli tárlatán.

Vas.Ujs. 1900. 820.lap

.... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

id. Vastagh György

irod

Műcsarnok, 1899. 281.
(Csenegi Károly archeje).

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

id. Vastagh György

iroda

Mincsarnok 1899. 454. l

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

elyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

. — Endrényi Imre, Szeged.

Vartagh György

irod

Münsarnok, 1899. 400

Szoméd (Kornáium)

Ref.templom / 1889/, török himzé
sz. vége. Kehely, 1796 és tányér
fedele, 1693.

(Karáth J. István: Magyar reformátu
295, 474.l — Urabó Erzsébet, 1951)

MDK

Vastagh György festőművé

A temesvári templomba festett képeket

Műcsarnok, 1899. 10.sz. 144 l.

IDK

Vastagh György, festö

müvész képet festett Erzsébet királynéról
és megörökitette a király alakját.
A királyi pár arcképét 1899.okt. 16.-án leplez-
ték le.

Bókénegye a müvészetért.

Mücsarnok. 1899. 25. sz. 399-400.l.

MDK

Vastagh György

A lipótvárosi bazilika mozaikképei.

Műcsarnok 1899. 12.sz. 173 l.

MDK

Vastagh György festő

Műcsarnok 1899.29.sz. 454.o.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

élyezem:

.....

: vagy helyettesének
láírása.

4. — Endrényi Imre, Szeged.

id. Vastagh György

festő.

Irod

Művészet, 1899. 144. l.

(Új templom képek Temesvárott)

MDK

Vastagh György

Magyar kiállító művészek névsora. Műcsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

Alsóráhas

16, 17, 30–31,
IX, X,

Vastagh György id

1865-elejen ajánlatot adott be az alábbi szinház díszleteinek festésére és probadüzletet is készített, de az ajánlat nem fogadtak el s a megbízást a bécsi udvari szinhaz díszletfestőinek adták ki.

Ferenczy Zoltán. A kolozsvári szinészet és szinhár tört. Kolozsvár 1897 465. l.

..... nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

ezem:

.....

helyettesének

ı.

Endrényi Imre, Szeged.

id. Vastagh Gyöz

wiad
cz

Kofsz. 1898
251 l

Vastagh György

Erzsike kézfogója, of.

KMT 1898-99. téli kiáll. 24.l.

Vastagh György MDK

Erzsike kézfogója, Életkép, olf.

Mücsarnok 1898/99. téli kiáll.

Vastagh György id

A kárvallott cigány
c. Képe repr.

Vas. Zjs. 1897. 301. l.
(Keppel) 306. l. (A
Műcsarnokból.)

MDK

Vastagh György

Férfi arckép, of.

Női arckép, of.

Mücsarnok 1898. tav. nemzetk. kiáll. kat. lo.l.

bj Idők: 1898.
III. é. 4sz. 81. l.

id. Vastagh György: Sütkeresés.

MDK

Vastagh György

Erzsike kézfogója, életkép

Műtermekből. Mucsarnok, 1898, okt. 2o. 96 l.

Vastagh György MDK

Arckép, repr.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

Vastagh György MDK

Férfi arckép, olf.

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1897. tavaszi kiáll.

MDK

id. Vastagh György

Vadvirágok

Czigánytypusok

N. Szal. Rendkivüli kiáll. 1897. dec.
11.l.

MDK

Vastagh György

Művével szerepelt a Nemzeti Szalon 1897. nov. 8-iki kiállitásán.

Cikk: A Nemzeti Szalon új kiállitása.

Vasárnapi Ujság, 1897. 44.évf. 50.sz. 851.l.

MTK

Vastagh György

Hauszmann Alajos: A pesti igazságügyi palota.
Épitő Ipar, 1897, XXXI.k. II. füzet.

MDK

Vastagh György szobrász

Hauszmann Alajos: A budapesti igazságügyi palota. MMÉE Közl. 1897. 56-68 l.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz: ..... Korona .....

mely összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190..... évi .....

lakbérnegyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta- és

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi ..... ho

Vastagh György

Irod

Hauszmann Alajos. A budapesti ugársagügyi palota. M. Mérnök és Épitén egylet Közlönye. 1897. 64. l.

1897. ki I. glök.
21. sz. 456. l.

Vastagh György: Kárvallott cigány.

Vastagh György MDK

Arckép, olf.

A kárvallott cigány, olf.

Műcsarnok 1897. tavaszi nemzetk. kiáll.

Vastagh György

Wekerléről készitett portréjáról irja Masque "Lira" cimmel "Az ezredik év Szalonja" kiállitására beküldött müvek között: "Józsefvárosi háziur, aki egész nap a Nemzetet olvassa és szórakozni a városházára jár."

A HÉT, Bp. 1896. május 24.
VII. évf. 21. sz. 345-347. lap.

Vastagh György

"Arckép-csoport"-ját birálja, s nem tartja jónak Masque: "Az ezredik év Szalonja" c. kritikájában, mely a tárlaton szereplő müveket ismerteti.

A HÉT, Bp. 1896. május 31.
VII. évf. 22. sz. 364-366. lap.

Vastagh György MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Vastagh György

MDK

Arcképcsoport, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Huppert
sár és Huppert Kulcsá
rt Kulcsár és ..

Vastagh György id

irod

Vas. Ujs. 1897. 339 l

Vastagh György

IROD.

archeje. repr.

Vastagh 1896.

599.

Vastag György
festő

Fővárosi Lapok 1896. dec. 29., 9. old.
(Mulatságok.)

Kalmán

Vastagh György id.
festő

Fővárosi Lapok 1896. jul. 10., 5. old.
(V.: Nemzeti Szalon.)

Kalmár

Vastagh György
festő

Fővárosi Lapok 1896. ápr. 20., 3. old.
(A képzőművészeti Társulat közgyűlése)

Kalmár

Vastagh György

MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1895/96. téli kiáll.

MDK

Vastagh György

A Képzőművészeti Társulat téli tárlata. Vasárnapi Ujság 1895. 48. sz. 798-799.l.

MDK

Vastagh György

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1895/96. téli kiáll.

Vastagh György

MDK

Női arckép, repr.

Műcsarnok 1895-96. téli kiáll.

Vastagh György (id.)
festő.

Fővárosi Lapok 1895. okt. 26., 1327. old.
(Művészet.)

Vastagh György id.
fertő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. 23., 1290. old.
(Nyomtatott. Wlassics miniszter a Nemzeti Szalonban.)

Kalmán

~~XXXX~~ Vastagh György id
festő

Fővárosi Lapok 1895. ápr. K., 1247. old.
(Újdonságok.)

Kalmán

~~ifj.~~ Vastagh György id.
festő

Fővárosi Lapok 1885. máj. 31., 1012. old.
(Endrődi Sándor: ~~V.~~ Vastagh György
szobrai.)

Kalmár

M.D.K.

Vastagh György

"Gyermekarckép-csoportjá"-t igen komolyan értékeli Murányi Iván: Téli Tárlat c. beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. 17. évf.
a 848. lap után következő mellékletben.

Vastagh György festőm. MDK

a régebbi művészek közül jelent meg alkotásával. Többnyire az ifjabb és legifjabb nemzedék szerepelt müveivel.

A Nemzeti Szalon kiállitása Kolozsvárott. Vigadó. Vas.Ujd. 1895. 42.évf.22.sz. 359.l.

Vastagh György MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1894/95. téli kiáll.

Vastagh György MDK

Női arckép, repr.

Műcsarnok 1894/95. téli kiáll.

~~2128. Ed. Ender:~~

2128. Kéztanulmány.

E ~~tanulmányon~~ festmény alól balra, ~~egy~~ nyugvó
fejet ~~és~~ ~~egy~~ diszkard~~ok~~ mark
zése alól jobbra: „Ed. Ender"

~~ugyanis~~ balról
pedig

Papiros, méretei 40: 34 c
Delhaes István hagyatékáb
Átvétetett 1902: I. 12-én

904: IV. 27.

Vastagh György id

festette a gyomai
rk templom fööl-
tárképét 1878-ban

Velics 1894

88. l.

Tóth Mike: Jézus
Sz. Szivének Hír-
nöke. 1886. 6-4

MDK

Vastagh György

K-n Ö-n.: A Nemzeti Szalon első kiáll. Vasárnapi Ujság 1894. 751-752.l.

P 3

Vármegyeháza

(4)

13

26. ábra

Vastagh György id

mód

Kacziány Ödön:

A Nemzeti Szalon
művészek és műpártolók egyesülete.

Vas. Ujs. 1894. 751. l.

Vastagh György

"Cigányleány" c. festményének repr.ját bemutatja a lap a Nemzeti Szalon kiállításáról.

Otthon, Bp. 1894. november hó
169. lap

Vastagh. Egörz

Cród

=

Pterelmi vallomás csörvényen.

Vas. Lap. 1894. 531. l.

Egyszel.

Vastagh Gyoorg

laid

Vas Up 1894 - 3181

Vastagh György

cond

Kacziany Ödön

Magyar festőművesek

Vas Lyo 1894. 49.

Hem archipelet

Vastagh György

Ivat

Kacziány Ödön

(A münvesiek Zobai-
ner. Vasilyp 1894. 9. 8.

nappal.

M.D.K.

Vastagh György

A Téli Nemzetközi Kiállitást a Nemzeti Salonban rendezi az Országos Képzőművészeti Társulat.
A tárlaton szerepel alkotásaival a müvész, aki a kiállitási bizottság tagjaként is közremüködik.
A Hét Tükre c. rovat közleménye.

Képes Családi Lapok. Bp. 1894. nov. 25.
16. évf. 48. sz.

M.D.K.

Vastagh György

A Képzőművészek Egyesületének tagjait a Milleniumi Kiállitáson való résztvétellel kapcsolatban ankétra hivta össze Wekerle Sándor miniszterelnök, hogy megbeszéljék a Képzőművészeti kiállitásra vonatkozó terveket. A felsoroltak között szerepel a müvész is, mint "A Hét Tükre" c. rovat közli.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. juli. 22.
16. évf. 3o. sz. 479. lap

Vastagh György

A Téli Tárlat-on szereplő "Gyermekarckép-csoport" c. müvét bemutatja a lap.
Repr.

Otthon, Bp. 1894. december hó
257. lap

Vastagh György id

festette a gyomai Jézus szive templom főoltárképet.

irod

Velics László. Az egyházi művészetek tanulmányozásáról. Bpest 1897-88. l.

Tóth Mike. Jézus sz. Szivének Hirnöke. 1886. 6. sz.

Vastagh György MDK

"A fára nem megy", olf.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

MDK

Vastagh György

Családi arckép, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Vastagh György MDK

A fára nem megy, repr.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

Vastagh György

MDK

Tevehajcsár, repr.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

Vastagh György

Megjelent az "Országos Magyar Képzőművészet Társulat 1892 évre szóló közleményei", amely felsorolja az 1891 évi kiállitások müvészeit és bemutatja alkotásaikat.
Közöttük szerepel a müvész is.
"Mindenféle" c. rovat beszámolója.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. szept. 18.
XIV. évf. 38. sz. 608. lap

Vastagh György

Festményén cigánykaraván lovat huz fel a hidra. "Egyik purdé huzza a kantárjánál fogva, a másik tólja a gebét a hidra" -irja Romhányi Sándor: "Mükiállitások" c. beszámolójában, a Szalonban rendezett tárlatról.

Képes Családi Lapok, Bp. 1893. dec. 17.
XV. évf. 51. sz. 811-813. lap

Vastagh György

Hamosnyvár város megrendelésából meffestette 1874 ben Lukácsi Kristóf plebános archépjet.

Szongott 1893. 132. l

MDK

Vastagh György
festő

Nagy András János és neje Mucsi Mária arcképe./1890/
Kossuth Lajos arcképe.

Kiss L.: Vás.müv. 91.o.

A király és a királynéképét elvállalná.
/1903/ /1893/

u.o. 91.o.

Vastagh György

Jestő

irod

Kacziany Ödön. Vastagh György munkáinak. Vas. hyp. 1893.
803–804. l. Eggel.

..... *műhely.*

yfőnökség!

év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Vastagh György

ind

Losonczi Gyót dr Művé-

szeink. Magyar Szemle

1892. 24 z

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhelyfő

Miután keresményemnek 191..... év...

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztam.

Kelt ....., 191..... évi

.....

tanu.

.....

tanu.

Vastagh György

Mad

M. Halon 1892. XVI. 3-

9 l. (archép)

MDK

Vastagh György

A Mücs. téli kiáll. VU. 1892. 51.sz.XXXIX.évf.
87o l.

kezik *Lévay* József költeménye: «Őszi kikiricsek»; *Hegedüs* István közli Janus Pannoniusnak «Anyja haláláról» irt elégiáját magyar hexameterekben, e magyarországi hires latin költő jellemzésével. *Bernáth* István. «Kisiparunk jövőjéről» ir. *Haraszti* Gyula «Egy Racine-monografiá»-t ismertet, a Pierre Róbert tanárét. Végül az «Értesítő» ad több uj könyvről ismertetést. A «Budapesti Szemle», melyet Gyulai Pál szerkeszt, előfizetési ára egész évre 12 frt, félévre 6 frt.

Az Athenaeum-társaság kiadványai. Díszes és irodalmilag is értékes könyv az ifjuság számára az Athenaeum-társaság által kiadott: «*Egy magyar diák élete Mátyás király korában,*» történelmi elbeszélés az ifjuság számára; irta *Donászy* Ferencz; számos korhű képpel.

Előszót érdemes tudósunk, *Szilágyi* Sándor irt hozzá, szólva a hazai történelem hatásáról, s megróva, hogy az iskolákban nem úgy tanítják a történelmet, hogy az élet tanító mestere legyen. A magyar történet kevesebb vonzerővel is bir a közönségre, történetirodalmunk emelkedése daczára is, mint régebben: örömmel fogadja tehát Donászy könyvét, mely az ifjuság körében hasznos szolgálatot tehet. «Azért ajánlom én önöknek ifju olvasók — mondja — ezt a könyvet. Ha egy öreg embernek is élvezetet tudott az szerezni, mennyivel inkább fogja önöket Johannes és Rafael deák élete Mátyás korából lelkesíteni, fölmelegíteni.» A könyv Mátyás szép korának kulturális életébe helyezi bele szereplőit, s megismertet a családi, városi, iskolai szokasokkal, az aranycsinálás, a jóslás, a tudományos színbe burkolt babonák miszteriumaival, belefűz történeti eseményeket, történelmi személyeket. A kort rajzolja hazafias melegséggel és érdekesen, mindig elbeszélés alakjában. Donászy felkutatta egy régi kor jellemző sajátságait, s ügyes tollal dolgozott ki egy korrajzot, melyben események, személyek, színhely gyorsan és érdekesen változnak. Két részre van osztva: «A bártfai alchymista házában» és «Mátyás király udvarában ős Budán» amabban a polgári és városi élet, emebben pedig a fényes királyi város szolgáltatván a korrajzi vonásokat és háttért. Illusztrácziója is gazdag és szép munkák, jele képek, épületek, romok, egyes korhű alakok, rok, kezdő és záró képek. Mindenesetre egyik leg

Vastagh György

Vastagh György: *Gyermek arczkép.*

Vastagh György

A müvész alkotásairól komoly elismeréssel ir Szalay Emil: "A téli tárlat" c. beszámolójában, de müveit külön nem nevezi meg.

Otthon, Bp. 1893. december hó
I. évf. 3. sz. 259-264. lap

Vastagh György

M.: "A Mücsarnok téli kiállitása" cimmel ir a tárlatról és a kiváló "arcképezők" között emliti meg a müvészt.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap

Vastagh György

Lyka Károly a müncheni Salon kiállitásán szereplő magyar müvészeket méltatja a "Művészet" c. rovatban.

A müvészről ugy nyilatkozik, hogy képei a hajdani időkre emlékeztetnek, régiesek, emléksorok a multból.

A HÉT, Bp. 1892. juli. 3.
III. évf. 27. sz. 433-435. lap.

Vastagh György MDK

Gyermek arckép, repr.

Mücsarnok 1892/93. téli kiáll.

Vastagh György

MDK

Erdélyi kecskepásztorné, olf.

Műcsarnok 1892/93. téli kiáll.

Vastagh

M.: "A téli kiállitás" cimmel ir a Mücsarnokban rendezett tárlatról, s beszámolójában a magyar képzőmüvészet nagymesterei közé sorolja az ott kiállitó müvészt, de müveire külön nem tér ki.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. dec. 6.
XIII. évf. 49. sz. 778-779. lap

Vastagh György

"Montenegrói nő" c. festményének repr.-ját bemutatja a lap.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. szept. 13.
XIII. évf. 37. sz. 584. lap

MDK

Vastagh György

A berlini nemzetközi munkáll. VU 1891. 309 l.

" II. " "
" I. " "
" II. " "
kötegfa kötegenként
Pécsi diókoksz I.
" " II.
Dorogi kokszbrikett

Összes á

szállitva és pincébe lerakva é

vámon kivüli területre történi

ként 2o fillér fuvarozási pótd

Fenti eg

ig történő szállitás esetén bi

lamint a koksz árak az egész i

delésére vonatkoznak.

Tisztele

zottunk

G o l d

sziveskedjék eszközölni és vag

Vastagh György

irod

Vas. Ujs. 1891. 309. 1.

(A berlini nemzetközi munkiállítás.)

Vastagh György MDK

Gyermek arcképcsoport, olf.

Műcsarnok 1890/91. téli kiáll.

Vastagh György MDK

Erzsébet és Klotild főhercegnők arcképei, olf.

Műcsarnok 189o. téli kiáll.

MDK

Vastagh György, festő.

63. Női arckép. Of.
65. Arckép. "
88. Padnai Szt. Antal. "

A Szegedi Képzőműv. Egy. műkiáll.-Szeged. 1907. III.

Kat. 10, 11. l.

Vastagh György id

Sók a jöböl c.
köpe repr.

Vas. Lyó
1907. 313. l.

Vastagh György
Arczkép, olaj

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 19o7. márc.
lo l.

Vastagh György
Női arckép, olaj

Szegedi Képzőmüv. Egyesület kiáll. 19o7. márc.
1o 1.

id. Vastagh György

MDK

Sok a jóból. repr.

Vasárnapi Ujság 1907. 312-313.o.

Vastagh Gyögry
Páduai Szt.Antal, olaj

Szegedi Kpzőmův. Egyesület kiáll. 19o7. márc.
11 l.

Vastagh György MDK

Csak a neve emlitve "kitünő portraitfestők" közt.

Mirowi Myskovszky Ernő: A magyar képzőmüvészet története. Bp. 1906.

78.l.

Vastagh György

Báró Pronay Dezső
arczképe olaf. Pest-
vármegye kösgülési
termében

Repr. Vas. Ny

1906. 775. l.

M.D.K.

Vastagh György

"Szent Imre" c. festményét bemutatja a lap, amelyet a Szent István Bazilika számára készitett oltárkép céljára.

Magyar Salon, Bp. 1906. jan. hó. 44. kötet 293. lap

MDK

Id.Vastagh György

Női arckép.Olajf.Mgt.

KMTárs.1906.tav.kiáll.30.1.

MDK

id. Vastagh György

Férfiarckép, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 39.l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

yezem:

.....

gy helyettesének
ása.

- Endrényi Imre, Szeged.

Vastagh György

Szöd

Kürthy Emil. Vastagh György. Egyetértés. 1906 febr. 11.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

:

.....

esének

Imre, Szeged.

Vastagh György

lásd

Jára 1905 209 l

~~Baldácsi-féle metszetgyűjtemény~~ ~~V. 182.~~

Vastagh György id

Magyarország vedanzonya falkép a Opest belvárosi templom diadalmén 1891.

Forster 1905.
50-l

Forster Gyula: A. műemlékek védelme a magyar kormány visszaállítása óta. Mo. műemlékei I. kör. Bp. 1905.

M.D.K.

Vastagh György

Festményének repr.-ját bemutatja a lap.
"Visszhang" c. képe az Eggenberger-féle könyv
kereskedés kiállitásáról.

Magyar Salon, Bp. 1905. dec. hó. 43. kötet.
195. lap

M.D.K.

Vastagh György

Angyalcsoportjai diszitik a Szent István Bazilika fülkéinek tetejét, -adja hirül a lap Hónapról-hónapra c. rovata.

Magyar Salon, Bp. 1905. szept. hó. 42. kötet 1116. lap

Vastagh György

A Szent Imre kápolnája képét festette a Bazilikában, melyet korzikai zöld márványból Róth Miksa rakott ki.
A Bazilika épitésének és berendezésének történetéről szóló cikk: "Szent István temploma" cimmel.

A HÉT, Bp. 1905. nov. 19. XVI. évf.
47. sz. 770-772. lap.

Vastagh György

wed

Vastagh György Oktor-
kegye az aradi mino-
ritáti templomában
Vero. hp 1905.
679 l.

Kegyel.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

ezem:

.....

helyettesének

.

Endrényi Imre, Szeged.

id. Vastagh György

---

irod

Z

Dány 1904. 9–15. l.

(archeppel)

Dési Frigyes: A debreceni Dési Múz. gyűjteményeinek leírása. Debrecen 1922.

(Jak folyt. I.) 18

- boltozat 35, LXXIV
- karzat 34
- ablak 167
- párkány 144, 167, LXXII – LXXIII
- bimbós fejezet 138, 140
- oszlopfők 135, 138, 139
- ~~[illegible]~~ oszloplábazatok 154, CXXXVII. 2, 4,
- sárkányos fejezet 13, 148, CXXXVII. 3
- sasos oszlopfő 146, CXL
- emberalakos oszlopfő 143, 155 CXXXVII. 1.
- ~~oszlopfő a déli apszis külső falán CXL~~ (sasos?)
- oszlopfő az északi apszis külső falán CCXII. 4
- oszlopfő a főhajó északi oldalán CCX. 1.

Vastagh György id

A honvédség tiszti-karának hódolata Ő Felsége előtt 1901 majus 8-án, fentiflot-menye, repr.

Vas. Ujs. 1904. 316 l.

326. l. (A király a Ludoviceumban, Képpel.)

Vastagh Gyula

Jenko

Ürv A

Vas Ny 1904. 374 c

Egyel

Vastagh György

Festō

Leid

Vas Zp 1904. 326

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Id. Vastagh György

A Képeink c. rovat "A Nemzeti Szalon tizéves jubileuma" cimmel közli , hogy a müvész is egyik alapitó tagja a Nemzeti Szalon Magyar Képzőművészek és Müpártolók Egyesületé-nek, amelyet 1894-ben hoztak létre.
Ebből az alkalomból a müvész arczképét bemutatja a lap.

Képes Családi Lapok, Bp. 1904. ápr. 10.
26. évf. 15. sz. 260, 261, 274. lap

M.D.K.

Vastagh Gy.

"Üldözött bika" c. müvének repr.-ját hozza a lap.

Magyar Salon, Bp. 1903. febr. 38. kötet
493. lap

MDK

Id. Vastagh György
festői munkák

Bpesti Szt.István-templom. Épitő Ipar, 1905.
nov. 20. 391-94 l. képek

id. Vastagh György festő

MŰVÉSZET
II.évf. 1903.
73.
"Művásár"

MDK

Vastagh György id.

Női arckép, of.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 29.1.

Vastagh György id. MDK

Szénagyüjtő leány, olf.

Enyelgés, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

MDK

Vastagh György id.

Esti Ujság. Of.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 31.l.

Vastagh György id.

MDK

Esti Ujság, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Vastagh György id. MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Vastagh György id. MDK

Nő arckép, olf.

Mücsarnok 1902/3. téli kiállitás

id.Vastagh György MDK

báró Podmaniczky Frigyes arcképe

Mücsarnok 19o2.

A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Id. Vastagh György MDK

Láng Lajos dr. arcképe

Műcsarnok 1902.

A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

MDK

id. Vastagh György, festöm.

192. Láng Lajos dr. arczképe.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 21.1.

MDK

id. Vastagh György, festöm.
szül1834.Szeged.

183. báró Podmaniczky Frigyes arczképe.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat.2c.1.

MDK

Vastagh György id.

A Műcsarnok 1902 évi tárlatán a királyi várpalota számára megvásárolták Esti Ujság, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-136. l.

MDK

Vastagh György id.

A Műcsarnok 1902 évi tárlatán a királyi várpalota számára megvásárolták Szénagyüjtő leány, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-136. 1.

MDK

Vastagh György id.

A Műcsarnok 1902 évi tárlatán a királyi várpalota számára megvásároltak Enyelgés, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-136. l.

id. Vastagh György MDK

képét megvették

A Mücsarnok kiállitásából.
Vasárnapi Ujság 1902. 77o.o.

az 1640-es évekből

Pecsét / soproni ötvöscéhé

VI. 291—293

Vastagh György id

Lyka Károly: Budapest magánképtárai. Művészet 1902. 331. l.

M.D.K.

Vastagh György

Portréit szigoruan birálja Lázár Béla: "Mütárlatok" c. beszámolójában, -olajba festett fényképekhez hasonlitva müveit.

Magyar Salon, Bp. 1902. dec. hó, XXXVIII.kötet 257-266. lap

M.D.K.

Vastagh György festő

felentősek gyermekportréi.

Czigler Ignác: Művelődéstörténet. Bp.
1902, 197

A T Á S

azon alkalmazottai ról, ak ik a Magyar
ak.

..... Dr Bentiecsinyi

..... Dr Lux Kálmán

..... Dr Kecsényi

.....

..... F. Tombor Nona dr.

..... Dr Szabó Erzsébet

Vastagh György id

festő

I. Ferenc József Emily
archepé, Fehér vár-
megye díszterme
részére festette fenti
Repr (1898)

Károly János

Fejér vár megye
története. IV. k
Székesfejérvár 1901.
V – XIII. l.

Vastagh György

Világosítás Szt Gergely
oltárkép fest. Vastagh
repr.
Szongott, 1901 II.
27 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Vastagh György

festő

Lvod

Hszs 1901. 8 l

MDK

Vastagh György, 1836-1922.

Női képmás
Parasztnő képmása

Ernst Muz. 19. auk. 1922. máj.
1.
22-23

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1940. NOVEMBER 24. — DECEMBER 8.

Vastagh György id.

1836 - 1922.

laid
n

Szépm. Muz. graf. o.a

45. kiáll (1922)

92.4.

Vastagh György id †

wod
z
Az Ujság
1922. febr. 23

Vastagh György
Andris bácsi, olaj

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N. Szal.
1920. ápr. 10 1.

Vastagh György MDK

Ujházy Ferenc arcképe, 1901

Mücsarnok 1922 gyüjteményes kiállitás

MDK

Vastagh György id.

M.Nemz. Reneszánsz Társ. 2. aukc. 1921.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST IX, HÓGYES ENDRE-UTCA 10
Telefon: 186-556

.....

A Tárcaközi Bizottság javaslata alapjá
juttatta a ..... várn
községben lévő, egykor .....
kastélyt. A kastély a Műemlékek Országos
műemlék szerepel, s ezzel kapcsolatban van

A Földmívelésügyi miniszter 189.100/
Közlöny 1946. évi 266. számában) 5. §-ár
részesített a műemlékké nyilvánított épületek és
és megőrzéséről az 1881 : XXXIX., illetőleg a
szerint köteles gondoskodni".

Vastagh György

l.

III. Postatakp. aukc

1921. - jan. febr.

104. l.

MDK

Vastagh György, 1836-1920

Gyermek képmása

Ernst 11. auko. 1920. ápr. 39 l.

Vastagh György id.

Ernst Múzeum aukciói.

XIII–XIV (1920) 547. sz.

Cégünkre kérjük

10.000 nyomatva

---

c s e k é l

Uj rendszerü és t

teljesitőképesség és ár tekinte

lomba levő és sok millióba keri

m e r t csak 180

Ez a gép valóságg

sit, s a legkisebb üzemre sem

a megtakaritások folytán egy-ke

Ne mulassza el te

---

gép ingyenes és vételkötelezett

---

lapon vagy telefonon kérni.

Kiváló tisztelet

nagyra becsült meghivását várva

Budapest, 1929. postabélyeg ke

Vastagh György íd

Varga nagedi apát-
plébános arck.

Szeged 1917

Szentiványi Gyulané
úrasszonynak.

Lágymányosi u. 16.

Vastagh György id

Horváth Mihály tör-
ténetírós archepe,
fenti festmenye
Szentes város tanácsi-
termében.

repr -

Márki Sándor dr

Horváth Mihály
(1809–1878)
M. Tört. Életr.
Bp. 1917. 256. C
idem

Vastagh György id.

MDK

Erdélyi havasi pásztornők, repr.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

id. Vastagh György MDK

A nászajándék, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

15 Béli Vörös Ernő: Mosónők.

Vastagh György id

73 ID. VASTAGH GYÖRGY: Erdélyi havasi pásztornők.

KMT 1916/17. téli Kall

Vastagh György MDK

Erdélyi havasi pásztornők. repr.

Mücsarnok 1916/17.téli kiáll.

id. Vastagh György MDK

Erdélyi havasi pásztornők, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Esztergomi főegyházi könyvtár

IV. 257

Vastagh György id

Erdélyi havasi pásztornók c. képe repr.

Vas. Ujs. 1916. 745. l

MDK

id. Vastagh György

festészeti szakbizottság tagja lett

Az Orsz.M.Képzőm.Társ.választmánya...Épitő Ipar Épitő Művészet 1916.máj.7.

116.l.

MDK

Vastagh György id.

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet.
Bpest, 1916. 21.l.

Vastagh György

festette Jászai Géza c.
püspök arcképét, melyet
Gyuritza Sándor dr a
belvárosi plébániának
ajándékozott.

Szegedi Hiradó
1915 dec. 29. (Jászai
Géza emléke. Vastagh
György festménye)

U. 2140

NAGYSÁROS

Városom

Kéri IV 1857, 496 l

Vastagh György id

XXII. aukció
A Gyűjtő" 1915. 114. l.
Cigánylegény, 9
kat. repr. 150.—

id. Vastagh György

MNK

A női uralom, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

MDK

Vastagh György, festöm.

Cigányleány. Repr.

A Szent-György Céh XXII. aukciójából.

Müvészet.1915. 219.l.

id. Vastagh György

MDK

Vasárnap délután, olf.

Mücsarnok 1915 tavaszi tárlat

id. Vastagh György MDK

Sugok neked valamit, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi tárlat

863—876. VORSTERMANN L. rézmetszetei Tiziano és Palma Vecchio után, tizennégy darab, darabja 16

877—883. WIDEMANN E. rézmetszetei: Hét darab, XVII. századból való államférfit ábrázoló egykoru rézkarc, darabja 15

884. WIELAND arcképe, kőrajz a XIX. század elejéről 8

885. EMPIRE-KORBELI FESTŐ: Menekülés, akvarell 20

886. FRANCIA MŰVÉSZ a XIX. század elejéről: Ah! Qu' il fait froid. Eredeti szines rézkarc, szavatossággal 60

887. ISMERETLEN RÉZKARCOLÓ, XVII. század: Karolath herceg arcképe 10

888—889. POMPEI MODORU szines metszet, két darab . . . . —

890. ADALBERT, Prinz von Preussen, egykoru kőrajz 6

891. ALLEGÓRIA, rézmetszet, XVIII. század 25

892. BELIZÁR, angol rézmetszet 1700 körül 10

893. BONAPARTE NAPOLEON arcképe, kőrajz a XIX. század elejéről 10

894. V. FERDINAND arcképe, egykoru kőrajz 10

276. VASTAGH GYÖRGY: Cigányleány.
Georg Vastagh: Zigeunermädchen.
XXII. Kunstauction der Sanct-Georgs-Innung.

jobbrafordultan áll. Mellét
. Leeresztett jobb kezében
pedig kardjának markolatát
aja, szemöldöke, bajusza és
tétbarna. Paszomántgallérú
a piros, derekát kardkötő
ntéje prémes. A háttérben
Szűz Máriás fehér lobogóval.
bérkoszorúban, kilencz sor-
kovácz — *Legendorf Szolnok*
— *Nagy-Sarló* — *Komárom,*

cm. — Lelt. sz. 729. — Értéke
eith-féle ereklyemúzeumból. —
datokat l. a 62. lapon az 580
rilis 23-án (107–95). — Átvételi
idomásul vette az 1896 április

Vastagh György
festő M. 1854

Pesti Napló
1914. ápr. 10.
(Vastagh György
nyolvanéves.)

é jobbrafordult. Előrefésült
ıkálla őszbevegyült, szemöl-
barna. Ingének gallérja álló,
lője rojtos, atillája fekete.

8 cm. — Lelt. sz. 728. — Értéke
Kreith-féle ereklyemúzeumból. —
adatokat l. a 62. lapon az 580
április 23-án (107–95). — Átvételi
tudomásul vette az 1896 április
6).

Vastagh Györaj id

festő U. 1358

Aradi Közlöny

1914. ápr. 10.

(Nyolcvan éves festőművész. V. élete.)

id. Vastagh György MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

id. Vastagh György MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Vastag György id.

A Műcsarnok háborus kiállitásán szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

MDK

id. Vastagh György

Viszhang

A tavaszi tárlat eredménye. Művészet 1914. 282.l.

MDK

id.Vastagh György

Tav.kiáll. pályabirósága. Művészet 1914, 232 l.

Vastagh György id
festő

láid

Művészet
1914. 196 cr
kv. U
n.o. 230. l.

Vastagh György id

irod

Művészet 1914 230 l.

(Idősb Vastagh György ünneplése.)

MDK

id. Vastagh György

Művészet 1914. 230.l.

Idösb.Vastagh György, festö

Flótás. Olf.

MK.Soc.Vis.Müv.Kiáll. 1914.nov.-dec. Kat. 4.l.
Gépm.Mun.

Horpács /Szabó/ 1
Rétsági járás.

Története: 1473-ban a Szob
ni birtokaikat az Almássyak
török adólajstromok szerint
ka István a földesura. 163
zé tartozik. 1715-ben 9, 1
19o7-ben Mikszáth Kál
tetett itt. Itt állott Nag
tójának háza is, emléktábl
mult század végén düledező
Bekötőut végén, görbe

R.kat.templom. /Szeplőtele
Története: 1715-ben még fa
ben kezdték épiteni, a dia
fejezés idejét jelenti.
Jellege: Barokk.
Külseje: Magaslaton, magá
A bejárat ezen keresztül

Idősb. Vastagh György
Flótás, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Művészeti kiállitás, 1914. 4 l.

Zsófia. Régiségtár.

ifzt viselnek, L Felettöl,

y Istvánt jobbról pedig nejét: Szegedy
edtek és egy kápolnát ajánlanak fel a fel-
~~Mind a ketten magyar diszt viselnek.~~
ormán várral. ~~Mi~~ Középütt házaktól körül-
rata a kép alatt hasábosan elhelyezett
GTÖRZSÖK ATTYA TÁRKÁNY ISTVÁN, MAGÁNAK
SSÉGÉRE EGYEDÜL VIGYÁZVÁN IDVESSÉGES
EGGEL BUZGÓ HIV HÁZAS TARSÁVAL NEMZETES
A FALVÁT FUNDAMENTOMÁVAL ÉPITTETTÉK
ÁDANDÓ SZENT HÁROMSÁG ISTEN! KEDVES ÁL-
INT IGÉRTED UGY EZER IZIGLEN MARADÉKIRA IS
EVEDNEK IGAZ TISZTELETE GYÜLEKEZETEDNEK
GRA MIND ÖRÖKE VIRÁGOZZÉK S NE IS LÉ-

cm.

iki 35880 sz. leirat alapján 1893: X. 7-én

97 (33) 1894: IV. 141
1907: III. 50.

176

Vastagh György úr

21.1362.

Az Ujság

1914. ápr. 10.

(V. ünnepélye.)

MDK

Vastagh György

Visszhang, repr.

Mücs. tav. kiáll. Vasárnapi Ujság. 1914.
14.sz. 269-71. l. képpel

id. Vastagh György MDK

A visszhang, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

id. Vastagh György

MDK

A visszhang, répr.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

id. Vastagh György MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

MDK

Vastagh György

Nő a bíróság előtt, tusf.

Szt. György Céh XVII. auk. 1914. márc.
7o 1.

Vastagh György

Libapásztor c. képe
a Komáromi Mú-
zeumban.
Komárom 1913. I-
évf. 4. sz. 210. l.

u. o. 1914. II. évf. 1.
sz. 60. l. Nemi
ifj. Vastagh György
Falusi leány c.
„képe".

MDK

id.Vastagh György, festö

Csengery Antal . Eletnagyságu festmény.

A Magy.Tud. Akadémia képei és szobrai.
Akadémiai Értesitö. 1913. évf. 8-9. füzet. 537.l.

MDK

id. Vastagh György, festö

Kautz Gyula. Nagy ülö-kép

A Magy. Tud. Akad. képei és szobrai.
Akadémiai Értesitö. 1913.évf. 8-9.füzet. 538.1.

id. Vastagh György

MDK

Vig társaság, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

MDK

Vastagh György id.

Vig társaság. Olajfm.

Képzőm.Társ. 1913/14. téli kiáll. 30.l.

Vastagh György MDK

Vig társaság, repr.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

id. Vastagh György

MDK

Idill az erdélyi havasban, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Vastagh György

A müvész festménye Somssich Pálról a kaposvári állami főgimnázium egyik -disz - magyarba öltözött- alapitójáról.
Repr.

ÉLET, Bp. 1913. dec. 7. V. évf. 49. sz. 1566. lap.

MDK

W. Vastagh György, festö

Toldy Ferencz. Életnagys. kép.

A Magy. Tud. Akad. képei és szobrai.
Akadémiai Értesitö. 1913. évf. 8-9. füz. 538. l.

id. Vasstagh György

M.D.K.

292) Szent Imre imádsága.
Olajfestmény.

Budapest Székesfőváros Művészeti Tárgyainak Katalogusa.

Bp. 1913.

41l.

Vastagh György id.

Cigányasszony c
kepe repr.
A Gyűjtő 1913. 9-10 sz
317 l.

Vastagh György id.

vód

Senex: Egy szegedi művészcsalad I–II. Szegedi Napló. 1912. aug. 18.

U. 476. 477.

17 és

MDK

Vastagh György

Családi kép, of.

Szent György czéh lo.müv. aukc. 1912. febr.
72 ~~xxx~~ 1.

Id. Vastagh György MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Id. Vastagh György MDK

Férfiarckép, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Vastagh György MDK

Kalotaszegi leány, olf.

Műcsarnok 1910. Vándorkiállitás

MDK

Vastagh György, festöm.

Kalotaszegi leány. Olf.

OMKT-Vándorkiállitások.1910. szept.8.-dec.27. Eger, Mi[illegible]
kolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 84.

MDK

Vastagh György, festő:

Kalotaszegi leány. Of.-

OMKT-Vándorkiáll. 1910 szept. 8-dec. 27-ig.

Tm.-Hornyánszky V. kny. 84. l.

1735. Gruber Mihály 1744. júl. 1. magához váltotta a telket 3 évi szabadsággal
1774. febr. 8. Vasparavics Györgytől megvette Rusek Ferenc és a N. 71-el összevonatott

N. 72. 2/3 sessio, 60 tízláb^2, 16 forint, 87 1/2 dénár, Inscriptionális [Fő tér 16.]
1656. Hevenyessi György nemes, szabados[413]
1660. Szántóházy Jósa nemes és zsellérei, 1/2 sessio, katolikus, 7 fő[414]
1674. Szántóházy Ferenc[415]
1715. Szántóházy família – inscriptionális[416]
1735. Szántóháziak telke, melyet elzálogosítottak a zsidó vámosnak és Gombkötő Jánosnak
1746. Megbecsültetvén kifizetetett 500 forintot és tétetett az uraság kocsmájának[417]
1748. jan. 1. Balogh Ferenc tulajdonában van a telek, az uradalom kifizette az inscriptionális summát
1764. ápr. 25. Balogh Ferenc örököseinek [Balogh Rosália, Török Ferenc, Virágh Katalin][418] házon tett építkezéskért az uradalom 400 forintot fizetett
1788. Ruszek János[419]

N. 73. 7/9 sessio, 70 tízláb^2, 19 forint, 68 3/4 dénár [censuális, inscriptionális megjelölés nélkül] [Fő tér 16.]
1656. Radvány István vicekapitány[420]
1660. Radvány István, Botka Ferenc, Szegedi Gáspár házában laknak, nemesek, 1 sessio, katolikus, 5 fő[421]
1667. Botka Mihály[422]
1715. Buzás [de feltehetően Botka] Ferencné – inscriptionális[423]

Vadászi J
[1/4] job
levelet ad
1676. Néhai Bo
1735. Darás Fe
1733. febr.13. I
vette meg
1743. Rek Mih
1750. jan. 1. Az
inscriptió
1796. Hakl Józs
1809. Hakl Józs
1820. Jankó Já
1829. Gyankó i

N.75. 2/3 sessi
dénár, In
1656. Molnár M
1660. Molnár M
3 fő[457]
1676. Vratarics
és fia Far
Esterházy
elmúlt id
Mihályna
Molnár M
nem szök
1675. Vratarich
1735. Vratarics
1743. Baczkó F
özvegye
levelének
elveszett,
teljesített
inscriptio
1749. márc. 29

id. VASTAGH György festő

Fehérgyarmat, rk. tpl. - oltárkép, 1910
Péter és Pál apostol

TKM 601. 7.

Vármúzeum 142
137

Vastagh György

Hegedüs László, Ferenczy Károly, Feszty Árpád, Réti István, Jacoby Károly, Benczur Gyula és Lotz Károly müvészek részt vettek a Müvészház kiállitásán, ahol bibliai tárgyu alkotásaikat mutatták be. Tövis:"Biblikus képek" cimmel a Müvészet c. rovatban számol be a tárlatról. A müvekről nem tesz említést, de megjegyzi, hogy ha az egyház nem váltja magához a kiállitott remekmüveket a tárlat után, ugy az emberek nem a templomba mennek, ha gyönyörködni akarnak bennük, hanem azokhoz, akik áldoznak azért, hogy falaikon láthassák.

A HÉT, Bp. 1910. március 20.
XXI. évf. 12. sz. 189. lap.

Vastagh György id.

Naprafordó c. Szépe
repr.

Vas. Ujs. 1910.
166-l.

MDK

id. Vastagh György

Fürdő görög leány, of.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 41.l.

MDK

id. Vastagh György

Arckép, of.

Fürdő görög leány, of.

Képzőm. Társ. 1909/10. téli kiáll. kat. 41.l.

MDK

id. Vastagh György

Arckép, of.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 41.l.

M. DK.

Vastagh György
festő

is illusztrálta az „Osztrák-magyar monarchia irásban és képben e. művet

÷ lyság és könyv-illusztrálás Magyar-országon

Grafikai Szemle 1909 évf 5 sz 103 l.

Vastagh György id

A bpesti Operaház foyer-jének mezzerat képei: Bacchus születése, neveltetése, diadalmenete, továbba a pendant weken a kis Bacchanusnak fenntitol.

wod

Operaház, A magy. kir. —, 1884–1909. Bpest, 1909. 10. l.

MDK

Vastagh György

Uj Idők 1909. XV. 46. sz. 460.l.

Id.Vastagh György MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

MDK

id. Vastagh György

Gyermekarckép, of.

Képzőm. Társ. 1908/9. téli kiáll. kat. 57.l.

id. Vastagh György NDK

Gyermekarckép, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

id. Vastagh György

Gyermek-arckép, repr.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

Vastagh György

MDK

Gyermekarckép, repr.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

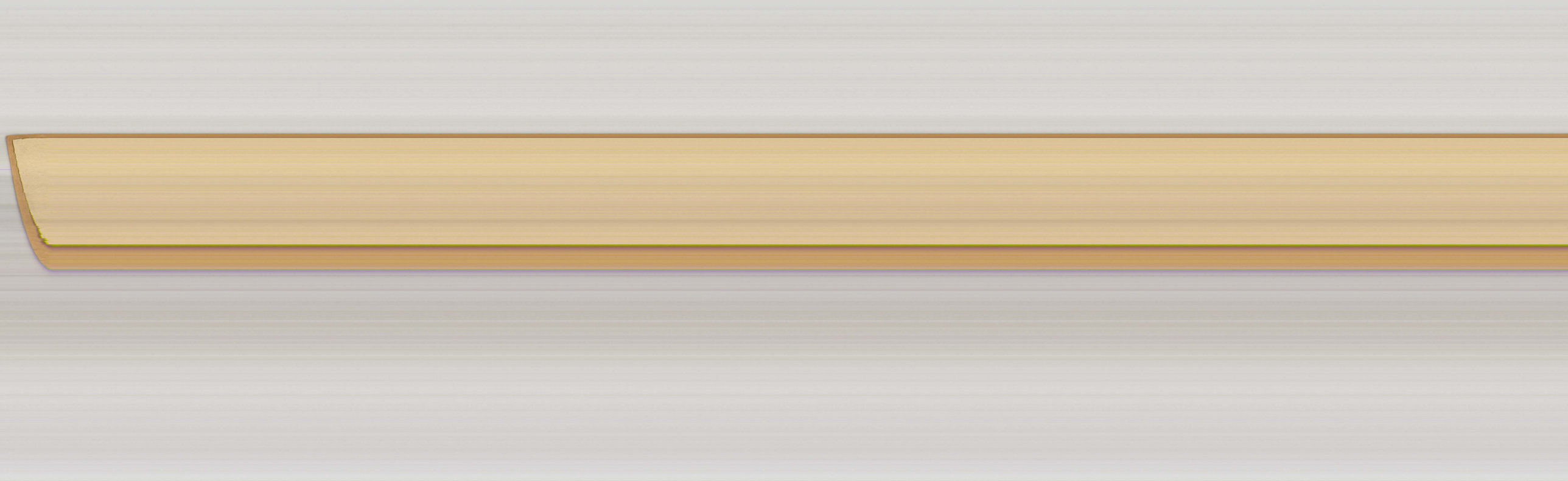

Vastagh György id

Sok a jóból c.
kepe repr

Vas. Ujs

1907. 313. l.

MDK

id. Vastagh György

Arckép, olaj

KMT. 1907-8. téli kiáll. 40 l.

MDK

Vastagh György

Tört.Képcs. mütárgyainak lajstroma. Bp. 19o7.

171, 178 l.

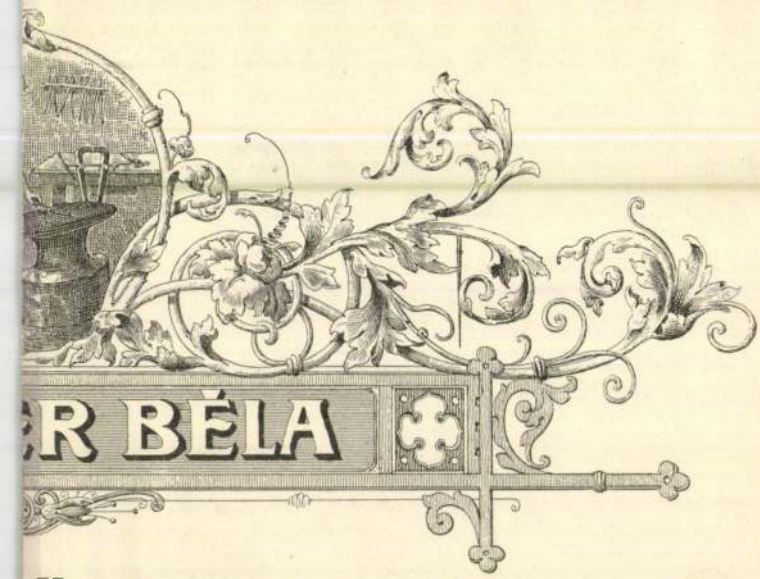

ŰVES

EAGID-VILÁGITÁS BERENDEZÉSI VÁLLALATA

Kassa, 1907 január hó 3-án.

Galamb-utcza 30. sz.

lő úrnak

Vastagh György id

fest

ind

Ibl Szemle

1934. 682. sz. 353 l.

en								
	Le a bevételt... ...							
	Kifizetendő összeg							

30. sorsz. Könyv. minta. — Pallas 1

ztály:

.....

A fizetés $\frac{\text{készpénzben}}{\text{cheque kibocsátásával}}$ megtörtént

192..... cheque száma.....

A főpénztár:

.....

id. Vastagh György

Emlék és kollektív kiállításon a Mű-csarnokban a festőművész centenáriumát ünnepelik.

PH. 934.II.9

id. Vastagh György

Műcsarnok emlékkiállításain képei szerepeltek.

Mo. 934. III. h.

id. Vastagh György festőművész

Emlék és kollektív kiállításon a Műcsarnokban a festőművész centenáriumát ünnepelik.

M:934.II.9.

id. Vastagh György.

Mücsarnokban centennáris emlékkiállítást rendezek összegyüjtött müveiből.

8. ó. u. 934. III. 4.

809. Olasz festo.

A XVI. sáradból.

Női fej.

A Balra fordult és t
nyitva vannak,
be-valóján hosszú
mezetlen.

Fa, mér
A kam

496.

Lang Tanos
Hajnal n. 2.

Vastagh György id

Wód
z
Forum. 1934. 110-1.
(Budapesti ki-
állítások 1934.)

MDK

Vastagh György

Menyecske, of.

Árverési Csarnok aukcio kat. 1934. szept.
61.l.

Derékig látható, jobbrafor
ábrázolva. Kontybafogott haján
omlanak. Ruhája kivágott és
szalag van. Mögötte párnázott

Tus- és czeruzarajz, üveg
méretei 27·5 : 21·6 cm. — Száma
és a régiben pag. 92. Nº. 30. —
50 K.

Vastagh György id

emlékkiállítása (Stule-
téscsek 100 éves évf.) a Mű-
csarnokban 1934. máre.
ápr. Életrajz
Szül. 1834 ápr. 12
Megh. 1922 febr. 21.

Vastagh György id

Erdélyi román-
lakodalmas menet
c. képe repr.

Pásztortúz
1934. 166. l.

Margit Legendárium

MDK

id. Vastagh György

mellszobra, készitette: Vastagh László
repr.

Pásztortüz. 1934. ápr. 30. 174.l.

TÁRGYMU

ÁLTALÁNOS MŰVÉSZETI CIKKEK

	Oldal
T. H.: Papirszeletkék	36., 227., 385
Szmrecsányi Miklós: Visszapillantás az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 50 éves multjára . .	99
A Képzőművészeti Társulat közgyűlése	158
Bárdos Artúr: A formáról	166
Meller Simon: A magyar művészet kialakulása a XIX. század első felében	174
Varjas Sándor: A költői és festészeti szimbolizmusról	214
Munkácsy Mihály síremléke	266
Kenczler Hugó: A stílusról	279
Gasparetz Géza Elemér: A mikrochemia a művészettörténet szolgálatában	294
Varjas Sándor: Freud elmélete az esztézis keletkezéséről	319
Lyka Károly: A székesfőváros és a művészetek .	363
Varga Jenő dr.: A műélvezet lélektanához . . .	379
Ybl Ervin: Transzcendens művészet	410
L. G.: Képek a multból	422

Vastagh György id

emlékkiállítása a
Műcsarnokban 1934.

KMTárs. emlék- és
gyűjt. kiáll. 1934.
Életrajz, művek
megemlítve és művek-
kel képviselve:
1) Vastagh Géza, kinek
ez emlékkiállítása is.
2) ifj Vastagh György
3) Vastagh László
4) Vastagh Éva

Vastagh György id

A pesti belvárosi templomban a diadalív fölött fenti falfestménye díszlik, mely Magyarország Magyarszomját ábrázolja, kinek a magyarok bemutatják hódolatukat.

irod

Lux Kálmán dr. A budapesti belvárosi plébániatemplom. Bpest, 1934. 5. l.

sz csapat szervező bizottsága.
5. sz. — Telefon: 86—4—85.

legalább hozzá, hogy minden
idei Világjamboree-ra!

Asszonyunk!

sz a magyar cserkészmozgalomnak.
amborre, magyarországi megrendezése rend-
it minden magyar cserkész csapat elé.
ei is kiszeretnék venni ebből a munkából
, mely parancsolja, hogy az élen járó csa-
a Jamborre megrendezésében, másfelől pedig
lálkozó lelki értékeiből, minél gazdagabban

jóbarátok áldozatkészsége és a magunk be-
tettünk, — hogy anyagiak hijján, egyetlen

Vastagh György id

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 147
1927. 548
1928. 400
1930. 956
1933. 363

MDK

Vastagh György, festöm.

lett megbizva a nagy társalgó mennyezetének megfestésével.

Ybl Ervin:

Lotz Károly mennyezet- és falfestményei az Operaházban. - Magyar müvészet.1933. 36o-366.1.

M. EGYETEMI NYOMDA
ÖNYVESBOLTJA
. UNG. UNIVERSITÄTSDRUCKEREI
UNIVERSITÉ ROYALE HONGROISE
UNGARIAN UNIVERSITY PRESS

Országos Bizottsága

lapest

. Heft	23.				
			14.88		

Vastagh György id.

U. 3443

Pesti Hirlap Vasár-
napja. 1932. febr. 14.
(A legszebb magyar
kepek. V. = Pipáró cigány-
lány, minesen repr.)

MŰEMLÉKEK ORSZ. ÉLZÉTTÁGA
322/1932.

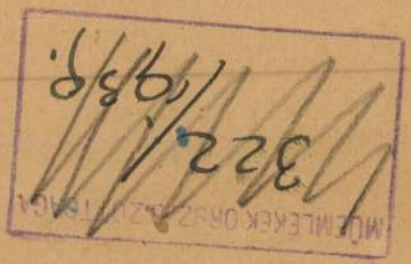

Id. Vastagh György

MDK

Önarckép

Özv. Cséry Lajosné Ligeti Margit

Pipázó cigánynő

"Nem megy a fára!"

Műcsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

id. Vastagh György MDK

br. Vojnist Sándor

"Esti Ujság!"

Gulner Gyula

A belvárosi templom freskójának vázlata

Az alcsuti főhercegi kápolna oltárképének vázlata

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

id. Vastagh György MDK

Jókai Mórné

Utcaseprő gyermek

br. Vojnits Sándorné

Oláh lakodalmas menet 1873.

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

id. Vastagh György MDK

Kuthán kun király hódolata IV. Béla előtt.

Cigánynő

Egyelgés

gr. Csáky Albin

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

id.Vastag György festőművész

Cigánynő

Enyelgés

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgy-mutatója Műcsarnok.

id. Vastag György festőművész

gróf Csáky Albin

Procopius Béláné

1934. évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgy-
mutatója Mücsarnok.

id.Vastag György festőművész

Gyermekarckép

Szénagyüjtés

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgy-
mutatója Műcsarnok.

id. Vastag György festőművész

Cigányleány

báró Podmaniczky Frigyes

1934. évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgy-
mutatója Mucsarnok.

id. Vastag György festőművész

Geist Gyuláné

dr Wekerle Sándorné és dr Geist Gyula gyermekkori arcképe

1934. évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója Műcsarnok.

MDK

id. Vastagh György, festöm.

Sok templom örzi alkotásait Budapesten kivül: Temesvár, Arad, Szamosujvár és sok más. Megh. 1922 febr. 21.-én. Tehetségét két fia is örökölte: V. Géza festöm. és ifj. Vastagh György, szobrászm. Két unokája: V. László és Eva szobrászmüvészek.

MÜcs.-OMKT. Emlék- és gyüjt. kiáll. 1934. márc. 3.-ápr. 2. Kat. 9-10. l.

id. Vastagh György festőművész

báró Vojnits Dándor

"Esti Ujság".

1934.évi emlék - és gyüjteményes kiállitás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Az alcsuti főhercegi kápolna oltárképének vázlata

Önarckép

1936.évi emlék - és gyűjteményes kiállítás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

id. Vastagh György festőművész

Gulner Gyula

A belvárosi templom freskójának vázlata

1936.évi emlék - és gyűjteményes kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

özv.Cséry Lajosné Ligeti Margit

Pipázó cigánynő

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgy-
mutatója. Mücsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Kárvallott cigány

Forrásnál

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Gyermekarckép

Fürdő görög nő

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Vastagh Györgyné

Vastagh Jozefin

1934.évi emlék- és gyüjtemónyes kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Nem megy a fára

Wittich Gabriella és Mária

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Imrédy Kálmán

László kir.herceg

1934.évi emlék - és gyüjteményes kiállitás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Margit kir.hercegnő

Erzsébet és Klotild kir.hercegnők

1934.évi emlék - és gyüjteményes kiállitás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Néhai József kir.herceg

Mária Dorotty kir.hercegnő

1934.évi emlék - és gyüjteményes kiállitás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Mária Dorottyakir.hercegnő

József kirőherceg

1934.évi emlék - és gyüjteményes kiállitás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

id. Vastagh György festőművész

báró Prónay Dezső

1931. évi emlék - és gyűjteményes kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Kártyavető cigányasszony

Kuthen hu király hódolata IVóik Béla előtt

1934.évi emlék- és gyűjteményes kiállítás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Miniatür arcképek

Báthory Boldizsár kivégeztetése

193½.évi emlék - és gyűjteményes kiállítás tárgy-mutatója. Hicsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Deák Ferenc

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok.

id. Vastagh György festőművész

Biela Vila, a délszláv hitrege félistennője

Bosnyák nő

1934. évi emlék- és gyüjteményes kiállítás tárgymutatója. Műcsarnok.

id. Vastagh György festőművész

Szerb nő

Alku

1934.évi emlék - és gyüjteményes kiállitás tárgy-
mutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

Brázay Kálmán

Montenegrói női

1934.évi emlék - és gyüjteményes kiállitás tárgy-
mutatója. Műcsarnok.

id. Vastagh György festőművész

Gyermekarckép

Gróf Széchenyi István

1934.évi emlék - és gyűjteményes kiállítás tárgy-
mutatója. Műcsarnok.

id.Vastag György festőművész

Toldi Ferenc

Kossuth Lajos

1934.évi emlék- és gyűjteményes kiállítás tárgy-
mutatója Műcsarnok.

id.Vastag György festőművész

Geist Gyula

Tisza Kálmán

1934.évi emlék- és gyüjteményes kiállitás tárgy-
mutatója Műcsarnok.

id. Vastagh György

MDK

Vastagh Györgyné

Dr. Hartmann Elekné

Kettős gyermekarcképp

Kautz Gyula

Műcsarnok 1934 emlék- és gyűjteményes kiállítás

id. Vastagh György MDK

Vastagh Györgyné

Dr. Hartmann Elekné

Kettős gyermekarckép

Kautz Gyula

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

id. Vastagh György MDK

József nádor
néhai József kir. herceg
Mária Dorottya, kir. hercegnő I-II.
József kir. herceg

Műcsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

MDK

id. Vastagh György MDK

Szerb nő

Alku

Biela Vila, a délszláv hitrege félistennője

Bosnyák nő

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

MDK

id. Vastagh György

Procopius Béláné

Szénagyüjtés

Cigányleány

br. Podmaniczky Frigyes

Geist Gyuláné

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

id. Vastagh György MDK

dr. Wekerle Sándorné és Drl Geist Gyula gyermekkori arcképe

Tisza Kálmán

Toldy Ferenc

Kossuth Lajos

Mücsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

Монтенегрот до

Врховч Калиме

ст. наредник Јаћовић

Светомиркова

id. Vastagh György

MDK

Gyermekarckép

gr. Széchenyi István

Brázay Kálmán

Montenegrói nő

Műcsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

id. Vastagh György MDK

Miniatür arcképek

Bábhory Boldizsár kivégeztetése

Kártyavető cigányasszonyKuthen kun király hódolata

Cigánynő

Mücsarnok 1934 emlék- ős gyüjteményes kiállitás

id. Vastagh György

MDK

Imrédy Kálmán

Műcsarnok 6934 emlék- és gyüjtemányes kiállitás

id. Vastagh György MDK

László kir.herceg

Margit, kir hercegnő

Erzsébet és Klotild kir. hercegnők

Klotild kir.hercegasszony

Műcsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

id. Vastagh György MDK

Wittich Gabriella és Mária

Kárvallott cigány

Forrásnál

Gyermekarckép

Műcsarnok 1934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

id.Vastagh György festőművész

Klotild kir.hercegasszony

József nádor

1934.évi emlék - és gyüjteményes kiállitás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

MDK

id.Vastagh György MDK

Fürdő görög nő

Vastagh Györgyné

Vastagh Jozefin

Deák Ferenc

Mücsarnok é934 emlék- és gyüjteményes kiállitás

MDK.

id.Vastagh György, festöm.
1834-1922

Szegeden szül.1834-ben. Itt nevelkedett a piaristáknál, kik tehetségét is felfedezték. 15 éves korában résztvett a szabadságharcben, fogságba esett Világos után. 1850 körül Bécsben végzett müvészi tanulmányokat, majd Kolozsvárott telepedett le. Másfél évtizedig Erdély kedvelt arcképfestöje volt.

Mücs.-OMKT. Emlék- és gyüjt.kiáll.
1934.márc.3.-ápr.2. Kat. 9-lo.l.

MDK.

id. Vastagh György, festöm.

1873.évi bécsi kiáll. erdélyi népéletböl vett festményeivel tünt fel. 1876-ban végleg Budapesten telepedett le. 1877.évi tárlaton a Képzöm.Társ. régi Mücsarnokában elsö müvét állitotta ki. 46 évi budapesti müködése alatt rengeteg arcképet festett. id. József XXXXX föherceg udvari festöje lett, sok családtagot festett le, s tanitotta a föhercegi gyermekeket festeni. Zsáner festö és oltárkép festö is volt.

Mücs.-OMKT. Emlék- és gyüjt.kiáll.
1934.márc.3.-ápr.2. Kat. 9-10.l.

MDK

Id. Vastagh György, festöm.

Geist Gyuláné.
Dr. Wekerle Sándorné és Dr. Geist Gyula
gyermekkori arcképe.
Geist Gyula.
Tisza Kálmán.
Toldy Ferenc. A M.Tud.Akad.tul.
Kossuth Lajos. Képvis.ház tul.
Gyermekarckép.
Gróf Széchenyi István. A Képvis.ház.tul.

Mücs.-OMKT. 1934. Emlék- és gyüjt.kiáll.
1934.márc.-ápr.2. Kat. 15.1.

MDK

id. Vastagh György, festöm.

Oláh lakodalmas menet.
Báró Vojnits Sándor.
"Esti Ujság!"
Gulner Gyula. Pest vm.tul.
A belvárosi templom freskójának vázlata.
Az alcsuthi föhercegi kápolna oltárképének vázlata.
Önarckép. Vastagh László tul.
özv.Cséry Lajosné Ligeti Margit. Cséry Miklós tulajdona.

Pipázó cigánynö. 1899.

Műcs.-OMKT. 1934. Emlék- és gyüjt.kiáll. 1934. márc.3.-ápr.2. Kat. 10-11. l.

MDK

id.Vastagh György, festöm.

Vastagh Györgyné.1906.
dr. Hartmann Elekné.
Kettös gyermek-arckép.
Kautz Gyula. M.Tud.Akad.tul.
Jókai Mórné.
Utcaseprö gyermek.
Báró Vojnits Sándorné.

Mücs.-OMKT. 1934. Emlék- és gyüjt.kiáll.
1934. márc.3.-ápr.2. Kat. 10-11. l.

MDK

id. Vastagh György, festöm.

Imrédy Kálmán, ~~XXXXXXX~~
László kir.herceg.
Margit kir.hercegnö.
Erzsébet és Klotild kir. hercegnök.
Klotild kir.hercegasszony.
József nádor.
néhai József kir.herceg.
Mária Dorottya kir. hercegnö.

Mücs.-OMKT 1934. Emlék- és gyüjt. kiáll.
1934. márc.3.-ápr.2. Kat. 12 lap.

MDK

id. vastagh György, festöm.

"Nem megy a féra!"
Wittich Gabriella és Mária.
Kárvalott cigány.
Forrásnál. ifj.vastagh György tul.
Gyermekarckép.
Fürdö görög nö.
Vastagh Györgyné. 1879.
Vastagh Jozefin.
Deák Ferenc.

Mües.-OMKT. 1934. Emlék- és gyüjt.Hiáli.
1934. márc.3.-ápr.2. Kat. 1o-11. l.

MDK

id. Vastagh György, festöm.

Brázay Kálmán.
Montenegrói nö.
Szerb nö.
Alku.
Biela Vila, a délszláv hitrege félistennöje.
Bosnyák nö.

Mücs.-OMKT. 1934. Emlék- és gyüjt.kiáll.
1934.márc.-ápr.2. Kat. 15.1.

MDK

id.Vastagh György,festöm.

Cigánynő.
Enyelgés.
Gróf Csáky Albin. A Felsöház tul. 1909.
Procopius Béláné. Szépm.Muz.tul.
Gyermekarckép.
Szénagyüjtés.
Cigányleány.
Báró Podmaniczky Frigyes.

Mücs.-OMKT.1934. Emlék- és gyüjt.kiáll.
1934. márc.3.-ápr.2. Kat. 14.1.

id. Vastagh György, festöm. MDK

József kir.herceg
Báró Prónay Dezsö. Pest vm.tul.
Miniatür arcképek. 14.1.
Báthory Boldizsár kivégeztetése. 14.1.
Kártyavetö cigányasszony. "
Kuthen kun király hódolata.IV.Béla elött. 14.1.
özv. Vastagh Gézaáné tul.

Mücs.-OMKT. 1934. Emlék- és Gyüjt.kiáll.
1934.márc.3.-ápr.2. Kat. 13.1.

id. Vastagh György festőművész

Kettős gyermekarckép

Kautz Gyula

1934. évi emlék - és gyüjteményes kiállitás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

id. Vastagh György festőművész

,Jókai Mórné

Utcaseprő gyermek

1934.évi emlék - és gyüjteményes kiállitás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

id. Vastagh György festőművész

Vastagh Györgyné

dr Hartmann Elekné

1934. évi emlék - és gyüjteményes kiállitás tárgy-mutatója. Műcsarnok.

id. Vastagh György festőművész

báró Vojnits Sándorné

Oláh lakodalmas menet

1934. évi emlék - és gyüjteményes kiallitás tárgy-
mutatója. Műcsarnok.

id.Vastagh György festőművész

A művész neje

Jubileumi kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok 1934.

MDK

id. Vastagh György, festőművész

centenáriuma jubileális jelleget ad a tárlatnak. A kiállitás főleg arcképfestői tevékenységét emeli ki. A 19.sz. második felének sürün foglalkoztatott arcképfestője. A 67-es és a 96-os évek Magyarországának majd minden jelentősebb közéleti személyiségét örökitette meg.

De népszerüségét mégis inkább az erdélyi cigányéletről vett zsánerképeinek köszönhette. Oltárképei, aktjai is sokoldalusságra vallanak.

Csatlakozik e kiállitáshoz két fiának és két unokájának kollekciója.

Pipics Zoltán dr.,: A Vastagh-gyüjt.kiállitása. Magyarság. 1934.márc.4.

id. Vastagh György

MDK

A müvész neje

Mücsarnok 1934. dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

NDK

Vastagh György, festőm.
1834-1922

Cigányleány. Olf. J.f.b.

1

Árv. Közl. 1931. 3.dr.sz. 7o.l.

Vastagh György id.

Idősb József főherceg
önkéntes tüzeltő egyenruhában
repr. fenti festménye után
A Pesti Hirlap Vasárnapja
1932. jun. 26.

Vastagh György

A honvédség hódolata
a zászlószentelésnél 1901 máj. 8.
Fenti festménye a Ludovika
dísztermében.

Repr.

Bachó László. A magyar
kir. honvéd Ludovika
akadémia tört. Bpest,
1930. 647. l.

Vastagh György

Ki a legény a csordában?
(Debreceni déri Nurem)
repr.

Képrőmüvészet
1930.) 31. sz. 133 l.
IV. évf.

id. Vastagh György

MDK

Szent Hedvi

Boldog Gizella

Szent Margit

Szent Gellért

Műcsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállitás

MDK

Vastagh György, festőm.

Ki a legény a csárdában 133.1.
Repr.

A Debreceni Déri-muzeum. -Képzőmüv. 31.sz. 1930 jun.
131-4.1.

MDK

id. Vastagh György,

Szent fejeivel majd egy termet töltött meg.

Egyházművészeti kiállitások.
Mücs.- Szent Imre-kiállitás.
Képzőművészet. - 1930. 32.sz. 167.l.

id. Vastagh György

MDK

Boldog Heléna

Szent Mór

Szent Kunigunda

Szent Asztrik

Műcsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállítás

Vastagh György

Szent Imre-emlékkiállításon a Mű-csarnokban képével szerepelt.

MU. 930. VII. 13.

Eberhard Henrik, co. XVIII.
Eberhardt Ferencz, tr. 1760.
Eberl Károly, é. 1830.
Echbing l. Edling.
Eckeherdt Emore, ö. XVII.
Eckh György Mátyás, ff. XVIII.
Eckmayer Antal, r. 1840.
Edelsheim Gyulai Lipót gróf, f. 1863.
Eder Géza, r.
Eder Henrik, é. 1850—.
Eder Kálmán, f.
Eder l. Éder.
Edling Pál, ö. 1501—1574.
Edvi Illés Aladár, f. 1870—.
Edvi Illés Ödön, f. 1877—.
Egartner József, ko. XIX.
Egei András, ö. 1670.

~~Elephas meridionalis Zápfoga~~

VIII. 198.

id. Vastagh György

Műcsarnok

1930. Nr. Nure

Kiáll.

268–275.

Vastagh György MDK

A szent korona felajánlása, repr.

Mücsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállitás

MDK.

Vastagh György festőművész

A Déri Muzeum gyüjteményéből:

"Ki a legény a csárdában" ?/kép/

Képzőművészet, 1930. IV.évf. 31. sz. 133. l.

MDK

Vastagh György

Szt.Imre, olajf.
Szt.Imre, sokszorositas

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállitásának Katalogusa.Bpest.1930.Aug. Nemzeti Szalon.

MDK

n.Vastagh György

Szt.Imre oltarkép, karton
(Freystädtler pasa tul.)

Árpádházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállitásának Katalogusa.Bpest.1930.Aug. Nemzeti Szalon.

Vastagh György id

Szent Imre oltárkép.
Kanton, Freystädtler
pasa tulajdona

Nemzeti Szalon
Árpádh szentek kiáll. 1930 aug

Vastagh György

Szent Imre, olajf-
Szent Imre, sokszorosítás

Nemzeti Szalon
Árrádh szentek kiáll. 1930 aug

MDK

Vastagh György, 1834-1922

Cigányleány, of.

Arv. Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 33 l.

MDK

Vastagh György, 1834-1922

Cigánylány, of.

Arv. Közl. 1929. 3.rk.sz. 28.1.

MDK

Vastagh György, 1834-1922.

Cigányleány, of.

Árverési Közl. 1929. 5.rk.sz. 16.l.

MDK

Vastagh György

Keresztessy vivómester

Csáky Albin gr. és leánya

Kézdi-Kovács L.: A 80-as évek festészete és szobrászata. P.H. 1928 évi naptára. 4o6.l.

Ábrahám

érczontó

1590.

L. Szendrey-Szentiványi

60-C.

Vastagh György id.

l.

Az O.M 1927

2. l.

11. l.

MDK

id. Vastagh György

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz.

SÁGA MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS

Vastagh György

festő

1834–1922

wod

Divald 1927

175 f.

Vastagh György.

A Szépművészeti Múzeum özv. Perlep-Procopius Vilmosné hagyatékából ajándékként kapta a művész által ~~k~~ alkotott képmását. (emlétve.)

Magyarság, 1927. nov. 13.

Vastagh György

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

~~Aranyakarika IX. 51.~~

Vastagh György id.

Árverési Csarnok Kat. aukció

31. sz. 1926 febr.

39. sz. 1927. okt.

Vastagh György

MDK

~~xxxxxxxxxxxxxxxxxx~~

Gyümölcsszedés, of.

M.táj- és életképkiáll. 19-2o. sz. Mücs.

1927. jan.

Vastagh György MDK

Gyümölcsszedés, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképfestészet

Vastagh György

MDK

Cezár, olf.

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

MDK

Vastagh György

Cézár, of.

11. 1.

Angol-magyar kiáll. Műcs. 1926. máj.

Volt valami igazság abban, hogy a romantikus történetírás az ezredik év után kialakuló és egész Európát meghódító stílust, a rómaiakkal hozta kapcsolatba. A román stílus kora, mely nevében is hordja a római örökséget, általános jellemvonásaiban közelebb esik az ókor, mint a népvándorláskori népeknek művészetéhez. Nem róhatjuk fel a romantikának, mely elsősorban az eredetit, ma azt mondanók, a «népit», kereste a középkorban, hogy a hagyományt, az örökséget látta meg s ezzel fémjelezte az egész korszakot. A román stílusban csak az antik hatását látni, azonban még nagyobb tévedés lenne, mint a visszája, kizárólag a friss, alig nemzetté formálódó európai népek sajátos művészetét. Ma már meglehetősen közkeletű az a szemlélet, mely a kettőnek szerencsés ötvözetét, ha nem is szintézisét látja az első internacionális korstílusban. A viszony azonban nem mindig és nem mindenütt állandó. Sőt éppen az a jellegzetes, hogy egyes vidékeken és egyes korokban az

Vastagh György id

Staffenberger István
φ archépe, melyet a fő-
város festetett a 1876-
ban teplerték le.

φ a pesti törvényhatóságnak
50 ig volt tagja.

Gárdonyi Albert dr.

Ötven esztendő Buda-
pest székesfőváros
történetéből.
Bp 1925. 34. l.

M.D.K.

Vastagh György festő

1884 ben megfesti Somssich Pál arcké-
pét.

Berecz Sándor: Kaposvár rendezett tanácsú
város tört. és fejlődése. Bp. 1925. 114.

Vastagh György

MDK

gróf Széchenyi István

Kilcc rnok 1924. febr-márc.

Vastagh György

Staffenberger István

MDK

Műcsarnok 1924. febr.-márc.

Vastagh György

MDK

Staffenberger István, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Vastagh György

gróf Széchenyi István, olf.

Micsarnok 1924 február-március

id.Vastagh György, sz.Szeged 1834 -+Bp.1922.

Cigánygyerek rózsák között

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 23 l.

MDK

id.Vastagh György, Szeged 1834-1922 Bp.

Cigánygyerek rózsák között

Az Egri Kaszinó kiáll. kat. Eger, 1924. aug.

23. l.

Vastagh György

MDK

Gyermekarckép

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Vastagh György, 1834-1922.

Oláh cigányleány, olaj
Férfiarckép, olaj

N.Szal. III. aukc. 1924. 14 l.

MDK

Vastagh György, festö
1836-1922

Gyermek arckép.
Nöi arckép.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. A nagy uttörö mesterek gyüjt.kiáll. [illegible]

Vastagh György

MDK

Női arckép

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

nak felfogja kiomló vérét. Erőszakkal kellett magával vonnia hű szolgájának, ha azt akarta, hogy a menekülés meg ne hiúsuljon.

(Folyt. követk.)

A RAJNA.

Gyorsan, mint erdő fürge vadja,
Rohan alá a szőke Rajna.
Partjára a szomorú fűzek
Világos-zöld koszorut fűznek;
Fölötte vidám ég ragyog,
A Rajna fut… Magam vagyok,
A parton állok, s most a mélybe,
Majd meg a távol messzeségbe
Tekintek el, és erre s arra:
Mindenütt ő, a szőke Rajna!
Lelkem nem tud betelni véle,
S mint a gyermek, ha véget ére
Játéka, kezdi menten újra, —
Szemem e képet el nem únja.

Oh Rajna, szép vagy ott a messzi völgybe',
Kicsiny patakként a mint futsz csörögve,
S a mit neked kis kéz tépett s adott,
A rózsaszálat lágyan ringatod.
Szép vagy, midőn utat keressz magadnak,
S ormárul a meredek szirtfalaknak
Mint könnyű zerge, egyik hegyrül másra,
Ugorsz alá a sima szikla-ágyra;
Vized ezer gyémántra szétszakad,
Azt hinnők, összezúztad tán magad:
De nem, hisz vigabban, mint valaha,
Szökelnek szőke habjaid tova.
Szép vagy, mikor kilépsz a nagy világba,
Bájodnak boldog, tiszta tudatába',
És megbámul mindenki, a ki lát,
Festői völgyeden haladni át.
Oly büszke szép vagy, mint király-leány,
Ki végig dőlve gazdag biborán,
Arany hajának hullámzó folyója
A bámulókat bűv-körébe vonja.
Szép vagy, midőn fáradni kezdve végre,
Lomhán tekintesz a nagy messzeségbe,
Lassan haladsz, tudván, hogy a mi vár:
Az óczeán az, s ott a véghatár.
De mielőtt pályád' bevégezéd,
S a tenger foszlányokra tépne szét,
Végső erőd' még egyszer összeszedve,
Mint hőshöz illik, a halállal szembe —
Hullámot szórva mészsz a végtelennek,
S halálod méltó párja életednek!

Oh Rajna, Svájcznak szép szülöttje,
Mi minden van beléd temetve,
S azt mélyed többé ki nem adja…
Milyen hatalmas vagy te, Rajna!
Kiket az élet megriasztott,
Letenni a fárasztó harczot
Hányan futottak lágy öledbe,
Üdvöt vesztvén, üdvöt keresve.
Feküsznek ott a hullám-sirba',
Nevük nincsen tükrödre irva,
S vized bár sokak' könnyit iszsza:
Mi a tiéd, nem adod vissza.

Rajna, zúgó mélyedbe nézve,
Mintegy álmodva, megigézve,
Hallgatva habjaid neszét,
Megértem azt az ős mesét,
Mit dalnok lantja, népek ajka
Regél, mély hittel csüggve rajta,
Ni, ott rohan a szikla partján
Hágen vitéz, magasra tartván
Pajzsát, a melyen összehordva
A Nibelung-kincs, nagy halomba'.
Egy percz, s a kincs a csöndes éjbe'
Szikrákat szórva száll a mélybe
A szikla-hegynek magasárul:
S a hullám-sir gyorsan bezárul.
Hányszor kutatták mélyeid homályát,
Keresve a kincsek királyát,
Fölhozni azt a zugó habból,
S koronákat készitni abból.
Hiába minden, az már a tied,
Habod tajtékzik és tovább siet,
De azt a kincset ki nem adja…
Milyen hatalmas vagy te Rajna!

Boldog vagy Rajna! Gazdag tájakon,
A merre szived, lelked vágya von,
Szaladsz végig, sok országot bejárva,
Szabad futásod' senki el nem állja.
Látsz zöld mezőt, erdős hegyormokat,
Ott illatár, itt zúgó szél fogad.
Hozzád siet a fürge lánysereg,
És tükrödben magának tetszeleg.
Utad sok város mellett visz tovább,
Zöld partidon mosolygó, dús borág
Fon koszorút; romokban ős rege
Szunnyad — s a Loreley bűvös éneke
Fölzendül olykor mélán, vontatottan,
Rá megzendül a csolnak a habokban.
S a csolnakos szivét bú járja át,
Hallván a tündér rejtélyes dalát…
Boldog vagy Rajna, nem bánt semmi gond,
A bősz vihar, ha tán fejedre ront,
Sujtó villámát könnyen elnyeled,
Szélvész ekéje, az sem árt neked.
Veszélyeken hullámod átszalad…
Oh áldott Rajna! Boldog vagy s szabad!

Bájos, hatalmas és boldog folyó,
Osztályrészed sok gazdag földi jó.
De hallgass rám, hadd mondjam el neked,
Hogy van egy föld, mit nem látott szemed,
Honnét vizedhez forrás nem szakadt,
Túl, túl a bérczen, messzi ég alatt.
Ott is fakad lomb, zöldelőbb talán,
Mint szomszéd bérczeidnek oldalán;
Az ég mosolygóbb, illatosb a lég,
Völgyébe tükröd inkább illenék;
Ott is lakik nép: büszke és merész,
Villám- s viharral szembe nézni kész,
Hazát szeretni ő tud csak talán,
Oh, az a föld az övé igazán,
Mert azzal szive, lelke összenőtt…
Oh hogyha látnád, nem hagynád el őt!
De igy hiába járod a világot,
Mit ér hatalmad, bájad, boldogságod?
Hidd el, hogy sorsod mégis mostoha,
Hogy azt a földet nem látod soha!

Legifj. Szász Károly.

DÉLSZLÁV NŐK.

Ily czím alatt egy valódi diszmunka van megjelenőben Budapesten Grill Rikhárd kiadó-könyvárusnál, melyet a sokat utazott s különösen a Balkán félszigetet és népeit kitünően ismerő irónő, *Cop Marlet Mara* irt, s melyhez jeles festőnk, *Vastagh* György készitett a hely szinén tett tanulmányok alapján művészi illusztrácziókat. Azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a szép illusztrácziókból hármat már most bemutathatunk olvasóinknak, s ugyancsak a jeles irónő munkájából vehetjük hozzá a magyarázó szöveget.

Čop Marlet Mara horvát születésü, de Belgiumba ment férjhez s most Afrikában Algirban lakik és — németül ir. Reméljük azonban, hogy e ritka közvetlenséggel és elevenen irt munkája magyar nyelven is megfog jelenni, a mi, tekintve kelet felé utaló vonatkozásait, valóban kivánatos és különösen a népisme terén irodalmilag is kivánatos lenne.

Bosznia az évszázadok folyamán sajátságos társadalmi világát alkotá meg a keresztény szláv és izlamita török erkölcsök keverékének. A leánykérés titokszerű módon megy végbe. Az «asikovanje», a hogy az udvarlást nevezik, megvan mind a két vallásfelekezet szokásaiban, ha különböző módokon nyilatkozik is. A keresztényeknél az a szokás, hogy nehány fiatal legény összeáll s napokra terjedő kirándulásokat tesz a a szomszéd községekbe. Bármi szegény is a polgári paraszt, azért a szives vendéglátást e leánynézőktől soha nem tagadja meg, ha megkopogtatják ajtaját. A községbeli legények is oda csatlakoznak a jövevényekhez s együtt látogatják a leányos házakat, de a leányokhoz nyulniok nem szabad, sem illetlen szóval illetniök. Éjjelre azonban a helyzet megváltozik. A helybeli legények fegyverrel és kövekkel üldözik az idegeneket s őrzik a házakat, hogy beléjök ne hatoljanak, sokszor véres verekedés lesz a dologból, reggelre azonban ismét helyre áll a jó egyetértés.

A szláv törökök udvarlása, a kiknek a leányos házakba bemenni nem szabad, sokkal eredetibb. Az ifju törökök a leányok énekére fülelnek s a mely házból több hangot hallanak, ott lekuporodnak a földre és csibukoznak. Igy ülnek ott órahosszat, epedő pillantásaikat az ablakra szegezve. Igy megy az nappal.

Éjjel a leányok ott nevetgélnek az ablak mögött s ha az nem elég a legények figyelmét fölébreszteni: énekükkel csalják oda őket. Egyik legény aztán fölveti magát az alacsony ház ablakára, míg a többi őrt áll. Ha szive választottja is ott van a leányok között, akkor egy kis ideig ott turbékol vele, aztán leszáll s más boldognak engedi át helyét. Igy tart ez az első hajnalig, a mikor a szeretőknek válni kell. A leány dalban marasztalja az éjszakát, a szerelmesek e jó barátját s azt mondja a hajnalnak: «kérdeznél csak minket: sosem virradnál föl.»

A döntő szerelmi nyilatkozás a bosnyák törököknél a nevetés, a félig felvont arczfátyol s kölcsönös ajándékok, aranyérmek, aranyhimzetü kendők, amoretek kicserélése.

A raják szerelmi nyilatkozása sokféle módon történik. Prjedorban pl. sokszor látni egy-egy magános török ifjut, a mint a Szana patak partján a kezeit mossa. Ekkor egy raja leány óvatosan kisurran valamelyik házból s piruló arczával, lesütött szemekkel mellé sompolyog s fehér törülköző kendőt nyujt neki, melybe az ifju lassan, kényelmesen beletörüli a kezét, aztán viszszanyujtja a nélkül, hogy a leányt csak egy pillantására is érdemesitené, mire az ép oly szerényen, a hogy jött, visszavonul. Pedig hát ez szerelmi nyilatkozás vala.

Mikor már az ifjak tisztába hozták magok közt az ügyet, — föltéve, hogy nincs ellene kifogás — az apa veszi kezébe a folytatását. Néhány tekintélyes tanut vevén maga mellé, meglátogatja a «komsiluk» — szomszéd — házát s ünnepélyes beszéddel világositja föl, hogy voltaképen miben is sántikál. A gazda asztalához ülteti vendégeit s italt tesz eléjök. Most az ifju násznagya, a «sztarjesina» előadja a püspök házassági engedélyét s elővesz egy piros almát, melybe 60 török arany para van beletéve, aztán öklével az asztalra ütve, követeli, híják elő a leányt.

A bosnyák leányok hat- sőt tíz-soros fonadékban hordják a hajokat, melyről széles szalagok csüngnek a hátukra. Ez alkalomra azonban a leány kibontja a haját s az szabadon omlik vállaira s büszkén lép a kérők elé. Ha elfogadja az almát, akkor a tanuk egyike kilövi puskáját az ablakon s megvan az eljegyzés.

A törököknél az eljegyzés nem szokásos. Az asikorvanje alkalmával az ifjú meggyőződhetett, hogy választottja szép s ez esetben lecsalja az udvarra és ott hirtelen egy finom szőnyeget borít a fejére. Ha a leány nem dobja le magáról azonnal s nem szalad el: akkor a legény megragadja és elválhatatlanul a magáévá teszi. Fegyveres pajtásaival, a kik lóháton ott rejtőznek a közelben, elviszi aráját s a házába vezeti. Az ifjú pár rokonai akkor elmennek a kádihoz, a hol megállapítják az összeget, melyet a legénynek fizetni kell, ha egyszer eszébe jutna nejét elbocsátani, vagy ha ez kivánná az elválást. Erre aztán az imam előtti esküvés következik s este nagy lakoma, mely után az ifjú férj neje szobájába vonúl s a míg csak benn van, a rokonok a dzsamijában imádkoznak.

A keresztény bosnyákok lakadalma fényes és költői. Az öreg násznagy, «sztari szvat» és a «kum» megindulnak a vőlegény házától, hogy elhozzák menyasszonyát. Ekkor az egész keresztény negyedben megzendül az ének. A fiatal leányok bucsudala ez pajtásnőjükhöz. A kiváncsiak közönlenek a házakból s körülfogják a nászmenetet. A mennyasszony elfogultan, kisirt szemekkel halad a zajgó tömeg között. Karcsu derekát szük ujju vörös selyem «aszteria» — mellényke borítja, fölötte a bő ujju piros «koporan» — kaftánszerü dolmány, — lábán csinos sárga kis papucs. Fejét csillogó arany diszítésű piros fez borítja s lánczra füzött arany pénzek csüggnek a nyakán, fülében függők, karján pereczek, ujjain gyűrűk.

Mögötte halad a sztari szvat és a vőfély ragyogó fegyverdiszben. A templom előtt a menyasszony kisérete a vőlegényével találkozik. Esküvő után a menyasszony még egyszer visz-

KIEYSTUT, LITVÁN FEJEDELEM.

BIRUTA.

foglaltak: szünni nem akaró éljenzajtól rengettek a terem falai. Kardok csörögtek, kendők s kalpagok lobogtak, taps, éljen zugott. A lelkesedés kitörései nem ismertek határt.

Ezt a jelenetet ábrázolja képünk, melyet ez alkalommal bemutatunk, s melynek különös érdeket kölcsönöz az, hogy a *Rudolf* trónörökös védnöksége alatt megjelenő ország- és népismertető nagy munka számára készült. Az emelvényen *István* nádor főherczeg alakja magaslik ki a miniszterek csoportjából, épen a mint a kezében tartott királyi trónbeszédet fölolvassa. Jobbján gr. *Battyhyány* Lajos miniszterelnök, mellette *Kossuth* Lajos pénzügyminiszter, aztán *Szemere* Bertalan, a belügy, gr. *Széchenyi* István, a közmunkák és közlekedési ügyek minisztere; balján br. *Eötvös* József közoktatásügyi miniszter, *Klauzál* Gábor ipar-, kereskedelmi és gazdaságügyi miniszter, *Deák* Ferencz igazságügyminiszter és *Mészáros* Lázár hadügyminiszter.

Lenn, a képviselők csoportjában, az előtér közepén, hóna alá fogott karddal gróf *Teleki* József áll, a nagynevü tudós s Erdély kormányzója. Jobbra töle, kissé beljebb, vállán bársonymentével, kalpagját lobogtatva *Lónyay* Menyhért, töle második, szigoru arczával, *Nyáry* Pál, ettől második, kopasz homlokkal, a szelid *Bezerédj* István, a ki első szabaditotta föl jobbágyait, még tovább jobbra az ősz *Palóczy* László, a ház korelnöke. Mellette, épen a sarokban, az előtéren ül, csigafürtökben leeresztett hosszu hajával, a hazafias román képviselő, *Mungu Euthym.*

A tulsó félen, gr. *Teleki* Józseftől balra, felé fordult arczczal, hosszu szakállal *Hajnik* Pál; tovább arczélben látszik, összefont karokkal, az 1861-ben oly gyászos véget ért gr. *Teleki* László. Kissé lejebb, az előtérben egy hátrafésült haju, kurta ujjasos, magyaros bajuszu embert látunk, kiről azonnal fölismerjük, hogy még az imént «paraszt» vala, ma «szabad magyar polgár» s nemzetének a többivel egyenlő rangu képviselője. Ez a becsületes, értelmes *Szivák*, Biharmegye egyik kerületének képviselője, ki a szintén egyszerü földmíves *Antal* Mihálylyal együtt megérdemelt megtiszteltetésben részesült polgártársaitól. Közte és *Teleki* László közt *Pázmándy* Dénes áll, a képviselőház későbbi elnöke, közelében egy szemüveges fej, a *Tóth* Lőrinczé.

E megnyitó országgyülésen a hirlapirodalom is képviselve van *Pálffy* Albert, a «Márczius 15-ike» nevü lap hires szerkesztője által.

A bemutatott kép eredetije egykoru kőrajz, melyet *Borsos* József és *Bettenkoffer* Károly készitettek. A trónörökös könyve után közölt e kép id. *Szinnyei* József egyetemi könyvtárnok birtokában levő példány után készült.

RAJZOK LENGYELORSZÁG TÖRTÉNETÉBŐL.

Lengyelország történetének ismerete nemcsak a rokonszenv ama számos kapcsánál fogva érdekelhet, mely bennünket e jóban és rosszban velünk oly sokszor osztozott szomszéd nemzet sorsához fűz; nemcsak ama történeti érintkezések által, melyek a mult századok folyamán annyiszor hoztak közeli viszonyba e néppel és országgal. Az érdeklődés nemcsak tudományosan, de emberileg is teljesen indokolt, mert kevés nemzet története mutatja a jellemek és az események, a meglepő és regényes elemek oly változatos képét, mint a lengyel nemzet aspiráczióinak, virágzásának és hanyatlásának, erényeinek és fogyatkozásainak története. Ha egyfelől a népeket történeteiknek kölcsönös tanulmányozása hozza egymáshoz közelebb, másfelől elvitathatlan igazság az is, hogy a történelem a népek iskolája, s a nagy históriai tettek és mulasztások feltüntetésében rejlő tanulság örök erkölcsi intelmül szolgálhat az emberi társadalom törvényeit kutatóknak. A jelen sorozatban az olvasó érdeklődését az is fokozhatja, hogy eredeti lengyel források után vesz itt nehány korrajzszerüleg kidomborított képet a mult időkből.

I.
Kieystut és Biruta története.

A lengyelek áttérése a keresztény hitre hosszu és véres küzdelmek eredménye volt, melyekben az ős pogány vallás hivei nem egyszer ontották vérüket s az ősi áldozatok felszálló füstjét keresztények hulláinak százai táplálták. A vakhit, babona és az eretnekség üldözéseit tűz, vér és megölt áldozatok jajjai kisérték útjokban, de egyszersmind nagy, és fenkölt erények is, melyek csak a vallási rajongás eszményekhez emelkedő korában sarjadzhattak életre. Ilyen rendkivüli jellemeket őriz a hajdankori lengyel történelem számos emléke, a kik közt a rég letünt mult egész bűvös világitásában ragyog megörökitve Kieystut és Biruta, s a keresztényi lemondásában hősi halált halt Werner lovag neve.

Kieystut litván nagyfejedelem volt a XIV. században. Erős, zord, harczias, és rettenthetlen a csaták zajában, melyeket népe függetlenségeért és szabadságáért s atyái hitéért küzdött a szomszédos német lovagrenddel, mely a kereszt jelvénye alatt vonult irtó harczba Litvánia ellen. A német rend élén Winrich von Kniprode mellett, ki mint a rend mestere Marienburgban székelt, Ottó, «a falábu» küzdött törhetlen buzgósággal és vitézséggel. A johannisburgi ódon várban, a litván határszélen, magányos szirtfok megközelíthetlen meredekén daczolt évek során át a barbár csordák beözönlő árjaival lovag- és fegyvertársa, Werner oldalán, kit mint atyátlan elhagyott árvát vett magához, hogy a rend szigoru törvényeiben a szent ügy és lovagi becsület szolgálatának nevelje.

És Werner a hősi erények mindenikében méltó neveltjének bizonyította magát. Szeplőtlen jelleme, kardforgatásban edzett aczélizmai bátor elszántsággal és halálmegvetéssel párosultak. Csak egy emésztő titok árnya borongott néha férfias arczán, mely sötét felhőként huzódott végig rajta. Senki sem sejtette, hogy e példás erkölcsü ifju lovag, kinek minden ideje imádság és a keresztény ügy érdekében vívott harczok közt volt megosztva, lelke mélyén oly szenvedélyeket táplál, melyek nem állottak összhangzatban rendje kötelességeivel.

Werner szerelmes volt.

Szerelme lángját Biruta lobbantotta fel, Walguna porosz nemes leánya, egy büszke, hőslelkü hajadon, azok közül az idealis jellemü nők közül, kiknek szűzi szivében egy férfi elszántsága és ereje lakik, s kik készek felemelt fővel lépni a martir-máglyára, ha meggyőződésük vagy kötelességük követeli. Születésétől kezdve keresztény hitben nevekedve, lelke magába szívta volt a keresztény vallás magas igazságait. De honleányi érzése fellázadt ama mód ellen, melylyel a német lovagrend a szeretet vallása elveit saját honfitársai közt tűzzel-vassal terjesztette. Vérei nyomorának, a feldult falvaknak, fölperzselt kunyhóknak látása borzalommal töltötte el, mert ő nem így értelmezte a krisztusi tanok erkölcsi tanulságait, s hazafias felbuzdulása szivesen láttatta vele Kieystutot egy népszabadító hős szinében, ki eljött, hogy igazságot tegyen az elnyomottak közt, s pártjára keljen a védteleneknek.

Tudta-e ezt Werner: ki mondhatná meg? Az évek multak, elvittek sok jót, sok rosszat magokkal, de az emlékezetet hátrahagyták. Pedig a lovagok kezdték már észrevenni Werner halvány

arczát, gyötrő szenvedéseinek szivén rágódó kórját, s jó tanácsaikkal nem fukarkodtak. Csak két eset volt lehetséges: vagy visszafojtani hősi erőfeszítéssel ezt a végzetes szerelmet, vagy pedig kerülni örökre Biruta kárhozatos szépségét. Nagy lelkek ereje a kötelesség, gyöngéké pedig az alkalom megvonása. És Werner nem tudta, melyikre határozza el magát?

Sűrű hó borította a földet, metsző éjszaki szél csapkodta a fenyvesek ágait, a mikor Kieystut emberei betörtek a német földre, s egy lovasszakasz körülfogva Walguna házát, atyja távollétében elragadta Birutát, s mint a nyil rohant a drága zsákmánynyal vissza Kieystut táborába, hol a nagyfejedelem fejét lova nyakára hajtva, gondolatokba merülve állt sátra előtt.

— «Uram, — szólt Woyden, a szakasz vezére — ez egyszer jó fogást tettünk, zsákmányunk megérte a vadászatot, mert hasonlót, tudom, sohasem láttál.

— «Magyarázd ki magadat, Woyden» — szólt közbe Kieystut szigoruan, fölemelve tekintetét az érkezettre.»

— «Elérve a szomszédos erdőt, — folytatá ez, — minden irányba szerteoszoltunk, a mikor Patrik, a szerencsés kópé, egy nőt pillantott meg, oly szépet, mint maga Pogezana istennő. Láttunkra futásnak eredt, de utólértük s mármár fogolylyá tettük, mikor hirtelen egy lovascsapat bukkant elő, melynek vezére, egy magas szőke ifju, villámként csapott ránk. De mi többen voltunk s bár a lovagok vitézül tartották magokat, erős küzdelem után engedni voltak kénytelenek a túlerőnek. Itt hozzuk mindnyájokat, vezérök kivételével, a ki látván a harcz kimenetelét, hirtelen sarkantyuba kapta lovát, s bár többen üldözésére keltek, sikerült elmenekülnie.»

Kieystut vizsga szemekkel mérte végig a földemelt fővel, büszke daczczal előtte álló Birutát, s be kellett vallania magának, hogy sohasem látott hasonló szépet, hasonló tökéletest.

— «Ki vagy?» — kérdezte aztán, felindulástól remegő hangon.

— «Birutának hivnak s Walguna, porosz nemes leánya vagyok.»

— «És ki az a német lovag, a ki, mint hallom, oly hősileg védelmezett?»

— «Ugy hiszem, Werner lovag volt.»

— «Te büszke és gőgös vagy Biruta, a mi pedig, azt hiszem, nincs helyén egy rabszolganőnél» — szólt ujra Kieystut.

— «Rabszolga én? — felelt vissza nyugodtan Biruta. — Tévedsz, fejedelem. Jusson eszedbe nagyatyád, Gedymin sorsa. Khristburg vára ostrománál egy samlandi nemes lánya esett hatalmába; megtetszett neki és rabszolganőjévé akarta tenni. De ez a nő alig érkezett meg nagyatyád, Gedymin sátrába, tört dőfött annak szivébe. Hagyj tehát engem szabadon, Kieystut, küldj vissza atyámhoz, mert én is a samlandiak fajából való vagyok.»

Kieystut gondolatokba mélyedt; meglepte őt ez a csodálatos ékesszólás, melyet a percz ihlete kölcsönzött e nő ajkaira, s néhány percznyi elmélkedés után odaszólt embereihez:

— «Vigyétek vissza e nőt atyja házába.» Azután pedig hozzátette Birutához fordulva: «De viszont fogjuk látni egymást; viszontlátjuk majd, a harcz után.»

*

Kieystut jóslata hamar beteljesült. A harczi készülődések tovább folytak úgy a litvánok, mint a németek részéről s 1361 április havában a két sereg a kownói síkon találkozott. Folyt a vérpatakként mindkét részről, Werner valódi csodákat mivelt, hogy vérrel mossa le lelkén a szenvedély által okozott foltot. Az iszonyu mészárlás közepette Kieystut lova egyszer csak megtántorgott, s egy pár pillanat alatt százan rohantak rá s Litvánia hőse a németek foglya lőn.

Egy magas négyszögletes torony legvégében szállásolták el a fogoly fejdelmet, melynek folyosóját és ablakait vasrácsok zárták el, a nehéz ajtókat pedig vaspántok borították. Éjjel-nappal egy lovag őrködött felette, szolgálatára egy vele együtt elfogott szolgáját rendelték, asztalát rangjához illően látták el mindennel. De mi izlik a fogolynak, kitől elvették élete legfőbb javát, szabadságát?

Egy nap Werner lovag kopogtat a nagymester ajtaján, kikérni azt a kegyet, hogy ő őrizhesse a fogoly fejedelmet. Az engedely könnyen ki lett eszközölve, s Werner még azon este remegő kézzel tárta fel Kieystut ajtaját.

— «Tudod-e, fejedelem, ki küldött hozzád?»

— «Bizonyosan a nagymester — felelt Kieystut hanyagul — mondd meg neki, hogy előre is visszautasítom ajánlatait, Litvánia csak hozzá méltón fog viszontlátni, vagy soha.»

— «Csalódol, fejedelem — válaszolt Werner — engem nem a rend mestere küld hozzád, hanem Biruta.»

— «Biruta? Nem ismerem ezt a nevet.»

— «Hogyan? Elfeledted volna-e már foglyobad-e tudnom, mi késztet ily megbizás elvállalására? Talán szeretője vagy? . . . .»

Werner tagadó mozdulatot tett.

— «Nem, — felelte; — nem vallhatom be indokaimat, még kevésbé az övét, mely az ő titka, s én nem rendelkezhetem felette. De az ő akarata szent előttem; érte élek, érte áldozom fel magamat, a nélkül, hogy várnék vagy remélnék tőle valamit. S ha bűn ez, a rendnek, melynek tagja vagyok, törvényei szempontjából; úgy elég bűnhödésem a tudat, hogy nem szerettetem viszont, s nincs mit bűnhödnöm többet a túlvilágon. De bocsáss meg, kötelességem hív; el kell hogy hagyjalak.»

E szavakkal a lovag távozott s Kieystut elmélyedve gondolataiba, bizonyos érdeklődéssel gondolt rá, kit szeret hát ez a büszke szépség, ha nem azt, a ki előbb életét s most becsületét tette koczkára ő miatta?

A szobában, melyet Kieystut elfoglalt, egy nagy festmény volt, mely a rend nagymestereinek egyikét ábrázolta. Kieystutnak és hű szolgájának, Alfnak sikerült a falnak a kép által rejtett részét áttörni, éjről-éjre dolgozva, követ kő után takarítva el. Mire Werner megjelent, hogy személyes közbelépésével Birutának tett igérete szerint enyhítsen a fogoly sorsán, a falba vájt üreg már rendesen el volt takarva s Kieystut várta az alkalmat menekülésére.

Egy nap Werner az őrt álló katonákat álomba merülve találta helyökön: álompor volt italukba keverve. Rosszat sejtve lépett a fogoly kamrájába, nesztelenül húzva be maga után az ajtót. Kieystut ott állott menekülésre készen a fal nyilása előtt, s léptek zaját hallva maga mögött, gyors elhatározással fordult hátra s még mielőtt fölismerte volna Wernert, kardja átjárta testét. A lovag vérébe roskadt, ajkai alig érthetőleg suttogták: «Biruta, érted halok!»

Csak most ismerte fel Kieystut végzetes tévedését. De már késő volt. Lehajolt, hogy barátjá-

BOSNYÁK LEÁNY.

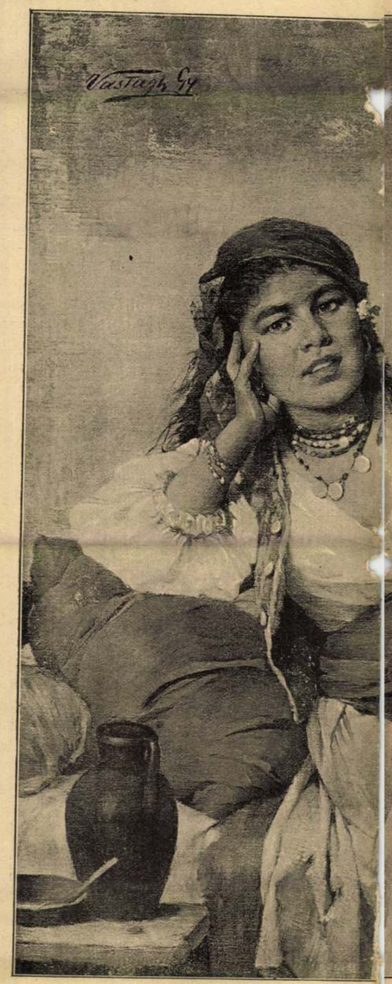

CZIGÁNYASSZOZ Y.

BÁNÁTI SZERB LEÁNY.

DÉLSZLÁV NŐK. — Vastagh György

jzai Čop Marlet Mara hasonló czímü művéhez.

A tehetség öröklődése

*

A latin közmondás szerint »a költő nem *lesz*, hanem *születik*«. Azaz, vagy költőnek születik valaki, vagy nem; aki nem született költőnek, abból sohasem lesz költő. Ugyanezt lehet mondani a művészről is: a művész is *születik*, azaz művésszé születni kell, — aki nem született művésznek, abból sohasem lesz művész.

Azonban, hogy ki születik művésszé vagy költővé, — illetőleg az, hogy mitől függ a költőnek vagy művésznek művésszé születése, az ma még a titkok titka. A *fejlődés* természettudományi törvénye, az *alkalmazkodás* elve, a *miliő* hatása — mind igen alárendelt jelentőségű dolog ezen a téren; sőt a természet törvényei oly kevéssé uralkodnak a szellemiek birodalmában, hogy még a Mendel-féle öröklékenységi törvény sem alkalmazható a költőkre és művészekre.

Engem régóta foglalkoztatnak ezek a kérdések, melyeknek bemutatására kitűnő anyag áll most rendelkezésünkre: a Vastagh-família. A jövő hónapban lesz száz esztendeje, hogy megszületett Vastagh György festőművész, akinek képeiből nagyon szép sorozat van most kiállítva a Műcsarnokban. Vastagh György képei mellett ki vannak állítva György nevű fiának szobrai, Géza nevű fiának képei, László és Éva nevű unokáinak szobrai. Ugyanazon családban három egymásután következő nemzedék a művészi pályán — rendkívüli jelenség; két nemzedékre sem igen szokott kiterjedni a műalkotás képessége, de erre mégis találunk példát. Ahol a költészetben vagy művészetben az apa és fiú kiválik, közülük az egyik mindig sokkal kisebb, mint a másik... A Vastaghok esetében György, a festő, és György, a szobrász körülbelül egy színvonalon van; hogy a harmadik nemzedék hogyan viszonylik hozzájuk, azt még nem lehet tudni, — erről majd húsz esztendő mulva lehet komolyabban beszélni. Nem is az én feladatom, hogy a Vastaghok művészetét elbíráljam; az ő esetük engem más szempontból érdekel.

Ennek a művészdinasztiának a feje, Vastagh György, a festő, a mi uccánkban született. Azt az uccát ötvenöt évvel ezelőtt úgy elmosta az árvíz, hogy egy homokszem sem maradt belőle. Senki élő ember nem tudja már kívülem, hogy az az ucca egy hosszú, igen keskeny félsziget volt a Tisza szegedi partján: elől a Nagy-Tisza, hátul a Kis-Tisza; a házak a Nagy-Tiszára néztek, a kertek a Kis-Tiszára. Feljebb lakott Imre, az én szépapám, néhány portával lejjebb János, a Vastagh György apja. A közbeeső házakban a legközelebbi atyafiak laktak s ezek közé tartozott tulajdonképpen Vastagh János családja is, már a művész születését megelőzően vagy másfél évszázadon át.

Ezt nem azért mondom el, mintha azt képzelném, hogy ebben az esetben az atyafiságban volna valami érdekesség. Szó sincs róla! Ellenben érdekes az, hogy a festőművésznek az apja meg az én szépapám igen ismeretes előttem: üzlettársak voltak mindenben; — fuvaroztak, kereskedtek marhával, sertéssel, szappannal, szalonnával, soha össze nem vesztek, és mikor Vastagh János már megszedte magát, kivált a társaságból és önállósította magát mint hajós. Igen csábította a két Zsótér rokonnak, Jánosnak és Ferencnek a példája, akik szintén a hajózási üzlet révén rettentően meggazdagodtak. Vastagh Jánosnak nem volt ilyen szerencséje, mert az állami sószállításból kihagyták őt a rokonok.

Egészen bizonyos, hogy Vastagh Jánosnak semmi köze sem volt a képzőművészetekhez. Elődei között még »faragók« sem voltak (hajdan így nevezték a hajóépítő superokat), s az a »nemzetes Vastagh István úr«, aki e nemes familiát Szeged városába a török világ után betelepítette, szintén igen csekély tudományos képzettséggel rendelkezett, bár értett deákul, s ezen a réven szenátor lett. Fizetés helyett azonban csak egy kocsmát kapott a várostól s abban bort mért, éppen úgy, mint a Földeáki Návayak akkori őse. Sehol senki a Vastagh-családban, akitől György, a festő, művészi hajlamokat vagy képességeket örökölhetett volna. Bizonyos, hogy nem elődei révén, hanem elődei ellenére lett művész. Vannak erre példák Szeged történetében: a tisztes Krebs vaskereskedő család halálra rémült, mikor a fia Rákosi Nándor névvel festő lett; az öreg Joó Pál büszke volt rá, hogy huszonöt lóval fuvarozott, de amit keresett, mind elitta bánatában, mikor a fia piktor lett; s a nemrég meghalt Zombory Lajosnak, a kitűnő állatfestőnek el kellett szöknie atyjának, a becsületes lakatosmesternek házából, mikor elhatározta, hogy nem fog többé vasbútorokat lakkozni, hanem állatokat fog festeni.

Vastagh György, Joó piktor és Zombory Lajos elődeit öt-hat nemzedéken át ismerem, — sehol senki e családban, aki a művészetek iránt érdeklődött volna. Volt ugyan a városban külön rajziskola a Sörházkaszárnyával szemben, a piaristák kertje végén, már 1790 óta, de Vastagh György nem fordult meg benne soha, mert oda csak azok jártak, akik kőművesmesterek akartak lenni. Hogy Vastagh Györgyből hogyan tört ki a művész, — rejtély. S az is fog maradni.

De ha kezdetét nem is: a végét meglehetősen ismerjük a művészdinasztiáknak. Az átlagból való nagy kiemelkedést nem hanyatlás, hanem kihalás szokta kivetni. Hivatkozzam Shakespeare, Petőfi, Arany, Tompa, Munkácsy, Fadrusz példájára Felesleges; hiszen hasonló példákat mindenki tud mondani. A nagy költő, a nagy művész után még egy nemzedék következik, vagy legföllebb kettő és azontúl csak az emlékük marad meg. De ha a költő vagy művész családból valaki megmarad »rendes« polgárnak, — a családnak az az ága tovább virágzik.

A mi korunkban már sokat beszélnek és írnak a »származástan« tanulságainak gyakorlati érvényesítéséről. Szerintem túlságosa korán, mert ezen a téren még túlságosan keveset tudunk. A családok története ma még olyan úgy, mely egyedül az illető családot érdekli, s ha történik is itt-ott némi adatgyüjtés, csak azt szokták följegyezni, ami tetszetős, és mellőznek mindent, ami nem hízelgő, vagy látszólag egészen jelentéktelen. A genealógia mint »tudomány« vajmi gyakran csak az ősöket kereső jómódú emberek kiszolgálója; beválik, ha a címek és címerek öröklését kutatjuk, de még nem válik be, ha a tehetségek öröklődésének sokkal fontosabb problémája iránt érdeklődünk.

Repülőgépen megmentették a Cseljuszkin-expedíció asszonyait és gyermekeit

Vakmerő bravúrral leszállt az úszó jégtáblára Ljapitevszki pilóta, majd 10 asszonnyal és 2 gyermekkel a Wellen-fok őrállomására repült

Moszkva, március 5.
(A Pesti Napló tudósítójától.)

A *Cseljuszkin*-expedíció hajótörött asszonyait és gyermekeit *megmentették*. Vasárnap *sikerült egy orosz gépnek leszállania a jégtáblán*, amely most már több mint fél hónapja szolgál lakhelyül a szerencsétlen hajótörötteknek s hősi küzdelem után a gép *el is tudta hagyni az örök jég birodalmát, hogy biztonságba helyezze a tíz asszonyt és két gyermeket.*

A hajótöröttek sorsa az utóbbi napokban már elviselhetetlenné vált s a jégen tengedő kis csapat parancsnoka, *Schmidt* professzor szombaton már kétségbeesett hangú szikratáviratot küldött, hogy mentsék meg legalább az asszonyokat és gyermekeket, mert a tüzelőanyag fogytán van s a *negyvenfokos hidegben mindnyájan elpusztulnak.* A megrendítő szikratávirat hatása alatt a Wellen-fok őrállomása körül összevont repülőgépek pilótái elhatározták, hogy most már feltétlenül megkísérlik a *leszállást a zajló jégen*, ha másért nem, hát legalább azért, hogy reményt öntsenek az elcsüggedt hajótöröttekbe.

Ljapitevszki pilóta kísérőjével, *Petrov* megfigyelővel együtt vasárnap reggel fel is szállott s több órai repülés után *meg is találta a jégtáblát a Behring-szorosban.* A jégtábla, amely eleinte még közel tíz kilométer átmérőjű volt, az elmult napokban *régi terjedelmének alig felére zsugorodott össze*, mert a Behring-szoros vidékén már meleg áramlatok vannak, annak ellenére, hogy a levegő hőmérséklete itt is igen alacsony. A hajótörötteknek rádió útján megüzerték, hogy *a gép megkísérli a leszállást* és megkérték a férfiakat, *próbálják néhány száz méteren lecsiszolni a jeget, hogy a gép felbukás veszélye nélkül szállhasson le* és emelkedhessék ismét a magasba. A Cseljuszkin-expedíció tagjai *csináltak is egy kétszázméteres sima jégmezőt a jégtábla szélén, ahol Ljapitevszki gépe minden baj nélkül le is szállt.*

Az utolsó pillanatban, amikor már minden rendben lett volna, *újabb baj történt.* A leszálló repülőgép erős lökése annyira meglazította a meleg áramlatban úszó jégtáblát hogy a *jégmező elvált a jégtábla másik részétől és többszáz méterre sodródott.* Ezen a bajon azután úgy segítettek, hogy az expedíció táborából, amely három kilométerre volt a jégtábla szélétől, nagy kínnal *elhoztak egy mentőcsónakot és vízrebocsátották.* Ezen a csónakon hozták át azután *a tíz asszonyt és két gyermeket.* A teljesen kimerült tizenkét hajótörött beszállt a gépbe s Ljapitevszki rövid búcsú után elindult a Wellen-fokra, azzal az ígérettel, hogy *most már a Wellen-fok körül összpontosított többi repülőgép is meg fogja kísérelni a leszállást a jégtáblán.*

Vasárnap estére *a megmentettek első csoportja megérkezett a Wellen-fok őrállomására*, ahol meleg ruhákba öltöztették őket és meleg ételt adtak a szerencsétleneknek.

316 halászt megmentettek egy jégtáblárol

Moszkva, március 5.

Tíz napig tartó fáradozás után hétfőn végre sikerült a Kaspi-tengeren elsodort 400 halász legnagyobb részét megmenteni. A mentőexpedícióban résztvevő hajók úgyszólván az utolsó pillanatban vették fedélzetükre a szerencsétlen halászokat, mert az olvadó jég már ingadozott alattuk. 316 halászt a délelőtt folyamán biztonságba helyeztek s minden remény megvan, hogy legkésőbb 24 órán belül a többi 84 halászt is megmentik. Ha marad idő és a jégtábla még nem olvad el teljesen, megpróbálják megmenteni a halászok 190 lovát is.

Báli éjszakák

Fecske-bál

Szombaton este rendezték a »Fecskék« hagyományos báljukat. A Bristol-szálló pompásan feldíszített termeit nagyszámú, előkelő közönség töltötte meg és amikor felhangzott a csárdás: *»Megjött már a fecskemadár ...«*, a következő párok állottak fel és nyitották meg a táncot:

Dinner Renée—Kardos Sándor, Gold Iby—Schwarcz László, Faragó Erzsi—Goldberger György, Varga Zsuzsi—Auerbach Dezső, Schwarcz Ági—Widder Gyula, Ádám Bori—Friedmann Endre, Izsák Irén—Grünfeld Sándor, Ádám Erzsi—Nagy László, Rochlitz Erzsi—Elek Pál, Grätzer Vica—Richter László.

Ezután kezdetét vette az általános tánc, amely kitűnő hangulatban a reggeli órákig tartott. A bálon megjelent hölgyek sorában voltak:

Asszonyok: Ádám Gézáné, Takács Sándorné, Grätzer Emilné, Ádám Lajosné, Elek Gyuláné, Molnár Jenőné (Nagyvárad), Schwartz Sándorné, Polgár Henrikné, Fischer Zoltánné, Hirsch Lajosné, Korányi Dezsőné, Erdész Ernőné, Gárdos Félixné, Haraszti Sándorné, Rozsnyai Andorné, Schwartz Lászlóné, dr. Berger Gyuláné, dr. Orth Alajosné.

Leányok: Rochlitz Piri, Rochlitz Erzsébet, Krausz Ilonka, Ádám Erzsi, Schwarcz Ági, Gold Iby, Haraszti Györgyi, Bolgár Bözsi, Fodor Erzsi, Dénes Juci, Lovas Terka, Meisels Márta, Schwartz Klári, Frankl Edit, Ádám Anci, Fischer Márta, Bátky Mária, Scheiber Klára, Gárdos Magdi, Ádám Boriska, Grätzer Vica, Stern Lola, Varga Zsuzsi, Fehér Kató, Takács Marianne, Glück Adél, Kelemen Manci, Galambos Erzsi, Szántó Klára, Izsák Irén, Hirsch Vera, Dinner Renée, Schwartz Erzsébet, Faragó Erzsébet, Moller Klára, Rejtő Márta, Murai Sári, Erdész Judit, Trude Glasenegg (Bécs), Korniczer Edit, Schwartz Edit, Simonovits Juci, Molnár Alice, Ádám Magda, Timár Magda, Dacsó Irén, Sauer Frici, Sándor Lea, Fischer Annie, Fleischmann Elly, Récsey Lucy, Berger Magda, Kállay Edit, Berczeller Jenny, Orth Vera, Dános Klári.

A X. ker. Nőegylet bálja

A X. ker. Izr. Jótékony Nőegylet fennállásának negyedszázados jubileuma alkalmából nagyszabású táncestélyt rendezett a Kőbányai Kaszinó termeiben. Kőbánya társadalmának színe-java gyült össze ebből az alkalomból és a megjelentek a kora reggeli órákig a legjobb hangulatban maradtak együtt. Az estélyen résztvett hölgyek közül a következők nevét sikerült följegyeznünk:

Asszonyok: Özv. Friedmann Vilmosné, Boschán Artúrné, Balina Ödönné, Ehrenreich Lajosné, Szabó Károlyné, Weisz Benőné, Fodor Miksáné, Erdős Arminné, Kurländer Győzőné, Szabó Györgyné, Ailein Nándorné, dr. Székely Gézáné, Erdélyi Hugóné, Hajnal Mórné, Fischer Márkuszné, Lefkovits Manóné, Brucker Leóné, Gábory Györgyné, dr. Gálvy Ignácné, Politzer Jakabné, Kállay Győzőné, Berliner Lőrincné, Fenyő Istvánné, Rumpler Nándorné, Schutz Mihályné, dr. Schlesinger Mórné, dr. Roth Sándorné, Perlberger Oszkárné, Mazák Jánosné, Trencsánszky Sándorné, László Gyuláné, Löwy Adolfné, Kalmár Sándorné, Brüll Lászlóné, Somló Béláné, Tolnai Sándorné, Kálmán Istvánné, Forgács Vilmosné, Nalatin Árpádné, Öz Istvánné, Nagy Mihályné, Fehér Lászlóné, Kohn Simonné, Fischer Vilmosné, Lázár Sándorné, Farkas Antalné, Fleischmann Mártonné, özv. Milckné, Grossz Ivánné, Bányász Gyuláné, Hirschhorn Gézáné, Fáblán Sándorné, Steiger Dávidné, Haraszti Lajosné, Drechsler Máriné, Weisz Rezsőné, Weinberger Ernőné, Perényi Károlyné, dr. Spitz Andorné, Pajor Jenőné, Kertész Izidorné, Grünspann Árpádné, Friedmann Lajosné.

Leányok: Hillinger Irénke, Sipos Flóra, Weisz Ilonka, Fodor Bözsike, Hartly Edit, Döry Etus, Lampel Iboly, Erdélyi Klári, Guttmann Karola, Steiner Ibolyka, Krausz Edit, Hajnal Mancika, Brueckner Magdus, Fischer Aranka, Moskovits Ilus, Kahán Lilly, Kállay Bözse, Berliner Lilly, Morva Mária, Hajdu Ducy, Mende Vally, Biró Bözsike, Fischer Margit, Trencsánszky Manci, Brüll Annus, dr. Steinhardt Lily, Simon Rózsi, Boschán Vera, Pungor Erzsi, Iván Lola, Korach Ilus, Dumbran Aranka, Ősz Manci, Didek Ibolya, Forgács Sári, Valatin Lilly, Lefkovics Ivánka, Weisz Ilonka, Farkas Izabella, Farkas Luci, Kallós Iby, Lázár Magda, Pajor Rózsi, Reich Rózsi, Löbl Hilda, Groez Márta, Hirschhorn Magda, Fáblán Irén, Eröss Lilly, Székely Magda, Székely Eta (Zágráb), Sanczer Mariska, Drexler Elvira, Weisz Piroska, Platschek Irénke, Szőke Katóka, Smederer Aranka, Weinberger Klári, Taub Rózsi, Kertész Magda, Czeller Sári, Klein Aliz.

Az osztálysorsjáték

A 31. osztálysorsjáték V. osztályának főhúzása, 15. nap

200.000 pengőt nyert: 80257
4000 pengőt nyert: 53085
3000 pengőt nyertek: 35205 35610 79301
2000 pengőt nyert: 55752
1000 pengőt nyertek: 37909 55842 59620 66280 72800
800 pengőt nyertek: 4548 11823 41749 74279 76591
600 pengőt nyertek: 1671 6498 45017 64903 71168
500 pengőt nyertek: 47387 54356 59303 61315 76688 78012 80908
400 pengőt nyertek: 484 3410 10377 10479 19285 19533 28903 30034 32603 38778 39002 42800 47764 49844 51463 53695 55054 55888 70536 74860 74886 75190 75710 80842
300 pengőt nyertek: 824 1336 1711 3477 3843 4340 8415 9477 9699 9940 10120 11806 13086 13311 14361 15547 16193 16463 17661 18907 22012 22532 22786 23086 24923 25581 28752 29857 31388 33314 34527 36490 39116 39265 39462 41443 42251 42734 46000 47198 50634 51088 51778 53255 54201 54311 54642 56348 56399 56591 57402 57798 59999 61549 61729 61867 63054 63132 63553 69395 69825 70872 70920 72040 75951 76823 76928 77121 77953 78599 78816 80009 82166 82181 82674 82735

*

A húzást ma folytatják.

SAN REMO: CLINICA ELIOTERAPICA HELIOS
Déli fekvésű tengerbe épített gyógyintézet **(fényterápiai klinika)** csont- és mirigybetegek részére. Kora reggeltől estig forró napsütés. Teljes penzió orvosi kezelésekkel már 35.— lirától
Igazgató: dr Grassi, asszisztens: dr. Mussa.

A középiskolai szelekció

Irta: Halasy-Nagy József egyetemi tanár

A diplomák túltermelésének napjaiban egyike ez a legégetőbb kérdéseknek. Németeknek és franciáknak épúgy fő miatta a fejük, mint nekünk. Már érintettem e témát e lap hasábjain s ma kénytelen vagyok rá visszatérni, hogy a szóban és írásban kapott ellenvetésekre megtehessem észrevételeimet.

Vannak, akik azt vitatják, hogy a középiskola nem lehet az a rostáló intézmény, mely a diplomások túltermelésének megakadályozója. Ez a szerep egyrészt indokolatlanul megterhelné a középiskolát, túlságos felelősség elé állítaná, másrészt pedig meggátolná az alsóbb osztályok fiainak természetes és kívánatos felemelkedését. Én ezt az ellenvetést nem oszthatom.

A mai középiskola bajai a korszerűtlenségéből fakadnak: olyan művelődési eszmény lebeg előtte, amely már nem vonz. Ezért szülő és tanuló hűvös közömbösséggel vesz részt a munkájában. Egyik sem látja, hogy az, amit itt tanítanak s azok az ideálok, amelyeket itt hirdetnek, elevenbe vágnak, húsból és vérből vannak. A magasabb társadalmi rétegek annak a szükséges rossznak látják, amelyen át kell az ifjúnak vergődnie, hogy ember lehessen belőle, az alsóbb rétegek szemében pedig a társadalmi felemelkedés kínos-keserves lépcsője, amelyen azonban végig kell kapaszkodni, mert nélküle nem lehet senki fent. Ezt a félszeg helyzetet érzi az iskola is, mely ezért aztán nem mer nagy és komoly követelményekkel fellépni, hanem félénken emlegeti, mily kiváló emberek lettek már közepes tanulókból. Fél a felelősségtől. Nincs bátorsága valóban megállítani idejekorán azt az ifjút, akiben kevés a jövő igérete, hanem a csoda reménységével cipeli el az érettségi vizsgálatig. Holott közudomású, hogy a 14—16 éves ifjú még könnyen veszi a más irányba fordulást, a 18—20 éves már fájó kisiklásnak érzi az életúton, az egyetemen történt elakadások pedig egyenesen tragikus letörések, melyeket egy egész élet nem képes meggyógyítani.

Ezért hangsúlyozom folyton: nem az egyetem hivatása a kirostálás. Ide már csak olyan ifjaknak kellene belépniök, akiknek minden kezesség megvan arra, hogy választott pályájukon a legfokozottabb igényekkel szemben is meg tudják állani a helyüket. A szelektálás a középiskola tiszte és kötelessége. Különösen ma, amikor ez az iskolatípus betegesen megduzzadt és túlnépes. *A háborúelőtti Magyarországban százezer lélekből 375 volt a középiskolai tanuló. A háború után, 1920-ban, már 679, s 1933-ban 731.* Mit jelentenek ezek a számok? Azt, hogy *megkétszereződött a középiskola felé tódulók tömege.* Összezilálódtak a társadalmi rétegek határai, s a remélt és követelt felemelkedés miatt a diplomák felé kétszer olyan nagy tömeg indult el, mint amennyit a háború előtt, a kilencszázas években egy boldogabb társadalom nagyjában igényelt. Akkor ugyanis még nem igen volt túltermelés s a tanulók száma körülbelül valóban a szükségletet fejezte ki a régi Magyarország méretei között.

Ezek a számok egyúttal világos bizonyságai annak is, hogy a középiskola színvonalát, szigorúságát és felelősségtudatát emelni kell, hogy az egyetem és a diploma küszöbére jutók száma csökkenjen. Holott mindenki tudja, hogy a háború után éppen az ellenkezője történt: a követelmények kiszélesedtek, de színvonalban alább szálltak és a vizsgák könnyebbekké váltak. Pedig éppen a társadalmi felemelkedés érdekében is kívánatos, hogy csak a legkiválóbb egyedek emelkedjenek fel és jussanak bele a vezető osztályokba. Tehetségtelen vezetők a társadalmak romlásának okai és a történet sírásói.

Mindnyájunk érdeke, hogy az alsóbb rétegek tehetséges fiai fölemelkedhessenek és fölfrissítsék az ellustuló és elnehezedő felsőbb, vezető osztályokat. Ez a nagy érdek azonban csak addig terjed, ameddig *a valóban tehetséges, észben és jellemben kiváló egyedek emelkednek föl,* viszont a tehetségtelen és gyenge karakterű magasabb származású egyedek is lesüllyednek. Ma ellenben a helyzet az, hogy a középiskola még bukások árán is magával cipeli és érettségi bizonyítványhoz juttatja a tehetségtelenek egész seregét. A szülők ide iratják be gyerekeiket, mert még mesterségre se adhatják néhány középiskolai osztály elvégzése nélkül. S ha már négy osztályt elvégzett a fiú, miért ne menjen érettségiig? — gondolják. Addig legalább nem gond az elhelyezés kérdése, míg a gyerek iskolába jár. S ehez járul, hogy az egyetemek a háborúutáni években szinte közjótékonysági intézményekké fejlődtek. A diáksegélyezés és az ösztöndíjak rendszere oly pompásan kiépült, hogy ma egyetemi hallgatónak lenni, ha csak egy kis igyekezet van valakiben, a létfenntartás gondjának elvetését jelenti. S az ifjúságba belegyökerezik az a felfogás, hogy őt azért, mert tanul s azért, mert a diplomáját megszerzi, a köznek el kell tartania — kivétel nélkül.

A fölemelkedés a tehetségek előtt régebben se volt elzárva. De éppen egyik statisztikus professzorunk mutatta ki, hogy a háború utáni időkben az egészen kis emberek fiai, akik régente átlag csak egy százalékkal voltak képviselve főiskoláinkon, több mint 12 százalékra szaporodtak. S hogy ez nem a tehetségesek megszaporodását jelenti, arra nézve legyen szabad itt idéznem egyik jogtanárunk szavait, aki köztudomás szerint az ifjúság melegszívű barátja, de nemcsak kiváló szaktudós, hanem a jövő súlyos felelősségét érző lélek is. Molnár Kálmán pécsi professzorról van szó, aki a *Katholikus Szemle* 1934 januári számában (50. lapon) ezeket írja:

»Évről évre nagy számmal jönnek az egyetemekre olyan ifjak, akiknek *van ugyan érettségi bizonyítványuk, de a főiskolai tanulmányokra mégis éretlenek és teljesen alkalmatlanok...* A jogi fakultások százával állítják ki évenkint a papirosdiplomákat, amelyeknek *hiányzik a tudományos aranyfedezetük.* És amikor jogi karaink az igazán szép készültségű és a legfelelősségteljesebb funkciókra is mindenképpen alkalmas ifjúságból is jóval többet produkálnak, mint amennyi a csonka országban kenyérhez juthat, akkor ezeknek a *derék ifjaknak mesterségesen erkölcstelen konkurrenciát támasztunk a tudatlan, kötelességteljesítéshez nem szokott papirosdoktorokkal,* akik azután összeköttetéseik révén előbb jutnak célhoz, mint a kiválók legkiválóbbjai... Vajjon *lehet-e addig erkölcsi alapon zárt számot megállapítani, amíg le nem ereszt-tük a sorompót azok előtt, akiknek kizárása a közélet teréről s az értelmiségi pályákról a legfontosabb közérdek,* mert érvényesülésük lerombol minden tekintélyt s megdönti azt a hitet, hogy a boldogulás útja csak a komoly munka lehet... Elsősorban ki lehetne seperni az egyetemekről azt az elemet, amelyik az egyetemen csak akkor tűnik fel, ha tüntetni kell, ha verekedni lehet. Meg lehetne előzni a jogi oktatás reformjával azt is, hogy az alkalmatlan tisztviselők utólagos szelektálásával az egész tisztviselői kar feje fölé függesszük Damoklesz kardját. Sok kidobott pénzt lehetne e téren is megtakarítani, mert hiszen *az államot terheli azoknak a tisztviselőknek a nyugdíja is, akiknek sohasem lett volna szabad kezükbe adni az elhelyezkedéshez módot nyujtó diplomát*«.

Aranyszavak ezek, melyeket kőbe kellene vésni, hogy minél gyakrabban olvashassuk. Eszünkbe jutna róla, hogy a középiskola nem napközi otthon, ahol a szülők elhelyezhetik lábatlankodó gyerekeiket, s az egyetem nem jótékonysági intézmény és diploma-automata, hanem kemény előkészület helye arra az életre, ahol csak a kiválók igényelhetnek vezető szerepet és a legegyszerűbbnél magasabbrendű ellátást.

Az egész vonalon erősítenünk kell tehát a kiválogatást, de főleg az érettségi vizsgánál lehet a kérdés gyökerét megragadni. Ma politikum dönt abban a kérdésben, hogy az érettségizettek tömegei közül ki juthat be az egyetemre. S ha a kormány helytelennek látja, hogy a fővárosi állások betöltésénél a politika érvényesül, helytelen ez egyéb vonatkozásokban is. Nem szabad politikává tenni azt, *ami morális probléma, hogy tudniillik azok érvényesüljenek, akik arra leginkább rátermettek.*

Szerintem az érettségi vizsgálat mai formája éppen arra nem alkalmas, ami a rendeltetése volna: tudniillik, a kiválogatásra, az egyetemek részére való szelekcióra. Ma ugyanis alig áll egyébből, mint szinte csak a nyolcadik osztályban tanult vagy átismételt tudásanyag számonkéréséből. Ezért kár a fáradság, amely a bizottságokra nehezedik. Ezt a feladatot el lehetne intézni egy egészen szokványos záróvizsgával, mely lényegében alig különböznék attól, amilyenen minden évben átesnek a tanulók.

A mai érettségi helyett olyan vizsgálatot látok kívánatosnak, amely egyetemi felvételi vizsga. Ezzel is távol lehetne tartani a legfelsőbb oktatástól az oda nem való elemeket. Itt már nem valami lexikális ismeretek visszakérődzésére lennék kíváncsi. Sokkal magasabbrendű kikérdezésre gondolok. Olyanra, amelyre nem is kellene külön készülni.

A jelölt szellemi és jellemi habitusa, egész lelki alkata jobban érdekelne, mint a bemagolt »anyag«. Azt igyekeztem kifürkészni, megvannak-e a jelöltben a magasabbrendű szellemi és morális élet előfeltételei. S ezt nem lehetetlen kipuhatolni. A lélektan is segíthet benne. Egyik kollégiumunk évek óta azt a szokást követi, hogy nem elégszik meg a felvételre jelentkező ifjak okmányainak ismeretével, hanem a vezetőség szemtől-szembe akarja őket látni. Felvétel előtt tehát behívja őket a kollégium falai közé, vendégül látja és a személyes érintkezés alapján dönt arról, hogy kit lát alkalmasnak a felvételre és kit nem. Bizonyosan be is vált ez a módszere. Kicsit más formában, de ilyesféle lelki kikérdezésnek kellene lenni az egyetemi felvételekről döntő érettségi vizsgálatnak is. Mindenesetre többet érne ez, mint a mai rendszer, mikor látatlanba s politikai szempontok szerint kell dönteni arról, kit vesz föl és kit utasít el az egyetem. Előkelő közfunkcionáriusok, egyházi és világi méltóságok mily sok protekciós levél megírásától mentesülnének! S a felvételi bizottságok tagjait is sok keserű pohártól kímélnénk meg. És ami legfőbb: nem ostromolnák a kormányzatot a kétes értékű diplomák ezreivel. Váltókkal, amelyeket képtelenség kielégítő módon beváltani.

Ma iskoláink se a közép, se a felső fokon nincsenek a reális élet szükségleteivel összehangolva. Nem mondom, hogy ez magyar betegség, mert hiszen szinte világtünet. A betegségnek azonban minden országban sajátszerű, egyéni mozzanatai vannak, melyek miatt a gyógyításnak is némileg egyéninek kell lennie. A politika arra való, hogy megkeresse egy nép létfentartásának legjobban megfelelő módszereit. S bizonyos, hogy ebben az a politika érhet el maradandó sikereket, amelyik a hatalmi eszközöket legszerencsésebben tudja morális célok szolgálatába állítani. Ma ilyen morális cél a helyes és igazságos kiválogatás. A közvélemény csak támogathat minden olyan akciót, amely ezt a célt teszi valósággá.

Szépen ondolált, selymes ragyogó fényű, tiszta és nem hulló hajával elbűvöli környezetét és AZT, aki legközelebb áll Önhöz!

Tegyen próbát még ma a Hölgyek Kedvencével, a

BOMBIN shamponnal

mely tartósabbá teszi az ondolálást, a durva haj selymes lesz, minden haj ragyogó fényt kap, végül megszünteti a hajhullást és korpaképződést.

Nagy megtakarítás!

Kérje a kettőscsomagolású Bombint, mely darabonként **22** fillérbe kerül. A Bombin shampon külön készül: Szőkéknek — Barnáknak — Feketéknek — Vörösöknek

Magyarországi Központ: Hunnia gyógyszertár, Bpest, VII, Erzsébet Körút 56

Borisz bolgár király Berlinből hazatérőben Sándor jugoszláv királlyal tanácskozott a vonaton

Szófia, március 5.

(A Pesti Napló tudósítójától.)

Borisz bolgár király Brüsszelből és Berlinből jövet vasárnap délután visszaérkezett Szófiába. Jugoszlávián átutazóban találkozott Sándor jugoszláv királlyal és másfélórás tanácskozást folytatott vele a vonaton. A belgrádi pályaudvaron felszállt a vonatba a belgrádi bolgár követ és közölte a királlyal, hogy a *jugoszláv uralkodó szeretne vele találkozni.* Mladenovác állomáson valóban várta már a berobogó gyorsvonatot *Sándor jugoszláv király, aki azután elkísérte a bolgár uralkodót Csuprija állomásig.* A másfélórás út alatt a két király megvitatta a Jugoszlávia és Bulgária között fennálló függő kérdéseket s mindketten annak a reményüknek adtak kifejezést, hogy sikerül rövid időn belül mindkét fél kölcsönös megelégedésére megoldani ezeket a problémákat. Sándor király közölte Borisz királlyal azt is, hogy feleségével, Mária királynéval együtt husvét után hivatalos látogatásra Szófiába érkezik, hogy viszonozza a bolgár királyi pár belgrádi látogatását.

Csuprija állomáson a két uralkodó elbúcsúzott egymástól. *Borisz* király továbbutazott Szófiába, míg *Sándor* király *Ivanov* bolgár követ kíséretében visszatért Belgrádba. A bolgár követ elkísérte őt a topolai királyi kastélyba is, ahol *Sándor* király ebédre hívta meg.

Gaál Franciska világsikert aratott szívderítő, angyali filmje

CSIBI

DÉCSI **holnap** **FORUM**

Szerdán este 10 órakor díszbemutató. Az óriási érdeklődésre való tekintettel a jegypénztárak egész nap nyitva vannak

id. Vastagh György

Műcsarnok kiállításán (emlék) szerepelt.

A kiállítás keretében mutatják be a *Vastagh*-család három nemzedékre kiterjedő művészetét. Az 1922-ben elhalt nagyapának, idősb *Vastagh* György festőművésznek, most van a centenáriuma. Annak idején komoly készültségű, népszerű arcképfestő volt, aki idősb József királyi herceg családja számára készített sok családi portrét és a királyi herceg gyermekeit is ő tanította festeni. Ezek a reprezentatív családi képmások a kiállításon a szoborcsarnok falát díszítik. A többi arckép közül különösen a régebbiekben fedezhetünk fel komolyabb kvalitásokat, így korai önarcképén, Wittich Gabriella és Mária, Vastagh Györgyné és Jozefin képmásán. Egyházi kompozícióiból a belvárosi templom diadalíve festményének és az alesúti főhercegi kápolna oltárképének vázlata ad ízelítőt.

BH. 934. III. 4

id. Vastagh György

Műcsarnok emlékkiállításán szerepelt.

Jubiláris jelleget ad a tárlatnak *id. Vastagh György centenáriuma.* (III IV. és V. terem) *Vastagh* az elmult század második felének volt sürün foglalkoztatott arcképfestője s a kiállitás főleg ezt a tevékenységét emeli ki. A 67-es és a 96-os évek Magyarországának ugyszólván minden jelentősebb közéleti személyisége felvonul ezeken a képeken, amelyek ünnepiességre, anyagpompára, szinbeli választékosságra törekvő jellegükkel jól képviseli annak a kornak józan, tárgyilagos pikturáját. Több felfedésszerüen ható, finoman szines női portréja bizonysága annak, hogy a reprezentativ portrék etikettszerüségénél szabadabb festői problémák is foglalkoztatták. Népszerüségét mégis inkább az erdélyi cigányéletről vett zsánerképeinek köszönhette, bár oltárképei és aktjai is sokoldaluságára vallanak. A Vastagh müvészcsalád megalapitójának centenáris kiállitásához csatlakozik két fiának és két unokájának kollekciója.

M. 93h. III. 4.

Vastagh György

— **Vastagh György-emlékkiállitas.** sárnapi számunkban beszámoltunk már az Országos Képzőművészeti Társulat Emlékkiállitásáról. Közleményünkből akkor sajnálatra technikai hiba folytán a Vastagh-emlékkiállitásra vónatkozó rész kimaradt, amelyet most pótlólag közlünk. A *Vastagh*-emlékkiállitás egész generációs kiállitássá szélesedett, mert a szabadságharcos honvéd Vastagh György mellett felvonulnak a fiuk és unokák is. Id. Vastagh György, aki éppen száz éve született, külföldi tanulmányutjai után a bécsi világkiállitáson tünt fel tehetséges zsánerképeivel, de később inkább, mint portréfestő szerzett hirnevet. Udvari festője volt József főhercegnek és egész sor majesztétikus főuri festményt készitett a nádori családról. Id. Vastagh György 1922 február 21-én halt meg.

N.N. 9

NN. 934. III.7.

id. Vastagh György

Műcsarnok emlékkiállításán szerepelt

Másik két nagyobb halott szólal meg idb. *Vastagh György* és *Vastagh Géza* emlékkiállításán. Idb. Vastagh György száz évvel ezelőtt született Szegeden. Tizenötéves korában részt vett a szabadságharcban, a 70-es években telepedett le végleg Budapesten s később udvari festője lett idb. József főhercegnek. A mult század végének egyik legismertebb arcképfestője volt, tréfásan díszmagyar-piktornak hívták, mert alig volt vármegyeháza és városháza, melyek ülésterméből az ő díszmagyarban festett közéleti szereplői hiányoztak volna. Művészetét legszebben a főhercegi családról festett életnagyságu képmásai mutatják be. De foglalkozott népies-tárgyu kompoziciókkal is: az oláh és a cigány nép köréből. Ezek közt az „Oláh lakodalmas menet" és a „Kárvallott cigány" (az uton elhullott lovával) a legismertebbek.

PH. 934. III. 3.

Vastagh György id

Pesti Napló 1934. III. 4.

— **Emlék- és gyüjteményes kiállítás a Műcsarnokban.** Idősb *Vastagh* György, *Deák-Ébner* Lajos, gyügyei *Nagy* Zsigmond és *Vastagh* Géza emlékezetének szentelj a *Műcsarnok* most megnyilt kiállítását, amelynek érdekes és értékes anyaga — az elhúnyt művészek java alkotásain kivül — magában foglalja *Szüle* Péter és ifj. *Vastagh* György műveinek válogatott kollekcióját, valamint a Magyar Arcképfestők s a Magyar Akvarellisták és Pasztellisták műveit is. A kiállítás összhatása igy, a sokfelé mutató anyag különböző volta miatt, meglehetősen vegyes. Hogy az egyes gyüjtemények mégse zavarják egymást, elsősorban az emlékkiállítás biztoskezü és kifinomult ízlésü rendezőjének, *Petrovics* Eleknek érdeme. Az ő válogatásában és stílusos elrendezésében az első termek képei és szobrai nemcsak rangjelző értékelést kapnak, hanem a bennünk rejlő művészi hatást is zavartalanul érvényre juttatják. Különösen szép barnás tónusának komoly hangulatával *Deák-Ébner* Lajos első terme, amelyben a nagykultúrájú mester legérettebb, legjobb alkotásai sorakoznak föl. Csoportosításának artisztikumával lepi meg a harmadik és negyedik terem, ahol id. *Vastagh* György, a száz év előtt született, kiváló magyar portréfestő képei, két fiának ifj. *Vastagh* Györgynek erős magyar érzést sugárzó szobrai és az elhúnyt *Vastagh* Gézának ismert állatképei, valamint két unokájának — *Vastagh* Lászlónak és *Vastagh* Évának — érdekes szobrai illeszkednek harmonikus egységbe. Két oldalatermet gyügyei *Nagy* Zsigmond romantikus hevületben fogant, színes lobogású vásznai töltenek meg, míg a második nagyterem falait *Szüle* Péternek, ennek a rendkívül tehetséges, kiváló művészi értéket reprezentáló, jeles mesterünknek remek arcképei ékesítik. Ő és az eddig felsoroltak adják meg a kiállítás igazi súlyát. Az Akvarellisták, Pasztellfestők és Arcképfestők anyaga általánosságban már kevésbé jelentős. De ebből is kiválnak *Balló* Ede, *Glatz* Oszkár, *Márk* Lajos, *Istokovits* Kálmán, *Frank* Frigyes, *Benkhardt* Ágost, *Kunffy* Lajos, *Pécsi-Pilch* Dezső, *Jaschik* Álmos, *D. Róna* Emmi, *Agoston* Ernő, *Komjáti* Gyula, *Bardócz* Árpád, *Baranszki* László és *Apáthi* Béla értékes munkái.

—io.

Jouve esszét írt. A folyóirat felelős szerkesztője, *Balogh* József a francia szellemnek magyarországi terjesztéséről szóló cikksorozatát folytatja. *Baranyai* Zoltán cikke megemlékezés gróf *Apponyi* Albertről. A lap főrészét a most elhúnyt *Móra* Ferencnek egy finom novellája zárja le.

= **Láthatatlan hálózat** számtalan vezetéke szövi keresztül-kasul az egész világot anélkül, hogy azt az emberi szem vagy fül észlelhetné. Ez a láthatatlan hálózat atomokra bontott ezernyi szórakoztató és tudományos dolgot rejt, melyeket villamos áram segítségével összerak, életrekelt szobánkban egy kis szekrény — a rádió. Mindenkinek szolgálatára áll, otthonába hozza a világ kultúráját — 3+1 lámpás dinamikus hangerősítővel egybeépített 7331-es Orion-rádió

reprezentálják. Igen sok új szobrász művé-
szetének valamely régi, expresszionisztikus
hatású p … nép-
művészet … űvé-
szete, eg … vagy
a középk … émet
Barlach … s az
asszír v … kap-
csolódik … erő-
teljes és … en a
faszobra … nban
nem mo … vész-
nek. H … az új
plasztik … ikája
inkább … szob-
rászath … ojtott
szenved … akjai
rendkiv … séges
érzésűe … onla-
tosságo … intén
aszkétil … nűvé-
szetével … velője
van az e … ak az
új bécsi r … sszio-
nisztikus … csak
valami c … tarta-
lommal … ioniz-
musa pe … tikus
túlfűtött … yebb,

HALÁLOZÁSOK. Február 21-én húnyt el 88 éves korában *id. Vastagh* György, kivel művészetünk hősi korszakának most már az utolsó szereplő tanuja is eltávozott közülünk. Id. Vastagh György 1834-ben született Szegeden s komolyabb tanulmányait Bécsben végezte. Ott hamar gyökeret is bocsátott, sok arcképet festett, különösen a Bécsben élő magyar arisztokrácia tagjairól. Még előbb Kolozsvárott élt néhány esztendeig s onnan hozta utóbb nagy népszerűségre került oláh népéletbeli genre-képeinek tárgyait. Arcképmegrendelések az akkori Pestre csábították s azóta itt élt megszakítatlanul. A festés művészetének minden műfaját mívelte, festett történelmi kompozíciókat, oltárképeket (az alcsuti főhercegi kápolnába), táj- és genre-képeket, sőt festett falra is (az Operaház foyerjába), de legsajátosabb és legeredménvesebb terrénuma az arckép volt.

A Munkás 1922. 62. 1

Vastagh György id

a festészet vagy a szobrászat anyagi lehetőségeiből származik. Az új irányok: a futurizmus, expresszionizmus, kubizmus is sokkal nehezebben és sokkal kisebb eredménnyel tudták a plasztikát kifejezési céljaik szolgálatába állítani, mint a piktúrát. Az új festészet eredményeiből teljesen megmutatkozik az új izmusok célja, ereje és eredménye. Az új plasztikáról ezt nem lehet elmondani. Az új izmusok szobrászi produktumai sokkal hézagosabban és jóval kevésbbé jellemzően reprezentálják az új művészetet, mint a festészet.

Még leginkább az expresszionista szobrászat. Az expresszionizmus, ha nem is követel szükségszerűen statikus kompozíciót, nem is mond annak ellent. Az anyagi, fizikai igazságoknak kifejezésére nem törekszik ugyan sohasem, de szereti felhasználni és szuggesztív hatásában kiaknázni az anyag materiális tulajdonságait és erősíteni a hozzájuk tapadó asszociatív hatásokkal a kifejezés érzéstartalmát. Bizonyos érzést kifejező irányvonalakat: a szomorúságnak, letörtségnek, tragédiának lefelé hajló vonalait, vagy erőnek és cselekvésnek fellendülését a festészet is tudja expresszionisztikusan szuggerálni, a szobrászat azonban a megjelölt irányvonalakba még anyagának

Erdélyi román lakodalmas menet. Id. Vastagh György műve 1873.

*

És most a halottról emlékezzünk meg, aki ma is *Id. Vastagh György*re gondolok. Születése százéves fordul ján a Képzőművészeti Társulat kiállítást rendezett műv ből. Emléke előtt meghatottan kell megállanunk: egész él a magyar szellem szolgálatában állott. A szegedi egysze szülők gyermeke tizenötéves korában a szabadságharc kat nája, s huszonegyéves korában már nálunk van, Kolozsvá Ifjúkori s mégis érett alkotásai Erdély mágnásainak, közé osztályának egész sorát örökítik meg. Későbbi művésze anyagának egy részét is innen meríti. A *román falusi lak dalom* ifjúi élmény felidézése, s ha megírják egykor a m gyarság szellemtörténetét, — Vastagh György lelki arck pén is bizonyára ragyogó színekkel pompázna a legfogéku

nyabb ifjúkor nehány *friss erdélyi színe*. A *mienk* is ő, aminthogy bizonyára ő is a magáénak tudta mindig első műértő, felkaroló, őt szerető és vivő közönségét.

Egyszer már feladattá kellene tennünk: kikutatni Erdély egész művelődéstörténetét, s rámutatni arra, hogy aki erre járt, azt megigézte a mi igézetes földünk, életünk. Kristóf György így mutatott rá, hogy Himfynk erdélyi útján indult dicsősége felé. Vastaghnak Kolozsvár adott valamikor lehetőséget megindulni . . . És pedig dicsőséges útra. Az 1873-iki bécsi világkiállításon az osztrákok egyik legnagyobb műbírálója, Vacana halhatatlannak jelenti ki s Kaulbach fölé emeli. Történetet írt ecsetjével, mikor megörökítette nagyjainkat, írja egy ismertetője, Deák Ferencre, Tisza Kálmánra, Csákira, Imrédyre, József nádorra s a többire gondolva.

A művészetet örökségül hagyja családjának. Egyik fia, Vastagh Géza Angliának, Amerikának adta el híres állatképeit, másik fia György pedig a Britisch Múzeumnak állatszobrait. Unokái, Éva és László, kinek szoborműveit hozzuk, szintén nemes művészek.

*

gyar. Lehetne talán igy mondani: „könyvek-elolvastatása útján-való gyógykezelési eljárás", vagy így: „könyv-gyógymód", vagy: „könyv-gyógy". Egyénileg: viszket a tenyerem, valahányszor ilyen szellemes magyarításokról hallok. A „sötét-látó" (pesszimista) és társai lehetnek nagyon elmés és logikus (bocsánat, ez sem magyar szó) kifejezések, de azért mégis örömrepesve várom, hogy a „radio" magyarított formája is eljátssza kisded játékait.

lyamába sodorja, és ha nem olyan hosszúak és erőltetettek, hogy emiatt váljanak unalmasokká. Ha nincs megfelelően éles és megragadó magyar kifejezésünk, meg kell elégednünk idegen, elsősorban, klasszikus (hát ezt hogy

és 169f. Pásztortűz 1934. ápr. 30.

Egy hangverseny.

Georges Duhamel novellája.

Barátim, mi nem vagyunk szerények, mi nem vagyunk kiméletes emberek. A szerénység, a tapintatosság! Na igen! vannak talán más jó tulajdonságaink, de nem ezek. Csak azzal törődjünk, hogy a világ visszhangozzék a mi kis eseteinktől és ha véletlenül elvágjuk az ujjunk hegyét, már megkívánjuk az utókortól, hogy tartsa számon azt a három csepp vért, ami befoltozta a zsebkendőnket.

Barouin, igen, ő szerény fiú volt. Barouin nekem olyan leckét adott, amit nem egy könnyen felejtek el, anélkül, hogy valóban hasznát venném: az ember megérti a szép példákat és ez már valami, de nem követi őket. És aztán nyugodtan bevallhatom, remélem sohasem leszek többet olyan helyzetben, mint amilyenben ezt a szerencsétlen Barouint megláttam 1915 július 14-én.

Ebben az időben Barouin egy elég nyomorult barakkban haldokolt, ahol jó magam . . . De ne beszéljünk rólam. Barouinről van szó; ez elég!

Barouin, amint mondom, haldokolt. Csúf sebek: balkarja hiányzik, jobb keze hiányzik, egy szeme kifolyt, másik szeme egy kék daganat alatt tűnt el és mindenféle apróbb ütés nyoma, melyek közül a legkisebb is bőven elég lenne hogy elektelenítsen egy embert.

Azok, akik Barouint éppen ismerték, most a sebesültet, sóhajtozva szemlélgették és azt mondták: „Nem! maguk nem tudhatják, hogy ki volt az a Barouin!"

Talán. De Barouin roncsa az még mindig valami jó, valami nagyszerű! Ezt bizonyította be nekünk ez a szegény ember július 14-e délutánján.

Aznap valóságos őrültségeket műveltek: minden sebesült kapott egy szelet sonkát, egy darab kolbászt és valami pezsgőt egy csészében, ami úgy marta a torkunkat, mintha sósav mosta volna le.

Barouin semmit sem falt mindebből: nagyon rosszúl volt. Reggel óta a legyek zsákmánya volt. Élvezettel mászkáltak a bőrén. Csonka és erőtelen karjával hamar kimerült abban, hogy elűzze őket. Délutánra már egészen felhagyott a védekezéssel.

Szivarra gyújtottam, amit a kormánytól kaptam; vettem egy régi újságot, aztán szivarozva hozzáfogtam, hogy elkergessem a legyeket Barouinról.

Rekkenő hőség volt. Barouin arcán vastag izzadságcseppek gyöngyöztek. Az ajkai hamúszínűek voltak. Egy szót se szólt; nagyon fakó arca volt, egyszerre megértettem, hogy a végét járja.

Akkor jöttem erre rá, amikor bejelentették a zenészeket. A szakaszvezető egy kis ünnepet rendezett: két mandolin, egy hegedű, egy gitár, egy pár nagyhangú énekes mindig akad egy táborban.

Azok a sebesültek, akik kimentek a barakkból, sietve visszatértek. Akik ágyban maradtak, párnákat tétettek a vállaik alá. Boldog zúgás indult meg mint a színházban a függöny felhúzása előtt. A művészek a szoba közepére gyűltek és hangszereiket hangolták.

Egy mozdulattal odahívtam a szakaszvezetőt és rámutattam Barouinre.

Nagy zavarban volt.

— Kérdezd meg tőle, — mondta — kérdezd meg, hogy nem lesz-e neki alkalmatlan.

Ez egészen nevetséges volt, mégis Barouinre hajoltam és odasúgtam neki:

— Mondd, öregem! A bajtársaknak hangversenyt rendeznek. Nem kellemetlen ez neked? Nem vagy túlfáradt?

Barouin mintha most ébredezne, csak odavetette:

— Mi? Hogyan? — Majd elismételte: — Egy hangverseny . . . A bajtársak . . . igen! Hozzáfoghatnak . . ,

Egymásra néztünk a szakaszvezetővel. Az a benyomásom volt, hogy Barouin rögtön meghal. Már hideg volt, egész hideg. Az ember elámult, hogy még beszélni hallja.

Úgy látszott, hogy észrevette habozásunkat és elismételte:

— Igen. Fogjanak csak hozzá. Én is . . . élvezni fogom.

És megdagadt álla fájdalmasan kezdett remegni.

A szakaszvezető jelt adott és a hangversenyt elkezdették. Egy óráig tartott. Az ember szerelemről, féltékenységről, eskükről, csalásokról hallott. Az egyik együgyü kaszárnyatörténeteket, régi történeteket dadogott el és a marcona sebesültek jól mulattak. A hajdani békés életnek minden hiábavalósága megremegett a mandolinosok kezei alatt és száz száműzött szív, száz szomorú szív minden refrénre felnyögve felelt. Néha hatalmas nevetés, mint valami köhögésroham rázta meg ezt a nyomorult kis tömeget és azt kellett hinnünk, hogy a barakk szétdől.

Néztem Barouint, csak őt tudtam nézni. Összeszorította az ajkait erővel. Az arcában csak a határozottságnak, büszkeségnek kifejezését lehetett látni. Három, négy alkalommal halkan odaszóltam:

— Nem vagy túlságosan fáradt?

Nem felelt, de fejével jelt adott, azt akarva mondani:

— Nem!

Egy óra mulva a hangverseny bevégződött. Az utolsó kacaj harsant föl a barakkban és aki csak tehette, kiment elszívni a pipáját a szabadban.

Barouin kinyitotta a száját és megkérdezte:

— Vége van?

— Igen, vége van, — válaszoltam.

Azután Barouin nem szólt többet semmi érthetőt. Nagyokat ásított, mozgolódott egy kicsit, nagyon kicsit és aztán nemsokára nem mozdult többet. Tíz perc sem telt belé és már nem volt Barouin.

Én, aki ezt láttam, egy dolgot állítok: azt, hogy rendkivüli alkalmakkor az ember késleltetheti a halált egy órával, ha igazán van bátorsága, ha igazán jó szíve van.

Ford.: *VITA ZSIGMOND.*

— **Vidéki előfizetőink** lappéldányaihoz, a mennyiben előfizetésük február 28-án lejár, a mai napon postautalványt mellékelünk. Kérjük előfizetőinket, hogy a megujitásra szánt összeget minél előbb tegyék postára, nehogy a késedelem miatt a lap küldése megszakitást szenvedjen.

— **Le a Csemegi-kodexszel!** Évtizedeken át az volt a jelszó itthon és a külföld büntetőjogászainak körében: Le a kalappal a Csemegi-kodex előtt! A kis kemény magyar öreg nagyszerü alkotása, az 1878. V. büszkesége volt jogtudományunknak és a gyakorlatban is fényesen bevált. Tegnap óta uj köszöntés járki ennek a nagyszerü organikus münek. Egy gyülekezetben, a mely nem szokott idegenkedni a szélsőségektől és szivesen időz az indulatok hőmérőjének forráspontján, azt kiáltották: Le a Csemegi-kodexszel! Egyáltalán nem vesszük rossz néven ezt a kifakadást, sőt el kell ismernünk, hogy ez az őszinte kiáltás tulságosan finom és differenciált.

Miért csak a Csemegi-kodex érett meg a máglyára? Csak nem azért, mert némely paragrafusa az osztályok, felekezetek, vallások elleni izgatásra szab ki büntetést? Vagy azért talán, mert a szerzője végigküzdötte a szabadságharcot, üldözést szenvedett az osztrák abszolutizmustól és megteremtette az önálló magyar büntetőjogot? Minderről szó sem lehet. A szenvedélyes fölkiáltás csak retorikai alakzat, *pars pro toto*, rész az egész helyett, mint valamikor a gimnáziumban tanultuk. A Le a Csemegi-kodexszel valódi értelme: Le a törvénynyel! A törvény gát, kelletlen akadály, itt is, ott is beléütközünk.

A törvény csendet, rendet, engedelmességet követel tőlünk, a tulajdon, a személy biztonságát és épségét. Olyan államban, a hol csak irmagja maradt a törvénynek, már kellemetlen élni. Legokosabb volna tehát eltörölni minden törvényt — a Csemegi-kodexet is — és egy egyparagrafusos törvényben kimondani, hogy az állam mi vagyunk, a törvény a mi akaratunk, a közrend az, a mit mi közrenden értünk és a jogvédelem csak a mi szabatos és csalhatatlan jogérzékünk szellemében nyujtható. Vajjon kiről neveznék el ezt az uj kodexet?

— **Az angol királykisasszony menyasszonyi ruhája.** *Párisból* jelenti *Berlinen át Az Est* tudósitója: A *Chicago Tribune* egy munkatársának Londonban megmutatták *Mary* hercegnő menyasszonyi ruháját. Az ujság mai számában szakszerüen leirja a szabómüvészet, a himzés és ékszerészmunka e remekét s előrebocsátja, hogy az egész Angliában készült, nincs rajta idegen öltés, kivéve az ősrégi csodás csipkéket, a melyek francia eredetüek. Ezeket a csipkéket a mostani királyné örökölte anyjától s mind a kettőjüknek menyasszonyi ruháját diszitették. Mary hercegnő öltözékének alja ezüstszövetből van varrva, bokáig érő, a felső rész a képzelhető legfinomabb marquisette, telehintve igazgyöngyökkel, kivarrva gyémántokkal és át- meg átszőve ezüstfonállal. Keskeny redőkben omlik alá a vállakról a derék, a mely patkókivágásu, de nem mély, az ujjak háromnegyedrészben fedik a kart, harangformáju nyilásokkal. A legkáprázatosabb a széles, négy méter hosszu, fehér selyemszatén-uszály, a melyet Essex grófság Braintree városának asszonyai hímeztek ki. Látható rajta Nagybritannia cimere a négy mezővel, az elsőben és a negyedikben három arany ororszlán, a mely Angliát jelképezi, a másodikban Skócia vörös oroszlánja és a harmadikban kék mezőben ezüsthuros aranyhárfa, Irország jelképe. A cimer fölött a brit királyi korona az arany oroszlánnal, kék sáv veszi körül az egész himzést és a kék szalag egyesiti az angol rózsát, a skót bogáncsot és az ir lóherét. Körüskörül a brit dominiumok cimerei ékeskednek. Az esküvő után a menyasszonyi ruhát közszemlére fogják kitenni Londonban. (U

— **Kalózkodás magyar szinpadi müvekkel.** A Budapestre érkező amerikai magyar napilapokból is megállapitható, hogy a magyar szinjátszás ujabban bámulatos lendületet vett Amerikában. *Newyorkban* például egyetlen vasárnapon négy magyarnyelvü szinházi előadást tudnak tartani. A Long Acre Theaterben *Rátkai* Márton a saját vállalkozásában müködő Magyar Szinház nevü társulatával délután az »Ocskay brigadéros«-t játszotta el, este pedig ugyanitt előadta »A cigányprimás« cimü operettet. Ugyanekkor a Washington Irving High Scoolban levő szinházhelyiségben a külföldre menekült *Lugosi* Béla vezetése alatt álló társulat *Bíró* Lajos »Sárga liliom« cimü drámáját adta elő, a Lexington Theaterben pedig egy *Gartner* nevü vállalkozó támogatásával müködő társulat *Kövesi* Albertnak »Gólem« cimü operettjét játszotta.

Budapesten kivül nincs sehol sem magyar nyelvterület, a hol egyetlen napon ennyi magyar nyelvü szinházi előadást lehetne rendezni és igy voltaképpen örvendeni kellene a magyar szinjátszás nagymérvü terjeszkedése fölött, ha nem volna ennek a terjeszkedésnek egy kis keserü mellékize. A ki az amerikai magyar napilapok szinházi hiradásait olvassa, azt hiheti, hogy a magyar szerzők ezreket keresnek dollárokban, sőt, mint értesülünk, az adóhivatal realizálja ezt a föltevést, mert a »dollárjövedelmek« alapján nem egy magyar szerzőt sulyos jövedelmi adókkal terhelt meg.

A valóság ezzel szemben az, hogy az amerikai magyar szinpadokon szinre kerülő *irók, zeneszerzők soha egyetlen centet sem kapnak* a tengerentul müködő magyar szinházigazgatóktól. Mig a külföldi idegennyelvü szinházi vállalkozók kivétel nélkül legális uton, közvetlenül a szerzőktől vagy megbizottaiktól szerződéses alapon vásárolják meg egy-egy darab előadási jogát, addig az amerikai magyar direktorok egyszerüen Csáki szalmájának tekintik honfitársaik szellemi termékeit s teljesen figyelmen kivül hagyják a hazai szinpadi szerzők jogos igényeit.

A Magyar Szinpadi Szerzők Egyesülete már ismételten foglalkozott ezzel az anomáliával. Az amerikai magyar napilapok hiradásai alapján egyes szerzők megbizásából ügyvédi felszólitás ment a jelenleg Newyorkban müködő magyar szinházigazgatókhoz, a kik azonban *feleletre sem méltatták ezeket a felszólitásokat.* Egyébként nemcsak Amerikában, rendszeresitett jelenség ez az irodalmi, müvészi kalózkodás, hanem *Magyarország megszállott területein is*, a hol a szokolobban leikban befolyt jövedelmekből épp ugy nem részesülnek a magyar szerzők, mint a dollárbevételekből.

A Magyar Szinpadi Szerzők Egyesülete nemrég átiratban fordult a Budapesti Szinészek Szövetségéhez, kérve, hogy a maga erkölcsi sulyával támogassa a szerzőket komoly állásfoglalásukban és külföldön müködő tagjait birja rá, hogy tegyenek eleget a szerzőkkel szemben fennálló kötelezettségeiknek. Ujabban a Szerzők Egyesülete hivatalosan gyüjti az adatokat a külföldön jogtalanul rendezett előadásokról és annak idején a törvényes eszközök igénybevételével a legszigoruhban akar eljárni a kalózkodó szinészekkel és vállalkozókal szemben.

— **A dán munkáskizárás.** *Koppenhágából* jelentik: A dán munkáskonfliktust sikerült *részben elsimitani.* A több mint százezer kizárt munkás közül *negyvenezer munkással létrejött a megegyezés.*

— **Cseh-román barátság.** *Máramarosnak* Cseh-Szlovákiához tartozó részein nagy számmal laknak románok, a kik *Aknaszlatinán* át Máramarosszigetre járnak dolgozni. Romániát Cseh-Szlovákiával a Tisza nagyhidja köti össze. A hid szlatinai végén van a csehek vámőrsége és a vámőrök azzal szórakoznak, hogy a hidon átmenő románokat a hivatalos helyiségben *összeverik* és azt kivánják a megvertektől, hogy harsány hangon éltessék Cseh-Szlovákiát és csókolják meg a földjét. Ujabban az ut mellett egy keresztet állitottak fel, melynek a tetején egy cseh légionista sapkája függ. A kereszt előtt elmenő románokat arra kényszeritik, hogy leborulva áhitatoskodjanak és a földet csókolgassák, mikőzben a vámfőnök belejük rugdos.

— **Házasság.** *Klein* Ferenc és *Sebők* Irén jegyesek.

Özv. *Viczegrád* Mórné és *Migler* József február hó 19-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesités helyett.)

Széphelyi *Frankl* József mérnök, gyáros e hó 20-án *Renner* Sári urnővel házasságot kötött.

— **Ujvidéknél felrobbantották a Duna jegét.** A kemény fagy következtében a jég különösen az Aldunán összetorlódott és az ujvidéki hidat az összeroppanás vagy áradás esetén az elsodrás veszedelme fenyegette. Ezért a városi főmérnöki hivatal elhatározta, hogy az *ujvidéki hid körül felrobbantatja a jeget.* A robbantásnál müszaki katonák segitségét vették igénybe. Igen érdekes munka folyt a Duna jegén. A pilótahid jégtörői elől nagy, fáradságos munkával eltakaritották a jeget, mivel a hid közvetlen közelében nem lehetett robbantani. Ezután tiz-tizenöt méternyi távolságban *csákánnyal rést vágtak a jégen.* Majd az egyik müszaki katona kis konzervdoboz nagyságu *ekrazittöltényt* helyezett el a jégben, a honnan hosszu kanóc nyult ki. A kanóc megrántása után *futva távozott el* a katona helyéről. Néhány perc mulva *ágyulövéshez hasonló tompa dörrenések hallatszottak* és a Duna jege azon a helyen több méter magasságra szökött fel. A robbantás helyén három-négy méter átmérőju köralaku rés támadt. Ezt a robbantást több helyen megismételték. Ezzel azonban nem tudták megindítani a zajlást, hanem először *ót kellett fürészelni a jeget.* Ez megint igen fáradságos és hosszas munkát adott, mivel a Duna igen vastagon volt befagyva. Órák munkájába került, mig *a nagy négyágú fürészszel* sikerült átvágni több helyen a jeget. Mikor egy-egy hatalmas jégtáblát elfürészeltek, egy-egy csoport munkás csáklyákkal nagy erővel megloditotta azt s igy lassu, kemény munkával indították el az összetorlódott jeget.

— **Orvosi hir.** Dr. *Lakatos* Viktor abbaziai és badeni (Wien mellett) szanatóriumaiba személyesen vesz fel betegeket e héten Andrássy-ut 5. Telefon: 130-65.

— **A berlin—prágai repülőforgalom.** *Prágában* állami támogatással vállalat létesült, a mely egy német birodalmi repülőgéptársasággal szövétkezve személyszállitó és postai repülőjáratokat fog berendezni *Prága* és *Berlin* között. A tárgyalások már előrehaladtak és márciusban valószinüen eredményre is fognak vezetni, ugy hogy a postaforgalom tavaszszal meg is indulhat. Tegnap délelőtt — mint *Prágából* táviratozzák — kisérleteket tettek a posta- és személyszállitó repülőgépekkel. Az aeroplánok ugy épültek, hogy a pilótán és a másik vezetőn kivül a kabinban *három utas* számára van hely, de szükség esetén öt utast is vihet magával s azonkivül egy métremázsa postagyászt, illetőleg postát.

— **A gyermekmenhely uj igazgatója.** A kormányzó dr. Dámokos Andor miniszteri osztálytanácsost a budapesti állami gyermekmenhely igazgatójává nevezte ki s neki egyidejüleg a miniszteri tanácsosi cimet adományozta.

— **A cseh kormány kisajátitja az erdőbirtokokat.** A *Neue Freie Presse*-nek jelentik *Prágából*: A földmivelésügyi minisztérium elkészült annak a törvényjavaslatnak a tervezetével, a melynek értelmében *a cseh erdők nagy részét kisajátitja az állam.* Csehországban összesen négy millió hektár erdőség van, vagyis egész területének 35 százalékát erdő boritja. Eddig az erdők 7 százaléka van az állam tulajdonában. A törvényjavaslat szerint most *egy millió hektárnyi magántulajdonban levő erdőt fog az állam kisajátitani*, ugy hogy az állam részesedése az erdőtulajdonban legkevesebb 25 százalékra emelkedik. A kisajátitásnál elsősorban *a köztársaság határán levő nagy erdőbirtokok jönnek tekintetbe*, a melyek ma jórészt az egykori főnemesség kezén vannak. Az állam a háboruelőtti árak alapján akarja az erdőket átvenni.

— **Két és fél millió értékü holmit loptak a padlástolvajok.** Az utóbbi időben különösen a IV. és V. kerületből ismételten érkeztek feljelentések a főkapitánysághoz, hogy ismeretlen tettesek *a padlásokba betörnek és azokat kifosztják. Az igy bejelentett kár már a két és fél millió koronát is meghaladta.* A rendőrség minden egyes alkalommal megindította a nyomozást, azonban csak annyit sikerült az azonos jelekből megállapitania, hogy *a fosztogatásokat mindig ugyanaz a társaság hajtja végre.* Most végre sikerült a rendőrségnek a veszedelmes padlástolvajokat elfogni. A főkapitányságon megállapitották, hogy a tetten ért két tolvaj közül az egyik *Reinwal* Béla vasöntő, a másik pedig *Molnár* István lakatosinas, társukat, *Janósanszky* György rovottmultu cserepest a rendőrség lopásból kifolyólag előzetesen letartóztatta. Reinwal és Molnár *tizenkét* padlásfosztogatási esetet ismertek be. Ez volt rendes foglalkozásuk és már hónapok óta ebből éltek. A rendőrség a két tolvajt letartóztatta, orgazdáik ellen pedig az eljárást megindította.

— **Tilos a kávéhamisitás.** Még a háboru alatt annyira megszoktuk a különféle pótdolgokat, hogy még most is alig tudjuk megkülönböztetni a hamis élelmiszereket a valódiaktól. Különösen sok hamis és ártalmas anyagokkal kevert kávét ittunk meg az utóbbi években. A földmivelésügyi miniszternek a hivatalos lap mai számában megjelent rendelete egész pontosan megmondja, hogy mi a jó kávé és mi a hamis, a mit elfilt a forgalomból. A rendelet előirja, hogy kávé, vagy kávékeverék néven csak olyan terméket szabad forgalomba hozni, a mely kizárólag a kávécserje magjából származik. Pótkávé néven cikóriagyökér, füge, maláta, cukorfélék, buza, rozs, árpa, kukorica, répafélék, gyümölcsök, gyümölcsmagvak, tölgy és bükkmag, gesztenye vagy csillagfürtmag szakszerü feldolgozása utján előállitott termék hozható forgalomba.

— **Amerika két legjobb vevője Anglia és — Németország.** *Berlinből* jelentik: Az amerikai kereskedelemügyi minisztérium kimutatásai szerint az Egyesült-Államok kereskedelmi forgalma 1921-ben *775 millió dollárral volt nagyobb mint 1913-ban.* Amerika legjobb vevője 1921-ben Nagy-Britannia volt, *második helyen pedig a német birodalom áll.* A kivitel Németországba a mult évben 25 millió dollárral volt több, mint 1913-ban. Az amerikai vörösréz-kivitelből 1921-ben 40% esik Németországra, szemben az 1913. évi 33 %-kal.

— **A szinházak mai müsora.** *M. kir. Operaház:* Lohengrin (6). *Nemzeti Szinház:* Siralomházban és Viszontlátás (7). *Vigszinház:* A csodagyermek (½8). *Magyar Szinház:* Szinház (½8). *Király-Szinház:* Babavásár (½8). *Renaissance-Szinház:* A jó fiu (7). *Városi Szinház:* A hamburgi menyasszony (7). *Belvárosi Szinház:* A gazdag lány (½8). *Blaha Lujza-Szinház:* Fi-Fi (½8). *Városszinház:* Ördögh báró (7).

---

* **Kosáry Emmy, Király Ernő, oly ritka nagy sikerrel végbement vendégjátéka a Fővárosi Orfeumban e hó 28-án befejeződik.**

* **Nézze meg a legszebb filmet — a »Karnevál gyermekét« a *Royal Apollóban!***

Meinl féle

uj terméső
tea

Bármilyen képviseletet elvállalok Amerika területére!
Csakis nagyobb fináncíel befektetéssel.
Ajánlatokat »St. Louis« jeligére a kiadóhivatalba.

Amerika legnagyobb kormányozható léghajója elpusztult

Felrobbant, kigyulladt és a tengerbe zuhant Utasai közül 35 meghalt

Norfolk (Virginia), február 22
(Reuter-ügynökség)

A »Róma« nevü legnagyobb félmerev rendszerü kormányozható léghajó, a melyet Olaszországtól vásároltak, ma felrobbant. Harmincöt ember életét vesztette.

Washington, február 22
(Reuter-ügynökség)

A tengerészeti minisztérium a »Róma« léghajó szerencsétlenségéről a következő táviratot kapta a norfolki haditengerészeti állomásról: A Róma nevü kormányozható katonai léghajó kigyulladt és a flottatámaszpont közelében délután ½3 órakor lezuhant. A léghajón 50 ember volt, ezek közül állitólag 35 meghalt.

Norfolk (Virginia), február 22
(Reuter-ügynökség)

Délután 3 óra 40 perckor jelentik a flottaparancsnokságnak hivatalosan, hogy a »Róma« utasai közül csak 10-et sikerült megmenteni.

Norfolk (Virginia), február 22
(Reuter-ügynökség)

Szemtanuk állitása szerint a léghajó gondolái leszakadtak az égő balonról, a mely egy laktanyára esett, onnan pedig a földre. A gondolák romjai alatt 12 ember volt.

Az olasz kormányválság tovább tart

Róma, február 22
(Magyar Távirati Iroda)

A kormányválság dolgában *nincs változás.* A király tegnap *Giolitti* és *Orlando* volt miniszterelnököt és *de Nicola* kamarai elnököt kihallgatáson fogadta, de *egyiknek sem adott megbizást kormányalakitásra.*

A kormány beszünteti a sertésvásárlásokat

Eddig huszezer sertést vásároltak Csak nyolc Koronával sikerült az élősertés árát felhajtani

— Az Est tudósitójától —

A kormány tudvalevően elhatározta, hogy a gazdák kivánságára nagymennyiségü sertést vásárol össze, hogy ezzel az árak csökkenését megakadályozza és a mennyiben lehetséges, a sertés árát emelje. A vásárlások nagyobb részét a főváros bonyolitotta le: *az állam céljára a megbizottak összesen huszezer darab sertést vettek,* a melyeket különböző hizlalótelepeken koncentráltak, részben pedig levágták azzal a szándékkal, hogy a zsirt a nyári hónapokra tartalékolni fogják.

A kormány kereken *négyszázmilliót szánt a sertésakcióra,* a mi azonban nem bizonyult elegendőnek, ugy hogy a hentesek értesülése szerint *az állami vásárlások összege 480 millió koronát tesz ki.* A közélelmezési minisztérium most állittatja össze a vásárlások pontos statisztikáját, miután *a kormány az akciót befejezettnek tekinti és több sertést már nem vásároltat.*

Ha összehasonlitjuk a jelenlegi árakat azokkal az árakkal, a melyek a vásárlás kezdetének időpontjában érvényesek voltak, ugy kitünik, hogy *az állami akció révén maximálisan 8 koronával sikerült a belföldön az élő sertés árát felhajtani,* a mi egyáltalában nem igazolta a kormány várakozását. A földmivelési minisztériumba ugyanis nagyobb áremelkedést kivánt előidézni, arra való hivatkozással, hogy a sertéshizlalók az alacsony árak miatt elkedvetlenednek és majd őszszel nem fognak beállitani elegendő sertést hizlalásra.

Az élő sertéshez viszonyitva a *sertéshus ára lényegesen emelkedett,* a mit szakkörökben annak tulajdonitanak, hogy az akció tartama alatt igen sok sertéshust vittek ki az országból. *A legtöbb hust a főváros és a Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete szállitotta ki;* a fővárosnak azért engedték meg az exportot, mivel részt vett a sertéskinálat felvételében. Miután azonban *az állami vásárlások megszünnek, a sertéshuskivitel is csökkenni fog és ennélfogva a hentesek a husárak olcsóbbodását várják.*

Az osztrák kormány uj pénzügyi tervet dolgoz ki

Föképpen a koronát akarja stabilizálni

Bécs, február 22
(Az Est tudósitójától)

Jelentettük már, hogy az osztrák kormány, mióta a külföldi hitel bizonyos, *pénzügyi tervezet* kidolgozásán fáradozik. A tervet, mihelyt elkészül, bemutatják a pártoknak. Illetékes helyről szerzett értesülés szerint ez *eddig még nem történt meg.* A kormány szándékairól mindössze annyit tudnak, hogy az *állami bevételeket az egyenes adók emelésével akarja fokozni.* Ezenkivül az italadóknak, a tarifáknak, illetékeknek, monopóliumoknak és vámoknak felemelésére készül, azonban *az élelmiszerekre, szénre és bizonyos nyersanyagokra nem vet ki vámot.* E tételek fokozásánál az aranyparitás lesz az alap.

Viszont egyidejüleg *az állam kiadásait a lehetőség szerint csökkenteni akarják, megszüntetik az állam hozzájárulását az élelmiszerek beszerzéséhez, az államhivatalnokok számát pedig csökkentik.* Főtörekvése a pénzügyi kormánynak, hogy bármilyen alacsony árfolyamon is, *de stabilizálja a korona árfolyamát,* hogy a nyersanyagok beszerzésére szükséges fizetési eszközök tekintetében biztos számadást készithessen el.

Indiában terjed a lázadás

Péntelen lesz a hinduk döntő nagygyülése

London, február 22
(Magyar Távirati Iroda)

A hindu nagygyülés február 24-én ül össze Bombayban, hogy végérvényes határozatra jussou az engedelmesség esetleges megtagadása kérdésében az angol hatóságokkal szemben. A *Times* jelenti Bombayból, hogy *Indiában napról-napra fokozottabb hevességgel terjed a lázadás.*

HIREK

— **A Nemzeti Hitelintézet jövője.** Nem tudjuk, való-e az a mostanában itt-ott felröppent, több helyen hangoztatott hir, hogy a főváros vezetőségének az a szándéka, hogy a Nemzeti Hitelintézetet átformálja községi takarékpénztárrá. Ha igaz, ugy nem látunk ebben a szándékban egyebet, mint azt, hogy a fővárosi urak a polgárok pénzén tuláradó szeretettel ébresszék erőteljesebb életre a hitelintézetet. A községi takarékpénztár ötlete nem mai keletü, az jóval a mai rendszer uralma előtt született meg az egykori fővárosi többség fejében. Szükségességét senki nem vonja kétségbe, de mégis csak abszurdum, hogy az egy olyan transakció utján jöjjön létre, a melynek igazi, — ha nem is bevallott — célja, hogy egy rendszerénél fogva nem tulhatalmas és kisebb vállalatot talpra állitson. Ha igaz a híresztelés, hogy azért, hogy Folkusházy alpolgármestertől megváljanak a községi takarékpénztár élére állitván őt és helyébe más urat tegyenek meg alpolgármesternek, ugy véljük: még sem lehet hasonló gazdasági transakciókkal a fővárosi adófizető polgárság érdekeit gyöngiteni.

— **Vastagh György festőmüvész meghalt.** Idősebb Vastagh György festőmüvész 88 éves korában tegnap este 11 órakor váratlanul elhunyt. 1834-ben született *Szegeden,* ott kezdte meg iskolai tanulmányait és egy piarista tanár vezetése alatt szerezte meg első müvészi ismereteit. Azonban kitört a szabadságharc és Vastagh György is, 16 éves korában, katona lett. A szabadságharcot mint hadnagy végig harcolta. A temesvári ütközetben orosz fogságba került. Innen megszabadulva Budapesten folytatta müvész tanulmányait, majd Bécsbe került s ott müködött mint arcképfestő. A *Zichy* grófok unszolására a hatvanas évek végén visszatelepedett Budapestre és az arckép- és egyházi festészetre adta magát. Legkiválóbb alkotásai e téren az alcsuti kápolna, továbbá a belvárosi plébánia templom freskói. Néhány év előtt visszavonult a nyilvános szerepléstől, mert nehezebb operáción esett keresztül. Azóta gyengélkedett. Tigris-utcai lakásában halt meg fia karjaiban. A Mücsarnok előcsarnokából pénteken délután félnégy órakor temetik.

— **Bölénytartók Európai Szövetsége.** A fővárosi állatkert közönsége alig sejti, hogy nem a kolduló elefánt, a csendesen unatkozó oroszlán, vagy a viziló a legértékesebb lakói a vasrácsokkal körülvett ketrecekuek. Vannak az állatkertnek olyan lakói is, a milyenekkel nagyon kevés állatkert dicsekedhetik. Ezek a lakók az európai bölények. A legnagyobb és legerősebb vad a bölény, a mely valaha Európa rengetegeiben honos volt s a XVIII. század közepéig Erdély bércein is nagy számban tanyázott. Lassankint azonban kipusztult s már mindössze 18 darab van ebből a fajtából Európában, mint azt a Hagenbeck-féle világhirü hamburgi állatkert igazgatósága legutóbb megállapitotta. A Hagenbeckkert igazgatósága most táviratot intézett a budapesti állatkert igazgatóságához a bölények érdekében. Hogy a bölények faját megmentsék, a távirat a *Bölénytenyésztők Európai Szövetségének* megalakitását ajánlja s erre elsősorban a budapesti állatkertet hivja föl, mely öt darabból álló gárdájával a leggazdagabb bölénytulajdonosok közé tartozik.

— **Február 28-án lesz az angol királykisasszony esküvője.** *Londonból* jelentik: *Mary* királyi hercegnőnek és *Lord Lascellenek* esküvője napját *február 28-ikára tüzték ki.* A szertartásos ünnepségek *ma délután kezdődnek* a királyi palotában, a hol a király és a királyné mintegy ötszáz vendéget fogad. A vendégek sorában Anglia valamennyi társadalmi osztálya képviselve van.

— **A Mednyánszky-örökösök pöre Singer és Wolffner ellen.** A báró *Mednyánszky* László örökösei és a *Singer* és *Wolffner*-cég közt folyó pörben ma ujabb tárgyalást tartott a budapesti polgári törvényszéken *Dézsi* Ferenc táblabiró. A mai tárgyaláson, a melyen az örökösöket *Rassay* Károly képviselte, dr. *Platthy* György ügyvédet hallgatta ki a bíróság tanuképpen, a ki a báró egykori jogi tanácsosa volt. Elmondotta a cég és a báró közötti tárgyalásokat és a köztük létrejött megegyezést is. Mednyánszky sohasem nyilatkozott tulajdonképpeni szándékáról, csak akkor lehetett megtudni igazi szándékát, a mikor hiveivel bizalmas körben elbeszélgetett. A tényleges állapot a báró és a cég között voltaképpen szerződésen kivüli állapot volt.

— **Tejdrágitásért elitélt házmesternő.** *Burghardt* Józsefné a Szív-utca 23. sz. ház házmesternéje megegyezett a házbajáró tejesasszonynyal, a kitől átvette a tejet és a lakók között kimérte, de a megengedett árnál 9 koronával drágábban literenkint. A büntetőtörvényszéken ma vonta felelősségre *Bigner* József táblabiró Burghardtnét, a kit árdrágitásért 14 napi fogházra és 600 korona pénzbüntetésre itélt.

— **Betiltott ujság.** A *Magyar Távirati Iroda* jelenti: A belügyminiszter a *Dávid* Ferenc kiadásában és szerkesztésében Budapesten megjelenő *Magyar Katona* cimü időszaki sajtótermék további megjelenését és terjesztését az ország belső rendjének és közbiztonságának érdekeit veszélyeztető tartalma miatt megtiltotta. Az emlitett lap ugyanis mult évi december 4-iki számának »Frustra« cimü cikke a felekezetek közötti béke megbontására irányul. Egyébként is, noha katonai szaklap jellege van, politikai irányu közleményeivel a hadsereg és karhatalom szervezetét lazitja meg és igy az ország belső rendjének és közbiztonságának érdekeit veszélyezteti.

— **Egyenruha oldalfegyver nélkül.** Mint a *Magyar Távirati Iroda* jelenti, *Nádossy* Imre országos főkapitány rendelete szerint menekült, vagy rendelkezési állapotban levő rendőrtisztviselők *egyenruhát csak oldalfegyver nélkül* és az alandó lakóhelyük szerint illetékes főkapitány irásbeli engedélye alapján hordhatnak.

— **A francia kémikusok tárgyalása az oroszokkal.** *Párisból* jelenti tudósitónk: *Ipatiev* hires orosz vegyész tiz napos tartózkodás után elutazott Párisból. Az *Excelsior* szerint elérte, hogy a francia kémiknsok ismét *megkezdték az érintkezést az orosz tudósokkal, de arra nem sikerült rábirnia a francia vegyészeti ipart, hogy megkezdje az üzleti összeköttetést Szovjet-Oroszországgal. Ipatiev* megigérte, hogy Moszkvában a szovjetkormánynál ki fogja eszközölni azokat a biztositékokat, a melyeket a francia vegyészeti gyárak feltételül szabtak. Azt ajánlotta azoknak a francia vállalatoknak, a melyek a háboru előtt Oroszországban gyárüzemeket folytattak, hogy béreljék ki 99 évre a régi gyártelepeket a szovjetkormánytól. *(U.)*

— **Incidens egy magyar szociálista iró bécsi temetésén.** *Bécsből* jelentik lapunknak: *Bresztovszky* Ernő szociálista irót és hirlapirót tegnap temették a bécsi központi sirkertben. A koporsó fölött *Kóhalmi* Béla, *Garbai* Sándor és legutolsónak *Korcsmáros* Nándor tartott bucsuztatót. Pap nem volt a temetésen. Korcsmáros Nándor bucsubeszéde közben odajött egy temetői alkalmazott s egy ideig hallgatta a beszédet, aztán ingerülten és hangosan oda szólt, hogy hagyják már abba, *nem lehet egy koporsó fölött olyan sokáig beszélni, mert a temetkezési embereknek másutt is dolguk van, sok koporsó vár elhantolásra.* A gyászoló gyülekezetből valaki fölháborodva tiltakozott az ellen, hogy zavarják a temetést. A kinos jelenet után Korcsmáros Nándor hamar befejezte bucsuztatóját és a gyászoló gyülekezet elszéledt.

Vastagh György

Pesti Napló 1936. okt. 25.

Budapesten nyomoz egy jugoszláv rendőrtiszt Erzsébet királyné Ujvidékről ellopott portréja után

(Saját tudósítónktól.) Szombat délelőtt Budapestre érkezett *Malencic* Rudoljub újvidéki rendőrkapitány, aki a budapesti főkapitányságtól engedélyt kért, hogy itt nyomozzon egy Újvidékről ellopott nagyértékű festmény után. Újvidék városa a 80-as években ugyanis *Vastagh* Gyula festőművésszel megfesttette I. Ferenc József és Erzsébet királyné portréját. Az impériumváltozáskor a jugoszláv hatóságok intézkedtek, hogy a két festményt *fessék át* Péter király és Sándor arcképére. Az intézkedéseknek eleget tettek, de nemrég kiderült, hogy *csak Ferenc József arcképét festették át, míg Erzsébet királyné képét kivették a ráműből és valaki elrejtette.* Az újvidéki rendőrség azonnal megindította a nyomozást és megállapította, hogy a 4000 forintért festett képet *ellopták* és Budapestre csempészték nyilván azzal a célzattal, hogy itt jó áron értékesítsék. A főkapitányságon detektíveket adtak az újvidéki rendőrtiszt mellé, aki a jugoszláviai nyomozás adatai alapján kutat most a fővárosban az ellopott festmény után.

Vastagh György id

461. *Vastagh György:* Férfi képmás.

Árverési Körlevél
1939. 4. rk. 4.

III

tatvány.

16.

i Gyula úrnak,

zottsága tetkára

Vastagh György id.

Széchenyi István gróf
arcképe, repr.

KMTársz. Arcképkiállítás
1941. nov.

Vastagh György: Széchenyi István gróf

RM Társ 1941. nov. arckép-
Kiáll. kat.

Kupeczky János: A művész és családja

Osztrák győzelem a kassai marathonon

1. Balaban, 2. Kiss, 3. Helber

A kassai marathont idén is a szinte hagyományos szakadó esőben futották le. Nagy érdeklődés mellett állt starthoz 42 osztrák, német, magyar, román, lett és csehszlovák futó és mindössze Zabala, a los-angelesi argentin győztes és az osztrák Tuschek maradtak távol. A csuszós ut nehéz feladat elé állitotta a versenyzőket és 12-en — köztük a magyarok legnagyobb reménysége, *Galambos is — feladták a küzdelmet.*

A verseny igen érdekes és változatos lefolyásu volt. Az ünnepélyes megnyitás után elsőnek

a 70 éves német Gotschling indult, aki 4 és fél óra alatt végig is futotta a távot.

Elsőnek *Helber* és *Bertsch* vezetett a verseny során, majd a táv felénél beérte őket

az osztrák Balaban és fokról fokra növelve előnyét, biztosan győzött.

A második helyen végzett *Kiss* Géza, aki kitünő nemzetközi mezőnyt hagyott maga mögött, utána *Csonka* következett a magyarok közül negyedik helyezésével.

Az 52 éves Lovas Antal 3:31.40-es idejével 23-ik lett és egyuttal ismét megnyerte az old-boy-versenyt,

Az örökifju vegetáriánus futó kijelentette, hogy még pár évtizedig nem is akarja másnak átengedni ezt a dicsőséget.

A részletes eredmény:

1. *Balaban* (osztrák) 2:41:08. 2. *Kiss* (MOVE BSE) 2:45:10.6. 3. *Helber* (német) 2:47:27. 4. *Csonka* (Szeg., VSE) 2:48:29.6. 5. *Bertsch* (német) 2:49:26.5. 6. *Gál* (román). 7. *Bena* (csehszlovák). 8. *Rothmayer* (lett). 9. *Zelenka* (SBTC). 10. *Motmüller* (lett), a tavalyi győztes.

A rendező KAC este dijkiosztással egybekötött vacsorán látta vendégül a versenyzőket.

*

Az állami ünnepen a kassai marathoni versenyen kivül több érdekes sportesemény is volt.

A Spárta csapata bajnoki mérkőzés során fölényesen 8:0 (7:0) arányban verte az SK Kladno együttesét. A két nemzetközi mérkőzésen a bécsi csapatok győztek. Brünnben az Admira 5:4 (2:3) arányban verte a Zidenice együttesét, Pozsonyban pedig a Vienna 3:2 (1:0) arányban győzött az SK Bratislava ellen.

Fogynak a téli turalehetőségek

Izolálódik a középeurópai futball?

A «Telegraf am Mittag» tegnapi cikkében a turaalkalmak megcsappanásáról panaszkodik. «Az osztrák ligacsapatok — mondja a lap —, éppen ugy, mint a többi középeurópai egyesületek, csak a téli turák révén tudják ugy ahogy anyagi egyensulyukat biztositani.» Sorra veszi ezután a «Telegraf am Mittag» az európai országok helyzetét és megállapitja, hogy az idén nagyobb akadályok gördülnek a turalakötések elé.

«A francia klubok a frankleértékelés után már nincsenek abban a helyzetben, hogy az eddigiekhez hasonló számu mérkőzést tudjanak biztositani, sőt sokszor a már lekötött meccsek után a frank megváltozott árfolyama miatt kártéritést kellett fizetniök.

Svájcban a karácsonyi és ujévi futballtilalom három értékes terminust tesz lehetetlenné, Olaszországban pedig a franciákhoz hasonlóan a csapatok fizetőereje esett nagyot.

A jugoszláv és román egyletek sem tudnak kellő anyagi biztositékot nyujtani, a görög, török és bolgár turák pedig a drága és hosszu utazás miatt bonyolultak. A német összeköttetésnél is devizanehézségek merülnek fel, a turacsapatoknak például csak a határtól tudják márkával fizetni költségeiket.»

A magyar csapatoknak nagyrészt már teljesen elkészült a téli utitervük, csak még nem merik közölni, mert már gyakran előfordult, hogy

egy másik klub olcsóbb ajánlatával «lelövi» a szépen kitervelt programot.

Annyi azonban már most is kiszivárgott, hogy a csapatok tulnyomó része (hetennyolcan) Franciaországot keresi fel.

Herczka Lipót Lisszabonba szerződött trénernek

A külföldön működő magyar trénerek közül talán legismertebb *Herczka* Lipót, aki 13 évig működött Spanyolország különböző városaiban és

ő készitette elő többizben a spanyol válogatottat is.

A spanyolországi polgárháboru kitörése óta nem hallottunk hirt Herczka Lipótról, aki most arról értesitett bennünket, hogy átköltözött Portugáliába, ahol

a legnagyobb lisszaboni egyesület, a Bemfica, a többszörös bajnokcsapat szerződtette trénernek.

Herczka működése bizonyára feljavitja majd a portugál futballsport nivóját.

Nádas Ödön a gyógyulás útján

Nádas Ödön volt szövetségi kapitányt a mult héten *villamosbaleset érte.* A szimpatikus futballvezér, aki temperamentumáról is nevezetes, egy rosszul sikerült mozdulat miatt lezuhant a robogó villamos lépcsőjéről és *a felsőkarját törte.* Nádast az egyik szanatóriumba szállitották, ahol *a törött felsőkart gipszbe tették.* A kiváló futballvezér már jobban érzi magát és orvosa, dr. *Kreisz* László szerint *néhány héten belül teljesen meggyógyul, miután eddig semmiféle komplikáció sem merült fel.* Nádast állandóan látogatják sportbarátai, akik közlik vele az aktuális eseményeket, ugyhogy *Nádas még a betegszobában is sportkérdésekkel foglalkozik...*

Nida Senff uj világrekordot uszott a düsseldorfi versenyen. A *100 méteres hátuszásban* szinte hihetetlennek látszó *1:13.6-os eredményt ért el;* az eddigi rekodot *Mastenbroek tartotta 1:15.8-cal.* A 100 méteres gyorsuszást 1:05-ös idővel *Willie den Ouden* nyerte.

38 angol város hivta meg a magyar asztali tenniszválogatottat

Megkezdődött a szezon — Javaslat a világbajnokság megreformálására

A magyar asztali tenniszezők angliai turája november negyedikén kezdődik.

A magyar versenyzőket 38 angol város kötötte le.

A legfontosabb mérkőzés a november 19-én a londoni Memorial Hallban tartandó angol-magyar hivatalos országok közötti válogatott mérkőzés, amelyre a magyar csapat összeállitása: *Szabados, Barna, Bellák.* A mérkőzést az angol rádió is közvetiti, *Bellák* ma utazott Angliába, ahol két társa már várja. A február 1—7-én Badenben tartandó világbajnoki versenyeket illetően Németország inditványt tett, hogy a nagy költségek miatt ezentul külön rendezzék meg az egyéni- és a csapatvilágbajnokságokat. Anglia azt inditványozza viszont, hogy a csapatküzdelmeket Davis-Cup rendszerrel bonyolitsák le.

Csehszlovákia asztalitennisz válogatott csapata Münchenben

Németországot 4:1 arányban legyőzte.

Az egyetlen pontot a német Mauritz szerezte, aki a világbajnok csehszlovák Kolázst 3:1 arányban verte.

Kelent a csehszlovák asztali tenniszszövetség közgyülése a csehszlovákiai versenyekről kitiltotta, mert Kelen — szerintük — bántó módon irt tudósitást a prágai világbajnoki versenyekről.

A *P. M. H.* erről a következőket irja: «Ez az indokolás annál meglepőbb, mert hiszen a világbajnokságról és főleg annak rendezéséről *a belföldi sajtó is a lehető legkeményebb kritika hangján emlékezett meg. S szögezzük le — joggal!* Kelen István viszont arról nevezetes, hogy éppen *ő volt az, aki többéves prágai tartózkodás alatt Csehszlovákia asztalitennisz-sportját mai szinvonalára emelte.*»

Annakidején a csehszlovákiai sajtó egy része is elismerte, hogy *a vegyspáros világbajnokság a magyarokat illeti,* mert azt a rendezők hibájából nem játszották le. A világbajnokság utolsó napján ugyanis

éjjel három órakor még nem volt döntés.

A csehszlovák szövetség most felajánlotta, hogy a *Kelen—Mednyánszky*-pár és a döntőbe került másik (csehszlovák) páros *utólag vivják meg a harcot a világbajnoki cimért. Wilcsek* Andor, az asztalitenniszezők vezetője ezt a megoldást *visszautasitotta* s igy *ez a világbajnoki szám* tovább is *lejátszatlan marad.*

A hazai versenyprogram nagyjából már kialakult. Eszerint november 5—8-ika között a VAC rendez versenyt, december 6—7-én lesz a MOTESz válogatóversenye, január 4—5-én Budapest bajnokságai,

23—24-én USA—Magyarország.

A február 14—18-ra Budapestre tervezett angol-magyar mérkőzést *a magyar szövetség lemondotta* s igy versenyzőink a világbajnokság után *startengedélyt kaphatnak turamérkőzésekre — már pedig egészen bizonyos, hogy turameghivásokban* — különösen, ha a világbajnokság férfiszámaiban sikeresen szerepelnek versenyzőink *— nem lesz hiány.*

*

Az osztrák asztaltennisz szövetség most tette közzé hivatalos ranglistáját:

Férfiak: 1. Bergmann, 2. Liebster, 3. Goebel, 4. Hartinger, 5. Kohn, 6. Weisz, 7. Pfefferbaum, 8. Feher, 9. Morgenrot, 10. Fluszmann.

Nők: 1. Pritzi, 2. Wildam, 3. Lemo, 4. v. Benes, 5. Prager,

Férficsapatok: 1. Windobona, 2. Hakoah, 3. Währing, 4. Kritzendorf, 5. Baden.

Női csapatok: 1. Vindobona, 2. Baden, 3. Fair Unitas, 4. Währing, 5. Hakoah.

*

A ranglistával kapcsolatban aktuálissá válik nemsokára az osztrák ping-pongcsapat összeállitása. A badeni világbajnokságokon nagy feladat vár az osztrák együttesre: meg kell védenie a Prágában nehezen kivivott csapatgyőzelmet. Február 1-én kezdődnek meg az asztali tenniszküzdelmek és a jelek szerint

rekordnevezések várhatók.

Az osztrákok a cseh, magyar, román és francia csapatokon kivül Jugoszlávia, Anglia, Litvánia, Belgium, Lengyelország, Svédország, Japán, Amerika és a brit dominiumok részvételére számitanak.

Japán már most elküldi csapatát

és a világbajnokságok előtt több európai városban szerepelnek az exotikus ping-pongozók.

Az angol jéghokkicsapatok nagyrésze több kiváló kanadai játékossal erősitett. Ezt bizonyitja, hogy a *londoni Earls Court Rangers együttese megsemmisitő fölénnyel győzte le szerdán az Empress-stadionban a Toronto Dukes csapatát.* Az eredmény 12:3 volt a londoniak javára. A *Wembley All Stars* is győzött **4:2-re a kanadaiak ellen.**

Az Esti Kurir társasutazása a londoni válogatott-meccsre

Nemcsak sportkörökben, hanem a társadalom minden rétegében a szenzáció erejével hatott, hogy az angol sporthatóság ezuttal elsőizben meghivta *a magyar válogatott futballcsapatot országok közötti mérkőzésre.* E nagy sportesemény hatása alatt az *Esti Kurir Utazási Irodája* elhatározta, hogy

társasutazást rendez Londonba

a mérkőzés idejére. Társasutazásunk programját ugy állitottuk össze, hogy nemcsak a sportkedvelők élvezhetik a sporttörténelmi nevezetességü meccset, hanem utazásunk által mindenki számára megszerezzük a régvárt alkalmat, hogy *Londont* és annak *távoli környékét olcsó részvételi dijért megtekinthessék.*

Két utazást is rendezünk, éspedig *az első* utazásunk *november 25-én indul Prágán* át *Hamburgig,* ahonnan a *New-York* nevü 22.000 tonnás gőzösön kel át a csatornán Londonba.

Londonban hatnapi teljes ellátást nyujtunk és ennek leteltével a *Hansa* nevü ugyancsak 22.000 tonnás gőzösön jön vissza utazótársaságunk és december 4-én érkezik *Budapestre.* A hajón III. és turistaosztályu elhelyezkedést biztositunk, de kivánságra I-sső vagy II-ik osztályu jegyekkel is kombinálható lesz utunk. Ezen társasutazásunk résztvevői ugy az oda- mint a visszautazásnál csoportban utaznak. Második társasutazásunk *november 28-án* 15 óra 20 perckor *indul* és *Wienbe* érkezik 20 óra 10-kor, ahol utasaink az éjszakát szállodában töltik. *Wienből* délelőtt 10 órakor indul vonatunk *Nürnberg, Bruxelles, Ostende, Dover* érintésével és *Londonba érkezik november 30-án 16 óra 20 perckor.*

Londonban ötnapos teljes ellátást

élveznek ezen utazásunk résztvevői, melynek elteltével a fenti utvonalon jönnek vissza. Ezen második utazás *egyéni visszatéréssel* lesz kombinálva, ami annyit jelent, hogy az utazás résztvevői az ötnapos ellátás után egyéni visszautazási jegyet kapnak, mely feljogositja őket arra, hogy Londonban és az utirány bármely városában *hosszabb ideig is tartózkodhatnak.*

A társasutazás költségeinek megállapitásánál főszempontnak azt vettük, hogy *minél olcsóbb legyen,* amit sikerült is elérnünk. Pontos összeggel holnapi számunkban fogunk szolgálhatni és igy kérjük nagybecsü olvasóinkat, hogy az *Esti Kurir holnapi számát figyelemmel kisérni sziveskedjenek.* Természetesen akár irásbeli, akár telefoni érdeklődésre a holnapi naptól kezdve a legkészségesebben adja meg *Utazási Irodánk* a teljes felvilágositást. *Prospektussal is szivesen szolgálunk minden érdeklődőnek.*

Tekintettel arra, hogy ezen utazásra

csak korlátolt számu utast vihetünk magunkkal,

ajánlatos az előjegyzéseket már most hozzánk juttatni, mert természetesen az előjegyzések sorrendjében honoráljuk az igényléseket. Az *Esti Kurir* Utazási Irodájának cime: Budapest, Vilmos császár-ut 34. Telefonszáma 1-254-05 és 1-122-88. Irodai órák reggel fél 9-től este 7-ig.

— **Az ország motorizálásáért.** A külföldi államok hatalmasméretü motorizációja mellett Magyarország teljesen el van maradva és *az európai államok között közel utolsó helyre szorult.* Anglia egyetlen év alatt az egész magyar teherautóállománynak a tízszeresét állitotta üzembe és ugyanolyan fejlődést mutat a többi nyugati állam. Sőt *Ausztriának is körülbelül négyszer annyi gépjárműve van, mint Magyarországnak.* Különösen szomorúan fest ez a közhasznu gépjárművek, a teherautó és autóbusz szempontjából. Ez inditotta a Magyar Közhasználatu Gépjárművállalatok Országos Egyesületét arra, hogy e hó 22-én gróf *Teleki* János országos elnök elnöklete alatt megtartott választmányi ülésén határozatot hozzon, mely szerint *Magyarország motorizációjának érdekében nagyszabásu propagandaakciót indit,* amelynek keretében nyilvános vitaüléseket rendez, az illetékes hatóságok, gazdasági érdekeltségek, érdekképviseletek, valamint Magyarország autós köreinek bevonásával. Az első vitaülést karácsony előtt tartják meg.

mit szól hozzá?

AZ EVENING STANDARD munkatársával folytatott beszélgetésében Leon Degrelle, a belga rexisták vezére többek között a következőket mondotta: „Hat hónapon belül miniszterelnök leszek. Azt az embert, aki szükség esetén Belgium fegyveres haderejét összehívja: Leon Degrellenek fogják nevezni." Szerinte mozgalmának 800.000 hive van s ennek következtében kimagaslóan a legerősebb belga párt. Feladatává tette a kommunizmus leverését, noha, be kell vallania, hogy Belgiumban a kommunizmusnak általában nem sok talaja van.

A PÁRISI Je Suis Partout című lap berlini tudósítója írja: A Harmadik Birodalom polgárai, akik polgártársaikkal szemben meglehetős keményen viselkednek esetenkint, gyengéd szivvel vannak a kutyák, lovak, sőt olyan állatok iránt is, amelyeket nem lehet a „házi" jelzővel illetni. A fürthi bíróságnak a napokban egy halkereskedő felett kellett ítélkeznie, aki boltjában a pontyokat két méter messziségbe hajigálta. Egyes tanuk azt vallották, hogy ez az eljárás nem háborította fel őket, mert ez halkereskedőknél, halászoknál szokásos. Ám a vevők egyike megütközött ezen a bánásmódon, különösen azért, mert szerinte az egyik ponty e barátságtalan eljárás következtében megsebesült. Ez a vevő panaszolta be emberies érzésétől vezettetve a halkereskedőt. A bíróság el is ítélte a pontyok brutális bántalmazóját 20 márka pénzbirságra.

A PETIT PARISIEN moszkvai tudósítója közli azoknak a vezető szovjetpolitikusoknak a névsorát, akiket a Zinovjev-pör következményeképen tartóztattak le. Ezek: Szokolnyikov, volt londoni nagykövet, Uglanov, volt munkaügyi népbiztos, Szerebriakov, a közlekedésügyi népbiztos volt helyettese, valamint ennek elvált felesége, Artus, a szovjet állami bank egyik vezető tisztviselője, Putna hadtestparancsnok, volt londoni katonai attasé, továbbá a kiewi katonai körletparancsnok, a charkovi katonai körletparancsnok és még egy sereg vörös katonatiszt. Hogy Radeket, a szovjet hivatalos publicistáját letartóztatták, az már közismert dolog.

A NÉGUS, hir szerint, tizenöt mérföldre a svájci határtól fekvő szabad övben birtokot vásárolt. A szabad öv Franciaországhoz tartozik közigazgatás tekintetében, de nem adózik Franciaországban.

A «TEMPS», a francia külpolitika hivatalos lapja írja egyik legutóbbi vezércikkében Ciano gróf berlini tárgyalásainak kapcsán: «Mindez vajjon elegendő-e ahhoz, hogy egy valóságos olasz-német egységet teremtsen, hogy egy germano-olasz blokkot betonozzon meg tartós célkitüzésekre és az esztendők hosszu sorára? Nem egykönnyen lehetett elhinni, mert bármilyen legyen is a befolyása egy közös ideológiának, a nagy- vagy kis nemzetek politikáját nem ez irányitja, hanem a földrajz. És ha Németország és Olaszország a pillanatnyi helyzetből a maguk számára a legtöbb előnyt kivánják is levonni, elkerülhetetlenül megjön az óra, midőn földrajzi helyzetük a realitásokkal állitja őket szembe és ezt senki nem tudja elháritani. Berlin és Róma ezekbe a realitásokba Középeurópában ütköznek. Mert Németország nem fog soha lemondani Mitteleurópa álmairól, amelyektől a legnagyobb prosperitást várja, sem arról, hogy ujból fölélessze a Drang nach Ostent...

EGY hollywoodi ujság körkérdést intézett olvasóihoz: ki a filmfőváros legnépszerübb személyisége? Az eredmény meglepő volt: Edward angol király kapta a legtöbb szavazatot.

Letartóztatták Ujvidéken az Erzsébet királyné-kép tolvaját

A képet Aclis ujvidéki gyáros hozta Budapestre — Malencsics detektivfőnök beszámolója a pesti nyomozásról

Ujvidék, október 29.

(Az Esti Kurir tudósitójától.) Hetekig tartó nyomozás után, amely Budapestre is kiterjedt, végre sikerült tisztázni *Erzsébet* királyné ujvidéki képének rejtélyes eltünési ügyét.

Malencsics ujvidéki detektivfőnök Budapestről hazatérve, *fogadta a sajtó képviselőit és tájékoztatta őket a budapesti nyomozás eredményéről.*

A szóbanforgó Erzsébet-kép másfél évtizeden át az ujvidéki városháza levéltárának pincéjében feküdt, ahonnan *Oberknezevics* városi levéltáros 1934 végén magához vette és *megpróbálta értékesiteni.*

Egyik

barátja, Szlepcsevics Rajkó, aki már hosszabb idő óta munka nélkül volt, vállalta az értékesitést

és megállapodott Oberknezeviccsel, hogy a *képet Magyarországra viszi és ott adja el.* Folyó év márciusában Szlepcsevics el is utazott *Achs Izidor ujvidéki gyáros társaságában* s a magyar határig vitte a képet, ahonnan

Achs továbbitotta Budapestre.

Az ujvidéki gyáros nem tudta rögtön eladni a magyar fővárosban a képet és ezért a *Vastagh Gyula-képszalonnak adta át 2000 pengő deponálása után bizományi eladás céljából.* Malencsics ujvidéki detektivfőnök a budapesti rendőrség segitségével most megtalálta a képet és visszahozta Ujvidékre.

Szlepcsevics Rajkót a tényállás alapján letartóztatták

és átadták az ügyészségnek, amely most abban az irányban is kiterjesztette a nyomozást, *nem tüntek-e el a városi levéltárból más értékes festmények is, amint azt Ujvidéken széltében-hosszában beszélik?* Kihallgatták az ügyészségen *Oberknezevics* városi levéltárost is, aki *beismerte, hogy ő találta meg a pincében egy időközben elhunyt festő, Trifunovics segitségével az Erzsébet-képet. Trifunovics magával vitte a festményt* anélkül, hogy megengedte volna neki. A levéltáros azt állitja, hogy fogalma sincs arról, *hogyan került a kép Trifunovicstól Szlepcsevics Rajkóhoz.* Több tanu viszont felajánlotta nekik az Erzsébet-képet megvételre.

A vallomás alapján a levéltáros ellen szintén megindult a bünvádi eljárás.

A hányatottsorsu kép, amely ezidőszerint az ujvidéki rendőrség fotómühelyében van, három méter magas és két méter széles. A kép magyar nemzeti viseletben ábrázolja *Erzsébet* királynét, hosszu fehér selyemruhában, aranyszegélyü fekete köntösben és arannyal átszőtt köténnyel. Fején a királyné fehér fátyolbaszőtt diadémot visel. A kép értékére vonatkozóan megoszlanak a vélemények és egyes szakértők azt állitják, hogy a festmény csak egy fényképnek a másolata. *Amikor Achs Izidor el akarta adni a festményt, Budapesten először csak 200 pengőt kináltak érte.*

Pálffy budapesti muzeumigazgató 5—600 pengőre becsülte a kép értékét, egy festőművész pedig, aki javitásokat eszközölt a képen, mindössze 300 pengőre. A Vastagh-képszalon tulajdonosa sokkal magasabb összegre értékelte a festményt, ami már abból is kiderült, hogy

2000 pengőt helyezett letétbe a bizományba átvett képért.

Malencsics detektivfőnök egyébként cáfolja azokat a budapesti lapjelentéseket, hogy az ujvidéki Erzsébet-kép eltünésének hirére tömegesen jelentkeztek a budapesti főkapitányságon emberek, akik az Erzsébet-kép birtokában vannak és annak megállapitását kérték, nem azonos-e a tulajdonukban lévő kép az eltünt festménnyel.

A budapesti főkapitányságon senki sem tett ilyen bejelentést. Az ujvidéki Erzsébet-képhez *hasonló festmény egész Budapesten nem található* sem muzeumban, sem magántulajdonban. Az elhunyt *Vastagh* Gyula festőművész hat vagy nyolc Erzsébet-képet festett, ezek azonban *mind vidéken vannak és nem a magyar fővárosban.* Az ujvidéki közvélemény nagy érdeklődéssel várja,

belevonják-e a bünvádi eljárásba Achs Izidor gyáros személyét is.

A döntés attól függ, *volt-e tudomása a gyárosnak a kép eredetéről, amikor vállalta,* hogy Budapestre viszi és értékesiti.

Ismeretlen férfi aludt a fürdőkádban...

Különös kalandja volt egy fiatal asztalossegédnek, akit tegnap a főkapitányságon lopás kisérletének gyanuja miatt letartóztattak. A fiatalember neve Poch József, akinek még sohasem volt összeütközése a rendőri hatóságokkal. Mégis letartóztatták, mert egészen furcsa körülmények keverték gyanuba. Egy Thököly-uti villatulajdonos Zuglóban tegnap korán reggel benyitott a fürdőszobájába és legnagyobb rémületére a langymeleg fürdőszobában,

a kádban egy ismeretlen férfi aludta az igazak álmát.

Nem tudták az első pillanatban megérteni, hogy a nem egészen megnyerő külsejü idegen hogy került a fürdőszobába. Ezért hivtak rendőrt, mert azt hitték, hogy betörőt fogtak.

Poch József a rendőrségen kétségbeesve kereste az igazát. Ezt mondotta:

— Barátaimmal szórakoztam. Én is a Zuglóban lakom. Arra emlékszem, hogy kissé italosan mentem haza, de nem találtam meg a lakásomat. Ekkor láttam, hogy nyitva van egy ablak. Azt hittem, hogy az én lakásom ablaka. Hogy, hogy nem, átmásztam a párkányon.

Egy fürdőszobában találtam magam,

jó meleg volt, becsuktam az ablakot s mintha a saját ágyamban feküdtem volna, elaludtam a fürdőkádban. Istenemre mondom, *lopni, betörni én nem akartam.* A jó meleg tartott csak az idegen helyen. Csak akkor döbbentem rá, hogy mit csináltam, amikor kijózanodtam, felébredtem, illetve, amikor már rendőrt hivtak.

A rendőrség egyelőre nem fogadta el *Poch* József asztalossegéd vallomását és mivel idegen lakásban, furcsa körülmények között találták meg őt, lopás kisérletének gyanuja miatt letartóztatták.

Most jelent meg!

GYERMEKET AKAROK!

A fogamzóképes és terméktelen napok meghatározására szolgáló irányitó táblázat melléklésével, 9 ábrával — — — P **1.80**

Irta: **Dr. Földes Lajos** nőorvos

Kapható: Az Esti Kurir kiadóhivatalában V., Vilmos császár ut 34. Telefon: 1-254-05

P. Márkus Emilia **Sziklay Szeréna** **Berky Lili**

Itt a legjobb magyar film!

HÁROM SÁRKÁNY

Hunyadi Sándor vigjátékából irta **Nóti Károly.** Rendezte: **Vajda László.** Zene: **Szlatinay Sándor.** Pless Ferenc—Harmónia-produkció

A HÁROM SÁRKÁNY:
P. Márkus Emilia, Sziklay Szeréna, Berky Lili

A HÁROM SZERELMES:
Lázár Mária, Rajnay Gábor, Juhász József

A HÁROM MULATTATÓ:
Kabos Gyula, Balla Lici, Gózon Gyula

Lázár Mária

Kabos Gyula

PREMIER MA!

Rajnay Gábor

ATRIUM 5 negyed 8, fél 10

ROYAL APOLLO Diszelőadás fél 10

MAGYAR SZO
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Szombat, 1964. április 4.

Talajlazító műanyag

A világhírű BASF vegyészeti kondenzt üzemeiben olyan újfajta műanyagot gyártanak, melyet egyébként művelésre alkalmatlan talajok javítására lehet felhasználni. Az újfajta műanyag a styromull nevet kapta. Igen könnyű pelyhek alakjában hozzák forgalomba. Ha ezeket a műanyagpelyheket hozzákeverik a talajhoz, fellazul a föld, és a levegő átjárhatja még az agyagos, nehéz talajt is. Styromull alkalmazásával még igen nehéz, összeálló talajon is eredményesen lehet növénykultúrákat létesíteni. Különösen gyümölcs, szőlő, főzelékfélék és dísznövények termesztésében vezetett kiváló eredményekre a talaj lazítása styromullal. Igy például a hamburgi Nemzetközi Kertészeti Kiállítás területének egy növénykultúrák számára teljesen alkalmatlan, eliszaposodott részén a szinte tésztaszerűen nyúlós agyagos talajt styromullal kezelték. Az eredmény valóban felülmúlt minden várakozást: az esős időjárás ellenére négy hónap múlva egészséges növényi kultúrák díszelegtek ezen a területen. A styromull azonban még elég drága. Ezért nagyobbmérvű alkalmazására a föld művelésben csak akkor kerülhet sor, ha majd olcsóbban tudják előállítani.

ítélve

HOZAMNÖVELÉS IBOLYÁNTÚLI SUGARAKKAL

Szovjet mezőgazdasági kutatóintézetekben végzett kísérletek folyamán kitűnt, hogy ha a vetőmagot ibolyántúli sugarak hatásának teszik ki, a kalászosok és a szemes kukorica terméshozama átlag tíz százalékkal növekszik. Főleg a kukorica besugárzásával értek el jó eredményt, mert az ilyen vetőmagból termelt silókukorica nemcsak húsz százalékkal több, hanem sokkal jobb minőségű termést is adott. Megállapították azt is, hogy a vetőmagot a vegyszerekkel való kezelés előtt kell ibolyántúli sugarak hatásának kitenni, mert ha a besugárzást utána végzik, nem jut kellően érvényre az ibolyántúli sugárzás hozamnövelő hatása.

Az Ekonomicseszkaja Gazeta közli, hogy az eddigi tapasztalatok alapján a Szovjet Országos Mezőgazdasági Villamosítási Intézetben egy teljesítményű egyszerű vetőmagbesugárzó berendezést szerkesztettek, hogy minél nagyobb területeket lehessen már az idén is ibolyántúli sugarakkal kezelt magkukoricával bevetni.

1964 APR - 4.

Szombat, 1964. április 4.

Hajsza Erzsébet királynő ellopott portréja után

1021

Negyed évszázad előtt, háromévi hajsza és törvényszéki tárgyalás után végre lekerült a sajtó hasábjairól Erzsébet királynő képügye, amely akkoriban nagy feltűnést keltett nemcsak Vajdaságban és Belgrádban, hanem budapesti képszakértők körében is. E nem mindennapi botrány főszereplői előkelő Novi Sad-i polgárok voltak. A vádlott maga Ober Knežević Savo, a városi levéltár főnöke volt, aki a Novi Sad-i városházán igen nagy népszerűségnek örvendett.

A városi levéltár egyik pincetermében az első világháború óta őrizték Erzsébet királynő, Ferenc József császár feleségének egy portréját. A képet Vastag György neves magyar festő készítette. Egy napon, 1935-ben, a kép eltűnt. A Novi Sad-i bűnügyi osztály Ober Kneževićet vonta felelősségre és hivatali sikkasztás vádja alatt le is tartóztatta. A nyomozást maga a bűnügyi osztály főnöke vezette, és hónapokig tartó nyomozás után a képet Budapesten, Achs Izor gyáros lakásán találták meg. A kép először a Novi Sad-i lapok első oldalának hasábjaira került, később az egész jugoszláv és a budapesti sajtó is részletesen írt a titokzatos lopásról.

A törvényszéki tárgyaláson a vádlott konokul tagadott, szerinte a gondjaira bízott listán egyáltalán nem szerepelt az Erzsébet királynő képe. A vádlott vallomásából kitűnt, hogy a képet Trifunović Vojislav, belgrádi festőművész vitte el, amikor egy alkalommal Ober Kneževićtyel lementek a városháza pincéjébe, hogy megtekintsék a képet. A vádlott azzal védekezett, hogy nem is volt tudomása róla, hogy a festő akkor elvitte a képet. Állítólag csak később tudta meg, hogy Trifunović II. Péter királyról készítendő képének hátterét akarta az Erzsébet királynő-képről lemintázni. Időközben azonban összeveszt tek, és Ober Knežević felszólította a festőt, hogy a képet juttassa hozzá vissza.

Később kitudódott, hogy a képet Trifunović tényleg el is küldte Ober Knežević lakására, de akkor Slepčević Rajko, Ober Knežević albérlője az egész ügyet összekomplikálta. Slepčević Rajko mint képszakértő volt ismeretes Novi Sadon. Erzsébet királynő portréját Slepčević vette át, és tőle került aztán Budapestre, a dúsgazdag Achs gyároshoz, aki a képet 5000 dináros váltó tartozás törlesztése fejében és 3000 dinár készpénzben vette meg Rajkótól. A restaurálás után Achs értesült a kép alacsony értékéről és félve a botránytól nem akarta visszahozni Novi Sad-ra, hanem megtartotta. Egy budapesti képszakértő véleménye szerint, Vastag mindössze egy eredeti képet festett Erzsébet királynőről, az az egy pedig Budapesten van a város tulajdonában.

Az első tárgyaláskor Ober Kneževićet a törvényszék felmentette. Később új ítélethozatalra ültek össze. És a tárgyalást húzták, halasztották, végre 1939 elején, a törvényszék Ober Knežević Savot másodszor is felmentette a vád alól.

Az ellopott kép pedig végre visszakerült a jogos tulajdonoshoz, Novi Sad városához, amelyet évtizedekkel ez előtt valaki szintén becsapott ezzel az állítólagos Vastag képpel.

Dj. BELJANSKI

A könyvtárosokra bízott kincs

Vastagh György, a ma már klasszikusnak számító ismert szegedi festőművész nem véletlenül festette meg Somogyi Károly kanonok portréját, aki 1880. április 27-én felajánlotta könyvtárát Szeged városának Számszerint 43 ezer 701 kötet, hozzávetőlegesen 20 ezer művet. Mikszáth Kálmán másnap már így tájékoztatta az olvasókat a *„Meglepetés"* című cikkében:

„S íme ma reggel, arra ébred a szegény város, hogy neki óriási könyvtára van... Nevét, ha „most" ideirom, ismeretlen lesz talán sokak előtt. Somogyi Károlynak hívják. De ezentúl ismerni fogja azt minden szegedi ember..."

Mikszáth nem tévedett. Sőt, a könyvtár hírét csak öregbítette két későbbi igazgató-írója Tömörkény István és Móra Ferenc.

A nyolcvanhét éves könyvtár ma 272 ezer kötet könyvvel és 32 ezer folyóirattal rendelkezik. A könyvállomány értékéről *Bezerédy* Istvántól, a könyvtár igazgatójától érdeklődünk:

— Körülbelül 16 millió forint könyveink értéke — ez azonban viszonylagos érték, hiszen egy-egy régiségünk értéke pénzben aligha kifejezhető. Például a Mórától szerzetesek által készített kódex (1492) értékét nehéz lenne megállapítani, de nehéz lenne Vesalius Anatómiáját is értékelni. Állítólag Angliában 20 ezer fontért kelt el egy példánya egy aukción.

A könyvgyűjteményből könyvtár lesz

A könyvtár 1883. október 16-án nyílt meg a mostani egyetemi könyvtár épületében. Eddigi 9 igazgatója — ki kevesebb, ki több sikerrel — mindent megtett azért, hogy a könyvtár kulturális szerepét, rendeltetését maradéktalanul teljesítse. Az, hogy a könyvgyűjteményből könyvtár lett, *Reizner* János igazgatónak köszönhető, az pedig *Tömörkénynek* és *Mórának*, hogy olvasótábort toborozott a könyvtár köré. Ez igen jelentős tényező volt, mert az alapító Somogyi Károly kikötötte: az adományozott könyveket kikölcsönözni nem lehet. A könyvtár „arisztokratikus" szemléletén nagyban segített Móra Ferenc, de valójában csak a könyvtári hálózat kiépülése hozott döntő változást a városi könyvtár életében, hiszen a Somogyi Könyvtár mind a mai napig városi könyvtár maradt. Az 50-es évek elején lett a könyvtárból — kölcsönző könyvtár.

A könyvtári anyagot figyelembevéve azonban nem csupán közművelődési feladatokat kellene megoldania a könyvtárnak, hanem jelentős tudományos szerepet is vállalhatna. Ezt elsősorban a tudományos területet felölelő köteteinek száma indokolja. Talán bővebb propagálással meg lehetne mozdítani a ma még „holt anyagot", hogy azt a tudományos kutatók megismerjék és forgassák.

Attól függ, Kotormányt hová számítjuk...

A könyvtár modernizálására is igen nagy szükség lenne, hiszen mintegy 200 ezer kötet még a régi rendszer szerint tárolnak és tartanak nyilván. *Bezerédy* István szerint ez igen nagy összeget igényelne, de...

Az újra katalógizálás ma már nem érné meg a ráfordítandó hatalmas és sokéves munkát. A korszerű könyvtári követelmények, a tárolás gondjai azonban kétségtelenül megoldásra várnak. Közel 16 ezer beiratkozott olvasónk szellemi igényét kell kielégítenünk. Könyvtárosaink a közös ügy szolgálatában sokoldalú kutató és tudományos munkát végeznek. Hadd említsem itt meg néhány könyvtáros nevét és munkásságát. Jelentősnek tartom *Péter* László irodalomtörténeti és bibliográfiai közleményeit, *Tóth* Béla szociográfiai és ismeretterjesztő tanulmányait, *Papp* János történeti adalékait. Ide sorolnám a múlt év végén elkészült értékes Tömörkény emlékkönyvet is.

— Esetleges könyvtári felfedezésről szólhatnánk-e? — a kérdést már *Papp* Jánosnak tesszük fel, aki a könyvtár gazdag röplap-gyűjteményéből mutat néhányat és megemlíti a könyvtár „hirességeit" is, azt a 30 ősnyomtatványt, amelyek 1500 előtt készültek.

— Ami valóban felfedezésnek számít az a szatmári békekötés egy példánya, amit a vármegyéknek küldtek szét annak idején. Erre egy kézzel írott könyv bekötött lapjai között találtunk rá. Az ebben fellelhető törvénycikkekkel kapcsolatos anyag publikálását a későbbiek során tervezzük.

A könyvtári állomány rohamosan gyarapodott az elmúlt évtizedek során. A könyvtárban most 34-en dolgoznak és mint érdekességet említjük meg, hogy Móra idején még mindössze 4-en foglalkoztak a könyvtár ügyeivel. — Vagy mondjuk öten — teszi hozzá szellemesen Bezerédy István igazgató. — Attól függ, Kotormányt hová számítjuk..

A könyvtárhálózat...

A központi könyvtár három különböző területen fejt ki értékes munkát. A tájékoztató szolgálat *Hevesi* József vezetésével bibliográfiák, helytörténeti anyagok feldolgozásán fáradozik. Az olvasótermet évente 32 ezren látogatják. Természetesen többségükben egyetemisták, a központi kölcsönzőnek pedig 5000 beiratkozott olvasója van.

A 14 fiókkönyvtárról, annak szerepéről és jelentőségéről az igazgató a következőket mondja:

— Fiókkönyvtáraink 8000 beiratkozott olvasót tartanak nyilván. A munkát itt is főhivatású könyvtárosok végzik. A béke-, fodor-, hatytyas-, ságvári-, mihály-, és József Attila-telepi könyvtárak csak hetente háromszor kölcsönöznek. A öregek házában, az iparitanuló-kollégiumban, az öthalmi laktanyában pedig heti egy alkalommal működik könyvtár. A fiókkönyvtárak rendszersen tájékoztatják a közönséget a legújabb művekről és újabb és újabb olvasókat szereznek.

... és az adakozók

— Vannak-e még Somogyi Károlynak követői?

— A szegediek most is ajánlnak fel könyveket, műveket a könyvtárnak. Domokos Lászlótól Móra- és Juhász-cikkgyűjteményt, Pálfi Budinszky Endrétől pedig helytörténeti anyagot kaptunk nemrégen. És miután ebből az anyagból igen sok dokumentum van még könyvtáron kívül ezúton is kérem azokat, akiknek Szeged történetével foglalkozó könyvük, iratuk van, juttassák el könyvtárunkhoz, hogy a közművelődést, a tájékoztatást mind teljesebben szolgálhassuk.

[illegible]OLNER ZOLTÁN

onyos benne, hogy az ame-
kai és angol repülőgépek
omoly szerepet töltenek be
harcban. *Husszein király*
s Nasszer elnök egyetértett
bban, hogy ezt a komoly
ejleményt az egész arab
emzet tudomására kell
ozni. A brit hadügymi-
isztérium kedden cáfolta,
ogy a brit repülőgép-anya-
ajók gépei fedezetet bizto-
ítottak Izraelnek az EAK
llen intézett légitámadások-
oz.

ózást
in

natoltak izraeli területre.
Kairói jelentések viszont ar-
ról számolnak be, hogy az
egyiptomi páncélos egységek
visszavertek egy izraeli pán-
célos támadást a Sinai-fél-
szigeten és jelenleg izraeli

megszakította a diplomáciai viszonyt Izraellel.

Ugyanakkor néhány nyugati fővárosban tüntetések voltak Izrael mellett. *Az Amerikában élő zsidóság gyűjtést kezdett Izrael megsegítésére,* s hetenként kétszer New Yorkból légi úton szállítják Izraelbe azokat az önként jelentkező amerikaiakat, akik hajlandók elfoglalni a katonai szolgálatra behívott személyek munkahelyeit.

Koszigin szovjet kormányfő kedden a Kremlben fogadta Mohammed M. *Ghalebot,* az Egyesült Arab Köztársaság moszkvai nagykövetét.

Koszigin és Ghaleb között „barátságos beszélgetés folyt le, amely során megvitatták a mindkét felet érdeklő kérdéseket" — hangzik a hivatalos közlemény.

dezvények tekintetében meltóvá tegyék az esti előadások színvonalához. A városi tanács végrehajtó bizottsága ennek érdekében megvitatta az ünnepi hetek előkészületeiről szóló jelentést.

● ÚJ BEMUTATÓK AZ ÚJ SZÍNPADON

Korábban már hírt adtunk az ünnepi játékok műsoráról és az egyes előadások szereposztásáról. Mint ismeretes, az idén a Hunyadi Lászlót, a Hamletet, a Don Carlost, a Cigánybárót, valamint a világhírű Mojszejev-együttes vendégjátékát láthatjuk a számunkra oly kedves színpadon. Az énekkar az előző évinél nívósabb szereplését több operaházi kórustag részvétele biztosítja. Több neves szólótáncost és

jában elmaradás tapasztalható. A kivitelezés során módosult a költségvetés is. Az eredetileg 10 millió forintra tervezett költség 19,5 millióra emelkedett. A pénz előteremtése nem kis gondot okozott az illetékes szerveknek.

● AZ ÜNNEPI HETEK PROGRAMJA

A játékokkal egy időben számos érdekes kiállítás, előadás megrendezésére kerül sor, hogy a Szegedre látogató vendégek napközben is megtalálják szórakozásukat. E rendezvények összeállításánál elsősorban arra törekedtek, hogy minél színvonalasabb előadásokra, kiállításokra kerüljön sor. Ezért valamivel csökkentették a rendezvények számát. Eddig 105 kiállító jelezte részvéte-

megrende
bor- és
négyzetm
kiállítási

● IDEG
ÉS VEN

Ma m
hogy a j
gér. Ezért a
Hivatal 75
felhasználásá
külföldi lapo
el hirdetése
fesztiválról. Számos tájékoztató jellegű kiadvány, film stb. segíti elő a vendégek eligazodását a városban.

Ebben az évben mintegy 350 ezer bel- és külföldi látogatóra számítanak, ebből körülbelül 90 ezer külföldire. A röszkei határon minden valószínűség szerint több mint egymillióra emelkedik a tranzitutasok száma. Az elszállásolási és étkeztetési lehetőségek a tavalyihoz hasonlóak. Tovább bővül a szegedi jellegű ételek és iparcikkek választéka. Bizonyára közkedveltek lesznek az új vendéglátó helyiségek. (Borkóstoló a Somogyi utcában, Alabárdos Étterem, Szerb Csárda stb.) Az Idegenforgalmi Hivatal 10 nyelven tud tájékoztatást nyújtani az idegeneknek. Az információ javítása érdekében a Dóm téren reprezentatív pavilont építenek.

A Fesztivál Intéző Bizottságának legutóbbi ülésén kitűnt, hogy a város társadalmi és tömegszervezetei ebben az évben is nagy ügybuzgalommal támogatják a fesztivál rendezvényeit.

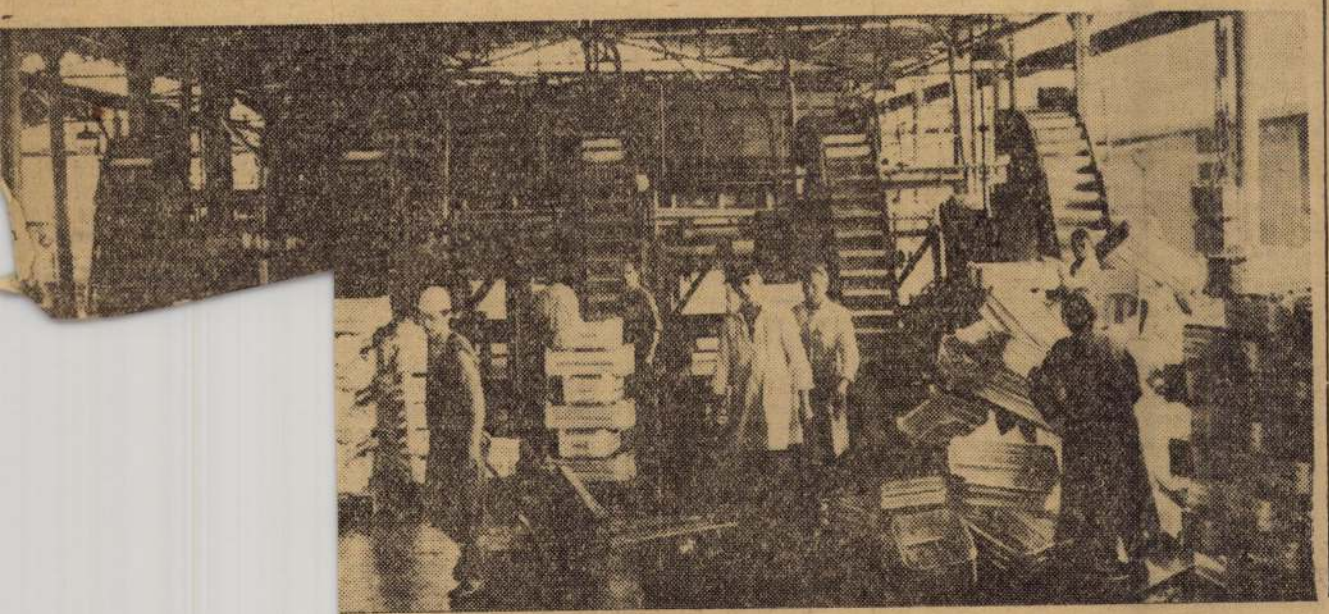

CSONGRÁDMEGYEI HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
Magyar Hirdető
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

kott tíz-húsz percnél tovább tartani.

3

Egy hónapon belül két halálos baleset ugyanott. És nemcsak külső jegyeiben — pályamunkás váltótisztítás közben —, hanem tartalmában is sok a hasonlóság.

Az első baleset felelőseit viszonylag könnyű volt megtalálni. Annál nehezebben a *felelősségre* nem vonható „illetékeseket", akik közvetve járultak hozzá a balesethez. Akik nem egy alkalommal, nem „látványosan" mulasztottak, hanem folyamatosan, mivelhogy *nem fordítottak elegendő gondot beosztottaikra.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1969 FEB 21

FEBRUÁR 21

A KOMMUNISTÁK MAGYARORSZÁGI PÁRTJA
vezetősége letartóztatásának 50. évfordulója.

A FRANCIAORSZÁGBAN MŰKÖDÖTT
— többségében külföldi munkásokból álló — partizánosztag, köztük Boczor József, Elek Tamás és Békés-Glass Imre kivégzésének 25. évfordulója.

A. KOSZIGIN
a Szovjetunió Minisztertanácsának elnöke, az SZKP elnöksége tagja 65 esztendeje született.

HONTHY HANNA
színművésznő 76 éve született.

LÁZÁR L. PÁL
mérnök — nevéhez fűződik az első magyar varrógépgyár alapítása — 52 esztendeje halt meg.

B. SPINOZA
holland filozófus halálának 292. évfordulója.

ID. VASTAGH GYÖRGY
festőművész 47 esztendeje halt meg.

HERCZEG JENŐ
színművész halálának 8. évfordulója.

AUGUST WASSERMANN
német orvos, a róla elnevezett vérreakcióvizsgálati eljárás felfedezője 103 esztendeje született.

Vastagh György festőművész (1834–1922).
Szvoboda D. Gabriella: A budapesti falképfestészet vázlatos áttekintése, 1863–1903-ig.

29. *Vastagh György: Dionüszosz neveltetése, 1883. Falkép az Operaház büféjének mennyezetén*

Művészettörténeti Értesítő, 1986, 3-4, 152 old.

131. ID. VASTAGH GYÖRGY
Született Szegeden 1834-ben, – meghalt Budapesten 1922-ben. – Cigánygyerek rózsák között.
– Tulajdonosa: Török Kálmán prépost-kanonok úr.

KISS Péter: Gyűjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. + Függelék: Az Egri Kaszinó által...Egerben, magántulajdonban lévő műtárgyakból rendezett retrospectiv kiállítás katalógusa, 1924. aug. 30 - szept.8. = Agria, XXV/XXVI. (1990) 710.

Vastagh György (idősebb) „festő"; szül. 1836 április 10-én Szegeden, megh.

Vastagh György

Vastagh György „A kárvallott cigány" című festménye a Műcsarnok gyüjteményes kiállításán

Ó ALBUM

VÍZVEZETÉK A JÓ FAL
— Tegnap óta vízvezeték van a ház
— Jó neked, most majd több tejet s
rosba.
(F

BIZONYTAL
— Mondd dr

Vastagh György

Vastagh György: Oláh lakodalmas menet

A Műcsarnok kiállításáról

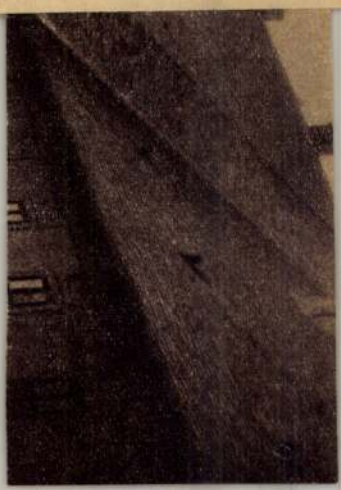

Vastagh György id

l.

Ifjú Művészekről

328. l.

PÁZMÁNY-EGYETEM
KER. KORI RÉGÉSZETI
MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
INTÉZET

EUM AUKCIÓI
I.

RÓFI
ÉKBÓL

nagánbirtokból szár=
árgyak és butorok

347. Ismer

A XIX.

József nádor.

Mellig, kissé jobbrafo
lonban van ábrázolva. R
nyirott bajuszt hord, áll
felett az aranygyapjas, mel
jelvényét viseli. Ez utóbb
bal csipője felé halad. Á
paszomántja tölgyleveles é
prémes.

Selyemnyomat, méretei 2
Vétetett 1890 július 9-én gróf
Elszámoltatott 1891 január 5

Kifüggesztésére vonatko
Ismeretlen: József nádor.

Jegyzet. Áttétetett a gra
zatába, a hol 2349. lelt. sz. a

Vastagh György id.

festő

5 arcképe

l.

Inul

NAGY GYULA
BAZAR
KOVÁSZNA

„Europa"
Irod. Könyvkiadó R. T.

Budapest V.
Rothermere u. 12. III. 2

Vastagh György id

festő

l

Dornyay Salgótarján

18. l.

BUDAPEST

Dr. Rónai András

Városunk földt

Budapestnek csak a neve százéves. A város részei, Buda, Óbuda és Pest, történelmi emlékek szerint 700—800 évesek, a város római elődjei, Aquincum és a pesti castrum 1850 évesek; azok a települések pedig, amelyeknek emlékeit a budai barlangokban találták, több ezer évre tekintenek vissza. Csak a természeti erők különös kedvezésével magyarázhatjuk, hogy a város az ókorban is, a középkorban is, jelen századunkban is rövid idő alatt az európai városok legelsői közé emelkedett, mihelyt lélegzetvételnyi békéje volt.

Hol születik város?

Egy város alakulását sokféle természeti erőforrás és helyzet segítheti elő. Ennek megfelelően alakulnak kikötővárosok, medenceközpontok, hágó- és átkelőhely városok, szénre települt városok, általában bányavárosok, vásárvárosok, útcsomópont-városok. Időben is változik a természetes városépítő erők rangja, jelentősége. Budapest azonban a természetes energiaforrások legtöbbjével rendelkezik és helyzete olyan, amely minden időben kedvez a városalakulásnak és fejlődésnek.

Budapest egy nagy és változatos medence természetes középpontjában fekszik. Ugyanakkor átkelőhely Belső-Európa legnagyobb folyójának középső szakaszán, a 2380 km hosszban hajózható Dunán. Jellegzetes vásárváros is az Alföld szélén, hegy- és dombvidékek találkozásánál, mezőgazdasági, erdészeti és bányatermékek természetes árucsere helyén. Útcsomópont-város is, hiszen a Duna jobb partján nagy történelmi múltú útvonal halad végig s ez Budapestnél találkozik a Dunántúlról a Bakony hegység csapásirányában haladó fő útvonalakkal és az Alföld északi peremén végigfutó, valamint a Tisza átkelőhelyei felől az Alföld síkján át a Dunántúl és az északi hegyvidék felé tartó természetes útvonalakkal. Az építőanyag-bányászat is fontos telepítője volt a városnak, és az iparosodás legfontosabb energiaforrásai, a szénmedencék sincsenek nagy távolban tőle. Végül az idegenforgalomnak (belföldinek, külföldinek egyaránt) komoly és páratlan vonzereje Budapest sok természetes melegvíz forrása. Ezekre már a rómaiak pompás fürdőket építettek; a fürdők reneszánszukat érték meg a török uralom alatt és e hévizeket mind fokozottabban használjuk ki ma is világhírű fürdőinkben.

Nagy város csak ott épülhet, ahol építőanyag nagy mennyiségben és — a fejlődés haladtával — többféle minőségben rendelkezésre áll. A legáltalánosabban használt építőanyag kezdetben a fa, később az építőkövek, majd a téglának való agyag, homok, kavics, s ezek kombinációja (cement). Budapestet mindezekkel elkényeztette a természet. A budai hegyeket sűrű erdők borították s borítják még jelentős részben ma is. A pesti részt is erdőtakarta dombok vették körül, míg ki nem irtották nagy részüket, hogy kerteket, gyümölcsösöket telepítsenek helyükbe. Építőkőben és agyagban Budapest környéke igen gazdag. A mészkövek tarka sokasága, a kemény dachsteini mészkőtől az eocén és torton mészköveken, a jól faragható szarmata mészköveken és édesvízi forrásmészköveken át mind a közvetlen közelben és nagy mennyiségben rendelkezésre állnak. A Duna mentén pár kilométerre északra ott találjuk mindkét oldalon a kemény andeziteket, a pesti öblöt pedig körülölelik a jól faragható vulkáni tufák. Kemény homokköveket szállítanak a Hárs-hegy, Budakeszi és Üröm bányái. A dolomitmurvát és mállott dolomitport útkavicsolásra és nemes vakolatnak a budai hegyekben nagyon sokfelé fejtik. Homokot, kavicsot nagy mennyiségben találunk a mai város altalajában és a peremvárosok legtöbbjében. A legnagyobb kavics- és homokszállító azonban a Duna. Nem kevésbé gazdagok vagyunk téglaégetésre alkalmas agyagokban. A budai oldalon az oligocén korból származó „kiscelli" agyagot dolgozzák föl több nagy téglagyárban, a pesti oldalon a pannóniai agyagnak vannak nagy bányái.

A földtani régmúlt

A főváros környékének földtani felépítésében a gerincet, a csontvázat a triász korban keletkezett mészkő és dolomit rétegek adják. Ezek a kőzetek 170—180 millió évvel ezelőtti tengeri üledékek, amelyeket a későbbi korok szerkezeti mozgásai hegyekké gyűrtek, torlaszoltak fel. A hegyekké kiemelt triász üledékek jó száz millió éven keresztül a mai Budapest egész területén a felszínen voltak, pusztultak, karsztosodtak, hatalmas mészkő és dolomit fennsíkot alkottak. A geológiai harmadk[illegible] től kezdve a hegység összetör[illegible], egyes részei megsüllyedtek, s ezeket újra meg újra elöntötte a tenger.

A mai magasságra a Duna jobbpart triász rétegei csak a pliocén után, a negyedkorban emelkedtek. A kiemelt részek 300—500 m magasan vannak a mai tengerszint felett (János-hegy 529 m), ugyanakkor a megsüllyedt triász rétegeket ma Göd alatt 650 m mélyen, az I. sz. városligeti fúrásban 910 m mélyen, Gödöllőn 1900 m mélyen találták meg.

A magasan maradt triász hegyrögöket az újabbkori tengeri üledékek a budai hegyekben gallérszerűen körülfogják, viszont Pest alatt egymásra következő takarókként fedik. Az ismétlődő tengeri transzgressziók kisebb-nagyobb területeket öntöttek el, így az egymást követő tengeri üledékek takarói nem egyforma kiterjedésűek. Nagyban — általában ÉNy-ról DK-felé — mind fiatalabb korú üledékek vannak a felszínen. A triász rétegekhez támaszkodó, vagy azokat fedő eocén rétegekből szenet bányásztak Solymáron, Nagykovácsin és a Pilisi medencében; mészkövet több kisebb bányában (Martinovics-hegy, Mátyás-hegy, Nagykovácsi, Üröm). A karsztosodott, majd mélyre süllyedt triász és eocén mészkő rétegek a legjobb mélységi víztároló kőzetek. Nagy vastagságban bélelik ki a pesti öblöt 1000—1500 m-nél nagyobb mélységben. Az eocén végén keletkezett budai márgát a pesti oldal mélyfúrásai Csepelen 1126 m, Mátyásföldön 1260 m, Cinkotán 1519 m mélységben találták meg. Ezt követően a terület hosszabb időre szárazra került és a kialakuló nagy folyók törmelékszállítása a triász és eocén rögök körül nagy törmelékkúpot hozott létre. Ennek maradványai a kavicskonglomerátumok, homokkövek, amelyeket a „hárs-hegyi" jelzővel illetünk (több helyen bányásszák).

Buda legjobb téglaagyagja, a kiscelli agyag, a középső oligocén tengerének üledéke. Megtalálható északon a Solymári árokban, az Ördögárokban, a táborhegyi lejtőkön, az óbudai lapályon; dél felé Lágymányosig, Kelenföldig és a Gazdag-hegy lejtőiig. Baj van vele sokfelé, mert a meredekebb vagy a mesterségesen megbontott lejtőkön csúszik, suvad, az épületekben károkat okoz. A képződmény átnyúlik a keleti oldalra is, de itt az agyagot mindenütt fiatal homok vagy kavics fedi. Pest altalajában felszínközelben ez a legidősebb képződmény. Erre telepednek északon a miocén homokkövek, kavicsok, tufák, délen és keleten a szarmata mészkövek és a pannóniai agyagok.

A harmadkor második fele a Kárpát-medence nagy átrendeződésének ideje. Ekkor gyűrődnek fel a Kárpátok láncai és süllyednek a mai medence közepét elfoglalt hegységek a mélybe. Óriási erők feszülnek és oldódnak fel a földkéregben. Budapest környéke ebből nem sokat érez. Határterületen fekszik a nagy süllyedések és nagy kiemelkedések zónái között. Legközelebb hozzá a helvét-torton vulkanizmus hatolt, amely az Alföldet és az Erdélyi medencét körülvevő vulkáni koszorú folytatásaként létrehozta fővárosunk közelében a Dunazug és Börzsöny, tovább a Cserhát és Mátra hegységet. A nagy vulkáni tevékenység árnyékában Váchartyán, Csomád, Mogyoród táján vulkáni hamurétegek, tufák települtek. A tufák tengerbe hullott és átalakult anyagát megtaláljuk a Tétényi fennsík miocén rétegeinek bentonitjában, amely egyike a legkeresettebb derítő földnek.

A torton tenger üledéke fővárosunk altalajában a Lajta mészkő; ez jól faragható, durva kőzet, amely Rákos táján 5—10 m futóhomok alatt található, de másutt is (Kőbánya, Tétény, Érd) előfordul. Az ezt követő szarmata tenger hasonlóan durva mészkövei Kőbánya környékén 10—20 m vastagságban helyezkednek el.

A szarmatát követő pliocén kor a Kárpátok felgyűrődése és a nagy vulkáni hegykoszorú kialakulása után a lassú kiegyenlítő mozgások ideje. A hegységek felgyűrődésével a kéregben előállott anyaghiány nagy területen lassú, de mély süllyedésekre vezetett. E mozgás során Budapest helye továbbra is határterület volt. Itt volt a nagy pannóniai tó partja. A partmenti mély öblök agyagját tárják fel Kőbánya téglagyárai.

A harmadkor végén az alacsony dombok között sekély, sűrű mésztartalmú tavak maradtak hátra. Ezekből vált ki sok édesvízi mészkő, amely ma a Szabadság-hegy tetején és Rákoscsabán nagyobb foltokban található.

1973
1021

Szepessy Géza

A hazai nőmozgalmak történetéhez

Budapest százéves évfordulóján illő megemlékeznünk a magyar nők mozgalmának megszületéséről, mely azután alapja lett számos későbbinek. Ez a mozgalom olyan időkben kezdődött, amikor tilos volt azt a szót leírni, hogy „honleány", vagy „hazafi". A nők helyzete a vesztett 1848—49-es forradalom után még kilátástalanabbnak látszott. Mint azt a Pesten vértanúhalált halt hősök özvegyei megfogalmazták: alapítsunk egyesületet, hogy védelmet tudjunk nyújtani a magyar nőknek, özvegyeknek és árváknak, neveljük a kor követelményeinek megfelelően a magyar asszonyokat és leányokat. Ennek szellemében született meg 1861-ben Pesten a „Magyar Gazdaasszonyok Országos Egyesülete", özvegy *Damjanich Jánosné* kezdeményezésére.

Az egyesületnek kezdetben nem voltak határozott célkitűzései, mert a cenzúra és elnyomás minden megmozdulást csírájában fojtott el. Az alakuló ülésen mindössze harmincan gyűltek össze, *Damjanich* özvegyének elnöklete alatt. Legelső segítőtársa volt a vértanúhalált halt *Batthyány Lajos* özvegye. Ők nyerték meg a cél érdekének *Deák Ferencet* és *Eötvös Józsefet*, akik minden erejükkel támogatták a nemes célkitűzést: az elnyomás ellenére is kövessenek el mindent, hogy a magyar nők egyenlők legyenek Európa más nemzetiségű asszonyaival.

A rendkívül szigorú osztrák ellenőrzés már eleve olyan korlátokat szabott, mely meggátolta az eredeti gondolat kibontakozását. Ezért kezdetben arra szorítkoztak, hogy közjótékonyságot fejtsenek ki, háziipari és gazdaasszonyi kiállításokat rendezzenek, ezenkívül felállítsanak „gazdaasszonyi iparcsarnokokat", nőneveldéket létesítsenek és az ellátatlan falusi leányok részére cselédképzőket, hogy önmagukat fenn tudják tartani.

A társadalom nem mindenben értette meg a kezdeményezéseket s ezeket sok esetben gúny és társadalmi előítélet kísérte. Így azután a hatóságok mellett a társadalommal is csendes harcot kellett kezdeni. Igen sok városban betiltották a „pesti nők" üléseit.

Az első két évben elsősorban Pestre és Budára korlátozódott az egyesület tevékenysége. mígnem az aszálytól sújtott ország (1863) asszonyai is felismerték az egyesület áldásos ténykedését. A nevezetes 1863. évi országos felhívás igen sok hívet szerzett táboruknak, a szükség megkezdte az egységbe tömörítést.

Azt ma már kevesen tudják, hogy egy egyszerű munkás ajánlotta fel az első segítséget. Ez az 1863-ban kelt levél így szólt: „*A Magyar Gazdaasszonyok Egyesülete tekintetes választmányának, Pesth.* Molnár Ferenc, *az első magyar biztosító társaság hivatal-szolgája, az alföldi szegények iránti felebaráti szeretete és szánalma szép jelét adta az által, hogy havi fizetése felét, azaz: 17 frt. 50 kr-t részükre felajánlotta, mely összeget mellékelve van szerencsém Nagyságtoknak elküldeni, kérve, hogy az adakozó ezen valódi méltánylatot érdemlő szép tettét jegyzőkönyvükben megemlíteni szíveskedjenek. Teljes tisztelettel Nagyságtok alázatos szolgája Kiss József társulati pénztárnok.*"

Ez az adomány olyan nagy vihart kavart, hogy mind többen követték a szegény munkásember példamutató tettét, aki megélhetése feléről mondott le a gyors segítés érdekében. Az 1863. augusztus 5-én megkezdett gyűjtés, rövid pár hét alatt, 21 683 forint és 99 krajcárt eredményezett a „Bis dat qui cito dat!" (Aki gyorsan ad, duplán ad!) meghirdetett mozgalma alapján.

Érdekes és figyelemre méltó volt az egyik alapító, *Batthyány Lajosné* mozgalma, aki egy nagyszabású női bazár felállítását javasolta. A tulajdon zsebéből fedezte a mozgalom költségeit. A pesti Lloyd-palotában, tizenkét sátorban állították fel a bazárt. Ez volt az első eset, hogy a mágnás és polgár asszonyok közösen tevékenykedtek. Az első sátorban működött egy cukrászbolt, a másodikban férfi és női divatcikkeket árusítottak. A harmadik sátornak „Deák pipájához" volt a cégére és abban különféle díszműárukat árusítottak. A negyedikben papírneműt és tollat, az ötödikben üvegárut kínáltak. Volt ott ezenkívül szivar- és könyvkereskedés, fűszerbolt, ékszerüzlet, nyakkendő, és „shawl" bolt, illatszerüzlet és még egy cukrászbolt.

A nemes mozgalomból *Jókai Mór* is részt vállalt; olyan „bonbonniere"-k is kaphatók voltak, melyekre ő írt emléksorokat. *Deák Ferenc* is saját faragványait bocsátotta rendelkezésükre. Így azután egy-egy tárgyat 20—30—50 forintos áron adtak el. Az első pesti női bazár mindössze négy napig állt fenn (1864. febr. 11—14.), mégis 35 ezer Ft bevételre tettek szert. A jelentős összeget még különféle adományok gyarapították, így összesen 40 602 Ft gyűlt össze.

Hozzátartozik a mozgalom történetéhez, hogy a pesti nők szervezték meg a szolnoki „levesfőzőt" az éhezőknek, és ők rendeztek gyűjtést ugyanabban az évben az erdélyi árvízkárosultak részére is.

Az addig kigúnyolt és mellőzött nőmozgalom kiérdemelte a legmagasabb elismerést és megbecsülést, tiszteletet ébresztett a pesti asszonyok iránt. Ezt bizonyítja a kormányzat fennmaradt levele is (kelt Pesten, 1864. február 18-án, Andrássy Gyula aláírásával), mely részletezi a gyűjtött összeg felhasználását.

Az egyesületre a további években is nagy szükség volt. 1865-ben ismét árvíz pusztított Erdélyben; ekkor nagyszabású hangversenyt rendeztek Pesten s a bevételt (2083 Ft) az azonnali segélyezésre fordították. 1866-ban, a járvány és a zord időjárás miatti nagyon nehéz esztendőben „leveskonyhák" felállításával segítettek a pesti nők. 1867-ben ismét ínség pusztított az ország több vidékén. 1871-ben a Bánságot sújtotta árvíz. Özv. Damjanich Jánosné kezdeményezésére ekkor megismételték az 1864. évi bazár-ünnepélyt. Ehhez az akkor már létező más pesti női egyletek is csatlakoztak. A következő év — 1872 — a délvidéki megyékben pusztító árvíz károsultjainak megsegítésére mozgósította a pesti asszonyokat. A rendkívül gyors akcióban erre a célra 3837 Ft-ot gyűjtöttek, a fellépő kolerajárvány árvái részére pedig 2809 Ft-ot.

Hogy mennyire álcázni kellett eleinte az egyesület igazi célkitűzéseit, arra jellemző, hogy a pesti nők első hivatalos lapjának címe „Kertgazdaság" volt. Csak 1863 októberében indult meg a „Magyar Gazdaasszonyok Hetilapja," özvegy Vachot Sándorné sz. Csapó Mária szerkesztésében. Az első három hónap alatt 200 előfizetőt gyűjtöttek. A lap szerzői között a következő nevekkel találkozhatunk: *Eötvös József, Gyulay Pál, Tóth Kálmán, Jókai Mór, Trefort Ágost, Tóth Lőrinc* stb; 1866-ban azonban a lap megszűnt.

1865-ben az egyesület megvásárolta a „Három dob" fogadó épületét és telkét (mai Damjanich u.—Dob u. sarok); itt árvalány-nevelő intézetet létesítettek. 1866. június 20-án nyitották meg az intézetet, 21 növendékkel. Az országban ez volt az első olyan árvalányintézet, ahol a növendékek iskolai oktatásban is részesültek. 1868-ban az intézményt tovább bővítették; megvásárolták a szomszédos Okker-házat, 2400 öles telekkel. Az új, kibővített intézet 1872-től már 60—70 árvalánynak nyújtott védelmet és képzési lehetőséget évente.

Ez a pesti nőmozgalom e korban igen jelentős szerepet töltött be. Egyik fő törekvése az volt, hogy a társadalom minél szélesebb rétegeit mozgósítsa hazafias és szociális céljai érdekében. Nagynevű művészekkel rendeztek eseményszámba menő bálokat és hangversenyeket. A leányárvaház támogatására Liszt Ferenc két hangversenyt adott (8000 korona bevétellel!). Ennek emlékére egy alapítványt neveztek el Liszt Ferencről; a zenészek árvái részére 1874-től helyet tartottak fenn. A törekvést 1870-től a kormány, valamint Pest város tanácsa is támogatni kezdte. 1871-ben határozták el a további bővítést; 1876. január 6-án már 100 árvalányt fogadott be az intézet. Az avató ünnepségen a nagynevű színész, *Ujházy Ede* szavalt s felavatták *Vastagh György* festőművész portréját az alapító *Damjanich Jánosnéról*.

A világosi katasztrófa után a magyar nők mozgalmát igen jelentősnek kell értékelnünk.

ALFÖLDI BETYÁR.

Vastagh György rajza.

A MAGYAR MŰVÉSZEK ÁLTAL JÓKAINAK ÁTADOTT ALBUMBÓL.

tetben a legképzettebb rendőrség hazája minden kétséget kizárólag Anglia és Amerika. Az *angol* «policeman»-ek bizalmas elnevezése csak «Bobby» s ezért ők nem haragusznak a legkevésbbé sem, sőt annak daczára a világ igazi mintarendőrsége hirét vivták ki maguknak. Hogy valaki «policeman» lehessen, nem szükséges föltétlenül, hogy angol honpolgár legyen, s így találni soraikban francziát, oroszt, hollandit, belgát vegyesen. Igen érdekes, a hogy az angol rendőrséget kiegészitik.

Középtermetnél magasabb testalkatot kivánnak meg s testi fejlődésükre is bizonyos minimum van megszabva. Hanem aztán fizetésük igen magas, főleg a harmadik osztályuaké. Eléri a heti három font sterlinget (30 frt) s minden tiz órát meghaladó szolgálat után külön pótlék jár.

Öltözetük télen-nyáron hosszú sötét kabát, ugyanolyan nadrág és posztóval bélelt bőrcsákó. A kabátot körülfogó övről egész arzenál csüng alá. Ott van először is jobbfelől a tekintélyt adó pálcza és a tolvajlámpa, balról az összecsavart kaucsuk vagy viaszos vászon csuklya. Hires jelvényük a pálcza, egyszerű rövid bot, feketére festve, rajta az angol czimerrel.

Izmos karjok a leghatályosabb fegyverük, de van a mellett különböző láncz és kurtavas rendelkezésük alatt, kapcsos és zárós, a mint a pillanat megköveteli.

Mikor az angol policeman szolgálatban (on his beat) van, akkor egyedül sétál. Londonban kétféle rendőrség létezik: a city-beli és a székvárosi (metropolitan). Az első a lord-mayor

ben egy volt párisi rendőrfőnök er
elmésebb eljárást talált fel, hogy
tott egyének szökését lehetetlenné
czipőjüket lehúzatta, s nadrágjaikr
a gombokat. A nevetségességtől v
hogy félczipőben sántítva, nadrág
szaladni őket, sokkal erősebb eszk
nyult állítólag ez emberekre, mint
hurok.

A *spanyol* rendőrnek, ép mint
hasonlít egyenruhája a gyalogos k
Puha sipkát visel, nemzeti kokárdáv
ujonczozzák, mint a katonákat. Rug
békókat használnak, melyek a kezek
rítják, továbbá franczia cabrioletet
mely utóbbit a foglyoknak a városo
résére használják.

Talán a világ összes rendőri köze
nyájasabb hire van a bécsi *sicherhei*
nak; puha sapkájával inkább tartalé
nak nézné az ember. Fizetése nem is
a katona napi zsoldját, csak lakbért
lül. Ennek daczára nem kevesebb, n
megy létszámuk. El vannak látva ők
zsinegekkel. A *belga* rendőröknél
a hüvelyszorító járul, a süvegük is
szerü puha sipka köznapon, három
lap parádék alkalmával. Csak ujabb
hogy német csákókkal lássák el őke

Elegánczában mindnyáját felülm
rendőr. Hogyis ne! Mikor magára öl
ruháját, világosszürke nadrágjával, s
háromszinű olasz kokárdával, a legválogatósabb

Vastagh György festő

73 ID. VASTAGH GYÖRGY: Erdélyi havasi pásztornők.

15 Béli Vörös Ernő: Mosónők.

yi Gyula urnak

izottsága titkára

Budapest VI.

~~Aréna ut 41.~~

Vastagh György

festő

irod

Szana Lázár

211, 212-l.

Női arckép repr.

211. l.

TK. 485.

485. Vastagh György.

Sz. Szegeden 1836. április 10-én.

József főherczeg.

Egész alak, jobbrafordultan áll. Jobbkezének hüvelykujját atillájának zsebébe akasztotta, bal kezével pedig oldalán lógó kardjának markolatát fogja. Az aranygyapjas rend jelvényét piros szalagon viseli és mellét a Szent István-rendé fölött, a melynek szalagját is hordja, két érdemkereszt és egy érem diszíti. Haja, szakálla és hegyesre pedrett bajusza rövid. Nyakravalója fekete, vállravetett mentéje prémes, piros atillája és nadrágja zsinóros, derekát szolgálati jelvény övezi, magasszárú csizmája sarkantyús. A háttérben balról, a perzsaszőnyeggel letakart asztal mögött, hol könyveket és tintatartót veszünk észre, könyvszekrény és jobbról a széken kócsagos kalpag tűnik szemünkbe. A terem padlózatát széles szegélyű szőnyeg borítja. Jelzése alól balra: »*Vastagh Gy.*«.

II. 399

Vászon, méretei 279 : 168 cm. — Magy. Képt. 494. — Új lelt. sz. 350. — A Nemz. Múzeumtól az 1893. július 19-iki 26767. sz. rendelet alapján 1893. szeptember 2-án vétetett át, mit 1893. szeptember 29-én a 44939. sz. leirat vett tudomásul (107/93. No 11.). — József kir. főherczeg ajándéka 1889-ben.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

A Nemz. Múzeumban. 1883 : VI. 281. — 1884 : VI. 228. — 1885 : VI. 228. — 1887 : VI. 229. — 1888 : VI. 229. — 1889 : VI. 263. — 1890 : VI. 263. — 1891 : VI. 270. — 1892 : VI. 270. — 1893 : VI. 344.

A Tört. Képcsarnokban. 1894 : XI. 496.

F 1886 : VI. 228

Ujl. 350.
Tk. 494.

TK. 486.

486. Vastagh György.

Sz. Szegeden 1836. április 10-én.

Klotild főherczegnő.

Egész alak, balrafordultan áll. Kesztyüs jobbkezét a szék karfáján pihenteti és baljában fehér kesztyüjének párját tartja. Kontyba fogott haja és szemöldöke barna, szeme kék. Diademája ékköves, magyar főkötője aranycsipke, nyakéke gyöngyfüzér, vállravetett hímzett mentéje hermelinprémes, puffasztott rövid ujjú kivágott ruhájának derekát kereszteződő gyöngysorok diszitik, világoskék selyemszoknyáját aranycsipke borítja, sötétkék bársonyuszályát ugyanilyen csipke szegi, czipője fehér selyem. A háttérben balról, a leterített asztalon túl, hol az ékszerszekrény előtt lévő tálczában rózsák vannak, melyekből egy a székre esett, váza és pálma tűnik szemünkbe, míg jobbról a márványkandallón, a felette függő aranykeretes kép előtt, ezüst díszedény köti le figyelmünket. A terem padozatát széles szegélyű nehéz szőnyeg takarja. Jelzése alól balra: »*Vastagh Gy. 1881*«.

II
399

Vászon, méretei 279 : 169 cm. — Magy. Képt. 495. — Új lelt. sz. 349. — A Nemz. Múzeumtól az 1893. július 19-iki 26767. sz. rendelet alapján 1893. szeptember 2-án vétetett át, mit 1893. szeptember 29-én a 44939. sz. leirat vett tudomásul (107/93. No II.). — József kir. főherczeg ajándéka 1889.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

A Nemz. Múzeumban. 1883: VI. 283. — 1884: VI. 230. — 1885: VI. 230. — 1886: VI. 230. — 1887: VI. 231. — 1888: VI. 231. — 1889: VI. 265. — 1890: VI. 265. — 1891: VI. 272. — 1892: VI. 272. — 1893: VI. 346.

A Tört. Képcsarnokban. 1894: XI. 497.

II 2

Ujl. 349.
TK. 495.

Fé baljában kék szalaggal díszített thyrsos-bizot tartó

163

2588. Vastagh György. 1904.

Sz. Szegeden 1836 április 10-én I, de visszafordult

Bacchanalia.

Borostyánnal felékesített Dionysos a megittasodott Satyrokkal, Nymphákkal, Bacchansokkal és Bacchansnőkkel, tigrisfogatán, a melyet kürtöt fuvó Amorette vezet, az erdőket járja be. Mellette ~~egy~~ részeg szőke Nympha foglal helyet, a ki térdére nehezedik, könyöklő baljával fejét támasztotta meg és épen úgy, mint a vele szemben ülő társnője felemelt jobbjában serleget tart. Előtte réztányérral és csörgős kézi dobbal Nymphák tánczolnak meg lantot verő és sipoló Satyrok haladnak. Körülötte pedig szőlőt facsaró, borral telt korsót hozó és leheveredve dőzsölő Bacchansok és Bacchansnők képeznek csoportot. A háttérből a társasághoz tartozók egyike fején tálczát hoz gyümölcsökkel. Jelzése alól balra: Vastagh Gy. 4.

Vászon, méretei 49:160.3 cm.

Vétetett az 1904. deczember 10-én kelt 103720 sz. leirattal 1600 K-án. (919-904)

103720 – 904

Erre kede
nyérsütő uccá
akarna ajánd
negyvenezer

És a pré
nagy jószágo
hogy mind e
nál...«

Mint ebb
a főiskola és
ugyanis késől
belé annyi ta
fölszerelni ne
elégedett egy
lostorában
hírű tanárát:

Ennek az
beck kivételé
nál és scolast
logiai főiskolá
látást és lakás

A főiskol
ekkor már ne

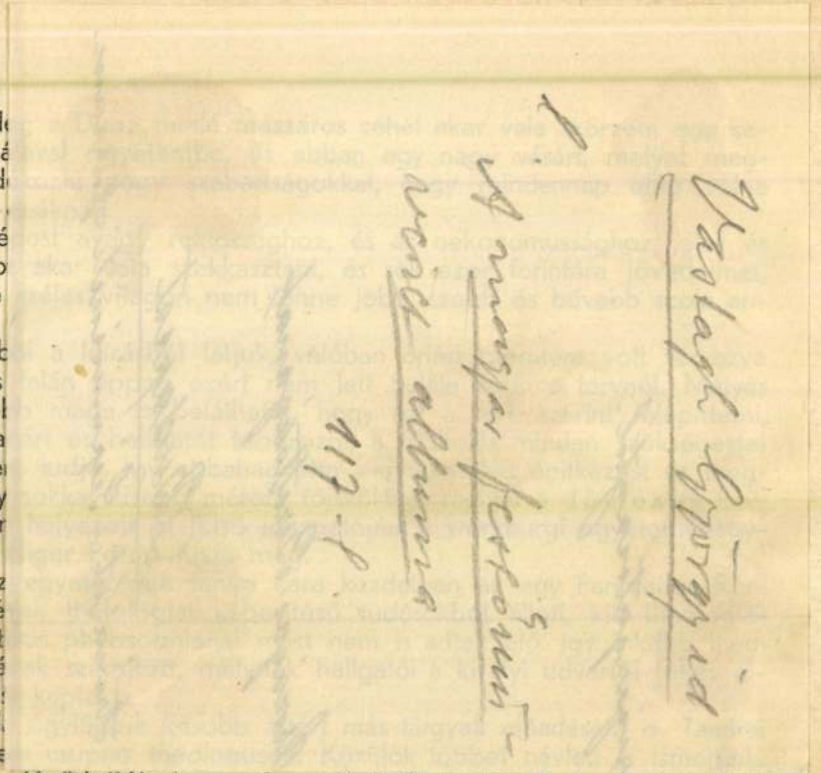

Buda Mátyás király korában.

Vastagh György id

festő

Gentmüeml.

59,70.l.

ister 1916. augustus 18-án 96955. sz. a.
tárhoz intézett rendeletének mása:

ETETT
PÉNZT IX. kar
aug 30

montorony helyreállitásának foly-
I. részletül ötezer /:5000:/ K-t
állampénztárt, hogy 'ez összeget
tsága elnökének hivatalos nyugtá-
sége mellett fizesse ki és tárcám
kiadáskép szamolja el.

Vastagh György

1.

Kéry Petőfi-kár

52. l.

A vallás- és közoktat

185.516-1919. szám.

B. XVII.

A Müemlékek Orsz. Bizottságának,

Budapest.

Tudomása és további eljárás végett másolatban megküldöm.

Budapest, 1919. szeptember hó 25.

A miniszter helyett:

Gróh István, z Országos Magyar kir. Iparművészeti Iskola ny. igazgatója, Hekler Antal dr. egyet. ny. r. tanár, Helbing Ferenc kormányfőtanácsos, az Orsz. M. Iparművészeti Iskola igazgatója, Horváth Henrik dr. egyet. m. tanár, a szfőv. Múzeum igazgatója, Hütl Dezső dr. müegyet. ny. r. tanár, Kaán Károly ny. h. államtitkár, Kertész K. Róbert ny. államtitkár, Kuszinszky Bálint dr. nyug. egyet. ny. r. tanár, vitéz Láczay Fritz Oszkár okl. épitész, az Országgyülés müsz. hiv. főigazg. Láng Nándor dr. nyug. egyet. ny. r. tanár, Lechner Jenő dr. korm. főtan., müépitész, müegyetemi és képzőmüv. főisk. rk. tanár, Liber Endre korm. főtan., szfv. alpolgármester, Lósy-Schmidt Ede dr. Máv. főfelügyelő, Lux Kálmán dr. müépitész, müegyet. m. tanár, Lyka Károly az Orsz. M. kir. Képzőmüv. Főiskola tanára, Majovszky Pál dr. ny. min. tanácsos, Medgyaszay István korm. főtan. müépitész, Nagy Lajos dr. egy. m. tan., az acquincumi muzeum igazg., Némethy Károly dr. szkv. tanácsnok, Pacher Béla dr. szfőv. tanácsjző, Pekár Gyula dr. volt minister, országy

Vastagh György festőművész
Somogyi Károly, Olajfestmény
Erzsike kézfogója, olajf.
A Szeged-városi muzeum festményeinek és szobrainak jegyzéke

VASTAG művészcsalád, tagjai: 1. *Sándor János*, festő, * Szeged 1821, † Bécs az 50-es években. V. 2. unokatestvére. A bécsi képzőművészeti akadémián (1842) és Olaszországban tanult, azután Bécsben dolgozott s 1850. Szeged város megbízásából u. o. festette I. Ferenc József király életnagyságú arcképét. — 2. *György*, * Szeged 1834 április 12, † 1922 febr. 21. Budapesten, Bécsben tanult s mint arcképfestő telepedett le Kolozsvárott, majd Bécsben és Budapesten működött. Oltárképeken kívül (Alcsuth) néprajzi vonatkozású női alakokat festett (Fonó cigánynő, Gombaszedő leány), freskókat festett az Operában (Bacchus-ciklus) és rendkívül nagyszámú képmást (József főherceg, Klotild fhgnő, Toldy, Csengery, Forster-család, Szigligeti stb.); fiai: V. 3. *Géza*, festő, * Kolozsvár 1866 okt. 4, † Budapest 1919 nov. 5. Münchenben tanult s állatképekkel (birkák, oroszlánok, csirkék) vett részt a kiállításokon (Ki a legény a csárdában? Figyelő oroszlánok). 1895. állami nagy aranyéremmel tüntették ki. 1920. nagy hagyatéki kiállítása volt a Műcsarnokban; 4. *ifj.* V. *György*, szobrász, * Kolozsvár 1868 szept. 18. Münchení tanulmányai után Budapesten tudományos szabatosságú háziállatszobrokat mintázott, később díszítő- és emlékszobrokat készített (Csikós, a budai Várban; Rákóczi lovasszobra Szegeden; Bethlen Gábor, Budapesten, a bpesti egyetem Pázmány Péter szobra stb.). — 5. *Éva*, szobrász, V. 4. leánya. Atyjánál tanult, 1923 óta kiállítója a Műcsarnoknak. 1923. elnyerte a Halmos Izor-díjat. Egy kisebb kollekciójával 1934. szerepelt a V.-család gyűjt. kiállításán a Műcsarnokban. — 6. *László*, szobrász, V. 4. fia, * Budapest 1902 máj. 25. Atyjánál képezte magát, azután Francia- és Németországban volt tanulmányúton. 1926. elnyerte a Műcsarnok Barta Károly-díját. Arcképszobrokat, plaketteket készít. 1934. koll. kiállítása volt a Műcsarnokban. V.-től való Szent Imre szobra a bpesti kegyesrendi főgimnáziumban.

R. G II 576 l

BAYER-FÉLE

MAGYAR TURISTA-TAPASZ

Tyukszem, bőrkéreg és bőrkeményedés ellen a legjobb és legbiztosabb szer

1 eredeti tekercs 80 fill.

1 korona beküldése után bérmentve.

CONTRATUSSIN

szamárhurut, rekedtség, gégefő és bronchial-catarrhus ellen

1 palaczk 1·40 korona

2 korona beküldése után bérmentve.

PARFÜMERIE „BAYER"

Olcsó és kitünő illatszerek.

Vöröskereszt gyógyszertár, Budapest, VI., Andrássy-út 84.

Kapható: gyógyszertárakban és drogueriákban.

József nádor. 10577.

Térdig, áll és kissé jobbra tekint. Jobbkezével az asztal sárkára támaszkodik, míg baljában forgós csákóját tartja. A lovassági tábornoki egyenruhát viseli vállravetett prémes mentével, az aranygyapjas és a Szent István rend jelvényével meg szalagjával és egy szolgálati kereszttel.

Olajvázlat Vastag Györgytől, mér. 48.2: 31.2 cm.
Osztr. Magy. Monarchia III. 257 l.

Sz.n. 1332-902
379-902-165.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Vastagh György

l.

Lykanomzromantika

10, 43, 87, 117,
119, 212. l.

Vastagh György id

Idősb Vastagh György: A visszhang.

Műcsarnok 1914. tav. k.

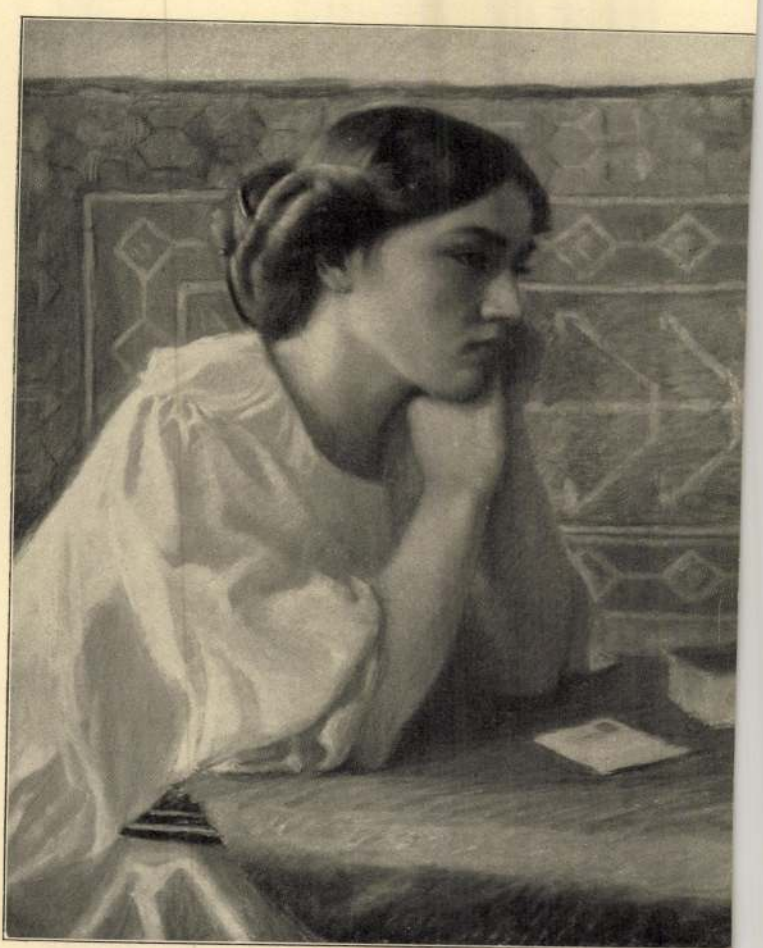

LITKEI ANTAL: Csalódás.

Vastagh György id

268. Id. Vastagh György: A női uralom.

197. Béli Vörös Ernő: Patak partján.

Vasdagh György id

65. **Kautz Gyula** másodelnök, ig. és r. tag, nemzetgazdasági író, egyetemi tanár, az Osztrák-Magyar Bank kormányzója, v. b. t. t. (* 1829 † 1909.). Festette: Vastagh György (1836—). Térdkép, karosszékben ülő alak. Jelzése: fest. Vastagh Gy. 1909. Kifüggesztését elrendelte az 1909. évi nagygyűlés. (L. Akad. Ért. 20. k. 394. l.)

67

Kautz Gyula arczképe alatt faragott karosszék látható Zboró felírattal. Modern munka. Ülésének és támlájának préselt és színezett bőrbetétje a zborói Rákóczi kastélyból ered s XVII—XVIII. századbeli mű. A karosszék Bubics Zsigmond t. tag, kassai püspök ajándéka. Kiállították a kassai Rákóczi-kiállításon. (L. Ak. Ért. 14. k. 156. l.)

Divald Akad. palotája

66, 67. l.

Vastagh György
festő

Dívald Akad. palotája

63. l.

45. **Toldy Ferencz** ig. és r. tag, az Akadémia titkára, irodalomtörténetíró, a pesti egyetem tanára (* 1805 † 1875). Festette Vastagh György (1836—). Térdkép, álló alak, fekete magyar díszruhában, jobbkeze a szőnyeges asztal könyveire támaszkodik, balkezével kardját fogja. A háttérben balra könyvespolcz, jobbfelől barna kárpit széle. Jelzése egymásba font V. G. betű. Kifüggesztését elrendelte a halála hírére 1875 deczember 11-én tartott rendkívüli összes ülés. (L. Akad. Ért. 9. k. 272. l., 12. k. 112. l. és 15. k. 39. l.)

Vastagh György

festő

Divald Akad.-palotája

63. l.

48. **Csengery Antal** másodelnök, r. tag, államférfiú, publicista, a Budapesti Szemle szerkesztője. (* 1822 † 1880). Festette: Vastagh György (1836—). Térdkép, álló alak fekete ruhában, karba tett kezekkel, balkezében papirtekercs; zöldterítős könyvesasztalhoz támaszkodik. Balfelől vörösbársony kárpit, háttér indás szegélyű barna szőnyeg. Kifüggesztését elrendelte az 1881. évi nagygyűlés. (L. Akad. Ért. 15. k. 128. és 134. l.)

Vastagh György id

1834 – 1922

l.

Sör Verető

320. l.

Vastagh György

vad

NémedySzeged

414.l.

Vastagh György

* *Vastagh György* keresett arcképfestőnk Ő Felségeik a király és királyné életnagyságu, egész alaku képmásait festi Nyitramegye számára. A királyt huszár tábornoki egyenruhában ábrázolja s e kép már befejezéséhez közeledik. Vastagh Gy. már több izben örökitette meg ő Felségét, igy Nógrádmegye számára is, mely most a királyasszony képmását is megrendelte a művésznél a megyeház nagy gyülés-terme számára. Mondanunk sem kell, hogy e készülőfélben levő müvek kivitele teljesen méltó. Közelebb befejezi a művész József főherceg és Klotild főhercegnő teljes alaku képeit is. A főhercegnő ékes salonban áll aranyhímzéssel diszitett kék ruhában, fehér mentében. Nemcsak az alak, hanem a kép staffage-"ja is kiválóan sikerült. A jellemzés finomsága s a felfogás előkelősége hatja át e képet, mely kétségkivül Vastagh György egyik legjobb műve lesz s melyben megmutatta, hogy a modern arcképfestő is (ki sok tekintetben a fényképészszel concurál) e műbecscsel biró műveket is alkothat. Szintoly érdekes a művész nejének arcképe, mely tulajdonkép „Tanulmány fej" Rembrandt kalappal és Rembrandt modorában.

Képzőművészeti Szemle 1879. 127. l.

Legkönny

PADOZAT-BEERESZTŐ-VIASZAT

csak a fennevezett cégnél kapható, ajánlani.

Ezen beeresztő-viasz, mely könnyű használata, tartóssága és olcsósága által magát kitünteti, $^1/_2$ kilós bádog-szelencében 1 ftért, egész kilós szelencében 2 ftért, a fennevezett raktárban kaphatók haszn. utasitással.

Megrendeléseknél kéretik tudatni, kemény vagy puha padozathoz szükségeltetik-e.

Vidékbeli megrendelések utánvét mellett azonnal eszközöltetnek.

Idő, fáradság és pénz-kimélés!

etek legnagyobb raktára.

ÉSZETI SZEMLE"

LYÓIRATRA

yosabb áron felvétetnek

idóhivatalában

eza, gróf Andrássy-féle palota.

„Hunyadi Mátyás" intézet gyorssajtóin.

— **(A király Vastagh György műtermében.)** A király ma délelőtt meglátogatta *Vastagh* György festőművésznek váci-utcai műtermét és megtekintette azt a képet, mely a Ludovika Akadémia zászlószentelési ünnepét örökiti meg. A képet, melynek cime: *A honvédtisztikar hódolata ő felsége előtt 1901. május 8-án*, három évvel ezelőtt *Fejérváry* Géza báró akkori honvédelmi miniszter rendelte meg a Ludovika Akadémia számára. *Vastagh* György a tizenkét négyszögméteres hatalmas vásznon azt a jelenetet festette meg, a mint az emlékezetes zászlószentelési ünnep végeztével a királyt *József* főherceg a honvéd tisztikar és az akadémia tanárainak élén üdvözölte. A király ma délelőtt tiz órakor *Paar* Ede gróf főhadsegéd és *Driancourth* őrnagy szárnysegéd kiséretében jelent meg a műteremben, a hol már ott várakozott: *Fejérváry* Géza báró táborszernagy, *Nyiri* Sándor tábornok, honvédelmi miniszter *Yull* őrnagygyal, szárnysegédével és *Pávai Vajna* Béla tábornok, a Ludovika Akadémia parancsnoka. A király megtekintette a képet, s igy szólt a művészhez:

— Valóban nagyon szép a kép és az alakok élethüsége meglepő. Gratulálok a művészi alkotáshoz, melyet örömmel szemléltem.

A király dicsérőleg nyilatkozott a műteremben levő többi képről is, melyet *Vastagh* Géza festett. Majd lement a földszinti szobrászati műterembe, a hol ifj. *Vastagh* György szobrait és ló-anatómiai tanulmányait tekintette meg. Végül köszönetet mondott Vastagh Györgynek és fiának a király s egyórai időzés után távozott és visszahajtatott a budai várba.

Pesti Napló

1904.

Vastagh György id.

* **Vastagh György** képiró jelenleg fővárosunkban időzik s állandóan is itt telepszik le. Arcképeket fog festeni. Jelenleg a »műcsarnok« számára ajándokképet fest, egy szép »Oláh koldusfiú«-t.

Fővárosi Lapok

1875. 443. l

I. folyam

Vastagh György id

József főherczeg legujabb arczképe. *Vastagh* György jeles művészünk most festi József főherczeg legujabb arczképét, mely mint az ország első tüzoltóját örökiti meg. A képet a tüzoltók nemzetközi kongresszusán leplezik le ünnepélyesen.

Vas. Lajos: 1896. 205. l.

Vastagh György

Vastagh Györgytől eddig jobbára arczképeket láttunk; ebben volt legkedveltebb és legkeresettebb. Most azonban akadt egyszer annyi ideje, hogy sokféle tanulmányai alapján olyan eredeti czigány-képet is festhessen, mint a «*Nem megy a fára*» című müve. Hogy ez a kép igazán jó és művészi alkotás, bizonyítja az, hogy a czigányok igazi ismerője és pártfogója, József főherczeg ezeket a vászonra festett czigányokat még a kiállítás előtt, a műteremben megvette. Mesteri ecsettel, jó humorral s a hangulat kitünő megfigyelésével festette le a művész ezt a jelenetet.

Vas. Gyö. 1893. 846 l.
(A Képzőművészeti
Társulat téli kiállí-
tásáról.)

kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.

.III.

szám.

A Müemlékek Orsz. Bizottsága tek.Elnökségének,

Budapest,IX. Hőgyes Endre-u.10.

alból.
ati ügyben.
ányozva.

VASTAGH GYÖRGY. NŐI ARCZKÉP.

Vastagh György id

Vas. Zsj. 1887. 792. l

nségét, vagy ter-
ık lévén megnyu-
ndelkező végzet-
apok komolyabb
glalkozókat, s in-
ágain, vagy más
en, vagy szépiro-
, ha mulatni valót
ha sületlen vagy
ntak.
ujságnak ezek az
ndenekelőtt meg-
és ezüst árkeletét
egy pillanatra vél-
litika áramlatának
vagy sülyesztette
adulás valószinü-

kivüli fontossagu ere

HALOTT

Lobognak a lángok
Kiárad a fényök nag
Óh, mennyi a pomp
A dőre hivalgó elön
A szive nem érez s
Emléke hazugság, s
A mély kegyeletnek
Zokogva borul le s n

Óh, fáj ez a hűhó! .
Meggyújtani mécsen
Hadd áldozom én is

Felsőőrs!

Lepres!

Vastagh György id

Vastagh György: Visszhang.

Nemkevésbé nagy számmal vonultak fel tájképfestőink is. Mindnyájunk őszinte örömére Mednyánszky, a patetikus regényességű tájak költője is. Az ő rejtélyes ködeibe és fátyolos felhőibe burkolódzó tájain ma is azt az elzárkozó, kimondhatatlanul misztikus természeti hangulatot érezzük, mint régebbi alkotásain. A tájképfestés mesterei közül említsük utána Katona Nándort, a ki valamikor közel állott hozzá. Ma már nem hangulatfestő, azaz nem a saját lelkével festi ki a tájat, de annak szépségeit minden változtatás nélkül mohón és szerfelett finom meglátással magyarázza. Glatz Oszkár évről-évre tárgyilagosabbá váló művészete a sötétzöld lombok és a világos föld és ég ellentéteit dolgozza fel e kiállításon is. Nádler Róbert tájképfestésünk veteránja, épen oly fiatalos könnyedséggel tud ma is ábrázolni, mint a hogy azt tőle évtizedeken át megszoktuk.

Meglepő finomságokat lát meg a havas tájakban Várady művészete. Ne feledkezzünk meg Szlányi Lajosról se, kinek mostani képei is világosan mutatják tehetsége két pólusát, az érzelmességre hajlást, mely a megfigyelés élességével küzd. A tájképeken ellágyulóbb, a városi képeken pedig erőteljesebb előadású. Pörge Gergelynek szürkés szinekkel ékes képei pedig Mészöly tradicióit folytatják. Bosznay István tájképei szokott erőben mutatják tájfestésünk e derék művészét.

Csendéletfestészetünket e kiállításon Pentelei

Vastagh György id

A nagy teremben azonban van két életnagyságú arckép (térdig fölvéve), melyekről tudjuk, hogy egészen ujak; ezek Vastagh György képei. Az egyik, ha nem csalódunk, Agai Adolfné asszony arcképe romantikus szinekkel s egy szebb világ derűjében. Homályos zöldbársony ruha van rajta, ujjasa felhasitva és selyem szalaggal összekötve; átragyogtatja a fehér patyolatot; oldalt rubinköves aranyöv hull a ruhára; a szépen vágott mell fölött szélesen hátra hajtott Stuart-gallér csipkéi rengenek; a modern hajdisz puderezve van, s a fehér hajat fehér drága gyöngyök szalagozzák át, melyeknek tekercsei alávonulanak a rózsaszinü nyakra s a rózsaszinü jobb kézre. Balkezében kis bokrétát tart rózsákból és gyöngyvirágokból. Az arc tekintete kissé merev, de lehet, hogy ez a természethüség kedvéért történt igy; az ajk félig nyitva s láttatni engedi a fogak fehérségét. Az egész nagy hatással van készitve s teljesen modern szellemü munka. A másik arckép férfit ábrázol fekete bársony diszruhában s szintén magán viseli a művész jelentékeny tehetségének és technikai erejének nyomait.

Fővárosi Lapok
1875. I. 636 l. (A mü-
csarnokban.)

Guido Zernatto

OSZTRÁK ÍRÓK

Richard Billinger
ISTEN HŰBÉRESE

Hans von Hammerstein
A SÁRGA FAL

A. Lernet-Holenia
MALTRAVERS FELTÁMADÁSA

Ernst Lothar
A MEGVÁLTÓ HALÁL

X. HÓ	31 NAP	OKTÓBER

Vasárnap
9
Dénes pk.

Hétfő
10
B. Ferenc

Kedd
11
Placidia

511. ID. VASTAGH GYÖRGY: Gyermek-arckép.

160. Tölgyessy Arthur: Kertrészlet.

46. Vastagh György. Női arczkép.

1885. orsz. Kiáll. Gat.

Vastagh György id

72. Spányi Béla. erdőrészlet.

Vastagh György id

— Deák Ferenc életnagyságu arczképe Hontmegye megrendelése folytán Vastagh György festő műtermében elkészülvén, e hó közepén rendeltetése helyére, Ipolyságra fog szállittatni. Az arczkép ülő alakban tünteti fel a nagy hazafit, s nemcsak élethüség, hanem általában müvészeti kivitel tekintetében is igen dicsérik azt.

Vas. Lap. 1876. 508. l.

generazione ungherese è perfettamente padrona dell'idioma ufficiale dello Stato. Gli aspetti più dolorosi e più stridenti della sproporzione nel numero degli impiegati si notano nei comuni rurali ungheresi che non hanno notai di nazionalità magiara e dove qualche altra carica di minore importanza viene affidata solo in via eccezionale a degli ungheresi. Occorre porre d'urgenza rimedio a questo stato di cose che è ingiusto soprattutto perché sotto la sovranità ungheresi i serbi erano largamente rappresentati non solo tra i notai comunali ma anche tra gli impiegati delle città, dei comitati e dello Stato, e anzi tra gli ufficiali dell'esercito su fino ai ranghi più alti e di maggiore responsabilità.

3. Nel campo culturale e scolastico.

Nel settore scolastico vanno applicate — prima di tutto — le disposizioni contenute nell'art. 9 del Patto minoritario e nell'art. 45 della legge 5 dicembre 1929, sull'istruzione popolare, disposizioni che riguardano l'istituzione di sezioni elementari per le minoranze nazionali e l'insegnamento nella rispettiva lingua materna. Ancora oggi vi sono molti comuni ungheresi privi di

Vastagh György

Vas. Ujs. 1879. 436. l

Vastagh György műtermében jelenleg József főherczeg és Klotild főherczegnő arczképei készülnek a nemzeti muzeum számára A főherczegnő magyar mentében, arany csipkés fejkötőben van feltüntetve; József főherczeg pedig honvédtábornoki ruhában, a szent István-rend nagy szalagjával. Az életnagyságu arczképeket a művész alkalmasint a műcsarnok őszi kiállitásán mutatja be.

M. kir. adóhivatal. Eperjesen
ERK: 1903 AUG. - 5
7562.

Vastagh György

KÉPZŐMŰVÉSZET.

(A király Vastagh György műtermében.) A király pénteken délelőtt látogatást tett *Vastagh* György festőművésznek váci-utcai műtermében és megtekintette azt a képet, mely a Ludovika Akadémia zászlószentelési ünnepét örökíti meg. A képet, melynek címe: «*A honvéd tisztikar hódolata ő felsége előtt 1901 május 8-án*», három évvel ezelőtt báró *Fejérváry* Géza akkori honvédelmi miniszter rendelte meg a Ludovika Akadémia díszterme számára. Vastagh György a tizenkét négyszögméteres hatalmas vásznon azt a jelenetet festette meg, amint az emlékezetes zászlószentelési ünnep végeztével a királyt József főherceg a honvéd tisztikar és az akadémia tanárainak élén üdvözölte. A színhely az akadémia pázsitos kertje, a háttérben árnyas fákkal és a három díszsátorral. A tábori oltár sátra előtt áll teljes díszben a király, szemben ő felségével *József* főherceg és az ünnep résztvevői, akik lelkesen éljenzik a királyt. A király mögött állanak *Frigyes*, *Ferdinánd* és *József Ágost* főhercegek, *Liechtenstein* herceg főudvarmester, gróf *Paar* és *Bolfras* főhadsegédek, továbbá a főrendek sátorában *Széll* Kálmán akkori miniszterelnök a kormány tagjaival s a nevezetesebb államférfiakkal. Az uj zászló mellett tisztelegve áll a növendékek zászlóalja élén *Nyiri* Sándor vezérkari ezredessel, akkori iskolaparancsnokkal és *Brabetz* alezredessel. A tábori oltár előtt állanak *Schlauch* Lőrinc bíboros-püspök, *Császka* György kalocsai érsek és báró *Hornig* Károly veszprémi püspök. A királyi sátorban foglaltak helyet *Klotild* és *Auguszta* főhercegnők udvarhölgyeikkel, míg *József* főherceg mögött a tábornoki kar tagjai, élükön báró *Fejérváry* Gézával és *Kloboucsár* honvédségi adlátussal. Több, mint kétszáz alak látható festői csoportosításban a képen. A király ma délelőtt tiz órakor gróf *Paar* Ede főhadsegéd és *Driancourt* őrnagy szárnysegéd kíséretében jelent meg a műteremben, ahol már ott várakozott báró *Fejérváry* Géza táborszernagy, *Nyiri* Sándor tábornok, honvédelmi miniszter, *Yull* őrnagy szárnysegédével és *Pávay Vajna* Béla tábornok, a Ludovika Akadémia parancsnoka. *Vastagh* György festőművész fiával, ifj. *Vastagh* György szobrászszal házának kapujában fogadta a királyt, aki az üdvözlő szavakra ezt mondta:

— Szivesen jöttem el, mert nagyon érdekel a festmény, melynek fényképét már láttam.

A király ezután felment a szőnyegekkel és délszaki növényekkel gazdagon ékesített műterembe, ahol hosszabb ideig szemlélte a képet és igy szólott:

— Valóban nagyon szép a kép és az alakok élethűsége meglepő.

Majd tudakozódott a művésztől munkája részleteiről és megelégedéssel hallotta, hogy az ünnep

Budapesti Hirlap
1902

Ki ne ismerné felejthetetlenül finom történetét a Peterdi-háznak, hol elhervad egy lány a Mátyás király utáni szerelmében? A legszebb ajándékot, mit magyar iró menyasszonyának adott, a Merengőkhöz című költeményt. Ki ne hallotta volna a szép siratót a Kisgyermek halálára vagy arról az iskolásgyerekről szóló kedves történetet, aki nem akar az iskolába menni, mert szerelmes a szomszéd lányába, s betegnek téteti magát. (Petike.)

Szinpadi munkáit itt föl se tudjuk sorolni ennek a hatalmas költőnek, csak a népmeséből irt szép nagy költeményét irjuk ide, a Csongor és Tündét.

Amikor egy halott ország temet.

A szabadságharc után neki is bujdosnia kellett, mígnem kegyelmet kapott. A börtönök megteltek a nemzet hőseivel, az akasztófákra felhúzták az ország legjobbjait. A nemzet legnagyobb költőjének, aki egész életében a nagy nemzeti feltámadás hirdetője volt, a Haynau-Bach-korszak eléje rajzolta a halált. Már betegeskedett, a súlyos testi és lelki szenvedések teljesen megtörték. A Csiga-vendéglőben néha még megfordult s a megtört nagy embert már csodálva nézték, ha elbóbiskolt a bora mellett — körötte a kétségbeesett, szenvedéseitől már elfásult ország. S a haldokló költő, aki maga előtt és körüskörül csak a halált láthatta, a pusztulást és a reménytelenséget, a magyar irodalom egyik legnagyobb versében legyűri lelkének kínjait s újra az élet reménységének zászlaját lengeti nemzete elé, mint akkor, midőn fiatalon, 25 éves korában egy lelkes ország legelső költőjévé avatta.

... Lesz még egyszer ünnep a világon,
Majd ha elfárad a vész haragja
S a viszály elvérzik a csatákon.

(Vén cigány.)

Temetése az elnyomatás napjaiban nemzeti tüntetés volt. Soha addig magyar embert így nem temettek. Ezrek és ezrek hömpölyögtek a nagy költő koporsója után, aki még a sír szélén is a feltámadást kiáltotta vissza gyászoló, szenvedő, elhagyott hazájának.

Id. VASTAGH GYÖRGY.

Irta: *Csépló István.*

Paprikás volt a levegő a különben csendes Vastagh portán a szegedi Felsővárosban.

Nemes Vastagh uramat ugyancsak elkapta a szent Antal tüze. Nem csoda, mikor a Gyuri gyerek váratlanul azzal állt elő, hogy ő se több, se kevesebb, mint művész, még pedig festőművész akar lenni.

— Mit, piktor ?... — pattogott a jó öreg. — Nem azért iskoláztatlak a piaristáknál, hogy mázoló éhenkórászt neveljek belőled.

A nyúlánk Gyuri fiú barna szeme bátran megvillant és pártjukra állt a festőknek:

— Nem éhenkórászok a piktorok, édes apám. A nemzet napszámosai, akárcsak a szinjátszók.

— Pernahajder csavargók, naplopók valamennyien.

— De édes apám...

— Hallgass. Kereskedő leszel. Punktum.

És a Gyuri gyerekből mégis piktor lett, a magyar festőművészet egyik oszlopos büszkesége.

Nagy érdeme van ebben főtisztelendő néhai Steeh Alajos szegedi piaristának, ennek az izigvérig való magyar paptanárnak, aki maga is pompásan rajzolt és festegetett. Ahogy a rajzórákon felismerte fiatal tanitványa művészi hajlamát, minden szabad idejét a tehetséges kis diáknak ajándékozta és szeretettel tanitgatta a távlattanra és a művészeti anatómiára, amelyek tudása nélkül a legnagyobb tehetség is csak tapogatódzik, amikor alkot. Ez a derék szegedi piarista volt első tanitómestere, akire még manapság is a legmelegebb hálával emlékszik vissza az ősz művész.

A fiatal Vastagh tanulmányait azonban megakasztotta a szabadságharc. Kossuth Lajos 1849-iki szegedi nagy beszéde után a tizenötéves diák (1834 április 12-én született Szegeden) több tanulótársával beállt katonának az akkor alakult első szegedi vadászzászlóaljba. Ez ellen már Vastagh uram sem apellált, mivelhogy a haza forgott veszélyben. A Vastagh-családnál pedig mindig is hatalmasan lobogott

Ami csak kikerül ecsetje vagy ceruzája alól, az mind jellegzetesen magyar. Tele a művész erőtől duzzadó lelkének lendületével, melegségével, keresetlenségével. Egészséges turáni erő nyilatkozik meg minden vonásában, minden színében. Nem hiába is született a szőke Tisza partján. Talpig magyar maradt gondolkozásában, felfogásában. A művészi szertelenségeket mindig kerülte, erős egyénisége megóvta a divatos hóbortoktól, melyek különösen az utolsó évtizedekben oly sokat ártottak a magyar képzőművészet tekintélyének, komolyságának. Sohasem tartozott a hangosak közé, azt tartotta Széchenyivel: ahol sok a szó, beszéd, ott kevés a tett, cselekvés.

Nála pedig a cselekvés volt sok. Fáradhatatlan munkásságát egyenkint fel sem sorolható sokaságú festmény, vázlat, rajz hirdeti. Csak úgy találomra említjük meg a budapesti Operaház, a belvárosi templom nagy művészi gonddal készült freskóit; a temesvári, aradi, szegedi, alcsúti szinpompás hatalmas oltárképeit; A fürdőző nő, Tabáni disznótor, Női hatalom, Kárvallott cigány (l. Regélő naptár 1922.), Kalotaszegi leánykérés (l. Családi naptár 1922.), A forrásnál (l. Nagy képes naptár 1922.), Magyarország Védőasszonya (l. Lurdi sz. Család naptár 1922.), Páduai sz. Antal (l. Páduai sz. Antal naptár 1922.), Sz. István stb. c. nagyobb festményeit. Ezeken kivül száz meg száz magán és köztulajdonban levő arckép, rengeteg vázlat, könyv- és folyóirat illusztráció tanuskodnak a művész kiapadhatatlan erejéről, a művészet iránt való nagy szeretetéről.

A hetvenes években a sok között az a kitüntetés is érte, hogy József királyi főherceg édes atyja, a népszerű néhai való «Palatinus Jóska» meghivta a hercegkisasszonyok mellé, hogy őket a rajzolásban és festésben oktassa. Hol a budai Várban, hol Alcsúton tanitgatta szorgalmasan a fogékonyelkü főhercegi leánykákat s közben sorra lefestette a fenséges család tagjait is.

Az alcsúti kirándulások új tárgykörrel gazdagitották művészetét. Alcsúton festegette hires cigányképeit, ahol akkoriban bőven akadtak a füstös képűekből, akik egy pofa bagóért szivesen le engedték magukat festetni. Köztudomású, hogy József főherceg, a nagy cigánybarát, egész cigánytelepet tartott fenn Alcsúton, mig lassan-lassan meg nem szökdöstek a kóborláshoz szokott fáraóivadékok. Ilyen tárgyú festményei közül talán a leghiresebb a «Kárvallott cigány» c. hatalmas vászna, amely jelenleg a Szépmüvészeti Múzeumban látható...

Sok viz elfolyt a kanyargó szőke Tiszán az alcsúti kirándulások óta! A fenséges úr is elpihent, a művész felett is eljárt az idő. De ahogy a gyorsan szálló idő nem tudta a magyar nép lelkéből kitörölni a derék főherceg emlékét, épen úgy nem volt hatalma a művész lelkét és alkotó erejét sem megtörni. A gazdag haj őszbe borulhatott, a sudaras test elgyengülhetett, de a lélek erős, a szem és a kéz biztos maradt. És mint régen, manapság is szinte imádságos áhitattal veszi kezébe az ősz mester napnap után az ecsetet tigris-utcai műtermében, ahova röviddel a háború előtt vonult vissza a lármás pesti oldalról és fiatalos lendülettel festi, egyre festegeti a szebbnél-szebb, magyarnál magyarabb képeket az értékes multból visszacsendülő hangulatai, emlékezései alapján. Talán beiebetegednék, ha nem festhetné, mert Vastagh mesternek élete, mindennapi kenyere a — munka.

Nagy áldás és hatalmas vigasztalása az eldobort magyar hazának, hogy Vastagh Györgyei vannak, akik dicsőséget adó megszemélyesitői a turáni alkotó erőnek és magas korukban sem szünnek meg dicsőséget szerezni a magyar névnek. Mert ne felejtsük el, hogy a magyarság jövő nagy küzdelmében nemzeti sorsunk eldöntésénél az első csatasor vár a művészetre is. Vastagh mester mindig az elsők között állt a magyar gránicon. Lelkünk minden szeretetével köszöntjük a nyolcvannyolcéves ősz művészt, a magyar kultúra hűséges katonáját.

Mi a *földi* élet az ember életében? Az ember azt gondolja: *minden*. Pedig bizonyára csak egy kis tanulmányút, rövid munkábaállás az örökkévalóság országából.

*

Én a nagyeszű embert mindig a nevetéséről itélem meg. A müveletlen ember röhög, ordítva nevet. A finom ember csak mosolyog.

(Gárdonyi Géza.)

Vastagh György id
Trachiány Ödön: Magyar festőművészek. Vas. Ujs
1894. 819. l.

VASTAGH GYÖRGY.

Ritka művésznek jutott oly küzdelmes életpálya osztályrészül kezdetben, mint Vastagh Györgynek.

A nagy alföldi magyar városban, Szegeden született az 1834-dik évben, ugyanott végezte iskoláit is. Stech piarista rajztanár és Gerstenberg német festő voltak első mesterei. Rövid idő alatt annyit tanúlt ezektől, hogy önálló megrendeléseket is kapott, melyek szélesebb körben ismertté tették nevét. Szegeden még most is jól emlékeznek a választékosan öltözködő, ügyes fellépésű fiatal festőre. 1854-ben megtakarított pénzével Bécsbe utazott, hol tanulmányainak szentelhette idejét. Bécsi tartózkodását többször félbeszakította, megrendelések miatt le kellvén Magyarországba utaznia. Arczképek és oltárképek festésével foglalkozott ez időben, míg az ötvenes évek végén Kolozsvárra települt. Itt megnősült de a mostohább viszonyok ismét Bécsbe kényszerítették menni, hol már ismert és kedvelt arczképfestő volt. A hatvanas évek végén s a hetvenesek elején Budapesten is számos megrendelése volt s fölváltva, hol itt, hol Bécsben tartózkodott. Az 1873-iki bécsi világkiállításon bemutatott művei a «*Fonó czigánynő*», «*Gombaszedő leány*» s a «*Vásárról hazatérő oláh*» föltünést keltettek, s a bécsi kri-

tika által kedvezően fogadtattak. A hetvenes évek közepén települt haza Budapestre, melynek ma is egyik legkedveltebb arczképfestője. De nemcsak az *arczkép-* és *életkép-festés* terén voltak sikerei. Az operaház előcsarnokában színgazdag, hatásos *falfestmény* dicséri ecsetjét, úgyszintén a belvárosi plébánia-templomban is. József főherczeg és Klotild főherczegnő nagy méretű *arczképei* — előbb a Nemzeti Múzeumban, jelenleg a Történeti képcsarnokban, — az Akadémia arczképcsarnokában Toldy Ferencz és Csengery Antal arczképe s az országban számos megyének díszermében nagy száma az arczképeknek dicséri jeles ecsetjét.

id. Vastagh György

A Képzőművészeti Társulat tárlatain a következő műveit állította ki:

1875. (és 1876.) kiáll.: A falu boszorkánya, olajf., 800 frt.

1877. nov. (és dec.) kiáll.: Utcaseprő, 800 frt. – Kis főhercegnő-Klotild főhercegnő. – Kis főherceg. – Kis főhercegnő. – Gróf Forgách József arcképe, Nógrád vármegye tulajdona. – Gyermekcsoport, Vigyázó Sándor tulajdona. – Vigyázó Sándorné arcképe. – Vigyázó Sándor arcképe. – Özv. Damjanich Jánosné arcképe, a budapesti Lányárvaház tulajdona. – Férfi arckép (Kiss). – Női arckép (Kissné).

1877. decz. kiáll.: Czigánylány, 100 frt. – Gyermek-tanulmányfej, 100 frt. – Női arckép, 250 frt.

1878. júl. kiáll.: Női tanulmányfő, olajf.

1879. márcz. kiáll.: Arcrész, olajf. – Arcrész, olajf.

1879. nov. (és decz.) kiáll.: Arcrész, olajf.

1880. őszi kiáll.: Arckép, olajf., Jálics Ignácz tulajdona. – Oltárkép, olajf., József főhercseg tulajdona.

1880. őszi kiáll. II. sor.: Gyermekarckép, olajf., 100 frt. – Női arckép, olajf., 150 frt.

1881. tavaszi kiáll. II. sor.: Női arcrész, olajf. – Gyermek arckép, olajf.

1881. őszi kiáll.: Arckép, olajf.

1881. őszi kiáll. II. sor.: Klotild főhercegnő, olajf. – József főherceg, olajf.

1882. őszi kiáll.: Gyermekarckép, olajf., Bischitz Lajos tulajd.

1883. őszi kiáll. I. sor.: Női arckép, olajf.

1883. őszi kiáll. II. sor.: Gyermekarcrész, olajf. – Férfi arcrész.

1884. tavaszi kiáll.: Somssich Pál arcképe, Somogy vármegye tulajd.

id. Vastagh György

1884. őszi kiáll.: Gyermekarcrép, olajf. – Férfi arcrép, olajf. – Női arcrép, olajf. – Női arcrép, olajf.

1885. orsz. ált. kiáll.: Női arcrép, olajf., dr. Madarász Gyula tulajd. – Mária Dorottya főhercegnő arcképe, olajf.

1886. őszi kiáll.: Arcrép, olajf. – Gyermek-arcrép, olajf., Vigyázó Sándor tulajd. – A falusi primás, olajf., 400 ft. – Arcrép, olajf.

1888. őszi kiáll. II. rov.: Női arcrép, olajf.

1889–90. téli kiáll.: Csáky Albin gróf vallás- és közokt. m. kir. miniszter arcképe, olajf., Szepes vármegye tulajd.

1890–91. téli kiáll: Erzsébet és Klotild főhercegnők arcképei, olajf., József főherceg tulajd.

1891–92. téli kiáll.: Gyermekarcrép-csoport, olajf.

1892–93. téli kiáll.: Gyermekarcrép, olajf. – Erdélyi kecskopásztorné, olajf.

1887. őszi kiáll.: Gyermek-arcrép, olajf., ifj. Lucrenbacher Pál tulajd. – Férfi arcrép, olajf., Nemeshegyi József tulajd. – Férfi arcrép, olajf., a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank tulajd. – Női arcrép, olajf., Geist Gyula tulajd. – Gyermekcsoport arcrép, olajf. – Női arcrép (XVI. Lajos korabeli öltözéke), olajf. – Gyermekcsoport, olajf. –

Vastagh György id

Magyar képzőművészek egylete van alakulóban Budapesten. Festőművészek, szobrászok és épitészek szükségesnek tartják ezt a képzőművészeti társulat mellett is, oly czélból, hogy a művészi állás tekintélyét emeljék, egymás közt élénkebb szellemi közlekedést hozzanak létre s egyátalán a magyar képzőművészet érdekeit előmozditsák. Már tartottak gyülést, melyen bizottságot választottak az előmunkálatok megejtése végett. A bizottság elnöke Vastagh György, jegyzője Roskovics Ignácz s legközelebb elkészitik az alapszabályokat, még pedig oly irányban, hogy az uj egylet a képzőművészeti társulatnak nem lesz versenytársa, sem pedig annak hatáskörébe nem avatkozik.

Vas. Lp. 1885. 180 l.

Azt hisszük, hogy a nb. közönség elő
amely szerint NEM MI KÉRTÜK,
időegységeket emeljék fel, vagy hogy

Minthogy változatlanul azt az álláspontot l
tunk, hogy **mindenekelőtt a közönsé**
kérjük a mi szeretett és hű közönségünk
korlátozó rendeletre azzal, hogy kocsijaink
cseréltünk ki — fokozott mértékben veszi

A másfélóra bérfuv

állapitjuk meg és a másfélórán belüli 20 km-n
A másfélórán felüli időnél minden 5 perc u
azzal a megjegyzéssel, hogy a kötelező m
garage-unktól a teljesitési helyig számitjuk

A túra km tarifánál úgy a kis, mint a nagy
marad érvényben.

209

209 ▪ HARRY HALL (London, ? - 1882, London)
(1838–1866 között a Royal Academy tagja)

Versenyló

50 × 64,5 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Harry Hall 1875

Kikiáltási ár: 450 000 Ft

210 ▪ FLAMAND FESTŐ, 1700 körül

Kártyázók

136 × 126 cm
Olaj, vászon
J. n.

Kikiáltási ár: 3 200 000 Ft

VASTAG GYÖRGY

hivatkozott 1912: XXIV. t.-c. 18. szakasza ugyanis csak az alkalmazottak családi pótlékai tárgyában való másodfoku határozathozatalt utalja a miniszter hatáskörébe, mig a városi tisztviselőknek hasonló ügyeiben való másodfoku határozathozatalra természetszerüleg — mondja a miniszteri leirat — a közgyülés illetékes.

Sportrazzia.

Budapest sportélete rendkivül fejlett, mégis azonban a közéletnek egy meglehetősen elkülönitett részét alkotja, egy egész külön világot jelent. A sportversenyeknek, főleg a futballversenyeknek megvan a maguk lelkes, nagy közönségük s a lapok sportrovatai hiven be is számolnak mindarról, ami e világban történik. Mig azonban a turf életéről vagy pláne a szinházéról az események riportszerü elreferálásán kivül a kritikák, karcolatok, pletykák egész tömege kerül nap-nap után a lapokba, a sportok nélkülözik ezeket a nem szigoruan szakszerü és referádaszerü hozzászólásokat. Pedig, ugy vélem, az ilyesmire nagyon is szükség volna. Épen magának a sportnak érdeke, hogy a társadalom mindenféle szempontból s minél gyakrabban értesüljön a sport-eseményekről, sportéletről, a testgyakorlásnak egész külön s oly fontos világáról. Egy élményen kivül ez a meggondolás is vezet arra, hogy megirjam ezt a kis sportrazziát s esetleg még néhány hasonló szellemü cikket meneszszek ez után.

Az élmény vasárnap, a Beketow-cirkuszbeli svéd-magyar birkózási versenyen jutott osztályrészemül s mondhatom, nem volt tulságosan kellemes. A cirkusz tömve volt, a hangulat emelkedett s a magyarok általában előnyben. A verseny végeredményben is a magyarok javára dölt el. Megvolt tehát minden föltétel arra, hogy a közönség egy derüs, jókedvü, rokonszenves tömeg képét nyujtsa. Fájdalom azonban nem ez volt a helyzet. Sőt ellenkezőleg, a közönség folytonos felzúdulásokkal, dühkitörésekkel, „pfuj"-kiáltásokkal kisérte a versenyeket; ha egyik vagy másik svéd olyasmit cselekedett, amit esetleg szabálytalanságnak lehetett minősiteni, a felháborodás förgetege zúgott végig a cirkuszon. Megjegyzem, hogy legszigorubban a felsőbb sorok zajongtak, ahonnan teljes lehetetlenség ellenőrizni a birkózás mozzanatait. Ehhez kell venni azt is, hogy minden magyar sikert, nemcsak egyik vagy másik birkózó végleges győzelmét, de minden egyes mozdulatot, markolást, kisiklást, fordulatot, ami a magyarnak előnybejutását jelentette, lelkes ujjongással, az ugyanily jelentőségü svéd mozdulatokat ellenben a legjobb esetben halálos csendben, legtöbbször azonban ellenszenvező mormogással kisérte a közönség. A szegény svédek oly árváknak, sőt gyülölt gonosztevőknek képzelhették magukat e tomboló tömeg közepette!

Tudom, hogy ez nem uj jelenség s nemcsak vasárnap volt igy. Bizonyos azonban, hogy rendkivül ellenszenves és minden finomabb izlésü s az alantas sovinizmus nyügeiből kiszabadult embert bántó az ilyesmi. Menthető volna ez a tapintatlanság, ha valami, bármely indokolt vagy indokolatlan okból a magyar tömeg számára ellenszenves nép tagjaival szemben viselkednének igy. Ha például osztrák vagy román birkózókról volna szó. Megjegyzem, ez is csak az alantas tömeg-ösztönök szempontjából volna némileg menthető; helyes ez se volna. A svédek, e tőlünk távol levő nép, képviselőivel szemben, akiknek nemzetével sohase volt s valószinüleg nem is lesz összeütközésünk, azonban igazán alig van mentsége a tömeg e viselkedésének.

Kivéve persze azt, hogy a tömeg neveletlen, durva, elfogult. Ha azonban meggondoljuk azt, hogy ugyanez a tömeg lelkesedik a sportért, belátja a sport fontosságát s igy bizonyságot tesz arról, hogy igenis van már érzéke a társadalmi életet s az egész emberiséget nemesitő tényezőkről, akkor nem egészen döreség az a törekvés, mely szemére veti ezt a durvaságát, nemtelenségét a sport idegen képviselőivel szemben. Aki helyesen fogja fel a sport jelentőségét, az tudja, hogy nem az elért rekordok a fontosak hanem az az általános egészségügyi és fajjavitó eredmény, mely a sportok üzéséből fakad. De tovább menve, a testek egészségessége, a viruló állatiságu emberfaj sem az igazi cél, hanem az igy egészségesen fejlődött testiség alapján támadó szellemi, erkölcsi és lelki kultura. A sportnak csak közvetlen célja a testgyakorlás, végső és magasabb célja a helyes, erkölcsös és nemes lelki élet megalapozása. Milyen lelki alkatról tesznek már most azok tanuságot, akik idegen sportembereket lehurrognak, szitkokkal halmoznak el tisztán azért, mert ezek nem hagyják magukat s szintén győzni igyekeznek? Bizony, nagyon siralmasról. Ugy látom, nagyon sok sportot kell még a mi ifjuságunknak s felnőttekből álló sportkedvelő tömegeinknek üzniök, hogy tagjai lelkileg is kiegyenesedjenek és megszépüljenek. Ma még ebből a szempontból nézve a pesti tömeg nagyon rut. Pedig ez a szempont fontosabb, mint a szükebb értelemben vett sportszempont. Én legalább többre tartottam volna, ha a porondon atlétáink kudarcot vallottak volna, a közönségünk ellenben fegyelmezetten, nyugodtan, müvelten viselkedett volna. Ez imponálóbb s — magasabb szempontból nézve — sportszerübb lett volna.

Sz. Z.

Egyházi élet.

Az egri érsek a matyók között. E hét hétfőjén reggel Szmrecsányi Lajos egri érsek megjelent a mezőkövesdi plébániai templomban s miután végighallgatta Jámbor László missziós-szerzetes szentbeszédét, a hivek gyóntatásához kezdett. Amikor a templomból eltávozott, a plébánia-lak bejárójánál a község előljáróságának élén Morvay János főjegyző beszéddel köszöntötte az érseket, ki szives szavakban felelt az üdvözlésre. Majd fogatán a lakosság éljenzése közben visszatért székvárosába.

A szerb templom átépitése. Régi vágya van teljesülőben a görög-keleti budapesti szerb egyház hivőinek. Ódon, már erősen megviselt Szerb-utcai templomukat rövid időn belül átépithetik. A templomi épület csak 1873-ban épült ugyan, mégis rozoga és a hivők befogadására nem eléggé tágas. Már tiz év előtt engedélyt kért a szerb egyház az akkori magyar kormánytól, hogy templomát az egyházi alapitványi földek értékesitése utján befolyó pénzből átépithesse. A kormányok váltakozása következtében azonban egyre halasztódott az átépités ügye, bár ezáltal sulyos anyagi károsodás érte az egyházat. A templom a Szerb-, Veres Pálné- és Váci-utca által határolt telken fekszik. Ugyanezen telken áll az egyház három emeletes háza, a Váci-utca 66. szám alatt, továbbá a Veres Pálné-utcai telekrészen egy földszintes iskola és tanitói lakás. Az egész teleknek 880 négyszög öl a kiterjedése, s igy annak minimális értéke egy millió korona, viszont a drága telek ma csak legfölebb tizenháromezer koronát jövedelmez. A templom a Veres Pálné-utcában a Szerb-utca tengelyében áll s a teleknek alig tizenötöd részét foglalja el, ugy hogy a Váci-utca 66. számu bérház által elfoglalt terület hozzászámitásával, csupán alig negyed része van beépitve a nagy teleknek, a többi pedig teljesen kihasználatlan. A telek gazdaságosabb kihasználását akarják a templom átépitésével elérni. A már elkészitett tervek szerint az uj templom a teleknek Szerb- és Veres Pálné-utcai sarkára kerülne ékalakban s a templom mögé félkör alakban hatalmas hat emeletes bérházat épittetne az egyház. Ezáltal a telek gazdaságosan lenne kihasználva, — jövedelme pedig a mainak legalább tizszeresére emelkednék. Az elkészitett terveket és költségvetést az egyház vezetői a kormány elé terjesztették, s egyuttal megujitották tiz év előtti kérésüket, hogy tudniillik engedélyezze a kormány az egyházi alapitványi telkek eladását. Ezen telkek tulnyomó részben a Rákoson, illetve a város legkülsőbb területén fekszenek s jelenleg bolgár kertészeknek vannak bérbe adva. A telkek eladási árából akarja fedezni az egyház templomának és bérházának átépitési költségeit. Hir szerint a kormány már hozzájárult az alapitványi telkek eladásához. A szerb egyház egy hónappal ezelőtt közölte az érdeklődőkkel, hogy telkeit nyilvános árverésen, a legtöbbet igérőnek eladja. Ezen közlés folytán több ajánlat érkezett már a szerb egyházhoz, amelyek felett az e hó végén összeülő egyházi választmány fog dönteni. A választmánynak a telkek eladása tárgyában hozott döntése kormányhatósági jóváhagyást igényel, ami most már minden bizonynyal be fog következni.

Aranymisés szerzetes. A szervita-rend tizenkét éven át volt provinciálisa, Brichta Szal. Ferenc, most üli meg pappá szenteltetésének félszázados évfordulóját. Ebből az alkalomból rendtársai szeretetük sok jelével halmozták el, a pápa pedig megengedte, hogy aranymiséje végeztével pápai áldást oszthasson ki. A jubiláló szerzetes Bécsben született, Budapesten végezte a noviciátust, majd Egerben az érseki akadémián a filozófiát és a teológiát, 1864 március 31-én szentelte pappá Bartakovich egri érsek. Aránylag fiatalon jutott a rendtartományi főnökség állásába, melyet tizenkét éven át, rendtársai nagy megelégedésére töltött be.

Husvéti istentisztelet a Budapest X. ker. plébániai templomban. A nagyszombati feltámadási körmenetet este 6 órakor dr Valnicsek Béla plébános tartja Filó Károly dr Tille Gyula és Blieszner Ágoston s.-lelkészek segédletével. Husvétvasárnap reggel 7, 8 és ½9 órakor szentmisék, 10 órakor ünnepi nagymise és szentbeszéd, mondja dr Valnicsek Béla plébános. Husvéthétfőn a nagymisét Filó Károly helyettes plébános, a szentbeszédet dr Tille Gyula káplán tartja. A tisztviselőtelepen 9 órakor énekes nagymisét és ünnepi szentbeszédet dr Valnicsek Béla plébános tart.

Országos zarándokolások. Május hóban az Országos Katolikus Szövetség Rómába nagyszabásu zarándoklást vezet, amely május 8-án indul Budapestről, 9-én délután érkezik Rómába, hol egészen 13-án estig marad. A római tartózkodás alatt május 11-én dr Szmrecsányi Lajos egri érsek a Szent Péter-templomban ünnepélyes szentmisét mond és utána a zarándoklás tagjait a pápa elé kihallgatásra vezeti. Ezenkivül május 12-én a Lateráni bazilikában is lesz magyar istentisztelet. Az ország különböző részéből már eddig igen sokan jelentették be az Országos Katolikus Szövetségnél (IV., Ferenciek-tere 7., III. lépcső, I. em. 8) részvételüket. Ugyancsak abban az időben a szövetség Szent Ferenc III. rendjével kapcsolatban Lourdesba is zarándoklást vezet, melynek tagjai Rómában válnak el a többiektől és mennek a világhirü francia kegyhelyre.

Egyházi hangverseny a budai kapucinus-templomban. A budai kapucinus-templomban husvét vasárnapján, délelőtt fél 12 órakor Mály József templomi karnagy egyházi hangversenyt rendez, melyen közreműködnek: lovag dr Dobrzniecky Árpád cs. és kir. törzsorvos, Kalina-testvérek, Battáry Dezsőné és Mály József. Előadásra kerülnek Bach, Braga, Kalina, Kosch és Helmesberger szerzemények.

Izr. istentisztelet. A peszach ünnepi előesti istentiszteletek a pesti izr. hitközség templomaiban fél 7 órakor kezdődnek.

Léghajózás és repülés.

Brindejone félbeszakitotta az utját. Nizza és Genua közt Antibocsnál Brindejone kénytelen volt leszállni, mert a gépe megsérült. Pénteken folytatja utját.

Ballonrobbanás Olaszországban. A Tribuna milanói jelentése szerint a Citta di Milano kormányozható léghajó, amelyet Forlanini mérnök épitett és melyet közös adakozásból gyüjtött pénzen akartak a hadsereg részére megvásárolni, csütörtökön felszállott, de valami hiba miatt kénytelen volt Cantu mellett leszállani. E hirre hatalmas néptömeg ment ki Cantuba és a karabinierik csak nehezen tudták a tömeget a léghajótól kellő távolságban tartani. Mindazonáltal sokan a léghajó közvetlen közelébe férkőztek. A léghajósok megkérték a közönséget, hogy mellőzze a dohányzást. Hirtelen felrobbant a ballon, még pedig eddig meg nem állapitott okból. Hir szerint sokan megsebesültek, de általában csak könnyebben.

Ujabb milanói távirat szerint a léghajó gondolájában a baleset idején De Pablo őrnagy, Agostoni kapitány, Coturi hadnagy és Canovato hadnagy, valamint négy mechanikus tartózkodott. Az anyagi kár igen nagy, de emberéletben nem esett kár.

A monacoi csillagtura. Az elzászi Mühlhausenben csütörtökön reggel felszállott Stöffler német aviatikus, hogy résztvegyen a monacoi csillagtúra versenyen. Csak Strassburgig tudott repülni, ahol délelőtt tizenegy órakor kénytelen volt leszállani, mert a motor elromlott.

Halálosvégü repülőgéppróba. Hollandiában Goon mellett a st.-jobi repülőtéren egy uj repülőgépet próbált ki Vershaeven katonai aviatikus. Alig szállt föl, lezuhant és szörnyet halt.

Egyletek és intézetek.

— **A máramarosi jogászság és március Idusa.** Máramarosszigetről jelentik: Az itteni jogászegyesület szerdai közgyülése mozgalmas lefolyásu volt. A jogászság március 15-iki ünnepélyéről ugyanis sok jogász tüntetőleg távol maradt, amiért Zsedényi Béla az ünnepélyt követő közgyülésen a távolmaradottak jegyzőkönyvi megrovását inditványozta, amihez a közgyülés egyhangulag hozzájárult. A közgyülés után azonban az ellenpárt szervezkedett és Pop Tógyer meg Bot Gergely joghallgatók bizalmatlansági inditványt nyujtottak be a jogászelnök ellen. Zsedényi elnök a bizalmatlansági inditvány felolvasása után kijelentette, hogy álláspontját fentartja, mert minden magyar főiskolai hallgató legszentebb kötelessége a márciusi események megünneplése. Az elnök erre elrendelte a szavazást, mire a közgyülés hat szótöbbséggel bizalmatlanságot szavazott. Az elnök lemondott, mire az egész tisztikar szolidaritást vállalt vele és szintén lemondott. A közgyülés előzőleg tiltakozott. Szekfü történetirónak Rákócziről szóló könyve ellen és elhatározta, hogy a kassai Rákóczi-napra 10 tagot küld.

uton épitendő Műcsarnok javára elsőnek az ő képét vették meg. Számos képe disziti az operát, a belvárosi plébániatemplomot s több középületet, valamint igen sok van nyilvános gyüjteményekben, magánosok kezei között pedig annyi, hogy kétszer is megtöltené a városligeti Műcsarnokot.

Az ősz mestert születése nyolcvanadik évfordulója alkalmából dr *Jankovich Béla* vallás- és közoktatásügyi miniszter üdvözölte meleghangu levélben. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat választmánya küldöttségileg tisztelgett nála Váci-u. 84. szám alatt lévő műtermében. A küldöttséget Hauszmann Alajos művészeti alelnök vezette, aki lelkes beszédben üdvözölte a magyar festőművészet nesztorát. Vastagh György könyes szemekkel, meghatottan mondott köszönetet a megtiszteltetésért. Még a képzőművészek nevében *Róna József* elnök üdvözölte az ősz mestert szeretetteljesen.

* **(A Raffael-céh kiállitása.)** Az ujpesti Közművelődési kör disztermében kedden délután nyitotta meg dr *Miklós Antal* polgármester az ujpest—rákospalotai művészkolónia *Raffael-céh* név alatt tömörült tagjainak tavaszi tárlatát. A kiállitáson *Pörge Gergely* genre- és tájképei, *Lakos Alfréd* kompoziciós vászna, a „Mordecháj diadalmenete", *Heyer Arthur* „Özek" cimü festménye, *Tóth László* rothenburgi városrészlete, *Reinerné Istvánffy Gabriella* állatfestményei, *Dékáni Árpád* stilizált tájképei, *Karacsay Gerőné* aktjai, *Rosenmayer F.* és *Takács János* tájrészletei, *Igaly István* tájképei, *Pálya* vásári jelenetei, *Egerváry P. Ágost* és *Szabados János* képei azok, melyek első látásra is lekötik az érdeklődést. A tárlat élvezetességét nagyban fokozzák *Andrejka József* szobormintái, melyek közül feltünést kelt a „Visszatérés" cimü.

* **(Az Andrássy jubileumi plakett.)** Tekintettel arra a nagy érdeklődésre, mely a Nemzeti Szalon által gróf Andrássy Gyula tizenöt éves elnöki jubileuma alkalmából kibocsátott emlékérem iránt az egész országban megnyilvánul, a jubileum rendezőbizottsága a plakett megrendelési terminusát április végéig meghosszabbitotta.

Megszöktetett mágnáskisasszony.

— Szerelmi regény Cirkvenicán. —

A rohamosan fejlődő gyönyörü magyar tengeri fürdő, Cirkvenica, tele van üdülő magyar vendégekkel és azok között most élénk megbeszélés tárgyát képezi az az izgalmakban bővelkedő szerelmi regény, amely Budapesten keletkezett, Cirkvenicán folytatódott és Fiumében a városi anyakönyvvezető hivatalban fejeződött be. A szerelmi regény főszereplői két előkelő mágnáscsalád sarja, akik, miután a szülők egybekelésük elé akadályokat gördítettek, megszöktek Budapestről Cirkvenicába. Itt éltek négy héten át a legnagyobb boldogságban az európai hirü csodaszép Therapia-palotában, amig a szülők kikutatták tartózkodásuk helyét. Közel egy hónapon át kutatta az eltünt szerelmespárt Európa összes rendőrsége, detektivje, amig egy véletlen folytán a szökevényekre akadtak és akkor hamarosan összeadták a szökevény két szerelmest, akik közül a bájos menyasszony *huszonöt millió korona* vagyon örököse.

Az érdekes szerelmi regény lefolyásáról, a szökésről és az európai rendőrség mozgósitásáról tudósitónk a következőket jelenti:

Fiume, ápr. 8.

Szökés Budapestről.

Ez év március első napjaiban nagy kavarodást idézett elő egy budapesti bárói palotában a mágnáscsalád gyönyörü 19 éves leányának nyomtalan eltünése. Egy napon arra ébredt a főuri család, hogy fiatal, viruló szép leányának nyoma veszett. Üresen maradt a fehér leányszoba és a család féltett, szellőtől is óvott baronesse eltünt nyomtalanul és nem hagyott hátra semmi jelet, amelyből hollétét megállapithatták volna.

A család legelőször nagykiterjedésü magyarországi birtokaira táviratoztatott és ott kutatott az eltünt mágnásleány után. Ezután a rokonoknál keresték a leányt és amikor itt sem találták, a fővárosi államrendőrséghez fordultak és négy héten át az folytatta a nyomaveszett szép bárókisasszony után a kutatást. Mindez roppant titokban történt és talán ép ez volt az oka, hogy a szorgos kutatás dacára, nem akadtak nyomára az eltünt bárókisasszonynak.

Az államrendőrség felhivta a budapesti vasuti pályaudvarok állomásfőnökségeit a legélesebb ellenőrzésére az utasoknak, majd végigvizsgálták az összes szállókat, vidéki városokat, sőt a külföld rendőrségét is mozgósitották az eltünt leány után.

A bárókisasszony megismerkedett egy daliás, feltünő szép fiatal magyar gróffal. A két fiatal teremtés mélységesen megszerette egymást. A 23 esztendős fiatal ember be is jelentette szüleinek, hogy elveszi a báróleányt. A grófi család azonban ellenezte a házasságot, mivel fiukat egy hercegkisasszonynyal akarták összeházasitani, akinek szintén nagyon tetszett a fiatal főur.

A fiatal mágnás hónapokon át küzdött, hogy szülei akaratát megtörje és megnyerje beleegyezésüket a báróleánynyal való egybekeléséhez. Miután a szülők hajthatatlanok maradtak, a szerelmesek elhatározták, hogy megszöknek. Elő is készitettek mindent és a mult hó elején megszöktek otthonról és azóta nyomuk veszett.

A két mágnáscsalád teljesen kétségbeesett gyermekeik eltünésén. Miután heteken keresztül nem tudtak a legodaadóbb nyomozás mellett sem a szerelmesek nyomára akadni, már azt hitték, hogy talán el is emésztették magukat. Annál inkább hihették ezt, mert négy hét is elmult már és semmiféle hir nem érkezett róluk.

A szökevények a tengeren.

Cirkvenicán ez idő szerint mintegy félezer vendég üdül. A verőfényes idő, a nyári meleg és a virágba borult növényzet minden nap egész sereg embert vonz, csalogat le a magyar Rivierára. Március első hetében egy bájos fiatal asszony szállt ki Cirkvenicán a Therápia molóján férjével. Minden cókmókjuk egy kis kézibőrönd volt. Egyenesen a szállóba mentek. Kijelentették, hogy hosszabb ideig szándékoznak a kies fürdőhelyen maradni és a bejelentőlapon mint férj és feleség szerepeltek.

Amig a budapesti államrendőrség minden követ megmozgatott, hogy az eltünt szerelmeseket előkeritse, azalatt azok a teljes nyilvánosság előtt éltek Cirkvenicán boldogságban. Naponkint megjelentek a strandon, nagyobb sétákat tettek és a vendégek irigykedve szemlélték az összillő szép fiatal párt, amelyről ugy tudták, hogy nászutra jött a magyar Rivierára.

Igy éltek boldogságban, senkitől sem zavartatva, négy héten keresztül.

Az első árulő nyom.

Egy selyemszőrü kedvenc kutyája volt Budapesten a fiatal bárónőnek. A negyedik héten elfogta a vágy a kedvenc kutya után és levelet irt a szökésbe is beleavatott, meghitt komornájának, hogy a selyemszőrü fehér kutyát küldje le titokban utána Cirkvenicára.

A kedvenc meg is érkezett, nagy örömére a szép mágnáskisasszonynak, Budapesten azonban ugyanakkor nyomára akadtak a szökevényeknek.

A palotában feltünt az értékes kutya eltünése. A legszigorubb vallatóra vették a személyzetet és hosszas faggatás és nyomozás után kipattant, hogy a bárókisasszony kedvenc kutyáját a komorna küldötte le Cirkvenicára. A vallatóra vett komorna ezután bevallott mindent, elmondta azt is, hogy tudott a szökésről, segitett azt előkészitени és megvallotta, hogy a szökevények már negyedik hete Cirkvenicán laknak.

Esküvő Fiumében.

A család, akit levert a fiatalok szökése és ki is meritett a négy héten át tartó izgalom, nem ment le Cirkvenicára. Mindkét mágnáscsalád kijelentette, hogy nem akar tudni többé a szökevényekről.

Rokonok utaztak le tehát Cirkvenicára és azon fáradoztak, hogy összeeskettessék a két szerelmest, akiket be is vittek Fiumeba és ott megköttették velök a házasságot. Az egybekelésnél mint tanuk főurak szerepeltek.

Az esküvő után a fiatal pár elutazott Cirkvenicáról és hosszabb tartózkodásra Rómába ment.

A leány atyját táviratilag értesitették az esküvő megtörténtéről, de a bárót — hir szerint — ez sem tudta kibékiteni és azzal fenyegetődzik, hogy leányát teljesen kizárja vagyonából.

Tudomány.

* **(Szemészeti kongresszus Pétervárott.)** A tizenkettedik nemzetközi szemészeti kongresszust Pétervárott tartják meg az idei augusztus tizedikétől tizenötödikéig. A kongresszus védője Miklós cár, elnöke Bellarminoff tanár, főtitkára Germann főorvos. A tudományos üléseken első sorban a trachoma kórokával fognak foglalkozni. A kongresszus magyarországi irodája az I. számu egyetemi szemklinikán, VIII., Mária-utca 39. szám alatt van.

Megyék és városok.

A bihari alispán a kivándorlás ellen.

Biharmegyében, amint a *Pesti Hirlap* többször is megállapitotta, hihetetlen arányokat ölt a kivándorlás. Az utlevelek kiállitását egyszerüen nem győzik már a hivatalokban s egy-egy Cunard-hajó százával viszi a bihari magyarokat Amerikába. Fráter Barna alispán már régebben felszólitotta a főszolgabirót, hogy tanulmányozzák a kivándorlás okait s tegyenek jelentést tapasztalataikról. A jelentések sorra beérkeztek s ezek alapján érdekes rendeletet intézett ma az alispán a járások főszolgabiráihoz.

A rendelet elöljáróban rámutat, hogy a vármegye népe annyira kedvet kapott a kivándorlásra, hogy egyes községek *teljesen elnéptelenedtek* s ha igy tart tovább, *nem lesz, aki a földet müvelje és katonának álljon.* Az alispán felszólitja a közigazgatási hatóságokat, hogy minden lehetőt kövessenek el az abnormis arányu kivándorlás megakadályozására s evégből a következő utasitást adja a főszolgabiráknak:

1. A hatóságok, melyek az utlevélhez szükséges okmányokat kiszolgáltatják, ne csak az amerikai rossz gazdasági viszonyokra figyelmeztessék a kivándorolni szándékozókat, hanem vizsgálják meg minden egyes esetben az okot is, ami az illetőket az ország elhagyására ösztönzi vagy kényszeriti s amennyiben lehetséges, ez oknak hatósági vagy társadalmi uton való megszüntetésével az Amerikába készülőket birják itthonmaradásra.

2. A parcellázásokról értesitsék az alispánt, aki a vármegye hivatalos szakközegeivel vizsgáltatja meg a parcellázásra szánt birtoktestet s ezek a szakközegek felvilágositják a lakosságot az ügylet előnyös vagy hátrányos voltáról. Az eladásra kerülő földekről is tájékoztassák az alispánt, hogy módjában legyen a kisgazdák részére az állam erkölcsi és anyagi támogatását biztositani.

3. Ahol nincs hitelszövetkezet, ilyen intézményt kell alapitani.

4. Megállapitást nyert, hogy ama járásokból, ahol több ipartelep van üzemben, minimális a kivándorlás. Felszólitja tehát az alispán a hatóságokat, hogy az iparvállalatokat a legmesszebbmenő módon támogassák s a vállalatok keletkezését igyekezzenek elömozditani.

5. Ha a kivándorlás oka sulyos feltételü kölcsön volna, a főszolgabirák hivatali és társadalmi összeköttetésükkel hassanak oda, hogy a kölcsönt a hitelszövetkezet vagy más intézet előnyösebb feltételekkel vegye át.

6. A lelkészeket és tanitókat kérjék fel, hogy müködjenek közre a kivándorlás mértékének csökkentése érdekében s amennyiben a községek lakosságának vetőmagra vagy élelmiszerre van szüksége, jelentsék az alispánnak, vagy a földmivelésügyi kirendeltségnek.

7. A kivándorlási ügynököket figyeljék meg és szigoruan büntessék.

Az alispán e szavakkal fejezi be rendeletét:

— Elvárom, hogy minden eszközt megragad, hogy a kivándorolni szándékozókat megtartsa a haza hasznos polgárainak.

Pestmegye közigazgatási bizottsága ülése. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye közigazgatási bizottsága a husvéti ünnepekre való tekintettel szerdán tartotta ülését Pestvármegye székházában. Gróf Ráday Gedeon főispán elnökölt. A jegyzői előterjesztések után Petri Mór kir. tanácsos, Pestvármegye tanfelügyelője, beszámolt a mult hó folyamán tett iskolalátogatásokról és a kiutalt segélyekről. A kiskunhalasi, kecskeméti és ujpesti tanfelügyelők jelentései után a pénzügyigazgató számolt be a mult hó folyamán befolyt adókról.

Elhalasztott közgyülés. Nagyvárad város törvényhatósága csütörtökre hirdette rendes közgyülését. A gyülést azonban megnyitás után, Hoványi Gyula jogtanár inditványára, nagycsütörtök miatt a jövő keddre halasztották.

Miniszteri leirat a családi pótlék ügyében. Szegedről jelentik: A városi tanács mostanában egymásután intézte el a tisztviselők családi pótlékaira vonatkozó kérvényeket, a saját hatáskörében és pedig Balogh Károly pénzügyi tanácsos inditványára legtöbbször kedvezőtlenül a tisztviselőkre, akiknek fölebbezései a belügyminisztériumba kerültek. Innen most jöttek vissza az iratok. A miniszter felhivja a várost, hogy a családi pótlék megállapitása tárgyában hozott határozatai ellen benyujtott fölebbezéseket a törvényhatósági bizottság közgyülésein tárgyaltassa le. A tanácsi felterjesztésben

közül a János főherceg kastélyából festett részlet s a körmöcbányai részlet a leg... kerültebb. — *Jendrassik Jenő* művei közül pedig a „Modell“ két bájos változatában gyönyörködhetünk. *Skutetzky Döme* „Üstkovács“-a, *Wellmann Róbert* finom arcélü olasz feje, — *Pörge Gergely* friss piaci jelenetei a megszokott jó dolgok.

Ferenczy Károly fekvő női aktján feltünik a test lágy husa, de feltünik az is, hogy idegen fejet festett a szép testre. — *Katona Nándor* a Tátra bérei közé viszi fantáziánkat misztikus tájhangulataival, — *Kléh János* viszont Szolnok téli hangulatát ecseteli. *Telkessy Valér* virágos képén, a tüzes piros muskátli szaga, *Perlrott Csaba Vilmos* gyümölcsein Cézanne-apó íze érzik. *Wagner Géza* városligeti jégpályája, *Hornyai Ödön* szérüskertje és *Páldi Zoltán* elhizott nimfa-családja is megállitja a nézőt.

A szabadművészek nagytermében *Benczur Gyula* női képmása (mely Domony Mórné Kornfeld bárónőt ábrázolja), a mester ismert bravurjával szólal meg, — *Bosznay István* lágy kék tátrai tájképzenét fest, *Zord Arnold* viszont a svájci havasok zord csucsait hozta közénk, — *Stetka Gyula* egyik legsikerültebb műve az, melyet gróf Csáky Károly váci püspökről festett. *Udvary Géza* is kitünően szerepel; feleségéről és fiáról festett kettős arcképe, melyet „*A lidón*“ cimmel állitott ki, minden tekintetben elsőrangu alkotás, — „A rabló lovagok“ cimü vászna romantikájával, „Trombitás“-a pedig velazquezi finomságaival emelkedik az átlag fölé. Négy tehetséges fiatal arcképfestő művei közül *Vidovszky Béla* fehér márványkandallóra támaszkodó kékruhás női alakja a legartisztikusabb, *Kövér Gyula* a merész beállitással és pozitiv színekkel keresi a hatást, ifj. *Kampis János* a geometrikusan mintázott hátterek elé állitja finom női alakjait, *Germány Elemér* poétikus, őszinte érzéssel ragadja mek lelkünket. Egy modern Botticellit látunk *Hende Vince* „Vita Nuova“ cimü vásznán, *M. Nagy Endre* pointilista tájképpel mutatkozik be, *Skutetzky Rolla* (Skutetzky mester leánya) pedig szines tarka virágos képekkel.

A jobb oldali termek során látjuk *Halász-Hradil Elemér* lágy akt-tanulmányát, *Heller Ödön* kitünően karakterizált Gelléri Mór portraitját, *Csermely János* „Merengés“-ét, *Szirt Oszkár* „Traviata“ aktját, *Csánky Dénes* interieur-jét, *Körmendi-Frim Ervin* öreg órás csendéletét s az első izben szereplő *Leidenfrost Sándor* „Vértanu“ képét. Ez a fiatal művész Cranach hatása alatt festette meg Krisztus urunk keresztről való levételét, a korszellem teljes átérzésével és igazi nagyrahivatottsággal. — A tizes számu teremben a talentumos *Kandó László* szép Apponyi-képmása, *Romek Árpád* bravuros csendéletképei, *Dobai Székely Andor* mozgalmasan benépesitett belgiumi városrészletei, *Nagy Vilmos* és *Pap Emil* kedvelt genre-képei, *Kóbor Henrik* misztikus téli estje, *Börtsök Samu* és *Barkász Lajos* ragyogó napsütésben festett téli tájai sorakoznak. A tizenegyedik teremben látjuk *Szlányi Lajos* virtuóz téli tájképeit s az élénk, körmöcbányai piacot, *Keményffi Jenő* „Szőke nő“-jét és szép pastell képmását, *Gulácsy Lajos* finom „Fiorenza“-ját, *Vesztróczy Manó* ultramarinban tartott plein-airjeit és feleségének kitünően sikerült képmását, *Poll Hugó* bizarr „Naplementé“-jét, *Frecskay Endre* gödöllői tájrészleteit. — A tizenkettedik teremben feltünnek *Ozencz János* lágy technikáju szép aktjai, báró *Mednyánszky László* mélységes tájpoémái, *Glatz Oszkár* rendkivül igaz falusi részletei, *Barta Ernő* hegedüse, *Herrer Cézár* veneziai részlete, *Basch Andor* friss arcképtanulmánya, *Mérő István* képei. — A tizenharmadik teremben sorakoznak: *Zombory Lajos* szántás-vetés-boronálás alföldi témái, *Várady Gyula* tájképei, *Kárpáty Rezsőtől* a poetikus „Virágos rét“, *Kada Alajostól* a falu patakja, *Katócz Kálmántól* Bruck Lajos budai műterme, *Basch Árpád* illusztrativ arcképe, *Bednár János* kettős portraitja.

A grafikai teremben *Szmrecsányi Pajtás Ödön* humoros budapesti vizfestményeit, a nagytehetségü *Biró Mihály* bizarr temperáit: a „Vérvád“-at és nagyszebeni utcát, — *Tichy Kálmán* és *Somos Árpád* finom rézkarcait élvezhetjük.

II. *Az épitészek csoportja* a magyar épitőművészek szövetségének tagjait szerepelteti eredeti rajzokkal és fényképekkel. Épitőművészeink tudását leghivebben az ő felépitett alkotásaik illusztrálják Budapesten és a vidéken. A tereken, utcákon — s a temetőkben. *Lajta Béla* különösen szép sirkövek alá temeti a — megrendelőit. Sirboltjai elsőrangu művészi alkotások. *Lechner Ödön* a pályadijat nyert Ferenc József jubileumi templom terveit, *Szende Andor* egy árutár festői belső udvarát, *Vágó József* kórháztervezetét és csendőrségi iskolát, *Janszky* és *Szivessy* vidéki vigadó, templom, szanatórium és zárda-terveket mutatnak be. *Árkay Aladár* a kis svábhegyi birói telep villaterveit és vidéki templom rajzát, *Haasz* és *Málnai* bérház, gyár és kereskedelmi csarnok terveket, *Jónás Dávid* és *Zsigmond* a trieszti bizt. társulat palotája és a budai izr. templom terveit állitotta ki. Artisztikus rajzvázlatokat mutat be *Meller Dezső* Cannes és Nürnberg utcáiból, *Kozma Lajos* pedig szép interieur és butor tanulmányaiból.

Az épitészet kiállitásai egyébként antipatikusak nagyközönségünknek.

Menekül innen. Mert itt nem lát andalitó színeket és formát. S a tervezetek rideg józansága csak a horribilis házbérekre emlékezteti.

Ehhez pedig nincs szüksége a — műcsarnokra.

Kézdi-Kovács László.

—

A kassai Rákóczi emlékmü.

A Szekfü könyve nyomán keletkezett nemzeti felháborodás sehol sem vert olyan hullámokat, mint a vezérlő fejedelem kurcu városában: Kassán. A város, a közönség s az ifjuság egyaránt mozgalmat inditott, hogy a nemzeti ideálon ejtett sérelem ellen tüntessen s e hó 29-én országos Rákóczi-ünnepséget rendeznek. Az ősi kuruc várost a fejedelem szent hamvai avatták a fejedelem fővárosává, ámbátor amugy is nem egy emlék emlékeztet ebben a városban Rákóczira. Hiszen ott van Kassán a fejedelem régi székháza is, melyben mostanában honvéd kaszárnya van, a fejedelem hajdani fogadótermében pedig most a honvéd tiszturak a tiszti menázs ebédlőjét rendezték be. De fővárosa ez a nagy bujdosónak azért is, mert hiszen körülötte terültek el az ő végtelen dominiumai, s az ő fejedelmi kastélyai, várai és mulatóhelyei, mint Nagy-Sáros, Zboró, Sztropkó és Sárospatak.

Nem csoda tehát, hogy elsőben a kuruc város lelkesedése vetett lobot a Rákóczi hamvak hazahozatala után; akkor nyomban elkezdte a gyüjtést a Rákóczi-szoborra. Az akkor fölllobbant nemzeti lelkesedés izzó hangulatában hamarosan össze is gyüjtöttek vagy háromszázezer koronát, s ime a szobor dolga ma sem tudott dülőre jutni.

Valami sajátságos tünet az a mi közéletünkben, hogy a szobrokat olyan nehezen tudjuk megteremteni. A fővárosi Kossuth-szobor e tekintetben nemcsak rekordot ért el, hanem iskolát is csinált. Itt azonban még bizonyos diszkrét magasabb érzelmi dolgok járnak közbe, mert hiszen a politikusok nagy lojalitásukban a sirjában nyugvó Kossuthban is politikust látnak. Miért kellett azonban Erzsébet királyné szobrát igy elhuzavonázni? Hiszen itt csak nem féltékenykednek a nemzet szeretetére s a népszerüségre? Miért nem áll még a szabadságszobor, sőt a Jókai-szobor?

Egyebütt az a baj, hogy kevés a pénz, nálunk meg az a baj, hogy sok a pénz s ha a nagy ember halála után, a kegyeletes lelkesedés melegében, összehordjuk is a pénzt, ez a lelkesedés hamarosan annyira kihül, hogy utána az emlékművet nem alkotjuk meg, mert a bizottságok munkálata ólomlábon jár.

Igy járt a Rákóczi-szobor is.

Rákóczi szobrát lovasszobornak tervezik s a hadverő vitézt az ő kuruc városában csakugyan igy is kell megörökiteni. Csakhogy erre még manapság, amikor a művészi munka olyan módfelett drága, lovasszoborra háromszázezer korona kevés. A szoborbizottság azzal a tervvel is foglalkozott, hogy miután egyelőre alig kecsegtetett remény, hogy az összeg számottevő módon meggyarapodnék, talán kisebbszerü lovasszobrot teremt. Ezt meg azért nem lehetett keresztülvinni, mert az igénytelenebb szobor Kassa főutcáján, a nagy házak között, főleg pedig a monumentális dóm előtt valósággal eltörpülne. Már pedig figyelembe kell venni, hogy az Andrássy- vagy a Szent István-szobor, mindegyik többe került egy félmillió koronánál s nem is valami monumentális alkotások.

Igy azután egy másik terv érlelődött meg. A kassai muzeum épülete szük már a gazdag gyüjtemények befogadására s igy az állam, amelyik immár tulajdonosa e szép gyüjteménynek, elhatározta, hogy a Felsőmagyarországi Rákóczi-muzeum számára uj palotát épittet, a muzeum jelenlegi palotáját pedig átadja a jogakadémiának. Az uj épület teljesen magán viselné a Rákóczi-jelleget, amennyiben az épület egyes részi a fejedelem egyes kastélyai stiljében épülnének, tehát ez épületben viszszatükröződnének a zboróí, a sztropkói s a nagysárosi kastélyok, de talán még az eperjesi és a kassai paloták is, melyekben a fejedelem lakott s melyek a magyar reneszánsz stilnek értékes emlékei. Ez előtt az épülettelek előtt a város felé egy rég félkör alaku bástya áll. Ez a régi csaták érdekes emléke kiválóan alkalmasnak kinálkozik, hogy a Rákóczi-szobrot oda állitsák, s ha az uj Rákóczi-muzeum volna a szobor háttere, akkor nemcsak stilszeri miliőbe kerülne az emlékmű hanem ott egy kisebb arányu lovasszobor is eléggé érvényesülne; a fejedelem pedig szinte a maga otthona előtt állana.

Nehezebb probléma lett a fejedelem siremléke. A kormány Berzeviczy Albert kultuszminisztersége idején háromszázezer koronát utalványozott egy siremlékre, amelyik Rákóczinak a kassai dómban nyugvó hamvai felett emeltetnék. Ki is irták a pályázatot, fel is állitották Holló Barnabás gipszből készült mintáját, ez a minta a templomban szerencsésen össze is dült . . . végre azután ugy határoztak, hogy a siremlék nem szobor lesz, hanem festmény. A freskót a kripta bejárata felett a falra Dudits Andor fogja elkésziteni. Ezenkivül azonban a bejárathoz még egy szarkofágot is helyeznek.

Szerencsétlen idea! Rákóczi sirja fölé nem képet kell tenni, hanem monumentális siremléket, hiszen erre van elég pénz! S végre is Rákóczi sirjának a nemzet zarándokoló helyévé kell válni.

Egy meggondolatlan támadás által ujra felébredt a Rákóczi-kultusz s ujra aktuálissá vált a kassai Rákóczi-emlék. Már pedig, ha a nemzet Kassának ajándékozta a fejedelem szent hamvait, akkor ez nem Kassa város kérdése, hanem az egész nemzeté. A nemzet pedig azt kivánja, hogy az emlék méltó legyen a nagy fejedelem emlékéhez.

(v.)

—

* **(Vastagh György nyolcvanéves.)** Ritka kedves ünnepe lesz husvét vasárnapján a magyar művészvilágnak. Festőművészeinknek egyik nesztora, az európai nevü *Vastagh György*, üli meg pompás egészségben és művészi alkotó erejének teljes frisseségében születésének nyolcvanadik évfordulóját. Nyolcvanadik születésnapja történelmi nevezetességü dátum is az ő sikerekben gazdag művészi pályafutásának. Épen hatvannégy esztendje, hogy az első festményét Szegeden kiállitotta s azóta hat és fél évtized alatt alkotásai megfordultak egész Európában és mindenfelé hirt és dicsőséget szereztek alkotójuknak és az egész magyar nemzetnek.

Vastagh György Szegeden 1834-ben egyszerü iparos-familiából született és már kisfiu korában nagy kedvvel rajzolgatott, de mielőtt komolyabban nekifoghatott volna a művészet tanulásához, kitört a szabadságharc s az alig tizenöt esztendős diák több társával önkéntesen beállott az I. szegedi honvédzászlóaljhoz. Perczel és Kmetty tábornokok alatt végigharcolta a bánáti csatát s a temesvári csata után Nagyváradon tette le a fegyvert. Innen az oroszok Aradig kisérték s Vastagh Aradról hazatért Szegedre. Szüleit azonban nem találta otthon, egy Pozsgay nevü jószivü asztalosmester rejtette őt. Ennek a fiatal művész hálából pingálta a tulipános ládákat és a cifrábbnál-cifrább koporsókat. Elmultak a vészes idők s Vastagh György emlékezetből megfestette az egyik csatajelenetet, melyben részt vett. A kép miatt ugyancsak meggyült a baja a rendőrséggel. Később Stesh nevü piarista tanárjától nagy komolyan tanult rajzolni és főleg az anatómiában képezte magát. Utóbb egy Gerstenberg nevü osztrák menekült festő huzódott meg Szegeden és ettől tanulta meg legelsőbben alaposan az olajfestés technikáját. Képecskéivel szép pénzt szerzett össze magának s 1854-ben Bécsbe ment tovább tanulni, honnan visszatérve, bejárta az Alduna és az Alföld vidékét s azután Erdélyben telepedett meg. Itt történt, hogy gróf Mikó Imre ajánlatára lefesthette Erdély akkori katonai kormányzóját, Schwarzenberg herceget. A portré kitünően sikerült s kevéssel rá hivatta a művészt a kolozsvári rendőrfőnök s átadott neki egy hivatalos értesitést, hogy az osztrák kormány kétezer forintos ösztöndijat adományozott neki. Vastagh, aki mint magyar honvéd harcolt az osztrák ellen, az ösztöndijat önérzetesen visszautasitotta. Ez lett volna az egyetlen pénzbeli kitüntetése művészi munkásságáért életében és ezt sem fogadta el. Erdélyben az arisztokrácia már bőven ellátta munkával és a piktura jól jövedelmezett. Közben 1863-ban nősült meg Kolozsvárott és elvette Schell városi tisztviselőnek eredetileg francia származásu szép leányát, akivel tavaly ülte aranylakodalmát. Gróf Nemes Vince 1873-ban Bécsbe hivatta s itt csakhamar kedvelt festője lett az osztrák fővárosnak s képei közül igen sok kikerült Németországba. Négy gyermeke volt már ekkor: Béla (kir. közjegyző). Géza (immár európai nevü állatfestő), György (hirneves állatszobrász) és Jozefin dr Kenyes Balázsnak, a kolozsvári Ferenc József tudományegyetem tudós rektorának felesége. Siker után sikert aratott. 1880-ban hazajött és végleg Budapesten telepedett le. Részt vett a Műcsarnok megalakitásában s az Andrássy-

be, a tisztviselők és munkások nyugdijára 50.000—50.000 koronát fordithasson, a gázgyár megváltásának emlékére a főváros egyik alkalmas terén 25.000 koronáért diszes kandelábert állithasson fel; felhatalmazást kér végül arra, hogy a tisztviselőknek a már tavaly megállapitott mérvben s azonkivül a vállalat összes munkásainak is remunerációt adhasson.

— **Válasz interpellációkra.** A legközelebbi közgyülésen Rényi Dezső tanácsos válaszolni fog Kassay Ferencnek négy interpellációjára, melyeket a legutóbbi közgyülések egyikén intézett a polgármesterhez. A négy interpelláció a következő dolgokra vonatkozik: a Lipót-körúti és Váci-körúti villamos vasuti vágányok közveszélyes elhelyezése; a margithidi gyalogközlekedés biztonsága; a Margithid és Lánchid, valamint Margithid és Óbuda között csavargőzös körforgalom létesitése; a Visegrádi-utcai villamos vasut megnyitása. E kérdésekre vonatkozólag a tanácsos a tanács álláspontját fogja ismertetni. Ugyanezen a közgyülésen dr Márkus Jenő tanácsos is válaszolni fog Telkes Aladárnak az I. ker. elöljárósági épület célszerütlen elhelyezése ügyében előterjesztett interpellációjára.

— **A főváros közgyülése.** A főváros törvényhatósági bizottsága e hó 15-én, szerdán, délután rendes közgyülést tart, amelynek tárgysorozatán a következő fontosabb ügyek szerepelnek: az üresedésben levő egy másodosztályu tiszti alügyészi állásnak betöltése; a társaskocsivállalat megváltása; a kelenföldi általános csatornázás; a központi városháza kibővitése; a fővárosi közkórházaknál élelmezési tiszti állások szervezése; azonkivül számos bérleti, tulkiadás-fedezeti, vizcsőfektetési, fölebbezési, kegy- és nyugdijazási ügy. A tárgysorozat összesen 45 pontot ölel fel.

— **Olcsó husvéti bárányhus.** A bárányhus árát a főváros községi élelmiszerárusitóhelyein holnaptól (péntek) kezdve leszállitották és pedig az eleje hus kilóját 1 korona 52 fillérre, a hátulja hust pedig 1 korona 88 fillérre. Ez alkalomból megemlitjük, hogy a községi tojás, vaj, sajt és baromfi árai az ünnepek előtt változatlanok maradnak. A friss és lámpázott tojásokból 2 koronáért 30 darab nagy és 34 darab kisebb tojást árusitanak, a teavaj ára 10—20 dekás és fél kilós adagokban kilónkint 3 korona 60 fillér, a friss tavaszi liptói turó kilója 1 korona 60 fillér, a tehénturó kilója 48 fillér, a községi üzemben hizlalt baromfi ára pedig tisztitva és kibelezve kilónkint 2 korona 60 fillér.

— **A gyermeknap jelentősége.** Az Országos Gyermekvédő Egyesület azzal a kérelemmel fordult a tanácshoz, hogy a gyermeknapok egyikén a főváros iskoláiban a tanitók ismertessék a gyermekek előtt a gyermeknapnak és gyermekvédelemnek fontosságát és jelentőségét. A tanács az egyesületnek ehhez a kérelméhez hozzájárult és ilyen utasitást adott ki a főváros iskolái részére.

Szinház és zene.

* **(Hangverseny.)** Csak félig telt meg a terem *Charles Cahier* asszony csütörtöki hangversenyére, melylyel a Scala hatásosan fejezte be idei bérleti hangversenyeinek sikerült sorozatát. Pedig Cahier asszony hangja még mindig értékes anyag — csak a pianókban már nem mindig egészen megbizható — és előadása ép olyan stilizált és müvészi nivóju, mint volt évekkel ezelőtt, mikor nálunk először énekelt. Ma is nagy hatást keltett, főleg Schumann és Mahler dalaival, melyek közül egy-kettőt meg is ismételt. A tapsból böven jutott *Dienzl Oszkár* izléses zongorakiséretének is.

* **(A pénztárak nyitva.)** A Vigszinházban holnap, pénteken, nem játszanak. A pénztárak azonban nyitva lesznek.

* **(Husvéti előadások.)** A husvéti ünnepek alatt a *Király-szinházban* és a *Magyar Szinházban* 5—5 előadás lesz. A *Király-szinházban* nagyszombaton, husvét vasárnap és husvét hétfőn délután is, este is a rendkivüli sikerü *Szibill* kerül szinre, *Fedák Sárival.*

A *Magyar Szinházban* nagyszombaton és azután vasárnap és hétfőn este mutatják be *Földes Imrének* uj darabját, *A vörös szegfüt*, amely minden valószinüség szerint szenzációs sikert fog aratni. Husvét vasárnap délután *Herczeg Ferenc* nagy sikert aratott kedves és finom vigjátékát, *Az ezredest*, adják, hétfőn délután ugyancsak rendkivül mulatságos amerikai bohózat, az *555-ös rendőr*, van müsorra tüzve.

* **(Parsifal)** határtalan lelkesedést kelt ez idő szerint Olaszországban; az olasz közönség nem tud betelni Wagner hattyudalának fönséges szépségeivel és valóságos Parsifal-láz vett erőt nemcsak a müvészvilágon és a müértő közönségen, de a szélesebb néprétegekben is. Január 1-én adták egyidejüleg Rómában és Bolognában, 10-én a milanói Scalaban, azóta Turinban, Genuában, Nápolyban és Palermóban, sőt kisebb városokban is (Pisa, Bari, Bergamo, Catania) és mindenütt nemcsak a drágább ülőhelyek, de elsősorban a karzati és az állóhelyek is mindegyik előadáson elkeltek és a hitmotivumot vagy a grálszózatot ma éppugy fütyülik a tengerparton lézengő lazzaronik, mint azelőtt a Santa Luciát vagy a regina di maccaronit.

* **(A mozik megadóztatása.)** Aradról jelentik: Két hónap előtt Arad város moziszabályrendeletet alkotott, kimondván, hogy Aradon korlátlan számban szabad moziengedélyeket kiadni, de a mozgószinházak hat percent jegyadót kötelesek fizetni a bruttobevétel után. Sándor János belügyminisztertől a csütörtöki napon leirat érkezett, mely a fenti határozatot megsemmisiti. A belügyminiszter formahibákat talált a szabályrendeletben, a hat percentet pedig kevesli s különböző jövedelmezőségük szerint kivánja a mozgószinházakat megadóztatni. A belügyminiszter döntése többrendbeli intézkedést tesz majd szükségessé, mert a közgyülési határozat óta a rendőrfőkapitány nyolc moziengedélyt adott ki.

* **(Báró Rothschild uj darabja.)** A párisi Rothsildoknál tudvalevőleg tradició, hogy a müvészet és irodalom terén keresik a babért, de főleg mint zeneszerzők vagy szinmüirók ostromolják a Parnaszust. Néha ez a törekvés sikerrel is járt; Rothschild bárónőnek hires dala „Si vous n'avez rien á me dire", főleg Patti Adelina buzgalma folytán — a müvésznő valahányszor énekelte, mindég egy értékes ékszert kapott a boldog szerzőtől! — bejárta az egész zenei glóbust és legutóbb báró Rotschild Henri a La rampe cimü szinmüvével aratott jelentősebb sikert. Ez most arra buzditotta, hogy egy „Szemet szemért" cimü ujabb drámával pályázzék a halhatatlanságra. Csakhogy ezuttal cserbehagyták jeles consiliariusai, Wolff Albert és Turness György, akik a La rampe megirásánál vezették tollát, most a báró ur egyesegyedül vágott neki a nagy problémának — és bizony gyöngének bizonyult, cserbenhagyta ereje, invenciója: a darab, bár kitünő szereposztásban került szinre, a párisi bemutatón teljes kudarcot vallott.

* **(Ábrányiné és Ujvári.)** A Népopera két ismert és méltán kedvelt tagja, *Ábrányiné* és *Ujvári*, kiváltak a szinház kötelékéből. Ábrányiné, ki a szinháznak fennállása óta tagja, azért kérte elbocsátását, mert nem akarta Montarini szerepét vállalni a Kis királyban; Ujvári pedig azért távozik, mert nem kapott szerepet a szinház legközelebbi ujdonságában.

* **(Strauss János-muzeumot)** alapitott az elhunyt keringőkirály családja Bécsben és abban közszemlére tett a Denevér szerzőjére vonatkozó számos ereklyét. Ezek közt van a hivatalos Wiener Zeitungnak egy 1844 október 15-diki lappéldánya, mely a fiatal Strauss Jánosnak első nyilvános föllépését hirdeti Dommayer kaszinójában 20 kr. beléptidij mellett. Mindjárt alatta van a bécsi udv. operaháznak egy Denevér-szinlapja, 1899 május 22-dikéről, mikor Strauss János szintén dirigált — de életében utoljára, mert azon az előadáson meghült, hazament, lefeküdt és többé nem is kelt föl betegágyából, néhány nappal később, junius 3-dikán, meg is halt. Ott van valamennyi müve khronológiai sorrendben: opus 1-nek cime Sinngedichte, az utolsó pedig op. 591. számmal szintén keringő. Hogy temérdek diszserleg, vezénylő-pálca, ordó és medália is együtt van ott e tarka, érdekes gyüjteményben, szinte magától értetődő. De legérdekesebb mégis az elhunyt mester kéziratainak gyüjteménye, mely szintén időrendben van összeállitva.

* **(Schmedes Erik)**, a bécsi udv. oparaház jeles höstenorja, Márkus Emiliának veje, tudvalevőleg egy troppaui vendégszereplés alkalmával meghült és nagybetegen szállittatott vissza Bécsbe. Ott orvosai megállapitották, hogy streptococcusok támadták meg tüdejét és erős vérzést okoztak. Most azonban, mint örömmel értesülünk, állapota mégis megjavult, de azért a müvész még jó ideig távol marad a szinpadtól.

* **(A miskolci szinházban)** nyolcszor egymásután került szinre a *Mandarin* c. angol-chinai dráma; a fő női szerepben két évi betegeskedés után ezuttal lépett ismét a szinpadra *Palágyiné Mensáros Margit*, aki a vidék egyik legtehetségesebb drámai müvésznője.

* **(Szinmüiró ügyvédek.)** Nem egy országban az irók, különösen a szinmüirók, a legkülönbözőbb pályákon müködő emberek közül kerülnek ki. Berlinben sok olyan ügyvéd van, aki szindarabirással enyhiti foglalkozásának szárazságát. Azok közt a német jogászok közt, akik homlokon csókoltatják magukat a muzsával, első helyen áll dr *Jaffé* igazságügyi tanácsos, a Signorelli képe cimü vigjátéknak és más efféle szinpadi münek a szerzője. *Fritz Selten* jogászi komédiát irt A tárgy cimmel, jelenleg pedig egy nagy, komoly drámán dolgozik. Dr *Artur Rosenberger* büszkén vallja magát több egyfelvonásos szerzőjének, ugyszintén *Wenzel Goldbaum*, a német szinpadi irók szövetségének szindikátusa, is eldicsekedhet azzal, hogy már bemutatták egy darabját, A választást, amely Majna-Frankfurtban került szinre. *Richárd Wolff* igazságügyi tanácsos több regét és vigjátékot irt, *Hugo Marcuse* pedig eredeti darabjai mellett leforditotta Nikita montenegrói királynak egyik drámáját is. A berlini ügyvédek a szinmüiráson kivül előszeretettel hódolnak a költészetnek meg a prózai szépirodalomnak is s már nem egy ért el közülök ezen a téren is számottevő sikert.

* **(Kurt Melania)**, a magyar származásu berlini operaénekesnő, aki néhány héttel ezelőtt a Scala Wagner-estélyén nálunk is zajos sikert aratott, most a londoni Parsifal-előadásokon hatalmas Kundry-alakitásával nagy hatást keltett; sőt a newyorki Metropolitan-operának jelenvolt managere azonnal leszerződtette a müvésznőt a jövő évi Wagner-előadásokra. Érdekes, hogy Kurt asszony jó ideig csak mint zongoramüvésznő szerepelt s csak néhány évvel ezelőtt tért át az énekes pályára.

Képzőmüvészet.

Tavaszi tárlat a mücsarnokban.

— *Második közlemény.* —

A mücsarnoki kiállitások alkalmával sok szó esik aról, hogy a tárlatoknak *vásári szinvonaluk* van.

Erről érdemes egy kissé beszélgetni.

Mi az a vásári szinvonal?

Ugy-e bár, szó szerint azt jelenti, hogy a kiállitott mütárgyak javarészben, sőt csaknem mind, eladásra szánt dolgok.

De lehet-e a mai világban arról szó, hogy képzőmüvészeink tisztán csak a *babérért festenek?*

A mai világban, mikor *minden eladó*, elsősorban az emberi meggyőződés, a becsület, a rangok, cimek, nemesség és nemtelenségek. Amikor dicsőséget is lehet venni, nemcsak házat, kertet, értékpapirt, szerelmet, hust és főzeléket.

Miért fessenek hát épen csak a képzőmüvészek babérért? Az irók sem irnak babérért, hanem szinpadi tantiémekért és bőséges honorariumokért. A kritikusok is jól tudják, hogy a babér csak illuzió, vagy prózai értelemben olcsó zöldség, melyet koszorúba fonva a falra, felapritva az ételekbe használnak el.

A festők és szobrászok is tehát főképen állati igényeik fedezetét keresik munkájuk ellenértékében, ami nem zárja ki azt, hogy lelkük nemesebb fölhevülései értékesebb gyümölcsöket ne teremjenek, mint ahogy az irók legszebb felbuzdulásai is az átszellemülés termékei.

A mai anyagias és gondterhes világban persze elsősorban bizonyos anyagi jólét kell ahhoz, hogy ezekbe a magasabb szellemi régiókba szállhassunk a lelkünkkel, hogy a földi piszok helyett étherikus illuziókban éljünk.

Ezért ritka a kivételes müvészi alkotás, — akár irásról, akár másféle müvészetről van szó.

S ezért fölösleges gáncsoskodás folyton a *vásári szinvonalat* emlegetni.

Hát igen, józan és becsületes szándéka minden müvésznek olyant alkotni, amit a közönség megért, ami a közönségnek tetszeni is fog s amit értékesithet is.

Még a legultrább főmázolók is arról ábrándoznak, hogy müvészeti szörnyszülötteikkel szellemi és anyagi sikereket arassanak.

Pedig ezek igazán a vásári szinvonalon *alul* állanak.

* * *

A tavaszi tárlaton szereplő *független-müvészek* és *szobrászok* után még a *szabad-müvészek* és *épitészek* csoportját ismertetjük.

I. *A szabadmüvészek festményei.* Két kis fülkével kezdődik e csoport kiállitása, ahol figyelmünket elsősorban a fiatal *Zádor István* muzeális becsü intérieurjei és csendéletei ragadják meg. Sok kisérletezés után végre céljához ért ez a mester, megtalálta a kellő talajt. S akár az Ernst-muzeum Rákóczi-szobájából festett részletet, akár csendéletképeit nézzük, egyforma nagy qualitást látunk bennük. Feltünik itt *Karlovszky Bertalan* mesteri arcképe, melyben az elhunyt őrgróf Pallavicini Edét örökitette meg. *Bruck Miksa* kedves vásznai

oroszlánrészt a főalakba önteni, mig a többi alak inkább illustráló, magyarázó, s az eszme élénkitésére szolgál ; kezdetleges fogyatkozásait csak lassan küzdi le, s akkor jogos tért tölt be.

Sokkal inkább áll módjában minden müvészetnél a működtésnek a puszta fogalmak megszemélyesitése, s hatalmában áll az is, hogy neki életet kölcsönözzön, a mely által az egyszerü gondolat vagy képzet világos, áttekinthető külsőben lép fel.

Igy személyesiti meg Horác is a gondot. Igy Sophokles a Harcot. [1])

Végül megemlitjük, hogy az allegoria átjátszik a parabolába is, a mely nem más, mint folytonos allegoria. Ilyen a sz. irásbeli pazarló ifjuról való. A parabola sok tekintetben kivül esik a müvészet határán, habár egyes szakaszainak müvészi elédása által, kivált a működtésben, megszabadulhat az allegoria fagyos hatásától.

IV.

A műtörténelem egy két odavetett példájából megérthetővé vált az a müvészettani igazság, hogy a szépmüvek symbolikus keretben kezdik el fejlődésöket, s a mikor már hanyatlásuk beállt, elvesznek az allegoriában.

A symbolum, a müvészetek kezdetleges kifejezésmódja, szinte elvész a naivságban, a mely két képzet közé láncszemként tapad. Már maga ez a naiv összekötés is rámutat conventionalis jellegére, meg amaz igazságra, hogy a müvészet egyikmásik ága nélküle nem is támad vala. Ebből okszerüleg következik az az igazság, hogy a symbolum, mint a müvészet kezdete, okfeje, jogosult abban a korban, a mely létrehozá.

De a symbolumalkotó két képzet összekötése hallgatag megegyezést tételez föl ; a mi ismét arra mutat, hogy amely kor ennek szükségét érzi, jogosan alkalmazza azt a maga helyén.

A symbolum a maga körében jogosult; de vajjon az-e az allegoria is?

Tudjuk, hogy a vallásos müvészet a symbolumnál veszi kezdetét és az allegorián végződik, Ebből az következtethető, hogy ha a müvészet hanyatlásakor oly segitő eszközre szorul, a melyet fejlődésekor vagy virágzása alkalmával nem alkalmazott : ugy az allegoria nem egyéb dagálynál, s mint ilyennek nincs helye a müvészetek közt.

Ha továbbá közelebbről vizsgáljuk az allegoria természetét, feltünik az, hogy eltérőleg a müvészetek feladatától, fagyos képet ad, a mely nem a phantasia eredménye, hanem a combináló észé ; de meg az is ellene szól, hogy nála a hatás közvetett, az értelmiség nevezetes fokát tételezi föl és nem szól a phantasiához.

Mentségül felhozható az, hogy a mütörténelem számos, akár általunk is felhozott példában elég meglepőt, elég gyönyörködtetőt mutat föl az allegoria terén, a hol a müvész megmaradt az eszmék olyszerü világában, a mely önmagában még nem elvont, hanem közös érdeklődésünket birja. Ha emellett nem vágyik oly részleteket átvinni a müvész az allegoriába, a miknek ott helyök nincsen ; s ha kellő müveltségü szemlélőben a gyönyör érzetét, nem előleges itélet után, fölkelteni tudja : ugy allegoriáját müvészinek tartjuk.

De akkor sem szabad felednünk, hogy az allegoria mint ilyen már a történeti festés körében mozog, a melynek eféle köntöst csak nagy ovatossággal szabad alkalmaznia. De Vinci felhozott képe pl. egészen ilyen mű, s jogosultságát a müvészet körében senki sem fogja kétségbe vonni.

A felhozottakból annyit állithatunk aesthetikai elvképen, hogy az allegoria csupán eszközül, de nem célul is egyuttal, szolgálhat a képes müvészetben ; másrészt, hogy mint eszköz is dagályossá teszi a müvet, mihelyt a kellő mértéken tullép.

Dr. Tóth Sándor.

[1]) Antigone.

Vastagh György.

A hazai képirók közt az utóbbi években hangzatos névre tett szert *Vastagh* György. Hirét különösen még Bécsben alapitá meg, hol a műtárlatok kedvenc vendége volt, s a hol több neves műbiró, mint Speidel L., Vacano Emil, Ranzoni E., és mások nagy dicsérettel emlékeztek meg róla, valahányszor egy-egy cigány- vagy oláh-életképét látták. Sőt volt idő, a mikor Vastagh György ez eredeti felfogása, szin-

Vastagh György id
1879

gazdag és érzéki képeivel az osztrák főváros legkapósabb művészei közé tartozott.

Vastagh György 1834-ben született Szegeden. Szülei szegények voltak, de közbecsülésben álltak. Képirói tehetsége már gyermekkorában nyilvánult s merész rajzait nemcsak tanuló társai, hanem tanitói is megbámulták. A festést is csakhamar megtanulta. Kezdetben Krisztus-képeket másolt egy bádogos mester számára s később a legkülönfélébb szent képeket vázolta s ezeket jó áron adta el, ugy hogy festészetre való eszközöket is beszerezhetett.

Mint minden leendő művész vagy iró szülei, ugy Vastagh Györgyéi sem akartak tudni arról, hogy fiok e bizonytalan pályára szánja magát. De a lelkes fiu nem tágitott. Egy Szegedre vetődött kóborló művésztől megtanulta a festészet elemeit s aztán saját szorgalma által képezé tovább magát.

Az 1848-iki események őt is magokkal ragadták. Honvéd lett s a haza védelmére fegyvert ragadt. Vitézül harcolt s nem egy sebet kapott a szabadságért vivott küzdelmekben.

A küzdelmek lezajlása után Vastagh György ismét elővette ecsetjét és festéktábláját, s a mint az első jelentékenyebb összegre szert tett, kiment a külföldre, hogy ott tanulmányait befejezze. Ez évek alatt sokat nélkülözött és sokat szenvedett. Csak a napi szükségletekért festegetett; arcképeket, genre-festvényeket, népviseleti képeket. Ez utóbbi fajban sok tanulmányokat tett, különösen mióta Erdélybe tette át lakhelyét. Legkedvencebb tárgy a cigányélet. Ennek feltüntetésében Vastagh György majdnem egyedül áll. A természetet nemcsak hiven, érdekesen, hanem költői szinezettel varázsolja a vászonra. Bármily reális is iránya, a szellem sohasem hiányzik nála.

Legismertebb ily fajta művei a „Gombát szedő lány“, a „Paraszt lakodalom“, az „Oláh cigánylány“, melyek a bécsi „Kunstverein“-ban rendkivül hatást idéztek elő, s melyek nemcsak anyagilag segitettek sorsán, hanem nevét is szélesebb körben ismertté tették.

De a miben mai nap első sorban jeleskedik: az az arckép festés. E téren Vastagh György, mióta Budapesten lakik, a legnépszerübb s legkeresettebb művész. A főváros számos ismert családja bir már tőle egy-egy művet, mely a hasonlatosság, sikerült jellemzés s más ily szükséges tulajdonságok mellett a felfogás nemessége- és eredetiségével is dicsekedhetik. Igaz, hogy a gyors munka s a lázas sietség, melyre a rendkivül túlhalmozottság miatt utalva van, néha-néha meglátszik egy-egy arcképen; de tetszetősség, sőt erő majdnem mindegyiken van. Ecsetjének technikája sok nehézséget igen könnyen legyőz; a ruházatot, a diszöltönyök ékességeit, a női toilette számos aprólékos részeit ép oly gonddal tünteti fel, mint a mily meglepőn érzékiti az arc vonásait.

Csak a főbb arcképek felemlitése is hosszu sort tenne ki. Alig van nevezetesebb államférfiunk s előkelőbb most élő hölgyünk, a kit Vastagh György ecsetje meg ne örökitett volna. József főherceg, Klotild főhercegnő és gyermekei, özv. Damjanich Jánosné, gr. Gyürky Ábrahám, Tisza Kálmán, gr. Forgács Antal arcképe s számos más művei mind ismeretesek azok előtt, kik a festő műtermét, vagy a műcsarnok kiállitásait látogatják. A kiváló tehetségü művész, mint tanár is érdemet szerzett. Egy jeles tanitványa gr. *Nemes* Nándorné már is elismert művésznő, s annak igérkezik *Konek* Ida kisasszony is, ki a mesternél most is szorgalmasan forgatja az ecsetet.

Z. L.

Böhm Pál egy tájképe.

(„Delelő.“)

Ama számos kiváló tehetségü művész között, kik évek óta külföldön tartózkodnak, ott nagy pártolásnak örvendenek s a magyar névnek minden alkalommal becsületet szereztek: Böhm Pál kiváló helyet foglal el.

Mint Mészöly Géza a tájfestészetet, ugy Böhm Pál a genre-képirást oly eredeti felfogással miveli, hogy az általa képviselt iránynak, melyben első sorban a magyar jelleg tünik ki: minden nemzetnél számos műbarátot szerzett. Mai számunkban egy kiválóan sikerült müvét mutatjuk be, melyen a tájrészlet ép oly hangulatteljes, mint a mily sikerült a genre-alakok jellemzése.

Vermes Adorján.

KÉPZŐ

MŰVÉSZETI SZEMLE.

I. évfolyam. 1879. junius hó. 6. szám.

Vastagh György.

Symbolum és allegoria.

(Tanulmány.)

(Vége)

III.

A művészet hanyatlása hozza létre az allegoriát. Alapját a symbolum veti meg, a művészet alphája, a mely után támadt hosszas fejlődés megteremti az átalános virágzást. Virágzó kornak hanyatlás az osztályosa és a művészetek hanyatlása az allegoriában tetőzik. Genesisét a jelképhez hasonlóan a képzelem vezeti, csakhogy a számító észnek nagy a szerepe létesülésében.

Kivált fejlődése stadiumában abstractiokon élődik; néha csupa enyelgő játéka a phantásiának. Mindenesetre rokonság, hasonlat az alapja úgy, mint a symbolumnak; csakhogy amaz mindig mesterséges, szándékos kifejezője az eszmének, mig emez önkénytelen, mesterkéletlen.

Többen azt állitják Winckelmannal, hogy az allegoria egészen belefoly a symbolumba s lerontanak köztük minden válaszfalat azon okoskodás alapján, hogy egyes tárgyak önmagokban, mint symbolumok gondolva, költői feldolgozásban a vonatkozások és célzások többségénél fogva allegorikus egészekké alakittatnak.

Ha a müvészeteket történeti fejlődésök alapján vizsgáljuk, akkor eleve ki kell jelentenünk, hogy az allegoria a művészi kifejezés önálló formája, tehát nem merő grammatikai magyarázkodás hozta létre s mint ilyen jogosult.

Köre — mint a symbolumnak — az abstractió; ép azért hamarabb válhatik érthetetlenné, s ha eléggé megfelel a kifejezendő eszmének, magyarázkodóbb is amannál.

Magában véve minden allegoria kettős jelentménynek szolgál: egyik a látszólagos, másik a célzatos, tervezett. Ez a két jelentmény külömbözik is egy a mástól, innét eme kifejezésmód neve: *ἄλλο ἀγυρευιν* = mást jelenteni, mást mondani, mint amit tulajdonkép kifejez.

Mikor az allegoria alapját két tárgy összekötésében találjuk meg, a melyek egyike úgy mint a symbolumnál is, érzékbe eső, a másika meg érzék fölött való: akkor lényeges különbségül ki kell köztük emelnünk azt, hogy eme másik összekötés két tárgynak legkevésbbé közös tulajdonságán alapszik, hanem ama két tárgy egy a mástól független, szabad. Innét következik az allegoria abbeli ismertető vonása, hogy értelmének a fölismerése utólagos; jól ismeri a különbséget, a melyek két tárgy közt léteznek, azért ezeket nem naivúl, hanem okoskodás útján köti össze; többnyire fagyos, merev képet alkot, a melynek létre jöttére és magyarázására nem annyira a képzelő tehetséget, mint inkább az okoskodó észt alkalmazzuk.

Az allegoria a tárgy fogalmát mutatja a képben és nem magát a tárgyat; ennélfogva benne a hatás már közvetetté válik. Ilyen allegorizáló az a kép, a mely a bolygók tekervényes útját kigyóval akarja jelezni.

Fölismerhető az ész abbeli működéséből, hogy mint ennek a művészet körén kivül való játéka lép fel, azaz az allegoriai művészet az értelem terére lép át, s a fogalomhoz közeledik.

Itt tehát a megértést nem a képzelem közvetíti directe, hanem intellectualis úton jutunk a dolog magjához, s a phantasia csak az értelmi megkülönböztetés után szemlélheti az eredeti és gondolt jelentést. Ez az út nehezebb a symboluménál természetesen, hol a puszta conventio teremt összekötést két tárgy között; s ép ez az oka annak is, hogy az allegoria azonnal nehézkessé, homályossá válik, mihelyest a vonatkozás közönséges képzeteinek felül eső, távol célokra történik, s a jel és gondolat összekötése önkényes, indokolatlan. Ez a viszony a kép és jelentése közt okozza azt, hogy az allegoria kevésbbé alkalmatos kifejezésmódja a képes művészeteknek, bár másrészről jogosultságát e téren megint el kell ismernünk a fönebb felhozottak alapján. Egészen máskép áll a dolog a működéssel, a mely allegoriában is nagy hatású.

Az allegoria eszerint a symbolummal rokon, de köztük jelentes a különbség. Emebben a kép az eszmével teljesen egybeolvad, mindkettő együttszületik; amaz csak utánképzett jel, a mely a már gondolatunkban kész fogalmat csak mint ennek hasonlója magyarázza meg.

Helyes meghatározása tehát csak ilyen lehet: Az allegoria kép, a mely valamely

ID. VASTAGH GYÖRGY

Ujházy Ferenc, Madarász Viktor, id. Vastagh György: ők hárman a magyar festők nesztorai. A «legfiatalabb» köztük Vastagh György, de már ő is most érte el nyolcvanadik születésnapját.

Az életkor ily magaslatán, amely ritkának mondható, az emberek rendszerint passziv szemlélők. Visszavonulnak, emoció nélküli csöndességbe, még akkor is, ha a legtevékenyebb mult áll a hátuk mögött. Vastagh György nem ily tisztán szemlélődő, megpihent és emlékeinek élő ember. Igaz, «procul negotiis» él, abban a váci-utcai hajlékban, ahol saját műtermén kívül még egy műterem van: a szobrász fiáé. De épen a festés az, ami nem hagyja nyugton, mint abban az időben, amikor nem volt ily hajléka, amikor maga törte a képeihez való festéket s a jövő számára nem volt egyéb, mint csábító bizonytalanság. Ez persze nagyon régen volt. Ötven-hatvan esztendeje, ami más nemzetbeli művészetnél — angolnál vagy franciánál — még nem ekkora távolság, de nálunk úgy hat, mint valami éposz. Az évek számát tekintve, historiailag nem esik túlságos messzire s mégis meseként tünik elő, a maga körülményeivel, atmoszférájával s azzal az ifjusággal, amely e sok kecsegtető kilátást bajosan nyujtó környezetben szánta magát művészi munkára. Ma, utilitarista gondolkodással, nem igen fogják ezt méltányolni és megérteni azok, akik könnyen és gyorsan akarnak érvényesülni. Annál inkább vet azonban értékes vonást ez az idő arra a generációra, amelynek Vastagh György is, Ujházyval és Madarászszal ma még élő tagja s amely e kedvezőtlen perspektivában tudatosan vállalta a magyar művész szerepét. Hőskori szerep ez s valóban, meg lehet érteni, ha Vastagh György azt említi okkal, arra hivatkozik, amit nekünk mondott, szavaiban valami büszke és meleg rezzenéssel: azért mégis mi vagyunk a magyar művészet első zászlósai.

Vastagh György oly kondicióban érte el nyolcvanadik évét, ami nem vonja el tőle a művészi munkálkodás örömét. Váci-utcai műterme, amely egyébként, a ház lebontása következtében, közeli költözés előtt áll: élénk bizonyság erre. A mult téli tárlaton is, az első teremben kiállított, vigadó társaságot mutató képe, szintén e munkakedv mellett tanuskodott. Nyolcvanadik születésnapján, a kormány, a Képzőművészeti Társulat s művésztársai részéről egyaránt érte üdvözlés. Ebből az alkalomból mi is felkerestük. Nem életrajzot adunk itt alább, csak nehány megjegyzést, elmondást, amit a művész tett, frissen és élénken. Leginkább saját multjáról, olykor azonban, érthető szigorusággal birálgatva, a mai művészeti viszonyokról.

Jellemző, hogy Vastagh György, amikor arra az időre emlékszik, amit a műtörténet az úttörés korának nevez, nem jut eszébe panaszkodni.

A MŰCSARNOK
TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

KÓRHÁZTERVEZET
VÁGÓ JÓZSEF MŰVE

Művészet 1914.

hogy a téglát téglára hordás, a vakolat és gipsz halmozás még nem építészet, ötemeletes és kupolás ház legfeljebb rossz ház, de nem művészet. Itt, ahol nem tévesztenek meg a méretek és követni kell a vonalak művészi logikáját, s a formák argumentumait, itt a néző maga is építeni kezd mint ahogyan festeni is akkor kezdett el, amikor a rajzok és színvázlatok megértése megnyitotta előtte a befejezett képhez, szoborhoz vezető útat. Ez a kiállítás ha szerényen és kis keretben is, de rendszerrel és öntudatosan nézni és látni tanítja a közönséget és ezért bizhatik mindenki a jövőjében, bizhatik abban, hogy egyszer — talán sok esztendő múlva, — hasonló, esetleg nagyobb arányú építészeti kiállítások után, mégis csak lesz közönsége a magyar építőművészetnek és a magyar közönségnek mégis csak lesz építőművészete. Ez a kis kiállítás okos és szép folytatása annak a cserefolyamatnak, mely a magyar képzőművészet másik két ágát már európai színvonalra emelte.

RELLE PÁL

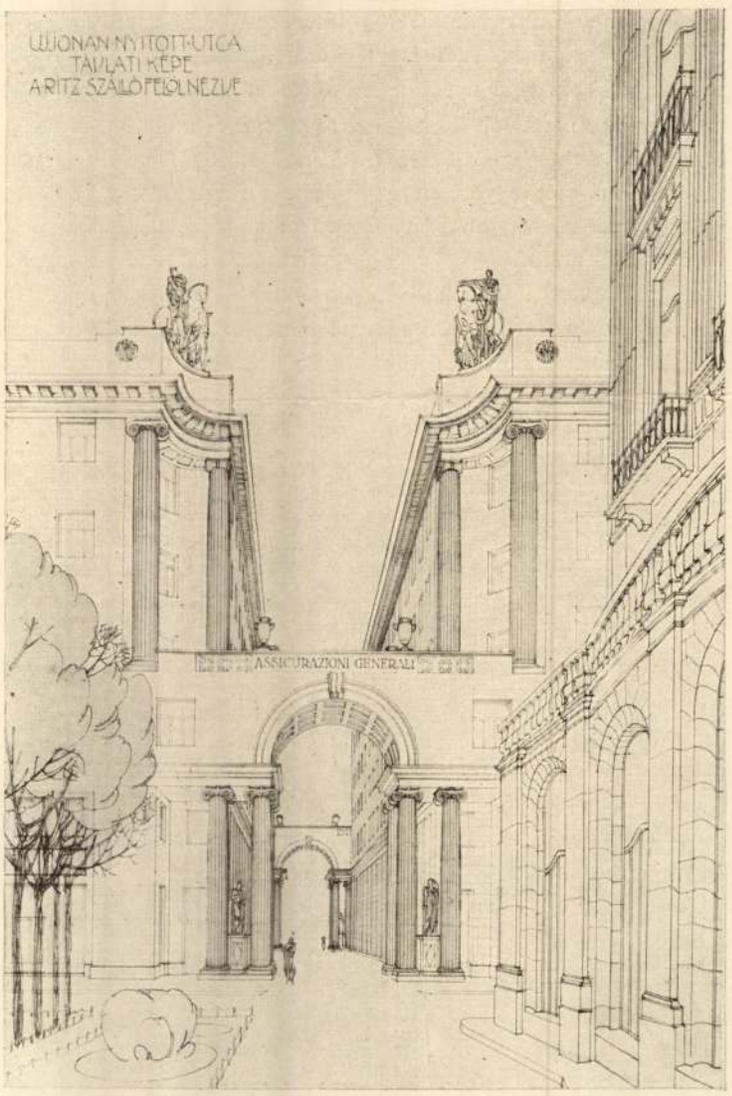

A MŰCSARNOK
TAVASZI KIÁLLITÁSÁBÓL

GENERALI BIZT. TÁRS. PALOTÁJA
DÍJAZOTT PÁLYATERV
VÁGÓ LÁSZLÓ MÜVE

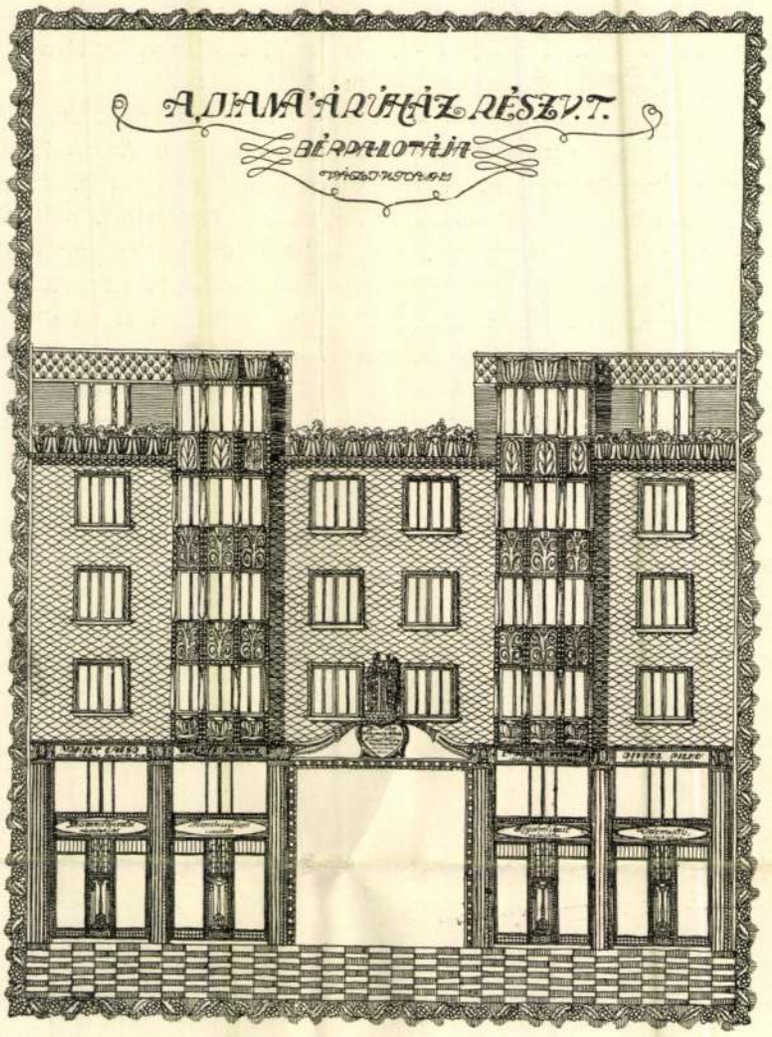

A MŰCSARNOK
TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

DIÁNA R. T. BÉRHÁZA
MELLER DEZSŐ MÜVE

sik évben osztrák művésznek adtak). Ők ugyanis elfelejtették, illetve nem tudták, hogy negyvennyolcban Perczel és Kmetty alatt harcoltam. Én azonban nem felejtettem el.

Persze, mihelyt alkalma nyilt rá, szivesen kereste fel Vastagh György a császárvárost, amely fejlett művészi életével, akadémiájával és mestereivel, ellenállhatlan vonzást gyakorolt e kor sokat kóborló magyar festőire. Három ízben is volt Bécsben. Az ötvenes évek közepén még mint tanulgató festő, később azonban, mint szivesen keresett, ismert névre szert tett művész. 1873-ban megy gróf Nemes Vince hívására a császárvárosba s itt marad egyfolytában hét évig, bőven ellátva megrendelésekkel. A bécsi sajtó természetesen mindig úgy írt róla, mint osztrák, bécsi művészről. «Unser Vastagh» gyanánt említették, ha egy-egy az erdélyi, délvidéki népéletből vett zsánerrel, vagy arcképpel feltünt a Künstlerhausban.

— Bécsben a közönségnél és a festőknél jól állt a dolgom. Elmondhatom, hogy szerettek, megbecsültek. Itthon persze nem tudtak erről semmit. P. Szathmáry Károly, az író, meglepetve kiáltott föl, amikor odafönn találkoztunk. Nem tudta, hogy én vagyok az a szegedi Vastagh, aki Bécsben így szerepelget. Ő volt aztán az, aki a magyar lapokban írt rólam s mint magyar festőt reklamált a közönség számára. Bécsben egyébként, ha magyar festők jelentek

Nem használja azt az u. n. ostorozó hangot, amivel nem egy író él, amikor erről a műértelem és pártolás szempontjából mostoha korról szól. Konstatálja ugyan ezt, mondván, hogy a közönség — ami volt — bizony csak arcképeket keresett s ezt is a bécsi festőktől, de ezért nem itéli el e fejletlen állapotot, látva okait, összefüggését egyéb viszonyainkkal.

Igaz, nem mondható, hogy neki magának végig oly küzdelmes és reménytelen sorsban lett volna része, mint nem egynek társai közül. Erdélyben, a hatvanas években, gróf Mikó Imre hívja fel rá a figyelmet s egyre-másra festi a kolozsvári arisztokrácia arcképeit. De amíg ideért, saját erejére volt utalva s része volt megpróbáltatásokban.

— Nekem nem voltak u. n. protektoraim — mondta a művész. Annak idején Eötvös akart ugyan adni ösztöndíjat is, de visszautasítottam. Egy másik ösztöndíjat, ami akkor ugyancsak tekintélyes összeg, kétezer korona volt, szintén visszautasítottam. Schvarzenberg herceget, Erdély katonai kormányzóját festettem le. Erre adták a díjat. De hát nem fogadhattam el, mert az osztrák kormány küldte. (Akkoriban volt egy ily «közös» díj, amit egyik évben magyar, má-

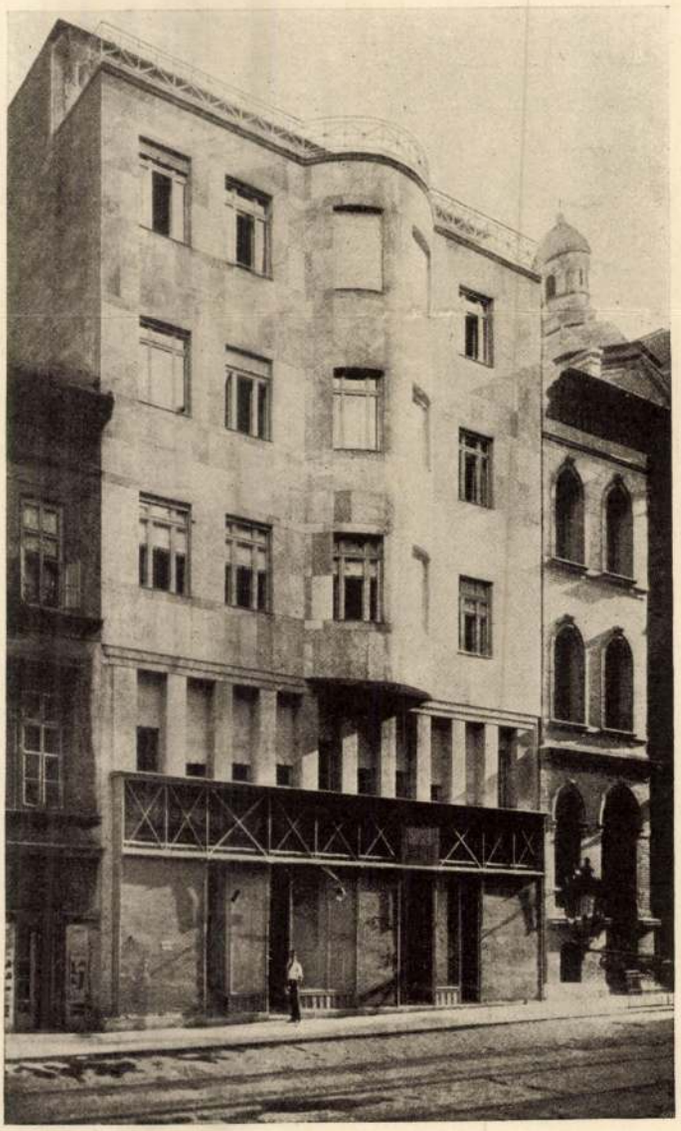

A MŰCSARNOK TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

BÉRHÁZ HAASZ ÉS MÁLNAI MŰVE

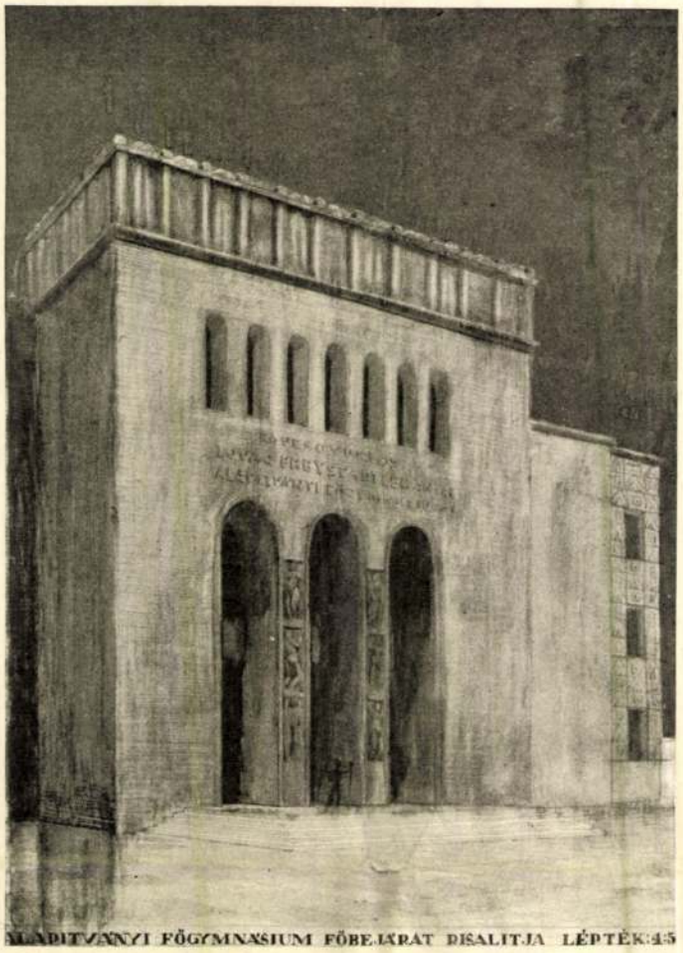

A MŰCSARNOK TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

A LOVAG FREYSTÄDTLER-FÉLE ALAPÍTV. FŐGIMNÁZIUM LAJTA BÉLA MÜVE

meg a Künstlerhaus kiállításán, én az ő kis csoportjukhoz csatlakoztam. A bécsiek persze, ennek dacára, magukhoz tartozónak akartak tekinteni. Tényleg, kis hijja, hogy nem maradtam ott végleg, de aztán döntött a fiaim sorsa. Nem akartam, hogy németek legyenek. Egy nagybátyám ugyanis, aki szintén festő volt, aki a negyvenes évek táján került Bécsbe s hetvenes évek elején még találkoztam itt vele: teljesen elnémetesedett. Vastagh Jánosnak hivták. A fiai bécsi polgárok lettek s már németek. Ezt ki akartam kerülni mindenáron s a fiaim jövője így hozott haza végleg Budapestre.

— Amikor hazajöttem, itthon már némi javulást találtam. Ekkor fogtunk hozzá az Andrássy-uti Műcsarnok megcsinálásához is. A közönség lassan-lassan mozgolódni kezdett. A fordulatot valójában attól kezdve lehet számítani, amikor hazahoztuk Munkácsy nagy képét, a «Krisztus Pilátus előtt»-öt. Egész zarándoklat folyt e kép körül, amelynek mintha továbbra is megmaradt volna ébresztő hatása. A közönség jobban érdeklődik a tárlatok iránt s a művészek . . Ma ugyancsak elszaporodtunk. Ha meggondolom: a hatvanas években, akik idehaza éltünk, vagy külföldön működtünk, alig voltunk száznál többen. S azért mégis bevettük először Bécset (1873), aztán Münchent s Párist is. Akkoriban, művész számára nem kellett itt jobb ajánlólevél, annál a szónál hogy: magyar.

AZ ENTHUZIASZTIKUS KÉPZETEK ÉS A KÉPZŐMŰVÉSZETEK

Első pillanatra bizonyára meglepő ez a cím. Meglepő, mert paradoxnak látszik. Mi lehet az, ami egyszerre enthuziasztikus is, meg képzet is. Megszoktuk u. i., hogy enthuziasztikusak csak az érzelmeink legyenek; a képzetek lehetnek világosak vagy homályosak, egyszerűek vagy összetettek, de nem lehetnek enthuziasztikusak.

Mi magunkat szoktuk enthuziasztáknak mondani akkor, ha valamely eszme nagyon elragad bennünket és mi ezen eszméért önzetlenül tudunk küzdeni, azaz, ha harcolunk érte anélkül, hogy ezért jutalmat kaphatnánk vagy legalább is akarnánk. Így ismeri az enthuziaszmusz fogalmát a köztudat és így állapította meg ezt több, mint egy századdal ezelőtt Kant, aki szerint az enthuziaszmusz a legfenségesebb lelki állapot és az enthuziaszta a fenséges ember. Szerinte ez az ideálja az életnek. Csak ezért érdemes élni. Aki nem tud enthuziaszmuszba jönni, nem is lehet soha boldog ember. Enthuziaszmusz nélkül az élet csak vegetáció.

Ha jól megvizsgáljuk az enthuziaszmusz értelmét, rá fogunk jönni, hogy ez a tünemény oly alkatrészeket mutat föl, amelyekre első pillanatra nem gondoltunk volna. Már eddig is tudtuk, hogy az enthuziaszmusz mindig bizonyos eszmékért történik, azaz a lelkesedés (mert nyilván ezt jelenti) bizonyos, általunk nagynak tartott, esetleg morális értékkel kitüntetett eszmékre vonatkozik. Azonban kétségtelen, hogy ez nem az igazi pontos jellemzése a lélekben lefolyó eseménynek: a lelkesedésnek. Bizonyos például, hogy a lelkesedés nem az eszmékért történik, hanem azok tárgyaiért. Így például, aki fegyvert fog a szabadság kivívására, az nem a szabadság eszméjéért teszi ezt, hanem magáért az elérendő szabadságért: a cél nem a szabadság eszméje, amely mint minden eszme, nem valamely létező dolog, sem pedig ilyenek viszonya, hanem az ezekről való fogalom, sem térben, sem időben nem létező valami, ellenben a szabadság maga, ha nem is létezik, a szabadságharcos előtt legalább is megvalósítható cél. Különben nem volna ereje érte harcolni.

Szóval az enthuziaszmusz tárgya mindig valamely eszme tárgyával esik egybe. A szabadságért lelkesülés tárgya maga a szabadság, épúgy a szabadságeszme tárgya csak a szabadság, mint az asztalképzet tárgya az asztal. Más szóval ez azt jelenti, hogy e meglátás, azaz tudomásulvétel, bekövetkezzék, kell, hogy ez a tudomásulvétel, azaz pl. az asztal észrevevése bennünk lefolyjék. Szóval jól látható, hogy minden képzet, észrevevés, stb. vonatkozik valamely tárgyra, legtöbbször arra, amelynek az észrevevése által keletkezett.

Mi hát akkor az összefüggés a szabadság iránti lelkesülés és a szabadság eszméje közt? Azt tudjuk, hogy a szabadság eszméje nem tárgya ennek a lelkesülésnek. Valami és pedig valami igen lényeges kapcsolatuk azért kell, hogy legyen, ezt érezzük. Van is ilyen kapcsolat köztük. Ez a lelkesedés nem lehetne, ha nem volna valamely képzet, amely erre alapul szolgálna. Ha

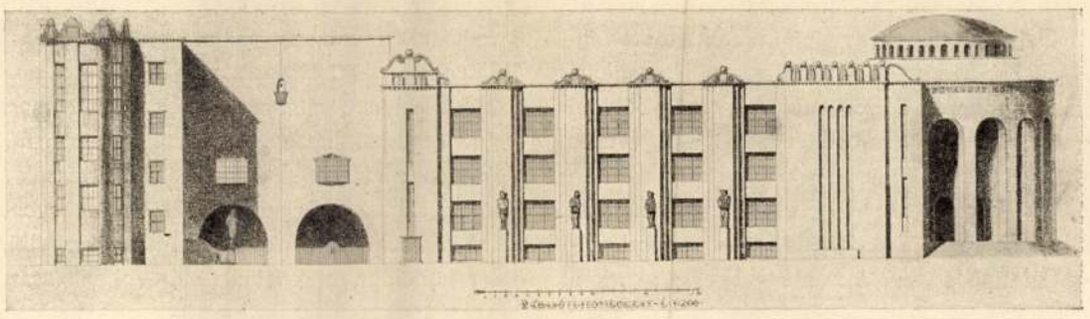

A MŰCSARNOK TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

A KÁLVIN-TÉRI FŐVÁROSI KÖNYVTÁR OLDALHOMLOKZATA LAJTA BÉLA MÜVE

Vastagh György 3

Mária Dorottya fgnő képe az 1885-iki orsz. kiállításban keltek feltűnést. Csak nem régiben festette Horváth Mihály történetírót is szülővárosa Szentes számára.

Vallásos tárgyú képei közül József, Mária és Sz. Istvan József fg. alcsuthi kápolnájában láthatók. Míg Krisztus szivét ábrázoló nagymérétű festménye Gyomán b. Wodianer Albert tulajdonát képezi.

A művész legujabb szabad alkotásai között a dalmüszinhán F(operahán) számára festett freskók tanuskodnak V. tehetsége mellett. Neki a foyer mennyezetének díszítése jutott feladatul, mythologiai jelenetet ábrázol Bacchus alakja körül.

Szana Tamás: Vastagh György Magyar művészek. Budapest, 1887. I. K. 161-168 l.

u. o. rep.

Saját arcképe s még néhány tanulmány, valamennyi ceruza rajz.

A fentebbi adatok a következőkkel egészíthetők ki.

Kegény szülők gyermeke. Kezdetben Krisztus képeket másolt egy bádogos mester számára s később a legkülönfélébb szent képeket vázolta s ezeket jó áron adta el. Szülei ellenezték, hogy művészszé legyen, de a Szegedre vetődött (Gerstenberg) „Koborló művész" buzdította s tőle tanulta a festészet elemeit. (a többi adat előttem ismeretes)

Igaz hogy a gyors muka s a tárás szétség, melyre túlhalmozottsága miatt utalva van, néha meglátszik egy egy arcképén, de tetszetőség, sőt erő majdnem mindegyikbe van. Ecsetjének technikája sok nehézséget igen könnyen legyőz; a ruházatot, a díszöltönyök ékességeit, a női toilette számos apróléko részeit és oly gonddal tüntetifel, mint a meglepően érzékítiaz arc vonásait.

Mint tanár is érdemeket szerzett. Ideiglenesen tanítványa gr. Nemes Nándorné már is elismert művésznő L

L s amat igérkezik Konek Ida is, ki a mesternét most is szorgalmasan forgatja az ecsetet.

Z. L. Vastagh György. Képzőművészeti szemle. 1879. 75-77. l. u. ebbe a füzetben fametszetű arcképe.

Vastagh György 2.

Magával vitt genreképei még inkább emelték népszerűségét. Az oláhok életéből vett népies jelenetek, mint megannyi rajdonságok, általános feltűnést keltettek és számos megrendelőt szerezték neki. A fonó cigánynő, a Gombaszedő leány, a Vásárról haza térő oláh új világot mutattak be a bécsi közönségnek. Légyott-ja, fiatal oláh legényt ábrázol, ki kedvesével ennyeleg.

Érdekesek archépei. Egy ily műve keltette fel gr. Nemes Vincze érdeklődését, kiazután csakhamar bevezetője lett a bécsi arisztokratikus körökbe. A magyar képíró divatba jött s mintermét a legelőkelőbb társaságok tagjai látogatták. Erlanger családot ábrázoló gyermek-csoport.

A bécsi világki állítás után sürgetni kezdték haza térését s gr. Zichy József akkori kereskedelmi minister kijelentette, hogy Budapesten akarja megfestetni magát vele. Nem szívesen jött haza, de itthon annyira elhalmozták munkával, hogy rövid időre tervezett leraindulása állandó megtelepedéssé vált. Az uralkodó ház tagjai, vagyon vagy hatalom által kiváló arisztokraták, magas méltóságok képviselői s jeles írók szerepelnek itt vegyest ama jobb modu polgárokkal, kik művészi dolgokban fényűzést is örömest engednek magoknak. Nevezetesebbek: József főherczeg és Klotild főherczegnő, Toldy Ferencz, Csengery Antal (többször is lefestve), Szigligeti Ede írók és művészek társaságában, Ormos Zsigmond, Mailáth Istvan, Szomrecsányi Dárius, Perczel és Jankovich főispánok archépei.

+ Paraszt lakadalom, oláh cigánylány, (Kunstverein)

+ és gyermekeik

ózv. Damjanich Jánosné, gr. Gyürky Ábrahám, Tisza Kálmán, gr. Forgách Antal archépei.

Vastagh György id.
festő.

Szegeden, 1834-ben született s ugyanott járta iskoláit is. Tehetségét Stech piarista rajztanár látta meg benne s a művészi pálya iránti kedvét élesztette. A szabadságharcz kitörésekor 16 ik éveben volt, ő is fegyvert fogott a szabadság oltalmára és a Temesvárnál vivott utolsó csata alkalmával az oroszok foglyává lett.

A szabadságharcz után folytatta iskoláit, a tanulást azonban elhanyagolta s szivesebben festett az akkortájt Szegeden időzött Gerstenberg névű német festőnél, ki szivesen tanítgatta. V. rövid idő alatt annyira haladt, hogy 1853-ban már magának is voltak megrendelései. A tehetősebb polgároknak arcképeket a környékbeli templomoknak pedig szentképeket festett. Ez utóbbi művei oly nagy tetszésre találtak, hogy sohasem volt foglalkozás nélkül, s keresményéből rövid idő alatt annyit takarított meg, hogy 1854-ben, iskoláiát félbeszakítván, Bécsbe utazhatott. Itt szorgalmasan látogatta a kiptárakat, s csakhamar nehány előkelő osztrák művészszel is megismerkedett. Megrendelői azonban sokáig nem akadtak, s ha pénze fogytán volt, újra és újra csak az alföldre kellett utazzia, hogy valamelyik tehetősebb község számára szenteket pingáljon. Mikor aztán nehány oltárképpel elkészült, újra Bécsbe, vagy még hosszabb tanulmányi utakra indult.

A dunai fejedelemségekbe szintén Bécsből rándult V. A nép festői viszlete itt annyira megnyerte tetszését, hogy egész hosszú sorát festette meg a szebbnél szebb genre képeknek. Az időtájt fordult meg Erdélyben is, folytonosan tanulmányozva a népéletet. Kolozsváron nősült, ~~de~~ s rövid időre le is telepedett, a megélhetés gondjai azonban újra Bécsbe kényszerítették, hol akkor már eléggé ismerték őt arcképei

Szana Tamás
Magyar művészek
~~vagy holvan~~ ?

Abbazia, Sanatorium Dr. Mahler
für Herz-, Nerven-, Magenkranke
Rekonvaleszente Diätkuren
Pensionspreis von 25 Lire an
Direkter Wagen Wien—Abbazia
D492

BRILLANTEN, Perlen, Antiquitäten
kaufe zu denkbar höchsten Preisen. **SZÉKELY EMIL, VII., Király-utca 51,** vis-à-vis der Theresienkirche
Telephon: József 105-35. **Achtung auf die Firma!** 30

A főváros terein százezrek dicsérték az
ERIWOL cipőkrémet **TUBUSBAN**
Kérje mindenütt! 1869

Kistenteile
2600 komplette Garnituren, Innenmass 650×620×640×13 mm. mit je zwei aufgenagelten Leisten für französische Nagelung, franko Waggon Szeged sofort **zu verkaufen.** Offerte erbeten an **„Solo"** Zündwaren- und Wichsefabriken-A.-G., Wien, I., Hohenstaufengasse 6. D508

Im schweizerischen Weinhandel bekannte Persönlichkeit wünscht
Vertretungen
erster, leistungsfähiger Weinfirmen in Ungarn und angrenzenden Ländern, die für den schweizerischen Weinimport in Betracht kommen.
Offerten befördert unter Chiffre „B. J. 5209" an Rudolf Mosse, Basel (Schweiz). D508

MASCHINENMESSERFABRIK
deutsche, altrenommierte,
SUCHT VERTRETER
FÜR UNGARN, EVENTUELL BALKAN.
Allerbest empfohlene Herren wollen nur schriftliche Offerte dringend an 1862
BITTER, Hotel Britannia, Zimmer 305, abgeben.

Bedeutende tschecho-slowakische Wirkwarenfabrik sucht erstklassigen, tüchtigen, bei der einschlägigen Kunde eingeführten **Vertreter** **für Ungarn mit dem Sitze in Budapest.** Erzeugnisse: sämtliche gestrickten Sportartikel für Herren, Damen, Kinder, aus Wolle, Halbwolle, Seide, wie Damenjacken, Westen, Sweaters, Badekostüme usw. usw. vom billigsten Engrosgenre bis feinster Ausführung. Gefl. Offerte mit Angabe von Referenzen unter Chiffre „P. K. 1251" an Rudolf Mosse, Prag, II., Palais Koruna. D570

BUTOR olcsóbb és jobb mint bárhol, szolid kiszolgálás, díjtalan csomagolás.
Behr, műasztalos
Andrássy-ut 60, Csengery-utca sarok,
Fióküzlet nincsen. 1876 Ügyeljen a cimre.

Minden mennyiségben veszek használt és új
ZSÁKOKAT 1877
Részletes ajánlatokat 8 napi szóbanállással „Ármentesitő vállalat" jeligére Leopold Cornél hirdetőjébe csak VI., Teréz-körut 3. (Tel. 7-73.)

Meglévő iparvállalathoz vagy földbérlethez
társulna 3—4 millió K-val
nőtlen fiatalember. Csak feltétlenül szakértelemmel biró urak irjanak kimeritően „Vállalkozás 78542" jeligére Schwarz József hirdetési irodájába, Andrássy-ut 7. 1870

ÜZLETHELYISÉG
raktárral és irodaberendezéssel, Nyugati pályaudvar közelében. **átadó.** Levelek „Előnyös 78544" jeligére Schwarz József hirdetőjébe, VI., Andrássy-ut 7, kéretnek. 1878

Eckhaus direkt Andrássy-ut, 6½ Millionen, wie auch beim Oktogon moderner **Vierstock,** Lift, steuerfrei, ertragreich, 4 Millionen **verkäuflich.**
Emil Löwy, Damjanich-u. 54.
Telephon: József 41-95. 1847

Kinderloses, vornehmes Ehepaar wünscht zur sofortigen Benützung eine wenigstens aus
3 Piécen bestehende, schön möblierte Wohnung
mit Badezimmer, Küche oder Verpflegung, welche tunlichst in erstem Stocke oder Parterre sein sollte. Bitte sich **dringend** unter „E. L." an die Adm. dieses Blattes zu wenden. 1880

VILLÁT vagy **családi házat,** budai oldalon, villamos közelében, 1860
megvételre keresek.
Feltétel: legkésőbb május 1-én beköltözhető, modern 4—5szobás lakás, 3—400 négyszögöl kerttel. Direkt eladóktól részletes irásbeli ajánlatot kér, melyet szivességből továbbit
Pethő János, VI. kerület, Szondy-utca 96/b, I. emelet 9.

Hirdetmény.

A Ruházati Hivatal Felszámoló Bizottsága közhirré teszi, hogy a volt Ruházati Hivatal budapesti hitelezői a követeléseikről kiállított és a Pénzintézeti Központra szóló csekket folyó hó végéig minden hétköznap délelőtt 10—12 óra között, az igény megállapitása tárgyában hozott eredeti bizottsági határozat visszaszolgáltatása és személyazonosságának igazolása mellett a felszámoló bizottság hivatalos helyiségeiben (IV., Koronaherceg-utca 9, félemelet) átvehetik.

Budapest, 1922 február 20-án. 1875

Rakowianu!
Es sennen schon grosse Kikiriki ins Vöslau. 1861

Minden előkelő étteremben
Minden előkelő mulatóhelyen
GUSY COCKTAIL
788

Nachtrag.

Die italienische Kabinettskrise.

Rom, 22. Februar.

Der Plan Giolittis, ein großes Ministerium mit Orlando und de Nicola zu bilden, ist infolge des Einspruches der Volkspartei gescheitert. De Nicola hat es neuerdings abgelehnt, allein die Regierung zu bilden, ebenso Orlando und Facta, der im Kabinett Giolitti Finanzminister gewesen ist. (Ung. Tel.-Kor.-Bureau.)

Tagesneuigkeiten.

Abreise der Erzherzogin Maria Theresia aus der Schweiz. Aus Bern wird telegraphiert: Die gewesene Erzherzogin Maria Theresia wird mit dem Sohn des Königspaares, Robert, morgen die Schweiz verlassen.

Die Trauung der Prinzessin Mary von England. Aus London wird telegraphiert: Der Termin für die Trauung der Prinzessin Mary mit Lord Lascelles wurde auf den 28. Februar angesetzt. Die Blätter beschäftigen sich mit den Vorbereitungen zur Trauungszeremonie. Tag für Tag werden im Buckinghampalais Hochzeitsgeschenke abgegeben. Alle Schichten der Gesellschaft huldigen massenhaft der jungen Braut mit Geschenken. Die Prinzessin empfing wiederholt arme Kinder, von denen sie bescheidene Zeichen der Aufmerksamkeit übernahm. Deputationen von Vereinen und Korporationen wechseln ab, um der Prinzessin ihre Glückwünsche zu entbieten. Die Feierlichkeiten beginnen heute nachmittag im königlichen Palais, wo der König und die Königin etwa 500 Gäste empfangen werden. In den Reihen der Gäste sind sämtliche Gesellschaftsklassen Englands vertreten.

Lord Grey heiratet. Aus London wird uns berichtet: Viscount Grey of Fallodon, der seinen Namen als Staatssekretär des Aeußern im Kabinett Asquith bei Kriegsbeginn in die Weltgeschichte schrieb, wird sich im Frühling mit Lady Glenconner, der Witwe nach dem im Jahre 1911 zum Baron ernannten Bruder der Mrs. Asquith, vermählen. Grey, über den vor einigen Jahren gewisse Teile der englischen Presse Alarmnachrichten verbreiteten, unter anderem, er sei dem Erblinden nahe und wolle sich vom politischen Leben zurückziehen, tritt also nicht nur politisch, sondern auch gesellschaftlich und als Privatmann wieder in den Vordergrund. Er ist übrigens sechzig Jahre alt und Witwer. Lord Grey wurde bei seinem Abgang Ende 1916 zum Peer erhoben und zum Ritter des Hosenbandordens ernannt. Er ist unbedingt eine der markantesten Gestalten des britischen politischen Lebens, und selbst seine Feinde sagen: „Sir Edward — so hieß er als Minister des Aeußern — hat niemals gelogen ..."

Vermählung. Der Großindustrielle Ingenieur Josef Frankl von Széphely hat sich am 20. Februar mit Frau Sári Renner vermählt.

Verlobungen. Tibor Ujfalussy von Szepesdaróc, kön. ung. Artillerieleutnant, hat sich in Wien mit Gräfin Gustl Nyáry-Normann von Berencs und Bedegh verlobt. — Fräulein Cand. med. Grete Abelsberg, Tochter des Herrn Max Abelsberg, Wien, II/1, hat sich mit Herrn Dr. med. Siegfried Seidner verlobt.

Todesfälle. Ministerialrat Stefan v. Chernel, Direktor des Kön. ung. Ornithologischen Instituts und eine erste Autorität seines Faches, ist am 20. d. M. in Kőszeg gestorben. — Der Konzipist im Landesverteidigungsministerium Dr. Theodor Farkas, Artillerieleutnant d. R., ist heute nach kurzem schweren Leiden hier gestorben. Er hatte während des Kommunismus eine wichtige Rolle gespielt, er war Mitglied der gegenrevolutionären Zentrale des Weißen Hauses, die seinerzeit das Kabinett Peidl beseitigt hat. Beim Leichenbegängnis werden alle Sektionen des Landesverteidigungsministeriums vertreten sein. — In Budapest ist die Witwe des Organisten Rudolf Schweida geb. Katharina Szávits gestorben. Die Gesangspädagogin Ilda Schweida betrauert in ihr die Mutter. Das Leichenbegängnis findet Freitag um 4 Uhr nachmittags im Kerepeser Friedhofe statt.

Ungarisch-amerikanische Memorialausstellung. Die Ungarisch-Amerikanische Gesellschaft wird aus dem Anlasse der 70. Jahreswende des Empfanges Ludwig Kossuths in Amerika im Laufe dieses Jahres in der Hauptstadt eine Memorialausstellung veranstalten. Die in der Geschichte sozusagen vereinzelt stehende Herzlichkeit des Empfanges war der eigentliche Ausgangspunkt für die zur Tradition gewordene Freundschaft, die sich durch die Teilnahme unserer Landsleute an dem amerikanischen Bürgerkrieg sowie durch das Wohlwollen der Amerikaner zwischen uns und den Amerikanern immer inniger gestaltete. Die Memorialausstellung wird sich auf literarische, publizistische und künstlerische Gedenkgegenstände, statistische Daten, sowie auf das in den staatlichen Sammlungen und Museen aufbewahrte Material erstrecken.

Südbahn. Aus Wien wird telegraphiert: Von der Betriebsdirektion der Südbahn wird mitgeteilt, daß mit 22. Februar auf der Linie Oberradkersburg—Luttenberg über Spielfeld—Straß—Radkersburg der gesamte Personen-, Gepäcks- und Güterverkehr aufgenommen wird. Gleichzeitig gelangen in den Strecken Marburg—Spielfeld—Straß—Luttenberg und Graz—Marburg—Klagenfurt direkte Personenwagen zur Einführung, wodurch die Zoll- und Paßbehandlung im Reiseverkehr eine wesentlich Erleichterung erfährt.

Millioneneinbruch. Aus Wien wird uns telegraphiert: In den letzten Tagen wurde auf dem Schloß Langbach des früheren Freiherrn v. Lazarini ein Einbruch verübt, wobei Silber und Porzellan im Gesamtwerte von vierzig Millionen Kronen gestohlen wurden.

Sind die Prinzen von Croy Deutsche oder Franzosen? Man erinnert sich, daß der Prinz Elias von Parma, ein Bruder der Königin Zita, der die während des Krieges verfügte Zwangsverwaltung der Domäne Chambord, auf die er Anspruch erhebt, aufgehoben wissen wollte, vor einiger Zeit von dem zuständigen französischen Gericht mit seinem Begehren abgewiesen worden ist. Der Prinz bezeichnete sich als Spanier. Das Gericht ließ aber diese Staatszugehörigkeit nicht gelten, da er in der österreichisch-ungarischen Armee gedient hat. Einen ähnlichen Prozeß haben nun auch die Prinzen von Croy verloren, wie wir bereits kurz meldeten. Das Neue Wiener Tagblatt bringt nun die folgenden näheren Details: Nächst der Ortschaft Bon-Secours erhebt sich inmitten eines Waldes von 1100 Hektar ein schönes Schloß, das der französische Marschall Emanuel de Croy durch den Pariser Architekten Chaussart im Jahre 1768 errichten ließ. Es heißt, daß Madame de Pompadour die Baupläne nach den Meinungsäußerungen Ludwigs des Fünfzehnten korrigiert habe. Dieses Schloß ist nun infolge der letzten Kriegsereignisse von dem französischen Staat unter Sequester gestellt worden. Drei Prinzen Croy forderten die Rückgabe des Schlosses, doch die französischen Gerichte erklärten, daß die Prinzen — Deutsche seien. Advokat Delcourt führte in seiner Appellation aus: Der Vater der drei Prinzen, der letzte Chef der Familie Croy, starb an einer Lungenentzündung, die er sich auf einer Jagdpartie in Ungarn zugezogen hatte, und die Vormundschaft über die Kinder wurde ihrem Onkel, einem pensionierten General der deutschen Armee, anvertraut. Als der älteste Sohn Karl sein 19. Lebensjahr erreicht hatte, ließ ihn sein Vormund in die preußische Garde aufnehmen, aus der er bald entlassen wurde, weil er eine Amerikanerin geheiratet hatte. Der zweite Sohn Anton wurde in seinem 18. Jahre in Bayern von der Kriegserklärung überrascht, als Offizier einverleibt und an die französische Front geschickt. Der dritte, Engelbert, hatte zwar in Deutschland noch nicht gedient, wurde aber später in die Armee eingereiht und den Truppen, die gegen Rußland operierten, zugeteilt. Die drei jungen Prinzen behaupten, daß sie trotz allem nie aufgehört hätten, französenfreundliche Gesinnungen zu hegen und zu bekunden und daß ihnen dies den Haß ihrer militärischen Vorgesetzten zugezogen hätte, die sich auch rächten, indem das Schloß von Bon-Secours der Plünderung preisgegeben worden wäre, während andere deutsche Herrschaftssitze in Frankreich von den Besatzungstruppen verschont geblieben seien. Tatsache sei, daß alle Meistergemälde, die Kronleuchter, die Wandteppiche, die Sèvresvasen und die Glasmalereien der Kapelle aus dem Schloß verschwunden seien, um nach Deutschland expediert zu werden. Bloß an die zahlreichen Spiegel hätten die Deutschen keine Hand gelegt, offenbar aus abergläubischer Angst, einen Spiegel zu zertrümmern; denn dies bedeute Unglück. Dagegen erklärte Advokat Plouvier, der die Interessen des Sequesters vertrat, daß die Prinzen von Croy zweifellos Deutsche seien, daß sie gegen Frankreich gekämpft, auf französischem Boden Requisitionen vorgenommen und an den Orgien der deutschen Offiziere teilgenommen hätten. Nun hatte sich auch noch der Generaladvokat Himbourg als Vertreter des Staates zu äußern. Auch der öffentliche Anwalt hielt dafür, daß die Prinzen immer Deutsche gewesen seien. Und damit wurden die Prinzen definitiv abgewiesen, — die nunmehr nicht wissen dürften, ob sie Deutsche oder Franzosen sind.

Raubritterzustände in der Umgebung Berlins. In der Umgebung Berlins befindet sich ein Gutshof Petzow, auf dem seit längerer Zeit die Familie v. Kähne ansässig ist. Diese Familie ist wegen ihrer Roheiten gegenüber den Bewohnern von Petzow und den anderen in der Umgebung liegenden Ortschaften schon öfter mit dem Strafgericht in Konflikt geraten. Hauptmann Kähne und seine zwei Kinder, eine Tochter und ein Sohn, machen sich ein Vergnügen daraus, gegen die Dorfbewohner sehr rasch mit der Schußwaffe vorzugehen, sobald sie meinen, daß die Bewohner sich an ihrem Eigentum vergehen. Die Erregung der Bevölkerung über das Verhalten der Familie ist in der letzten Zeit besonders stark angewachsen durch Nachrichten über neue Roheiten. So soll Kähne einen Arbeiter namens Nietert nur deshalb niedergeschossen haben, weil Nietert angeblich beim Holzdiebstahl überrascht worden sein soll. Das brutale Benehmen der Familie haben schon Reichstags- und Landtagsabgeordnete veranlaßt, die Aufmerksamkeit der Regierung auf die Raubritterzustände in Petzow zu lenken. Die Bevölkerung von Petzow und der umliegenden Orte hat nun eine Versammlung abgehalten, in der sie auf das entschiedenste dagegen protestierte, daß bisher von der Regierung gar nichts geschehen sei, um die Bevölkerung an Leib und Leben zu schützen. Es wurde in der Versammlung besonders darauf aufmerksam gemacht, daß der Totschlag an Nietert vom Potsdamer Strafgericht nur mit 10.000 Mark bestraft worden sei und daß die Regierung sich bisher noch nicht bereitgefunden habe, Kähne und seinen Angestellten, die ebenfalls alle mit Waffen versehen seien, die Waffen und Jagdscheine abzunehmen. Interessant ist die Forderung nach Einleitung des Verfahrens gegen den Oberstaatsanwalt von Potsdam. Diese Forderung hat folgende Vorgeschichte: Im Park Kähnes wurde im Vorjahre der 16 Jahre alte, aus Potsdam gebürtige Otto Lase, der Sohn eines Obstzüchters, tot aufgefunden. Die Leiche war bereits verwest und die Todesursache konnte nicht mehr genau festgestellt werden. Der Vater Lases verlangte die sofortige gründliche Untersuchung des Falles, da er überzeugt war, daß sich sein Sohn nicht selbst das Leben genommen haben konnte. Er richtete den Verdacht gegen Hauptmann Kähne und gab besonders zu Protokoll, daß Kähne seinen Sohn beim Suchen von Vogeleiern auf seinem Grundstück überrascht und niedergeschossen und den Körper sodann unter die Tannen seines Parkes geschleppt habe. Der Vater beantragte daher die Aufnahme der Untersuchung wegen Mordes. Doch die Staatsanwaltschaft nahm direkt Partei für den Hauptmann und dessen Familie. Trotzdem wurde nunmehr das strafgerichtliche Verfahren gegen Kähne eingeleitet und ein Haftbefehl beantragt.

Ein Millionenpump des Mbret. Viel belacht wird das Mißgeschick der Brooklyner Milliardärstochter Menges Tearle, die den Ehrgeiz hatte, der erste weibliche Diplomat zu werden und zu diesem Zweck dem Prinzen Wilhelm von Wied, als er nach seiner Thronbesteigung in Albanien in schweren Geldnöten war, gegen das Versprechen, sie zur albanischen Botschafterin in Paris zu machen, eine Million Dollar

zur Verfügung stellte. Mrs. Tearle hat nun den hoffnungslosen Versuch unternommen, von der albanischen Regierung die dem Mbret gepumpte Million wiederzubekommen.

Vielmännerei. Die englische Expedition, die im vergangenen Jahre den Versuch einer Besteigung des Mount Everest unternommen hat, ist bei dieser Gelegenheit an den Hängen und in den Hochgebirgstälern des Himalaya auf menschliche Siedlungen gestoßen, die bisher nie von einem Europäer besucht worden waren. Der Führer der Expedition Oberst Howard Bury, gibt in seinen Berichten über die Unternehmung interessante Einzelheiten über die Sitten und Gebräuche der eingeborenen tibetanischen Bevölkerung. Bei den Bewohnern herrscht Polygamie. Wenn der älteste von zwölf Brüdern heiratet, so gehört die Frau auch den übrigen. Verheiratet sich der zweite, so hat er nebenher weiter Teil an der Frau des älteren Bruders, aber die zehn nachfolgenden Brüder sind zugleich die Gatten seines Weibes. Am glücklichsten ist der zwölfte; denn dieser hat seine Frau für sich allein, was bei keinem der anderen der Fall ist, und er behält gleichzeitig das wohlerworbene Privileg bei seinen sämtlichen Schwägerinnen. Es handelt sich also gewissermaßen um eine abgestufte Vielmännerei. Merkwürdig bei diesen einigermaßen komplizierten Eheverhältnissen ist es allerdings, daß der eigentlich zur Monogamie verurteilte älteste Bruder als der Vater sämtlicher Kinder gilt, die dieser Promiskuität ihr Dasein verdanken.

Wetterbericht. Nach dem Bericht des Meteorologischen Instituts hat die nordwestliche Depression ihren Platz behauptet, über Oberitalien hat sich dagegen eine neue Luftdruckdepression gebildet; das Maximum befindet sich im Südosten. Das Wetter ist in Südwesteuropa mild und regnerisch, im Osten wieder etwas kälter. — In Ungarn gab es gestern allgemein Tauwetter. Temperatur: Budapest Maximum 9, Minimum — 2; Magyaróvár 6, — 1; Szombathely 6, — 2; Keszthely 10, 0; Kaposvár 7, 1; Pécs 8, 2; Kecskemét 5, — 6; Szeged 4, — 8; Debrecen 3, — 10; Tarcal 1, — 6; Eger 6, — 7; Wien 5, — 1; Warschau 3, — 4; Krakau 5, — 6; Florenz 14, 5; Venedig 11, 2. Prognose: Zu Niederschlägen geneigt, ohne wesentliche Temperaturveränderung.

+ **St.-Stefan-Malzkaffee.** Sie ruinieren die Nerven und die Herztätigkeit Ihres Säuglings, wenn Sie ihm Bohnenkaffee und nicht St.-Stefan-Malzkaffe zu trinken geben.

+ **Ovomaltine** erhöht den Nährwert der Milch um 60 Prozent. Es darf bei Ihrem Frühstück nicht fehlen.

Gottesdienst. In der evangelischen Kirche auf dem Deák-tér findet Donnerstag, 23. d., um 5 Uhr nachmittags eine deutsche Wochenandacht statt.

Kommunal-Angelegenheiten.

Hauptstädtischer Munizipalausschuß.

Die Tagesordnung der heutigen Generalversammlung bildeten ausschließlich die Anträge und Interpellationen, die in der jüngsten Generalversammlung wegen der von der Opposition inszenierten Obstruktion nicht unterbreitet werden konnten. Es waren nicht weniger als acht Anträge und zehn Interpellationen angemeldet, für die sich jedoch nur geringes Interesse kundgab. Bei Beginn der Generalversammlung waren im Saale kaum dreißig Stadtväter anwesend.

Im Sinne des in der jüngsten Generalversammlung gefaßten Beschlusses wurden zunächst jene Anträge unterbreitet, die schon für die vorletzte Generalversammlung angemeldet worden waren.

Die Wohnungsfrage.

Den ersten Antrag unterbreitete Desider Freund, Mitglied der Minorität. Stadtrepräsentant Freund schilderte die Wohnungsnot und warf dem Magistrat vor, nichts zur Lösung der Wohnungsfrage unternommen zu haben. Der Magistrat habe keine Zeit gehabt, sich mit dieser wichtigen Frage zu beschäftigen, da er alle seine Kräfte der Zerstörung gewidmet habe, im Sinne des Programms Karl v. Wolffs, der seinerzeit erklärt habe, man müsse alles, was das frühere Regime geschaffen, zerstören.

Diese Ausführungen lösten bei der Majorität lebhaften Widerspruch aus, doch Desider Freund ließ sich dadurch nicht beirren, sondern setzte seine scharfe Kritik an der Tätigkeit des Magistrats fort.

Er wies darauf hin, daß nichts getan wurde, um die Bautätigkeit zu fördern. Er brachte den komischen Beschluß der Baukommission zur Sprache, nach dem in den Hauptstraßen die Front der Neubauten den ästhetischen Anforderungen entsprechen müsse. Das Hauptgewicht müßte darauf gelegt werden, daß überhaupt gebaut werde.

Franz Paulheim, ein streitbares Mitglied der Majorität, störte den Redner fortwährend durch längere oder kürzere Zwischenrufe, doch in so schlechtem Ungarisch, daß ein Demokrat sich bewogen fühlte, ihm folgenden Rat zu erteilen:

— Lernen Sie Ungarisch!

Worauf Franz Paulheim geistreich replizierte:

— Aber nicht von den Juden!

Desider Freund würdigte sodann mit warmen Worten die Kunst des verstorbenen Architekten Béla Lajta, über dessen Bauten Julius Petrovácz sich in der Sitzung der Baukommission geringschätzig geäußert hatte. Er wies nach, daß die in dieser Sitzung als „destruktiv" bezeichneten Architekten bedeutende Kunstwerke geschaffen haben. Er regte mehrere Ideen an, deren Verwirklichung die Wohnungsnot wesentlich mildern würde. Unter anderem wäre es zweckmäßig, wenn die Unternehmungen selbst für ihren Bedarf an Wohnungen und Bureaulokalitäten sorgten. Eine radikale Lösung des Wohnungsproblems sei aber nur durch Förderung der privaten Bautätigkeit zu erzielen. Er kritisierte die Zollpolitik der Regierung, durch die die Einfuhr der wichtigsten Baumaterialien sehr erschwert werde. Die Behörden sollten das Bauen durch Gewährung verschiedener Begünstigungen: durch 50jährige Steuerfreiheit, Ermäßigung der Zollsätze, Ueberlassung von geeigneten Grundstücken usw. nach Möglichkeit erleichtern.

Der von der Opposition mit lebhaftem Beifall aufgenommene Antrag wurde an den Magistrat geleitet.

In persönlicher Angelegenheit.

Sodann ergriff Alexander Fayer in persönlicher Angelegenheit das Wort. Im hauptstädtischen Amtsblatte habe er gelesen, daß während seiner Rede in der jüngsten Generalversammlung Magistratsrat Eugen Zilahi-Kiss ihm die Worte zugerufen habe: „Sie müssen noch viel lernen, junger Mann!"

Redner habe diese Bemerkung überhört, so daß er nicht sofort darauf reagieren konnte. Ich weiß nicht, fuhr Fayer fort, ob diesem Zwischenruf eine verletzende Absicht zugrunde lag, doch das eine weiß ich, daß ich von Herrn Zilahi-Kiss gewiß nichts lernen werde. Ich bitte ferner den Herrn Magistratsrat, mich in Hinkunft nicht als jungen Mann zu apostrophieren, sondern einfach als Stadtrepräsentanten.

Nicht nur die Opposition, auch ein großer Teil der Majorität billigte die verdiente Zurechtweisung des genannten Magistratsrates.

Weitere Anträge.

Den zweiten Antrag unterbreitete Stefan Nagy von der Majorität. Er brachte die Wasserkalamität zur Sprache und beantragte, daß die Leistungsfähigkeit der Wasserleitung durch entsprechende Erweiterung der Wasserwerke gesteigert werde.

Vorsitzender Dr. Eugen Sipöcz bemerkte, der Magistrat beschäftige sich bereits mit dieser Frage. Auf Vorschlag des Bürgermeisters wurde der Antrag Nagys an den Magistrat geleitet, mit dem Auftrage, ihn ehestens zu verhandeln.

Dr. Julius Baránzky beantragte die Errichtung selbständiger Gewerbeschulen.

Interpellationen.

Es folgten nun die Interpellationen, deren Reihe Dr. Josef Hegedüs eröffnete. Er wies auf die mangelhafte Kehrichtabfuhr und ungenügende Reinigung der Häuser hin und forderte, daß die auf diesem Gebiete herrschenden Mißstände ehestens behoben werden sollen.

Frau Hermine Török-Kovács bemängelte, daß die Hauptstadt Institutionen erhalte, die seit Jahren nichts leisten. Als Beispiel führte sie die Gewerbezeichenschule auf der Verpeléti-ut an. Der Leiter dieser Schule, Oberstudiendirektor Ludwig Agotai, produziere seit Jahren nichts und kümmere sich nicht um die Anstalt. Die Zahl der Zöglinge betrage bloß zwanzig, trotzdem seien nicht weniger als zehn Personen in der Anstalt angestellt. Der Leiter der Maschinenstickereiabteilung, Mistalka, habe seit 1918 keine einzige Schülerin. Die Zöglinge, die die Anstalt absolvieren, erhalten kein Arbeitsbuch. Sie forderte zum Schlusse ihrer mit allgemeinem Beifall aufgenommenen Interpellation die Einleitung einer strengen Untersuchung in dieser Angelegenheit.

Vizebürgermeister Dr. Johann Buzáth, der inzwischen den Vorsitz übernommen hatte, teilte mit, daß bereits eine aus drei Mitgliedern bestehende Kommission zu diesem Zwecke entsendet worden sei.

Dr. Béla Münke forderte, daß der mit dem Feld-Theater abgeschlossene Pachtvertrag annulliert, jedenfalls aber einer Revision unterzogen werde.

Die Steuerpolitik der Regierung.

Johann Jlovszky kritisierte die Steuerpolitik der Regierung, in erster Reihe die Verordnung über die Luxussteuer. Er bemängelte, daß viele wichtige Bedarfsartikel, die kein Kulturmensch entbehren könne, als Luxusartikel betrachtet werden. Redner bezeichnete dies als eine Besteuerung des Kulturmenschen. Er sprach sodann über die Erhöhung der Umsatzsteuer auf drei Prozent, welche Maßregel die Konsumenten in außerordentlichem Maße belaste. Er illustrierte seine Behauptungen mit mehreren Beispielen; unter anderem wies er nach, daß die Umsatzsteuer ein Paar Schuhe um nicht weniger als 18 Prozent verteuere. Unter dieser Steuerlast brechen Handel und Industrie zusammen. Eine derartige horrende Belastung der Bevölkerung sei aber auch vom Gesichtspunkte der Irredenta außerordentlich nachteilig. Die Erhöhung der Eisenbahntarife werde unseren geringen Transitoverkehr total zugrunde richten.

Zum Schlusse forderte der Redner den Bürgermeister auf, bei der Regierung eine Revision der oben erwähnten Verordnung oder eine Erhöhung des Anteils der Hauptstadt an dem Ertrag der Umsatzsteuer zu erwirken. (Allgemeiner Beifall.)

Dr. Julius Baránzky interpellierte in Angelegenheit des jüngsten Straßenbahnunfalles.

Magistratsrat Anton Till erklärte, der Magistrat werde die Unternehmung mit Nachdruck auffordern, zum Schutze der Lebenssicherheit der Passagiere alle nötigen Maßregeln zu treffen.

Philipp Gáspár ersuchte den Magistrat, rechtzeitig für den Brennbedarf der Hauptstadt zu sorgen und rumänisches Holz zu kaufen, das verhältnismäßig billig sei. Die Interpellation wurde an den Magistrat geleitet.

Noch einmal die Wohnungsfrage.

Magistratsrat Dr. Eugen Lobmayer antwortete sodann auf eine Interpellation, die vor einigen Wochen Dr. Eugen Gál in Angelegenheit der Tätigkeit des Wohnungsamtes an den Magistrat gerichtet hatte. In seiner Antwort beschäftigte sich der Magistratsrat weniger mit den von Dr. Gál gegen die Tätigkeit des Wohnungsamtes vorgebrachten Beschwerden, als mit den Ursachen der Wohnungsnot und den Plänen der Regierung zur Milderung des Wohnungsmangels. Damit gab sich jedoch Dr. Eugen Gál nicht zufrieden und nahm die Antwort nicht zur Kenntnis. Auch bei dieser Gelegenheit unterließ er es nicht, die Tätigkeit des Wohnungsamtes noch einmal in allerschärfster Weise zu verurteilen. Er hob hervor, daß wenn die Amts- und Bureaulokalitäten ökonomisch ausgenützt und die Kasernen zu Wohnungszwecken verwendet würden, die Wohnungsnot augenblicklich behoben wäre. Das Wohnungsamt sei ganz überflüssig und sollte aufgelassen werden; die Lokalitäten des Wohnungsamtes würden zur Unterbringung von mehreren hundert Familien genügen.

Es sollten noch fünf Anträge unterbreitet werden, doch war von jenen Stadtvätern, die Anträge angemeldet hatten, nur mehr einer, Anton Müller, anwesend, dessen Antrag dahin ging, daß die Kontrolle der Umsatzsteuer geregelt und die Regierung ersucht werde, die Umsatzsteuer auf das ursprüngliche Maß von 1½ Prozent herabzusetzen. Der Antrag wurde an den Magistrat geleitet.

Schluß der Generalversammlung 9 Uhr abends.

Sport.

Skilaufen.

Aus Zakopane wird gemeldet: Die internationale Skikonkurrenz für Damenlaufen auf sieben Kilometer ergab folgendes Resultat: Erste: Hella Zientkiewski (Polin) 31 Minuten 25 Sekunden, Zweite: Margarete Reichard (Ungarin) 36 Minuten 56 Sekunden, Dritte: Hanka Schilowa (Polin) 36 Minuten 59 Sekunden. Im Stafettenlaufen siegten drei polnische Mannschaften.

Theater, Kunst und Literatur.

Georg Vastagh sen. †.

Mit dem Ableben des greisen Künstlers Georg Vastagh, worüber wir bereits in unserem jüngsten Abendblatte Bericht erstatteten, verzeichnen wir einen Verlust der ungarischen Kunst, den wir nach den Kataklismen der Jüngstvergangenheit doppelt schmerzhaft empfinden.

Der alte Herr gehörte zu den Halbvergessenen. Es konnte nicht anders sein, da der Geist der Zeit, in der wir leben müssen, seiner Persönlichkeit durchaus nicht entsprach. Er gehörte zu dem „alten" Typus, das heißt zu den „Unkomplizierten", also zu der Sorte Künstler, die ihren Beruf möglichst einfach auffaßt und die Theorie der Kunst vollkommen der Praxis unterordnet. Die Generation, deren Vertreter Vastagh war, bestand nicht aus Problemisten. Sie dachte über die Kunst einfach, indem sie sie als Gefühls- und Geschmacksache auffaßte und die treue Naturschilderung für ihre höchste Aufgabe hielt.

Denkt man heute an die naturalistische Malerei, so denkt man in erster Linie an Künstler wie Vastagh, also an einen Maler, der auf der Akademie so lange studierte, bis er die fehlerlose Zeichnung erlernt hatte und sein Können zur phantasielosen Wiedergabe der Naturformen verwendete. Diese Naturalisten wurden in einem nüchternen Zeitalter erzogen, das stolz auf seinen Wirklichkeitssinn war. Im Unterbewußtsein der Künstler, die die Wahrheit „Kunst kommt vom Können" keinen Augenblick aus den Augen verloren und vor allem tüchtige Arbeiter werden wollten, arbeitete der Respekt, den ihre Generation vor den Naturwissenschaften empfand. Daher kommt es, daß gerade die geschmackvollsten Vertreter dieser Künstlergeneration jeder Emphase abhold waren. Sie gingen dem Theatralischen aus dem Wege. Das Einfache und Ungesuchte schien ihnen das Schönste. Deshalb vermieden sie das Pathos der Romantiker und fühlten sich eher dem Humorvollen zugezogen.

Auch Vastagh leistete sein Bestes im humoristischen Genre. Die Höhe seiner Kunst bezeichnet seine besonders volkstümlich gewordene Komposition im Museum für Bildende Künste: „Der Verlust des Zigeuners". An diesem Bilde sieht man am besten, wie fest sein Schöpfer im Boden seiner Heimat wurzelte. Das malerisch ungemein reizende Zigeunerthema war seine erste Liebe. Er widmete ihm seine Kraft bald nach den akademischen Studien, die er 1852—54 in Wien betrieb. (Sein erster Zeichenlehrer war der Piarist Stech. Nach dem Freiheitskriege genoß er den Unterricht seines Kriegskameraden Gerstenberg.) Einer Reise an den unteren Donau verdankte er seine grundlegenden Impressionen.

Bereits als Achtzigjähriger versuchte er sich auch an Kirchenbildern. Auch diesen Zweig der Malerei verließ er nicht. Seine religiösen Kompositionen (in der Pfarrkirche der Inneren Stadt, der Hauptaltar der Minoritenkirche in Arad, der Emerichaltar der Pfarrkirche des V. Bezirkes, die Deckenbilder derselben Kirche, die Patrona Hungariae in der Kirche der Fabriksstadt in Temesvár) zeugen nicht von besonderer Originalität, aber wohl von großem Können. Seine dekorativen figuralen Kompositionen im Opernhaus und im Museum für Bildende Künste repräsentieren den Geschmack der siebziger Jahre, der sich vornehmlich nach der reifen Renaissance richtete. Ausschlaggebend muß für seine Tätigkeit auf diesem Gebiet der Malerei sein zweiter Wiener Aufenthalt gewesen sein, der in die siebziger Jahre fällt.

Im Jahre 1857 ließ er sich in Siebenbürgen nieder. Sowohl hier wie auch später in Wien und in Budapest, wo er seit dem Ende der siebziger Jahre bis zu seinem Tode lebte, ist er ein überaus fruchtbarer Porträtist gewesen. Seine Bildnisse fanden in den vornehmsten Kreisen besonderen Beifall. Weiland Erzherzog Josef gehörte zu seinen Hauptabnehmern. Auf der Darstellung der Fahnenweihe des Ludoviceums bewältigte er die schwere Aufgabe, nicht weniger als 150 Porträts auf einer Leinwand zu vereinigen.

Ein Ueberblick über sein Lebenswerk wird die heutige Generation jedenfalls angenehm überraschen. Er lebt aber in unserer Erinnerung auch jetzt als ein ungarischer Künstler von echtem Schrot und Korn.

Z. v. Takács.

— Die Philharmonische Gesellschaft teilt mit, daß der für den 24. d. angekündigte humoristische Kammerabend infolge Verhinderung der Mitglieder verschoben wird. Die Gesellschaft veranstaltet am 6. März ein außerordentliches Konzert. Dirigent: Franz Schalk, Direktor der Wiener Staatsoper, mitwirkend: Fräulein Adelina Aquila-Adler. Programm: Goldmark: „Im Frühling", Ouvertüre. Strauß: Don Juan. Tirry Peregrin: Lieder. Beethoven: V. Sinfonie. Karten sind bei Rózsavölgyi erhältlich.

+ Mit angehaltenem Atem verfolgt das Publikum des Lustspieltheaters die aufregende Handlung von „A sárga keztyü". Seit Jahren wurde kein so schönes modernes Gesellschaftsdrama wie dieses wirkungsvolle Schauspiel Karl Bakonyis aufgeführt, das das Publikum vom ersten Moment bis zum Schlusse fesselt. Frida Gombaßögi und Julius Hegedüs erschöpfen ihre große künstlerische Aufgabe, die ihnen in ihren leitenden Rollen zuteil wurde. Fenyvesy, Tanay, Lukács, Vendrey, Kertész, Szeremy, Berczy, Dénes und Zátony gestalten die Vorstellung zu einer mustergültigen. „A sárga keztyü" wird das nächste Mal Donnerstag, dann Samstag ausnahmsweise mit Beginn um 7 Uhr aufgeführt.

+ Jede Vorstellung von „Babavásár" im Königstheater ist eine ununterbrochene Kette geräuschvoller Heiterkeit und stürmischen Beifalls, hervorgerufen durch die trefflichen Leistungen Erzsi Péchys, Nusi Somogyis, Nádors, Boross', Halmays und Haynals. Das Theater ist allabendlich ausverkauft.

Csoda a Svábhegyen

*

Kedves évszakom az ősz; — amikor már kifelé megyünk életünk hosszú »esztendejéből«, jobban hat ránk a természet dús színpompája a déli napsütésben, mely szokatlanul erős, mint a már-már kialvó gyertya lángjának utolsó, nagy fellobbanása. Nincs szebb hely a földkerekségen, mint a svábhegy egyes pontjai ősszel, verőfényben. Az ember érzi, hogy holnap már köd lesz, esetleg eső s az ezerszínű levelek, melyek ma még oly híven tapadnak a fák ágaihoz, holnap már leperegnek... Holnap!... De most még »*ma*« van és még oly szép minden, ahová a szem tekint...

A munkának a Város nevű börtönből kiszabadult rabja, s egyben az Ősz komoly szerelmese, én már-már fáradó vándora az életnek, vasárnap új szépségeket találtam egy óriási parkban, a svábhegyi csodaparkban. A park már régen megvan, látszik is rajta, hogy nem a kertész-kozmetika csinosítgatta, hanem ilyen szépen rendezett és ápolt itt minden fa és minden bokor már évtizedek óta. A hegy tetején nyolcezer öles park, melynek minden pontjáról látható lenn, messze mélyen Buda és Pest. Ide »idegen« nem tehette be a lábát tegnapig, — ez a Dreher-család birtoka volt; de már nem az. A kastélynak beillő, hatalmas villát, a nyolcezer-öles parkkal, Dreherék eladták egy iskolaszanatórium céljaira. Forgalmi értéke ennek a remek birtoknak még a mai viszonyok között is hatszázezer pengő. Dreherék az emberbaráti célra odaadták százötvenezer pengőért, de csak ötvenezret kaptak kézhez, a többi százat évi kétezer pengős részletekben kapják — ötven év alatt! Még van, még a mai világban is van, még Magyarországon is van bőkezű adakozó, —hát nem csoda ez?

Azonban egy gyönyörű park és egy szép villa még nem iskolaszanatórium! Sok dolog kell még ide! De ez a sok dolog már mind megvan, — ez a második csoda; és minden ki van fizetve, — íme, itt a harmadik csoda!

A villát átépíteni úgy, hogy szanatórium legyen és száz fiú kényelmesen elférjen benne, s legyenek a tágas verandákon fektetőhelyek, — száz fiúnak ebédlőt, tanulószobákat, fürdőszobákat és orvosi rendelőszobákat teremteni nem kis feladat volt. És mindezt berendezni a »polgári« igényeket messze meghaladóan, szinte fényűzéssel, — rengeteg pénzbe kerülhetett. Kérdésemre, hogy mibe került mindez, csak ezt a választ kaptam:

— Ki van fizetve...

Van-e helye a luxusnak egy ilyen intézményben? Azt hiszem, van.

Ide ugyanis többé-kevésbé beteg gyermekek jönnek. Nekem a beteg öreg nem szomorú látvány; a természet rendje az, hogy az öreg ember végre is elbetegesedik és itthagy bennünket; elmegy oda, ahol esetleg jobb, mint itten. De van-e szomorúbb a beteg gyermeknél? Megláttak az életet és nagyon kérdéses, hogy kapnak-e belőle, kapnak-e tőle valamit, aminek örülhetnek... Ó, de fájdalmas dolog látni valamit, örülni neki, és nem kapni belőle semmit!... A beteg gyermek rózsabimbó, melyet meglepett a tavaszi fagy. Vajjon lesz-e még belőle valami?!

A gazdag család megpróbál küzdeni a végzet ellen. A svájci Davos, az egyiptomi Hélouan sok beteg gyermeket megmentett már az életnek; de kinek van erre pénze, ki költhet havonként ezreket? A »művelt középosztály« semmi esetre sem... A művelt középosztály gyermeke, ha baj van a tüdejével és felkerül a Svábhegyre az iskolaszanatóriumba, a legtöbb esetben nem is sejti, hogy komoly veszedelemben forog, — de ha sejti, hogy miről van szó, akkor adjanak neki mindent, amit csak kíván, mert bármit kap is, az mind csak töredék abból, amit a szerencsés egészségesek, a boldog erősek kapnak az élettől. Legyen körülötte több a kényelem, mint otthonában; legyen jobb a tápláléka, az ágya, a gondozása... Az édesanyák ne sértődjenek meg: a szanatórium gondossága talán nem olyan meleg szívből fakad, mint az övék, de hatásosabb, mert az ápolók, orvosok, gyógyszerek és a legmodernebb gyógyító eszközök mindig kéznél vannak és hány családi otthon tudja a beteg gyermeket a nap bármely percében például hideg-meleg tus alá állítani?

...Iskolaszanatórium. Mi ez? Iskola vagy szanatórium? Ahogy én látom, elsősorban szanatórium és csak másodsorban iskola, bár iskolaépület kettő is van: egy szabadlevegős és egy zárt ház, — mindkettő modern és elsősorban az egészségügyi követelményeknek megfelelő. *Lehet* itt tanulni a fiúknak mindent; elkészülhetnek minden vizsgára; de hogy erőltetni fogják őket, azt nem hiszem. Elsősorban meg kell erősödniök testileg. A szellemi megerősödés pedig olyasmi, hogy helyes vezetés és irányítás mellett félannyi erővel is több eredményt lehet elérni, mint helytelen vagy könnyelmű vezetés mellett. Itt a tanárok nem kevésbé fontos tényezők, mint az orvosok.

De mindez miből jött létre? Van valami egyesület, mely az iskolaszanatóriumok létesítésére és fenntartására alakult, gróf Zichy János elnöklete alatt, akkor, amikor az a sűrű bozót a gróf fején nem ezüstfehér volt, hanem gesztenyebarna; de tudjuk, hogy Magyarországon minden egyesület csak keret, melynek van pénztára, de pénze nincs. A szentgotthárdi iskolaszanatórium fenntartása már maga is boszorkányság... De vasárnap, mikor a főméltóságú kormányzóné jelenlétében felavatták a svábhegyi intézetet, az ünnepségen tolongó sokaságban ott láttam Gönczy Elemért, az iskolaszanatórium főtitkárát, aki nyilván még a kőszívekből is elő tudja varázsolni a pénzt, s nem olyan nagy dolog-e ez is, mint amikor Mózes (vagy hagyjuk őt békén), Szent László a sziklából vizet fakasztott szomjazó seregének! Ott láttam Szivessy Tibort, aki a szentgotthárdi iskolaszanatórium után a svábhegyit is remekül megépítette; és bár olyan vékony, mint a cérnaszál, megláttam a tömegben Rajnik Pál főorvost, aki itt a gyerekek tüdejét fogja gondozni s egyszerre valami meleget éreztem a szívemben: nini, hiszen ezek mind földiek, az én szülőföldem talajából nőttek ki!... Az idő-

Idegesség, fejfájás, álmatlanság, reggeli rosszullét, levertség, bágyadtság, szédülés esetében a természetes »**Ferenc József**« keserűvíz az emésztőszervek hiányos működéséből eredő zavarok nagy részét azonnal megszünteti, az étvágyat erősen fokozza s visszaadja a testnek és szellemnek régi frisseségét. Az orvosok ajánlják.

sebb Dumas nagyon ujjongott, mikor fiának híres darabja, a »Kaméliás hölgy« nagy sikert aratott.

— Mit örvendezik! — kérdezték tőle. — Hiszen nem öntől való a darab!

— De tőlem való a szerző! — vágta ki büszkén az öreg bohém.

Hát meglehet, hogy szülővárosom kevés pengőt adott arra, hogy csinálják meg az iskolaszanatóriumokat, de ő adta az országnak azokat az embereket, akik az iskolaszanatóriumokat megcsinálták.

Megkerült Budapesten az Ujvidékről eltűnt Erzsébet királyné arckép

Ujvidék városa szeretné Budapesten értékesíteni a képet

(Saját tudósítónktól.) Hétfőn megoldódott az Ujvidékről eltűnt *Erzsébet királyné-portré titka. A festményt Budapesten megtalálták*, sőt hétfő délben Rudoljub Malencic újvidéki rendőrkapitány már el is utazott a fővárosból és a festményt magával vitte.

Jelentette a *Pesti Napló*, hogy milyen bonyodalmak keletkeztek az utóbbi hetek során Erzsébet királyné festménye körül Ujvidéken. A nyolcvanas években Ujvidék városa *Vastagh* György festőművésszel megfesttette Ferenc Józsefnek és Erzsébet királynénak arcképét. A festőművész 4000—4000 forintot kapott a munkáért. A jólsikerült képeket a város a városháza közgyűlési termében helyezte el. Az impériumváltozáskor Ujvidék jugoszláv vezetői egy jugoszláviai festőművészt megbíztak azzal, hogy *a képeket fesse át és a két vásznon Péter szerb király és Sándor jugoszláv király arcképét örökítse meg.*

Néhány héttel a megbizatás után a festőművész át is adta a városnak a két festményt és azokat az újvidéki városháza közgyűlési termében eredeti helyükre függesztették fel. Néhány héttel ezelőtt Újvidéken kipattant az a hír, hogy 1920-ban a jugoszláv festőművész nem pontosan tett eleget a megbizatásnak és *Erzsébet királyné portréjára nem festette rá Sándor jugoszláv király arcképét, hanem egy üres vászonra készítette el a képet. Erzsébet királyné portréjának pedig valahol meg kell lenni.* Az újvidéki rendőrség azonnal megindította a nyomozást és megállapította, hogy a festményt 1920-ban a városháza padlásán helyezték el. De hiába kutattak utána, sehol sem találták meg, a jugoszláv rendőrtisztek és detektívek csak annyit tudtak kideríteni, hogy ismeretlen tettes a képet ellopta, azután *Magyarországra hozta*, nyilván azért, hogy Budapesten értékesítse.

Ujvidék ekkor érintkezésbe lépett a budapesti főkapitánysággal és arra kérte, kutassanak a festmény után addig is, amíg Jugoszláviából valaki nem érkezik Budapestre és nem jelentkezik a főkapitányságon, hogy megkeresse a festményt. Közölte az újvidéki átirat azt is, hogy a kép Erzsébet királynét álló helyzetben ábrázolja, uszályos, elefántcsontszínű ruha van rajta, keze egy barokkstílusú, aranyozott asztalon pihen, a kép háttere: baldachinnal díszített, piros brokát drapéria.

Budapesten egész sereg Erzsébet királyné-portré van és sok műgyűjtő tulajdonában olyan Erzsébet királyné-festmények is vannak, amelyeket Vastagh György festett. A magyar műgyűjtők között érthető feltűnést keltett az ujvidéki lopás híre, mert azok, *akik az elmúlt tizenöt év során vettek ilyen festményt, most mind azt hitték, hogy akaratlanul ők játszották a feltűnő ügyben az orgazda szerepét.* Mint jelentettük, szombaton Budapestre érkezett *Malencic* kapitány, aki azonnal jelentkezett a főkapitányság bűnügyi osztályán, ahol detektíveket rendeltek ki mellé, hogy együttesen kutassanak a festmény után. Alig indult el a jugoszláv rendőrtisztek a fővárosban, hogy az Ujvidéken szerzett adatok alapján nyomozzon, jelentkezett a rendőrségen Vastagh Gyula 70 éves műkereskedő, aki érdekes vallomás kíséretében az Ujvidékről eltűnt festményt beszolgáltatta a rendőrségnek, hivatkozott az ujságközleményekre és arra kérte a hatóságokat, hogy a képet, mint bűnjelet vegyék zár alá, nehogy a végén még neki legyen az ügyből kellemetlensége.

— Ez év március 6-án történt, — kezdte előadását a műkereskedő — hogy *egy újvidéki gimnáziumi tanár lépett be Kecskeméti uccai üzletembe és átadta nekem ezt a festményt.* Én azonnal megismertem, hogy nagynevű rokonom alkotása, de biztonság kedvéért érintkezésbe léptem unokaöcsémmel, *Vastagh* György, szobrászművésszel, *Vastagh* György festőművész fiával, aki szintén megállapította, hogy *a portré édesapja műve*, sőt a szobrász emlékezett arra is, hogy *ez az a kép, amely az újvidéki városháza számára készült.* A szobrászművész elmondotta, hogy annakidején művészi körökben az Erzsébet portréról *úgy beszéltek, mint Vastagh György legsikerültebb művéről.*

— Ezután a gimnáziumi tanár azt mondotta, hogy *a festmény Zágrábból való, a horvát bán palotájából.* Az összeomlás után a báni palotából több képet, magyar vonatkozású könyveket kiselejteztek és így került ez a festmény is egy újvidéki volt főispán fiához. Nem tűnt ez fel nekem, mert magam is jól tudtam, hogy 1918-ban, 1919-ben, a zavarok idején a jugoszláviaiak nem voltak tekintettel egyes műtárgyak művészi becsére és értékére: kiselejteztek olyan holmikat, amelyek műgyűjtői és történelmi szempontból is nagyértékűek. A tanár bizományba adta nekem a festményt és azzal bízott meg, hogy 2000 pengőért adjam el. Elmondotta ekkor azt is, hogy a városházának, a parlamenti múzeumnak is felajánlotta, de ott nem akarták ezt az árat megfizetni érte.

— *Vállaltam a megbizatást, több helyen próbáltam értékesíteni a festményt, amelyet most kirakatomban is elhelyeztem, de* — bár sok jelentkező akadt — *eladni mégsem tudtam, mert mindenki drágállotta a 2000 pengőt.*

Hétfő délelőtt a főkapitányságon Malencic kapitánynak átadták a festményt. A rendőrtiszt azonnal *Vastagh* Gyulához sietett, megköszönte, hogy a műkereskedő jelentkezése ennyire megkönnyítette munkáját, ugyanakkor azt mondotta, hogy ő már Újvidékről azzal utazott Budapestre, hogy ha lehetne: *szívesen elcserélné a festményt szerb festőművészek képeivel.* Vastagh erre azt válaszolta, hogy Budapesten szerb festőművészek munkái nincsenek forgalomban. Ezekután a rendőrkapitány elbúcsúzott azzal, hogy *Újvidékről valószínűleg újra vissza fogják küldeni a képet Budapestre*, mert Újvidék városa szeretné a festményt értékesíteni, ha kétezer pengőért nem megy, talán olcsóbban. Ezután Malencic kapitány visszautazott Jugoszláviába, miután a belügyminisztérium engedélyt adott arra, hogy a festményt kiviheti az országból.

Dr. Szegvári Istvánné szül. **rákosfalvi Szalárdi Boriska** felesége, valamint **Miklós** és **Imre** fiai és menye **Dallos Erzsébet Sára** mély szomorúsággal, megrendülve tudatják, hogy hőn szeretett férje, édesapjuk, apósa

dr. Szegvári István

ny. MÁV kórházi- és a Munkásbiztosító Pénztár sebész-főorvosa, tart. npf. orvos-százados, a Koronás Arany Érdemkereszt, (a Vitézségi Érem szalagján hadi díszítmény) stb. tulajdonosa

életének 67-ik, boldog házasságának 31-ik évében az Isten kifürkészhetetlen akaratából rövid szenvedés után elhúnyt.

Drága halottunk földi maradványait e hó 28-án d. u. ½4-kor a farkasréti temető halottasházából, római kath. Anyaszentegyház szertartása szerinti beszentelés után fogjuk örök nyugalomra helyezni.

Az engesztelő szentmiseáldozat az elhúnyt lelkiüdvéért e hó 29-én reggel 9 órakor a Szent Ferenc-rend margitkörúti plébániatemplomában fog a Mindenhatónak bemutattatni.

A legtisztább jellem, legnemesebb szív, odaadó emberszeretet szállt vele sírba.

Örökké gyászoljuk!

Özv. dr. rákosfalvi Szalárdi Mórné anyósa, **rákosfalvi Szalárdi Béla** és **György, Mary** és **Rose** sógorai és sógornői (New-York, Pittsburg, valamint a többi gyászoló rokon és barát

A **Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok** számára igazgatósága, **felügyelőbizottsága** és **tisztviselőkara** fájdalmas megilletődéssel jelenti, hogy

Frank Viktor

igazgatóhelyettes úr

hosszú szenvedés után e hó 25-én elhúnyt.

A Megboldogult kimagasló tagja volt tisztviselőkarunknak és közel négy évtizeden át hűségével, odaadásával és példás munkakészségével értékes szolgálatokat tett vállalatunknak.

Benne nemcsak a kitűnő képességekkel felruházott kiváló főtisztviselőt, hanem a rokonszenves, jó kartársat is siratjuk.

E hó 27-én délután 3 órakor temetjük a farkasréti izr. temető halottasházából.

Budapest, 1936 október 26-án.

Megindult Nyugat-Abesszíniában az olaszok tisztogató hadjárata

Róma, október 26.

Kelet-Afrikában egy olasz hadoszlop megszállta a Vollegában fekvő Lekemti helységet. Ez a helység volt az, ahol az etiópok június 28-án *lemészárolták egy olasz repülő-misszió tagjait,* amely ott leszállt. Az áldozatok a következők voltak: Magliocco hadosztálytábornok, Calderini vezérkari ezredes, Locatelli őrnagy, továbbá egy mérnök és egy lelkész.

Lekemti legfontosabb helysége Vollega tartománynak. A megszálló hadoszlop parancsnoka Malta ezredes volt.

Etiópia nyugati részében a galla lakosság az olasz csapatok megérkezését várva fegyveres csapatokat szervezett azoknak a bandáknak a megfékezésére, amelyek még a vidéken garázdálkodnak.

Az a hadoszlop, amely Lekemti helységet elfoglalta, más erőkkel együtt *folytatja előnyomulását Gore irányában,* hogy teljessé tegye a területmegszállást a szudáni határig. Ilymódon a »gorei kormány« üres legendája rövidesen teljesen megsemmisül.

A galla-törzs emberei lelkesedéssel fogadják az olaszokat, akik felszabadították őket és önként ajánlják fel fegyvereiket az abesszin rablóvilág maradékának teljes megszüntetésére.

Hatalmas tétel
„ZSEBKENDŐ"
kis szépséghibával
6 db női kb 25x25 cm P 1.48
női kb 28x28 cm P 2.38
férfi kb. 45x45 cm P 3.96
CORVIN
A JÓ MINŐSÉGEK ÁRUHÁZA

Súlyos vádakat emel Portugália a szovjet ellen

„Madridban és Barcelonában a szovjetmegbízottak az igazi urak“

London, október 26.

Hétfőn délután közölték a semlegességi albizottság tagjaival a portugál jegyzéket, amelyben a portugál kormány visszautasítja a szovjet kormány részéről ellene felhozott vádakat. A jegyzék egyben különböző vádakat tartalmaz a szovjet ellen.

Hangsúlyozza az emlékirat, hogy a spanyol polgárháború éppen a szovjetbeavatkozásnak és rendszeres előkészítésének a műve volt. A szovjet fáradhatatlan türelemmel *óriási szervezetet épített föl,* amelyet gazdag propagandaanyaggal látott el. Ennek következtében ma Spanyolországot vértenger borítja. Ennek bizonyítására az emlékirat, a Reuter-iroda szerint, hivatkozik arra, hogy *Kun* Béla, a hírhedt kommunista, aki a háború után rövid ideig Magyarország kommunista diktátora volt, *márciusban Barcelonába érkezett* több szovjetügynök kíséretében, akiknek a nevét az emlékirat felsorolja. Rosenberg madridi szovjet nagykövet volt a madridi kormányt mozgató »rejtett szellem«. *Rosenberg a spanyol kormány tanácskozásain is résztvett,* ami példátlan eset a diplomácia történetében. Az emlékirat végül tíz határozott esetet sorol fel, amikor a szovjet fegyverekkel, lőszerekkel és egyéb hadianyaggal segítette a spanyol kormányt.

»*A szovjet* — mondja a jegyzék — *forradalmat akar szítani Portugáliában,* mert azt reméli, hogy a portugál kormány megbuktatásával hátba tudja majd támadni Franco tábornok nemzeti csapatait.«

Rosenberg szovjetnagykövet a portugál kormány közlése szerint *száznegyven szovjetügynökkel érkezett Madridba.* Ezeken kívül négy ismert szovjet fegyverszakértő támogatja a madridi kormányt. Éppen úgy, mint ahogyan Madridban a szovjetnagykövet az igazi úr, Barcelonában *Antonov-Ovszejenko* szovjetfőkonzul utasításaihoz igazodik a katalán kormány. *Szeptemberben 55 szovjetorosz tiszt érkezett Barcelonába.* Ezek a tisztek haladéktalanul kezükbe vették a katalán hadsereg irányítását és kiképzését. A portugál kormány felsorolja azoknak a szovjettiszteknek a nevét, akik a spanyol kormánycsapatoknál parancsnoki tisztséget töltöttek be.

Huesca és Oviedo környékén visszaszorították a felkelőket

Francia—spanyol határ, október 26.
(A Pesti Napló tudósítójának rádiójelentése.)

(United Press.) A kormány csapatai hétfőn újabb sikerekről adnak ki jelentést. Eszerint *a Huesca és Oviedo környékén kialakult frontokon sikerült a felkelőket visszaszorítaniok.* Oviedo egyik déli külvárosában a katalán bányászoknak sikerült a felkelőket heves küzdelem után visszaszorítani. A felkelők a város belsejébe vonultak és 200-nál több halottat hagytak a csatatéren. *A kormány öt repülőgépe bombázta a várost és súlyos károkat okozott.* Egy további jelentés szerint a felkelők egy repülőgéppraja megjelent *Tardienta* fölött, amely 20 kilométernyire fekszik Huescától délre. A repülőgép bombákat dobott le, de a kormány repülőgépelhárítóágyúinak hamarosan sikerült a repülőgépeket elűzniök. További sikerekről számol be a kormány hadijelentése a Huesca—Teruel fronton. Itt tíznapos harc után sikerült a népfront csapatainak Alcaneznél összeköttetést teremteni a Huescától és Terueltől délre harcoló népfronti csapatokkal.

Most jelent meg második kiadása
Aisberg: Most már értem a rádiót
Mulatságos és népszerű bevezetés a rádiótechnikába. 245 ábrával és képpel. Mindenki számára érthetően magyarázza el a rádiótechnika fizikai elemeit
Ára 1 pengő
Kapható Az Est könyvesboltjában, Erzsébet körút 18—20

Felkelő-sikerek Aranjuez előtt

Burgos, október 26.
(A Pesti Napló tudósítójának rádiójelentése.)

(United Press.) A hivatalos hadijelentés szerint a felkelők *Aranjuez előtt újabb sikereket értek el.* Az aranjuez—madridi vasútvonal a jelentések szerint most már teljesen a felkelők ellenőrzése alatt áll. Franco tábornok ütegei az aranjuezi pályaudvart és a vasúti összekötő hidat lövik. A Guadalajara vidékén a felkelőknek sikerült két helységet elfoglalniok. Sok municiót és egy páncélkocsit zsákmányoltak.

A madridiak ellentámadásai

Rabat, október 26.

A jerez-de-la-fronterai rádióállomás 8 óra 15 perckor a következő jelentést bocsátotta ki:

A guadalajarai szakaszon a nemzeti csapatok *elfoglalták Algorát és Montefiqueront.* A marxisták oldalán 14 ember elesett. Navalmarques előtt a marxisták támadást indítottak. A támadásban 250 halottat vesztettek.

A nemzeti csapatok repülőgépei *Aranjuez és Madrid között levegőbe röpítettek egy vasúti hidat.*

A szevillai rádióállomás reggel fél 9 órás adásában megerősíti a jerez-de-la-fronterai rádióállomás híreit, majd a következő helyzetképet közli: *Navalcarneróban a kommunisták rajtaütést kíséreltek meg, de kísérletük kudarcot vallott.*

Az andaluziai Castro del Rio környékén csapataink *visszaverték a kommunisták támadásait.* A toledoi szakaszon az ellenség a Cesena közelében az Aranjuez felé vezető úton *szintén támadást kísérelt meg.* Később heves ütközet fejlődött ki, amelynek során a vörösök vad futásban kerestek menedéket és mintegy 300 halottat hagytak a csatatéren.

A huescai arcvonalon a katalán marxisták Santa Quintenia közelében támadást kíséreltek meg, de *visszavertük őket.*

Oviedonál Aranda tábornok csapatai *folytatják előrenyomulásukat Gijon irányában.*

Harcok Escorialért

El Escorial előtt, október 26.
(A Pesti Napló tudósítójának rádiójelentése.)

(United Press.) Hétfőn a felkelők tüzérsége élénk tevékenységet fejtett ki és *több lovasrohamot intézett El Escorial ellen a várost ostromló nemzeti hadsereg.* Az előnyomulást a felkelők három oldalról folytatják Escorial ellen. A Guadarrama magaslatai között a fasiszta és karlista önkéntesek *10 kilométert haladtak előre a város felé.* Igen heves támadást intéztek a kormány állásai ellen, amelyeket a nyugalom heteiben *erősen kiépítettek és bőségesen felszereltek.* A támadást gépfegyverek és ütegek vezették be, majd az önkéntesek heves harc után *kiszorították állásaikból a kormányhű katonaságot.* Ugyanakkor a marokkóiak más oldalról intéztek lovasrohamot az Escorialt védő népfront katonaság ellen. Délről *Navas del Marques felől indult meg a felkelők előnyomulása* a marokkóiak lovasrohamával. Itt rövid harc után sikerült két stratégiai fontos magaslatot bevenni a tüzérség védelme alatt.

Madrid újabb sikereket jelent

Madrid, október 26.

A hadügyminisztérium este 9 órakor kiadott közleménye szerint a kormánycsapatok Asturia nyugati részén lassan előrenyomulnak és *visszavonulásra kényszerítik az ellenséget,* amely súlyos veszteségeket szenvedett. Aragon tartományban ugyancsak *visszaverték a nemzetiek támadását.* Harminchat legionárius fogságba esett és a kormánycsapatok jelentős mennyiségű fegyvert is zsákmányoltak. A déli arcvonalon a kormánypárti repülők Pozoblanconál támadták a nemzetiek állásait. A középső arcvonalon, Guadarrama körül erős tüzérségi párbaj folyik. A kormánypárti ütegek elnémították az ellenség ágyúit. Toledo szakaszán a nemzetiek folytatták támadásaikat, de *a kormánycsapatok ellenállnak és meggátolnak minden előrenyomulást Las Navas irányában.*

Az orosz fegyverszállítások

Port Said, október 26.
(A Pesti Napló tudósítójának kábeljelentése.)

(United Press.) Hétfőn két municióval, autókkal és élelmiszerrel megrakott *orosz gőzös haladt át a csatornán.* Az orosz hajók *Barcelona felé tartanak* és rakományukat a népfront kormánya számára viszik. *Vladivosztokban rakodtak be.* Még e héten *hat fegyverszállító orosz hajót várnak,* amelyek mind a spanyol kormány kezén levő földközitengeri kikötőkbe igyekeznek.

Isztanbul, október 26.
(A Pesti Napló tudósítójának távirata.)

(United Press.) Itteni hajózási körökben megállapítják, hogy *október kezdete óta 15 orosz hajó haladt át a Dardanellákon.* Valamennyi Alicanteba és Cartagenába igyekezett, a spanyol népfront kormányának kezén levő két földközitengeri kikötőbe. A hajók rakományát nem tudták megvizsgálni. Török kormányrészről kijelentik, hogy *orosz hadihajó eddig nem haladt át a Dardanellákon.*

Kommunista önkénteseket szállítanak Marseilleből Spanyolországba

Párizs, október 26.

A Ciudad de Barcelona spanyol gőzös, amely legutóbb menekülteket hozott Spanyolországból Marseillebe, most visszaindult Spanyolországba, fedélzetén *500 kommunista önkéntessel.* Ez már *a harmadik ilyen önkéntesszállítmány* Spanyolországba.

— **A pápai református teológiai látogatása a soproni evangélikus teológián.** *Sopronból* jelentik: Az evangélikus hittudományi egyetemi fakultásnál *testületileg látogatást tett a pápai református teológiai akadémia tanári kara és ifjúsága.* A vendégeket a vasútnál *Karner* Károly dékán üdvözölte. A református vendégek meghallgatták K. *Stange* göttingai egyetemi tanár előadását, amelyért *Trócsányi* Dezső mondott köszönetet. Délben báró *Podmaniczky* Pál professzor vendégei voltak.

jó egészség
a legfőbb kincs. Igyék reggelire és uzsonnára 1-1 csésze Ovomaltine-s tejet; ez a legbiztosabb módja az egészség megóvásának.
OVOMALTINE

történelmi folyamatában mutatta be a települések földrajzát, alaprajzát.

Tamás Edit a XVIII. század elejétől 1945-ig követte nyomon a népességszám változását, s azt kiváltó okokat, megemlékezve az 1890-től mindinkább jellemzővé váló amerikai kivándorlásról is. A nemzetiségi szórványokról és a terület meghatározóan református jellegéről is hallhattunk. *Kókai Sándor* a XX. század második felében tapasztalható folyamatokat mutatta be. Hárman foglalkoztak Bodrogköz éghajlatával: a terület általános jellemzőit *Vitányi Béla*, a számszerű adatokat és térképeket *Németh Ákos* mutatta be, *Mika János* az éghajlat jövőbeli alakulásáról beszélt. *Konecsny Károly* a terület vízrajzát elemezve ábrákkal szemléltette a Vásárhelyi-terv megvalósítását. *F. Tóth Balázs* a gyümölcstermesztés hagyományait foglalta össze, végigkövetve a fajtaváltozásokat, megismerhetve a régi gyümölcsfajtákat.

A Bodrogközi Művelődési Egyesület által tervezett konferencián most először tartottak biológusok előadást. *Szirmay Orsolya* a Bodrogköz jellemző vízi és vízparti növénytársulásairól, *Cserhalmi Dániel* az edényes flóráról, *Gál Bernadett* a jellegzetes gyep és erdőtársulásokról, *Nagy János* egy új hazai növénytársulásról (Elatineetum alsinastri ass. nova) számolt be. *Egri Károly* a Bodrog menti erdők gombavilágát mutatta be. *Bihari Zoltán* a Bodrogköz emlősfaunáját tekintette át. *Nagy Beáta* a Bodrogzug folyó-, és holtág rendszereinek makrofauna vizsgálatáról, *Petrovics Zoltán* nagyon érdekes ornitológiai megfigyeléséiről számolt be. *Milinki Éva* a tiszaviráglárvák és más vízi szerveztek cián- és nehézfém érzékenységéről tartott előadásában felidézte a közelmúlt tiszai szennyezését és annak hatásait. A Királyhelmecről érkezett *Bogoly János* a szlovákiai Bodrogköz természetrajzát tekintette át. *Hegyessy Gábor* összefoglaló jellegű előadásában természetrajzos muzeológusként szerzett tapasztalatairól, gyűjtőútjairól, megfigyeléseiről számolt be. Konferenciánkat *Tuba Zoltán* professzor összefoglaló előadása zárta. Áttekintette Bodrogköz kutatásának múltját, jelenét s jövőjét. Várjuk *„A magyarországi Bodrogköz élővilága és földrajza"* kötet megjelenését!

Tamás Edit

Műtárgyvédelem, restaurálás

SZEGED

Újjászületett remekművek
Móra Ferenc Múzeum

A kiállítás egy olyan művészszakma képviselőjének „alkotásait" mutatja be, amely szakterület kevéssé ismert, ám rendkívül érdekes és látványos a képzőművészet területén.

A jubileumi tárlat elsődleges célja, hogy a helyreállított műveken keresztül a múzeumlátogató jobban megismerhesse régiónk hajdani képi kultúráját, a nagyközönség elől mindeddig elzárt vagy csak nehezen hozzáférhető képzőművészeti emlékeit. Így a magyar történelem hírneves szereplőinek helyreállított ábrázolásait, pl. *Kossuth Lajos, gróf Széchenyi István, Deák Ferenc* és *Andrássy Gyula* egészalakos képét (1897-ből), vagy pl. a szegedi közvélemény előtt ismeretlen *Dávid István* arcképét (1863), akinek unokája, *dr. Dávid Lajos* (1889–1962) nevéhez fűződik a helyi gyógyszerészképzés megalapítása.

A bemutató igazi unikuma egy a közelmúltban előkerült portréábrázolás, *Müller Sebestyén* szegedi polgármester és főbíróról (1790 körül) készült alkotás. Tudomásunk szerint ez az egyetlen fennmaradt képemlék a 18. sz. első harmadában a városba települt nevezetes Müller-család egyik tagjáról. A német származású família férfitagjai egykoron hosszú időn át Szeged szinte minden jelentősebb közigazgatási tisztségét viselték. Sebestyén, minden bizonnyal a hírhedt „boszorkányégető" *Müller János* – a helyi városlakók által annyira gyűlölt, és maguk között csak „a német"-nek nevezett –, volt polgármester és főbíró unokaöccse volt. (A dinasztia egy késői leszármazottja által készített családfai lejegyzése szerint, a fia volt.)

A restaurátori életutat összesen 40 képzőművészeti alkotás reprezentálja. Hangsúlyos említést érdemel, hogy a nyilvánosság előtt most először szereplő 19 alkotás között vannak olyan művek, amelyeknek kiemelkedő kvalitása csak a helyreállítás során vált ismertté. Ilyen, pl. a magángyűjteményből kölcsönzött

PRIVECO

Art division

Restaurátorok
és
aranyozók

anyag- és eszközellátása
minőségi magyar és olasz termékekkel,
a lehető legkedvezőbben.

Üzlet és műhely:
1043 Budapest (Újpest központ),
Lóránffy Zsuzsanna u. 15b.
Árkádia irodaház belső udvarán a magas,
tégla gyárkémény tövében.

Tel.: +36 30 9612 470, fax: +36 1 307 6713,
e-mail: a.privari@priveco.hu, web: www.priveco.hu

Johann *Michael Millitz: Ismeretlen főúri hölgy arcképe* (1759), vagy a *Martin van Meytens: Barokk kori főúr képmása* (18. sz. második fele) alkotás, melyek igazi féltve őrzött ritkaságnak számítanak. Művész rangjuk okán szervesen illeszkednek a korabeli európai barokk művészet élvonalába tartozó, bécsi udvari festészet legszebb darabjai közé.

A gyűjteményben az arckép-, a figurális- és a tájábrázolások mellett néhány király, főnemes és államférfi képmás is látható, melyek a hajdani Csongrád, Csanád, Bács és Torontál vármegyék jelentős kultúrtörténeti emlékei. Ide sorolható, pl. Martin van Meytens köréhez tartozó: *Mária Terézia térdképe* (1740 körül), *Gróf Batthyány János arcképe* (18. sz. vége), *Báró Prónay László* arcmása (19. sz. eleje) és *id. Vastagh György: Drescher Ede bajai polgármester portréja* (1886).

Vastagh György

Az összeállítás részeként a reneszánsz és a barokk egyházi művészet gyöngyszemei is föltűnnek, pl. a *Bemardino Pinturicchio* iskolájához sorolható szépséges *Mária megkoronázása* (1500-as évek eleje), vagy a művészi faragású, festett, aranyozott *Szeplőtelen Madonna* (1750) és a *Zsoltáros Dávid király* (1720) faszobrok, melyek egyediségük okán is védett műtárgyak. Az itáliai barokk remeke, *Borromei Szent Károly* (1730 körül) képe a Szeged-Csanádi Püspökség tulajdona. A múzeumi gyűjteménybe tartozó *Bálint Sándor* hagyaték népies ihletésű, szakrális festményei pedig egyedi bájukkal színesítik a bemutatót, pl. *Segítő Mária* (1740), *Szent Rozália* (1860).

A kiállítás látványosságát és különlegességét növeli, hogy a falon a remekművek alatt a restaurálás fotódokumentációja is a kiállítás részét képezi. A tablókra helyezett színes és fekete-fehér felvételeken a tárgyak helyreállítási folyamata végigkísérhető: az érdeklődő lépésről-lépésre nyomon követheti a változást, a remekművek újjászületését. Ugyanakkor a látogató egy 120 oldalas színes, reprezentatív katalógust és a helyreállított művek legszebbjeiről készített képeslapot is megvásárolhat.

A jubileumi kiállítás helyszíne a Móra Ferenc Múzeum díszterme, amely a kiállított múzeumi törzsanyag festményeivel megidézi a századelő Városi Képtárának egykori miliőjét. A tárlat nemcsak a mai korszerű bemutatás szakmai elvárásainak felel meg (klímarendszerrel szabályozott hő és páratartalom, káros sugárzástól mentes fényviszonyok, speciális bevilágítás), hanem méltó környezetet is teremt a turisztikai főszezonban igazi érdekességre vágyó hazai és külföldi múzeumlátogató részére egyaránt.

Szabó Tamás, restaurátorművész, főrestaurátor

Feltámadt a magyar traktorgyártás úttörője!

A világon egyedülálló eseményre került sor 2006. július 22-én Keszthelyen, a Georgikon Majormúzeumban. Mára egyedül a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban maradt meg a nagy múltú, kispesti Hofherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth (HSCS) gépgyár első, saját helyváltoztatásra is képes, „maga-járó" traktora, mely a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma 2005-évi pályázati támogatásának köszönhető műszaki restaurálást követően, ma már újra indítható.

A Keszthelyi Georgikon Majormúzeumban megrendezésre kerülő nagyszabású géptalálkozón, az ország más részeiről is érkező régi traktor- és gépkülönlegességek mellett páratlan esemény, hogy az immáron 82-éves HSCS maga-járó, a két óriási Fowler gőzgéppel együtt, a Georgikon Majormúzeum udvarán útnak indult. Érdemes megtekinteni a magyar gépgyártás első nyersolaj (diesel) traktorát, melyet később további, ma is megbecsüléssel és nosztalgiával emlegetett kiváló minőségű traktorok (R20-22, G-35 majd az államosítás után GS-35 és Dutra) követtek. Így vált a hazai gépipar a XX. század közepéig világviszonylatban is kiemelkedővé.

A Keszthelyen bemutatásra került traktor a világon az egyetlen máig megmaradt első HSCS nyersolajtraktor, melynek működőképessége igazi kuriózum.

Molnár Zsolt muzeológus
Magyar Mezőgazdasági Múzeum

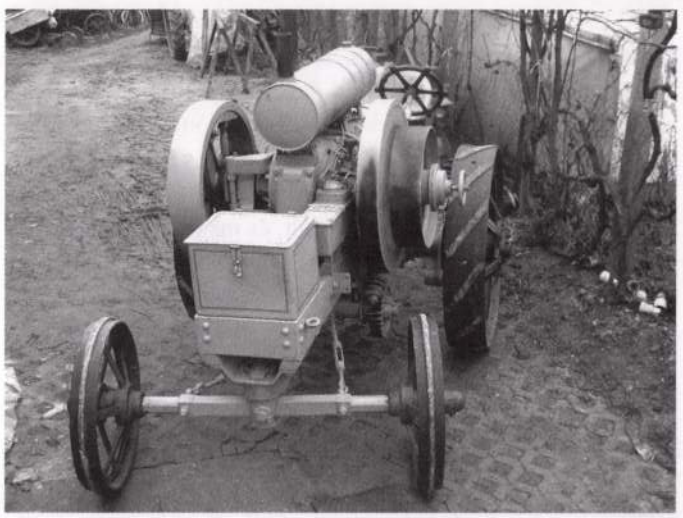

bámulták. Rendesen hatosfogaton járt s kisérete kocsin és lóháton jókora csapatot tett ki. A lengyelek azonban nem sok becsületet szereztek nemzetüknek Rómában. Iszákos, verekedő, zsákmányra éhes barbárokat láttak bennök. A vendéglátásért a királyné és kisérete is erőszakoskodással, hatalmaskodással, arroganciával fizetett. Szuverén jogokat követelt magának s a fölségjogok megsértését hánytorgatta, ha bármi hatalmas, ősrégi római családdal tűzött össze. Az összetűzés pedig mindennapos volt. A pápa rendszerint neki adott igazat, talán udvariasságból, talán, mert fitogtatott vallásos buzgóságával nagyon a kegyeibe férkőzött. A gőgös matróna, a ki száműzetésében is palotájában trónt építtetett magának, a ki trónon ülve fogadott, a kinek féltérdre ereszkedve kellett kezet csókolni, búcsukon két kisebb fiával mezitláb, szőrcsuhában, nyakában kötéllel járta Róma utczáit, egyik templomtól a másikig naphosszant perzselő forróságban. Semmi kincsért sem maradt volna el egyetlen templomi ünnepről; de ezeken nem volt olyan szerény, olyan alázatos, mint a bucsúkon. Megkövetelte, hogy a szószékkel szemben, a bibornokokénál magasabb emelvényt készítsenek számára; hogy az ünnepség, ha még késnék is, ne kezdődjék megérkezése előtt s hogy kezdjék elölről, ha már megkezdték volna. A Scala Santa templom lépcsőin azonban térden csúszott föl, minden lépcsőfokot megcsókolva. Nagy divat volt abban az időben, hogy a római társadalom előkelő hölgyei mossák meg a zarándokok lábait s ebben a munkában a lengyel királynénál senki sem volt fáradhatatlanabb. A Vatikánban gyakran fordult meg XII. Incze és XI. Kelemen pápáknál. Megtörtént az a szabály- és etikett-ellenes dolog is, hogy az éjszakát is a Vatikánban töltötte. Erre egyébként már volt preczedens. A midőn Krisztina, Gusztáv Adolf leánya, először fordult meg Rómában, a hol aztán hosszas bolyongás után végleg megtelepedett, a hol meg is halt és Szent Péter temploma kriptájában temették el, nehány napra őt is a Vatikánban szállásolták el.

Szobieszky özvegye azonban csak másfél évtizedet tölthetett Rómában. Gőgje abban az arányban növekedett, a mint szegényedett és vénült. Két kisebb fia, a kik vele voltak és udvara is tömérdek galibát csinált. A vitás kérdésekben, a hatalmaskodásokban mindig maga akart biráskodni. Egyik fiának kedvéért összetűzött Róma egyik legrégibb és leghatalmasabb családjával is s a hatalmas család, a pápa miatt, kénytelen volt deferálni a parvenű exkirálynénak és földönfutó fiának. A míg erszénye bírta, fényes és népes udvartartásával, pompás fogataival, talpig vasba öltözött testőreivel, pazar ünnepeivel elkápráztatta a rómaiak szemét. A kincs azonban, a mit Lengyelországból hozott, alig tizenöt év alatt elolvadt s a királyosdit játszó matróna már nemcsak alkalmatlan, de terhes vendég is. Ha nincs annyira kegyében XI. Kelemennek, a kivel akkor ismerkedett meg, a mikor még csak Albano bibornok volt, a kit bibornok korában sokszor látott vendégül, valószinűen hamarább kell elhagynia Rómát. Két fia életmódja is olyan botrányossá lőn, hogy még Rómában is, a hol pedig nem mértek akkor szigorú mértékkel, megsokalták. Szerencséje volt, hogy mire koldusbotra jutott, meghalt XIV. Lajos s a régensnél visszakönyörögte magát Francziaországba. Bloisban vonult meg s az alamizsna kenyerén morzsolta le hátralevő napjait. A gőgös, a sors szeszélyéből nagyrament Asztrea hetven év multán olyan szegényen került vissza Francziaországba, a milyen szegényen neki indult a kalandos életnek Gonzaga Mária oldalán. Bloisban halt meg, de hamvait visszavitték Lengyelországba és Celadonja mellett, a lengyel királyok, a Szent Piastok temetőjében tették örök pihenőre.

Junius.

SZENT RÓKUS A PESTISES BETEGEK KÖZÖTT. — Vastagh György főoltárképe a szeged-rókusi új templomban.

A MODERN ÉREM- ÉS PLAKETT-MŰVÉSZET.

Sok szó esik manapság a művészet népszerűsítéséről. De hogy a művészetet népszerűsíthessük, hozzáférhetővé is kell tennünk. Ezt azonban nem szabad úgy értenünk, hogy a művészetnek olcsóbbá is kell lennie. Egy ilyen általános tétel megölője lehetne minden művészetnek. Épen ellenkezőleg arra kell törekednünk, hogy a művészi munka illő díjazást kapjon és hogy azok a történetek, a melyek az éhező mestertől néhány garasért megvásárolt remekművekről szólanak, végleg a kuriózumok sorában foglaljanak helyet.

A probléma már most abban van, hogy ha a művészet tárgyai mind drágábbak és drágábbak lesznek, akkor alig remélhető, hogy megszünik az a régi állapot, a mely szerint csak fejedelmek, arisztokraták és tőkések jutnak a művészet tárgyainak birtokába; szóval a művészet, finnyásan, csak a palotákba látogatna el, a középosztályú ember vagy épenséggel a szegény ember háza előtt pedig megvetéssel haladna tovább. Ezt semmi esetre sem nevezhetnők népszerűsítésnek.

A modern élet azonban meghozza a megoldást. Nem szólunk most arról, hogy a múzeumok áldásos működése, az építkezésnek művészeti irányba való visszaterelése menynyire hozzájárult az izlés fejlesztéséhez, sem arról, hogy a nagyarányú művészeti és iparművészeti termelés épen sokoldalúságánál fogva

1.

2.

3.

megtalálja az utat a szerény módu ember hajlékába is. Most csak arról az erős fogásról essék szó, a mellyel a modern élet a képzőművészeteknek két műfaját a népszerűsítés érdekében karon ragadta.

Értjük a *grafikai tekhnikákat* és az *apró bronzot.*

A grafikai tekhnikákról nem régiben volt szó a «Vasárnapi Ujság» hasábjain. Jelenleg az apró bronzzal, illetve annak egy speciális fajával akarunk részletesebben foglalkozni: az *éremmel.*

Mindenek előtt meg kell különböztetnünk az öntött és a vert érmeket.

Az *öntött érem* készítési módja a következő. A művész eredeti nagyságban mintázza meg művét, a mely után a gipszöntés ismert módja szerint gipszminta készül. A gipszmintáról az érczöntő homokformát készít, a mely az éremnek vagy plakettnek rendszerint csak egyszeri kiöntésére használható.

Ez természetesen, különösen akkor, a mikor nagyobb számban előállítandó példányokról van szó, költséges eljárási mód. Ily esetben ajánlatos a másik technikát, az érmek és plakettek verését elővenni.

A *vert éremnél* a legfontosabb tényező a *verőtőke,* a mely teljesen megfordítottja — negativje — magának az éremnek. A verőtőke előállítása két főeljárási mód szerint történhetik. Az egyik az *eredeti* nagyságban való mintázással kapcsolatos és vagy úgy történik, hogy egy aczél pozitivum készül, s az *belemélyesztetik* egy vas-tőkébe, a mely megaczéloztatván, a verőtőkét szolgáltatja, vagy pedig történhetik a verőtőkének *közvetlen kivésése által.*

Így készültek a legrégibb időktől a XIX. század második feléig az összes vert pénzek, érmek és plakettek verőtőkéi; így készülnek manapság is azok az érmek és bélyegzők, a

8.

4.

5.

9.

10.

6.

7.

11.

MODERN MAGYAR ÉRMEK ÉS PLAKETTEK. — 1—7. Beck Ö. Fülöp művei. — 8—10. Telcs Ede művei. — 11. Vágó Dezső műve.

szaki tiszt volt, anyja szépségéről hires német nő. Mara őseiben Európa majd minden népe kereszteződött. Egyik atyai dédanyja angol főuri családból származott, Mária Teréziának keresztleánya és különös kegyeltje volt.

Mara férje, Ch. Marlet, egy franczia szenator fia, algiri ügyvéd. Nejével Budapesten ismerkedett meg gróf Zichy Jenő által, midőn Lesseps ékkel meglátogatta az országos kiállitást.

Marletné nagy utazásokat tett; Afrikában kivált a czigányokat tanulmányozta. Itt született lányának, Jozipának József főherczeg volt a keresztapja s a magyar irodalmi és politikai körökben számos személyes ismerőse van. Összeköttetésben áll Horvátország szinte összes jelentős irodalmi és politikai tényezőjével. Személyes ismeretségben és levelezésben sok külföldi nevezetességgel, a kik közül felemlithetjük a következőket: a braziliai császár, Gladstone, továbbá Párisban Grévy, Goblet, Flourens, Sully Prudhomme, Mme Adam, Buloz, Zola; Brüsszelben Victor Napoleon és Caraman Chimay herczegek, Frére Orban, Laveleye stb. *H. A.*

egy tavaszi gyönyörü reggelen egy csudálatos növény fakad fel a szivéből, egy liliom-fehér virág, melynek kelyhéből születik a víla-gyermek. Itt a virág kelyhében a méhecske mézzel táplálja, a hajnal harmattal itatja, mig a gyermek nő és nő, és az anya szivétől elválik. Akkor az anya jávorfa-levelekbe burkolja a kis tündér lányát s a hegyi kigyó leszen a dajkája, — hogy ő is mint kigyó marja majd az ellenséget — a hegyi szellő ringatja a bölcsőjét, mig fel nem nő nagyra, hegyek csodájának, — gyönyörü szép lánynak, tiszta és ártatlan szellemi lénynek.

POPOVICS ISTVÁN.

EGYVELEG.

* **Khina legnagyobb templomát**, egy katholikus székesegyházat, nemrég szentelte be Tagliabne püspök Pekingben. Az ünnepélyen a külföldi követek is megjelentek, sőt egy khinai miniszter is a császár képviseletében. A templomot teljesen khinaiak építették, még a művészi diszítések is tőlök vannak.

* **Az Eiffel-tornyot** márczius 11-én teljesen befejezték s ugyanakkor a munkában résztvett 74 munkásnak fejenkint 100 frank jutalmat adtak.

* **Az álmatlanság.** Az 50-es években öt berlini ember fogadást tett, hogy egy hétig nem alusznak semmit. Az álmosság ellen mindenféle szert használtak, mindamellett csak egyetlen egy birta ki elalvás nélkül s az is 25 fontot vesztett teste sulyából. Ketten 130 órai ébrenlét után aludtak el. A negyediket már harmadnap tüdőgyuladás verte le. Az ötödik akkor aludt el, midőn lovon ült, leesett a földre s karját törte.

* **Bismarck-muzeumot** akarnak létesíteni Berlinben s a nagy közönséget felhivták, hogy mindennemü, a vaskanczellárra vagy elődeire vonatkozó ereklyét küldjön be.

* **Az Egyesült-államok uj elnökének neje**, Harrison asszony, igen házias s egyszerü nő, ki divat tekintetében nem lesz irányadó, mint többen előzői közül. Mindamellett azt hiszik, hogy az irodalom pártolásában jelentékeny hatása lesz, mivel otthon, Indianopolisban egy irodalmi klub igen tevékeny vezértagja volt.

* **I. Napoleon katonái** számára, kik közül abban az időben még 42,592 élt, III. Napoleon Szent-Ilona nevü külön érdemrendet alapított. A mult év végén ezekből a veteránokból már csak 130 volt életben, kik közül a legidősebb 1785-ben, a legfiatalabb pedig 1800-ban született.

VÍLA.

COP-MARLET MARA.

Vastagh György rajzai.

VÍLA.

Erdei tündér a délszlávok regéiben.

A vilák nagy hegyekben és kősziklák közt a nagy folyamok mentén élnek. Minden víla fiatal, szép, fehér habszerü öltönyt visel, a mellén és derekán szétbontva hullámzik alá hosszu haja. A vilák addig, mig valaki meg nem sérti őket, senkit nem bántanak, de ha akad olyan vakmerő, a ki akkor háborgatja, midőn a hegyi mezőkön a «*kolót*» lejtik vagy vadásznak, akkor azt a vilák megvakítják vagy kezét, lábát megbénítják, vagy pedig nyíllal megszurják a szivét, hogy szörnyet hal azonnal.

A viláknak rejtett szárnyaik vannak, melyekkel a felhőkbe repülnek s ottan a mennykövekkel játszanak. A vilák vadásznak, gyönyörüen énekelnek és a sebeket gyógyitják titkos hegyi füvekkel. A víla ha beleszeret egy földi lénybe, annak ez a szerelem életébe kerül («a víla megeszi szivét»). A hősnek többnyire barátnője lesz a víla, ki őt bajában megvédi és megmenti. A hős a vilának «*pobratim*» (fogadott fivére) és a víla neki «*poszesztrima*» (fogadott nővére). Leghiresebb víla a szerb hősi költeményekhen a *Ravijojla*, a ki hires énekesnő és a szerb nép hősének, Kralyevics Markónak a «poszesztrimája» és védnöke.

Mikor a víla világra jön, akkor az anyának

MONTENEGRÓI NŐ.
Vastagh György rajza.

* **Vademberek az ökrökről.** Uj-Guineában, midőn legelőször ökröt láttak, ez állatokról megoszlott véleményük. Némelyek szerint az ökrök szellemek, mivel fejeiken lándzsákat hordanak, mások szerint azonban a fehér emberek feleségei lehetnek, mivel ők hordozzák a terhet, a mi Uj-Guineában az asszonyok kötelessége.

* **Fejedelmi mulatság.** Szent-Iván napján a régi francziáknál különös szertartás folyt le Párisban a Grève-téren. A hatóság ölfákból tüzet rakatott, melyet virágfüzérekkel diszitettek, s melyet a király ünnepélyesen meggyujtott. A máglyában rakéták voltak, továbbá kosarakban 24 macska és egy róka, melyek elevenen égtek el. Az ünnepet a sárga viaszgyertyákat vivő hatósági személyek körmenete kezdte meg, a király veresbársonnyal diszített viaszgyertyával gyujtotta meg a máglyát s mihelyt a macskák nyávogása megszünt, eltávozott. A párisiak a hamut és szenet összegyüjtötték, mert szerencsehozónak tartották. Az ünnepet a városházán lakoma követte, melyen a király is résztvett. XIV. Lajos kora után ezt a szertartást csak egyszer-kétszer elvétve gyakorolták.

* **Az Egyesült-államok széntelepe**, számitások szerint, képes volna az egész földgömböt, még a jelenlegi népesség szaporodását is tekintetbe véve, 300,000 évig ellátni. Magában Pennsylvaniában évenként 680 millió mázsát termelnek s ennek az államnak kőszéngazdagsága is elláthatná a világkereskedelmet 50,000 évig.

Persze, hogy ilyen társaság messze földre elvitte a «Kis Pipa» hirnevét. Eljutott az a királyi udvarhoz is és Karikás bácsinak a király asztalánál is remekelni kellett. S meg is cselekedte teljes dicsőséggel. A «Kis Pipa» neve a Baedekerbe is bejutott s a «kereskedelmi asztalnál» ritka az a hét, hogy ne fordulna meg idegen földi utazó. A kiállítás alkalmával itt járt francziáknak is itt mutatták be a speciális magyar ételeket.

A jó öreg korcsmáros és törzsvendégei között egész familiáris viszony szövődött az évek folyamán. Minden esztendőben megülik a neve napját. Ez idén hetvenedik születés napját s egyuttal szakács-mesterré avattatásának félszázados jubileumát ünnepelték, mely a «Kis Pipa» megnyitásának épen harminczadik évfordulójára esett. Ez alkalomra az irodalmi meg a művész-asztal külön alkalmi lapot adott ki, s az ünnepeltnek Cserna Károly jeles fiatal művészünk által készített, jól sikerült olajfestésü arczképét leplezték le, melyet ez alkalommal mi is bemutatunk.

Megérdemli a jó öreg korcsmáros. A maga szakmájában ő is tett a magyarságért, különösen pedig a főváros magyarosodásáért annyit, mint bárki más, azzal a különbséggel, hogy soha sem csinált belőle érdemet, hanem egész természetesnek találta, ha a magyar ember az életrendjében sem kiván egyéb lenni, mint magyar.

A KALOTASZEGI VARROTTASRÓL.

«Egy román ur»-nak.

Most két éve a márczius 15-én Kolozsvártt tartott ünnepélyen felolvasták «Egy ifju hős» czimü művemet, erre harmadnapra «Egy román ifju» aláirással egy levelet kapok, melyben a román ifju megmagyarázza nekem, hogy Vasvári Pál egy orosz pap fia volt, Petőfi pedig Petrovics stb. — tehát mindezekből vonnám le a következtetést. Most «Egy román ur» aláirással (vajjon nem amaz ifju nőtte ki magát azóta urrá?) ismét jő egy különben tisztességes hangon irt levél, a mely felfedezi előttem, hogy: «a magyarnak nevezett házi ipar, a most már annyira elterjedt varrottas, román nők munkája» . . . És ugyancsak ma a varrottas egyik nagyon buzgó terjesztője, — ki épen most lett alapító-tagja a kulturegyletnek, — a többek között ezt irja: «Egy különben nagyon kedves, mivelt román ur azt állitja előttem, hogy ő csak neveti ezt a nagyra fujt varrottas-ügyet, mert az nem magyar munka, mivel mind móczok varrják; most már én ohajtanám tudni: mi az igaz?» No hát először is az az állitás nem igaz!

De mig ezt bővebben bebizonyítanám, hogy egészen érthető legyen a dolog, vessünk egy futó pillantást erre a vidékre, melyet, — fájdalom — sokan még mindig csak annyira ismernek, mintha Kalifornián tul lenne, mert egyik varrottast kérő levél azt mondja: «Ohajtok valamit venni a jó székely nép munkájából . . .» (Nincs itt egy székely is!) Másik az «oláh nők munkáját» kéri (nem varr itt a világgá küldött varrottasokban *egy* oláh menyecskén kivül több oláh! De ehhez még visszatérünk.) Szóval soksok levél bizonyítja azt, hogy Kalotaszeg vidékéről egy pár ismertető szó még mindig nem felesleges!

Tehát itt, e hegyek közé huzódott kicsi falvak között van egynehány egészen magyar, néhány vegyes lakóju és néhány egészen oláh — már csak igy mondom, mert igy szoktam meg gyermekkoromban s mert a kikről mondom, maguk is igy nevezik magukat. A hol én születtem és felnőttem: Magyar-Gyerő-Monostoron, ott több az oláh, mint a magyar, cselédeink is nagyobbára oláhok voltak mindig és soha sem tett az előttünk különbséget hogy a kicsi házakban az ágyszalmát magyar, vagy oláh beteg nyomja-e? Épen egyformán ment a jól ismert zöld «röstölő» az erős levessel, s a piros csikos takaróruha a puha fehér kenyérrel a magyar vagy oláh szenvedőkhöz. S mikor jött egy nagyon szomoru nap és a harangok a «magyar» és két «oláh torony»-ban pár óra hosszáig szakadatlanul zúgtak, akkor magyar és oláh házakban egyaránt megeredt a könny és siratták igaz részvéttel a «mi atyánk»-at. Ilyen emlékek után elhiheti akárki, hogy nem teszek megkülönböztetést a nép között, itt különben is mindig megértették egymást, meg még akkor is, midőn más vidékeken másként folyt a nóta.

S most már elképzelheti akárki, hogy ha a varrottast nem oláh nők varrják, — a mint hogy nem is azok varrják, — kell annak valami okának lenni; az ok pedig az, hogy az oláh nők fodorvásznat teljességgel nem tudnak szőni, varrottast pedig nagyon kevés tud közülök, de ez a kevés sem varrhat, ha nincsen mire. Mert a magyar asszony csak ugy adja el az ő páratlan fodorvásznát, hogy azt aztán vissza is kapja kivarrásra.

Van egy jó arczu, szelid tekintetü oláh menyecske, — előbb kis leánynak néztem, de aztán megtudtam, hogy neki van két kis leánya, — Szimjon Flórának hivják (az «Egy román ur» kedvéért azt is megmondom, hogy *Nyárszón* lakik). A mult évben beállit hozzám ez a Flóra s azt kérdi, hogy a miért ő nem magyar, kap-e varrást? «Mert instálom alássan, ugy megtanultam a varrottast, épen mint a magyar leány.» «Kapsz Flóra, de hát vásznat hoztál-e?» — «Hoztam, de inkább hiszem, az nem jó, mert a mi vásznunk nem lesz fodor soha; azért is csufolódnak egymás kisebbítésére a magyarok egymással ugy, hogy «olyan ványnyadt vagy mint az oláhné vásznya!» Mert az igaz is, hogy össze nem fut.» — «De hát, ha ti ugy tudjátok ezt, miért nem szőttök fodorvásznat?» — «Mert hogy a nagyanyáink is mind ilyet szövének, hát csak megmaradunk mi is a mellett.»

Es igy, ha a szép kis Flórának munkát akarok adni — már pedig akarok! — gyolcsra kell hogy varrassam. Igy aztán a két-háromszáz varrottast készitő népiparos között van egy oláh menyecske két hugával. Hogy több nincs, bizony nem rajtam mulik, de mivel igy van, igy mondtam el. Hogy pedig az «Egy román ur» is erről megbizonyosodjék, van annak egy nagyon egyszerü módja: jöjjön Kalotaszegre, keresse fel a falvak kicsi házait, s tudakozódjék a varrottas felől, igy majd nyomára jő olyan dolgoknak is, melyeket én le nem irok azon oknál fogva: «ne tudja a te bal kezed, hogy mit cselekszik a jobb kezed.»

Hej! hogy is kell védeni ezt a népipart mindenfelől: a külföldi divatlapok kiadják ősi mintáinkat — melyeknek pár százados eredetije itt nyugszik a tulipános ládák mélyén — szerb vagy ó-német mintáknak. Itthon pedig hamisitják mindenképen: géppel az egyik, kézzel a másik, és ez a kézzel való hamisitás abból áll (a mit nem felesleges tudni az érdeklődő közönségnek sem), hogy a soha meg nem fodrosodó, de sokkal olcsóbb oláh vászonra varratják szinét vesztő pamutból össze-vissza a stil nélküli mintákat, de ők maguk — az üzérek — nem merik kimosatni, mert tudják, hogy akkor semmi, s igy házaltatnak vele. A ki nem ért hozzá, megveszi és csak elcsodálkozik rövid használat után, hogy hát ilyen-e a páratlan varrottas? A nem igazi olyan. De az igazi, a min az eddigi nyomtatott czédulákon kivül ezután ott lesz a védjegy is, olyan, hogy minél többet hurbolják, annál szebb és még az unokák is használhatják.

Mikor igy fegyvert ragadok a varrottas mellett, mindig arra gondolok, hogy vajjon nem emlékeztet-e ez a dolog egy kissé Don Quichotte-ra?

De aztán, ha kitekintek az udvarra és látom a várakozó tömeget, az apró leánykáktól a koros asszonyig, a ki mind váró, kérő tekintettel csüng a tornácz üvegajtaján, hogy vajjon kap-e munkát? s mikor egy halom vászonnal terhelve meglátják a kiosztó leányt, tekintetök csillog s ajkukon hálás szavak kelnek; akkor azt gondolom: nem, nem a szélmalmokkal való harcz ez! Kitartok, a mig lehet, kitartok mellettetek, — bizzatok csak!

És az «Egy román ur» elhiheti, hogy ha az udvaron a muszulyos magyar leányok között piros fersinges oláh fáták is lesznek, akkor is ezt fogom mondani.

GYARMATHY ZSIGÁNÉ.

ČOP-MARLET MARA.

Tavaly egy díszes kiállitásu illusztrált könyv jelent meg Budapesten. Grill-kiadása, Franklin-nyomása, Vastagh György képei valósággal albumszerü könyvvé teszik. A könyv a délszláv nőkről szól s maga a szerző a legerdekesebb azon alakok közül, a melyeket e könyv bemutat. *Cop-Marlet Mara* délszláv irónő. A mű ethnographiai értékét is kiválóan emelő hat képből, Vastagh György művészünknek biztosan és finomul jellemző alkotásai közül hármat, a bosnyák leányt, a bánsági szerb leányt s a czigányaszszonyt, még a könyv megjelenése előtt bemutatta olvasóinak a Vasárnapi Ujság, mult évi folyamában. Most pedig közöljük a többi hármat, a *montenegrói* nőt jellemzetes állásában, s a délszláv költészet legsajátosabb alakját: a népképzelet lenge fehér *Vilá*-ját, a délszlávokat megbüvölő erdei tündért, és magát a jeles irónőt, a szép meséiről az egész müvelt világon ismeretes Čop-Marlet Marát.

E műben sok tárgyilagosságot, eredeti felfogást, helyes néprajzi itéletet találunk. A könyvet és szerzőjét Helfert báró előszava mutatja be, hivatkozva arra, hogy Európa még nem vénült meg, s hogy kivált a Balkánban élnek még fiatal népek, tanulmányra rendkivül érdemesek. A mostani szláv nők bemutatása előtt a szerző a régi szlávoknak szentel egy fejezetet. Ez a homályos mythologiai és zavart őstörténeti rejtvényekkel tele tér nem tulajdonképeni otthona az életvidor költőnőnek, de előadása itt is érdekes. A mű magvában, a délszláv női tipusok bemutatásában, egész mértékében érvényesül a népét ismerő és vele érző költőnő irói egyénisége. Meleg rajzát adja kivált a szerelmi életnek és a házassági szokásoknak, a melyeknek kivonatát is közölte a Vasárnapi Ujság fent idézett száma.

Čop Mara, a czigány életnek Európában és Afrikában szintén buzgó tanulmányozója, e művében sem mellőzi a Balkán országok egyik legérdekesebb alakját, a czigány nőt. Szép meséket tud róluk, s ha más alkalommal (a Golefjánában) elvándorolt velök mesés királyukhoz Afrika belsejébe, nem csuda, hogy most elkiséri őket az alcsúthi kastélyba.

A délszláv nőkről szóló ezen mű, melynek első kiadása németül jelent meg, közelebbről francziául is megjelenik Párisban s kivánatos volna, hogy magyar nyelven is birjuk ezeket a minket is közelebbről érdeklő rajzokat. E rajzok különben ugy, mint a szerzőnőnek magyarországi tárgyu dolgozatai is, például «a turovopoljei gróf», «a magyar társaságról», «a horvát nemzeti szinházról», stb. stb. különböző franczia, olasz, német folyóiratokban láttak először napvilágot. Ujabban a budapesti «Revue de l'Orient»-ba ir minket is érdeklő becses czikkeket, például az angol czigány-társaságról, a magyarországi néprajzi társaságról, jelezvén azokat az üdvös eredményeket, a melyek a néprajzi társaság működéséből a hazai népek testvéries közeledésére nézve származhatnak; továbbá a Pálmások párisi nemzetközi akadémiájáról, a melynek Čop Mara is választott tagja.

«A Balkán nemesi udvaraiból» czim alatt 1887-ben Lipcsében jelent meg egy kötet novellája, József főherczegnek ajánlva, a kitől származnak azok a nagy jelentőségü és már több izben idézett következő szavak: «Minket, kelet népeit, kivált a magyar és délszláv fajuakat, gyakran barbároknak neveznek, s furcsa fogalmak uralkodnak felőlünk. És ime! a többi nagymüveltségü országokból irgalmatlanul kiűznek egész embercsoportokat, szegény barna vándorokat, mig nálunk minden kóborló vándor czigány ugyanazt a polgárjogot élvezi, mit minden más ember. Most már büszke vagyok barbárságunkra!» E munka előszavában Sacher Masoch pár sorban igen előnyösen jellemzi az irónőt, a ki új földet fedezett fel, hazáját, a melyet német, franczia és horvát nyelven ismertet meg a müvelt világgal.

Az e kötetben foglalt novellákban határozottan mutatkoznak Cop Marának kiváló irói előnyei: az élet mély és nemes felfogása, erős nemzeti érzület, s finom érzék mindannak kiemelésére, a mi a sajátos nemzeti vonásokban általános emberi: meleg irály, alakító és rajzoló tehetség, a mely az embert és természetet a maga igazi szép valójában tünteti fel, s költői szellem. De e mellett aztán néha kevésbbé feltünők, sőt elmosódnak az események fonalai, a meseszövés szálai. Az előadás sokszor terjengős, részletekbe vesző, a mi pedig az irónő históriai álláspontját illeti: az sok tekintetben elfogult s kivált a horvátok és köztünk levő viszony megitélésében a mienktől sokban eltérő; nemzeti gyülölködés azonban nem vezeti, sőt barátja a két nemzet őszinte testvériesülésének, a minek az által is jelét adta, hogy a most alakult magyar néprajzi társaság horvát szakosztályának egyik előadói tisztjére vállalkozott.

Cop Mara élete pályája sok tekintetben érdekes.

A liguriai tenger partján atyja palotájában született, ki horvát származásu dúsgazdag mü-

A MŰCSARNOK EZREDÉVI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

IV.

A képzőművészeti osztály képes tárgymutatójából, melyet az országos képzőművészeti társulat adott ki, egész csoport képet mutatunk be ezúttal.

Vastagh György jeles arczképfestőnktől Csávolszky Lajosnak, az «Egyetértés» szerkesztőjének és nejének arczképét mutatjuk be. Egyszerű csoportosítás, ízléses elrendezés a fő jellemzője Vastagh családi arczképeinek. József főherczeg kedvelt udvari arczképfestője igazi hivatásos ábrázolója a jellemzetes arczoknak. Meleg hússzinezése mindig finom összhangban van a környezet nyugalmas tónusaival. Vastagh a hatásnak természetes eszközeit keresi és használja föl.

*Kriesch Aladár*nak «Az 1567-ki tordai országgyűlés» czimű történelmi képe egyike a legjobbaknak e nemben. Jeles mesterének, Székely Bertalannak az iskolája immár mestert nevelt belőle, kinek szép talentumától még sokat várhatunk. Hogy hivatásos történelmi festő, azt megmutatta jelen munkájával is, mely az 1567-iki tordai országgyűlésnek azt a jelenetét tünteti föl, mikor a vallásszabadság kimondatik. A kép főalakja Dávid Ferencz, a vallás-reformátor.

Pataky László tehetségét régen ismerjük jeles népies-életképeiből. Most kiállított nagy történelmi festménye azonban azt igazolja, hogy a nagyobb föladatok terén is megállja helyét. Festménye magyaros jellemű.

László Fülöp a Zách-család szomorú esetéről festett drámai hatású képet. Tehetségét eddig csak arczképeken láthattuk, történelmi képe ezúttal jó jellemző erőre vall.

Történelmi tárgygyal foglalkozik *Madarász Viktor* régi jeles festőnk is. Zápolya Izabella czimű képe érdekes felfogásról és finom színérzékről tanuskodik.

Margitay Tihamér, a magyar salon-életképek mestere, ezuttal újabb nagyobb szabású munkával lép a nyilvánosság elé. A méltán nagy hírre emelkedett művész az «Ellenállhatatlan» megalkotása óta folyton hive maradt annak az iránynak és felfogásnak, a melyben az ő tulajdonképeni egyénisége nyilvánul. Nagy számú művei vetélkednek egymással a derült jelenetek és a drámai hangulatok helyes visszatükrözésében. Művészi talentuma még folyvást újabb-újabb fejlődést tanusít. Most a «Párbaj után» czimű festményén látjuk a tekhnika tökéletesedését s a kompozicziò összhanzatos hatását. E kép maga egy festett novella, s ez is csak növelni fogja Margitay népszerűségét.

A magyar paraszt gyermek-élet igaz jellemzője *Peske Géza*. Vásznára ritkán fest több alakot kettőnél, de ez a két alak többet beszél mint akár egy egész csapat. Különösen kedves hatású az a naiv humor, melyet Peske oly élethiven tud föltüntetni jeles képein, s mely most bemutatott képén is feltünően nyilatkozik.

Hegedüs László, a legfiatalabb nemzedék tehetséges tagja, a szent családot festette le. Úgy finom rajzával, mint kedves színezésével szép tehetséget árul el. Különösen a Mária alakja vall benne hivatásos szent-kép festőre.

Blaskovics Ferencz érdekes életképet alakított meg *gyanús alkujával*. Kár, hogy oly ritkán látunk tőle képet tárlatainkon.

Mihalik Dániel jó állatfestőül mutatja be magát. Vizsla-kutyáiban sok a megfigyelés és gondos tanúlmány.

Strobl Alajos jeles szobrászunk kiállított műve az édes anya; egész alakú szobor ez, sok költőiséggel megalkotva. Finom érzés ömlik el rajta. Igazán benne van az édes anya iránti szeretet és tisztelet. Strobl alkothatott kitünő arczképeket, de szebbet és jobbat aligha ennél.

Donáth Gyula a Ligeti Antal síremlékénél megmutatta, hogy mennyire képes a hangulatkeltésre. A szomorú nemtő, a ki eltört pálmaágat tart kezében, méltó szép emlék a jeles magyar tájképfestő, Ligeti sírjára.

Loránffy Antal kedves szoborcsoportjában mindenki gyönyörködik. Plasztikus szépségével és finomságával tesz hatást Vénust ábrázoló képe, melyen a bájos istennő az első leczkét adja fiának, a hamis Ámornak.

A MŰCSARNOK EZREDÉVI KIÁLLÍTÁSÁBÓL. — *Vastagh György:* Arczképcsoport.

Az építészek közül ezúttal *Czigler Győzőt* mutatjuk be impozáns alkotásával: a pesti hazai első takarékpénztárnak a Kerepesi-út és az Erzsébet-körút sarkán álló hatalmas palotájával. Monumentális jellegét csak emeli egyszerű architektonikus megalkotása. Czigler eddigi alkotásai közül kiválik az erdész-egyesület stylszerű palotája s legújabb műve: az Országos Kaszinó Kossuth Lajos-úteczai palotája. *P. G.*

A PERZSA TRÓNVÁLTOZÁS ÉS A BABIK FELEKEZETE PERZSIÁBAN.

Nasr-ed-din saht tudvalevőleg egy *babi*-felekezetű vakbuzgó ember ölte meg, s nem magánboszúból, hanem vallási rajongásból, mivel a perzsa sah ölette meg egykor e felekezetnek szent hirében álló alapitóját. Európában még kevéssé ismerik ezt a felekezetet s ezért nem lesz fölösleges egyet-mást elmondani róla, annál kevésbbé, mert számban és hatalomban igen tekintélyes és már eddig is nagy szerepet játszott Perzsia történetében.

A perzsák többsége tudvalevőleg Mohamed vallásrendszerének *siita* nevű ágazatát követi, ellentétben a törökökkel, a kik a *szunita* ágazat hivei. A két vallásfelekezet között nem valami nagy a dogmatikai eltérés, semmi esetre sem oly nagy, mint például a római katholikusok és protestansok között. Főkép a szertartásokban van különbség, mindenek fölött pedig abban, hogy míg a szuniták Mohamed egyenes utódait: Abubekr, Omár és Otman kalifákat valóságos jogos uralkodóknak ismerik el, a siiták trónbitorlóknak tartják őket, kik a próféta vejét, Alit, megfosztották törvényes hatalmától. Ez a látszólag csekély nézeteltérés a mohamedán világban már ezer év óta tömérdek vérengzést idézett elő s nagyban nevelte a perzsák gyülölködését. Még a művelt perzsák is «kutyák»-nak (a mi keleten nagy szidalom) nevezik az említett három kalifát, a minaretekben naponként elátkozzák őket s mindenkor szenvedélyesen vitatkoznak e tárgy fölött a szunitákkal. A siiták azonban épen nem törődnek a reformokkal; ő náluk is uralkodó a külső szertartás és a szavakhoz ragaszkodás.

Ennek a megcsontosodott orthodox felekezetnek ellenfeleül lépett föl a jelen század első felében a *babi felekezet* megalapítója, *Mirza Ali Mohammed*. Kiváló tehetségű és rendkivül szép férfi volt Sirasból. Kezdetben a kereskedői pályán foglalkozott; később — a 30-as években — a Perzsa-öböl mellett fekvő *Abusér* városban megismerkedett a keresztény vallással, majd pedig Kerbalahban a bizonyos fokig erkölcsi reformokra törekvő *seichita* mohamedán felekezettel. Az új eszmék őt is újitóvá nevelték s mély meggyőződése és kiváló szónoki tehetsége csakhamar nagy számú hivőt vonzott pártjára. Felekezetének *bab* neve onnan ered, mivel szónoki szavai szerint ő az a *kapu* (bab), melyen át egyedül lehet Istenhez jutni. Különösen nevezetes volt tanítványai között egy *Gurret-el-Ain* (szem gyönyöre) nevű, feltünő szépségű nő, ki a keleti szokások ellenére fátyol nélkül járt s nyilvánosan szónokolt *Bab* tanai mellett. A régi sah, Mohamed, félvén a vallási zavaroktól, nem lépett föl elég erélylyel az új felekezet ellen s igy az csakhamar nagyon elterjedt az ország minden részében.

Bab nézetei különösen erkölcsi szempontból nagy ellentétben voltak a közönséges mohamedán hittel. Ő szerinte a teremtő istenségből már kezdetben eredt egy teremtő szellem, ki a világot alkotta s annak megszünése után ismét az Istenbe tér vissza. Jelenleg még lehetetlen az igaz Istent megismerni, időnként azonban támadnak egyes próféták, kik a hozzávezető útat megmutatják. Ilyenek voltak *Mózes, Jézus, Mohammed*, maga *Bab* s ő utána is következni fognak mások. A mohamedánoknak tettetéseken alapuló külső szertartásait s különösen a Perzsiában uralkodó szenteskedést nagyon elitélte; élesen kikelt s küzdött a «meghatározott időre kötött házasságok» intézménye ellen és különösen hévvel hirdette a nők társadalmi helyzetének javitását s a családi élet megtisztitását.

1848-ban, mikor Nasr-ed-din trónra lépett, teljesen ki akarta a bab felekezetet irtani. Több csata is volt a két párt között. Bab prófétát elfogták s Tebrizben kivégezték. Nevezetes, hogy a kivégzésnél a lövések a prófétának a kötelékeit szaggatták szét s ő erre meg akart futni, de a keresztény katonák csakhamar elfogták. Követőinek nagy részét szintén kivégezték, Gurret-el-Aint elevenen megégették. Mindamellett e felekezet ma is virágzik; a később megujított üldözések csak gyarapitották számukat, mivel a kivégzetteket mártiroknak tekintik. Több izben lázadást is terveztek Bab hivői a perzsa sah ellen, de egész a legutolsó időkig eredménytelenül.

Nasr-ed-din sah gyilkosa, *Mirza Riza Kirman*, kinek arczképét is bemutatjuk, Teheranban, mint koldus élt. Mondják, hogy nem volt őrült s nem volt rajongó; ezért nagyon valószínű, hogy

mások bérelték föl az orgyilkosságra, de nem lehetett megtudni, hogy kik. Mikor elfogták, egyik fülét rögtön levágták, de azután nem kínozták és éheztették, a mint Perzsiában különben az ily esetekben szokták, hanem gondos ápolásban részesítették, remélvén, hogy a gyilkosság okozóit ily módon könnyebben kipuhatolhatják.

Jelenleg körülbelől egy millió él a babik rajongó felekezetéből, melynek főnöke, kit Hazreti Ala = főmagasság vagy Subhi Ezel = örökléthajnala dísznévvel illetnek, — Cyprus szigetén él s onnan kormányozza vakbuzgó híveit.

A megölt sahnak hat fia és 15 leánya volt. Utódja, *Muzaffer-ed-din*, 1853-ban született. Kevéssé ismeretes, mivel atyjával nem a legjobb egyetértésben s kissé félrevonúlva élt. Mondják, hogy értelmes és reformkedvelő ember, de inkább szít az oroszokhoz, mint az angolokhoz, bár ennek alig van alapja, talán csak az, hogy az orosz az egyetlen európai nyelv, melyből valamit tud, mivel tartománya Oroszországhoz esik közel.

A LEPKÉK SZÍNE.

A természetnek ma még meg nem fejtett csodái közé tartozik az a gyakrabban észlelt tünemény, hogy némely lepkék a különböző éghajlatok alatt, sőt az év különböző évszakaiban is egymástól eltérő szinezést mutatnak.

Igy a *Vanessa* fajról, melyet térkép-lepkének is neveznek, köztudomású, hogy midőn kora tavaszszal a kitelelt bábból kikel, felül vörössárga és fekete foltokkal bir; a hátsó szárnyak szélén kék foltok vannak, alsó oldalán pedig rozsdásbarna vagy violett, sárgás csikos és reczés. Ellenben a juliustól októberig napfényre jövő nemzedéknek első szárnyai fekete szinűek fehér vagy sárgás csikokkal s a szegélynél aranysárga vonással. Régebben ezt a kétféle szinezést tekintve két külön fajt különböztettek meg (Vanessa levana és prorsa), mignem észrevették, hogy mindkettő ugyanazon bábból eredt, mely barnás piros, arany foltokkal diszített s a hernyó is ugyanaz: fekete szinű fekete tövisekkel. Ez a különböző szinezés, melyet évad-dimorphismusnak neveztek el, bizonyosan összefüggésben van a hőmérsékleti viszonyokkal. Kisérletet is tettek oly módon, hogy a Vanessa prorsa bábjából mesterséges hidegség útján Vanessa levana lepke támadt s megfordítva nagyobb meleg által az utóbbinak bábjából az előbbié.

A *répavirág-lepkénél* a télen kelt lepkének első szárnyán szürke, a nyárinak fekete csipkéi vannak. Kisérletet tettek, s a nyári lepkének bábját jégszekrénybe helyezték el s 25 nap múlva már a téli lepke csipkéi mutatkoztak, míg ha a jégszekrénybe csak egy hét múlva tették be a bábot, már csak nyári alakú lepkék keltek ki. Ennek következtében a lepkék szinének változatossága kezdettől fogva történik, azaz saját éghajlatuk szerint alakulnak át.

Igen érdekes kisérleteket tett Weismann a *Chrysophanus phlaeas* nevű lepke tojásaival. Egy és ugyanazon Nápolyban fogott nőstény tojásai közül egy párt Nápolyban, a másik részt pedig Freiburgban költette ki és pedig az utóbbi helyen megosztva őket melegebb vagy hidegebb helyen. A Nápolyban kikelt lepkék sötétebbek voltak, mint a Németországban keltek, de az utóbbiak közül azok, melyek 38° C. melegben keltek ki, nagyon hasonlítottak a nápolyiakhoz. A kisérlet tehát azt mutatta, hogy a hőmérséklet még a bábkornak végén is hatással bir a színre.

Basker észleletei szerint ez az évad-dimorphismus különösen gyakori Dél-Afrikában, hol a száraz és esős időszakok szerint ugyanazon lepkék más alakot és szint vesznek fel. A száraz időben általában kisebbek és kevésbbé szinesek. Lehet, hogy sok önálló fajként jelzett lepke ezért csak válfaj.

Még eddig nem tudjuk, minő szerepe van a lepkék életében ennek a feltünő színváltozatnak. Kétségkivül van ennek is jelentősége, mint a minő pl. a hímek és nőstények különbözésénél vagy az úgynevezett alak-utánzat példáinál látható, midőn az illető állatok önfentartási és szaporodási képessége nyer ez által. A lepkéknél is a kiválasztás ereje működhetik ezen feltünő változatosságnál.

EGYVELEG.

⋆ **Pipázók versenye.** Lillében legutóbb nagy érdeklődést keltett két erős pipás nyilvános versenye. Az volt a kérdés, ki szí el előbb két uncia erős dohányt. A győző egy negyed óra alatt volt készen.

⋆ **Megfagyott virágokkal** diszítik most Londonban nagy lakomák alkalmával az asztalokat. A virágokat egy ausztráliai társulat küldi s igen csinosak, exotikus jellegűek.

⋆ **Az amerikai nemzeti zászlót** egyes államok most már az iskolákra is kitüzetik mindaddig, míg a tanítás tart. Azt hiszik, hogy ez a látvány nagyon emeli a tanulók hazafias érzelmeit.

⋆ **A föld mélyének** fölhasználása végett angol mérnökök 3600—4800 mély kútak furrását ajánlják. Ily mélységből már 200 foknyi forróságú vizet lehetne kapni, mely fütésre és gépek hajtására is alkalmas lenne, s minden esetre sokkal olcsóbb volna, mint a kőszén által adott meleg.

Morelli Gusztáv tanár fametszete.

AZ EZREDÉVI KIÁLLÍTÁS NÉPKONYHÁJÁBÓL. — ÉTEL-ADAGOK ELVITELE.

⋆ **Nagy katonai tábort** létesítettek a németek Malmedyben, a belga határ mellett, több ezer katona számára. A belgák nagyon ingerültek ezen intézkedés miatt.

⋆ **A tenger legmélyebb pontjának** eddig a «Tuscarora» hajó által Japántól keletre fölfedezett pontot tartották, hol 8500 méter mélység van. Legutóbb a «Penguin» hajó Ázsia keleti partjain három még mélyebb helyet talált, melyek között a legmélyebb 20° 28′ déli szélesség és 176° 39′ nyugati hosszuság közt fekszik s 9429 méter mély, tehát 589 méterrel több, mint a földgömb legmagasabb hegye. Ez által valószinűvé lett az a régi szabály, hogy a földfelület legnagyobb magassága és legnagyobb mélysége együttvéve egyenlő a föld egyenlítője és sarki átmérője közt levő különbséggel. Az óriási mélységből fölemelt talajban már nincs a tenyészetnek semmi nyoma, az anyag sárga agyag s benne rendkivül finom ásványok, különösen vulkanikus eredetű apró jegeczek.

⋆ **Feltünő forróság** volt április első napjaiban New-Yorkban. Két héttel azelőtt még öt hüvelyk magas hó borította az utczákat, s ekkor egyszerre 90 Fahr. foknyi meleg lett árnyékban.

⋆ **Ügyvédasszony.** Berlinben most nyitotta meg irodáját az első nőügyvéd, dr. Kempin Emilia, de pusztán csak nők számára. Előbb New-Yorkban volt ügyvéd s később a zürichi egyetemen az angol és amerikai jog tanára volt.

Vastagh György festő

Magyar Életrajzi Lexikon

Vastagh György (Szeged, 1834. ápr. 12. -- Bp., 1922. febr. 21.): festő. Bécsben és Bp.-en folytatott tanulmányok után Kolozsvárott, majd Bécsben és Bp.-en élt. Elsősorban arcképfestéssel foglalkozott (József fhg., Klotild főhgnő stb.), de oltárképeket (Alcsut) és népéletképeket is készitett naturalista felfogásban (Fonó cigánynő, Gombaszedő lány). Ezenkivül freskót festett az Operaház számára (Bacchus--ciklus). -- Irod. V.Gy. (Magyaro. és a Nagyvilág, 1875); Szana Tamás: V.Gy. (Magy. Salon, 1886. ápr. sz.).

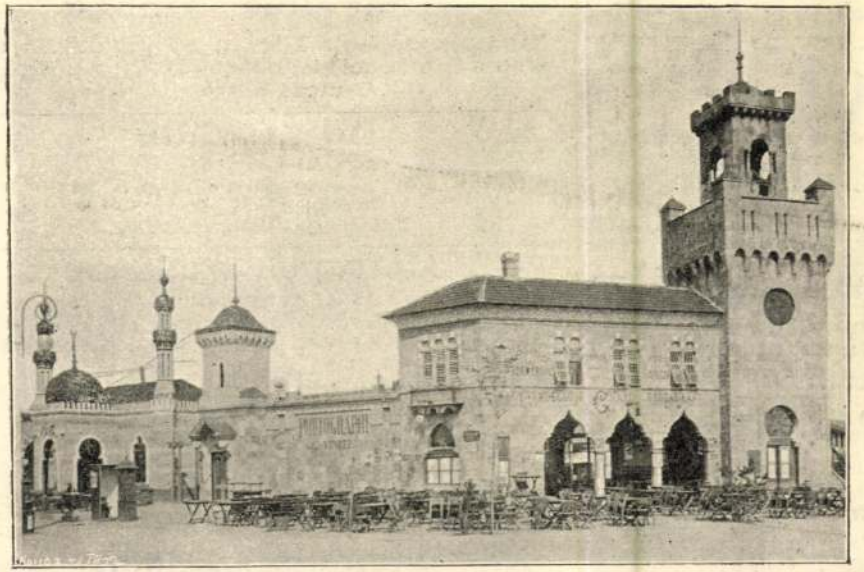

A GALATA-TÉRRŐL.

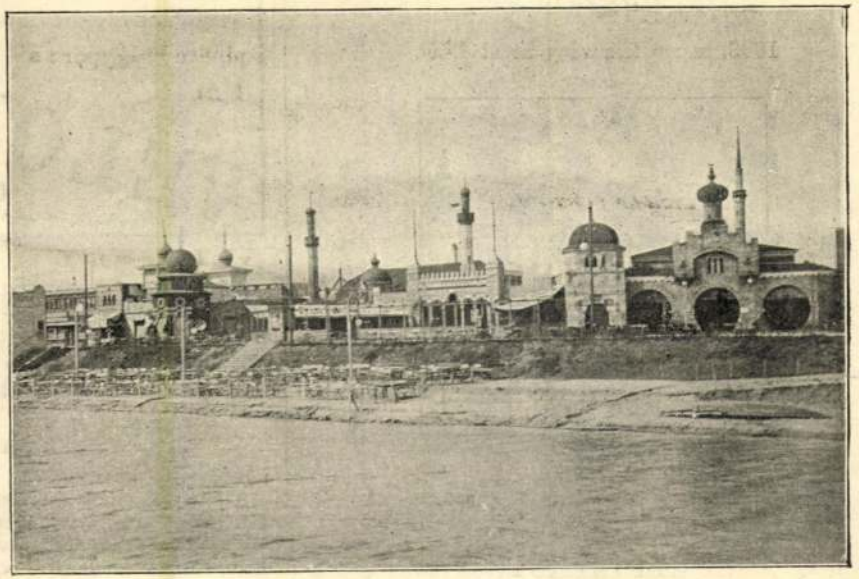

RÉSZLET A DUNA FELŐL NÉZVE.

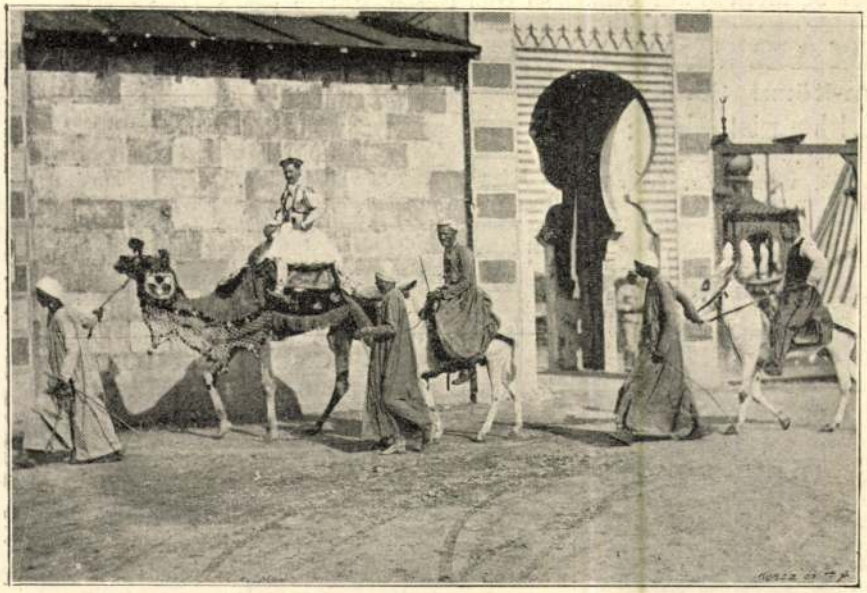

TEVÉS ÉS ÖSZVÉRES TÖRÖKÖK.

A JANICSÁR-TÉRRŐL.

KONSTANTINÁPOLY BUDAPESTEN. — Uher Ödön fényképei után.

SAKKJÁTÉK.

1968. számu feladvány Ernst J.-től.

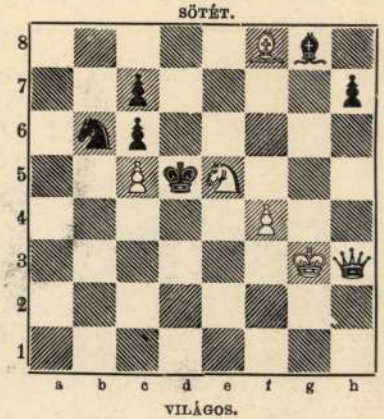

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 34-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Száraz ágon hallgató ajakkal meddig ültök csüggedt madarak.*

Heti naptár, szeptember hó.

	Nap	Kath. prot. naptár	Görög keleti naptár
6	**Vasárnap**	D. 15. Őrnagy. ü.	**25 F. 15** Bert. a.
7	Hétfő	Regina	26 Adorján
8	**Kedd**	**Kisasszony**	27 Poemen
9	Szerda	Gorgon, Brunó	28 Mózes rem.
10	Csütörtök	Tolent. Miklós	**29 Szt. Iván lef.**
11	Péntek	Próbus, Jácz.	30 Sándor
12	Szombat	Tób., Guidó	31 B. Assz. öve

Hold változás. Első negyed: 14-én regg. 5 ó. 26 pkor.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Selyem-damasztok 65 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — valamint fekete, fehér szines **Henneberg-selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csíkos, koczkázott, mintázott, damaszt stb. (minta-ra 240 különböző minőség, 2000 szín stb.) megrendelt áru postabér é

Legjobb és leghirnevesebb
pipere hölgypor: a
La
VELOUTINE
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Leggyorsabb segély
székrekedés, étvágytalanság, gyomor-, főfájás és az ebből eredő bajok, valamint **fülzúgás** ellen a
ZENKE ZOLTÁN
„BARÁT ITAL“
növényszer készitménye. Használati könyvvel együtt kapható 40 és 80 kros üvegekben
Budapesten: Richtárszky Ernő II. ker., fő-utcza 49. szám, **Füredi József** II. ker., Iskola-utcza 22. sz. **Hilscher Rezső** IX. ker. soroksári-utcza 39. sz. füszerkereskedésekben továbbá a főváros minden nagyobb üzletében és a vidéken, valamint a készitőnél utánvét mellett H.-M.-Vásárhelyen, Árpád-utcza 12. szám.
Használati könyv ingyen és bérmentve küldetik.

VÁRADY MÁRTON
IV. kerület, Muzeum-körut 35. szám.
Szerez és elhelyez ugy helyben mint vidékre:
Szakácsnő, szobaleány, mindenes leányok, dada, vasalónők, továbbá gazdasszonyok, kulcsárnők, társalgónők, árusnők, szepességi német lányok, bonneokat, gyermekkertésznők, uraságí inas, portás, irodaszolga, lovász, kocsis, kertész és szakácsokat stb., stb.

Molnár és Trill uj szerkezetű körképe,
a Pokol.
Az emberi fantázia legnagyobb alkotása Dante Pokla **a városligeti fasor végén** körkép alakjában látható. Ez a körkép merőben uj beosztásu látványosság.
Fő részei:
1. *A lelkek átkelése az Acheronon.*
2. *A lebegő lelkek.*
3. *A tékozlók és fösvények hegye.*
4. *Dis vár. Az izzó torony. Az égő sírok*
5. *Az ember-fák erdeje.*
6. *A vérfolyó.*

10. Az aranycsuhás barátok körmenete.

Kényelmes szobák
kaphatók naponta 1 forint 50 krajczártól feljebb a San Souci szállodában Budapest, Hajnal-utcza 6. szám.

Adria szálló
I-sö rangú,
a főváros központjában, Kerepesi-ut 41. szám a népszinház közelében.
Tulajdonos RÉMI RÓBERT.

Metropole szálloda
VII., Kerepesi-ut 58.
Elsőrangu szálloda, kedvező helyen, kényelmesen berendezve. Kitünő ételek és italok, figyelmes kiszolgálás mellett.

Elsőrangu szálloda
Erzsébet királynéhoz
Budapest, IV., Egyetem-utcza 5.
Kényelmes egyes és családi szobák mérsékelt árban. Előjegyzések elfogadtatnak. *Bereczky J. szállodatulajd.*

Stefánia szálloda
VII., Murányi-utcza 53., közvetlen a kiállitás területe mellett.
70 szépen berendezett szobával. — Szobaárak 24 órára 80 krtól feljebb, szükség esetén kéretik előjegyzéseket a szálloda igazgatójához küldeni.
Fapp Emil szálloda-igazgató. *Nagymegyeri Rajcs Zoltán* szálloda-tulajdonos.

Páris szálloda
VI. Váczi-körut 25.
Kényelmes 100 vendégszoba, elegáns kávéház és étterem, izlésesen berendezett Bachus-pincze. Minden pályaudvarhoz kényelmes közlekedés, villamos-vasut megállóhely.
Előzékeny kiszolgálás és mérsékelt árak.
Simon Pál
szálloda-tulajdonos.

Debreczen szálloda
közel a keleti (központi) pályaudvarhoz, kocsi felesleges. VII., Kerepesi-út 88.
Szobák mérsékelt árban; tisztán kezelt italok, valamint jó magyar zamatos ételek kaphatók.

Kinek van szeplője?
vagy bármi folt, vagy pattanás az arczán? Az teljes biztonsággal fordulhat annak eltüntetése végett a **világhirü**
Serail arczkenőcshöz,
mely nemcsak eltávolit mindenféle bőrtisztátalanságot, hanem az **arczbőrt vakitó fehérre, tisztává és üdévé teszi. — 1 tégely ára 70 kr. — Postán franko küldve 1 frt 5 kr. — Szappan hozzá 1 drb 30 kr.**

Vastagh György festő/1834-1922/Ybl

az Operaház foyerjének menynyezetképe

Budapesti Hirlap,1882,VIII.27.

235.Melléklet,2.o.

Vastagh György festö.

Pesti Hirlap. jul. 13. 2-mell. 1. l.

Vastagh festö.

Katol.Szemle.1942.343-45.l.

Vastagh György festö.

Katol.Szemle.1941.143-45.l.

Vastagh György festő.

Katol.Szemle.1937.II.626.l.

id. Vastagh György
festő

M.D.K.

Román paraszt.

Birankció 1958. Budapest.

21 l.

MDK

Vastagh György

Szerepelt a Kecskeméti Muzeum 1957 aug. 2o-án megnyilt kiállitásán.

Három cigánytémáju képe.

---: Munkácsy, Lotz... müvei a Kecskeméti Muzeum kiállitásán.

Petőfi Népe 1957. aug. 22.

Vastagh Gyula

1893 jun 11. A polgármester jelenti a tanácsnak, h. a Zirány és a Zirahyné képét 1000 ft-ert volna hajlandó elzéhéleni.

Kiss Lajos, Vásárhely művészélet
Bp 1957

91 l.

Vastagh Gyöngyi

1890 máj 11 – Zörlei az [illegible] megbízást kapott a rögzülési tem némára megfestse Nagy András János és nagy Mucsi Mária arcképét – ~~Mária~~ V. Gy. Kossuth arcképét és megfestette a rögz. [illegible] Jul. 9-én [illegible] ~~1000 ft-ot [illegible]~~

Kiss Mihály, Vásárhely [illegible]

Bp. 1957

911

IDB VASTAGH GYÖRGY ,festő

Fia,ifj. Vastagh György szobrászművész szül.1868-ban Kolozsvárott.Megh. Bpesten 1946-ban. 21/237/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Ifj.Vastagh György szobrászművész érmei és plakettjei 21/237/.old.

AZ ÉREM,Kozlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XVI. 1960. 14.sz. Bp.

idl. Vastagh György festő 1834-1922 MDK

Szegedi. Nem csak portré, történelmi és élet kép festő is. Országos hírű. 188 old

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi képzőmüvészetéhez.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve.1956.Szegedi Nyomda Váll.Szeged.1956

Ill. Vastagh György, festő 1834-1922) MDK 1.)

Gerstenberg német festőtől tanult Pregaden. Bécsben Akadémián tanult. Bécs, Valorsvár, végül Pest 1876-tól. Cigányélet festője - Az Opera Bacchus Bacchus-ciklusát, a belvárosi pléb. falképeit festette. Temesvár, Arad Pöoltárképek, 191 old

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi képzőmüvészetéhez. 180.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve.Szeged.1957.Szegedi Nyomda Váll.1957

Id. Vastagh György festő (1834-1922) u.i.K.

Szegedi, de Pesten élt 1876-tól. Ezzel kezdőgyűjtő (1880); Somogyi Károly esztergomi kanonok (1880); Osztrovszky József szegedi festő (1899). Szegedi Rókus temp-lomban két képe. 191. old.

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX. századi képzőmüvészetéhez. 180.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged. 1957. Szegedi Nyomda Váll. 1957

ivl-Vastagh György, festő

„Osztrovszky József arcképe" c. képe.
197 oldl. Fehete repr.

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi Képzőmüvészetéhez. 180.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve.1957.Szegedi Nyomda Váll.Szeged.1957

id. Vastagh György festi MDK

A szegedi Nagy Ferenc műhelyéből ke-
rült ki. 1870.

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi Képzőmüvé-
szetéhez. 180.old.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve.Szeged.1957.Szegedi
Nyomda Váll.1957

MDK

Vastagh György (festőművész)

1834–1922. A szegedi akadémisták egyik legjelentősebbje. Kedvelte a néprajzi témákat is.

Szelesi Zoltán: Egy szegedi festő. Tiszatáj, Szeged, 1955. febr. IX. évf. 1 sz. 43. l.

Z. D. K

VASTAGH György festő

Az Operaban egyik festője

Gerő Tanló: Magyar épitészet a XIX. sz. 2. felében Bn. 1955. 25. l.

V A S T A G H György

is résztvett az Operaház festészeti diszitésében.

Gerő László: Magyar épitészet a XIX. század második felében, Bp. 1955. 40. l. TIT Utmutató 37.

VASTAG GYÖRGY, festő

id.VASTAGH GYÖRGY,festő

A Népr.Muz.Adattárában a ~~xxkk~~ közel mult idő magyar müvészgárdájából id.Vastagh müvei is szerepelnek a rajztár leltárában. 291.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

MOL

Vastagh György

(Megemlítve az Operaház freskóinak festői közül.)

Bodó Béla: Muzsikáló 70 év.

[Nők lapja, Bp. 1954. szeptember 23. [10-11.l.]

MDK

Vastagh György (1866-1919) festő

„Kárvallott cigány"

Bényi L.: A alföld képben és versben. Békéscsaba, kiállítás. Bp. 1952, 2, 5

Vastagh György
festő

M.D.K.

499) I. Ferenc József arcképe
Nográd vm.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest, 1952.

33 l.

M.D.K.

Vastagh György
festő

„Rózsabokor a domboldalon"

Nagy Ísusa: Petőfi illusztrációk.
M.M.M. Évkönyve 1952, 163 l.

Vastagh György
festő

M.D.K.

A faluban utca hosszat"

"

Nagy Zsuzsa: Petőfi illusztrációk
M.M.M. Évkönyve 1952, 165 l.

M.D.K.

Vastagh György
festő

Berkovits Ilona: A magyar munkásmozgalom metszete és Than Mór.

M.M.M. Évkönyve 1952, 67. l.

VASTAGH György festő M.D.K.

1834 - 1922

Vázlat román népéletképeiben

Sikó Miklósné archéve

Művért. (1952) M. Kiss Pál: Magyar festők Bukarestben a XIX. században 91. 92. 98, l.

MDK

Vastagh György

I.Ferenc József arcképe, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Vastagh György festő

Mocsáry Alajos, festm.

Tamás E: Séta a Tört. Arcképcsarnokban.
Kis Ujs. szept. 24. 1950. 6 l.

MDK

Vastagh György festőmüv.

Andrássy ut 22. Operaház festészeti disz

GenZakBpest. Bp. müeml. jellegü épületeinek jegyz.
1949. 57. l. kézirat

Vastagh György, 1834-1922

Park esti holdfényben, olaj

Műb- és Régiségkereskedelmi Vál. IX.Művészeti aukció. Bp. 1948. 21 l.

MDK

Vastagh György id.

M. Kiss Pál: Románia művészetének fejlődése.
Sorsunk, Kecs, 1947, okt.sz. 604. l.

Vastagh György id festő

l.

Biró Béla: Sikó Miklós. Kovács László: Erdélyi csillagok – Bp. 1943. 194. l. Revai kiadás

MDK

Vastagh György, festö
1854-1922

A merengö.
70 x 40 cm.

Jelezve. Olf.

Almásy -Teleki XI. 1943. Kat. 33 l.

Vastagh György

l.

Szépmüvészet
1943. 34. l.

Tek

Europa kiőrzyv
kiadó hivatalos

XK Roth Hermere u. 12. R.T.

III. em 2

Budapest

Vastagh György id.

C

Jaj Boldmarg

Szépmüvèszet

1942. 281.

Belv. templom és

Bazilika.

Jajczay Jó-nos

MDK

Vastagh György, graf.-festö

Jellegzetes táncoló figurák szerepelnek kiváló rajzain.

Szalai Karola: A tánc a képzömüvészetben. -A P.P. Tud. Egyet. dolgozatai. /Müv.tört. és Ker. Rég. Intézet./ Bp.1941. 78.l.

MDK

Vastagh György, 1854-1922.

A merengő, olaj

Almássy-Teleki VIII. 1942.
41 1.

MDK

Vastagh György, 1854-1922.

A merengő, of.

Almásy-Tel. Int. 8. aukc. 1942. febr.
41 l.

MDK

Vastagh György, festö
1854-1922

A merengö. Jelezve. Of.

A patak hidján. jel.:Vastagh. Fa.
kiállitva a Mücsarnokban, 1934

Merengés. Jelezve:Vastagh G. Fa.

Menyecske korsóval. Je.:Vastagh Gy. Vászon.

gr. Almásy-Teleki Éva müv.int. /v.Ernst-Muz./
IX.Müvészeti aukció.1942 máj.lo.-töl kiáll. 18.-án
Kat. 4o. 1. aukció.

Vastagh György

cród
5

Csánky dénes:
Erdély az újabbkori magyar festészetben.
Művészeti hetek.
Kolozsvár, 1942
33. l.

VIII.

Vastagh György id.

festő

Szemerjai Demeter Károlyné archépe

Repr –

Herepei János: Vastagh György [szobrász]. Pásztortűz 1941. 273. l.

Vastagh György ill
festő

vród
z
Herepei János:
Vastagh György.
Pásztortúz
1941. 273-277. h
képekkel

MDK

Vastagh György, 1854-1922

Tót fiu, tót lány

Almásy-Teleki 7. aukc. 1941. okt. 60.l.

M.D.K.

Vastagh György

Bókay János orvosprofesszor portréját bemutatja a lap, melyet a müvész Bókay János iró nagyapjáról festett. /Fényképfelvétel/

Szentgyörgyi Elvira: Bókay János-sal folytatott interjuja
Szinházi Magazin, Bp. 1941. ápr. 3o-május 6.
IV. évf. 19. sz. 12-14. lap.

Vastagh György

MDK

Széchenyi István gróf

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

Vastagh György

MDK

Széchenyi István gróf, repr.

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

Vastagh György
/1834-1922/

Ujfalvy Sándor lóháton
Gyergyay Ferencné arcképe/Sikó Miklóssal/

Erdélyi Müv. Kiáll. 1941. Kolozsvár

MDK

id. Vastagh György

Gróf Hadik János, repr.

Magyar müvészetért. 1940. febr.

Vastagh György id

az alábbi pályázaton
pályaművét megvettük -

vód Gyalui Farkas:
A Mátyás király
nobor - pályázat.
Pásztortűz.
1940. 2. n. képpel.

MDK

Vastagh György

Cigányleány, ceruza

Erdélyi müvészek, erdélyi tájak. Szépmüv. Muzeum graf. oszt. 76. kiáll. /1940/. 11.1.

VASTAGH GYÖRGY /1834-1922/

Cigánygyerekek. Olajf. 27x33.
" " 25x2o.

Árverési Közlöny 194o.okt.4.rendk.sz. 38.oldal
95.aukcio

Várszinház

263 - 264

id. Vastagh Géza
~~Hegedüs László~~

K

A bpesti lipótvárosi bazilika Szent Imre oltárképét nem festi, hanem id. Vastagh György festette.

Restaurálták 1940. novemberében.

id. Vastagh György MDK

A bpesti lipótvárosi bazilika Szent Imre oltárképét nem Hegedüs László, hanem Id. Vastagh György festette.
Restauráltam 194o. novemberében.

Toktő, ref-

63,275,

Vastagh György id.

A bpesti lipótvárosi bazilika szent Imre oltárképét fenti festette. Restauráltam 1940. novemberében.

MDK

id. Vastagh György

Kézdi-Kovács L.: Gyüjteményes kiáll. a Műcsarnokban. Pesti Hirlap 1939. márc. 4.

MDK

Vastagh György, 1834-1922.

Férfi képmás, of.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.
31 l.

MDK

Vastagh György, festöm.

képei között első sorban áll:
Férfi képmás. 1859.

Árverési Közlöny. 1939. 4.rk.sz. 8.l.

MDK

id. Vastagh György

B.P.L.: Derü a müvészetben. Nemzeti Ujság
1939. márc. 25. 23.l.

id. Vastagh György MDK

Kárvallott cigány

Mücsarnok 1939 Derü a müvészetben kiáll.

MDK

Vastagh György, 1834-1922

Blaha Lujza, tusr.

Ernst Muz. emke. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.

48 l.

MDK

Vastagh György, 1836-1922.

Lebegő angyalkák, festm.

Almásy-Teleki I. aukc. 1939. szept.

14 l.

Vastagh György id.

MDK

Kárvallott cigány

Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

M. D. K. -

VASTAGH György testő

Békés vk. t. tresták (1853)

Dunkó: Békés nagyközség lört.
Békés, 1939. 212. l.

MDK

Vastagh György, festöm.

a hasonkó nevü hirneves szobrászmüvész apja.
V.László és V.Éva szobrászmüvészek nagyapja.
Vastagh György festöm. nagybátyja Vastagh János
Bécsben udvari festö volt, ki ifjabb éveiben rajz-
tanár volt Szegeien, s ennek nagyon tehetséges
tanitványa volt rokona Joó Ferenc /Dankó Pista
apósa/.

Dankó,a cigány.

Pesti Napló. 1938. jul. 29.

M. D. K.

VASTAG György festő

Békés rk. plébánia Templom szenteljének falképei:

Négy evangélista, Szűz kária megkoronázása 1853.

Durkó: Békés nagyközség története
Békés. 1939. 126. l.

MDK

id. Vastagh György, 1834-1922.

Gát, of.

Árverési Közl. 1938. 4.rk.sz. 85.sz.

35 l.

MDK

id.Vastagh György, 1834-1922.

Cigánylányok, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. 24 l.

MDK

id.Vastagh György, 1834-1922.

Cát, of.

Árverési Közl. 1938. 3.rk.sz. 23 l.

MDK

id. Vastagh György, 1834-1922.

Gát, of.

Női képmás, of.

Pipára gyujtó cigányleány, of.

Árverési Közl. 1938. 6.rk.sz. 34 l.

MDK

id. Vastagh György

Pipára gyujtó cigányleány, repr.

Árverési Közlöny 1938. 6. rk. sz.

ACYAR
biztosító
ASÁG

Vastagh György id.

Pipagyűjtő cigánylegény, repr.

Árverési Közlöny
1938. 6. vk. 7.

38

vrebbe dovuto fare uso della propria
cipando alle sanzioni".-

o

o

to il titolo "Gli Abissini di Spagna"
Fascisti spagnoli, "Arriba" così scri=

no gli Abissini in Spagna. Abissini di
ari superstiti del liberalismo romanti=
e conoscono la differenza di valore
ra, passando per gli internazionalisti
aesi arretrati.
in maggiore o in minore misura, la mo=
ri negroidi internazionali e destinata
ranza di abbattere il Fascismo.
,è bene non perderlo di vista, la so=

Vastagh György id.

1836-1922

Irod.

Csatkai Endre dr.

Magyar művészek levelekből.

MAGYAR MUVESZET

1937. 285, 286 l.

MDK

Vastagh György, festöm.
1834-1922

Koldus.

Olf. Jelz.

Év. Közl. 1937. 4.rk.sz.

38.1.

MDK

id. Vastagh György, festőm.
1834-1922

Gát. Olf. Jelz.

Törpe koldus. " "

Árv. Csarn.1937.okt. 83.sz./Árv.Közl. rk.sz./ 40.1.

ELSŐ M
általános
TÁRS

Vastagh György id.

Cigánylányok c.
Lépe repr.

Árverési Közlöny
1937. 2. rk. n.

VI.
TEXTILIÁK

MDK

id. Vastagh György, 1834-1922.

Cigányleány, of.

Cigányleányok, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz. 4o l.

Vastagh György, festőm. MDK

Bartók Lajos:Téli regék. Költemények. Bpest.

Munkáival több művésztársa mellett ő is szerepel.

Dr. Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója.
Könyvdiszek.- Könyvillusztrációk.
Arv.Közl. 1936. 5.rk. sz. 72.l

MDK

Vastagh György, Szeged 1836

Cigányleány, olaj

Arad város nyilv. képtárában elhelyezett festmények és rajzok jegyzéke. 18 l.

MDK

Vastagh György, festöm.
1834-1922

Cigányleány. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc. 76.sz.2.rk.sz. 54.l.

MDK

Vastagh György, festő. 1834-1922.

Cigánysátor. Vászon.
Jelezve.

Nő interieurben. Karton.
cigánylány. Vászon.
Jelezve.

Ernst Múz. aukc. 54. n. – Kiáll. 1936 nov. 22-29.
Jegyz. 24. l.

Vastagh György, 1834-1922
Cigányleány, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.
54 l.

MDK

Vastagh György (1834-1922)

Cigányleány. Olajfm. 43x33. Jelz.

Árverési Közlöny, 1936. 2.sz. 54.lap

MDK

Vastagh György id. é834-1922.

A gát

Cigánylány

Ernst Muz. auko. 53.sz. 1936. máj. 36 l.

MDK

Vastagh György, id. 1834-1922.

Cigánylegény, festm.

Ernst Muz. 51. auk. 1935. márc.
21 1.

id.Vastagh György

festőművész

Jubiláris kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Nemzeti Ujság
1935.I.6.

eptember. 1.

Rezis 11

1. Folyószámla
Nyereség

Vastagh György id.

Pesti Hírlap Nagy Naptára

1935. 170. l.

MDK

id.Vastagh György, festö.
/1834-1922/

Cigánylegény. Jelezve. Of.

Cigánylány. Jel.:Vastagh 1879. "

Ernst Muzeum aukciói. 52.sz. II. rész.
1935. nov. -Képek. Kat.23.1.

MDK

id, Vastagh György

A képzőművészeti év eseményei. Pesti Hirlap 1935. évi nagy naptára. 170.l.

MDK

id. Vastagh György, festőm.

1834-1922

A hagyatéki részben szerepel müveivel.

Főként zsáner- és arcképeket festett 7 évtizeden át. Egy kiterjedt művészcsaládi megalapitója. Fia V.Géza már 17 éves korában állitott ki először. Pompás állatfestő volt. 53 éves korában halt meg.

Emlék- és gyüjteménykiállitás.
A Képzőművészeti év eseményei.
A Pesti Hirlap 1935.évi nagy naptára.

id. Vastagh György

festőművész

Jubiláris kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

K s t .

1935.I.6.

Vastagh György id.

Alkotásával szerepel a Magy.Képzőm.Egy.jub. kiállításán.

P.H.934.XII.8.

Vastagh György

festőművész

Nemzeti Szalon jubilárius kiállításon képével szerepel.

Pesti Hirlap
1935.I.6.

[1]) Gombosi György, Magyar Művészet. III. 1927. 59. és köv. l.
[2]) Schier X., Buda sacra. Viennae, 1774. 62. l. — Rupp J., Buda-Pest és környéke-helyrajzi története. Pesten 1868. 130. l.
[3]) Tafferner, i. h., Pars IV. 173—174. l.
[4]) Karácson Imre, Evlia Cselebi török világutazó magyarországi útja.)—1664. Budapest, 1904. I. 242. l.
[5]) Szent György budai dombormüve és a nagyváradi szobor Evlia Cselebi rásában. Arch. Ért. XXXII. 1912. 30.
[6]) Sultan Soliman als Retter des Sanct Georg zu Ofen. Orientalisches Archiv. 1911/12. 10.
[7]) Rupp Jakab, Buda-Pest és környékének helyrajzi története. Pesten 1868. —130. l.
[8]) Ld: Tanulmányok Budapest multjából. I. Budapest, 1932. Színes melléklet.
[9]) Supka G., i. h. 32. l.
[10]) Miller Ferdinandus, Epitome Vicissitudinum . . . de . . . Urbe Budensi. 204. l.

[88]) Ld.: Béla v. Prokopius und Lajos Huszár, Medaillen- und Plakettenkunst Ungarn. Budapest, 1932. 40. 1.

A KÉPEK MAGYARÁZÓ JEGYZÉKE.

1. A budai Szent György-relief. A székesfőváros halászbástyai kőemléktárában
2. Vittore Carpaccio Szent György-képe a velencei Scuola San Giorgio degli Schiavoni-ban
3. Vittore Carpaccio Szent György-képe a velencei San Giorgio Maggioreban
4. A Dísz-tér környéke 1718-ban. Másolat Fortunato de Prati rajzáról az Országos Levéltárban

Vastagh György id
festő

ivad
Lech Szt István I.

Kaus Lech

Szent Imre oltárkép
Kis kápolnák meda-
illon falképeinek
egy rész

Kossuth Lajos:

Mellig, balra fordulo
öldöke, bajusza s leberetox
nek gallerja lehajtott, nyar
~~xxx~~ nemzeti szinü kardh
tejének kötője aranyzsin

Ulajfestés, vászon
Az 1848-diki

Vastagh György id

Patrona Hungariae
falképe a belv. tem-
plom diadalivén

Pálinkás belvtemplo

40 g. l.

Vaslagh György id

l.

Novák VI. 5. l.

Vastagh György id

wód

Din Paris

26 l.

Vastagh György id

Fenti Béldi Pál harcra
késsül c. festménynek
tollrajz másolata
Dörre Tivadartól

Deák Béldi

170 l. 208 l.

Az eredeti festmény
a Béldi-család
tulajdona

Vastagh György íd

ired

Lollok

69.70 l.

mozaik medaillon képek kartonjai a Kent Inne és Kent Cecilia kápolnában fentitől.

Vastagh György
festő

l.

Evang. temp.
329. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Vastagh György id

l.

Tarnóczi Fi. l

Vastagh György id

l.

Alexander Bernát

Tanulmányok -

213. l.

Vastagh György id

l.

Bírómagyfestőnök

27. l.

Putnok.

A középtért a város és az e
patakon túl hegyek látszanak, az
kaszálók dolgoznak, balra lovas c
melyeken innen kétfogatos szeker

Prospect des granitz Hau
garn , von Mitternacht,

alól jobbra: L.G:Sl.
Ing: Delin.

Rm., mér. a vk. 20.7: 29

Vastagh György id

l.

Kulturegyed

162. l. 485. l.
487. l. 489. 496. l.

MOB Kvt. 3268. 4.

Vastagh György id.

a temesvár-gyárvá-
rosi kléb. templom
főoltárképe

Kisskiklhath llagy

908. l.

Poprádi asztalosok
céhkupája.
1783.

Rozsnyai
takácsok
1739.

Szepesváraljai
bognárok
1703.

ZÁZADBÓL.

Vastagh György id.

Thieme Becker

XXXIV. 134. l.

(Lyka)

Könyv kiadó

Budapest
V/ Rothbermere uca 12. III/

„EU
film-, könyv-
könyvkiadó
Bp. V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

Tel
Galambos Ins
Dkenyo

Vastagh György úr

I. Ferenc József
Erzsébet Királyné
városi Közgyűlési terem

Horváth Árpád
21. l.

42 III. 12 21

62 Ta

Vastagh György id

rókusi rh. templom
fővltárkeje
(h. Rőhm a pes-
tises betegek
közt)

Horvthirszeged
29. l.

Vastagh György id

vrád
i

Velvánd

163. l.

3.

4.

Vastagh György id

l.

Vayer kicheuyi

103. l – 105. l.

Vastagh György id

Kautz Gyula arch.
fenntartó
M. Tud. Akad. tulajd.

Repr.

Domanovszky Sándor

Magyar művelődéstört.
V. k. Bp. é. n. 401. l.

Maszlaghy II., 21. szám.

Jézust ostorozzák

Fa, tempera, 114×59 cm.
Maszlaghy II., 19. szám.

Jézust keresztre szegzik

Fa, tempera, 117×59 cm.
Maszlaghy II., 20. szám.

Jézus és a hitetlen Tamás

Fa, tempera, 94×62 cm.
Maszlaghy II., 22. szám.
E sorozatot Simor prímás Regensburgból vásárolta. — Dürer fametszetű kis passiója. (B. 30., 34., 35., 33., 39., 49. után.)
—ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 19. szám. — Gerevich: Az Újság 1916. júl. 14., 5. l., júl. 20., 4. l. — Gerevich PA, 214. l.

NÉMET FESTŐ, 1520 körül

Szent Vilibald és Walpurga

Fa, tempera, 107×45 cm.
A kép alsó fele 51·5 cm magasságig új.

NÉMET FESTŐ (DUNAI ISKOLA) 1520 körül

Kálvária

Fa, tempera, 120×92·5 cm.
Az Ipolyi gyüjteményből.
Ipolyi Arnold képgyüjteménye, Új Magyar Sion, II., 1871., 393. l. — Őszi kiállítás 1930., Ipolyi, 68. szám. — Gerevich IPGY, 95. l.

Vastagh György id.

Aradi oltárkép
vázlat.

Madonna – könyv
Bp. é. n. Szent István
Társulat kiadása.
Koppel.

I V Ó

gyar Barátai Egyesületének a Müemlékek
utca 10./ tanácstermében
6 órakor tartandó
g y ü l é s r e.

ág jelentése.
sztmány megválasztása.
.

Az előkészitő bizottság nevében

Gerevich Tibor

Vastagh György íd

festő

irod

Barát Temesvár

104. l.

1710 Baditz Otto:

Dűlő-ut.

A dombos vidék előterl
háttérbe, hol két facsop
tetejé bontakozik ki. Az út m
dek érő kalászokkal ki
nyen felhőzött. Jelze

Vászon, méretei 25
Vétetett az 1899. ma
a 250 frt. vétel
és az elpámolást tud
alatt (521/99).

A fenemenyi nap

1899. X. 14-én a 76
és moszkvai kiállítás
érkezett ujra (188/90

Vastagh György id

festő

lásd

Szikl Veszpr-

331, 332. l

MOBKA 3035. sz

Lepsiszentgyörgy VIII. 168.

Vastagh György id

festő

rőd

2

Mysk Ernő

78. l.

Vastagh György rá

Festő

l.

Egyházm. Lap

I. 340, 341 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Vastagh Györgyád

1.

La Rosée

50 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Vastagh György

l.

La Roche

61. l. 62. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni.
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Vastagh György

vőd

Közlezrkiáll

153. l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 435418

Vastagh György id

versenyen kívül

Közlezrkiáll

1265. l

T. 6366.

tyákkal és őrtornyokkal megerősitett
ik. Felirata:

5.5 : 10.1 cm.

5.

Licorum, Hamburg 1684.

Vastagh György

festő

l.

Schoenbelvárosi

18. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Vastagh György id-

festő

Erdő

Tonelli Szeged

41. l.

Budapest X. 88.

Vastagh Györgyid

l.

Jbl Lotz

208, 325, 440,
504. l.

Vastagh György id

festő

l.

Dornyay Veszprém

21. l.

megfigyelését a ritmikus rádió időjelek felhasználásával. Ezenkívül a budapesti új városméréssel kapcsolatosan számos műszervizsgálatokat és komparálást végeztünk.

Az épületmozgások tanulmányozásával kapcsolatban rendszeresen mértük a talajvízszin állását két csőkútban. Rendszeres kísérleteket folytattunk a szabatos prizmás tahiméterrel és kísérleteztünk egyéb közvetlen és közvetett távolságmérési eljárásokkal, különösen pontosság és gazdaságosság szempontjából. A már megtervezett invardrót-komparátor még mindig az előkészület stádiumában van, mert a szükséges műszerrészek, főleg a szabatos mérőmikroszkópok berendezésére megfelelő fedezet még nem áll rendelkezésre.

Folyamatban van a tanszékkel kapcsolatos preciziós mechanikai műhely átalakítása és modern gépekkel való felszerelése. Az elmult évben 1 : 1000 mm Carl Mahr mérőgéppel, kör- és dobosztógéppel és mikrométer osztógéppel gyarapodott a felszerelés.

A műhely új helyiségének berendezése tovább folyik s így a következő tanévben a preciziós mechanikai gyakorlati oktatás is megindulhat.

II. sz. hídépítéstani tanszék és beton- és vasbetonépítési laboratórium. Tanár: *dr. Mihailich Győző* ny. r. tanár.

Festett útbetonok vizsgálata.

Csavart vasbetétes és acélbetétes vasbetongerendák összehasonlító vizsgálata.

Vastagh György

Gróf Bánffy Miklós
arch. Vaszon, olajf
Jelzése mics 1880-as
évek.

Bonchida

Bíró Bonch
202. l.

ás

TI bejelentéshez.

zolga, éjjeliőr és répaszedők) a Társadalombizto-
jából bejelentendők.
sával munkábalépéskor a rovatok sorrendjében a

érlegszolga).

üzemének helye (itt előző munkaadónak mindig
l a Társadalombiztositó részére utoljára dijlevo-

egség vagy baleset miatt megszakitja vagy pedig
ak azonnál jelentendő.
közlésével a gyártól munkaadói igazolvány ké-
az igazolvány felmutatására eszközli.
ban betartandók, mert, minthogy elfelejtett, hiányos
kár származhatik, a mulasztást elkövető répaát-
nyekért anyagilag felelőssé teszi.

Vassagh György id

l.

Biró Bonch

218. l.

EUCHARISZTIKUS DISZHANGVERSENY

A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

VENI CREATOR SPIRITUS

ADOREMUS IN AETERNUM

MOZART

LITANIAE DE VENERABILI ALTARIS SACRAMENTO, NO. 243

BUDAPESTEN ELŐSZÖR

BEETHOVEN

MISSA SOLEMNIS (SANCTUS, BENEDICTUS, AGNUS DEI)

LISZT

O SALUTARIS HOSTIA. OFFERTORIUM A KORONÁZÁSI MISÉBŐL

GREGORIÁN KORÁLISOK

RENDEZIK: „A GYERMEKÉRT" A BUDAPESTI RK. EGYHÁZKÖZSÉGEK

KÖZREMŰKÖDNEK:

A BUDAPESTI PALESTRINA KÓRUS, AZ EMERICANA LISZT FERENCZ ZENEKARA VASZY VIKTOR VEZÉNYLETÉVEL ÉS AZ ESZTERGOMI PAPNÖVENDÉKEK GREGORIÁN KÓRUSA BÉRES ISTVÁN THEOLOGIAI TANÁR VEZETÉSÉVEL A SZÓLÓ RÉSZEKET MÜVÉSZEINK LEGKIVÁLÓBBJAI ÁHITATOS KÉSZSÉGGEL VÁLLALTÁK.

JEGYEK 60 FILLÉRTŐL 3 PENGŐIG: AZ EUCHARISZTIKUS KONGRESSZUS NŐI BIZOTTSÁGÁNÁL FERENCIEK TERE 7; RÓZSAVÖLGYI ÉS TÁRSÁNÁL SZERVITA-TÉR 5; A SZENT ISTVÁN TÁRSULAT KÖNYVKERESKEDÉSÉBEN KECSKEMÉTI-UTCA 2; AZ ÉRSEKI HELYTARTÓ HIVATALBAN I., LANT UTCA 2; AZ EMERICANA JEGYIRODÁJÁBAN IV., BÁSTYA-UTCA 11 ÉS A BAZILIKA SEKRESTYÉJÉBEN

MÁJUS 23-ÁN HÉTFŐN D.U. ½6 ÓRAKOR

Vastagh György

1834 – 1922

l.

Ernst-Múzeumaukció ja I

48 l.

arácsonyi kiárusitást rendezünk,
tartamára tömérdek cikkünknél

40%-ig terjedő,

y árleszállitást eszközöltünk,

az áruknál pedig, melyeknél ily
rvü árleszállitás nem volt lehetséges,
egyes cikkünkön feltüntetett, egyéb-
rendkivül olcsó szabott

Vastagh György

vód

Dalmübarátok

106. l.

30. Ismeretlen festő
A XVII. századból.

30. Illésházy Gáspár gróf halotti ke

Egész alak, fejjel jobbra
Hosszú haja, sz
Gyürüs jobbkezét balján nyugtatja, m
Ingének kézelője csipke, köntöse és
rövid ujjú mentéje zöld, veres czipő
kövekkel kirakott buzogány és balról
son szines virágok látszanak és a ke
két viaszgyertya ég. Fölül csipkesze
a falon, czimertől megszakitott öt s
CASPARUS ILLÉSHAZY DE ILLESHAZA. PER
TUS TRENCHINIENSIS SUPREMUS, LYPTOVI
ITEM SUPREMUS, COMES, ET BONORUM ARC
NEC NON S: C: Rq3 MAJESTATIS CONSILI
DIE 11. APRILIS ANNO CHRISTI 1648.4

Vászon, méretei 136: 221 c
Grof Zichy Edmund ajándéka
1860 január 31-én A ~~Nemz. Muz. képtárából a~~
A. No. 9 sz. a. ~~vétetett át.~~ került m
~~Át. Képt. 287.~~

Kifüggesztésére vonatkozó

van

556
(TK)

904: V. 2.

Π. ~~28~~ 27. — 1894: Π. 69.

Vastagh György id

festő

wód

?

Reisner János

Beged tört

III 407.l

MDK

Vastagh György

Cigány, lemezpapir

Ernst Múzeum aukciói. XXIX. 62.l.

MDK

Vastagh György

Cigányleány a kutnál

Ernst Muzeum aukciói XXX. 58.1.

MDK

Vastagh György, festőm.
szül.1836

Kosfej.

Jelz.l.b.: Vastagh Gy. Fa.

Ernst-Muzeum aukciói. XVII. Kat. 50.l.

MNK

Vastagh György, festöm.
sz.1836.

547. Nö szegfüvel. J.l.b.: Vastagh. Vászon.
56.5 x 46 Illusztr. XIX.tábla.

Ernst Muzeum aukciói. XIII-XIV. 45.l.

MDK

Vastagh György, festőm.
1836 - 1922

574. Férfiképmás. J.l.j.: Vastagh György.
18.5 x 14. Lemez papir.

Ernst Muzeum aukciói, XXI. 45.l.

MDK

Vastagh György és Kacziány Ödön
festőm. Festőm.
foglalkoztak több napig a rendezéssel.

A kolozsvári kiállitás az első, melyet az egy éve alakult Nemz.Szal. a vidéken rendez.

V.Gy. egyik legszebb arcképe: a müvész leányának életnagyságu arcképe, amint egy kerti padon ül.

A Nemzeti Szalon kiállitása Kolozsvárt.
/1894-ben alakult./
Vas.Ujs. 42.évf.22.sz. 359.l.

M E G H

az Istitutó di Ştudi Romani Ma

Országos Bizoţtsága / IX.Hőgyes Endre,

f.év junius 26.napján d.u.

a l a k u l ó k ö z

Tárgysorozat:

1, Az előkészitő bizotts

2, A tisztikar és a vála

3. Esetleges inditványo

Vastagh György id.

festő

életrajza.

Szmida Lajos

A temesvár-gyárvá-
rosi millennium
rk. templom tört-
[Temesvár l. n.]

89. l.

99. l.

100. l.

101. l.

102. l.

Tariczky Endre, ny. plébános VII. 163.

Vastagh György

festő

életrajza lázd

Szmida Lajos. A

temesvár-gyárvá-

rosi millenniumi

r.-k. templom tör-

ténete. Temesvár

1901. 89. l. - 99. l.

100. l. 101. l. 102,

103. l.

A GRAFIKAI LAP

Vastagh György id

festő

hagyatéka

Lásd

is

Kassai Vidor emlékezései

72. l. 73. l.

341. l.

355. l.

VASTAGH György fenti

1899. Osztrovszky József pertrejói

Szeged, 1995, 7-12-8.

VASTAGH György festő

A 9 éves Csapó Dániel arcképe, 1880, olaj

SZENTES András: A Csapó-kuria és a Szekszárdi Képtár. Szekszárd : Wosinsky Mór Megyei Muzeum, Szekszárd, 1991 44.p.

Vastagh György (1834–1922) festőművész

A művész elsősorban portréfestészettel foglalkozott, de készített zsánerképeket is. Nevéhez fűződik – egyebek között – az Operaház számára festett Bacchus-ciklus.

(cultivl).

Pesti Műsor, 1979. aug. 22. 48. old.

id. Vastagh György festőművész (1834–1922):

a Móra Ferenc Múzeum dísztermében állandó kiállításon tár-
jak elénk a rendezők Szeged képzőművészeti hagyományo-
it, fejlődését. A város festészetét – többek között – Joó
Ferenc, Landau Aladjos, id. Vastagh György és Tóth-Molnár
Ferenc mesterek alapozták meg az 1800-as évek közepén.

cs. m.: Szeged képzőművészete.
Pesti Műsor, 1984. aug. 22., 52-old.

VASTAGH GYÖRGY

György Vastagh: Ein Blumenstrauss.
Öl auf Leinw., 70x60 cm. - Sign.

Aukción: WIEN, DOROTHEUM
442. Kunstversteigerung
24. bis 27. April 1979.
Katalogus 113.sz. 25.old.

VASTAGH György, id.

"

1857-ben készíti az első képzőművészeti reprodukcióit id. Vastagh György és Sikó Miklós - akikkel egy ideig közös műtermet is fenntart - helybeli festőművészek alkotásai után, melyek kivitelezésükben akár manapság is megállnák a helyüket."

Fotóművészet, 1985/2. 21.p.

Miklósi Sikes Csaba: Veress Ferenc.

VASTAGH György fényképén

MIKLÓSI-SIKES Csaba: Adatok az erdélyi fényképezés történetéhez = Fotóművészet, XXXIII.évf. 3/4.sz. 1990
24.

Vastagh [ ], [ ]

L. Buday György

Csoma B. Megérkezett Pestre a szultán levele 4.

Esti Hirlap, Bp. 1978 febr. 24.

Vastagh György (Szeged, 1834 – Bp. 1922)

„Paraszt legény" o.v. 48 × 28,5 cm

J. l. j.: Vastagh Gy. (szignó)

kikiáltási ár: 12000 Ft

BÁV 60. Képaukció Bp. 1983. május

Vastagh György (Szeged, 1884 - Bp. 1972)

„Cigánylakodalom udvarral" o.v. 69,5 x 55,5 cm
j. l. p.: Vastagh Gy. (körül)
Kikiáltási ár: 15 000 Ft.

BÁV 59. Képaukció Bp. 1982. december

Vastagh György (1834-1922)

„Cigányhány korsóval"

o. v. 63 x 84 s. l. j.: Vaszary J. (Szerült)

kiválta ár: 40000 ft

BÁV 54.Képaukció Bp.1981.május

Vastagh György
(Szeged, 1834 - Bp. 1922)

„Lány népviseletben" o.v. 40,5 x 33 cm
J. l. b. Vastagh Gy. Kikiáltási ár: 12000 ft.

„Őrgesztony" o. karton 19 x 14 cm
J. l. j. Vastagh Gy. Kikiáltási ár:
6000 ft.

BÁV 55. Képaukció Bp. 1981. szeptember

Vastagh György (1834-1922)

„Bedula nő" o.v. 40x27 cm J. l. j. Vastagh Gy.
Kiállítási ár: 12000 Ft.

„Cigánylány kagylóval" o.v. 47x29 cm
J. l. j. Vastagh Gy. Kiállítási ár: 12000 Ft.

BÁV 53. Képaukció Bp. 1980. december

Vastagh György (1834-1922)

„Cigánylány kutyával" o.v. 50x34 cm

J. f. b. Vastagh Gy. kikiáltási ár: 8000 ft.

BÁV 51.Képaukció katalógus,Bp.1980.május

Vastagh György (1834-1922)

„Cigánylány" o.v. 38,5 x 30 cm

J. l. b.: Vastagh Gy.

Kikiáltási ár: 5000 Ft

BÁV 49. Képaukció Budapest, 1979. szeptember

Vastagh György (1834-1922)

„Ágánylány" o.v. 32x28 cm

J.f.b.: Vastagh Gy.

Kiáltási ár: 4000 ft.

BÁV 45.Képaukció Budapest,1978.május

Vastagh György (1834-1922)

„Cigányfiú" o.v. 57 x 67 cm

S. l. b. Vastagh Gy.

Kikiáltási ár: 10000 ft

BÁV 44.Képaukció Budapest,1977.december

Vastagh György (1834-1922)

„Gyászoló gyermekével"

o. karton, 39,5 x 29 J. l. l.: Vastagh Gy.

Mértéki ár: 8000 Ft

BÁV 42.képaukció Budapest,1977.május.

Vastagh György (1834-1922)

„Sephia lányom a parkban"

O. v. 183 x 103 J. l. j. Vastagh Gy.

Védett. K. ás: 10000 ft

BÁV 41. Képaukció Budapest 1976 december

Vastagh György

Cigánylány
olaj, vaszon 32x23

Kikiáltási ár: 3000 ft

BÁV 33.Müvészeti Képaukció ,árverés 1974 május 21-22

Vastagh György

Bemutatott

olaj, fa 54x36

Kikiáltási ár: 4000 Ft

BÁV 33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Vastagh György

Parasztasszony

olaj, vászon 54x45

Kikiáltási ár: 5000 Ft

BÁV 33.Müvészeti Képaukció ,árverés 1974 május 21-22

Vastagh György

Parasztlány, olaj, 65×49, 4000 Ft

30. Művészeti Képaukció, 1973.

Vastagh Gyöngy (1834-1922)

„Cigányfiú hegedűvel"

Olaj vászon 47x29 telesve fent jobbra

Vastagh. Gy. (Sérült)

Kikiáltási ár: 4000 ft

BÁV 38.Képaukció Budapest 1975 december

VASTAGH GYÖRGY, festő

Nemes Marcell ajándékának ie tői megjartak Parizst, München t,az Iparrajz iskolát.Sikeres kiallitók,tajkép vagy portré festők voltak.A kor elmaradott polgari izl sának kielégitoi,lényegükben nem tartoztak a progresz szív törekvésekhez.-Ezek egyike volt:Vastagh György is 285.old

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a műgyűjtő Adalékok a magyar műgyűjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

VASTAGH GYÖRGY, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecskeméti Múzeumnak.-E gyüjtemény jegyzéke:
76.-VASTAGH GYÖRGY: Cigányfiú.Vászon,olaj.-52+40,5 cm.
Jelezve jobbra fent:Vastagh Gy.Katona
József Múzeum.Ltsz:56.12.-300.old.
12.sz.kép. Fekete repr.

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés századeleji történetéhez

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

VASTAGH GYÖRGY, festő

Nemes Marcell a Kecskeméti Múz.Képtárának megalapitásá
ra 1911-ben 79 képet adott a múzeumnak.A gyüjtemény egy
része a varmsi Múz.Képtárának avató kiallitásán került
először nagyobb közönség elé/1924.VI.6-X.26/.-A gyüjte
ményből kiállitották:

VASTAGH GYÖRGY: CIGÁNYFIÚ, cimü müvét is. 282.old
31.jegyz

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a ma
gyar mügyüjtés századeleji történetéhez 275.old

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok
Közleményei, Kecskemét, 1975

VASTAGH GYÖRGY, festő

Nemes Marcell 1911-ben 80 képet ajándékozott a Kecske méti Múzeumnak.-E gyüjtemény jegyzéke:
76.-VASTAGH GYÖRGY: Cigányfiú.-Vászon,olaj.-52+ 40,5 cm. Jelezve jobbra fent:Vastagh Gy.-Kato na József Múzeum.Ltsz:56.12. 300.ol 12.sz. kép.

SÜMEGI GYÖRGY: Nemes Marcell a mügyüjtő Adalékok a magyar mügyüjtés századeleji történetéhez

CUMANIA,III.HISTORIA, Bács-Kiskun Megyei Múzeumok Közleményei, Kecskemét, 1975

id. Vastagh György

1834. ápr. 12-én született.

Népszava, 1974. ápr. 12. 102 évf. 85 sz. 6 p.

Vastagh György

Oltárlépének XX. sz.-i másolata ~~ott~~ a miskolci volt minorita tpl. Gt. Antal oltárának lépe.

Magyar Műemlékvédelem 1969-70
Sp. 1972 Akadémiai Kiadó
337. old.

Id. Vastagh György festő

halálának 49. évfordulója

van február 21-én.

Népszava 1971 február 21
10. old.

Vastagh György

Az Operaház belső átalakítására alternatív tervek is készülnek. Restaurálják a nézőtér menyezetének seccóit, melynek alkotásában részt vett a művész.

Gárdonyi Jenő: Az Operaház és az Erkel színház rekonstrukciós terve.

Magyar Nemzet, 1973. okt. 26.

Vastagh György 2.) Falytatás.

A Bazilika Szent Cecília ottára feletti kupola egyik medaillonjának Margit-ábrázolását alkotta. (említve.)

Jajczay János: Áspádházi Szent Margit Ikonográfiája, Vigilia, Budapest, 1971. máj. 310. old.

Vastagh György 1)

a budapesti Bélvárosi-templom diadalívén szerepel Szent Margit, – mely az Ő műve. (említve)

Jajczay János: Árpádházi Szent Margit Ikonográfiája.

Vigilia, Budapest, 1971. máj. 310. old.

Vastagh György festő

- festette a budapesti Belvárosi templom diadalívét: Patrona Hungariae, melyen szerepel Szt Margit is.

Jajczay János: Árpádházi Szt Margit ikonográfiája
Vigília, 1971. máj. 310. l.

Vastagh György, festő

-munkája a Bazilika Szt Cecília oltára feletti kupola egyik medaillonjának Margit-ábrázolása.

Jajczay János: Árpádházi Szt Margit ikonográfiája

Vigília, 1971. máj. 310. l.

id. Vastagh György

A gyomai róm. kat. templomban levő oltárképet – Jézus szívét szimbolizáló férfialak – alkotta, 1878-ban.

dr. Kaós Ferenc: Bemutatjuk Gyomát.

Békés Megyei Népújság, 1971. okt. 17.

Vastagh György (1834 - 1922)

Mosány Lajos (1898, olajfestmény,
78.5 x 61 cm, sejkó)
Magyar Történelmi Képcsarnak

Kiss Sándor: Magyarország Története
Képeskönyve 1849-1945 (Bp. 1969)

66 old.

Vastagh György
~~történész~~ festő

Részt vett a 48-as szabadságharcban.

A magyarországi műv. tört. I. 575.
Corvina 1970.

Vastagh György

alkotta az Operaház termeinek egyes mennyezet- és falfestményeit.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2281

id. Vastagh György

oltárképei díszítik a Sz. István

Bazilika belsejét.

Tóth Endréné: Budapest Enciklo-

pédia, Budapest, 1970.

291.

id. Vastagh György festő

47 éve halt meg

Nápszava 1969 február 21
Nicold.

id. Vastagh György /1834-1922/

Emlitve a „Száz éve született ifj. Vastagh György szobrászművész" c. cikben.

Magyar Nemzet 1968 szept 18

Vastagh György

emlékkiállítása a Mérőgardasági Múzeumban.

Magyar Nemzet 1968 dec. 8.
– Kiállítások –

VASTAGH GYÖRGY, festő

Kabók Imre szegedi Gombkötő-v. Magyarszabó ornamentikai munkájáról elismerően nyilatkozott. 103. old. 10. jegyz

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93. old

Néprajzi Értesítő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

M.D.K.

id. Vastagh György, festő

a szerzőnek Benczúrnál tett látogatása körben, és gépies ismétléseivel meg jobban alúhúzta Benczúr tájékoratlanságát és merev akadémiz musátmellyel a legenyvébb modern irányzatokat is elutasította.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 185. old.

/a cikk megj.: „Világ" 1910. dec. 27./

Vastagh György, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtárban egy jól sikerült portréval szerepel. 220.old

Romváry Ferenc: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve.1967.Pécs,1968

Vastagh György, festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét. A 19.-20.sz. magy. képzőművészetének keresztmetszete. 388 mü, 180 művés Vastagh egy művel szerepel. 228.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus-Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967 Pécs, 1968

Vastagh György

Egy pöstréja

a pécsi muzeumban van

Romváry Ferenc: Multnáradi festmények a pécsi Muzeumban

Jelenkor 1967 7-8 nám 734 old.

id. Vastagh György (1834-1922) festő
1949-ben honvéd volt. Később
tegeden Steich nevű rajztanárnál,
és Gerstenberg német festőnél,
majd Bécsben tanult. Kolozsvárott élt,
1876. Pesten telepedett le
Falképet fest az Operában és a
Belvárosi templomban, oltárképet
Aradon és Temesvárott
Ontrovszky József (repró)

Tiszatáj 1967 VII. n. hátró borító

MDK.

Vastagh György

Szelesi Zoltán cikke

Tiszatáj 1967 június

Vastagh György M.D.K.

Képe az aukción

/ Jósnőnél 6ooo Ft /

Jól sikerült a 12. művészeti képaukció

Magyar Nemzet 1965. május 19. 3.1.

MDK.

Vastagh György

Müveinek aukciós árai

Magyar Nemzet 1965 május 19.lap -

M.D.K.

Vastagh György

Petőfi - illusztrációi a Rubey-albumban / 1880 /

Berkovits Ilona: Zichy Mihály Bp. 1964.

festő M. D. K.

VASTAGH György ~~stokrász~~
(1834 – 1922)

48-ban tegyverrel harcol a győzelemért.

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
Bp. 1962 126. l.

mdk.

Vastagh György

müve: Bacchus diadalmenete: a menynyezeten, a boltiveken ifju bacchánsnök.

Ybl Ervin: Az Operaház Bp. 1962 19. l

Vastagh György id. MDK

Képei a Szt. István plébánia templomban /ua. Bazilika, Szt István tér/.

-.-

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 124.l.

MDK

Vastagh György

Az Állami Operaház
festészeti díszében közreműködött.

-.-

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

143.1.

Vastagh György

MDK

Az Operaház büfétermének falait
Feszty Árpád tájképei
Scholtz Róbert groteszkjei diszitik .
A Mennyezet képet Vastagh György festette: Bacchus születése neveltetése és diadalmenete.

260.o.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1959.

Vastagh György

Részt vett a szabadságharcban.

A Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii Ix-XX
Moszkva 1961. 63.l.

M.D.K.

Vastag György

Festőművész 1889-ből százmaró freskóit restaurálják. felv.

Népszava 1960. szept.18. 12.old. 222.szám.

M.D.K.

id. dr. Vastagh György

Vagy Ferenc festő műhelyében dolgozott.

Bálint Sándor: Szeged városa Bp. 1959. 96 l.

Dessin à compléter : proboscidiens (éléphants)

M.D.K.

Vastagh György
festő

A maga korának arcképeivel, oltárai és genre képeivel elismert nevet szerzett. A rókusi templomban van ferde nyíletését ábrázoló képe és a főoltár Szent Rókus képe.

Bálint Sándor: Szegedvároxa, Bp. 1959. 96 l.

MUK

Vastagh György id.

1834-1922

Szegedi akadémista portréfestő

Néprajzi és egyházi témakat is kedveli.
Bécsi Akadémián tanult. Kolozsvárott is dolgozott. 1876-ban végleg pesten telepedett le.
"állitólag első munkája" a 18 éves korában festett középkoru nőt ábrázoló képe.

Szelesi Zoltán: Károlyi Lajos.
Különnyomat a Móra Ferenc Múzeum évkönyve
1958-59 évi kötetéből. /143-189. lap/

144.

A **SANTA MONICA-*i* KAMA**

az MTA KONGRESS

(Budapest, I ker. O

2004. Július 29

Műsor: *MOZART: "La finta giardinera", K*
J.S.BACH: 1. Brandenburgi versen
MARIA NEWMAN: "Lux Aetern

J.M.MOLTER: 2. Trombitaversen
DVORAK:"Two Cypresses" (vonós
J.HAYDN: C-dúr Szimfónia No.6

Szólisták: *MICHAEL EMERY, Hegedűmű*
MARK WAMHOF, Trombitamű

Vezényel: *ALLEN ROBERT GROSS*

Sz

Belépés ingyenes!

VASTAGH Gyöngy festő

Kovács Mária: A cinkotai evangélikus templom. = Evé, 1996. julius 7. 3., ill.

oltaszépe

Ányakvi sz.: .....

v: .....

ccim: .....

ktárgyak: .....

olyam: ..... Vallás: ..... Szül. év.: .....

ktárgyain kivül tud .....

.....

nitást vállal: h e l y b e n — v i d é k e n.

pott-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben: .....

gjegyzések: .....

Vastagh György

F. Mg. XIX. 2.

Apja rézkovász (Ly.N.r.88)

Megedi mintelézi, Bécsben tanult, kalonvárott telepedett meg, arcképeket és néprajzi típusokat festett. 1858-ban működik a Vasas és Vastagh-gény-képező mintezen is.

1854. bécsi ak. Cigánylányképek, külfi.i folyóiratokban is. (Ly.N.r.117.)

MDK

Vastagh György, Rózsa [festőművész]

Nagy Ferenc (szegedi) műhelyéből került ki.

Bálint Sándor: Az építőművészeti klasszicizmus és romantika szegedi korszaka. Tiszatáj, Szeged, 1956. aug. X. évf. 4. sz. 275. l.

MDK

Vastagh György, idősb. (festő)

(L. a szövegezésről másutt írottakat!)
Első tanítója a Szegeden bújdosó Gertenberg német festő volt. Arcképeivel, oltár- és zsánerképeivel elismert nevet szerzett magának. A rókusi templomban látható Jézus születését ábrázoló ifjúkori alkotása és a főoltár Szent Rókus képe.

Bálint Sándor: Az építőművészeti klasszicizmus és romantika szegedi korszaka.
Tiszatáj, Szeged, 1956. X. évf. aug. 4. sz. 276. l.

MDK

Vastagh György, idősb. (festő)

1834–1922. Unokatestvére volt Vastagh János Sándornak. (A szövegrészből nem világos, hogy a további adatok melyikükre vonatkoznak. Nyilván györgyre, ezért ennek neve alatt adom őket.)

Bálint Sándor: Az építőművészeti klasszicizmus és romantika szegedi korszaka.
Tiszatáj, Szeged, 1956. aug. X. évf. 4. sz. 276. l.

MDK

Vastagh György, idősb (festő)

Fiai Vastagh Géza és ifjabb Vastagh György.
(Lásd a szövegírásról másolt irodalmat!)

Bálint Sándor: Az építőművészeti klasszicizmus és romantika szegedi korszaka.
Tiszatáj, Szeged, 1956. aug. X. évf. 4. sz.
276. l.

MDK

Vastagh György festőművész

Középiskolai végzettével Bécsbe ment, hogy az akadémiákon képezze magát. Élete fontosabb állomásai: Bécs, Kolozsvár, Budapest. 1876-ban végleg letelepedett Budapesten.

Szelesi Zoltán: Régi szegedi festők. Tükrök, Szeged, 1957. dec. 6. l.

MDK

Vastagh György festőművész

(Egy szegedi újságból idézek:)
Fiatal korában a karai népéletet tanulmányozta – különösen az erdélyi és alföldi cigányéletet. Ennek eredményei genre-képei, főleg oldalcigányábrázolások, az ötvenes évek végéről és a hatvanas évekből.
Szelesi Zoltán: Régi szegedi festők.
Tiszatáj, Szeged, 1957. dec. 6-i.

MDK

Vastagh György festőművész

Ő festette a budapesti Opera freskóinak Bacchus-ciklusát és a belvárosi plébánia-templom nagy falképét. Több hazai templom oltár- és szentképeim kívül ő készítette a temesvári és az aradi templom főoltárképeit.

Szelesi Zoltán: Régi szegedi festők. Tiszatáj, Szeged, 1957. dec. 6.

MOK

Vastagh György festőművész

Temesvárnál orosz fogságba esett, ahonnan a betegeskedő fiút hazaengedték. Tovább tanult a szegedi piaristáknál, [redacted] ahol egy Stech nevű rajztanár és később az ide bújdosó Gerstenberg német festő vezette be a művészetbe.
Szelesi Zoltán: Régi szegedi festők. Tükrödj, Szeged, 1957. dec. 6. l.

MDQ

Vastagh György festőművész

Az ötvenes-hatvanas években festett genre-képei – főleg alakrajzi ábrázolások – európai hírnevet szereztek neki, a külföldi illusztrált lapok reprodukciói és műbírálatai révén. (Részlet egy szegedi újság egy cikkéből.)

Szelesi Zoltán: Régi szegedi festők. Tiszatáj, Szeged, 1957. dec. 6. l.

MDA

Vastagh György festőművész

1834–1922. Kiváló portréfestő, de a néprajzi és egyházi témákkal is kedvelte. 1849-ben Szegedről megszökve beállt katonának. A 16. honvéd vadász-zászlóaljnál [redacted] kapott beosztást.

Szelesi Zoltán: Régi szegedi festők. Tiszatáj, Szeged, 1957. dec. 6.l.

MDK

Vastagh György festőművész

Móra Ferenc szerint „állítólag első munkája" az a 18 éves korában festett kép, mely egy közejtkorú nőt ábrázol. Ezen kívül Erzsike kézfogója c. műve (1898) és Somogyi Károly esztergomi kanonokról (1880) valamint Osztrovszky Józsefről festett arcképe (1899) a szegedi múzeumban található.

Szelesi Zoltán: Régi szegedi festők. Tiszatáj, Szeged, 1957. dec. 6. l.

clenet

Vastagh György id

Művészet 1902 331
– 1904. 82, 406, 418
– 1911. 136
– 1914. 196–201, 230
– 1915. 219

Magyar Művészet
1925. 147
1927. 548
1928. 400

$\frac{m}{3}$ +

1877. Lotz Károly:

b) A zene.

Az egész alakban a
hato allegoricus nő
szik, ~~hogy~~ bal kezét ép
ja. Fejéről fátyol om
tüzte föl, karjai m
lyos. ~~Az orgona szélén~~
Szénrajz, mé
Az egyetemi
ti carzonja.
Az 1898. XI.
81978 sz. leirat ala
tatot 1899. XI. 22-fé
szos fogadta el (III/
Degyiékbe fogl
Szesz. Napló 7

Vastagh György id.

Műcsarnok

1907-8. téli kiáll. 211.

1908-9. téli kiáll. 511

1909-10. téli kiáll. 159, 161, 357

1911-12 jub. kiáll. 256, 516.

1913-14. téli kiáll. 25, 48.

~~Agyag~~ ivócsupor, öskori VI. 22.

Vastagh György id

Műcsarnok

1914. tav. kiáll. 14, 29, 31, 739

1915. tav. kiáll. 202, 319

1915-16. téli kiáll. 268

1916-17. téli kiáll. 65, 73

1927. magyar táj. 482

Agricola, Johan VIII. 209.

Vastagh György id. Bpest.
Mucsarnok

1893/94. téli kiáll.
1894/95. téli kiáll.
1895/96. téli kiáll
1896. mill. kiáll
1897. tav. kiáll.
1898. tav. kiáll
1898/99. téli kiáll
1900–1901. téli kiáll.
1902. Bpesti Orvosszövetsép
mukiáll. 183, 192
1902–3. téli kiáll. 41, 101, 665,
666.
1906. tav. kiáll. 138, 140,
233, 314

Az egyháztörténet témáin belül ritka, nyilv
premontrei kolostor kápolnájának az a *Vera ef*
1323 *(Vera ikon)* kultuszát elrendelő zsinatot m
zsinatábrázolásaihoz és az ún. *Abgar-képek*hez

MARIOLÓGIAI TÉMÁK

Clairvaux-i Bernát fellépése óta a középkori val
Mária, Jézus anyja volt. Alakját és életét a 14–15.
a krisztológiai ciklusok keretében adta elő. E
evangéliumok és az apokrif szövegek nem tárgy
Jézus élettörténetében. Jézustól független, önáll
Ebben az ábrázolásban Máriának az emberiség n
meg. A Mária halála-téma e jelentését a *Pseudo-*
irodalmi mű adhatott ösztönzést a téma el
megfogalmazott típusainak. A 13. század köze
részét képezte a Mária-kultusz. Ennek a kultúrá
gazdagon illusztrált kódexek, amelyekben Mári
kibontakozását is megalapozó szövegekben.
422 determinálta a papi műveltség. Mint a cseh m
asszony-templom déli kapuján fennmaradt dom
irányában kívánták kibontakoztatni, hanem ink
Ebben az összefüggésben találhatunk magya
Legendárium egyébként szokatlan terjedelmű c
század végi, az udvari művészettel többé-kevésbé
287 *Aurea* szövegére visszavezethető, a *Magyar A*
angyal a *mártonhelyi* falképen).

A 14. század közepétől – jórészt a ferences m
tisztelt eseményei önálló csoportokat alkotnak. I

VASTAGH GYÖRGY (id.)

Prakfalvi E. : Röm. kat. templ.

2003.

28.o.

M.D.K.

Vastagh György /1834-1922/

499. I. Ferenc József arcképe. Olajf. 240x139 vászon.

Elveszett. /Nógrád vm./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 33. l.
MUMOK. Bp. 1952.

MDK

Vastagh György

A bpesti királyi tábla dísztermében lévő
Felség kép Vastagh György műve.

Hauszmann Alajos: A bpesti igazságügyi pa
lota.

MMÉKözl. 1897. 56-68.l.Képekkel.

Vastagh György
festő

M.D.K.

Cigányleány

Aradfigyp. II. terem 38 sz. 18 l

id. Vastagh György

U. 754.

Vastagh György

Kassai univ. Lat.

42 l.

Könyvtábla

1. Sienai festő a XI. szból.

id Vastagh György

+ 1922

A Mübarát 1922.

69

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi min'a

Vastagh G

Läst

Perlajst 138

PMŰVÉSZE

V., Mária V

hren

VESI

ÉS

Vastagh György ill.

l.

Liber Bpest nobrai

202. l.

Vastagh György

irod

Tel. 47-481

Gergely Antal
urczeje.
A főrarós tulad

Idos ebb Vastagh Gorz

, rod

Faketc. 17-20 l

arcrkeppel

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. —

id. Vastagh György

[illegible]

Om III. 442 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

id Vastagh Gyorgy

Jeno

Środ

BEzt 436. l.

439 l.

id Vastagh Györ

U. 1358.

1359

1360

1361

1362

id. Vastagh Géza

U. 1008

id. Vastagh György

U. 476. 477

~~Athenaeum,~~

~~Athenaeum~~ boston III. 193.

Vastagh György

U. 2082

~~Aspremont. féle üveg napszám-~~
~~bárcza, zborói VIII. 115.~~

Vastagh György

U. 2140

M.O.K.

Vastagh György festő

Irodalom

M. Gauthier: Charles Kotaiz. Paris. é.n.
9.

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbiztar

Kelt ....., 191..... é

.....

tanu.

.....

tanu.

Vastagh György

Lásd

Ellik

MDK

Vastagh György

Lantos r.t. II. aukció kat. 125.1.

A miniszter meghagyásá

Lipp[illegible]

osztálytanácsos.

Vastagh György id

Az alcsuti kápolna szentképeit fenti festette.

Szeghalmy Gyula

Dunántúli vár inegyek.
Bp. 1937. 230. l.

A kápolnának csak a tetőzete és toronyzsisakja égett le 1945. elején a hábo-rubán

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

id. Vastagh György

~~tárd~~ wod

Fecef

Vastagh Szörtz

I IROD.

Sz. E. Neuvreti Ha-
lom. M. Geniusz
1894. II. 46 szám.
arcrép.

1951

Vastagh Sjörgs

IROD.

Sta - ~~4??~~ 4301.
arcrk

Vastagh Gyoz

Wed

S.A.

Vastagh György

Vrod

Vastagh György oltárképe

Vaszy 1901. 334 l.

Gyjel.

szetlegfelh.

Temesvári gyárvasási
templom

Vastagh György

irod

Pauer 874 l.

Vastagh György.

A Képzőművészeti Társulat tagja.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Vastagh György.

Az 1894-ben megalakult Nemzeti Szalon elnöknek választja meg.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Hegedüs János

Vastagh György id.

l.

Buday: Deák-nobor

72. l. - 75. l.

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Vastagh György úr

l.

Tanulmányok Bpest. II.

5. l.

MDK

id. Vastagh György

Esti Ujság, of.

Szénagyüjtő leány, of.

Enyelgés, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50 - 136.l.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

élyezem:

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Vastagh György

Casa

Bmk 67

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

vagy helyettesének
írása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Időrb Vastagh György

lásd

Bruk 72. l

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

azaz: ..... Korona ..... f-ről,

összeget, mint évi ..... K lakpénzemből az 190 ..... évi .....

negyedre eső részletet, a .....-i m. kir. posta- és távirda-

..... pénztárból minden hiány nélkül felvettem.

Kelt .....-n, 190..... évi ..... hó 1-én.

Vastagh György

Jestő

Lásd

Beskerti: Tem. mém. 117

558

Vastagh György

547

Nő zeneszerző

Ernst Múzeum aukciói XIII—XIV

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

zy helyettesének
isa.

Endrényi Imre, Szeged.

ie. Vastagh György

Jestö

Erod

SzBFi 152. l.

..... *mühely.*

...főnökség!

...v ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... szamu .....

...m.

...évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláirás és munkásszám.

Vastagh György

Vist

=

Perlajst 165.

Madonna

110 Francesco Torbido

Vastagh György

önarcképe

Tört. Képes.

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
ása.

Endrényi Imre, Szeged.

Vastagh György

irod

Szana Tamás. Vastagh
György. Magyar halm
V. 50 l.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

.....azaz: ..... Korona ..... f-

[illegible] mint évi [illegible] K lehet [illegible] az 100 [illegible] évi

Vastagh György

Festő

Lára

Berkeszi. Temesvári mir.

10. l. 11. l. 14. l.

.....-i m. kir. posta- és távirda-pénztár.

Nyugta

azaz: ..... Korona .....

mely összeget, mint évi ..... K laknénzemből az 190 .... évi

Vastagh György

festő

laia

Berkesi. Temesvári mun.

15. l

..... *műhely.*

lyfőnökség!

év ..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ztam.

.. évi ..... hó .....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

id. Vastagh György

fertő

wód

B. Bais B. I kötet (B01. l.

Vastagh

Ujfalvy Sándor, lovasarckép, erdős tájképháttérrel, könyvmat, 19. sz.

Vastagh, rajz. Rohn és Grund, 1863.–

30·5 x 41 cm.– 55 x 71 cm.—

Kim S. (32.) 681.

MDK

Vastagh ~~Géza~~/nem György?/ festőm.

566. Szt Imre víziója. J.l.j. Vastagh Gy./?/
74x54.5 Vászon,
/tisztázandó: melyik Vastagh!/

Ernst Muzeum aukciói. XII. 46.l.

MDK.

Vastagh sen.

Kapcsolatai Farkas Zoltánnal

Müvészet 1965 7.20.lap

Vastagh György id

festő

Lajos

Bíró Sikó

18, 32, 34, 35,

36, 37. l.

Szapparos Mihály, főorvos V: 310

Vastagh György

U. 4187.

~~Aripaidkoniair IV. 135. — V. 171.~~

Vastagh György

festő zub. 1834 Szeged

úvod

Krück II. 689. l.

Folyó hó 9-iki kére
cimükre árjegyzéket
A konzervé~~k~~ ~~a legy~~ elsőren
nél arkedvezmén
lését várvo vagy

Folyó hó 9 iki kéréséik
arjegyzéket. A kon
Az árakat a legala
mag. Kérem mielöt

Vastagh György

irod

Császtistvtempl.

19

Apr

Vastagh György

önarckép

Tört. Képes.

Tűzvész.

1905 Aert van der Neer.

Vastagh György

Staffenberger István arch.
Gróf Széchenyi István arch.

Budapest székesfőv. tulajd.

MDK

Vastag György

„Tanulmányfej" - ét KT zúni elfogadja

MDK-A-I-1/761.

MDR

Vastegh György

Magyar Studio II. 63. 1.

MDK

Vastagh György

Karosszékben ülő hölgy, of.

Ernst Muzeum aukciói XVI. 50.l.

M. D. K.

id. VASTAGH György festő

V

Farkas Bernhárt. 460.

Vastagh György, festöm.

387. Férfi arckép. Olf

388. Nöi arckép. Olf.
Dr. Jókai Mór tulajdona.

M. D. K.

VASTAGH György festő

Az Operaház foyerjának mennyezetén
két kisebb kép: Bacchus születése, nevel-
tetése; Bacchus diadalmenete

Ybl Ervin: Ybl Miklós 84.,

M.D.K.

Vastagh György
festő

Freskói díszítik az Operaházat.

Budapest und Umgebung. Budapest. 371.

MDK

Vastagh György festő.

Cigányasszony
(illustr. 317. l.)

Szent György Céh M. Am. és Gyűjt. Egyes. 15. aukció. - Kat. 324. l.

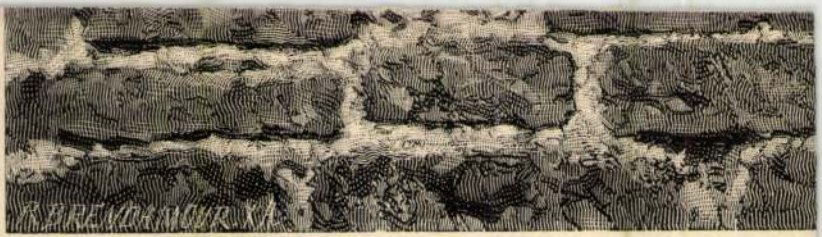

Fräulein un

Nach dem Gemälde vo

Vastagh György id

a lipótvárosi (szent Istvan) tem-
plomban a mennyezet
alatti cikkelyekben
négy nyi szent me-
dallon képe, továbbá
még 4 szent képe.

Thirring Bpest

70 l.

Vastagh György id

l.

Perálltörtképes

615. l.

1906. X. 20.

Fábry Dánosnak Rimaszombat. Működéséért elismerés mondatik. A képek kezelésére 200-240 kor. engedélyeztetik, költségvetés kérétik. (254/1906.)

Vastagh Gyözö

több arcképe a
bajai városháza dísz-
termében

Rapcsányi

1911.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
598 /19 14 szám
Érk.: 914 év VII hó 30 n.

Vastagh György

1.

Magyarország

29. l.

MDK

Vastagh György id.

Lauser, Dr. Wilhelm: Die Kunst in Oesterreich-Ungarn. II. Jahrg. Wien, é.n. 116.1.

Vastagh György

Türr István-ról festett
arcképét emlitismeg

Miskolcsy Ferenc, Baja Zápromúvé-
nete a XIX. n-ban. kézirat.
MDK - C-II - 599/1

24 l.

MDK

id. Vastagh György

Csókássy

MDK

id. Vastagh György

Kertrészlet, of.

Parasztmenyecske, of.

Bika, paszt.

Ernst Muzeum aukciói XXVII. 80.1.